

סדר התפלות

לכל השנה

דבר יום פיומו עם תרגום והערות מנהגים ודרכים למדני אמנה
ודתי מפתח לתפלות ועם תחנות ברכות והודאות
לענינים מענינים שונים

סאת

אברהם שלמה נלך.

הספר "סדר התפלות" מאת הוא מנעם המושלח.

ORDINEA RUGĂCIUNILOR

pentru toate zilele anului.

Ritual complet, sistematic întocmit, pentru uzul Familiilor și
în special pentru uzul Școalelor Israelite din țară,

cuprinzând

textul ebraic cu îngrijire corectă, traducerea în limba română, titluri
corespunzătoare la fiecare rugăciune sau binecuvântare în parte, schițe
asupra originii tuturor rugăciunilor și asupra autorilor lor, însoțite
de notițe liturgice, cronologice și istorico-literare

de

A. S. GOLD

*foști grad. Rabin, Predicator și Profesor de la Seminarul rabinic din Altsch-Lorena,
diplomă de capacitate de la Academia de Teologie din Viena, fost profesor la „Gimna-
ziul Ebreesc” din Capitală, fost director al școlii „Luca Moise” din Ploiești și
al ziarelor „Fraternitatea”, „Apărătorul” și „Vocea Sionului”.*

Editura Institutului de Arte Grafice „SAMITCA” Soc. Anon.

CRAIOVA

לוח התפילות.

TABLA DE MATERIE

Rugăciuni pentru Oficiant XVI תפילות לשליח צבור

תפילות שנתיות. Rugăciunile de dimineață.

Pagina	
1	מדינת ישראל ואנשי בתי אלהים מדינת ישראל
2—4	יגדל ארון עולם
4—6	קטילת ימים, קרבת הלב
6—10	קרבות השחר
11—13	רבון כל העולמים
13—14	אשר הוא יי
15—17	ונדבר
18	אנא קדם
18—19	אנוהו קדשן
20	רבי ישעיה
21—22	עטופת ציצת, ברכות תפילין
23	קטור שירי קצת סבת ליד
24	קדיש יתום
25—26	קדוש ששחר
26—29	הודו לך קראו בשם
30	קטור לתורה
30—44	למנחם וכו'
44—46	והי קבד
46—53	אשרי וכו'
53—57	נקדך חיד (שירת הים)
58—59	ושמחה, קצי קדיש
59—63	קדוש, ספיר לצרין
63—64	אקדח רבה
65—68	שבע
	<i>Rugăciuni introductive la Intrarea în Sinagogă.</i>
	<i>Imn ce cuprinde cele 13 articole de credință.—Lauda Domnului.</i>
	<i>Binecuvântări după spălarea mâinilor.—Binecuvântări pentru îndatorirea la studiul Thorei. . .</i>
	<i>Binecuvântările dimineții. . . .</i>
	<i>Meditațiuni înălțătoare</i>
	<i>Preamărirea numelui Domnului .</i>
	<i>Jertfa de dimineață și de seară. .</i>
	<i>Rugăciunea lui Rabbi Nehunia b. Hakana.</i>
	<i>Rânduiala jertfelor.</i>
	<i>Cazulistica și dialectica rabbinicotalmudică.</i>
	<i>Rânduiala și binecuvântarea la punerea Talethului. — Rânduiala punerii Filacteriilor.</i>
	<i>Psalmul de tâmsoare.</i>
	<i>Rugăciunea de Kaddiș pentru orfani.</i>
	<i>Binecuvântări înaintea cântărilor și a psalmilor pentru toate zilele</i>
	<i>Cântări pentru toate zilele. . .</i>
	<i>Psalm la jertfa de mulțumire. .</i>
	<i>9 cântări de psalmi pentru Sabbath, sărbători și Hošana Rabba.</i>
	<i>Versete din Biblie.</i>
	<i>6 psalmi pentru toate zilele. .</i>
	<i>Introduceri la cântarea de biruință a lui Israel la Marea Roșie. .</i>
	<i>Încheiere plină de slavă a cântărilor și a psalmilor. — Jumătate Kaddiș.</i>
	<i>Chemare p. slăvirea Domnului .</i>
	<i>Rugăciune pentru luminare. . .</i>
	<i>Dogma fundamentală și datorile principale ale lui Israel. . . .</i>

	Pagina
Incredere asigurătoare în puterea mântuitoare a lui Dumnezeu.	68—71
Rugăciunea de optsprezece (bine- cuvântări) <i>Š'mone Esre</i>	71—90
Rugăciunea de pocălnă.	91—93
Rugăciuni de pocălnă pentru zi- lele de Luni și Joi.	95—105
Rugăciune pentru îndurare.	105—106
Pizmon pentru zilele de Luni și Joi. Dumnezeu începutul și sfârșitul șintei de pocălnă.	107—110
Scoaterea Thorei din sfântul Chiv- vot. — Rânduiala citaniei.	110—111
Rugăciune de pocălnă pentru dăi- nuirea lui Israel.	111—115
Punerea Thorei în sfântul Chivvot. Psalm la Keduša di Sidra. — Sfin- țirea lui D-zeu ca învățătură și cultură.	116
Punerea Thorei în sfântul Chivvot. Psalm la Keduša di Sidra. — Sfin- țirea lui D-zeu ca învățătură și cultură.	117—118
<i>Intregul Kaddiș</i>	118—125
Vocațiunea și speranța cea din urmă a lui Israel.	125—126
<i>Kaddiș de orfanii, în original, și o copie cu litere românești</i>	126—128
Psalmi pentru zilele săptămânii	128—129
<i>Kaddiș de Rabbanan (al Rabbin.), în original, traducere și o copie după orig. cu litere românești</i>	129—138
Cele zece Cuvinte (Decalogul).	138—140
Cele 13 Articole de Credință	140—141
Cele patru amintiri.	142—144
	144—145

סדר תפלת מנחה לחול.

Rânduiala rugăciunii de Min'ha pentru zilele de lucru.

Rug. de Min'ha (de după amiază).	145—146
--	-------------------

תפלת ערבית לחול.

Rugăciunea de seară pentru zilele de lucru (Maariv).

Psalmul 134.	146
Indurarea și lungrăbdarea lui Dum- nezeu. — Chemare pentru slăvi- rea Domnului etc.	147—156
Rugăciunea de optsprezece.	156—162
Binecuvântare pentru Halla.	162

סדר קבלת שבת. Rânduiala slujbei de Vineri seară.

	Pagina	
Aprinderea lumânării de Sabbath.	163	הדלקת נר שבת
Rânduiala rugăciunii de Min'ha în ajunul Săbbatului.	163	סדר תפלת סנקה בערב שבת
Primirea Săbbatului. — 6 Cântece.	163—169	הקבלת שבת. לכו נקנה
Salutare de Sabbath	169—171	לקח ידיו
Consolarea jalenicilor.	171	נקמת שורה
Psalmul Săbbatului.	172	תזמור שיר ליום השבת
Rugăciunile de seară pentru Sab- bath și sărbători.	172—178	ערבית לשבת וליום טוב
Rugăciunea-de-șapte pentru Vi- neri seară.	179—183	תפלת ערבית לשבת
Săvârșirea operei creațiunii. Sumar al rugăciunei-de-șapte.	183—184	נבדלו. קנו אבות
Prescripțiuni referitoare la mate- rialul ce se permite a se arde pentru lumina Săbbatului. . . .	185—187	בשה סדליהין
Kidduş pentru Vineri seară.—Bi- necuvântarea Părinților. . . .	187—189	קדוש לליל שבת. ביא

שחרית לשבת וליום טוב.

Rugăciunea de dimineață pentru Sabbath și sărbători.

Imnuri pentru ziua de Sabbath și de sărbătoare.	189—193	נשמת קל-ימי
Incheiere plină de slavă a cântă- rilor și a psalmilor.	193	ישמחה
Chemare p. slăvirea Domnului . .	193	קרכו
Lauda lui D-zeu, dispensatorul lu- minii.	193—198	סבל יחיד. סמאיר לארין
Iubirea activă a lui Dumnezeu. .	199	אהבה ובה
Dogma fundamentală și datoritiile principale ale lui Israel.	200—202	שבע
Increderea asigurătoare în puterea mântuitoare a lui Dumnezeu. . .	202—204	אמת נביב
Rug.-de-șapte pentru Sabbath dimineață precum și pentru Săbbațele de: Hol ha-Moed, Roș Hodes și Hanucca dimineață. . .	204—210	תפלת שבע של שחרית לשבת לשפת חול המועד, לשבת ראש חודש ולשבת הקנה
Săpânirea lui Dumnezeu.—Rugă- ciune pentru Sion.	211	אין קסוד. אב קהטים

סדר קריאת התורה לשבת וליומים טובים.

Rândutala citaniei din Thora pentru Sabbath
și pentru toate sărbătorile.

Rugăciuni la scoaterea sularilor Thoref. — Cele trespzece atri- bute divine.	212	הוצאה (יהי בנפשו) שלש עשרה סדות
--	-----	--

	Pagina	
Rugăciune mentală pentru bunăstare etc. în zilele de sărbătoare.	212—214	רבנו של של עולם ליום לרח ולייב.
Recunoașterea verității lui Dumnezeu și a învățurii	214	ברוך ששם דשרא עלמא
Chemare pentru recunoașterea unității lui Dumnezeu.	215—216	שטע אורי גדלי לך יי על הכל, ונעור ונגן מי שברך לרחלה.
Chemare la citania capitolului zlei din Thora; binecuvântări pentru un bolnav; pentru o lăuză	217—218	ליקחת
Binecuvântări la citanie, binecuvântarea zisă «ha-Gomel», Bar-Mițva (majoratul religios) *)	218—219	ברכות התורה. ברכת הטוב בר סגנה
Rădicarea Thorei.—Rânduiala recitării Hatarei.	219—224	הקדמה (חזרת התורה). הריאת ההקדמה
Binecuvântare pentru obște (în fiecare Sabbath fără deosebire).	224—227	וקום פרוקן מי שברך
Rugăciune pentru Rege, Casa domnitoare și înaltui Guvern	228	תפלה גער שלום בעלך וטובותו
Rugăciune pentru ziua nașterii M. S. Regelui.	229—230	תפלה ליום הלקת בעלך
Psalm pentru Rege la serbări anumite.	230—231	למנצח מוסור לדרור
Vestirea Lunei Noue	231—233	ברכת החדש
Ploasă aducere aminte de martirii lui Israel.	233—235	אב הרהמים
Psalmi la rugăciunea de Musaf.—Punerea Thorei în sfântui Clivot.	236—238	אשרי בקדשה (תללי) הודו על-אדני
<i>Rugăciunea de adaos (Musaf) pentru Sabbath și pentru Sabbath de Roș-Hodeș.</i>	238—248	תפלת מוסף לשבת ולשבת רח אין באלהינו
încheierea Rugăciunei de Musaf.	249—251	עלינו שיר הבבור
Vocațiunea și speranța cea din urmă a lui Israel.—Imnul slavei.	251—255	מזמור שיר ליום השבת
Psalm pentru Sabbath.	255	הודו ליום השבת
Kiddus pentru ziua de Sabbath.	256	קדור חולים ונחום אבלים בשבת
Căutarea bolnavilor și consolarea jalnicilor în ziua de Sabbath.	257	
תפלת מנחה לשבת וליום טוב.		
Rugăciunea de Min'ha pentru Sabbath și sărbători.		
Psalm la Keduș di Sidra.—Sfințirea lui D-zeu ca învățătură și cultură.	(118—125)	אשרי וקא לאינו
Rugăciunea-de-șapte pentru Sabbath (la Min'ha).	257—263	תפלת מנחה לשבת
Dreptatea de nepătruns a lui D-zeu. Pronia cerească, etc. și 15 psalmi ce se recitează la rug. de Min'ha pentru Sabbath.	263—264	אדנהד אדק
	264—274	קדבי נפשי שיר המעלות

*) Lu pag. 219 în loc „majoritate religioasă” să se citească „majoratul religios”.

פרקי אבות. Tractatul Părinților Sinagogii.

	Pagina	
Capitolul I.	275—280	פרק ראשון
Capitolul II.	280—287	פרק שני
Capitolul III.	287—295	פרק שלישי
Capitolul IV.	295—303	פרק רביעי
Capitolul V.	303—312	פרק חמישי
Capitolul VI.	313—321	פרק ששי

תפילת ערבית למוצאי שבת.

Rugăciunea de seară la ieșirea Sabbatului.

Psalml 144 și 67.	321—323	לְהוֹדוּת בְּרִיחַ לְמִנְחָה בְּנִיחָה
Indurarea lui Dumnezeu etc.	(147)—156	וְהוּא בְּרוּךְ בְּכָבוֹד
Rugăciunea de 18 binecuvântări etc.	156—162	שְׁמֹנֶה עָשָׂר אֲתָה חוֹנֵקֵנוּ
Urmare la ieșirea Sabbatului.	323—325	וְיֵהי נַעֲמִי וְאֲתָה קְרוֹשׁ
Pasaje din Biblie despre binecu- vântările promise lui Israel.	326—335	וְיִסְדְּלֶךָ
<i>Havdala.—Salutare de despărțire a Sabbatului de zilele de lucru.</i>	335—336	הַבְּדִלָה בֵּין שַׁבָּת לַחֵל
Rândulala ceremoniei de Lulab.	337	סֵדֶר קְטִילַת לִילָב

Urmarea rugăciunilor de dimineață

pentru קְבוּצוֹת שִׁשָּׁה יְהִי נַעֲמִי וְאֲתָה קְרוֹשׁ וְיֵהי נַעֲמִי

Psalml de laudă (Intregul Hallel).	338—345	הַלֵּל שְׁלֵמִים
Musaf de Roș-Hodeș pentru zilele de lucru.*)	346—351	תַּפִּילַת מוֹסֵף לְרֹאשׁ הַיּוֹם בְּחֵל
Rândulala de Eruv Tavşilin.	351	סֵדֶר עֵרֻב תַּבְּשִׁילִין
Aprinderea lumânărilor de sărb.	352	הַדְּלָקַת נֵר יוֹם סַבָּת

סֵדֶר הַתַּפִּלוֹת לְרִנָּלִים.

Rânduiala rugăciunilor pentru sărbătorile de Pesah,
Şavuoth și Succoth.

Rugăciunile de seară, dimineață și de după amiază pentru cele trei sărbători.	352—358	תַּפִּלוֹת עֶרֶבִית וְשַׁחֲרִית וְאַחֲרֵית לְרִנָּלִים
---	---------	---

*) Observare: Rânduiala rugăciunilor pentru Luna Nouă (Roș Hordeș) este aceea
ce urmează: La Min'ha din ajun nu se zice Psalml de Pocălnică (תְּהִלָּה) pag. 105; la
rugăciunea de seară (Maariv) se intercalează יְעֹלָה וְיִבָּא în „Š'mone Esre" pag. 160.
Dimineață se face rugăciunea ca în toate zilele de lucru pag. 1—31, intercalându-se
pasaiele indicate la locurile lor respective. După ce Oficiantul repetă „Š'mone Esre", se
sice „Hallel" pag. 338, suprimându-se pasaiele לֵאנֹה וְלֹא לְאֵל אֲדֹנָינוּ.—Urmarea vezi pag. 345.

	Pagina	
<i>Kidduş pentru serile celor trei sărbători.</i>	359—361	קדוש ליל שלש רגלים . . .
<i>Rugăciuni la pomenirea morţilor.</i> —Rugăciune pentru aniversarea morţii unui tată; rugăciune pentru aniversarea morţii unei mame; rugăciunea unui orfan.	361—366	הזכרת נפשות
Rugăciunea de adaos (<i>Musaf</i>) pentru cele trei sărbători, semi-sărbători, şi Hoşana-Rabba. . . .	367—378	תפלת מוסף לשלש רגלים. לחול המועד ולחושבנא רבא . . .
<i>Rânduiala binecuvânt. Preoţilor. Kidduş pentru zilele celor 3 sărbători.</i>	378—382	בכר ברכת כהנים על הדובן . . .
Rugăciunea de seară la ieşirea din sărbători. — Havdala la ieşirea din sărbători.	383	קדוש ומי שלש רגלים . . .
		תפלת בערב למצאתי יום טוב. . .
	383	הבדלה למצאתי יום טוב . . .

תפילות לזמנים נוראים.

Rugăciuni pentru Roş ha-Şana şi Iom ha-Kippurim.

Rugăciunea de seară, dimineată şi de după amiază p. Roş ha-Şana. Feicitare tradiţională la 1-a seară de Roş ha-Şana.	384—390	תפלת ראש השנה לערבית לשחרות ולמנוחה . . .
	391	מנחה ליל ראש השנה . . .
<i>Kidduş p. seara de Roş ha-Şana. Rugăciunea-de-nouă (Musaf) p. Roş ha-Şana.</i>	392—394	קדוש ליל ראש השנה . . .
	395—411	תפלת מוסף לראש השנה . . .
<i>Kidduş pentru zina de Anul Nou. Rânduiala rugăciunii de Min'ha pentru Anul Nou</i>	412	קדוש יום ראש השנה . . .
	412	בכר מנחה לראש השנה . . .
<i>Rânduiala de Taşlich.</i>	412—413	בכר משליך
Rânduiala rugăciunilor în ajunul Zilei de Ispăşenie (Iom ha-Kippurim)	413	סדר התפילות לערב יום קפור . . .
Aprinderea lumânărilor de Iom ha-Kippurim.	413	הבדלה גר יום קפור . . .
Rânduiala rugăciunilor pentru Ziua de Ispăşenie.	413—414	סדר התפילות ליום קפור . . .
Rugăciunile de seară, dimineată, de adaos şi de după amiază pentru Ziua de Ispăşenie.	414—428	תפלת יום קפור לערבית ולשחרית למוסף ולמנוחה . . .
Rugăciunea de încheiere (Ne'ila).	428—436	תפלת נעילה
Rugăciunea de seară la ieşirea Zilei de Ispăşenie	437	

	Pagina	
<i>Binecuvântare la Luna Nouă.</i>	437—440	ברכות הלקיחה
Rânduiala aprinderii lumânărilor de Hanucca.	440	סדר הדלקת נר הנדקה
Binecuvântări la aprinderea lumânărilor de Hanucca.	440—441	ברכות גר הנדקה
<i>Cântecul de Hanucca</i>	441—442	שיר הנדקה קטעו צור וכו'
Rânduiala rugăciunilor de Purim.	442	סדר פורים
Binecuvântări la citanla Meghillei.	443	ברכות המגילה
<i>Insemnătatea și instituirea sărbătorii de Purim.</i>	443—445	אשר הגיא שושנת יעקב
<i>Rânduiala slujbei de Tișa be-Av.</i> (Postul din a 9-a zi din luna Av).	445—446	סדר תשעה באב

Rugăciuni și binecuvântări destinate exclusiv pietății domestice.

Felurite Binecuvântări.	446	ברכות המגוין
Binecuvântări anterioare.	447	ברכות ראשונות
Binecuvântări posterioare.	447—449	ברכה אחרונה
Binecuvântări rituale.	449—450	ברכות עם שם. טלבות הנדקה
Binecuvântări la fenomene mari ale naturii și la felurite întâmplări.	451—453	ברכות פרטיות
Binecuvântare după spălarea mâinilor, înainte de mâncare.	453	קמילת בדים. שאו ידיכם
<i>Rânduiala rugăciunilor de după masă.</i>	454—464	סדר ברכת המזון (סוּפָן)

Rugăciuni speciale și meditațiuni la diferite întâmplări ale vieții de familie.

Rugăciunea unei fete tinere.—Rugăciunea unei mirese în dimineața zilei de cununie.—Rugăciunea miresei înaintea consințirii.—Binecuvântările și sfințirea căsătoriei.	461—465	ברכות איורובין וקישואין
Rugăciuni de după masă la nuntă.	465—466	ברכת הסוּפָן לקישואין
Rânduiala binecuvântărilor la circumciziune.	466—468	סדר ברית מילה
Binecuvântări înaintea rugăciunii de după masă la circumciziune.—Rugăciune pentru părinți, naș și copil.—Rugăciune pentru Mohele.—Rugăciunea unei mame.	468—470	ברכת הסוּפָן לברית מילה
Ceremonia răscumpărării celui născut.	470—471	סדר קריית סני

Rânduiala rugăciunilor înainte de culcare.	472—476 .	סדר קריאת שמע על המטה
---	-----------	-----------------------

Rugăciuni afară din Sinagogă.

I. <i>Rânduială de Taşlich.</i>	(412—413)	סדר משליך
II. <i>Binecuvântare la Luna Nouă.</i> (437—440)		קריאת הלל
III. <i>Cântarea balnavilor în zilele de lucru.</i> —Rugăciune pentru pă- rinți bolnavi.—Rugăciune pentru un soț bolnav.—Rugăciunea unei mame pentru copilul ei bol- nav.—Rugăciunea unui conva- lescent.—Rugăciunea unui bol- nav.—Pregătire într-o boală grea.	477—480	בקור חולים בחול
IV. <i>Rugăciuni la o înmormân- tare.</i> —Hotărârea lui D-zeu.— Atotputernicia lui D-zeu.—Su- punere în voia lui Dumnezeu. Psalmii 49 și 16.	480—483	צדוק הדין אשר נצח את רבם הצור פסים בעליו לקנאם לבעיתקם
<i>Kaddiș de Orfani, după inhuma- țiune; textul original, o copie după text cu litere românești, traducțiunea.</i>	483—484	קדיש יתום אשר סבבורה
<i>Mângâierea șirurilor.</i>	484—485	נחמת שורה
<i>Meditațiune la Intrarea în cimitir.</i> — In ajunul Anului Nou și în aju- nul Zilei de Ispășenie.—Rugă- ciune pe mormântul unui tată.— Rugăciune pe mormântul unei mame.—Rugăciunea unei fete pe mormântul tatălui ei.—Un văduv la moartea soției sale.—Rugă- ciunea unui bărbat pe mormân- tul soției sale.—O văduvă la moartea soțului ei.—Rugăciunea unei femei pe mormântul soțu- lui ei.—Rugăciune pe mormân- tul unui copil.—Rugăciunea unei mame pe mormântul fiicei sale.— Rugăciune la punerea unei ple- tre funerare.— La plecarea din cimitir.	485—492	

תפלת שחרית.

RUGĂCIUNEA DE DIMINEAȚĂ.

În fața Sinagogii:

מה־נִרְאָה הַמָּקוֹם הַזֶּה אֵין **מה־נִרְאָה** Cât de venerat e
 locul acesta! Nu **זֶה כִּי אִם־בֵּית אֱלֹהִים וְזֶה**
 e alta, de cât casa lui Dumne- **שַׁעַר הַשָּׁמַיִם:**
 zeu, și iată poarta cerului! ¹⁾

La intrarea în tindă:

וְאֲנִי כָרַב חֲסִידְךָ אֲבָא בֵּיתְךָ **וְאֲנִי** Și eu—încrezându-mă
 în nemărginitul tău **אֲשַׁתְּחֶנָּה אֶל־הֵיכַל קִדְשְׁךָ**
 har—vin în casa ta, mă închin **בִּירְאָתְךָ:**
 în sfântul tău Templu, cu res-
 pect către tine.²⁾

Înaintând respectuos pas cu pas:

בְּבֵית אֱלֹהִים נִהְלָךְ בְּרִנָּשׁ: **בְּבֵית** In casa lui D-zeu
 mergem cu evlavie.³⁾

Versele edificatoare din Biblie la intrarea în Sinagogă. ⁴⁾

מה־טֹב אֱהִיָּךְ יַעֲקֹב, **מה־טֹב** Cât de fru-
 "moase sunt cor- **מִשְׁכְּנֶתִּיךָ, יִשְׂרָאֵל:**
 turile tale, Iakobe! lăcașu-
 rile tale, Israele! ⁵⁾ Și eu— **וְאֲנִי כָרַב חֲסִידְךָ אֲבָא**
 încrezându-mă în nemărgi- **בֵּיתְךָ, אֲשַׁתְּחֶנָּה אֶל־**
 nitul tău har—vin în casa **הֵיכַל קִדְשְׁךָ, בִּירְאָתְךָ:**
 ta, mă închin în sfântul tău **יְי, אֶהְבֵּתִי מְעוֹן בֵּיתְךָ,**
 Templu, cu respect către tine.⁶⁾ **וּמָקוֹם מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ:**
 Doamne, iubesc sălașul ca-
 sei tale, și locul, unde tro-
 nează mărirea ta. ⁷⁾ Mă în-

¹⁾ I. 28, 17. ²⁾ Ps. 5, 8. ³⁾ Ps. 55, 15. ⁴⁾ Această rugăciune, ca multe
 altele din Rîtualul nostru, este alcătuită din felurite versete din *Sfânta*
Scriptură, astfel reunite, pentru a forma un întreg perfect.

⁵⁾ IV. 24, 5. ⁶⁾ Ps. 5, 8. ⁷⁾ Ps. 26, 8. ⁸⁾ Ps. 95, 6.

chin dar, ingenuchiez și mă prostern înaintea Domnului, Creatorul meu. ¹⁾ Indreptez ruga mea către tine, Doamne, la vremea de bunăvoință; Dumnezeu, în nemărginitul tău har, auzi-mă prin ajutorul tău cel adevărat.

וְאֵנִי אֶשְׁתַּחֲוֶה וְאֶכְרַע,
אֶכְרַע לְפָנֶיךָ עֲשֵׂי:
וְאֵנִי תַפְלִיתִי לְךָ יְיָ עַתָּה
רְצֹן. יְיָ אֱלֹהִים בְּרַב־הַסֶּדֶד,
עֲנֵנִי בְּאֵמֶת יִשְׁעֶךָ:

Imn ce cuprinde cele treisprezece articole de credință. ²⁾

יְיָ מַרְיָתְךָ. Mărit fie Dumnezeul cel viu și proslăvit. ¹⁾ El există, dar niciun timp nu mărginește existența-i. ²⁾ Este unic, și nu e nici o unitate ca a lui; tainică și nesfârșită e unitatea lui. ³⁾ N'are nici o închipuire trupească și nu este trup, neasemuită este sfințenia sa. ⁴⁾ Anterior la tot lucrul creat, el este cel dintâi, și fără început la întăietatea sa. ⁵⁾ El e Domnul universului; tuturor plăsmuirilor li arată mărirea și domnia lui. ⁶⁾ Dar emanațiunea profeției sale a împărtășit-o, oamenilor săi

יְיָ אֱלֹהִים חַי וְיֹשֵׁם בְּחַיָּתוֹ. נִמְצָא וְאֵין עַתָּה
אֶל־מַצִּיאוֹתָיו: אַחֶרֶת,
וְאֵין יְחִיד בְּיַחֲדוֹ. נֶעְלָם
וְגַם אֵין סוֹף לְאַחֲדוּתוֹ:
אֵין לוֹ דְמוּת הַגּוֹף וְאֵינוֹ
גּוֹף, לֹא נֶעְרֹךְ אֵלָיו
קִדְשָׁתוֹ: קִדְמוֹן לְכָל־
דְּבַר אֲשֶׁר נִבְרָא, רִאשׁוֹן
וְאֵין רִאשִׁית לְרִאשִׁיתוֹ:
הֵנוּ אֲדוֹן עוֹלָם, לְכָל־
נוֹצֵר יוֹרֵה גְדֻלָּתוֹ
וּמַלְכוּתוֹ: שֶׁפַע נְבוֹאָתוֹ

¹⁾ Ps. 69, 14. ²⁾ Igdal se atribule după unii poetului *Daniel b. Iehuda Datan*, în Plsa pe la 5100; după alții, părintelui poeziei arabe, *Rabbi Șelomo Ibn Gabirol*, născut ca. 1020 d. e. v. în Cordova, mort ca. 1070. Amândoi au compus mai multe cântece prețioase pentru Sinagoga portugeză. Totuș cum arată vers. final, autorul pare a fi *lechiel bar Baruch*. — Igdal conține un rezumat din cele treisprezece articole de credință ale Israelitului, stabilite de *Maimonide*, anume: 1. Existența lui Dumnezeu. 2. Unitatea lui D-zeu. 3. Negațiunea veri-cărei forme corporale. 4. El este prima cauză. 5. Supremația sa. 6. Prorocia.

aleși, celor ce vestesc fala sa. ⁷⁾ Nu s'a mai sculat în Israel un alt profet ca Moșe, care să fie văzut chipul lui. ⁸⁾ Invățătura de adevăr a dat-o poporului său, Atotputernicul, prin profetul său, credinciosul casei sale. ⁹⁾ Atotputernicul nu va schimba, nici nu va înlocui Legea sa printr'o alta în veșnicie. ¹⁰⁾ El privește și cunoaște tainele noastre, prevede sfârșitul oricărui lucru încă de la începutul său. ¹¹⁾ Răsplătește celui drept după fapta sa, și pedepsește pe cel rău, după nelegiuirea-i. ¹²⁾ El va trimite la vremea hotărîtă pe unsul nostru, pentru a izbăvi pe acei, cari urmăresc țința mântuirii (*). — ¹³⁾ Pe morții va învia (**). Atotputernicul prin nemărginitul său har. Binecuvântat să fie în vecii vecilor numele său cel lăudat!

נָתַנָּה אֱלֹהֵינוּ סִגְלָתוֹ
וְהַתְּפָאֳרָתוֹ: לֹא קָם
בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה עוֹד.
נָבִיא וּמְבַיֵּש אֶת-
הַמּוֹנְתוֹ: תּוֹרַת אֱמֶת
נָתַן לְעַמּוֹ אֱלֹהֵינוּ
נָבִיא, נֶאֱמָן בֵּיתוֹ: לֹא-
יַחְלִיף הָאֵל, וְלֹא יִמִּיר
דָּתוֹ, לְעוֹלָמִים לְזוֹלָתוֹ:
צוּפֶה וְיוֹדֵעַ סִתְּרֵינוּ
מִבֵּית לְסוֹף דְּבַר
בְּקִדְמָתוֹ: גּוֹמֵל לְאִישׁ
חֶסֶד כְּמַפְעָלוֹ. נוֹרָתוֹ
לְרֹשֶׁעַ רָע, כְּרֹשֶׁעָתוֹ:
יִשְׁלַח לְקִיּוּמִין מְשִׁיחֵנוּ.
לְפָדוֹתָנוּ, מִחֲבִי קִין
יִשׁוּעָתוֹ: מֵתִים יַחְיֶה וְ
כָרֵב חֶסֶדוֹ. כְּרוֹךְ עֲרֵי-
עַד שֵׁם תְּהִלָּתוֹ:

7. Misiunea lui Moșe. 8. Revelațiunea. 9. Neschimbarea Legii. 10. Preștiința d-zească. 11. Răsplata și Pedepșa. 12. Venirea lui Mesia.

13. Învierea morților. *) Adică să se nimicească idolatria de pe suprafața pământului și lumea să se restabilească sub împărăția Atotputernicului precum au zis învățații noștri în rugăciunile de Anul-Nou și în Aletnu: «Și toți oamenii vor forma o singură alianță, pentru ca să execute voința sa într'un mod sincer». וְיִגְשׁוּ כֻלָּם אֶחָדָה עִמָּת לַעֲשׂוֹת רַחֲמֵינוּ בְּלִבָּב שְׁלֵם. **) Unii înțeleg prin învierea morților, nemurirea sufletului.

Lauda Domnului înainte și după rugăciune. ¹⁾

אֲדוֹן עוֹלָם Domnul universului a stăpânit înainte încă d'a fi plăsmuit orice creatură. Și când toate se făcură prin voința lui, atunci fû proclamat cu numele de *Rege*. Și chiar după ce totul se va nimici, el singur va domni, Veneratul. El a fost, el este, și el va fi în slava sa. El e *unul*, și nu e un al doilea, ce-i s'ar putea asemăna și a-l însoți. Fără început, fără sfârșit, a lui e puterea și stăpânirea. El este Dumnezeuul meu, mântuitorul meu cel viu, stâncă în suferința-mi, în vreme de nevoie. El e steagul meu și adăpostul meu, cupa fericirii mele, în ziua când îl invoc. În mâna lui încredințez sufletul meu, când adorm și când mă deștept. Și împreună cu sufletul și trupul meu. Domnul e cu mine, nu mă tem de nimic.

אֲדוֹן עוֹלָם אֲשֶׁר מֶלֶךְ בְּמֶרְם
בְּלִי צִיר נִבְרָא: לָעַת גַּעֲשֵׂה
בְּחֶסֶד כָּל אֲדוֹן מֶלֶךְ שְׁמוֹ
נִקְרָא: וְאַחֲרֵי כָּבֹדָת הַכֹּל
לְבָדּוֹ יִמְלֹךְ עוֹדָא: וְהוּא הָיָה
וְהוּא הָעַתָּה. וְהוּא יִהְיֶה בְּתִפְאָרָה:
וְהוּא אֶחָד וְאֵין שֵׁנִי. לְהַמְשִׁיל
לֹא לְהַחֲבִירָה: בְּלִי רֵאשִׁית, בְּלִי
מִכְלִית. וְלֹא הָעוֹ וְהַמְשָׁרָה:
וְהוּא אֵלִי וְסִי גֹאֲלִי. וְצוּר
חֲבִלִי בְּעַת צָרָה: וְהוּא נָסִי
וּמְנוּס לִי. מִנֶּת פּוֹסֵם בְּיוֹם
אֶקְרָא: בְּיָדוֹ אֶחְקִיד רִיחִי. בְּעַת
אֲשֶׁן וְאֶעֱדָה: וְעַסְדֵּרוֹחִי גּוֹתִי.
יְיָ לִי וְלֹא אֵירָא:

Binecuvântare după spălarea mâinilor. ²⁾ נְטִילַת יָדַיִם

ברוך Fii lăudat, Doamne,
D-zeul nostru, re-
gele universului, care ne-ai
sfântit prin poruncile tale, și
ne-ai poruncit spălarea mâi-
nilor. ³⁾

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ
מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר
קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו, וְצִוָּנוּ
עַל נְטִילַת יָדַיִם:

¹⁾ Imn compus din versuri al. e de câte șase silabe. Întâia și a patra silabă încep în mare parte cu un *S'va mișcător*. Învățații nu sunt de acord asupra autorului acestei rugăciuni. Unii cred, că ar fi R. Șerira Gaon, 4727, alții sunt de părere, că ar fi compus-o R. Amram Gaon ben Șeșna 4506, d. l. zid. l. Senior Sachs o atribuie lui R. Șelomo ibn Gabirol, născut ca. 1020 d. e. v. în Cordova, m. ca. 1070. Dar ori care ar fi autorul acestei rugăciuni, eleganța stilului și sublimitatea cugetărilor ce ea exprimă, au făcut-o să fie adoptată de către toate Sinagogile. Ea a fost introdusă de la anul 1549. ²⁾ Talmud Berachoth 60 b. Boraitha de R. Hija și R. Oșaja, m. 4002; v. Targum Jonathan la Ichezekel, cap. 28, 12, 15.

³⁾ Fiecare Israelit este obligat să-și spele mâinile: când se scoală, după

ברוך Fii lăudat, Doamne,
D-zeul nostru, regele
universului, care ai zidit
pe om cu înțelepciune,
și ai plăsmuit într'ânsul fe-
lurite organe cu diferite ca-
vități. E vădit și cunoscut
înaintea tronului slavei tale
că, dacă s'ar deschide sau
astupă vr'una din ele, ar fi
cu neputință d'a exista și
d'a stă înaintea ta. Lăudat
fii, Doamne, carele păstrezi
veri-ce creatură prin minu-
tile creațiunii. ¹⁾

ברוך אתה יי אלהינו
מלך העולם, אשר יצר
את האדם בחכמה,
וברא בו נקבים ונקבים
חלולים וחלולים. נלוי
וידוע לפני כסא כבודך,
שם ופתח אחד מהם,
או יסתם אחד מהם, אי
אפשר להתקיים ולעמוד
לפניך: ברוך אתה יי
רופא כל-בשר ומפליא
לעשות:

Binecuvântare pentru îndatorirea la studiul Thorei ברכה להסדר תורה

ברוך Lăudat fii, Doamne,
D-zeul nostru, regele
universului, care ne-ai sfințit
prin poruncile tale, și ne-ai
poruncit d'a ne îndeletnici cu
cuvintele învățăturii. ²⁾

ברוך אתה יי אלהינו מלך
העולם, אשר קדשנו במצוותיו
ונצני לעסוק בדברי תורה:
והקרבנא יי אלהינו את-

1) Fă ca să fie
plăcute, Doamne,

satisfacerea unei trebuințe naturale, înaintea rugăciunii și înainte d'a se pune la masă. Acest precept având de scop a ține în bună stare fizicul și moralul nostru, suntem datori, când li îndeplinim, a mulțumi Creatorului nostru, recitând aceasta formulă de binecuvântare. Formulă anioage se recitează înaintea sau după îndeplinirea tuturor preceptelor.

¹⁾ Berachoth, 60 b, Boraitha. ²⁾ Talm. Berachoth, 11 b, de Rabbi Şemuel ben Aba b. Aba ha-Cohen, născut pe ia 3940 mori 4010. ³⁾ Fiecare Israelit este ținut a citi în toate zilele, câteva pasaje din Legea scrisă și din cea tradițională, de oare-ce legiuitorul a vrut ca instrucțiunea religioasă și morală să fie răspândită într'un mod universal chiar în popor.

⁴⁾ Talm. «Berachoth» 11 b, de Rabbi iohanan din Tiberia 3959—4039, contemporanul lui Şemuel b. Aba ha Cohen.

D-zeul nostru, cuvintele învățării tale, gurei noastre și gurei poporului tău, casei lui Israel; și să fim noi și urmașii noștri și urmașii poporului tău, casei lui Israel, toți cunosători ai numelui tău și studiând învățătura ta (numai pentru dânsa). Fii lăudat, Doamne, carele inzeestrezi cu învățatură pe poporul tău Israel.

Lăudat fi, Doamne, בְּרוּךְ

D-zeul nostru, regele universului, care ne-ai ales dintre toate popoarele, pentru a ne da învățătura ta. Fii lăudat, Doamne, dăttătorul Thorei (învățăturii). ¹⁾

דְּבַר תּוֹרָתְךָ בְּקִינוּ וּבְפִי עַמְּךָ,
בֵּית יִשְׂרָאֵל, וְנִהְיֶה אֲנַחְנוּ
וְאַחֲרָינוּ וְאַחֲרָיו עַמְּךָ, בֵּית
יִשְׂרָאֵל, כָּלֵנוּ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ וְלוֹמְדֵי
תּוֹרָתְךָ (לְשִׁמָּה). בְּרוּךְ אַתָּה יי,
(הַמְלַמֵּד תּוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל;
בְּרוּךְ אַתָּה יי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בְּחִרְךָנוּ מִכָּל-
הָעַמִּים, וְנָתַן לָנוּ אֶת-תּוֹרָתוֹ.
בְּרוּךְ אַתָּה יי, נוֹתֵן הַתּוֹרָה;

Versete din Thora, Mișna și Boraita.

יְבָרַךְ Să te binecuvânteze Domnul și să te păziască. Să lumineze Domnul fața sa peste tine și să te miluiască. Să-și întoarcă Domnul fața sa spre tine, și să-ți dea pace. ²⁾

אֵלֶּיךָ יְבָרַךְ ³⁾ Acestea sunt datoritiile, pentru cari nu e prescrisă o măsură hotărîtă: marginea holdei, ⁴⁾ pârga roadelor, ⁵⁾ prinoasele, milostenia și învățătura Legii. Următoarele datorii, ⁶⁾ asigură omului roade în această lume, pe când capetele sunt păstrate pentru cea viitoare, și anume: respectul către tată și mamă,

יְבָרַךְ יי וְיִשְׁמְרֶךָ: יֵאָר יי.
פָּנָיו אֵלֶיךָ. וְיַחֲמֶךָ: יִשָּׂא יי.
פָּנָיו אֵלֶיךָ. וְיָשֶׁם לְךָ שָׁלוֹם:
אֵלֶּיךָ דְּבָרִים שְׁאֵין לָהֶם שְׁעוֹר.
הַבָּאָה וְהַבְּבוּרִים וְהַרְאִיוּ
וּגְמִילוֹת הַסִּדִּים וְתַלְמוּד תּוֹרָה:
אֵלֶּיךָ דְּבָרִים שְׁאֵדָם אִיבָל
פְּרוֹתֵיהֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְתַקְנָן
קִיָּמָה לְעוֹלָם הַבָּא: וְאֵלֶּיךָ.
כְּפִיד אֲבוֹתָם וּגְמִילוֹת הַסִּדִּים.

^{*)} Conf. uzului tradițional, s'a suprimat ael, ca și în toate vorbele începătoare cu בְּ *Dagheșul* din בְּ.— A nu se socoti deci aceasta ca greșală de gramatică. ¹⁾ De Rabbi Hamenuna 4010, discipolul lui Rab, Berachoth 11, b. ²⁾ IV. 6, 24. ³⁾ Mișna Peah 1. 1.— *Mișna* (Deuterosis) are șase ordine, cea dintâia colecțiune completă e opera lui Rabbi Ieliuda ha-Nasi (3896-3979).— ⁴⁾ Ce se cuvine săracilor pe timpul secerișului; III. 19, 9. ⁵⁾ Destinate preoților, II. 23, 19; III. 23, 10 și 17; IV. 28. 26. cf. Biecurim 2, a. ⁶⁾ Pentru Templul din Ierusalaim cu prilejului celor trei sărbători anuale de pelerinaj. V. 16, 16. ⁷⁾ Sabbath, 27, 2. Boraita; 127, a; Kiddușla 40, a.

milostenia, râvna cu care alergăm la școală și la templu dimineața și seara, găzduirea, căutarea bolnavilor, înzestrarea mireselor, petrecerea morților, evlavia la rugăciune, împăciuirea între doi oameni, dar studiul Legii ¹⁾ precumpănește toate.

והשקמת בית המדרש שחרית וערבית, והכנסת אלהים, ובקור חולים, והכנסת פלה, והלויט המת, ועיון תפלה, והקצאת שלום בין אדם לחברו, ומלמוד תורה כנגד כלם:

Binecuvântările dimineții. 7) בקבות השחר

D-zeul meu! אלתי נשמה

Sufletul ce mi l-ai dat, e curat; tu l-ai zidit, tu l-ai plăsmuit, tu mi l-ai înșufolat, și tu îl păstrezi în mine, și tu îl vei lua de la mine, ca să mi-l redai în viitor. Toată vremea pe cât este sufletul în mine, îți mulțumesc ție, Doamne, Dumnezeuul meu și Dum-

אלהי. נשמה שנתת בי מהורה היא. אתה בראתה, אתה יצרתה, אתה נפחתה בי, ואתה משמרה בקרבי, ואתה עתיד לפלה ממני ולהחיותה בי לעתיד לבא: כל-זמן שהנשמה בקרבי מודה אני לפניך, יי אלהי ואלהי

¹⁾ Credem că este folositor a explica aci ceia ce se înțelege prin *Thora* (*Legea, Doctrina*), acest cuvânt fiind reprodus adesea în Ritualul nostru.

Științele Scripturii, în genere, se numesc: *Thora* תורה, *Invățătură* sau *Mikra* מִקְרָא, lectură. Cele cinci cărți ale lui Moșe (Pentateuch) se numesc *Thora* תורה שבכתב *Legea scrisă*. Apoi *Thora* תורה שבעל פה *Legea orală sau tradițională*. Legea orală este împărțită în două părți: Cea dintâia este *Mišna* מִשְנָה care explică în mod sumar Legea scrisă; a doua este *Ghemara* גְמָרָא *Legea completă*, așa numită, fiindcă completează și explică *Mišna*. *Mišna* și *Ghemara* la un loc formează *Talmudul*, din care există două edițiuni: una zisă *de Babilon* תלמוד בבלי și a doua mai scurtă numită *de Ierusalaim* תלמוד ירושלמי sau *de Ierusalaim*. Prin *Thora* se înțelege și *Invățătura, știința* în genere.

²⁾ Berachoth 60, b. Boraitha.

nezeul părinților mei, stăpânul tuturor făpturilor, Domnul tuturor sufletelor. Lăudat fii, Doamne, care redai suflete corpurilor moarte.

אֲבוֹתַי רַבּוֹן כָּל־
הַמַּעֲשִׂים, אֲדוֹן כָּל־
הַנְּשָׁמוֹת. בְּרוּךְ אַתָּה
יְיָ, הַמַּחְיֶה נְשָׁמוֹת
לַפְּגָרִים מֵתִים:

Lăudat fii, Doamne, D-zeul nostru, regele universului, care ai dat cocoșului priceperea, de a deosebi între zi și noapte.

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ
מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר נָתַן לַחֲסִי
בִּינָה לְרִבְחִין בֵּין יוֹם וּבֵין
לַיְלָה:

Lăudat fii, Doamne, Dumnezeu nostru, regele universului, care nu m'ai făcut păgân. ²⁾

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם, שְׁלֹא עָשִׂנִי נִכְרִי:
בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם, שְׁלֹא עָשִׂנִי עֶבֶד:

(Bărbații zic:)

Lăudat fii, Doamne, Dumnezeu nostru, regele universului, care nu m'ai făcut femeie.

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם, שְׁלֹא עָשִׂנִי אִשָּׁה:

(Femeile zic:)

Lăudat fii, Doamne, Dumnezeu nostru, regele universului, care m'ai făcut după voia ta.

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם, שֶׁעָשִׂנִי בְּרִצּוֹנִי:

Lăudat fii, Doamne, Dumnezeu nostru, regele universului, care deschizi ochii orbilor. ³⁾

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם, פּוֹקֵחַ עֵוְרִים:

Lăudat fii, Doamne, Dumnezeu nostru, regele universului, care îmbraci pe cei goi.

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם, מַלְבִּישׁ עֲרֻמִּים:

¹⁾ Când oficiantul recitează: בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ (Lăudat fii tu, Doamne), răspunde: בְּרוּךְ הוּא וּבְרוּךְ שְׁמוֹ (Lăudat fie el și lăudat numele lui); încheiînd oficiantul binecuvîntarea, zî: אָמֵן (Amin). Aceasta trebuie să observi la toate rugăciunile. ²⁾ Menah. 43, 2, de R. Meir. ³⁾ Berachoth, 60, b, Boraitha.

Lăudat fii, Doamne, Dumnezeu nostru, regele universului, care slobozești pe cei în-călușați. *)

Lăudat fii, Doamne, Dumnezeu nostru, regele universului, care îndreptezi pe cei umiliți.

Lăudat fii, Doamne, Dumnezeu nostru, regele universului, care ai boltit pământul deasupra apelor.

Lăudat fii, Doamne, Dumnezeu nostru, regele universului, care mi-ai gătit toate cele trebuincioase mie.

Lăudat fii, Doamne, Dumnezeu nostru, regele universului, care întărești pașii omului.

Lăudat fii, Doamne, Dumnezeu nostru, regele universului, care încingi pe Israel cu putere.

Lăudat fii, Doamne, Dumnezeu nostru, regele universului, care încununi pe Israel cu glorie.

ברוך אתה יי אלהינו מלך
העולם מתיר אסורים:

ברוך אתה יי אלהינו מלך
העולם זקק בפופים:

ברוך אתה יי אלהינו מלך
העולם רוקע הארץ על-המים:

ברוך אתה יי אלהינו מלך
העולם שעשע לי כל-צרכי:

ברוך אתה יי אלהינו מלך
העולם אשר הכין מצעדי-גברי:

ברוך אתה יי אלהינו מלך
העולם אוזר ישראל בגבורה:

ברוך אתה יי אלהינו מלך
העולם עומר ישראל בתפארה:

*) În principiu nu se recitau aceste binecuvântări în Sinagogă. Fiecare, spălându-se dimineața, le pronunță făcând diferitele acțiuni la care ele se rapoartă. Astfel deșteptându-se și deschizând ochii, zicea: «*Fii lăudat, Doamne, care ne-ai poruncit spălarea mâinilor*». Corpul reîmprospătat și purificat prin această operațiune, se zicea: *Doamne, suftetul ce mi l'ai dat e curat* etc.—Insuflețit de ideile religioase conținute în această rugăciune se mulțumiă lui D-zeu: «*d'a nu se fi născut păgân*». Cugetul d'a fi născut Israelit trebuia să îndrepteze spiritul credinciosului spre promulgarea Legii pe muntele *Sinai*, unde D-zeu a zis: «*Eu sunt Domnul, D-zeul tău, care te-a scos din Egipt din casa robiei*»; deci el zicea: «*Fii lăudat, Doamne, că nu m'ai făcut rob*». Apoi pătruns de recunoștința către Eternul pentru darul ce ne-a făcut prin sublima sa Lege, el zicea: «*Fii lăudat, Doamne, că nu m'ai făcut femeie*», căci bărbatu singur este apt a executa Legea în întregul ei, pe când femeia este scutită de observațiile ce depind de o epocă determinată, ca *Succa, Lulab, Șofar* etc. (מצות עשה שחזן נראה).

Mai târziu, Rabinii, temându-se ca nu cumva obiceiuri atât de emnamente religioase vor cădea în desuetudine, au făcut ordine în aceste formule, și au hotărât, ca ele să facă parte din Ritual, și ca să fie recitate în fiecare dimineață în Sinagogă, înaintea rugăciunilor obișnuite.

*) Femeile voind a se supune de bunăvoie observațiilor acestor precepte, ele trebuiesc să continue a le îndeplini, dacă împrejurările le permit.

Lădat fii, Doamne, Dumnezeu nostru, regele universului, care dai putere obositului.

Lădat fii, Doamne, Dumnezeu nostru, regele universului, care alungi somnul din ochii mei și dormitarea din pleoapele mele.

ברוך אתה יי אלהינו מלך
העולם הנותן ליעף כח:

ברוך אתה יי אלהינו מלך
העולם המעביר שנה מעייני
ותנומה מעפעפי:

După Talmud, «Berachoth» 60, 2.

Fie voia ta, Doamne, D-zeul nostru și D-zeul părinților noștri, ca să ne obișnuiești cu învățătura ta și să ne alipești de poruncile tale ; și să nu ne duci la niciun păcat și la nici o călcare sau fărdelege, la nici o ispită, și la niciun dispreț, și nu lăsa să ne stăpâniască înclinarea cea rea. Depărtează-ne de la om rău, și de la prieten rău, și alipește-ne de firea cea bună și de fapte bune. Umilește înclinarea noastră, ca să fie supusă ție. Fă-ne ca să aflăm azi și în toate zilele har, iubire și îndurare în ochii tăi și în ochii tuturor aceloră, ce ne văd ; și împărtășește-ne cu bineface-

ויהי רצון מלפניך יי
אלהינו ואהי אבותינו
שתרגילנו בתורהך
ודבקנו במצותיך. ואל
תביאנו לא לידי חטא,
ולא לידי עברה ועון,
ולא לידי נסיון, ולא לידי
בויון, ואל תשלט בנו
יצר הרע. והרחיקנו
מאדם רע, ומחבר רע,
ודבקנו ביצר טוב
ובמעשים טובים. וכופ
את יצרנו להשתעבד
לך. ותננו היום ובכל
יום לחן, ולחסד
ולרחמים בעיניך ובעיני
כל רואינו. ותגמלנו
חסדים טובים. ברוך

riile tale. Lăuda fii, Doamne, care împărtășești binefaceri poporului tău Israel.

אתה יי גומל הסרים
טובים לעמו ישראל:

Rugăciune pentru mântuire de orice rău. 1)

יהי רצון Fie voia ta, Doamne, Dumnezeuul meu și D-zeul părinților mei, ca să mă scapi azi, și în toate zilele, de oameni sumeți și de sumeție; de om rău, de prieten rău, de vecin rău, de întâmplare rea, de ispititor care vatămă, de judecată aspră și de pârâș aspru, fie el coreligionar, fie de altă religione.

יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי שתצילני היום ובכל-יום מעני פנים ומעזות פנים. מאדם רע ומחבר רע ומשכן רע ומפגע רע ומשטן המשחית מדין קשה ומבעל דין קשה בין שרוא בין ברית ובין שאינו בין ברית:

Meditațiune înălțătoare. 2)

Pururea să fie omul temător de D-zeu în taină, mărturisitor al adevărului, și vorbitor de adevăr din inima sa; și deșteptându-se să zică:

לעולם יהא אדם ירא שמים פסקו ומודה על-האמת ודובר אמת בלבבו. וישכם ויאמר:

Mărturisirea insuficienței avantajilor și predispozițiilor omenești. 3)

Stăpâne al tuturor lumilor! *) Nu pentru virtuțile noastre îndreptăm smeritele noastre rugi către tine, ci pentru îndurările tale cele multe. Ce suntem noi? Ce este vieța noastră-

רבון כל-העולמים לא על-צדקותינו אנחנו מפילים תחנונינו לפניך כי על רחמך הרבים. מה אנחנו מה

1) Talm. Berachoth 16, de Rabbi Iehuda ha-Nasi născut la 3910, mort la 3970 (după Grätz).

2) Ca Introducere pentru rugăciunea ce urmează; aut. Rabbi Šabbatal cf. Tana debei Eliahu cap. 21 (secol. 48). v. Kallir al lui Rappaport pag. 117.

3) Ioma 87, b, de Šemuel Arloch (3940-4010), R. Iohanan bar Naftcha 3959—4039) și Raba b. Iosef b. Hama (4053—4113). 4) Daniel, 9, 18.

tră, pietatea noastră, virtutea noastră, sprijinul nostru, puterea noastră și tăria noastră? Ce putem zice înaintea ta, Doamne Dumnezeu nostru, și D-zeul părinților noștri? Nu sunt oare toți vitejii ca un nimic înaintea ta, oamenii de renume, ca par'că n'au fost, înțelepții, fără știință, și pricepuții, ca fără chibzuială? — Căci mai toate isprăvile lor sunt zădărnice, și zilele vieții lor, deșertăciune înaintea ta; și precăderea omului asupra dobitocului e nimica, căci toate sunt deșertăciune.

חַיִּינוּ מִהַ חֶסֶדְנוּ מִהַ
צְדָקוֹתֵינוּ מִהַ יְשׁוּעָתֵנוּ
מִהַ כֹּחֵנוּ מִהַ גְּבוּרָתֵנוּ
מִהַ נֹאמַר לַפְּנֵיךָ יְיָ
אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ
הֲלֹא כָל־הַגְּבוּרִים כָּאִין
לַפְּנֵיךָ וְאֲנֵשֵׁי הַשֵּׁם
כָּל־הָיוּ וְחֻכָּמִים
כָּבֹד לִי מִדָּעַ וְגִבּוֹנִים
כָּבֹד לִי הַשֶּׁכֶל כִּי רַב
מַעֲשֵׂיהֶם תִּרְוֶה וַיָּמִי
הַיָּיָהִם הֶבֶל לַפְּנֵיךָ
וּמֹתֵר הָאָדָם מִן־
הַבְּהֵמָה אֵינִי כִּי הֶבֶל
הֶבֶל:

1) *Preferința lui Israel prin Abraham, Iișhak și Iakob.*

אָבֵל Totuș suntem noi
poporul tău, fiii le-
gământului tău, fiii iubit-
ului tău Abraham, căruia i-ai
făgăduit aceasta prin ju-
rământ pe muntele Moria;
seminția lui Iișhak, unicului
său, care fusese legat pe de
asupra jertfelnicului; obștea
lui Iakob, fiului tău celui

אָבֵל אֲנַחְנוּ עַמְּךָ
בְּנֵי בְרִיתְךָ בְּנֵי אֲבֹרָהִם
אֲבֹהֶיךָ שְׁנִשְׁבַּעְתָּ לוֹ
בְּהָר הַמֹּרִיָּה וְרַע
יִצְחָק יְחִידוֹ שְׁנִעַקְדָּ עַל
גִּבְיֹת־הַמִּזְבֵּחַ עֲדָת
יַעֲקֹב בְּנֵיךָ בְּבוֹרְךָ

1) Mechilta P. Beșalach.

intâlnăscut, pe care de iubirea ce l'ai iubit, și de bucuria ce te ai bucurat de dânsul, i-ai dat falnica po-reclă de Israel și Ieșurun.

De aceea datori suntem, a-ți mulțumi, a te slăvi, a te făli, a bine-cuvântă, a sfinți și a da slavă și mulțumire numelui tău. Ferice de noi! Ce bună e partea noastră! Cât de plăcută e soarta noastră și cât de frumoasă moștenirea noastră! Ferice de noi, cari dimineața cu zorile și seara târziu, putem repetă, de două ori pe fiecare zi:

Ascultă Israel! Domnul Dumnezeu nostru, Domnul unul este. ¹⁾

Lăudat fie numele glorioasei sale împărății în vecii vecilor! ²⁾

Preamărire a numelui Domnului.

³⁾ Tu erai acelaș, când lumea nu eră încă creată, tu ești acelaș după creațiunea ei. Tu ești acelaș în această lume, și tu vei fi acelaș în lumea viitoare. Sfințește numele tău în favoarea acelor, cari-l sfințesc; și sfințește numele tău în lu-

שמא־הַבְּתָךְ שְׁמֵהָבְתָךְ
אֲתָהּ וְיָמֵי חַיֵּיךָ
שְׁמֵהָבְתָךְ--בּוֹ קָרָאתָ
אֶת-שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁרֹן:
לְפִיכָךְ אֲנַחְנוּ חַיִּים לְהוֹדוֹת
לָךְ, וּלְשִׁבְחָךְ, וּלְפָאֲרָךְ, וּלְכַבֵּדָךְ
וּלְקַדְּשׁ וּלְתַתֵּי-שִׁבְחָ וְהוֹדָה
לְשִׁמְךָ: אֲשֶׁרֵינוּ מְהֻמָּזִים
חֲלָלֵינוּ וּמַהֲבָעִים גּוֹרְלָנוּ וּמַהֲ
יָפָה יְרֻשָּׁתָנוּ. אֲשֶׁרֵינוּ שְׂאֲנָנֵינוּ
מִשְׁבִּימִים וּמַעֲרִיבִים עֶרֶב וְבֹקֵר,
וְאוֹמְרִים פְּעָמִים בְּכָל-יוֹם
שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד:
בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלָכּוּתוֹ
לְעוֹלָם וָעֶד:

אָתָּה הוּא עַד שְׁלֹא נִבְרָא
הָעוֹלָם. אָתָּה הוּא מִשְׁנִבְרָא
הָעוֹלָם. אָתָּה הוּא בְּעוֹלָם הָיָה
וְאָתָּה הוּא לְעוֹלָם הַבָּא. בְּדֹשׁ
אֶת-שִׁמְךָ עַל מְקַדְּשֵׁי שִׁמְךָ.
וּקְדֹשׁ אֶת-שִׁמְךָ בְּעוֹלָמְךָ.

¹⁾ V. 6, 4. ²⁾ M. Ioma 3, 8. ³⁾ Ier. Ber. P. Haroe.

mea ta. Și prin ajutorul tău vei rădica și înălța raza noastră. Lăudat fii, Doamne, carele sfințești numele tău înaintea mulțimei.

וּבִישׁוּעָתְךָ תָּרִים וְתִגְבִּיחַ כְּרַגֵּנוּ;
בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַדֵּשׁ אֶת־שִׁמְךָ
בְּרַבִּים:

Dumnezeu, cel mai înalt, cel dintâi și cel din urmă.

Tu Doamne, D-zeul nostru, ești în cer, pe pământ, și'n cele mai înalte regiuni ale cerurilor. Intr'adevăr, tu ești cel dintâi, și tu ești cel din urmă, și afară de tine, nu este niciun D-zeu. Adună pe acei, ce nădăjduiesc spre tine, din cele patru colțuri ale pământului; ca să știe și să recunoască toți locuitorii lumii, că tu '1) singur ești Domn al tuturor împărățiilor de pe pământ. Tu ai făcut cerul și pământul, marea, și tot ce este într'ansa. Și cine este din toate făpturile tale, cele de sus sau cele de jos, care să'ți zică ție: ce faci? Tatăl nostru, carele ești în ceruri, fă-ți cu noi milă, în favoarea numelui tău celui mare, după care suntem numiți și împlinește-ne, Doamne, D-zeul nostru, ceiace este scris: 2) „In vremea aceea vă voi aduce, și în vremea aceea vă voi adună; că voi statornici vouă un renume și o fală între toate popoarele pământului, când voi întoarce eu robia voastră, înaintea ochilor voștri, zice Domnul“.

אַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּשָׁמַיִם
וּבָאָרֶץ, וּבְשָׁמַי הַשָּׁמַיִם
הַעֲלִינִים: אַתָּה, אַתָּה הוּא
רִאשׁוֹן, וְאַתָּה הוּא אַחֲרֹן,
וּמִבְּלִעְדֶּיךָ, אֵין אֱלֹהִים: כָּבֵד
קִנִּיךָ, מֵאַרְבַּע כְּנָפֹת הָאָרֶץ.
וּבְיָרֵי וְיָדָעוּ כָּל־בָּאֵי עוֹלָם, כִּי
אַתָּה הוּא הָאֱלֹהִים לְבִדְדָךְ לְכֹל
מַמְלָכוֹת הָאָרֶץ. אַתָּה עֹשֶׂת
אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ.
אֶת־הַיָּם, וְאֶת כָּל־אֲשֶׁר בָּם,
וְאִי כָּל־מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ, בְּעֵלְיוֹנִים
אִו בַּתְּחִלּוֹתֵינוּ, שֶׁיֹּאמַר לָךְ
מִהֲמַעֲשֵׂה: אֲבִינוּ שְׂבַשְׁמִים
עֹשֶׂה עִמָּנוּ חֶסֶד, בְּעֵבֹר שִׁמְךָ
הַגָּדוֹל, שֶׁנִּקְרָא עָלֵינוּ וְקִנִּים־לָנוּ
יְיָ אֱלֹהֵינוּ, מִהֲשֻׁבָּתוֹב. בָּעֵת
הַהִיא אָבִיא אֶתְכֶם, וּבָעֵת
קִבְצִי אֶתְכֶם. כִּי־אֵתָן אֶתְכֶם
לְשֵׁם וְלַתְּהִלָּה בְּכֹל עַמֵּי הָאָרֶץ,
בְּשׁוּבִי אֶת־שְׁבוּתֵיכֶם
לְעִינֵיכֶם, אָמֵן יְיָ:

1) Il. Regi, 19, 15. 2) Tefania, 3, 20.

Cultul jertfelor din vechime.— *קרי התקרבת Jertfa de dimineață și de seară.*¹⁾

וַיְדַבֵּר ²⁾ Și Domnul vorbi
lui Moșe zicând: Po-
runcește fiilor lui Israel și zi
lor: Prinosul meu, nutrimen-
tul meu pentru jertfele mele
cu foc, cele cu miros de bună
mireasmă, să păziți a le aduce
mie la vremea hotărâtă. Și să
li zici lor: Aceasta este jertfa
cu foc, care s'o aduceți Dom-
nului: miei de câte un an fără
vr'un cusur, câte doi în fie-
care zi, ca o arderedetot ne-
curmată. Un miel vei face di-
mineața și al doilea miel vei
face în amurg. Și a zecea parte
a unei Efa de lămura făinei,
drept dar de pâine, frământa-
tă cu untdelemn tescuit, un
sfert de Hin. O arderedetot
necurmată precum s'a făcut la
muntele Sinai, ca o jertfă de
bună mireasmă Domnului. Și
libațiunea, un sfert de Hin la un
miel. În Sanctuar vei turna li-
bațiunea de vin tare Domnului.
Și al doilea miel îl vei face în
amurg, ca darul de făină de di-
mineață și ca libațiunea acestuia
să-l faci, o jertfă cu foc de bună
mireasmă Domnului. ³⁾ Și să-l
junghie lângă altar în partea
despre miazănoapte înaintea

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר:
צוּ אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמְרָתָם
אֲלֵהֶם: אֶת-קָרְבָּנִי לַחֲמִי לְאִשִּׁי,
רִיחַ גִּיחְחִי תִשְׁמְרוּ לְהַקְרִיב לִי
בְּמוֹעֵדוֹ: וְאָמְרָתָ לָהֶם, זֶה הָאִשָּׁה,
אֲשֶׁר תִּקְרְבוּ לַיהוָה, בְּבָשִׂים
בְּנִי-שָׁנָה תְּמִידִם, שְׁנָיִם לַיּוֹם,
עֹלָה תְּמִיד: אֶת-הַכֶּבֶשׂ אֶחָד
תַּעֲשֶׂה בַּבֹּקֶר וְאֶת-הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי
תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעֶרְבִים: וְעִשְׂרִית
הָאֵיפָה סֹלֶת, לִמְנַחָה, בְּלוֹלָה
בְּשֶׁמֶן בָּרֵתִית, רַבִּיעֵת הַחֲזִין:
עֹלַת תְּמִיד תַּעֲשֶׂה בָהֶר סִינַי,
לַיהוָה רִיחַם אִשָּׁה לַיהוָה: וְנִסְכּוֹ,
רַבִּיעֵת הַחֲזִין לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד.
בִּקְרֹשׁ הַסֹּף נִסְךְ שֶׁכֶר לַיהוָה:
וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין
הָעֶרְבִים, בְּמִנְחַת הַבֹּקֶר וּבְנִסְכּוֹ:
תַּעֲשֶׂה אִשָּׁה רִיחַם לַיהוָה:
וְשַׁחַט אֹתוֹ עַל יָדֶךָ הַמִּזְבֵּחַ
צִנְחָה לִפְנֵי יְהוָה, וְזָרְקוּ בְּנֵי

¹⁾ În Templul portativ „Mișcan” (Tabernacol) 2448-2935; în Templul lui Șelomo 2928-3338; în Templul al doilea 3408-3828.—Jertfele despre care e vorba aci, ca și în alte pasaje, sunt înlocuite astăzi prin rugăciuni, după cuvântul prorocului (Hosea 14,3) „Cu buzele noastre (adică cu rugăciuni) vreau să înlocuim jertfele שָׁרְנוּ שִׁירֵינוּ —Cf. Talmud Taanith, 27. Menahoth 110 și Meghilla 31. ²⁾ IV, 28. ³⁾ III, 1, 11,

Domnului. Și fiii lui Aharon, preoți, să stropiască sângele lui pe altar, jur împrejur.

אֶהָרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת־דָּמּוֹ עַל־
הַמִּזְבֵּחַ, סָבִיב:

Sâmbăta (שַׁבָּת) se zice:

וּבַיּוֹם (1) Și în ziua Sâmbetei să aduceți doi miei de câte un an, fără cusur, și două zecimi de lămura făinei, drept jertfă de pâine, frământată cu untdelemn, și libațiunea. Această este ardereadetot de Sâmbătă în fiecare Sâmbătă; afară de ardereadetot necurmată, cu libațiunea ei.

וּבַיּוֹם הַשַּׁבָּת שְ�נֵי־קֳבָשִׁים
בְּגִישָׁנָה, תְּמִימִם, וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים
סֶלֶת, מִנְחָה, בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן,
וְנִסְבּוֹ: עֹלֹת שַׁבָּת בְּשַׁבָּתוֹ
עַל־עֹלֹת הַתָּמִיד וְנִסְבָּה:

La Lună Nouă (רֵאשׁ חֹדֶשׁ) se zice:

וּבִרְאשֵׁי (2) Și la începutul lunilor voastre să aduceți ardereadetot Domnului: Doi viței tineri și un berbec, șapte miei de câte un an, fără niciun cusur. Și trei zecimi de lămura făinei, drept jertfă de pâine, frământată în untdelemn, pentru fiecare vițel; și două zecimi de lămura făinei, drept jertfă de pâine, frământată în untdelemn, pentru fiecare berbec; și câte o zecime de lămura făinei, drept jertfă de pâine, frământată în untdelemn, pentru fiecare miel; ardereadetot de bună mireasmă, jertfă cu foc Domnului. Și libațiunea lor să fie: o jumătate de Hin, pentru fiecare vițel, și a treia parte de Hin, pentru fiecare berbec, și un sfert de Hin de vin, pentru fiecare miel. Aceasta să fie ardereadetot de fiecare Lună-Nouă, după

וּבִרְאשֵׁי חֳדָשֵׁיכֶם תִּקְרִיבוּ
עֹלָה לַיהוָה. פָּרִים בְּגִישָׁבָק
שְׁנָיִם וְאַיִל אֶחָד. קֳבָשִׁים
בְּגִישָׁנָה שְׁבָעָה, תְּמִימִם:
וּשְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים סֶלֶת, מִנְחָה,
בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן, לִפְרֵי הָאֶחָד, וּשְׁנֵי
עֶשְׂרֹנִים סֶלֶת, מִנְחָה, בְּלוּלָה
בַשֶּׁמֶן, לְאַיִל הָאֶחָד: וְעֶשְׂרֹן
עֶשְׂרֹן סֶלֶת, מִנְחָה, בְּלוּלָה
בַשֶּׁמֶן, לִכְבֵּשׁ הָאֶחָד. עֹלָה רִיחַ
נִיחָח, אִשָּׁה לַיהוָה: וְנִסְבִּידָם
הָצִי הַהֵין יִהְיֶה לִפְרֵי וּשְׁלִישִׁת
הַהֵין לְאַיִל, וּרְבִיעֶת הַהֵין
לִכְבֵּשׁ יֵינ. זֹאת עֹלֹת הָחֹדֶשׁ

1) IV. 28, 9. 2) IV. 28, 11—15.

lunile anului. Și să se mai aducă un țap pentru iertarea păcatelor, în onoarea Domnului, afară de ardereadot necurmată și de libațiunea sa.

Stăpâne al universului ! Tu ne-ai poruncit ca să aducem jertfe ziinice și mirodneni în sfânta ta casă; însă prin păcatele noastre s'a nămicit Templul tău și n'avem nici altar, nici preot, nici levit; nu putem deci îndeplini această parte a poruncilor tale. Totuș în nesfârșita ta milă, și'n bunătața ta nemărginită, tu n'ai vrut să ne lăi depărtați de tine și ne-ai zis prin profetul tău Hoșea: 1) «Rugați-vă Domnului și întoarceți-vă către D-zeul vostru; spuneți-l: Tu, care lăși toate păcatele, primește căința noastră și noi lăi vom aduce în loc de juncani, jertfa buzelor noastre». Și profetul tău leșaiahu ne-a zis: 2) «Să îmbrățișăm pâinea ta cu cel flămând; să duci în casa ta pe cei fără adăpost; să îmbraci pe cei cari tremură de frig și să nu-ți întorci ochii de la aproapele tău cel nenorocit. Atunci te vei ruga către Domnul și el va auzi, vei striga, și el va zice: lată-mă». Rugăciunea și faptele cele bune, lată jertfele și mirodneniile, ce tu, Doamne, ni le ceri în timpul de față.

Domnul oștirilor este cu noi; cetătuia noastră este D-zeul lui Iakob, Sela! 3) Doamne al oștirilor! Ferice de omul, ce se încrede în tine! 4) Doamne ajută! O Regel, auzi-ne în ziua când te chemăm!—Tu-mi ești

בְּחֶדְשׁוֹ לַחֲדָשִׁי הַשָּׁנָה: וּשְׂעִיר עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת, לַיהוָה, עַל־עֲלַת הַמִּמִּיד יַעֲשֶׂה וְנִסְכּוֹ:

רַבּוֹן הָעוֹלָמִים. אֵתָה צִוִּיתָנוּ לְהִקְרִיב קָרְבַּן מִמִּיד בְּמוֹעֵדוֹ. וּלְהִוִּית בְּהִנָּים בְּעִבּוֹדְכֶם, וּלְהִיט בְּדוּכְנֶם וּיִשְׂרָאֵל בְּמַעֲמָדָם. וְעַתָּה בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ חָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וּבָטַל הַמִּמִּיד וְאֵין לָנוּ לֹא כֹהֵן בְּעִבּוֹדְתּוֹ, וְלֹא לֵוִי בְּדוּכְנוֹ, וְלֹא יִשְׂרָאֵל בְּמַעֲמָדוֹ. וְאֵתָה אֶמְרָת וְנִשְׁלָמָה פָּרִים שְׁפָרְהֵינוּ: לָבוֹ, יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ וְאַל־הִי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁהִיטָה שִׁיחַ שְׁפָתוֹתֵינוּ חֲשׁוֹב וּמִקְרָב וּמִרְצָחָה לְפָנֶיךָ, בְּאֵלֵינוּ הִקְרַבְנוּ קָרְבַּן הַמִּמִּיד בְּמוֹעֵדוֹ. וְעַתָּה עַל מַעֲמָדוֹ, בְּמָה שְׁנֵאָמַר, וְנִשְׁלָמָה פָּרִים שְׁפָרְהֵינוּ. וְנֵאמַר, וְשָׁחַט אֶת־עַל הַדָּם הַמְּזֻבָּח צִפְתָּה לְפָנֵינוּ: וְזָרְקוּ בְּגֵי אֲחֵרֵינוּ הַבְּהֵמָה אֶת־דָּמָה עַל הַמְּזֻבָּח. קְרִיבָה וְנֵאמַר וְזֹאת הַתּוֹרָה, לַעֲוִלָה. לְמִנְחָה, וּלְחַטָּאת, וּלְזָשָׁם, וּלְמִלוֹאִים. וּלְזִבְחַת הַשְּׁלָמִים:

יִי צְבָאוֹת עֲמָנוּ מְשׁוֹבֵב־לָנוּ אֱלֹהֵינוּ יַעֲקֹב סֵלָה: יִי צְבָאוֹת, אֲשֶׁר־יִי אֱדָם, בּוֹמָתֵינוּ בָּךְ: יִי הוֹשִׁיעָנוּ, הַמִּלְכָּה יַעֲנֵנוּ בְּיוֹם קְרָאֵנוּ: אֵתָה סֵתֵר לִי מִצָּר

1) Hoșea 14, 3. 2) Ieș. 58, 7—8. 3) Ps. 46, 8. 4) Ps. 84, 13.

adăpost, de orice dușman mă
vei păzi; cu cântări de mân-
tuire mă vei înconjură. Sela! ¹⁾
Și va fi plăcut Domnului da-
rul lui Iehuda și al Ierusalai-
mului, ca în zilele veacului, ca
în anii cei dinainte. ²⁾

Rugăciunea lui Rabbi Nehunia B. Hakana.

אָנא Doamne! Prin tăria
dreptei tale, siobozeș-
te-ne din fearele patimilor.
קָבֵל Venerate! Primește ru-
ga fierbinte a poporu-
lui tău, ocrotește-ne, curățește-ne.
נָא Atotputernicule! Păs-
trează pe cei ce măr-
turisesc unitatea ta, ca lumina o-
chilor;
בְּרַכֶּם Binecuvântează-i, cură-
țește-i, îndură-te de ei,
împărtășește-i totdeauna cu ha-
rul tău.
חֲסִין Atotsfinte! Călăuzește
poporul tău, prin ne-
mărginita ta bunătate, în calea
virtuții.
יְחִיד Înalt-prea-unicule, în-
dreptează fața ta maie-
toasă către poporul tău, care pro-
clamă sfințenia ta.
שְׁמַעְתָּנוּ Rugăciunea noastră pri-
mește, rugămintea no-
astră ascultă, o tu, carele pătrunzi
în toate tainele.
בְּרוּךְ Lăudat fie numele glo-
riosei sale împărății
în vecii vecilor.

Rânduiala jertfelor. ³⁾

‘איזהו מקומן של זבחים קדשי קדשים שחיטתן בצפון
פר ושעיר של-יום הכפורים שחיטתן בצפון וקביל דמן
בכלי שרת בצפון ודמן טעין הנה על-בין הכדים ועל

¹⁾ Ps. 32, 7. ²⁾ Mal. 3, 4. ³⁾ De Rabbi Meir ca anonimul Mișnel.

⁴⁾ יְחִיד קָקִיעֵן.—Acest capitol extras dintr’un tractat al Mișnel (*Tract. Zebahim 5*), conține felurite amănunte, privitoare la jertfele aduse în sfântul

הַפָּרֶכֶת וְעַל-מִזְבֵּחַ הַזֶּהֱבָה מִתְּנָה אֶחָת מֵהֶן מֵעַבְכָּת. שְׁחִי
הֶדֶם הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל-יְסוֹד מַעֲרְבֵי שְׁלֹמֹזֶבֶת הַחִיצוֹן. אִם-לֹא
נָתַן לֹא עָבַב: פָּרִים הַנִּשְׁרָפִים וְשִׁעִירִים הַנִּשְׁרָפִים שְׁחִיטָתָן
בְּצִפּוֹן וְקַבּוּל דָּמָן בְּכָלִי שְׁוֹת בְּצִפּוֹן וְדָמָן טֵעוּן הָיָה עַל-
הַפָּרֶכֶת וְעַל-מִזְבֵּחַ הַזֶּהֱבָה. מִתְּנָה אֶחָת מֵהֶן מֵעַבְכָּת שְׁחִי
הֶדֶם הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל-יְסוֹד מַעֲרְבֵי שְׁלֹמֹזֶבֶת הַחִיצוֹן. אִם-
לֹא נָתַן לֹא עָבַב. אֵלֹי וְאֵלֹי נִשְׁרָפִין בְּבֵית הַקֹּדֶשׁ: הַטָּאֵת
הַצִּבּוֹר וְהַנְּחִיד אֵלֹי הֵן הַטָּאֵת הַצִּבּוֹר שְׁעִירֵי רֹאשֵׁי הַדָּשִׁים
וְשִׁלְמֵעֵדוֹת שְׁחִיטָתָן בְּצִפּוֹן וְקַבּוּל דָּמָן בְּכָלִי שְׁוֹת
בְּצִפּוֹן וְדָמָן טֵעוּן אַרְבַּע מִתְּנֹת עַל אַרְבַּע קָרְנוֹת. בִּיצֵד,
עֹלָה בִּכְבֹּשׁ וּפְנָה לְסוּבָב וּבְאֵלֹי לִקְרָן דְּרוֹמִית מִזְרָחִית.
מִזְרָחִית צְפוֹנִית. צְפוֹנִית מַעֲרָבִית. מַעֲרָבִית דְּרוֹמִית. שְׁחִי
הֶדֶם הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד דְּרוֹמִי. וְנֶאֱבָלִין לִפְנֵים מִן
הַקֹּלָעִים לְזָכְרֵי כֹהֵנָה בְּכָל-מֵאֻכָּל לַיּוֹם וְלַיְלָה עַד-חֲצוֹת:
הָעֹלָה קֹדֶשׁ קֹדֶשִׁים שְׁחִיטָתָהּ בְּצִפּוֹן וְקַבּוּל דָּמָה בְּכָלִי
שְׁוֹת בְּצִפּוֹן וְדָמָה טֵעוּן שְׁתֵּי מִתְּנֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע וּמֵעֵינָה
הַפֶּשֶׁט וְנִתְּנוֹת וְכִלְיִל לְאֲשִׁים: זִבְחֵי שְׁלָמִי צִבּוֹר וְאֲשָׁמוֹת.
אֵלֹי הֵן אֲשָׁמוֹת אֲשֶׁם גִּזְלוֹת אֲשֶׁם מַעֲלֹת אֲשֶׁם שְׁפָחָה
חֲרוּפָה אֲשֶׁם נִזִּיר אֲשֶׁם מִצֹּרַע אֲשֶׁם תְּלוּי. שְׁחִיטָתָן
בְּצִפּוֹן וְקַבּוּל דָּמָן בְּכָלִי שְׁוֹת בְּצִפּוֹן וְדָמָן טֵעוּן שְׁתֵּי
מִתְּנֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע. וְנֶאֱבָלִין לִפְנֵים מִן-הַקֹּלָעִים לְזָכְרֵי
כֹהֵנָה בְּכָל-מֵאֻכָּל לַיּוֹם וְלַיְלָה עַד חֲצוֹת: הַתּוֹדָה וְאֵל
נִזִּיר קֹדֶשִׁים קִלִּים שְׁחִיטָתָן בְּכָל-מָקוֹם בַּעֲזָרָה וְדָמָן

Templu. Astăzi când Templul nu mai există și cultul jertfelor a încetat, o traducere a acestui capitol, care nu e o rugăciune propriu zisă, ar oferi puțin interes. Pentru aceia, cari cunosc Leviticul (codul Preoților) și Talmudul, aceasta ar fi nefolositor, iar pentru aceia, cari nu sunt înzeștrați cu aceste cunoștințe, ar fi neldestulător.—Totuși au recomandat învățătorii noștri, recitarea acestui capitol și a celor precedente, considerând că Israelul, care trebuie să se ocupe în fiecare zi de studiul Legii, poate să satisfacă prin această recitare, datorită ce-i incumbă.

טעון שתי מתנות שהן ארבע. ונאכלין בקלהעיר לכל-
אדם בקלמאכל ליום ולילה עד-חצות. המורם מהם
פוצא בהם אלא שהמורם נאכל לפהגים לנשיהם
ולבניהם ולעבדיהם: שלמים קדשים קלים שחיטתן בכל-
מקום בעזרה ודמן טעון שתי מתנות שהן ארבע. ונאכלין
בכל-העיר לכל-אדם בקלמאכל לשני ימים ולילה אחד.
המורם מהם פוצא בהם אלא שהמורם נאכל לפהגים
לנשיהם ולבניהם ולעבדיהם: הבכור ורמעשר והפסח
קדשים קלים שחיטתן בכל-מקום בעזרה ודמן טעון
מתנה אחת. ובלבד שיתן בנגד היסוד: שנה באכילתן
הבכור נאכל לפהגים ורמעשר לכל-אדם ונאכלין בכל-
העיר בקלמאכל לשני ימים ולילה אחד: הפסח אינו
נאכל אלא בלילה ואינו נאכל אלא עד חצות ואינו
נאכל אלא למננו ואינו נאכל אלא צלי:

Cazuistică și dialectică rabbinico-talmudică. ¹⁾

R. Işmael b. Eliş, şef de şcoală în Chefar Aziz pe la 3867 d. l. z. l.

²⁾ רבי ישמעאל אומר בשלש עשרה מדות התורה נדרשת: מקל וחומר.
ומתנה שנה. מבגין אב מכתוב אחד. ומבגין אב משני כתובים. מקל
ופרט. ומפרט וקלל. כלל ופרט וקלל אי אמה דן אלא בשני הפרט.
מקלל שהוא צריך לפרט. ומפרט שהוא צריך לקלל. כל-דבר שהיה
בכלל ויצא מן-הכלל ללמד, לא ללמד על-עצמו יצא. אלא ללמד על
הכלל כלו יצא: כל-דבר שהיה בכלל ויצא לטעון טוען אחד שהוא
בענינו יצא לזקול ולא להחמיר. כל-דבר שהיה בכלל ויצא לטעון טוען

¹⁾ Din *Sifra* cap. I pres. de R. Iehuda bar Ilai (v. Perek IV, 13).

²⁾ Cele trespzece silogisme rabbinice privitoare la interpretarea *Legii scrise*, conținute în acest pasaj al Talmudului, nu oferă nici un interes, decât Talmudiștilor erudiți; de aceea nu l'am tradus, lăsând numai textul original, căci cei neînșiiați în Talmud, nu vor pricepe nimic din această traducțiune.

אחר שלא בענינו, יצא להקל ולתקומו. בל־דבר שהיה בכלל ויצא לדון בדרך הדין, אי אפוא יכול להחזירו לכללו, עד שיחזירו הפתוב לכללו בפרוש. דבר הלמד מענינו, ודבר הלמד מפרשו, וכן ישינו בתוכים המבחישים זה את־זה עד שיבא הפתוב השלישי ויקריע בגיהם: ⁽¹⁾ יהי רצון מקדשך, יי אלהינו ואלהי אבותינו, שיקנה בית המקדש בקדוה בימינו, וכן חלקנו בתורה: ושם נעבדך ביראה בימי עולם ויבשנים קדמיות: ⁽²⁾ ועדך ליי מנחת והודה וירושלם בימי עולם ויבשנים קדמיות:

סדר עטיפת הטלית וברכתו.

Rânduiala și binecuvântarea la punerea Talethului. 3)

La observarea fimbrilor (Tith) se zice:

ברכי ברכי Binecuvântează suflul
al meu pe Domnul.
Doamne, D-zeul meu, măritu-te-ai
foarte; cu față și strălucire te-ai
îmbrăcat. Cu lumina ca într-o man-
tie te învelești, întinzi cerul ca un
covor. 4)

La punerea Talethului se rostește următoarea binecuvântare:

ברוך אלהינו ברוך
Lăudat fii, Doamne,
D-zeul nostru, regele

¹⁾ Aboth, Pirck 5. ²⁾ Maleachi 3, 4.

³⁾ Talethul este un fel de talar alb, cu bordure albastre d'o țesătură de lână, de mătase sau de bumbac. — La cele patru colțuri ale Talethului, se pune după obiceiul tradițional, câte un ciucure compus din patru fire duble de lână, sau de mătase albă; acești ciucuri se numesc *Tith* (צית) fimbril.

«Vederea fimbrilor, zice Scriptura (*Numeri 15, 37-41*), vă va aduce aminte de toate poruncile Domnului, ca să le executați etc.»

În timpul existenței Statului israelit, acești ciucuri au fost implețiți cu un găitan de culoare albastră *פני תכלת* *culoarea națională israelită*. 4)

Strămoșii noștri purtau totdeauna un falon (mantie albă de lână) sau talar împodobit de fimbril. Datinele și obiceiurile țării în care locuim, ne-permițându-ne d'a îmbrăca acest costum, noi purtăm sub hainele noastre, spre a ne conforma Legii, un pieptar cu fimbril: *Arba Canefoth* (ארבע צדק) sau *טלית קטן* numit de obicei și «*Tedachel*», fiindcă trebuie să îmbrace toate părțile corpului și nu ne slujim de Taleth decât la rugăciunea de dimineață, în toate zilele.

⁴⁾ Ps. 104, 1—2.

⁵⁾ Talmud Megillah (pag. 43), zice: Techeleth (culoarea albastră) este culoarea oceanului, a firmanului «*ca și a soarelui*»; simbolul tronului, celui glorios *adică* *culoarea națională, teocratică* (vezi *Hulin 89, Sota 17 și Tosifin Sota*).

תכלת דומה לים, וים לרקיע, ורקיע דומה לאבן ספיר ולכסא הכבוד. מנחות ט"ז. הל"ז ט.

העולם, אשר קדשנו במצותיו
 וצונו להתעטף בציצת:
 universului, care ne-ai sfințit
 prin poruncile tale și ne-ai
 poruncit d'a ne învălui cu Ti-
 tith (haina cu fimbrii). ¹⁾

După învăluirea cu Taleth se zice:

מה יקר חסדך אלהים ובני
 אדם בצל בנפיה יחסיו:
 ירונו מדשן ביתך וגחל עדנך
 תשקם: כי עמך מקור חיים
 באורך נראה-אור: משך חסדך
 לידעיה וצדקתך לישיר-לב:
 Cât de prețios este
 harul tău, Doamne!
 Cei muritori se adăpostesc la
 umbra aripelor tale! Ei se sa-
 tură din belsugul casei tale
 și cu torentul desfătărilor tale
 îi adăpi; căci la tine este iz-
 vorul vieții; în lumina ta ve-
 dem lumină. Revarsă harul tău
 asupra aceloră, cari te cunosc,
 și dreptatea Ta, asupra inimi-
 lor sincere. ²⁾

סדר הנחת תפילין.

Rânduiala punerii Filacteriilor. ³⁾

La punerea filacteriului pe brațul stâng se zice:

ברוך אתה יי אלהינו מלך
 העולם, אשר קדשנו במצותיו
 וצונו להניח תפילין:
⁴⁾ Lăudat fiil, Doamne,
 D-zeul nostru, regele u-
 niversului, care ne-ai sfințit prin
 poruncile tale și ne-ai poruncit d'a
 pune Tefilin (filacterii).

¹⁾ Menah. 43. ²⁾ Ps. 36. 8—11. ³⁾ Tefilin (Filacterii) sunt două cap-
 sule (cutiute) de piele neagră, având o dimensiune dela 2—4 centimetri
 cubici. Aceste capsule conțin următoarele patru pasaje din Sfânta Scrip-
 tură, scrise pe pergament și încrețite:

ה' יי Providența lui D-zeu, manifestată în slobozirea din Egipt (Exod.

13. 1—10).

וה' יי Indemnare la caritate, ofanda celor întâinânduși. (Idem 11-16).

וה' יי Unitatea lui D-zeu și iubirea ce-l datorim (Deut. 6, 4-9).

וה' יי Indemnare pentru datorii către D-zeu (Deut 11, 13-21).

La aceste capsule, sunt atârnat după prescripțiunile tradiționale, niște
 curele de piele, văpsite negru.—Una din aceste capsule, zisă «Frunter»
 sau filacteriul de pe frunte (cap) ראש se pune pe frunte pe locul unde începe creșterea părului, cu
 ajutorul unui nod făcut dinainte cu curelele respective.

Cealaltă capsulă, zisă Filacteriul de la mână של יד se pune pe un
 singur pergament nedespărțit, se pune pe brațul stâng, spre parte inimei,
 și cureaua sa înfășurată de șapte ori în jurul brațului, se termină la mediu
 (degetul de mijloc). Prin aceasta profesăm credința noastră în unicul D-zeu,
 mântuitorul lumii întregi, consacrand: capul, inima și brațul în serviciul
 lui și al umanității. Filacterii se pun în zilele de lucru la rugăciunea de
 dimineață. ⁴⁾ Ber. 60.

Apoi se pune fruntarul תְּפִלִּין שֵׁל ראש ו se zice:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו במצותיו וצונו על מצות תפלין:
Lăudat fii, Doamne, D-zeul nostru, regele universului, care ne-ai sfințit prin poruncile tale și ne-ai dat porunca Tefilinilor.

Urmează imediat:

ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:
Lăudat fie numele glorioasei sale împărății în veci vecilor. ¹⁾

Înfășurându-se mediul de trei ori cu cureașa (רִצְצִיר) în formă de inel, se încheie prin aceste versete, ce Domnul a pus în gura profetului Hoșea (II, 21-22):

וארשתיך לי לעולם וארשתיך לי בצדק ובמשפט ובחסד וברחמים וארשתיך לי באמינות ונדעת את-ני:
«Și mi te voi logodi pe tine mie în veci; și mi te voi logodi pe tine mie în virtute și în dreptate, în dragoste și în îndurare. Și mi te voi logodi pe tine mie în credință, ca să cunoști pe Domnul».

Ps. 30. Psalmul de târnosire.

מזמור, שיר-תְּהִלָּת חֲבִירָה, לְדָוִד:
Psalm. Cântarea lui David, la târnosire. Te înalț Doamne, că m'ai rădăcat și n'ai dat vrăjmașilor mei să se bucure de mine. Doamne, D-zeul meu, strigat-am către tine și tu m'ai iecuit. Doamne, scos-ai din iad sufletul meu, păstratu-mi-ai vieața spre a nu mă pogori în mormânt. Cântați Domnului, voi cuvioșii săi, lăudați-pomenirea-i cea slântă; căci o clipă îine mânia sa și o vieață întreagă bunăvoința-i. Seara, mane plângere, dimineața veselie. Dar zis-am în fericierea mea: «Nu voi șovăi în veci». Doamne, prin îndurarea ta m'ai întărit, ca munți, neclintit: căci ascuns-ai fața ta și am desnădăduit. Și lată către tine, Doamne, am strigat și înaintea ta Doamne, m'am rugat: «Ce folos este întru sângele meu, pogorându-mă în groapă! Au doar te va slăvi țărâna, sau va vesti adevărul tău? Ascultă-mă Doamne, și milutește-mă; Doamne, île-mi un ajutor». Atunci ai schimbat plângerea mea în horă de veselie; deslegat-ai sacul meu
אֲרוּמָהּ יי כִּי דִלְתִּנִּי וְלֹא שִׁמְחָה אֵיכִי לִי יְהוָה אֱלֹהֵי שִׁנְעָתִי אֱלֹהֵי וְהִרְפָּאֵנִי יְהוָה הִעֲלִית מִן-שָׂאוֹל נַפְשִׁי תִּתֵּנִי מִן-יָד-יָבוֹר וְנָסֵר לִי-יְהוָה חֲסִידָיו וְהוֹדוּ לִזְכָּר קִדְשׁוֹ כִּי רַבַּע בָּאֵפוֹ חַיִּים בְּרָצִינוּ. בָּעֶרֶב יִלִּין בְּכִי וּלְפָקֵר רָחַ: וְאֲנִי אֶמְרָתִי בְּשִׁלּוֹי בִּלְ-אֶפְשׁ לְעוֹלָם: וְהוֹרָה בְּרָצוֹן הִעֲמִדְתָּה לְכַרִּי עוֹ: הִסְמַרְתָּ פָנֶיךָ הָיִיתִי נִבְחָל: אֱלֹהֵי יְהוָה אֶמְרָא וְאֵל-יְהוָה אֶתְחַנֵּן: מִה-פָּנֶעַ בְּדָמִי בְּרִדְתִּי אֵל-שָׁחַת הִיִּדְךָ עָפָר: הִנְגִּיד אֶמְתָּךְ: שְׁמַע-יְהוָה וְהִגִּי יְהוָה הִנֵּה: עוֹר לִי: הִפַּכְתָּ מִסְפְּדִי לְמַחֲלֹל לִי: פָּתַחְתָּ שִׁנִּי וְהִאֲזַנִּי

¹⁾ Mișna Ioma, 3, 8.

și m'al înclină cu bucurie. Pentru
aceea să-ți cânte mărirea, și să
nu tacă. Doamne, D-zeul meu, în
veci te voi lauda.

קְרִישׁ יְתוֹם.¹⁾

*Rugăciunea de Kaddiș pentru orfani și pentru cei ce jelesc, în timpul
anului de doliu și la aniversarea morții.*

יְתַבְדֵּל וַיְתַקְדֵּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא, פְּעֻלָּתָא דִּי-בְרָא בְּרֵעוּתָהּ, וַיְמַלֵּךְ מַלְכוּתָהּ בְּתַיִכּוֹן וּבְיוֹמִיכּוֹן וּבְיָמֵי דְקַל-בֵּית יִשְׂרָאֵל, בְּעֵנְלָא וּבְזִמְן קְרִיב, וְאִמְרוּ אָמֵן.

יהא שמה רבא מברך לעלם וילעלמי עלמאי.
Fie numele
său cel mă-
reț binecuvântat în veci și în
vecii vecilor.

יְתַבְדֵּל וַיְתַקְדֵּשׁ, וַיְשַׁתְּבֵּהּ, וַיְתַרְבֶּהּ, וַיְתַנַּשֵּׂא, וַיְתַגְדֵּל, וַיְתַעֲלֶה, וַיְתַהַלֵּל, שְׁמֵהּ דְקַדְשָׁא, בְּרִיךְ הוּא, לְעֵלָא * מִן-קַל-בְּרִבְתָּא, וּשְׂרִירָתָא.

¹⁾ În epoca redacțiunii sale, în Babilonia, se recită „Kaddiș” ca și astăzi, după rugăciuni sau prelegeri religioase; de oarece mulți din asistenți nu erau versați în limba ebraică, s'a redactat «Kaddiș» în limba arameă, care era atunci limba țării, pentru ca aceștia să poată repeta «O. Ch. § 56, Ture Zahab.» Malmonide: «Hil'cloth T'fillah» 9, 5, 6; Rappaport «E. M.» p. 224).

«Kaddiș» este de trei feluri: 1) «Kaddiș Tithkabel» ce se zice la încheierea rugăciunilor (înainte de «Alenu»); 2) «Kaddiș de-Rabanan», ce se recitează după o predică sau după orice altă instrucțiune religioasă și morală (o secțiune din Talmud sau Mișnaioth); 3) «Kaddiș» ce se zice la înmormântări, de la care derivă «Kaddiș lathom» (Kaddiș de orfani) Talm. «Berachoth» 3; 54; Tosefioth. «Sota» 49; Mes. «Soferim» cap. 19; «Abuderkh». 21, b.

Kaddiș de orfani a fost consacrat ca rugăciune pentru odihnirea sufletului răposaiilor; orfanul recitează această gloriificare a Domnului în timpul slujbei, în cele unsprezece luni, care urmează după moartea tatălui său, sau a mamei sale, și apoi toată viața-i în ziua aniversării morții.

*) În cele zece zile de pocăință se zice: לְעֵלָא וְלַעֲלָא.

slavă și mângâiere, ce s'ar putea exprima în lume. Și ziceți: Amin!

Reverse-se o pace desăvârșită din cer, și vieață, asupra noastră și asupra întregului Israel. Și ziceți: Amin!

Cel ce stabilește armonie în înălțimile sale, acela să stabilizească pace între noi și întregul Israel. Și ziceți: Amin!

תְּשַׁבְּחָתָא וְתַחֲמַתָּא דְּאַמִּירָן
בְּעֵלְמָא, וְאַמְרוּ אָמֵן;

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן־שָׁמַיָּא,
וְתַיִים, עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל,
וְאַמְרוּ אָמֵן;

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו הוּא
יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם, עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־
יִשְׂרָאֵל, וְאַמְרוּ אָמֵן;

Binecuvîntarea înaintea cântărilor și a psalmilor pentru toate zilele.

(Baruch Șeamar trebuie să fie rostit în picioare. Iar de la această rugăciune până după «Șemone Esre», nu este permisă nici o întrerupere, de cât pentru a zice «Amin», «Amin lehe Șeme Rabba» și «Kedușă» cu obște).

Lăudat fie acela, care a grăit și lumea s'a făcut; lăudat fie el. Lăudat fie acela care a făcut urzirea! Lăudat fie acela care zice și face, care hotărăște și împlinește. Lăudat fie cel ce întinde îndurarea sa asupra pământului, compătimirea sa asupra creaturilor și care dă răsplată bună celor ce'l adoră! Lăudat fie acela, care trăiește în veci și există pururea! Lăudat fie acela, care izbăvește și scapă. Lăudat fie numele său. Lăudat fii, Doamne, D-zeul nostru, regele universului, atotputer-

בְּרוּךְ שְׂאֵמֶר וְהָיָה
הָעוֹלָם. בְּרוּךְ הוּא. *)
בְּרוּךְ עוֹשֵׂה בְּרָאשִׁית.
בְּרוּךְ אֹמֵר וְעוֹשֶׂה.
בְּרוּךְ גּוֹזֵר וּמַבְרִים. בְּרוּךְ
מְרַחֵם עַל הָאָרֶץ. בְּרוּךְ
מְרַחֵם עַל הַבְּרִיּוֹת.
בְּרוּךְ מְשַׁלֵּם שָׂכָר טוֹב
לִירֵאָיו. בְּרוּךְ חַי לְעַד
יָמִים לְנֶצַח. בְּרוּךְ בּוֹדֵה
וּמַצִּיל. בְּרוּךְ שְׁמוֹ.
בְּרוּךְ אֲתָהּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הָאֵל הָאֵב

*) בְּרוּךְ הוּא se obișnuie ca un coral după fiecare frază.

nicule părinte îndurător, carele ești laudat prin gura poporului tău, slăvit și fălit prin limba cuvioșilor și robilor tăi. Și noi, prin psalmii lui David, robului tău, te vom lauda, Doamne D-zeul nostru; prin innuri și cântări te vom mări, te vom slăvi, te vom făli. Vom pomeni numele tău, proclamându-te regele nostru, Dumnezeuul nostru, unicul, vieța universului, rege, al cărui nume angust este slăvit și fălit în vecii vecilor. Binecuvântat fii, Doamne, rege slăvit prin innuri de laudă.

הַרְחֵם, הַמְהַלֵּל בְּפִי
עַמּוֹ, מְשַׁבַּח וּמְפָאֵר
בְּלִשׁוֹן הַסִּידִי וְעַבְדִּי.
וּבְשִׁירֵי דָוִד עַבְדְּךָ,
נְהַלֵּלְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
בְּשִׁבְחוֹת וּבְזִמְרוֹת
נְגִידֶיךָ, וּנְשַׁבְּחֶךָ
וּנְפָאֲרֶךָ. וְנִזְכִּיר שְׁמֶךָ
וְנִמְלִיכְךָ מַלְכֵנוּ אֱלֹהֵינוּ
יְחִיד, חֵי הָעוֹלָמִים, מֶלֶךְ
מְשַׁבַּח וּמְפָאֵר עַד־עֶד
שְׁמוֹ הַגָּדוֹל. כְּרוֹךְ אַתָּה
יְיָ, מֶלֶךְ מְהֻלָּל
בַּתְּשֻׁבּוֹת:

Cântări pentru toate zilele. 1) פסוקי דזמרא

הוֹדוּ Mulțumiți Domnului,
chemați numele lui,
vestiți între popoare faptele
sale ! Cântați lui, cântați-i
psalmi, vorbiți de toate minu-
nile sale. Făliți-vă de numele
său cel sfânt, bucure-se inima
celor ce doresc pre Domnul !
Căutați pe Domnul și ocrotirea
sa, îndreptați-vă pururea către
fața lui. Aduceți-vă aminte de
minunile ce le-a făcut, de seme-
nele sale și de judecățile gurei
sale. Seminția lui Israel, robul

הוֹדוּ לַיְיָ כִּרְאוֹ בְּשִׁמּוֹ, הוֹדִיעוּ
בְּעַמִּים עַל־לִתְיוֹ: שִׁירוּ לֵאמֹר:
לֵאמֹר שִׁיחוּ בְּכָל־נִפְלְאוֹתָיו:
הַתְהַלֵּלוּ בְּשֵׁם קְדֹשׁוֹ. יִשְׁמַח
לֵב מְבַקְשֵׁי יְיָ: דַּרְשׁוּ יְיָ וְעֲזֹזוּ
בְּקִשׁוֹ כִּנְיֹ תִמִּיד: זָכְרוּ
נִפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה מִפְתִּיּוֹ
וּמִשְׁפְּטֵי־פִידוֹ: זָרַע יִשְׂרָאֵל

1) I. Cron. 16, 8-22. Cântare la jertfa de dimineață.

său, voi fiii lui Iakob, aleșii săi: recunoașteți că el este Domnul, Dumnezeuul nostru, că peste tot pământul se întind judecățile sale. Aduceți-vă aminte pururea de legământul său, de cuvântul ce l'a poruncit până în mil de neamuri; de legământul încheiat cu Abraham, reînviat prin jurământul său către Iișhak, întărit ca lege lui Iakob, ca investitură de veci a lui Israel: „Ție îți voi hărăzi — zise el — pământul Canaan, sorții moștenirii voastre!“ Pe când erați încă puțini la număr, puțini și pribegi într'ansul, și au colindat din popor în popor, și de la o împărăție la alt neam. El nu lăsă pe nimeni să-i asu- priască și a certat pentru dânsii împărății: „Nu vă atingeți de unșii mei și prorocilor mei să nu faceți vre un rău!“ Cântați 1) Domnului, tot pământul, bine vestiți din zi în zi ajutorul său! Anunțați printre popoare mărirea sa, între toate neamurile minunile sale; că mare e Domnul și foarte lăudat, venerat e, mai presus decât toți zeii. Căci toți zeii păgânilor sunt nimicuri, iar Domnul singur, cerurile a făcut. Mărire și strălucire este înaintea lui, izbândă și veselie îl însoțesc. Dați Domnului, voi neamuri de păgâni! dați Domnului mărire și izbândă; dați Domnului mărirea numelui său, aduceți daruri și veniți înaintea lui,

עֲבֹדוּ בְּנֵי יַעֲקֹב בְּחִירֹיָא הוּא
יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּכָל־הָאָרֶץ מִשְׁפָּטָיו
זָכְרוּ לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ דָּבָר צִנּוּ
לְאַלְפֵי דוֹר: אֲשֶׁר בְּרַת אֶת־
אֲבֹתָהֶם, וַיְכַבְּדֵתּוּ לְיִצְחָק:
וַיַּעֲמִידֵהּ לְיַעֲקֹב, לְחֹק לְיִשְׂרָאֵל
בְּרִית עוֹלָם: לֵאמֹר, לְךָ אֶתֵּן
אֶרֶץ כְּנָעַן, חֶבְלֵךָ נָחֳלֶתָם:
בְּהִיזְתָּם. מִתִּי מִסְפָּר, בְּמַעַשׂ
וְנִרְיָם בָּהּ: וַיִּתְּנֵהֶם מִגֹּזֵי אֲל־
גֹּזֵי וּמִמְמַלְכָּה אֲל־עַם אֲחֵר:
לְאַהֲבָתִים לְאִישׁ לְעֵשְׂקָם וְיִזְכַּח
עֲלֵיהֶם. מַלְכִּים: אֲל־תִּגְדְּעוּ
בְּמִשְׁחֵי וּבְנִבְיָאֵי אֲל־תִּתְּרֵעוּ:
שִׁירֵי לִי בְּל־הָאָרֶץ בְּשִׁיר
מִיּוֹם־אֲל־יוֹם וַיִּשְׁנֵעַתּוּ: סִפְרוּ
בְּגִזִּים אֶת־כְּבוֹדוֹ בְּכָל־הָעַמִּים
נִסְּלֵאתִיו: כִּי גָדוֹל יְיָ וּמְהֻלָּל
מְאֹד, וְנִרְאָה הוּא עַל־כָּל־אֱלֹהִים:
כִּי כָל־אֱלֹהֵי הָעַמִּים. אֱלִילִים,
וְיְיָ שְׁמִים עָשָׂה: הוֹר וְהִדָּר
לְפָנָיו עֹז וְהִדָּוָה בְּמִקְמוֹ: הָבו
לִי מִשְׁפָּחוֹת עַמִּים. הָבו לִי
כְבוֹד וְעֹז: הָבו לִי כְבוֹד שְׁמוֹ,
שְׁמוֹ מְגָדָה וּבָאוּ לְפָנָיו

1) L. Cron, 23-27. — Cântare la Iertifa de seară.

Închinați-vă Domnului, în po-
donbă sfântă. Tremure înaintea
lui tot pământul, și lumea se
va întări, ca să nu se clatine.
Cerurile se bucură, pământul
se veselește, când vestesc între
popoare: Domnul împărățește!
Muglăscă marea și plinul ei;
volos fie câmpul și tot ce este
într'ânsul; chiotiască toți arbo-
ri pădurei înaintea Domnului,
că vine să judece pământul!
Mulțumiți Domnului, că bun
este, că în vecl e îndurarea sa.
Și ziceți: ajută-ne, Doamne, al
ajutorului nostru, adună-ne și
mântuiește-ne dintre popoare,
ca să mulțumim sfântului tău
nume și să mărim fala ta. Lău-
dat fi, Doamne, D-zeul lui Israel,
din veac și până în veac! (și
zise tot poporul: Amin și slavă
Domnului!) ¹⁾ Înălțați pe Dom-
nul, D-zeul nostru, și închi-
nați-vă la picioarele tronului
său, sfânt este el! ²⁾ Înălțați
pe Domnul, D-zeul nostru, în-
chinați-vă înaintea muntelui său
celui sacru, că sfânt este Dom-
nul, D-zeul nostru! ³⁾ El, atot-
îndurătorul, iartă păcatul și nu
nimicește, — ci adesea întoarce
mânia sa, și nu deșteaptă toată
urgія sa. ⁴⁾ Tu Doamne, nu
vei retrage îndurarea ta de la
mine, dragostea ta și adevărul
tău pururea mă vor păzi. ⁵⁾
Adu-ți aminte Doamne, de în-
durarea ta și de harul tău, că

הַשָּׁמַיִם לַיְי בְּהִדְרֵת־קֹדֶשׁ;
חֵילוֹ מִלִּפְנֵי כְלֵהָאָרֶץ, אֶחָד
תִּבְּזֶן תִּבְּלָל בְּלִתְמוֹט: וְיִשְׁמְחוּ
הַשָּׁמַיִם, וְתִגַּל הָאָרֶץ, וַיֹּאמְרוּ
בְּגוֹיִם יי מִלֵּךְ: יִרְעֶם הָעָם וּמִלֵּאָה
יַעֲלֶן הַשָּׂדֶה וְכָל־אֲשֶׁר־בּוֹ:
אִז וְיִגְנוּ עָצֵי הַיָּעַר מִלִּפְנֵי יי
בִּיָּבָא לִשְׁפּוֹט אֶת־הָאָרֶץ:
הוֹדוּ לַיְי כִּי טוֹב, כִּי לְעוֹלָם
הַסֶּדֶד: וַאֲמְרוּ הוֹשִׁיעֵנו אֱלֹהֵי
יִשְׁעֵנו וּמַצְּנֵנו וְהַצִּילֵנוּ מִן־
הַגּוֹיִם, לְהוֹדוֹת לְיֵשׁ קֹדֶשׁךָ,
לְהַשְׁתַּבֵּחַ בְּתִהְלֹתֶךָ: בְּרוּךְ יי
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, מִן־הָעוֹלָם
וְעַד־הָעוֹלָם, וַיֹּאמְרוּ כָל־הָעָם
אָמֵן וְהִלֵּל לַיְי: רוּמְמוֹ יי
אֱלֹהֵינוּ וְהַשְׁתַּחֲוֹ לְהַדָּם רִגְלֵיו
קְדוֹשׁ הוּא: רוּמְמוֹ יי אֱלֹהֵינוּ
וְהַשְׁתַּחֲוֹ לְהַר קְדֹשׁוֹ, כִּי קְדוֹשׁ
יי אֱלֹהֵינוּ: וְהוּא רַחוּם, וְכַפֵּר
עוֹן, וְלֹא־יִשְׁחִית, וְהִרְבֶּה לְהַשִּׁיב
אִפּוֹ, וְלֹא־יַעִיר כָּל־הַמֶּתוֹ:
אֲתָה יי לֹא־תִבְלָא רַחֲמֶיךָ
מִמֶּנִּי, חֲסִדֶךָ וְאַמְתָּךָ תִּמְד
יִצְרוּנִי: זְכוּ רַחֲמֶיךָ יי וְחֲסִדֶיךָ

¹⁾ Ps. 99, 5. ²⁾ Ps. 9. ³⁾ Ps. 78, 38. ⁴⁾ 9, 12. ⁵⁾ Ps. 25, 6.

din veci sunt. ¹⁾ Dați izbândă Domnului! asupra lui Israel se desfășurează mărirea sa, și puterea sa e în ceruri! ²⁾ Infricoșat apari tu, Doamne, din Sanctuarul tău — Atotputernicul lui Israel! El dă putere și întărire poporului său. Lăudat fie Domnul! — ³⁾ Doamne, Dumnezeul răzbunării! D-zeul răzbunării arată-te! ⁴⁾ Înălță-te, judecătoarele pământului! dă răsplătire celor trufași. ⁵⁾ A Domnului este mântuirea; peste poporul tău binecuvântarea ta. Sela! ⁶⁾ Domnul oștirilor este cu noi, cetățuia noastră e Dumnezeu lui Iakob. Sela! ⁷⁾ Domnul oștirilor! ferice de omul cel ce se încrede în tine! ⁸⁾ Doamne, ajută! o rege, auzi-ne în ziua chemării noastre. ⁹⁾ Ajută pe poporul tău și binecuvântează moștenirea ta, paște-l și înălță-l în vecl. ¹⁰⁾ Sufletul nostru nădărduește în Domnul, ajutorul și scutitorul nostru este el. Într'ânsul se veselește inima noastră, căci în sfântul său nume ne încredem. Fie harul tău, Doamne, asupra noastră, după cum sperăm în tine. ¹¹⁾ Arată-ne, Doamne, harul tău, și hărăzește-ne cu mântuirea ta. ¹²⁾ Rădică-te, ajută-ne, și izbăvește-ne prin harul tău. ¹³⁾ „Eu sunt

כי מעולם הָמָּה: חָנוּ עַז לַאֲהוּיִם,
עַל-יִשְׂרָאֵל גְּאוּתוֹ וְעַזּוֹ בַּשָּׁחֲקִים;
נִזְרָא אֱלֹהִים | מִמִּקְדָּשָׁיְךָ, אֵל
יִשְׂרָאֵל הוּא נֹתֵן עֹז וְתַעֲצֻמוֹת
לְעָם. בְּרוּךְ אֱלֹהִים: אֵל-נִקְמֹת
וְיֵי אֵל נִקְמֹת הוֹפִיעַ: הַנֶּשֶׂא
שֹׁמֵט הָאָרֶץ, הַשֹּׁב גָּמוּל עַל-
גְּאוּיִם | לִי תִשְׁעָה, עַל-עַמֶּךָ
בְּרִכְתְּךָ סֵלָה: יְיָ צְבָאוֹת עֲנֵנוּ
מִשְׁגֵּב-לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב, סֵלָה:
יְיָ צְבָאוֹת, אֲשֶׁר־אָדָם בּוֹטָח
בָּךְ: יְיָ הוֹשִׁיעָה, כְּפֹלֶךְ יַעֲנֵנוּ
בְּיוֹם-קִרְאָנוּ: הוֹשִׁיעָה אֶת-
עַמֶּךָ, וּבְרוּךְ אֶת-נִחְלָתְךָ, וְרַעַם
וְנִשְׂאֹם עַד-הָעוֹלָם: נִשְׁעָנוּ
חֲבֹתָה לִי, עֲזָרָנוּ וּמִגִּגְנוּ הוּא:
כִּי בּוֹ יִשְׁמַח לִבֵּנוּ, כִּי בְנִשְׁם
קָדְשׁוֹ בְּמַחֲנוּ: יְהִי-חֲסִדְךָ יְיָ
עֲלֵינוּ, כַּאֲשֶׁר יַחֲלֵנוּ לָךְ: הִרְאֵנוּ
יְיָ חֲסִדְךָ, וְיִשְׁעֶךָ תִּתֵּן-לָנוּ:
קוּמָה, עֲזָרְתָה לָנוּ וּפָדֵנוּ לְמַעַן
חֲסִדְךָ: אָנֹכִי יְיָ אֱלֹהֶיךָ, כִּמְעַלְךָ

¹⁾ Ps. 68, 35. ²⁾ Ps. 68, 36. ³⁾ Ps. 94, 1. ⁴⁾ Ps. 94, 2.

⁵⁾ Ps. 3, 9. ⁶⁾ Ps. 46, 8. ⁷⁾ Ps. 84, 13. ⁸⁾ Ps. 20, 10.

⁹⁾ Ps. 28, 9. ¹⁰⁾ Ps. 33, 20-22. ¹¹⁾ Ps. 85, 8.

¹²⁾ Ps. 44, 27. ¹³⁾ Ps. 81, 11.

Domnul, D-zeul tău, care te-am scos din țara Egiptului; cât de nemăsurate ar fi cererile tale, și le voi împlini toate.¹⁾ Ferice de poporul, căruia îi merge astfel; ferice de poporul, al cărui D-zeu este Domnul.²⁾ Iar eu mă încred în harul tău, bucură-se-va inima mea de mântuirea ta, voi cântă Domnului, căci mi-a făcut bine.

Ps. 100.

Psalm la jertfa de mulțumire.

În zilele de Sâmbătă (שבת) și de sărbătoare (יום טוב), precum și în ajunul Zilei de Ispășenie (יום כיפור) și a sărb. de Pesah (פסח), asemenea în zilele Interedare de Pesah (פסח) nu se zice psalmul următor: 3)

Psalm la jertfa de mulțumire. Chiuiți Domnului tot pământul! sluiți Domnului cu veselie, veniți înaintea lui cu cântare de bucurie. Recunoașteți, că Domnul este D-zeu, el ne-a făcut, al lui suntem, poporul lui și oile pășunii sale. Intrați în porțile lui cu cântare de mulțumire, în curțile lui cu cântare de laudă. Mulțumiți-i, binecuvântați numele lui. Că bun e Domnul, în veac este dragostea sa, și din neam în neam adevărul lui.

Cântări de psalmi pentru Sâmbete, sărbători și יחזקאל רבך.

În zilele de lucru nu se zic următorii 9 psalmi, ci se continuă de la psalmul 101.

Ps. 19. למנצח — Măestrului cântăreț, un psalm al lui David :

I. *)

Cerurile spun mărirea lui D-zeu, și lucrul mâi-

מארגן מצרים, הרכב-פיד
ואמלאהו: אשרי העם, שככה
לו, אשרי העם, שיי לאהיו: ואני
בחסדך בטחתי. וגל לבי
בישועתך. ואשרתה לי, כי
גמל עלי:

מזמור לתודה, הריעו לי כל-
הארץ: עבדו אתי בשמחה,
באו לפניו ברננה: דעו, בירי
הוא אלהים, הוא עשנו, ולו
אנחנו עמו וצאן מרעיתו: באו
שערו בתודה, תצורתי
בתהלה. הודו לו, ברכו שמו:
ברטוב יי לעולם חסדו, ועד
יד ודך אמונתו:

למנצח, מזמור לדוד:

השמים, מספרים
כבוד-אל. ומעשה ידיו

1) Ps. 144, 15. 2) Ps. 13, 6. 3) Fiindcă în aceste zile nu trebuia să se aducă nici-o jertfă de mulțumire.

*) Partea I-a descrie cum se manifestează gloria lui D-zeu prin corpurile cerești și universul întreg; iar în partea a II-a, manifestarea lui prin religiuinea cea revelată. Apoi în a III-a, relațiunea ce trebuie să aibă omul virtuos cu D-zeu prin păstrarea învătăturii sale.

nilor sale vestește tăria ; din zi în zi izvorește cuvânt, și din noapte în noapte se arată vestea. Nu sunt vorbe, nici graiuri, și nu se aude glasul lor. Totuș peste tot pământul vibrează coarda lor, și până la marginea lumii zisele lor. Soarelui a pus un cort într'ânsele. Și acesta ca un mire ce iese din cortu-i nupțial, se bucură ca un viteaz să alerge calea sa. Din marginea cerului e plecarea lui, încheiând rotirea sa la cealaltă margine, și nimic nu se ascunde de căldura lui.

II.

Desăvârșită e învățătura Domnului, înviorând sufletul ; credincioasă e mărturia Domnului, înțeleptind nerozii. Drepte sunt așezămintele Domnului, înveselind inima ; lămurit e preceptul Domnului, luminând ochii. Frica Domnului e curată, ea rămâne în veci ; judecățile Domnului sunt adevărate, drepte toate. Ele sunt mai prețioase decât aurul, și

מְגִיד הַרְקִיעַ: יוֹם לַיּוֹם
יִבְרַע אָמַר, וְלַיְלָה לַלַּיְלָה
יִתְוַהֲדֶעַת: אֵין אָמַר
וְאֵין דְּבָרִים, בְּלִי נִשְׁמָע
קוֹלָם: בְּכָל-הָאָרֶץ יֵצֵא
קוֹם, וּבִקְצֵה תִּבְל
מְלִיָּהֶם. לְשֶׁמֶשׁ שָׁם
אֶחָל בָּהֶם: וְהוּא בְּחֶתֶן
יֵצֵא מִחֶפְתּוֹ, יִשִּׁישׁ
בְּגִבּוֹר, לְרוּץ אֶרֶץ:
מִקְצֵה הַשָּׁמַיִם מוֹצֵאוֹ,
וּתְקוּפָתוֹ עַל-קְצוֹתָם,
וְאֵין נִסְתָּר מִחֶפְתּוֹ:
תּוֹרַת יְיָ תְּמִידָה,
מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ. עֲדוּת יְיָ
נֶאֱמָנָה, מַחְקִימַת פֶּתִי:
פְּקוּדֵי יְיָ וְשָׁרִים,
מְשַׁמְחִילֵיב, מַצּוֹת יְיָ
בָּרָה, מְאִירַת עֵינָם:
יִרְאֵת יְיָ מְהֹרָה, עֹמֶרֶת
לְעַד. מִשְׁפָּטֵי-יְיָ אֱמֶת,
צֹדֵקוֹ וְיִחְדּוֹ: הִנֵּה מֵדִים

de cât mult aur curat, și mai dulci de cât mierea și picăturile fagurului.

III.

Și robul tău se luminează printr'ânsele, păzindu-le, are răsplată mare. Dar greșelile cele din neștiința, cine le poate pricepe? De păcatele mele cele ascunse, curățește-mă! Chiar de sburdălnicie reține pe robul tău, ca să nu mă stăpâniască; atunci fără prihană voiu fi, și curat de păcat mare. Fie în bună plăcere cuvintele gurei mele, și cugetul inimei mele, înaintea ta Doamne, stâncă mea și izbăvitorul meu!

מִזְהָב, וּמִפָּזָרָב,
וּמִתּוֹקִים. מִדְּבַשׁ וְנֶפֶת
צוּפִים: גַּם־עֲבָדְךָ נִזְהָר
בָּהֶם, בְּשֹׁמְרֵם עֲקֹבֶרֶב:
שְׁגִיאוֹת מִי־יָבִין,
מִנְּסֻתֹתַי, נִקְנִי: גַּם
מִזִּדִּים חֹשֶׁךְ עֲבָדְךָ, אֵל־
יִמְשְׁלוּ־בִי. אֲזִי אֵיתָם,
וְנִקְיִתִי מִפֶּשַׁע רָב: יְהוֹי־
לְרָצוֹן. אֶמְרִי־פִי, וְהִגִּיוֹן
לִבִּי, לִפְנֵיךָ יְיָ, צוּרִי
וְגֹאֲלִי:

Increderea în D-zeu și resemnarea, calea cea dreaptă a vieții.

Ps. 34.

Al lui David, când. Își prefăcui firea înaintea lui Abimelech, care-l gonî și el se duse. Binecuvântă-voiu pe Domnul în toată vremea, pururea să fie lauda sa în gura mea. Intru Domnul fălîască-se sufletul meu, auzi-vor- cei umiliți și se vor bucura. Măriți pe Domnul cu mine, și să'nălțăm împreună numele lui. Indreptat m'am către Domnul și m'a auzit, și din toate temerile mele m'a scăpat. Cei ce caută spre el se luminează, și fețele lor nu se roșesc. Vedeți p'acest nenorocit: el a strigat, și Domnul

לְדָוִד, בְּשִׁנּוֹתָיו אֶת־טַעֲמוֹ
לִפְנֵי אֲבִימֶלֶךְ. וַיִּגְרֹשֶׁהוּ וַיֵּלֶךְ:
אֶבְרָכָה אֶת־יְהוָה בְּכָל־עֵת.
תָּמִיד תִּהְיֶה־לִּי בָּפוֹ: כִּי תִתְהַלֵּל
נַפְשִׁי. יִשְׁמְעוּ עֲגֹוִים וַיִּשְׁמְחוּ:
לְדָלוּ לִי אֱתָנִי, וַיְרוּמְמָה נַשְׁמוֹ
יְהוָה: דָּרַשְׁתִּי אֶת־יְיָ וַעֲנָנִי.
וּמִקְלִי־מִגִּוְרָתִי הִצִּילָנִי: הִבִּיטוּ
אֵלָיו. וַנִּהְרֹו, וּפְנֵיהֶם אֶל־יְהִיפְרוּ:
זֶה עָנִי קָרָא, וַיִּי שָׁמְעֵנִי, וּמִקְלִי־

l'a auzit, și din toate nevoile lui l'a izbăvit. Ingerul Domnului tăbărește în jurul cuvior sâi, și-i mântuie pre el. Cercați și vedeți, cât de bun este Domnul: Ferice de omul care se adăpostește la dânsu. Temeți-vă de Domnul voi sfinții lui, că nu duc nici o lipsă cei ce se tem de dânsu. Leii tineri lăncezesc și slăinânzesc; dar cei ce caută pre Domnul, nu se vor lipsi de niciun bine. Veniți, copii, ascultați-mă pre mine, frica Domnului voi învăța pre voi. Cine este omul, care dorește viață, care iubește zile, spre a vedea fericirea? **Păzește-ți** limba ta de râu, și buzele tale să nu grăiască înșelăciune. Ferește-te de răutate și fă binele, caută pacea și aleargă după dânsa. Ochiul Domnului sunt spre cei drepti, și urechile lui spre rugăciunea lor. Mânia Domnului este împotriva făcătorilor de rele, ca să stârpiască de pre pământ pomenirea lor. Strigat-au (dreptii) și Domnul i-a auzit, și din toate nevoile lor i-a scăpat. Aproape este Domnul de cel cu inima frântă, și pe cel cu spiritul umilit îi ajută. Multe sunt necazurile celui drept, și din toate îl scapă Domnul, cel ce păzește toate oasele lui, ca nici unul din ele să nu se frângă. Dar pe

צְרוּתוֹ הוֹשִׁיעוּ: חֲנָה מִלֹּאֲדָ-
יִי סָבִיב לִירְאָיו וַיַּחֲלֹצֵם: מִיָּעַמּוֹ
וְרָאוּ בִּירֵמוֹב יִי. אֲשֶׁרֵי הִנָּבֵר
יִחְסֶה-בּוֹ: וְרָאוּ אֶת-יִי קְדוֹשִׁי.
כִּי-אֵין מִחֶסֶד לִירְאָיו: כִּפְּסִירִם
רָשׁוּ וְרָעִבוּ. וְדָרְשׁוּ יִי לֹא-
יִחְסְרוּ כָּל-טוֹב: לְבוֹדָבְנִים
שִׁמְעוּ-לִי. יִרְאֵת יִי אֲלֹמְדָכֶם:
כִּי-רָאִישׁ הַחֶפֶץ חַיִּים. אֱהָב
יָמִים לְרָאוֹת טוֹב: נָצַר לְשׁוֹנֶךְ
מָרַע. וּשְׁפָתֶיךָ מִדְּבַר מְרֻמָּה:
סֹר מָרַע וַעֲשֵׂה-טוֹב. בָּקֵשׁ
שְׁלוֹם וְדַרְכָּהוּ: לַעֲגִי יִי אֶל-
צַדִּיקִים. וְאֲזַנִּי אֶל-שׁוֹעֲתָם:
כִּנִּי יִי בְּעִשֵׂי רַע. לְהַכְרִית מֵאֶרֶץ
זָכָרִם: גָּעֲקוּ וַיִּי שִׁמְעֵ. וּמִכָּל-
צָרוֹתֶם הִצִּילֶם: קְרוֹב יִי לְנִשְׁבָּרֵי
לֵב. וְאֶת-דַּבְּאֵי-רוּחַ יוֹשִׁיעַ:
לְבוֹתָרְעוֹת צַדִּיק. וּמִכָּל-צִלְלוֹ
יִי: שִׁמְרָ כָּל-עֲצֻמּוֹתָיו. אֶתֵּת
מִתְּנָה לֹא נִשְׁבָּרָה: הַתְּמוֹתֵת

cel rău îl ucide răutatea însă-și; רָשָׁע רָעָה. וּשְׂנְאֵי צְדִיק יִאֲשָׁמוּ;
 și prigonitorii celui drept își פָּדָה יֵי נַפְשׁ עַבְדּוֹ. וְלֹא יִאֲשָׁמוּ
 vor primi osândă. Domnul măn- כָּל-הַחַסִּים בּוֹ:
 ținutește sufletul robilor săi, și
 nu vor cădea în vină toți cei
 ce se'ncred în el.

Ps. 90.

Veșnicia lui D-zeu.—Deșertăciunea celor pământești.—Rugăciune pentru har, îndemănare și spor.

תְּפִלָּה לְמֹשֶׁה אִישׁ-הָאֱלֹהִים. Rugăciunea lui Moșe, o-
 mul lui Dumnezeu. *)

Doamne, tu ne-ai fost
 adăpost din neam în neam,
 mai 'nainte de se născură
 munții, d'a fi plăsmuit pă-
 mântul și lumea: și din veac
 și până în veac ești tu,
 Atotputernicul! Dar pe mu-
 ritor îl aduci până la umi-
 lire, și-i zici: „(In țărână)
 'ntoarceți-vă, fiți lui Adam!“
 Că o mie de ani sunt în
 ochii tăi ca ziua de ieri, care
 a trecut, — ca o veghie de
 noapte. Ii duci ca un șiroiu,
 dispar ca un vis; ca iarba ce
 se schimbă într'o dimineață;
 ce dimineața răsare și în-
 florește, de cu seară se veș-
 tejește și se usucă. Astfel
 suntem mistuiți întru iuți-

אֲדָנִי מֵעוֹן אַתָּה הָיִיתָ לָנוּ
 בָּדָר וָדָר: בְּטָרֵם הָרִים
 יִקְדּוּ וְתִחַלֵּל אֶרְצוֹתֶיךָ.
 וּמַעוֹלָם עַד-עוֹלָם אַתָּה
 אַל: תֵּשֶׁב אֲנוֹשׁ עַד-
 דָּבָא. וְתֹאמַר שׁוּבוּ בְנֵי-
 אָדָם: כִּי אֵלֶּה שָׁנִים
 בְּעֵינֶיךָ כְּיוֹם אֶתְמוֹל, כִּי
 יַעֲבֹר, וְאִשְׁמוּרָה בְּלִילָה:
 וְרִמָּתָם, שָׁנָה יִהְיוּ.
 כַּבֶּקֶר. כַּחֲצִיר יִתְחַלֵּף:
 כַּבֶּקֶר יִצְיִין וְיִחַלֵּף. לְעֶרֶב
 יִמּוּלֵל וְיִבֵּשׁ: כִּי-כָלֵינוּ

*) Psalmul 90 și 91 formează împreună un întreg.—In partea I-a (Ps. 90) deplânge Psalmistul viața omului, care este trecătoare, plină de dureri, de păcate și de trudă, mai cu seamă prin mânia lui D-zeu, devenind astfel omeneșc mai îngrozitor, astfel încât lipsindu-l răbdarea, perseverența și harul Domnului, e cu neputință pentru un muritor d'a se susține. Invoacă de aceea indulgența lui Dumnezeu.

Partea a II-a (Ps. 91) ne înfățișează contrarul, adică arată: că omul când este ocrotit de D-zeu, încrezându-se în el, nu numai că scapă de orice primejdie, ci totdeauna tratul lui devine mai priincios și mai îmbucurător.

mea ta, și îngroziți de mânia ta. Când pui nelegiuirile noastre înaintea ta, greșelile noastre cele ascunse la lumina feței tale,—atunci toate zilele noastre trec într-urgia ta, anii noștri se sting ca un suspin. Zilele anilor noștri,—sunt șaptezeci de ani, și de sunt în putere — optzeci de ani, și lala lor e muncă și trudă: căci repede trec și iute sburăm. Cine cunoaște puterea iușimii tale, și cum trebuie să se țeamă de urgia ta? Învață-ne deci d'a prețul zilele noastre, ca să dobândim o inimă înțeleaptă. Intoarce-te Doamne (către noi); până când?—și îndură-te de robii tăi. Satură-ne de vreme cu harul tău, ca să ne bucurăm și să ne veselim în toate zilele noastre. Înveștește-ne atâtea zile, câtene ai umilit; atâția ani, câți am văzut numai nefericire. Arate-se robilor tăi fața ta, și mărirea ta fiilor lor. Harul Domnului D-zeului nostru fie asupra noastră, și

בְּיָמֵינוּ. וּבְחַמְתָּךְ נִבְהִילֵנוּ: * שֶׁתְּעֹנֵתֵנוּ לְנִגְדֶּךָ, עֲלֵמֵנוּ לְמֹאֵר פְּנֶיךָ: כִּי כָל־יָמֵינוּ פָּנוּ בְּעִבְרָתְךָ. כָּלֵנוּ שָׁנִינוּ כְּמִי־הֶגְהָ: יְמֵי־שְׁנוֹתֵינוּ בָּהֶם שְׁבַעִים שָׁנָה. וְאִם בְּגִבּוֹרֹת אֲשֶׁמֹּנִים שָׁנָה, וְרֹהֶבָם עָמַל וְאָוֶן. כִּי־נָו חַיִּשׁ וְנִקְעָפָה: מִי־יֹדַע עוֹ אִפֶּךָ. וּבִירְאָתְךָ עִבְרָתְךָ: לְמִנּוֹת יָמֵינוּ בֶּן הַיּוֹדַע. וְנָבֹא לִבָּב חֲקֻמָּה: שׁוֹבֵה יְיָ עֲרֻמָּתִי. וְהִנָּחֵם עַל־עֲבָדֶיךָ: שֶׁבַעֲנוּ בִּפְקֹד חֲסִדֶּךָ. וְנִרְנָנָה וְנִשְׁמַחָה בְּכָל־יָמֵינוּ: שִׁמְחָנִי בִּימּוֹת עֲנִיתִנוּ. שְׁנוֹתֵי רֵאִינוּ רָעָה: יִרְאָה אֶל־עֲבָדֶיךָ פֶּעַל־ךָ. וְהִדְרֶךָ עַל־בְּנֵיהֶם: וְיִהְיוּ לָעַם אֲדֹנֵי אֱלֹהֵינוּ עַל־יָנוּ.

lucrul mâinilor noastre fă-l
să sporiască; da, lucrul mâi-
nilor noastre întărește-l.

וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ בּוֹנֶנָּה
עַלֵּינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ
בּוֹנֶנָּהוּ:

Ps. 91.

*Apărarea și sprijinul lui Dumnezeu în nevoie și
pericol. שִׁיר שֶׁל קִנְיָה י.*

יָשֵׁב Cel ce locuiește sub
scutul celui Prea-
Inalt, sub umbra Atotputer-
nicului se sălăsluiește. Zic
către Domnul: Adăpostul
meu și cetățuia mea, Dum-
nezeul meu, în care mă în-
cred! — „Da, el te va scăpa
de lațul păsărarului, de ciu-
ma pierzătoare. Cu penisul
său te va acoperi, și sub
aripile sale vei fi adăpostit;
scut și platoșă este credința
lui. Nu trebuie să te mai
temi de spaima nopții, nici
de săgeata, ce zboară ziua;
de ciuma, ce umblă prin
întuneric, de boala molipsi-
toare ce pustiește în amia-
zăzi. Cădeă-va o mie în
laturea ta, și zece mii la
dreapta ta, — dar de tine nu
se va apropia. Numai cu
ochii tăi vei privi, și răsplă-
tirea nelegiuitorilor o vei ve-
deă. Da, tu Doamne ești
adăpostul meu! — „Pe cel

יָשֵׁב בְּסֻכֹּת עֲלִיּוֹן.
בָּצַל שִׁדְי יִתְּלוֹנָן: אָמַר
לִי, מַחְסִי וּמְצֻדָּתִי, אֱלֹהֵי
אֲבֹתֵי-בָב: כִּי הוּא יִצְלֵנִי
מִפֶּחַ יָקוֹשׁ. מִדְּבַר חַיּוֹת:
בְּאֲכָרְתוֹ יִסֹּךְ לִי, וְתַחַת
כְּנָפָיו תִּתְּחַד, צָנָה
וּסְתָרָה אֲמַתּוֹ: לֹא-תִירָא
מִפֶּחַד לַיִלָּה. מִחֵץ יַעֲוֶה
יִזְמָם: מִדְּבַר בָּאֶפֶל
יִהְיֶה-לִּי. מִקֶּטֶב יִשׁוּד
צָהָרִים: יַפֵּל מִצִּדְּךָ
אֱלֹהֵי, וּרְבֵכָה מִיְּמִינֶךָ.
אֱלֹהֵי לֹא יִנָּשׁ: רַק
בְּעֵינֶיךָ תִּבְטֵן. וְשִׁלְמַת
רָשָׁעִים תִּרְאֶה: כִּי-אֲתָה
יְיָ מַחְסִי. עֲלִיּוֹן שִׁמְתָּ

י) Vezi Talm. «Schuoth», 15 b.

Prea-Înalt ți l'ai făcut scăparea ta. Nici un rău nu ți se va întâmpla ție, și nici o plagă nu se va apropia de cortu-ți. Că îngerilor săi va porunci pentru tine, ca întru toate căile tale să te păziască. Pre mâini te vor purta, ca să nu lovești de piatră piciorul tău. Peste leu și viperă vei călca, strivi-vei pe puiul de leu și pe balaur". — „Pentru că în mine pus-a iubirea sa,¹⁾ îl voi izbăvi dar, îl voi înălța, că a cunoscut numele meu. El strigă către mine și eu îl aud, cu dânsul sunt în vreme de nevoie; îl voi scăpa și îl voi mări. Cu zile îndelungate îl voi sătura, și voi arăta lui mântuirea mea". (bis)

מֵעֲזָנִי: לֹא-תֵאָנֶה אֵלָיָהּ
רָעָה, וְנִגַע לֹא-יִקְרָב
בְּאַחֲזָקָה: כִּי מִלְּאֲכָזִי
יִצְוֶה-לִּי. לְשֹׁמְרֵי
בְּכָל-דְּרָכָי: עַל-כַּפַּיִם
יִשְׁאוּנִי, פֶּן-תִּגְזֹף בְּאֶבֶן
רִגְלִי: עַל-שַׁחַל וּפְתָן
תִּדְרֹךְ. תִּרְמַם כַּפִּיר
וְתַנִּין: כִּי בִי חָשַׁק,
וְאֶפְלָטָהוּ. אֲשַׁנְּבִּהוּ, כִּי-
יָדַע שְׁמִי: יִקְרָאֵנִי
וְאֲעֲנֶהוּ, עֲמֹאנֵכִי בִצְרָה.
אֶחְלָצֵהוּ וְאֶכְבְּדֵהוּ:
אֲדָךְ יָמִים אֲשִׁבִּיעֵהוּ,
וְאֶרְאֵהוּ בִישׁוּעָתִי: (אֲדָךְ יָמִים)

Ps. 135.

Indemn spre slăvirea celui Atotunul.

Hallelu-la! Lăudați
numele Domnului,
lăudați-l voi slugile Domnului;
voi, cari stați în casa Domnu-
lui, în curțile casei D-zeului
nostru. Hallelu-la! că bun este
Domnul; cântați numelui lui,
căci este plăcut. Că pre Iakob
și-a ales Dumnezeu, pe Israel,
de proprietatea sa. Da, eu știu,

הַלְלוּהָ | הַלְלוּ אֶת-שְׁמֵוֹ יְיָ.
הַלְלוּ עַבְדֵי יְיָ. שְׁעָמַדִים בְּבֵית
יְיָ בְּחִצְרוֹת בֵּית אֱלֹהֵינוּ: הַלְלוּ-
יְהוָה בִּימֹוֹב יְיָ. זָמְרוּ לְשִׁמְיוֹ, כִּי
נָעִים: כִּי-יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יְהוָה,
יִשְׂרָאֵל לְסִגְלָתוֹ: כִּי אֲנִי יָדַעְתִּי

¹⁾ Zice a treia persoană vorbitoare, sau preotul în «numele lui D-zeu».²⁾ Acest verset se repetă.

că mare este Domnul, și Stăpânul nostru peste toți zeii. Toate câte a vrut Domnul, a făcut, în ceruri și pre pământ, în mări și în toate nălanele. El rădică norii de pre marginea pământului; el preface fulgerile în ploaie; el scoate vântul din vistierile sale. Cel ce a bătut pre întâinăscații Egiptului, de la om până la vită, trimis-a semne și minuni în mijlocul tău, Egipte, întru Faraon și între toate slugile lui. Cel ce-a bătut neamuri multe, și a ucis regi puternici: pe Sihon, regele Emoreilor, și pre Og, regele Bașanului, și toate regatele Canaanului, — dat-a țara lor moștenire, moștenire lui Israel, poporului său. Doamne, numele tău e în veci, Doamne, pomenirea ta din neam în neam. Că Domnul apără pricina poporului său, și de slugile sale se îndură. Idolii păgânilor — argint și aur: lucru de mâini omenești. Gură au și nu grăiesc, ochi au și nu văd; urechi au și nu aud, și nici nu este duh în gura lor. Ca ei sunt cei ce-i fac, tot cel ce se încrede într'ânșii. Casa lui Israel, lăudați pre Domnul! Casa lui Aharon, lăudați pre Domnul! Casa lui Levi, lăudați pre Domnul! Voi, ce vă temeți de Domnul, lăudați

כי גדול יי ואדנינו מכל־אלים: כל־אשר־חפץ יי עשה בשמים ובארץ. בימים וכל־תמוזות: מעלה נשאים מקצה הארץ בקנים למטר עשה. מוצא רוח מאוצרותיו: שהרה בכורי מצרים. מאדם עד־בהמה: שלח אתות ומפתים בתוככי מצרים. כפרעה ובכל־עבדיו: שהרה גוים רבים. וחרג מלכים עצומים. לסיחון מלך האמרי ולעוג מלך הבשן. וכלכל ממלכות פגען: ונתן ארצם נחלה. נחלה לישראל עמו: יי שמך לעולם. יי זכרך לדור־דור: כי־דין יי עמו. ועד־עבדיו יתנחם: עצבי הגוים פסף וזהב מעשה ידי אדם: פה להם ולא ידברו. עינים להם ולא יראו: אזנים להם ולא יאזינו. אף אין־ישדווח בפיהם: כמזהם יהיו עשיהם. כל אשר־בטח בהם: בית ישראל ברכו את־יי. בית־אהרן ברכו את־יי. בית־לוי ברכו את־יי. יראי יי ברכו

pre Domnul! Lăudat fie Domnul din Sion, cel ce locuiește în Ierusalaim. Hallelu-Ia.

אֲתִירִי: בָּרוּךְ יְיָ | מִצִּיּוֹן, שֶׁבֶן
יְרוּשָׁלָיִם, הַלְלֵיָהּ:

Ps. 136.

Cântare de laudă a celui Prea-Înalt הַלֵּל הַיָּדוּל. Indemn spre recunoștință către Dumnezeu creatorul, stăpânitorul și susținătorul lumii, conducătorul lui Israel. 1)

הודו לַיְיָ בִּירֵחוֹב,	הודו Mulțumiți Domnului,
כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדּוֹ:	că bun este,
	că în veci e îndurarea sa.
הודו לַאלֹהֵי הָאֱלֹהִים,	Mulțumiți Domnului zeilor,
כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדּוֹ:	că în veci e îndurarea sa.
הודו לַאֲדֹנֵי הָאָדָמָה,	Mulțumiți Stăpânului stăpânilor,
כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדּוֹ:	că în veci e îndurarea sa.
לַעֲשֵׂה נִפְלְאוֹת גְּדֹלוֹת לְבָרוּךְ,	Celui, ce singur face minuni mari,
כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדּוֹ:	că în veci e îndurarea sa.
לַעֲשֵׂה הַשָּׁמַיִם בְּתִכּוּנָהּ,	Celui, ce a făcut cerul cu înțelepciune,
כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדּוֹ:	că în veci e îndurarea sa.
לְרוֹקֵעַ הָאָרֶץ עַל-הַמַּיִם,	Celui, ce a boltit pământul peste mări,
כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדּוֹ:	că în veci e îndurarea sa.
לַעֲשֵׂה אוֹרִים גְּדֹלִים,	Celui, ce a făcut luminătorii cei mari,
כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדּוֹ:	că în veci e îndurarea sa.
אֶת-הַשָּׁמֶשׁ לְמִשְׁחַלַּת בָּיוֹם,	Soarele, spre stăpânirea zilei,
כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדּוֹ:	că în veci e îndurarea sa.
אֶת-הַיָּרֵחַ וְכּוֹכָבִים, לְמִשְׁחַלּוֹת בַּלַּיְלָהּ,	Luna și stelele, spre stăpânirea nopții,
כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדּוֹ:	că în veci e îndurarea sa.

1) Acest psalm se numește «Hallel cel mare» (הַלֵּל הַיָּדוּל) și trebuie să fie recitat în picioare. Hallel de Luna-Nouă (ראש חודש) și de sărbători, și de luni poartă numele de «Hallel din Egipt» (הַלֵּל הַמִּצְרַיִת). Vezi «Berachoth», 4; «Pesahim», 118; «Taanih», 19.

Celui, ce a bătut Egiptul în cei dintâinăscuți ai lui, că în veci e îndurarea sa.	לְמַכָּה מִצְרַיִם בְּבָכּוֹרֵיהֶם, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ:
Și a scos pe Israel din mijlo- cul lor, că în veci e îndurarea sa.	וַיּוֹצֵא יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ:
Cu mână tare și cu braț întins, că în veci e îndurarea sa.	בְּיָד חֲזָקָה וּבְזְרוֹעַ גְּמוּיָה, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ:
Celui, ce a împărțit Marea-Roșie în despărțituri, că în veci e îndurarea sa.	לְגִזֵּר יַם־סוּף לַגְּזֵרִים, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ:
Și a trecut pe Israel prin mij- locul ei, că în veci e îndurarea sa.	וַהֲעֵבִיר יִשְׂרָאֵל בְּתוֹכָהּ, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ:
Și aruncă pe Farao și oștirea lui în Marea-Roșie, că în veci e îndurarea sa.	וַנַּעַר פַּרְעֹה וְחֵילוֹ בְּיַם־סוּף, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ:
Celui, ce a condus poporul său prin pustie, că în veci e îndurarea sa.	לְמוֹלִיד עַמּוֹ בַּמִּדְבָּר, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ:
Celui, ce a bătut împărați mari, că în veci e îndurarea sa.	לְמַכָּה מְלָכִים גְּדֹלִים, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ:
Și a ucis împărați puternici, că în veci e îndurarea sa.	וַיַּהַרֵּג מְלָכִים אַדִּירִים, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ:
Pe Sihon, regele Emoreilor, că în veci e îndurarea sa.	לְסִיחוֹן, מֶלֶךְ הָעַמּוֹרִי, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ:
Și pe Og, regele Bașanului, că în veci e îndurarea sa.	וְלִעֹג, מֶלֶךְ הַבָּשָׁן, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ:
Și a dat țara lor de moștenire, că în veci e îndurarea sa.	וְנָתַן אֶרֶץ לְנַחֲלָה, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ:
Moștenire lui Israel, robului său, că în veci e îndurarea sa.	נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל, עַבְדּוֹ, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ:

Celui, ce în înjosirea noastră
 își aduse aminte de noi,
 că în veci e îndurarea sa. **כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:**
 Și ne-a izbăvit de dușmanii
 noștri,
 că în veci e îndurarea sa. **כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:**
 Celui, ce dă pâine la tot
 trupul,
 că în veci e îndurarea sa. **כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:**
 Mulțumiți Dumnezeului ce-
 rului,
 că în veci e îndurarea sa. **כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ:**

Ps. 33.

Dreptatea, conducerea, pronia și ajutorul lui Dumnezeu.

רִנְנוּ צְדִיקִים בְּיְי
 Veseliți-vă drepti-
 lor în Domnul, ce-
 lor virtuoși se cuvine cân-
 tare de laudă! Mulțumiți
 Domnului în alăută, în psal-
 teriu cu zece strună cântați
 lui. Cântați lui cântare nouă,
 măiestriți sub sunet de bu-
 cium! Că drept este cuvân-
 tul Domnului, și toate fap-
 tele sale întru credință. El
 iubește dreptatea și jude-
 cata, de mila Domnului e
 plin pământul. Prin cuvân-
 tul Domnului cerurile s'au
 făcut, și prin suflarea gurii
 sale toată podoaba lor. El
 rădică ca un zid apele mării,
 și pune adâncuri în vistie-
לְיִשְׂרָאֵל נְאֻם תְּהִלָּה:
הוֹדוּ לַיְי בְּכִנּוּר. בְּנִבְל
עֲשׂוֹר וְזָמְרוּ-לוֹ: שִׁירוּ לוֹ
שִׁיר חֲדָשׁ. הוֹסִיבוּ נֶגֶן
בְּתִרְעָה: כִּי יֵשֶׁר דְּבַר-
יְי. וְכָל-מַעֲשָׂהוּ בְּאֱמוּנָה:
אֱהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט.
חֶסֶד יְי מְלֵאכָה הָאָרֶץ:
בְּדִבְרֵי יְי שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ.
וּבְרוּחַ יְי כָּל-צִבְאָם:
כִּנּוּר כִּנּוּר מִי הַיָּם. נָתַן
בְּאֲצִרּוֹת תְּרוּמוֹת:

rii. Teamă-se de Domnul tot pământul, cutremure-se de el toți locuitorii lumii. Căci el a zis și s'a făcut, el a poruncit și s'a îndeplinit. Domnul zădărnicește statul păgânilor, uneltirile idolatriilor le nimicește. Hotărîrea Domnului rămâne în veci, gândurile inimei sale din neam în neam. Ferice de poporul, al cărui Dumnezeu este Domnul, de națiunea, pe care și-a ales-o sie-și de moștenire. Din cer privește Domnul, vede pre toți fiii lui Adam. Din lăcașul șederii sale veghiază asupra tuturor locuitorilor pământului. Cel ce a plăsmuit deodată inima lor, acela pricepe și toate faptele lor. Nu prin mulțimea oștirii se ajută regele, nu prin mărirea puterii scapă viteazul. Zadarnic este hatul la biruință, și prin apriga lui putere nu-l va mântui. Iată ochiul Domnului este preste cei ce se tem de dânsul, peste cei ce așteaptă îndura-

יִירָאוּ מִי כָּל־הָאָרֶץ.
מִמֶּנּוּ יִגְדְּרוּ כָּל־יֹשְׁבֵי
תֵּבֵל: כִּי הוּא אָמַר וַיְהִי
הוּא צִוָּה וַיַּעֲמַד: יְיָ הַפִּיר
עֲצַת גּוֹיִם. הִנֵּי
מִחֲשָׁבוֹת עַמִּים: עֲצַת
יְיָ לְעוֹלָם תַּעֲמֹד.
מִחֲשָׁבוֹת לְבֹ לְדֹר וָדֹר:
אֲשֶׁר־הִגּוֹי אֲשֶׁר־יְיָ אֱלֹהָיו
הָעַם | בָּחַר לְנַחֲלָה לֹא:
מִשָּׁמַיִם הִבִּיט יְיָ. רָאָה
אֶת־כָּל־בְּנֵי הָאָדָם:
מִמְּכוּן־שִׁכְתּוֹ הַשְׁגִּיחַ,
אֵל כָּל־יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ:
הַיֹּצֵר יָחַד לֵבָם. הַמִּבִּין
אֶל־כָּל־מַעֲשֵׂיהֶם: אֵין
הַמֶּלֶךְ נוֹשֵׁעַ בְּרֵב־חַיִּל.
גִּבּוֹר לֹא־יִנָּצֵל בְּרֵב־
כֹּחַ: שֹׁקֵר הַפֹּסֵם
לְתַשׁוּעָה. וּבֵרֵב חַיִּל
לֹא יִמְלֹט: הִנֵּה עֵינַי יְיָ
אֶל־יֹרְאוֹ. לְמַחֲלִים

rea sa. Pentru a scăpa de moarte sufletul lor, și de a-i hrăni în vreme de foamete. Sufletul nostru așteaptă pe Domnul, ajutorul și scutul nostru este el. Căci prin-tr'ânsul se înveselește inima noastră, și întru numele său cel sfânt ne încredem. Fie harul tău, Doamne, preste noi, precum și noi am nă-dăjduit întru tine.

לְחַסְדּוֹ: לְהַצִּיל מַמּוֹת
נַפְשָׁם. וּלְחַיּוֹתָם כָּרָעַב:
נַפְשָׁנוּ חִבְתָּהּ לַיְי. עֲזָרְנוּ
וּמִגִּנּוּנוּ דָּוָא: כִּי-בּו
יִשְׁמַח לִבֵּנוּ. כִּי בִשֵׁם
קִדְשׁוֹ בְּטַחְנוּ: יְהוֹי
חֶסֶדְךָ, יְיָ עָלֵינוּ. בְּאִשֵּׁר
יַחַלְנוּ לָךְ:

Ps. 92.

Meditațiune intimă asupra cântărilor lui D-zeu și răsplata celor drepecți.

Psalm de cântare pen-
tru ziua Sâmbetei.
Bine este a mulțumi Domnu-
lui, și a cânta numelui tău
Prea-Înalte. A vesti dîmîneața
harul tău, și credința ta în
noapți. În psalteriu cu zece
strune și în lăută, prin vîers
duios pe arfă! Că m'ai inve-
selit, Doamne, cu fapta ta, de
lucrurile mâinilor tale mă voi
bucură. Cât de mari sunt fap-
tele tale, Doamne, foarte adânci
sunt cugetările tale. Cel ne-
priceput nu cunoaște aceasta,
nerodul nu o pricepe. Când
înfloresc nelegiuirile ca iarba,
și răsar toți făcătorii de rele:
—e, ca să se stingă în veacul
veacului. Dar tu prea înalt ești
în veci, Doamne. Că iată vrăj-
mașii tăi, Doamne! că iată
vrăimașii tăi pier. se risipesc

מִזְמוֹר שִׁיר לַיּוֹם הַשַּׁבָּת:
טוֹב לְהוֹדוֹת לַיְי. וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ
עָלֵינוּ: לְהַגִּיד בִּבְקָר חֶסֶדְךָ.
וְאִמּוֹנְתְךָ בְּלֵילוֹת: עַל-עֲשׂוֹר
נַעֲלִי-נִגְבֹל. עָלֵי הַגִּיּוֹן בְּכִנּוֹר:
כִּי שִׁמְחַתְּנִי יְיָ בְּפַעֲלֶיךָ, בְּמַעֲשֵׂי
יְדֶיךָ אֲרַנֵּן: מִהֲגִדְלִי מַעֲשֵׂיךָ
יְיָ. מֵאֵד עֲמָקוֹ מִחֲשֹׁבֵי-יָד:
אִישׁ-בָּעַר לֹא יֵדַע, וְקִסִּיל לֹא-
יֵדִין אֶת-זֹאת: בִּפְתָּח רִשְׁעִים |
בְּמִזְעָשׁ, בְּיַצִּיצוֹ קֶלֶפֶעֱלֵי
אֲזָן. לְהַשְׁמֵד עֲרֵיעֵד: וְאֶתְּ
מִרוֹם לְעֵלָם. יְיָ: כִּי הִנֵּה אֲנִיךָ
יְיָ בִּי-הִגִּדְתָּ אֲנִיךָ יִאבְדוּ.

toți făcătorii de rele. Tu însă înalți, ca al unui Reem, cornul meu, în bătrânețile mele sunt încă verde ca un măslin. Și ochiul meu vede *fuga* pânditorilor mei; *căderea* răutăcioșilor, cari se rădică în potriva mea, aud urechile mele. Drep-tul ca finicul înflorește, ca che-drul de pe Libanon crește. Re-sădiți fiind în casa Domnului, în curțile Dumnezeului nostru înfloresc. Chiar în bătrânețe vor rodi, plini de vlagă și ver-deață vor fi; ca să vestiască, că drept este Domnul, el—stânca mea, în care nu e nici o strâmbătate.

יִתְפָּדְדוּ כָּל-פְּעָלֵי אֱנוֹן: וְתָרֵם,
בְּרָאִים קִרְנִי. בִּלְתִּי בִשְׁמֹן רַעֲנָן;
וּתְבַט עֵינִי בְּשׂוּרֵי, בְּקָמִים עָלֵי
מָרְעִים. תִּשְׁמַעֲנָה אָזְנִי: צִדִּיק
בְּתָמָר יִפְרֹחַ. בְּאֶרְזוֹ בִּלְבָנוֹן
יִשְׁגֹּר: שְׁתוּלִים בְּבֵית יְיָ.
בְּחִצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ יִפְרִיחוּ: עוֹד
יִנּוּבוּן בְּשִׁיכָה. דְּשָׁנִים וְרַעֲנָנִים
יִהְיוּ: לְהַגִּיד בִּי-יֵשֶׁךְ יְיָ. צוּרֵי
וְלֹא-עוֹלָתָהּ בּוֹ:

Ps. 93.

Sublimitatea, sfințenia și veșnicia lui Dumnezeu.

Domnul împărătește, îm-brăcatu-s'a cu mărire, îmbrăcatu-s'a Domnul, cu tărie s'a încins, întemeiatu-s'a lumea, nu se va clăti. D'atunci s'a întărit tronul tău, din veci ești tu. Rădica-t-au râurile, Doamne, rădica-t-au râurile glasul lor, rădica-t-au râurile freămătul lor. Decât mugetul ape-lor mari, mai puternice sunt tala-zurile mării; mai puternic însă e Domnul în înălțimi! Mărturiile tale sunt adevărate foarte; casa ta o împodobește sfințenie, o Doamne, pentru zile îndelungate.

יְיָ מֶלֶךְ, גְּאוּרָת לְבֹשׁ. לְבֹשׁ יְיָ עֹז
הַתְּאֵזָר. אֶחָד-תְּבֹאֵן תִּבְלֵ, בִּלְתִּי-תִפְּטֹן:
גִּבּוֹן בְּמֵאָה מֵאָה. מַעוֹלָם אָתָּה: גִּזְאוֹ
נִהְרֹת יְיָ. גִּזְאוֹ נִהְרֹת קוֹלָם. יִשְׂאוּ
נִהְרֹת דְּבָנִים: מִקְלֹת מָיִם רַבִּים,
אֲדִירִים | מִשְׁגְּרִיִּים. אֲדִיר בְּמָרוֹם יְיָ:
עֲרִיקָה נֶאֱקָמוּ מֵאֵד, לְבִיָּהָה נֶאֱזָה-קֶדֶשׁ.
יְיָ לְאֶרֶץ יִמִּים:

In zilele de lucru rugăciunea următoare vine îndată după pag. 30.

*Versete biblice pomen. Sof. 14, 8. *)*

יהי כבוד יְיָ לְעוֹלָם,
Domnului în
veci, bucure-se Domnul de יְיָ בְּמַעֲשָׂיו: יְהִי כְבוֹד יְיָ לְעוֹלָם,

*) Rugăciunea de יהי כבוד se alcătuiește din versete ale Sfintei Scripturi; ea se împarte astfel: Alotputerea lui D-zeu; numai hotărârile sale se împline-sc. — Israel este poporul lui D-zeu. — Domnul scapă și mântuiește pe acei ce-l imploră. *) Ps. 104, 31.

(*) נאור קדש. ה' בקמן והא' בחם והק' דוש בכי מדוק ודוי וכן עיקר וכי' רדא.

făpturile sale. ¹⁾ Fie numele Domnului lăudat, de acum și până în veci. De la răsăritul soarelui până la apusul lui, slăvit fie numele Domnului. Înalt preste toate popoarele e Domnul, peste ceruri este mărirea lui. ²⁾ Doamne, numele tău e în veci, Doamne, pomenirea ta din neam în neam. ³⁾ Domnul în cer și-a înălțit tronul său, și împărăția sa peste toate se întinde. ⁴⁾ Bucurase-vor cerurile, veseli-se-va pământul, când se va zice printre păgâni: Domnul împărățește! ⁵⁾ Domnul împărățește, Domnul a împărătit, Domnul va împărăți în vecii vecilor! ⁶⁾ Domnul e rege în vecii vecilor, iar păgânii vor pieri de pe pământul său. ⁷⁾ Domnul zădărnicește sfatul păgânilor, uneltirile idolatriilor le nimicește. ⁸⁾ Multe gânduri sunt în inima omului, dar numai hotărârea Domnului, ea singură, se împlinește. ⁹⁾ Hotărârea Domnului rămâne în veci, gândurile inimei sale din neam în neam. ¹⁰⁾ Căci el a zis și (lumea) s'a făcut, el a

שֵׁם יְיָ מְבָרָךְ. מֵעַתָּה
וְעַד-עוֹלָם: מִמֶּזְרַח-
שֶׁמֶשׁ עַד-מְבֹאֵה מַדְלָל
שֵׁם יְיָ: רֵם עַל-כָּל-גּוֹיִם |
יְיָ עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ:
יְיָ שִׁמְךָ לְעוֹלָם, יְיָ וְכָרֶךְ
לְדֹר-וָדֹר: יְיָ בַּשָּׁמַיִם
הַכִּין כִּסֵּאוֹ, וּמַלְכוּתוֹ
בְּכָל מְשָׁלָה: יִשְׁמְחוּ
הַשָּׁמַיִם, וְתִגְלֵל הָאָרֶץ,
וְיֹאמְרוּ בְּגוֹיִם, יְיָ מֶלֶךְ:
יְיָ מֶלֶךְ, יְיָ מֶלֶךְ, יְיָ יִמְלֹךְ
לְעוֹלָם וָעַד: יְיָ מֶלֶךְ עוֹלָם
יָעַד, אֲבָדוּ גּוֹיִם | מֵאֲרָצוֹ:
יְיָ הַפִּיר עֲצַת גּוֹיִם, הִנֵּה
מִחְשְׁבוֹת עַמִּים: רַבּוֹת
מִחְשְׁבוֹת בְּלִב-אִישׁ,
וְעֲצַת יְיָ הִיא, תְּקוּם:
עֲצַת יְיָ לְעוֹלָם תַּעֲמֵד,
מִחְשְׁבוֹת לִבּוֹ לְדֹר וָדֹר:
כִּי הוּא אָמַר וַיְהִי, הוּא

¹⁾ Ps. 113, 2, 4. ²⁾ Ps. 135, 13. ³⁾ Ps. 103, 19.

⁴⁾ I. Cr. 16, 31. ⁵⁾ Soferim 14, 8. ⁶⁾ Ps. 10, 16. ⁷⁾ Ps. 33, 10.

⁸⁾ Pild. 19, 21. ⁹⁾ Ps. 33, 11. ¹⁰⁾ Ps. 33, 9.

poruncit și s'a zidit.¹⁾ Domnul a ales Sionul, poftitu-l'a de lăcaș sie-și. ²⁾ Căci pe Iakob și l'a ales Dumezeu, pe Israel ca proprietate lui. ³⁾ Că nu va lăsa Domnul pe poporul său, și moștenirea sa nu o va părăsi. ⁴⁾ Iar el este îndurat, iartă păcatul și nu nimicește, și adesea își înfrânează mânia, și nu deșteaptă toată urgia sa. ⁵⁾ Doamne ajută! o rege, auzi-ne în ziua când te chemăm!

אֲנִי וַיַּעֲמֵד: כִּי־בָחַר יי
בְּצִיּוֹן, אֲנִי, לְמוֹשָׁב
לוֹ: כִּי־יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ
יְהוָה, יִשְׂרָאֵל לְסִגְלָתוֹ: כִּי
לֹא־יִטֹּשׁ יי עַמּוֹ, וְנָחֳלָתוֹ
לֹא יַעֲזֹב: וְהוּא רַחוּם,
וְכַפֹּר עֶזְרָן וְלֹא יִשְׁחִית,
וְהִרְבָּה לְהַשִּׁיב אִפּוֹ,
וְלֹא־יַעִיר כָּל־הַמָּתוֹ: יי
הוֹשִׁיעַהּ, הַמֶּלֶךְ, יַעֲנֵנוּ
בְּיוֹם־קָרְאֵנוּ: †

ששת קטורים. Psalmi pentru toate zilele.

אֲשֶׁרִי *) Ferice de acei ce
locuiesc în casa ta, ce
pururea te laudă. Sela! Ferice de
poporul, cărui sunt acestea, ferice
de poporul, al cărui D-zou este
Domnui!

אֲשֶׁרִי יוֹשְׁבֵי בֵיתְךָ, עוֹד
יְהַלְלוּךָ, סֵלָה: אֲשֶׁרִי הָעַם,
שֶׁכָּבַדְתָּ לָּהּ אֲשֶׁרִי הָעַם, שְׂוִי־לָהּ:

Ps. 145.

Atotbunătatea lui Dumnezeu.

תהלה Cantare de laudă a lui
David.

תהלה לְדָוִד.

אֲרוֹמְמֶךָ Inălță-te-voiu Dum-
nezeul meu, o rege,
binecuvânta-voiu numele tău
în vecii vecilor. În toate zilele
te voi binecuvânta, voi laudă
numele tău în vecii vecilor.
Mare e Domnul și prea lăudat,
și mărirea sa nepătrunsă. Un

אֲרוֹמְמֶךָ אֱלֹהֵי הַמֶּלֶךְ
וְאֶבְרַכְּךָ שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד:
בְּכָל־יוֹם אֶבְרַכְּךָ וְאֶהַלְלֶךָ
שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: גְּדוֹל יי
וְמַהֲלָל מְאֹד וְלִגְדָלְתוֹ אֵין חֶקֶר:

1) Ps. 132, 13. 2) Ps. 135, 4. 3) Ps. 94, 14. 4) Ps. 78, 38. 5) Ps. 20, 10.

*) Versetele introductive Ps. 84, 5; 144, 15 și Psalmul 145 care urmează, ocupă un loc însemnat în rugăciunile noastre prin mărirea laude-
lor către D-zou ce exprimă. Ele sunt recitate de trei ori pe zi.

neam celui alt să laude faptele tale, și atotputernicia ta să o vestiască. Dar de strălucirea măreață a slavei tale, de minunatele tale fapte—vouă grăi eu. Și de puterea înfricoșătoare tale fapte să vorbiască, însă mărireă ta, eu o voui povesti. Pomenirea marei tale bunătăți să o răspândiască, și de dreptatea ta chiuie. Indurat și milos e Domnul, îndelungrăbdător și mult milostiv. Bun e Domnul către toți, și îndurările lui peste toate lucrurile sale. Te laudă, Doamne, toate fapăturile tale, și cuvioșii tăi te binecuvăntează. Slava împărăției tale o spun, și de tăria ta grăiesc. Spre a face cunoscut muritorilor puterea sa, și măreața strălucire a împărăției sale. Impărăția ta e împărăția tuturor veacurilor, și stăpânirea ta din neam în neam. Domnul sprijinește pe toți cei ce cad, și îndreptează pe toți umiliții. Ochii tuturor spre tine nădăjdiesc, și tu li dai hrana la timpul cuvenit. Tu deschizi mână ta, și saturezi pe tot viul cu bunăvoință. Drept e Domnul întru toate căile sale, și milostiv întru toate faptele sale. Aproape e Domnul de toți acei ce-l chiamă, de toți ce-l chiamă cu adevărat. Voia acelora ce se tem de dânsul va face, și rugăciunea lor o aude și-i mântuiește. Domnul păzește pe toți acei ce-l iubesc, și pe toți făcătorii de rele îi nimicește. Lauda

דור לדור ישבח מעשיו
וגבורותיו וגידו: דור כבוד
הורה ודברי נפלאותיו אשיחה:
לעוזו נזארתיו יאמרו וגדלותו
אספנה: זכר רב טובך וגיעו
וצדקותך ויננו: חנון ורחום
אתך אפים וגדלה: טוב
לכל ורחמי על כל מעשיו:
יודוך כל מעשיו וחסידוך
יברכה: כבוד מלכותך
יאמרו וגבורתך ידברו: להודיע
לכני האדם גבורתיו וכבוד הדר
מלכותו: מלכותך מלכות
כל העמים וממשלתך בכל הדור
ודר: סומך כל העפלים
וזקק לכל העפוסים: לעני כל
אלוף ישברו ואפה נותן להם
את אכלם בעתו: פותח את
ידך ומשביע כל לחי רצון:
צדיק כל גדלותך וחסיד
כל מעשיו: קרוב כל
קרבתו לכל אשר יקראהו
באמת: רצון רצונו יעשה
ואת שונעתם ישמע וישמעם:
שומר את כל אהביו ואת
כל הרשעים ישמיד: והנהלת

Domnului grăiască-o gura mea, și binecuvânteze tot trupul numele său cel sfânt în vecii vecilor. ¹⁾ Și noi lăudă-vom pe Domnul, de acum și până în veci. Hallelu-lă.

יְיָ יְדַבֵּר-כְּפִי וְיִכְרֹךְ כָּל-בֶּשֶׂר שֵׁם
קְדֹשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד; וְאֶנְהֵנוּ נִכְרֹךְ
יְיָ מִעַתָּה וְעַד-עוֹלָם הַלְלוּהָ;

Ps. 146.

Valoarea Increderei în Dumnezeu.

Hallelu-lă! Laudă suflute-al meu pe Domnul! Lăudă-voi pe Domnul cât timp trăiesc, cântă-voi Dumnezeului meu pe cât timp mai sunt. Nu vă bizuiți pe frunzași, pe fiul omului, ce nu-și poate ajuta pe sine însuș. Ii iese duhul și la țărână sa se întoarce; în aceeaș zi se pierd gândurile sale. Ferice de acela, al cărui ajutor este D-zeul lui Iakob; a cărui nădejde este Domnul, D-zeul său. Acela, care a făcut cerul și pământul, marea și toate ce sunt într'ânsele; acela, care păzește adevărul în veci, care face judecată dreaptă năpăstuiților, care dă pâine flămânzilor! Domnul slobozește pe cei încătușați, Domnul deschide ochii orbilor, Domnul îndreptează pe cei

הַלְלוּהָ, הַלְלִי נַפְשִׁי
אֹת-יְיָ: אֶהְלֶלָה יְיָ בַּחַיִּי,
אֲמַרְהָ לֵאלֹהֵי בְעוֹדִי;
אֶל-תִּבְטְחוּ בְּגִדִּים,
בְּבִגְדֵי-אֲדָם, שֶׁאֵין לוֹ
תְּשׁוּעָה: תִּצַּח רוּחוֹ
יָשָׁב לְאֲדָמָתוֹ, בַּיּוֹם
הַהוּא אָבְדוּ עֲשֵׂתֵנָתוֹ;
אֲשֶׁר־יָשָׁא יַעֲקֹב בְּעֶזְרוֹ,
שִׁבְרוֹ עַל-יְיָ, אֱלֹהָיו;
עָשָׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ, אֵת-
הַיָּם וְאֵת-כָּל-אֲשֶׁר-בָּם,
הַשֹּׁמֵר אֶמֶת לְעוֹלָם;
עָשָׂה מִשְׁפָּט לְעֹשׂוֹקִים,
נָתַן לָהֶם לְרֹעִים. יְיָ
מַתִּיר אֲסוּרִים: יְיָ פֹקֵחַ
עֹרְיִים, יְיָ זֹכֵר כְּפוֹפִים,

¹⁾ Ps. 115. 18.

umiliți, Domnul iubește pe
cei drepți, Domnul păzește
pe cei pribegi, pe orfan și
pe văduvă îi susține, însă
calea păcătoșilor o întorto-
chiează. Domnul va împărăți
în veci, D-zeul tău Sione, din
neam în neam. Hallelu-la.

יְיָ אֱלֹהֵי צְדִיקִים: יְיָ שֹׁמֵר
אֶת-גְּרוֹם יְתוֹם וְאֶלְמָנָה
יְעוֹדֶה, וְדֹרֵךְ רָשָׁעִים
יַעֲוֶת: יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם,
אֱלֹהֵינוּ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר.
הַלְלוּהָ:

Ps. 147.

*Domnul este părintele întregii naturi; el îngrijește de nevoile tuturor
creaturilor; el vindecă pe cei sdrobiți la inimă, guvernează
anotimpurile și elementele, el iubește pe cei ce se tem de
dânsul, ce nădăduiesc spre mila lui.*

Hallelu-la! Căci bine
este a cânta pe Dum-
nezeul nostru, căci frumoasă
și plăcută e cântarea de laudă! Domnul va zidi Ierusalaimul, risipiții lui Israel va adună. El e acela care vindecă inimile sdrobite, și leagă rănile lor. El hotărăște numărul stelelor, și toate după nume le chlamă. Domnul nostru e mare și atot-puternic, înțelepciunea sa e fără margini. Domnul susține pe cei smerți, iar pe cei nelegiuți îi înjosește până la pământ. Intonați Domnului cântare de mulțumire, cântați Dumnezeului nostru cu alăută. Celui, ce îmbracă cerul cu nori; celui, ce gătește pământului ploaie; celui, ce face să răsară în munți iarbă; celui, ce dă vitelor hrană, și puilor de corb celace cer.—Nu de puterea calului are dorință, nici în pulpele omului găsește

הַלְלוּהָ | פִּיטוֹב וְזִמְרָה
אֶלְהֵינוּ. פִּינְעִים נֶאֱמָר תְּהִלָּה:
בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם יְיָ. גְדֹחֵי יִשְׂרָאֵל
יְכַסֵּם: הָרוּפָא לְשִׁבְרֵי לֵב.
וּמַחֲבֵשׁ לְעֵצְבוֹתָם: מוֹנֶה
מִסְפָּר לְכּוֹכָבִים. לְכֹלָם שְׁמוֹת
יְקָרָא: גְּדוֹל אֲדוֹגִינוּ וְרַב־כֹּחַ.
לְתַבְנִיתוֹ אֵין מִסְפָּר: מְעוֹדֵד
עָנוּם יְיָ. מִשְׁפִּיל רָשָׁעִים עָרִי-
אֶרֶץ: עָנּוּ לִי כְּתוּדָה. זִמְרוּ
לְאֱלֹהֵינוּ בְּכִנּוֹר: הַמְּכַסֶּה שָׁמַיִם
בְּעָנִים. הַמְּכִין לְאֶרֶץ מָטָר.
הַמַּצְמִיחַ הָרִים חֲצִיר: נוֹרֵחַן
לְבִהְמָה לְחֶמְדָּה. לְכִנֵּי עוֹב אֲשֶׁר
יְקָרָאוּ: לֹא בְּגִבּוֹרַת הַסּוּס
וְחֶפֶץ, לֹא בְּשׁוֹכֵי הָאִישׁ יִרְצָה:

plăcere. Bine îi plac Domnului, acei ce se tem de dânsu; cei ce nădăjduiesc spre îndurarea sa. Slăvește Ierusalaim pe Domnul, laudă pe D-zeul tău Sionel! căci el a întărit zăvoarele porților tale, a binecuvântat pe fiii tăi în mijlocul tău! El, care dă pace hotarelor tale, cu grasul grâului te satură. El, care trimite porunca sa pe pământ, iute foarte aleargă cuvântul său. El, care aruncă omătul ca fulgii de lână, presară brumă ca cenușa. El aruncă ghița sa în bucăți, înaintea gerului său cine poate stă? El trimite cuvântul său și le topește, face să adie vântul său și apele curg. El vestește cuvintele sale lui Iakob, așezămintele și judecățile sale lui Israel. N'a făcut așa la niciun popor, și judecățile lui nu le cunosc alții. Hallelu-Ia!

רוֹצֵה יְיָ אֶת-יִרְאָיו. אֶת-הַמְּנַחֲלִים
לְחֶסֶד: שִׁבְחִי יְיָ שְׁלֹם אֶת-יְיָ
הַלְלִי אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן: בְּיַהֲנוֹק
בְּרִיחֵי שְׁעָרֶיךָ. בָּרַךְ בְּנֶיךָ
בְּקִרְבְּךָ: הַשֶּׁם גְּבוּלֶךָ שְׁלֹם,
חֶלֶב חַטִּים יִשְׁבִּיעֶךָ: הַשְׁלֵךְ
אֲמָרְתוֹ אֶרֶץ. עַד-מִהֲרָה יִרְוֶן
דְּבָרוֹ: הַנֶּחֱתָן שְׁלֵךְ בְּצִמְרָה, כְּפֹזֵר
כְּאֶפֶס וּפֹזֵר: מִשְׁלִיךְ כִּנְחוֹ
כְּסֻתִּים. לִפְנֵי קִרְתּוֹ מִי יַעֲמֵד:
וַיִּשְׁלַח דְּבָרוֹ וַיִּמָּסֶם. יֵשֵׁב רוּחוֹ
וַיִּלְוֵמִים: מִגִּיד וּדְבָרוֹ לַיַּעֲקֹב.
תִּקְוִי וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל: לֹא
עָשָׂה כֵן אֶלְכֹל-גּוֹי. וּמִשְׁפָּטִים
בְּלִידְעוֹם. הַלְלוּיָהּ:

Ps. 148.

Psalmistul, într-o evocare sublimă, chiamă toate vocile naturei, ale cerului și ale pământului, ca să întoneze o cântare de laudă în onoarea Creatorului.

Hallelu-Ia! Lăudați pe Domnul din ceruri, lăudați-l în înălțimi. Lăudați-l toți îngerii săi, lăudați-l toate oștirile sale. Lăudați-l soarele și luna, lăudați-l toate stelele luminei. Lăudați-l cerurile cerurilor, și apele, ce sunt

הַלְלוּיָהּ. הַלְלוּ אֶת-יְיָ
מִן-הַשָּׁמַיִם, הַלְלוּיָהּ
בְּמִרוֹמִים: הַלְלוּיָהּ כָּל-
מַלְאָכָיו, הַלְלוּיָהּ כָּל-
צְבָאוֹ: הַלְלוּיָהּ שֶׁמֶשׁ
וְיָרֵחַ, הַלְלוּיָהּ כָּל-
כּוֹכְבֵי אוֹר: הַלְלוּיָהּ
שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם, וְהַמַּיִם,

• דְּבָרוֹ קְרִי. • צְבָאוֹ קְרִי.

peste ceruri. Să laude toți numele Domnului! căci el a poruncit și s'au zidit; le-a întărit în vecii vecilor; lege impus-li-a, și nu o calcă. Lăudați pe Domnul cei de pe pământ; balauri, și toate noianele. Foc și grindină. omăt și negură, vânt furtunos, ce împlinește cuvântul lui. Vei munților și toate colinele; pomi roditori și toți chedrii; voi fiarelor și toate vitele; voi târâtoarelor și paseri aripate; voi regi ai pământului și toate popoarele; principii și toți judecători ai pământului; coconi și vergure, bătrâni și tineri, lăudați numele Domnului! că numai numele lui e înalt, măreția sa e peste pământ și cer! Și el înalță raza poporului său, spre fala tuturor cuvioșilor săi, fiilor lui Israel, poporului, ce-i este aproape. Hallelu-Ia!

אֲשֶׁר מֵעַל הַשָּׁמַיִם:
יְהַלְלוּ אֶת־שֵׁם יְיָ כִּי
הוּא צִוָּה וַיִּבְרָאוּ:
וַיַּעֲמִידם לַעֲד לְעוֹלָם,
חֻק־נֶתַן, וְלֹא יַעֲבֹר:
הִלְלוּ אֶת־יְיָ מִן־הָאָרֶץ,
תַּנִּינִים, וְכָל־תְּהוֹמוֹת:
אֵשׁ וּבָרָד, שֶׁלֵּג וְקִיטּוֹר,
רוּחַ סַעָרָה, עֹשֶׂה דְבָרוֹ:
הַהָרִים וְכָל־גְּבוּעוֹת, עֵץ
פָּרִי וְכָל־אֲרוֹזִים: הַתְּהִיָּה
וְכָל־בְּהֵמָה, רֶמֶשׂ שׁוֹפָר
כָּנָף: מַלְכֵי־אָרֶץ וְכָל־
לְאֻמִּים, שָׂרִים וְכָל־
שֹׁפְטֵי אָרֶץ: בַּחֲוָרִים
וְגַם־בַּתּוֹלֶת. וְקִנִּים עִם־
נְעָרִים: יְהַלְלוּ אֶת־שֵׁם
יְיָ כִּי־נִשְׁגַּב שְׁמוֹ לְבָדּוֹ.
הוֹדוּ עַל־אֲדָרְן וּשְׁמִים:
וְיָרֵם קֶרֶן לְעַמּוֹ. תְּהַלֵּל
לְכָל־חֲסִידָיו. לְבָנֵי
יִשְׂרָאֵל, עִם קָרְבּוֹ.
הִלְלֵיהָ:

Ps. 149.

Lauda Domnului prin Israel.

הַלְלוּהָ Hallelu-Ia! Cântați
 Domnului cântare
 nouă; (cântați) lauda lui în
 adunarea cuvioșilor. Bucure-se
 Israel de făcătorul său, filii Si-
 onului veseliască-se de regele
 lor! Să laude numele lui în
 horă, în timpină și în arfă
 să-i cânte lui. Că binevoiește
 Domnul poporului său, impo-
 dobește smeriții cu izbândă.
 Să chiue cuvioșii cu mărire,
 să chiote și în așternuturile lor.
 Înălțările lui D-zeu în gâttelejul
 lor, și o sabie cu două tăișuri
 în mâna lor. Ca să facă răs-
 bunări între păgâni, muștrări
 între barbari. Ca să lege pe
 regii lor cu obezi, și pe slă-
 viții lor cu cătuși de fier, spre
 a face între dânșii judecata cea
 scrisă. O podoabă este el, tu-
 turor cuvioșilor săi. Hallelu-Ia!

Ps. 150.

Lauda lui D-zeu în tot și prin tot.

הַלְלוּהָ Hallelu-Ia! Lău-
 dați pe D-zeu în san-
 ctuarul său, lăudați-l în bolta
 mării sale. Lăudați-l pentru
 vitejiile lui, lăudați-l după
 mulțimea măreției sale. Lău-
 dați-l în sunete de bucium,
 lăudați-l în psalteriu și în
 lăută. Lăudați-l în timpină

הַלְלוּהָ הַלְלוּהָ
 בְּקִרְיָתוֹ הַלְלוּהוּ בְּרִקְיָתוֹ
 עֲזוֹ הַלְלוּהוּ בְּגִבּוֹרָתוֹ
 הַלְלוּהוּ בְּרַב גִּדְלוֹ
 הַלְלוּהוּ בְּתַקְעַ שׁוֹפָר
 הַלְלוּהוּ בְּנִבְל וּבְנֹזֶר
 הַלְלוּהוּ בְּתֹף וּבַחֹל

și în horă, lăudați-l în strune : הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעִנְבִּי
și în flaute. Lăudați-l în הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי-שִׁמְעִי
chimvale bine răsunătoare, הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה
lăudați-l în chimvale de כָּל הַנְּשָׁמָה תְהַלֵּל יְיָ
alarmă. Toată suflarea laude הַלְלוּהוּ : כָּל הַנְּשָׁמָה תְהַלֵּל יְיָ
pe Domnul ! Hallelu-Ia ! (bis) הַלְלוּהוּ :

Versete de încheiere, Ps. 89. 53; 135, 21; 7, 18 19.

Lădat fie Dom- בְּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם. אָמֵן
nul în veci. Amin, וְאָמֵן : בְּרוּךְ יְיָ מִצִּיּוֹן
Amin ! ¹⁾ Lădat fie Dom- שֶׁבֵן יְרוּשָׁלַם, הַלְלוּהוּ :
nul din Sion, cel ce locuie- בְּרוּךְ יְיָ אֱלֹהִים אֱלֹהֵי
ște în Ierusalaim. Hallelu-Ia ! יִשְׂרָאֵל, עֲשֵׂה נִפְלְאוֹת
Lădat fie Domnul D-zeu, לְבָדּוֹ : וּבְרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ
D-zeul lui Israel, cel ce sin- לְעוֹלָם. וַיִּמְלֹא כְבוֹדוֹ
gur face minuni ! Lădat fie אֶת-כָּל-הָאָרֶץ. אָמֵן
numele său cel preamărit וְאָמֵן :

Introducere la cântarea de biruință a lui Israel la Marea-Roșie

(שִׁירַת הַיָּם). Venerațiunea Domnului de David și Nehemia.

(Versetele de la וַיְבָרֶךְ până la וַיִּשְׁתַּחֲוִי, pag. 54, se recitează în picioare).

«Și lăudă David pe וַיְבָרֶךְ דָּוִד אֶת-יְיָ לְעֵינֵי כָל-
Domnul înaintea o- הַקָּהָל וַיֹּאמֶר דָּוִד, בְּרוּךְ אַתָּה
chilor întregii adunări, și zise : יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, אֲבִינוּ מֵעוֹלָם
Lădat fii, Doamne, Dumne-
zeul lui Israel, părintele nos-

¹⁾ «Amin» are mai multe înțelesuri. Mai înainte de toate înseamnă întărirea unui jurământ (Num. 5, 22), apoi acceptarea unei datorii sfinte (Deut. 27, 6), în fine, că «ceva este adevărat și sigur» (I. Regii, 1, 36); v. «Debarim Rabba» cap. 7 la început. Afară de aceasta אָמֵן are lui Ialcle cuvintelor אֵל מֶלֶךְ נֹאמָן.

tru cel din veci și până în veci. A ta Doamne, este mărirea, puterea, fala, izbânda și strălucirea, ca și tot ce este în cer și pre pământ. A ta Doamne, este împărăția și înălțarea. Tu capul tuturor! Și bogăția și mărirea de la tine vin, și tu stăpânești peste toate. În mâna ta este puterea și tăria, și în mâna ta stă a mări și a întări toate. Și acum, Dumnezeu nostru, îți mulțumim ție, și laudăm numele tău cel falnic¹⁾. — „Tu, Doamne, ești singurul, ce ai făcut cerul, cerurile cerurilor și toată po-doaba lor, pământul și tot ce se află deasupra lui, mările și toate cele dintrânsele, și tu păstrezi toate, și ție ți se închină oștirea cerului.—Tu ești Domnul Dumnezeu, care ai ales pe Abram, și i-ai scos din Ur-Casdim, și i-ai pus numele Abraham, fiindcă ai găsit inima lui credincioasă înaintea ta”.

(Când se sărbătorește o circumcisiune în Sinagogă, *Mohel* și na-ul cântă următoarele până la sfârșitul imnului de la Marea-Roșie).

„Atunci încheiat-ai cu el legământ, de a-i da lui țara Canaanitului, a Hetitului, a Emoritului, a Perizianului, a Iebusianului și a Ghirgașului; și a o da și

ועד-עולם: לך יי הַגְדֵּל וְהַגְבוּרָה וְהַתְפָּאָרָה וְהַנִּצָּח וְהַהוֹד בִּירֵכַל בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ. לך יי הַמְּמָלָכָה וְהַמִּתְנַשְׂא לְכָל לְרֹאשׁ: וְהַעֲשֶׂה וְהַכְּבוֹד מִלְּפָנֶיךָ וְאַתָּה מוֹשֵׁל בְּכָל וּבִיָּדֶךָ כָּח וּגְבוּרָה וּבִיָּדֶךָ לְגִדֵּל וּלְחַזֵּק לְכָל: וְעַתָּה אֱלֹהֵינוּ מוֹדִים אֲנִיחֵנוּ לָךְ. וּמְהֻלָּלִים לְשֵׁם תְּפָאֳרֶתָּה: אַתָּה הוּא יי לְבָדָּךְ. אַתָּה עֹשֶׂת אֶת-הַשָּׁמַיִם שָׁמַי הַשָּׁמַיִם וְכָל-צָבָאָם. הָאָרֶץ וְכָל-אֲשֶׁר עָלֶיהָ. הַיָּמִים וְכָל-אֲשֶׁר בָּהֶם. וְאַתָּה מְחַיֶּה אֶת-כָּלֶם. וּצָבָא הַשָּׁמַיִם לָךְ מְשֻׁתָּחִים: אַתָּה הוּא יי הָאֱלֹהִים. אֲשֶׁר בְּחֶרֶת בְּאַבְרָם. וְרוֹצֵאֲתוֹ מֵאִוֵּר בְּשָׂדִים. וְשֹׁמֵת שָׁמוֹ אֲבָרָהָם: וּמַצֵּאתָ אֶת-לִבָּבוֹ נֶאֱמָן לְפָנֶיךָ.

וְכָרוֹת עִמּוֹ הַבְּרִית לָתֵת אֶת-אָרֶץ הַבְּנֵי עַנִּי הַחַתִּי הָאֲמֹרִי וְהַפְּרִזִּי וְהַיְבוּסִי וְהַגִּרְגָּשִׁי לָתֵת

¹⁾ I. Cr. 29, 10—13.

seminției sale; și ți-ai ținut cuvântul tău, căci drept ești tu. Tu ai văzut chinul părinților noștri în Egipt, și strigarea lor ai auzit-o la Marea-Roșie. Tu ai făcut semne și minuni în contra lui Faraon, în contra tuturor slugilor lui, și în contra întregului popor al țării sale; căci tu ai știut că s'au sumeșit asupra lor. — Și așa ți-ai făcut ție un renume, precum este până în ziua aceasta. Și ai despiciat marea înaintea lor, de au trecut prin mijlocul mării pe uscat; iar pe gonitorii lor i-ai aruncat în adâncimi, ca o piatră în ape furioase. ¹⁾

לְרַעוּ וּמָקָם אֶת־דְּכָרֶיהָ, כִּי צָדִיק אָתָּה: וּמָרָא | אֶת־עֵינֵי אֲבֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם, וְאֶת־עֲקָתָם שְׁמַעְתָּ עַל־זֵימֶסוּף: וּתְפַן אֶת־וּמָפְתִּים בְּפִרְעוֹ, וּבְכָל־עַבְדָּיו, וּבְכָל־עַם אֲרָצוֹ, כִּי יִדְעָתָ כִּי הִנֵּדוּ עֲלֵיהֶם, וּתַעֲשֶׂה־לָּהֶם שֵׁם כְּהַיּוֹם הַזֶּה: וְתִים כְּמַעַתָּ לַפְּנֵיהֶם, וְנַעֲבְרוּ כְּתוֹד־הַיָּם בִּיבָשָׁה, וְאֶת־דֹּדֵיהֶם הַשְׁלַכְתָּ בְּמַצּוֹלֹת, כְּמֹד־אֶבֶן בְּמִים עֲזִים:

Mântuirea lui Israel la Marea-Roșie. 2)

(In picioare)

וַיֹּשַׁע יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא אֶת־יִשְׂרָאֵל מִיַּד מִצְרַיִם, וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת־מִצְרַיִם מֵת עַל־שִׁפְתַּת הַיָּם: וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת־תֵּיֶד הַגִּדְלָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה בְּמִצְרַיִם, וַיֵּרָא הָעָם אֶת־יְהוָה וַיֹּאמְרֵינוּ בִּיהוָה וּבַמֶּשֶׁה עֲבָדוּ:

³⁾ Astfel mântul Domnului în ziua aceea pe Israel din mâna Egiptului: și Israel văzû pe Egiptean mort pe țărmul mării. Când văzû Israel puterea cea mare, ce a desfășurat-o Domnul în Egipt, —atunci se temû: poporul de Domnul și-și buse credința în Domnul, și'n Moșe robul său.

Cântarea de laudă la Marea-Roșie (תִּשְׁבַּח תִּים).

(In picioare)

אֲנִי יְשִׁיר־מִשָּׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־הַשִּׁירָה הַזֹּאת לַיהוָה

⁴⁾ Atunci cântă Moșe și fiii lui Israel cântarea aceasta Domnului, și gră-

¹⁾ Nehemia 9, 6-11. ²⁾ 2448 d. l. z. l. ³⁾ Exod. 14, 30-31.

⁴⁾ Exod. 15, 1-18.

iră, zicând: Voiu să cânt Domnului, că preamărit s'a arătat; calul și pe călăreș în mare i-a aruncat. Izbânda mea și cântarea mea e Ia, el îmi fu mie ajutor; acesta e Dumnezeuul meu, vreau să-l slăvesc; Dumnezeul părintelui meu, vreau să-l înalț; Domnul e arbitrul războiului; Adonai e numele lui. Carele lui Farao și oastea lui, aruncatu-le-a în mare, și aleșii luptătorilor săi afundatu-s'au în Marea-Roșie. Abisurile îi acoperiră, pogorît s'au în adâncime ca o piatră. Dreapta ta, Doame, proslăvită în putere; dreapta ta, Doamne, sfărâmă pe vrăjmaș. Și 'n mulțimea mării tale sdrobești pe potrivnicii tăi; deslănțuiești mânia ta, și-i mistuie ca miște. Și prin suflarea nărilor tale se grămădiră apele; stătură ca un zăgaz unde, închiegat s'au talazurile în sânul mării. Zis-a vrăjmașul: Urmăresc, ajung, împart prada; sature-se de ei lăcomia mea; scot sabia mea, stârpl 'i va mâna mea.... Dar suflat ai cu duhul tău și-i acoperi marea; afundatu-s'au ca plumbul în apă, — vitejii! Cine e ca tine, între puternici, Doamne? Cine e ca tine, proslăvit în sfințenie, înfricoșat în fală,

וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר אֲשִׁירָה לַיהוָה
בִּינְיָאָה גֵּאָה סוּם וְרִכְבּוֹ רָמָה
בָּיִם: עֲזִי וְזִמְרָתִי יְהוֹיָדָלִי
לִישׁנָעָה זֶה אֱלֹהֵי וְאַנְהוּ אֱלֹהֵי
אֲבִי וְאַרְמְמָהוּ: יְהוָה אִישׁ
מִלְחָמָה יְהוָה שְׁמוֹ: מִרְכַּבַּת
פָּרָעָה וְחִילוֹ יָרָה בָּיִם וּמִבְחָר
שָׁלֹשִׁי שִׁבְעִי בְּיַם־סוּף: תַּהֲמַת
יִכְסְמוּ יָרְדוּ בַּמַּצוֹקֹת כְּמוֹ
אֲבִן: וַיִּמְנַח יְהוָה גְּאֻדָּיו בְּכַף
וַיִּמְנַח יְהוָה תַּרְעֵץ אֲזִיב: וּבָרַב
גְּאֻלָּה תַּהֲרֹם קִמְיָה תִּשְׁלַח
תִּרְנָח וְאֶכְלָמוּ בִּקְשׁ: וּבְרוּחַ
אֲפִיָּה גִּעְרֵמוֹמִים נָצְבוּ כְּמוֹ
גֵּר נְזֻלִּים קָפְאוּ תַּהֲמַת בְּלֵב־
יָם: אָמַר אֲזִיב אֲרֹדָף אֲשִׁיג
אֶחְלֹק שָׁלַל תִּמְלָאמוּ גִּפְשִׁי
אֲרִיִּק חֲרָבִי תֹורִישְׁמוֹ יְדִי:
נִשְׁפָּת בְּרוּחָהּ כְּסֻמוֹ יָם אֶלְלוֹ
כְּעוֹפֶרֶת בְּמִים אֲדִירִים: מִי
כְּמָכָה בְּאֵלֹם יְהוָה מִי כְּמָכָה
נֶאֱדָר בִּקְדֹשׁ נִזְרָא תַּהֲלֵת עֲשֵׂה

făcătorule de minuni? Intins-
ai dreapta ta, înghițit i-a pământul. Acum conduci cu dragostea ta pe poporul acesta, ce l'ai mântuit; îl îndreptezi cu puterea ta la lăcașul tău cel sfânt. Popoarele aud aceasta,—se înfloară; groază cuprinde pe locuitorii din Peleşeth. La rândul lor se turbură căpeteniile Edomului, puternicii Moabului—îi apucă cutremur; se tolesc toți locuitorii din Canaan. Cază peste ei frică și spaimă, prin mărimea brațului tău stau amușiți ca piatra; până când va trece poporul tău, Doamne, până când va trece poporul acesta, pe care l'ai agonisit. Până când îi vei duce și-i vei resădi în muntele proprietății tale, în lăcașul, ce spre șederea ta l'ai pregătit Doamne, în sanctuarul, o Doamne, pe care l'au așezat mâinile tale. Domnul va împărăși în vecii vecilor.¹⁾ Domnul va împărăși în vecii vecilor.²⁾ Căci a Domnului este împărăția, și el stăpânește peste popoare.³⁾ Și se vor sul mântuitorii pe muntele Sion, ca să judece pe muntele Esav, și va fi a Domnului împărăția.⁴⁾ Și Domnul va fi rege peste tot pământul; în ziua aceea va fi Domnul unic, și numele lui: Unul. Și în învățătura ta este scris: Ascultă, Israel, Domnul Dumnezeuul nostru, Domnul, unul este.

כָּלֵא: נְטִירָהּ וּמִינָהּ תִּבְלַעְמוּ
אֶרֶץ: נְחִירָהּ בְּחֶסֶדְךָ עִם־נוֹ
נֶאֱלַתְּ נִהַלְתָּ בְּעֹזֶךָ לִנְהַלְתָּ קִדְשֶׁךָ:
שָׁמְעוּ עַמִּים וְרָגְזוּן חֵיל אֲחֵי
יִשְׂרָאֵל פִּלְשֶׁת: אֲזַי נִבְהָלוּ אֱלֹהֵי
אֲדָם אֵילֵי מוֹאָב וְאֲחֻזְמוֹ רָעַד
נִמְנוּ כָּל יֹשְׁבֵי כְנָעַן: תִּפְּלֹ
עַל־יָהִם אֵימָתָהּ וּפָחַד בְּגִדְלָהּ
וְרֹעַה יִדְמוּ כְּאֶבֶן עֲרֵיעֵבֶר
עֲמָדָה יִרְוֶה עֲרֵיעֵבֶר עִם־נוֹ
קִנִּיתָ: תִּבְאֲמוּ וְתִטְעֲמוּ בְּתֶרֶם
נִהַלְתָּ מִכֹּחַ לִשְׁבִּתָהּ פֶּעֱלַתָּ
יִהְיֶה מִקְדָּשׁ אֲדָמִי בּוֹנֵנוּ יִהְיֶה:
יִהְיֶה וּמִלֶּךְ לְעָלְמָם גֹּעַד: יִי וּמִלֶּךְ
לְעָלְמָם גֹּעַד: כִּי לֹא הִמְלִיכָהּ
וּמֹשֶׁל בְּגוֹיִם: וְעַל מוֹשִׁיעִים
בְּהֵר צִיּוֹן לִשְׁפֹט אֶת־הָעָר עֵשָׂו
וְהִתְהַלְּכָה לֹא הִמְלִיכָהּ: וְהָיָה יִי
לְמֶלֶךְ עַל־כָּל־הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא
יִהְיֶה יִי אֶחָד וְשִׁמּוֹ אֶחָד:
וּבְתוֹרָתְךָ בְּתוֹב יֵאמְרוּ שְׁמַע יִשְׂרָאֵל
יִי אֱלֹהֵינוּ יִי אֶחָד:

¹⁾ Exod. 15, 1-18. ²⁾ Versete prin cari se încheie imnul de la Marea-
Roșie: Ps. 22, 19. ³⁾ Obad. 1, 21. ⁴⁾ Zecharia, 19, 9.

Incheiere plină de slavă a cântărilor și a psalmilor.

in zilele de Sâmbătă și de sărbătoare se începe de aci cu שמרת).

(Obște se scoală și stă în picioare până după «Lăudat fie Domnul, etc.», pagina 59).

ישתבח שְׁמֶךָ לְעַד
מְלִכֵּנוּ, הָאֵל הַמֶּלֶךְ,
הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ, בְּשָׁמַיִם
וּבָאָרֶץ. כִּי לָךְ נָאָה יְיָ
אֱלֹהֵינוּ, וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ,
שִׁיר וְשִׁבְחָה, הִלֵּל
וּמְרָה, עֹז וּמִמְשָׁלָה,
נִצָּח, גְּדֻלָּה, וּגְבוּרָה,
תְּהִלָּה וְתַפְאֶרֶת,
קִדְשָׁה וּמַלְכוּת, בְּרָכוֹת
וְהוֹדָאוֹת, מַעֲתָה וְעַד-
עוֹלָם: בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֵל
מֶלֶךְ, גָּדוֹל בְּתִשְׁבָּחוֹת,
אֵל, הַהוֹדָאוֹת, אֲדוֹן
הַנִּפְלְאוֹת, הַבּוֹחֵר
בְּשִׁירֵי וּמְרָה, מֶלֶךְ, אֵל
הַיְעוֹלָמִים:

ישתבח
numele tău în
veci, o regele nostru, atot-
puternicule rege, carele ești
mare și sfânt, în cer și pe
pământ. Că numai ție Doam-
ne, Dumnezeul nostru, și
Dumnezeul părinților noștri,
ți se cuvine cântec și slavă,
laudă și cântare, putere și
stăpânire, izbândă, mărire,
tărie, fală și podoabă, sfinte-
nie și domnie, binecuvântări
și mulțumiri, de acum și
până în veci. Lăudat fii,
Doamne, atotputernicule, re-
ge, mai presus de orice
slavă, Dumnezeule, căruia
îți datorim mulțumiri, stă-
pânul minunilor, sărbătorit
prin cântări molcome, rege,
atotputinte, vieța lumii !

intre שמרת וישתבח אר' וישתבח (vezi pag. 60), nu e permis s se întrerupe, de aceea nu se rostește

נא וישתבח יגדל נא (ברכו וי קדיש) se recitează numai de oficianți: cine se roagă dar

fără קנין, începe imediat אָתָּה pag. 60).

¹⁾ Atrib. Reg. Şelomo 2912—2964 (Zunz) 2952—3010 (S. H.).

Jumătate Kaddiș, יְהִי קָדִישׁ

וְתִגְדַּל וְתִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא: בְּעֻלְמָא דִּירְבָּא כְרֵעֵיהֶּהּ
וְנִמְלִיךְ מַלְכוּתָהּ בְּחַיִּיכוֹן וּבְיָמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל-בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּעֻלָּא וּבְזִמְנ קָרִיב, וְאָמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלְמָא וּלְעָלְמֵי
עָלְמֵינָא: יְתַבְרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרַמֵּם וְיִתְנַשֵּׂא
וְיִתְקַדַּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלַּל שְׁמֵהּ דְקֻדְשָׁא: בְּרוּךְ הוּא לְעָלְמָא
וְלְעָלְמֵינָא (וְלְעָלְמָא) מִן-כָּל-בְּרִכָּתָא וְשִׁירָתָא תְּשֻׁבָּהּ
וְנִחְמָתָא דְאִמְרֵין בְּעֻלְמָא, וְאָמְרוּ אָמֵן:

Chemare pentru slăvirea Domnului. 2)

Oficiantul cântă cu un ton lent, grav și solemn:

בְּרַכּוֹ לְאֻדַּאֲיִי פֶּה דֹמִנֻּל: הַמְּבָרַךְ:
cel proslăvit.

Obștea și oficiantul:

בְּרוּךְ יְיָ הַמְּבָרַךְ לְעוֹלָם
לְאֻדַּאֲיִי פֶּה דֹמִנֻּל
cel proslăvit în veci
veclor.
וְעַד:

Pe când oficiantul începe בְּרַכּוֹ, obștea se închină și zice încet:

יְתַבְרַךְ Binecuvântat, slăvit, fă-
lit, înălțat și rădicat fie
numele regelui peste toți regii,
sîntul, lăudat fie el. Căci el este
cel dintîi, și el este cel din urmă,
și afară de dînsul nu este nici un
Dumnezeu. 2) Faceți cale aceluia
ce încalecă pe nori! 3) Ia c numele
lui! și săltați de bucurie înaintea
lui. 4) Și numele lui e mai presus
de orice binecuvîntare și laudă.
5) Lăudat fie numele glorioasei
sale împărății în vecii vecilor. 6)
Fie numele Domnului proslăvit
d'acum și până în veci.

יְתַבְרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרַמֵּם
וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמוֹ שְׁלִי-מֶלֶךְ מְלָכֵי הַמְּלָכִים
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. שְׁהוּא רִאשׁוֹן וְהוּא
אַחֲרוֹן, וּמִבְּלָעָדֵיו אֵין אֱלֹהִים: כָּלוּ
לְרֹב בְּעֲרֹבוֹת, בְּהָא שְׁמוֹ, וְעָלוּ לְפָנָיו:
וְשְׁמוֹ מְרֻמֵּם עַל-כָּל-בְּרָכָה וְתִהְיֶה:
בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וְעַד:
יְהִי שֵׁם יְיָ מְבָרַךְ מִעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

1) Sabbath 119, 2.—Traducerea, vezi pag. 24.

2) Talm. „Soferim” 13, 8, de Ezra și de bărbaiți Marelui Sinod sau Sinagoga Magna (אגדת הגדולה) 3414. De la בְּרַכּוֹ începe principalul serviciu divin de dimineață. („Berachoth” 49, Sifri, p. Haazinu).

3) Ps. 68, 5. 4) Nehemia 9, 5. 5) Mișna „Ioma” 6. 6) Ps. 113, 2.

1. Lauda lui Dumnezeu, dispensatorul luminei בְּמִאֲרָה. *)

Lădat fii, Doamne, Dumnezeu nostru, regele universului, plâsmuitorul luminei, creatorul întinericului, făcătorul păcii și obârșia tuturor iurcrilor.

O tu, care în îndurarea ta luminezi pământul și pe cei cari locuiesc pe dânsul; care prin bunătatea ta reînnoiești în toate zilele necurmat faptele urzirei; *) o, cât de mărețe sunt faptele tale, Doamne, toate le-ai făcut cu înțelepciune, plin e pământul de bunurile tale. O tu, care din obârșie ai fost singurul rege prea înălțat; tu, care de când e lumea ești lăudat, slăvit și rădicat; Dumnezeu al universului! prin nemărginita ta îndurare, îndură-te de noi! Tu ești stăpânul puterii noastre, stânca noastră de adăpost, pavăza mântuirii noastre, adăpostirea noastră! Dumnezeu, care e lăudat pentru atotștiința lui, a întemeiat și a făcut razele soarelui. Totul ce e bun a plâsmuit întru mărirea numelui său. — Luminători a pus în jurul puterii sale; căpetenile oștii sale sunt sfinți, înalțători ai Atotputernicului. Ei vestesc necurmat mărirea Domnului și sfințenia lui. Lăudat ești tu, Doamne, Dumnezeul nostru, pentru măreția făpturilor mâinilor tale, și pentru luminile strălucitoare ce le-ai făcut, și cari te slăvesc. Seia!

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חֲשֵׁךְ, עוֹשֵׂה שָׁלוֹם וּבוֹרֵא אֶת־הַכֶּלִּי:

הַמֵּאִיר לָאָרֶץ וְלִדְרוֹם עֲלֵיהָ בְּרַחֲמִים. וּבְטוֹבוֹ מְחַדֵּשׁ בְּכָל־יוֹם תְּמִיד מַעֲשֵׂה־בְּרָאשִׁית: מַהֲרֵבוּ מַעֲשֵׂיךָ יְיָ, בָּלֶם בְּחֻמָּה עֲשִׂיתָ. מִלֵּאָה הָאָרֶץ קִנְיָנֶיךָ: הַמֶּלֶךְ הַמְרוֹמֵם לְבִדּוֹ מֵאֵין. הַמְשַׁבֵּחַ וְהַמְפָּאֵר וְהַמְתַּנְשֵׂא מִימֹרֵת־עוֹלָם. אֱלֹהֵי־עוֹלָם, בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים, רַחֵם עָלֵינוּ. אֲדוֹן עֲגוּנֵי צוֹר מְשֻׁפָּגֵי מִגֵּן יִשְׁעֵנוּ מִשְׁגָּב בַּעֲדֵנוּ: אֵל בְּרוּךְ גָּדוֹל גִּדְעָה. הַכִּין וַיַּעַל זִהְרֵי חֲמָה. טוֹב יוֹצֵר כְּבוֹד לְשֵׁמוֹ. מְאֻזּוֹת לְהִתֵּן סְבִיבוֹת עֲזוֹ, פְּנוֹת לְצִבְאוֹי קְדוֹשִׁים, רוֹמְמֵי שְׁמֵי. תְּמִיד מְסַפְּרִים כְּבוֹד־יְיָ וְקִדְשׁוֹ: תַתְּבָרֵךְ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל־שִׁבְחָה מַעֲשֵׂה יְדִידָהּ, וְעַל־מְאֻזֵּי־אוֹר שְׁעֵשִׂיתָ, יִפְאָרֶיךָ סֶלָה:

*) Sinagoga Magna cu adaose de la Essei sau cuvînt 3525—3830.

*) Ps. 104, 24.

2. Sfințenia lui D-zeu prin solii cerului și lumi totitoare קְדוּשָׁה דִּישִׁקָהּ רַחֲמֵי הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ.

תַּתְּכַרֵּךְ צוּרֵנוּ, מֶלֶכְנוּ וְגֹאֲלֵנוּ, בּוֹרֵא קְדוֹשִׁים, לְאֻדָּתְנוּ, יֵשׁתַּבַּח שְׁמֶךָ לְעַד, מֶלֶכְנוּ. יוֹצֵר מִשְׁרָתִים, וְיֹאשֵׁר מִשְׁרָתֵי כָל עוֹמְדִים בְּרוּם עוֹלָם, וּמִשְׁמִיעִים בִּירְאָה יְחִיד, בְּקוֹל דְּבָרֵי יְיָ אֱלֹהִים חַיִּים, וּמִלֶּךְ עוֹלָם: כָּל אֲהוּבִים, כָּל בְּרוּרִים, כָּל גְּבוּרִים, וְכָל עֹשִׂים בְּאֵמָה וּבִירְאָה רָצוֹן קוֹנֵם. וְכָל פּוֹתְחִים אֶת-פִּתְּהֶם בְּקִדְשָׁהּ, וּבְטַהֲרָהּ, בְּשִׁירָהּ, וּבְזִמְרָהּ, וּמְבָרְכִים, וּמְשַׁבְּחִים, וּמְפָאֲרִים, וּמְעֲרִיצִים, וּמְקַדִּישִׁים, וּמְמַלְכִים.

אֵת-שֵׁם הָאֵל, הַמֶּלֶךְ, הַגְּדוֹל, הַגְּבוּר, וְהַנּוֹרָא, קְדוֹשׁ הוּא: וְכָל

אֵת-שֵׁם Numele lui Dumnezeu, al regelui celui mare, puternic și venerat, slănt este el! Și toți

și impun jugul împărăției cerești, întrecându-se între dâșii, și unul dând voce altuia, de a sfinți pe plămutorul lor. Cu o fericită inspirațiune, într'o limbă aleasă și plăcută, intonează toți ca unul, *Kedușă*, zicând cu evlavie:

מְקַבְּלִים עֲלֵיהֶם עַל
מַלְכוּת שָׁמַיִם, וְזֶה מִזֶּה,
וְנוֹתְנִים רְשׁוֹת זֶה לָזֶה,
לְהַקְדִּישׁ לְיוֹצְרָם. בְּנִחַת
רוּחַ, בְּשִׁפְּהָ בְּרוּרָה
וּבְנִעִימָה, קִדְּשָׁה, כָּלֶם
בְּאַחַד עֲזִינִים, וְאוֹמְרִים
בְּיִרְאָה.

„Sfânt ! Sfânt !
Sfânt ! este Dom-
nul oștirilor, plin e tot pământul de slava lui“. ¹⁾

קְדוֹשׁ | קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ
יְיָ צְבָאוֹת, מְלֵא כָל-
הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ:

Si Ofanim, ²⁾ și
sfintele Haioth,
cuprinși de o puternică mișca-
rea sufletească, s'ardică în fața
Serafimilor, și toți împreună
slăvesc și zic:

וְהָאוֹפָנִים וְחַיּוֹת הַקִּדְּשׁ, בְּרַעַשׁ
גָּדוֹל, מִתְנַשְּׂאִים לְעֶמֶת שָׁרָפִים,
לְעֶמֶתָם | מִשִּׁבְחֵיהֶם וְאוֹמְרִים:

„Lăudată fie slava Domnu-
lui prin atotprezența ei“. ³⁾

בְּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמּוֹ:

3. Încheierea Meorei.

Dumnezeului slăvit ei în-
chină cântări armonioase;

לֵאל בְּרוּךְ גְּעִימֹת וְתִנּוּ.

¹⁾ Ieș. 6, 3.

²⁾ Rabbinii zic: מַלְכוּת דְּרָקִיעַ כַּעֲן מַלְכוּת דְּרָקִיעַ. Ei înconjoară pe D-zeu cu legiuni de îngeri subordonați unii altora, și primind unii de la ceilalți ordinile pentru executarea decretelor Atotșfântului, laudat fie el ! și pentru a'î sfinți.

Prorocii Ieșaiahu și Iehezkel dau o descriere a vedeniilor ce au avut, și în cari Dumnezeu îl apără înconjurat de *Serafim*, *Ofanim* și *Haioth*, spirite superioare, ce noi le desemnăm sub numele generic de *Îngeri*.

Acestea sunt sfintele și tainicile vedenii, ce noi am consacrat în rugăciunile noastre sub denumirea de קְדוּשָׁה *Kedușă* (sfințire).

Kedușă din *S'mone Esre* nu se poate zice decât într'o adunare compusă de cei puțin zece persoane de sex bărbălesc, cari au trecut peste vârsta de 13 ani. ³⁾ Iehez. 3, 12.

regelui atotputernic, celui viu și veșnic, zlc melodii, și fac să răsunе psalmi. Căci numai el singur face vitejii, și scoate lucruri nouе. El singur e arbitru răsboaielor, semănătorul virtuților; el este acela, care face să răsări mântuirea și care creiază tămăduiri. El este venerat în laude, autorul minunilor. El este acela, care reînolește prin bunătatea sa în fiecare zi necurmat faptele urzirei, precum e zis: „(Lăudați) pre cel ce a făcut luminătorii cei mari, căci în vecl e îndurarea sa“.)¹⁾ Reversă o lumină nouă asupra Sionului, ca să ne bucurăm și noi, în curând, de lumina lui. Lăudați fil, Doamne, plăsmuloril luminilor!

לְמֶלֶךְ יְיָ הוּא וְקוֹסֵי וְמִירוֹת יִאֲמְרוּ
וְתִשְׁבְּחוֹת יִשְׁמְעוּ. כִּי הוּא
לְבָדוֹ פָּנְעַל גְּבוּרוֹתָי עֲשֵׂה
חֲדָשׁוֹת. בְּעַל מִלְחָמוֹת, זֹרֵעַ
צִדְקוֹת. מַצְמִיחַ יְשׁוּעוֹת, בּוֹרֵא
רְפוּאוֹת. נוֹרָא תְהִלּוֹת, אֲדוֹן
הַנִּפְלְאוֹת. הַמְחַדֵּשׁ בְּטוֹבוֹ
בְּכָל־יוֹם תְּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית
בְּאַמּוּרָי, לַעֲשֵׂה אֲזוּרִים גְּדוֹלִים,
כִּי לַעֲוִלָם חֲסָדוֹ: אֲזֵר הַדָּשׁ
עַל־צִיּוֹן תְּאִיר, וְגִזְבָּה בְּלִנְיָ.
מְסַבֵּה לְאוּרֵי, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ
יוֹצֵר הַמְּאֻרוֹת:

4. Iubirea activă a lui D-zeu אהבה יי.

Cu o dragoste ne-
țarmuită ne-ai iubit,
Doamne, Dumnezeuul nostru,
cu o îndurare nemăsurată
și deosebită te ai îndurat de
noi. Tatăl nostru! Regele
nostru! În favoarea părin-
ților noștri, cari s’au încre-
zut în tine, și pe cari tu
fi ai învățat legi dătătoare de
vicață, — miluiește-ne și pe
noi și învață-ne. Tatăl nos-
tru, tatăl îndurării, tu carele
ești îndurător, îndură-te și
de noi, și fă inima noastră

אֶהְבֶּה רַבָּה אֶהְבֶּתִּנּוּ
יְיָ אֱלֹהֵינוּ, הַמֶּלֶךְ גְּדוֹלָה
וְיִתְדָה חֲמִלָה עָלֵינוּ:
אֶבְיֵנוּ, מֶלֶכֵּנוּ, בַּעֲבוּר
אֲבוֹתֵינוּ, שְׂבִיחוּ בְךָ,
וְתִלְמָדֵם חֲכָי חַיִּים, בֵּן
תְּהַנֵּנוּ וְתִלְמָדֵנוּ: אֶבְיֵנוּ,
הָאֵב הַרְחֵמֵן, הַמְּרַחֵם
רַחֵם עָלֵינוּ, וְתֵן בְּלִבֵּנוּ

¹⁾ Ps, 136, 7. ²⁾ Berachoth, 11 b.

să priceapă și să înțeleagă, să auză, să învețe și să instruiască, să păziască, să facă și să împliniască toate cuvintele învățături Legii tale, cu dragoste. Luminează ochii noștri prin învățătura ta, și alipește inima noastră de poruncile tale, și unește inimile noastre într-o iubire și cinstirea numelui tău, ca să nu fim de rușine în vecii vecilor. Căci în numele tău cel sfânt, mare și venerat ne-am încrezut, să ne bucurăm dar și să ne veselim de ajutorul tău! *) Și adună-ne în pace din cele patru colțuri ale pământului, și convinge-ne cu capul rădicat în fața noastră; căci tu ești atotputernic pentru a grăbi aceste mântuiri. Tu ne-ai ales din toate popoarele și limbile, ne-ai apropiat de numele tău cel mare, care e veșnicul adevăr, pentru a te recunoaște, și pentru a proclama cu dragoste uni-

לְהַבִּין וּלְהַשְׂכִּיל, לְשָׁמֹעַ, לְלַמֹּד וּלְלַמֵּד, לְשָׁמֹר, וּלְעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם | אֶת-כָּל-דִּבְרֵי תִּלְמוֹד תּוֹרָתְךָ, בְּאַהֲבָה: וְהָאֵר עֵינֵינוּ בְּתוֹרָתְךָ, וְדַבֵּק לִבֵּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְיִחַד לִבֵּנוּ לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה שְׁמֶךָ, וְלֹא-נִבּוֹשׁ לְעוֹלָם וָעֶד: כִּי בְשֵׁם קֹדֶשְׁךָ הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא בְּמִחְנֵנוּ נִגִּילָה וְנִשְׂמָחָה בִּישׁוּעָתְךָ: וְהַבִּיאֵנוּ לְשָׁלוֹם מֵאַרְבַּע כַּנְּפוֹת הָאָרֶץ, וְתוֹלִיכֵנוּ קוֹמָמוֹת לְאַרְצֵנוּ: כִּי אַל פֶּעַל יִשׁוּעוֹת אֶתָּה. וּבָנוּ בַּחֲרָת מִכָּל-עַם וְלִשׁוֹן, וְקִרְבָּתֵנוּ לְשְׁמֶךָ הַגָּדוֹל, סֵלָה בְּאַמָּת, לְהוֹדוֹת לָךְ, וּלְיִתְרְךָ

*) Aci la fimbriile în mână stângă, pentru a le sărută la cuvintele רַחֵםָּ וְרַחֵםָּ.

a ta. Lăudat fii, Doamne, **בְּאַהֲבָה: בְּרוּךְ אַתָּה יי**
e ai ales pe poporul tău **הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל**
rael, cu dragoste. **בְּאַהֲבָה:**

Citirea de Ș'ma.*) **קְרִיאַת שְׁמַע.**

1. Dogma fundamentală și datoritiile principale ale lui Israel.

בְּדִלַת עֵל מִלִּבְיַת שְׁמַיָּם.

Cel ce se roagă fără **קִיָּן** **) zice înainte de שְׁמַע:

(Atotputernicul D-zeu este un rege adevărit. ¹⁾ **אֵל מֶלֶךְ נָאֵדָן**)

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה Ascultă Israel, Dom-
nul, Dumnezeuul nos-
tru, Domnul, **אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד:** **unul** ²⁾ este.³⁾

בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ Lăudat fie numele
glorioasei sale împă-
rății în vecii vecilor.⁴⁾ **לְעוֹלָם וָעֶד:**

וְאַהֲבָתְךָ אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ Să iubești pe
Domnul D-zeul
tău din toată inima ta, din
tot sufletul tău și din toată
בְּכָל-לִבְּךָ וּבְכָל-נַפְשְׁךָ וּבְכָל-

*) „Ș'ma” trebuie recitat de 3 ori pe zi: la rugăciunea de dimineață, la cea de seară și la culcare; ea cuprinde în substanță credința noastră în-
treagă. Mișna („Aboth” 2, 18) recomandă pentru „Ș'ma” și „Ș'mone Esre”
o evlavie deosebită. Dar pentru ca rugăciunile să pornească din inimă, ele
trebuie să fie înțelese. Iată pentru ce Mișna („Sota” 7. a) stabilește un
principiu, că rugăciunile se pot face în orice limbă: **אֵלֵינוּ נִאֲמָרִין בְּכָל לָשׁוֹן** (v. „Șulh. Aruch”, O. Ch. cap. 101; „Mog. Abr.”
ibid. și § 62; Talmud „Sota” 33. R. Așur „Berachoth” p. 1; Maimonide:
„Hil'choth Ș'ma” 2. Zunz: „Die gottesdienstlichen Vorträge” p. 7, 8). Totuș
limba rugăciunii cată să fie cu preferință cea **ebraică**, limba sfântă, în
care e scrisă Biblia. **) „Minian” (**מִיָּנִין**) formează o adunare de cel puțin
zece persoane de sex bărbătesc, cari au trecut peste vârsta de 13 ani.
Serviciul divin cu Minian (slujba obștească) are precădere asupra serviciului
divin particular: 1) fiindcă stimulează mai mult evlavia; 2) fiindcă se
azistă la **קְרִיאַת הַתּוֹרָה** și **קְרִיאַת יְקֻרָּשׁ**.

¹⁾ „Sanhed.” III. 1. trad. de Rabbi Hanina b. Hama 3983.

²⁾ Cuvântul **אֶחָד** (**unul**), trebuie să fie apăsut și cată să ne oprim pu-
țin la dânsul, pentru a ne pătrunde bine de ideia unității lui Dumnezeu.
Litera **ו** din שְׁמַע ca și litera **ד** din אֶחָד sunt scoase în relief, ca la pro-
nunțarea lor să ne gândim că invocăm pe D-zeu Atotprezentul ca martor
la această rostire solemnă. ³⁾ Deut. 6, 4. ⁴⁾ Mișna Ioma 6. ⁵⁾ Deut. 6, 5-9.

puterea ta. Și să fie aceste cuvinte, ce eu ți le poruncesc astăzi, în inima ta. Și să le întipărești în mintea fiilor tăi, și să vorbești de dănele, când stai în casa ta, când umbli pe drum, când te culci și când te scoli. Și să le legi ca semn de mână ta, și să-ți fie ca fruntar între ochii tăi. Și să le scrii pe usciorii casei tale, și pe porțile tale.

מֵאֲדָרָה: וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוֶּה הַיּוֹם עֲלֶיךָ
לְבָבְךָ: וְשִׁנְנָתָם לְבָנֶיךָ וּדְבַרְתָּ
בָּם בְּשֹׁכֶתְךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלֶכְתְּךָ
בְּדֶרֶךְ וּבְשֹׁכֶבְךָ וּבְקוּמְךָ:
וְקָשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל־יָדְךָ וְהָיוּ
לְטֹטְפֹת בֵּין עֵינֶיךָ: וּכְתַבְתָּם
עַל־מַזְוֹזֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ:

2. Răsplata și pedeapsa. קִבְּלַת עַל מַצּוֹת.

וְהָיוּ אִם־שָׁמַעַתְּ אֶל־מִצְוֹתֵי אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם לֵאמֹר הִנֵּה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וּקְדַעְדוּ בְּכֹל־לְבַבְכֶם וּבְכֹל־נַפְשְׁכֶם: וְנָתַתִּי מִטֶּר־אֶרְצְכֶם בָּעֵתוֹ יוֹרֵה וּמִלְקוֹשׁ וְאֶסְפֹּת דִּגְלָה וְתִירִשָׁה וְיִצְהָרָה: וְנָתַתִּי עֵשֶׂב בְּשֹׂדֶה לְבֶהֱמָתְךָ וְאֶכְלָתָ וּשְׂבַעְתָּ: הַשְׁמַרְנוּ לָכֵם פְּנוּי־פִתְּהָ לְבַבְכֶם וּסְרַתֶּם וְעַבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם: וְחָרָה אֶת־יְהוָה בְּכֶם וְעָצַר אֶת־

וְהָיוּ אִם־שָׁמַעַתְּ אֶל־מִצְוֹתֵי אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם לֵאמֹר הִנֵּה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וּקְדַעְדוּ בְּכֹל־לְבַבְכֶם וּבְכֹל־נַפְשְׁכֶם: וְנָתַתִּי מִטֶּר־אֶרְצְכֶם בָּעֵתוֹ יוֹרֵה וּמִלְקוֹשׁ וְאֶסְפֹּת דִּגְלָה וְתִירִשָׁה וְיִצְהָרָה: וְנָתַתִּי עֵשֶׂב בְּשֹׂדֶה לְבֶהֱמָתְךָ וְאֶכְלָתָ וּשְׂבַעְתָּ: הַשְׁמַרְנוּ לָכֵם פְּנוּי־פִתְּהָ לְבַבְכֶם וּסְרַתֶּם וְעַבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָהֶם: וְחָרָה אֶת־יְהוָה בְּכֶם וְעָצַר אֶת־

¹⁾ «Deuter» 11, 13—21.

lui asupra voastră, și el va încuia cerul, de nu va fi ploaie, și pământul nu va da rodul său; și veți peri de grabă de pe țara cea bună, ce Domnul vă dă vouă. Puneți dar aceste cuvinte ale mele în inima voastră, și în suflul vostru, și legați-le drept semn de mână voastră, și să vă fie ca fruntar între ochii voștri. Și să le învățați pe fiii voștri, de-a grăi de dănele, când stai în casa ta și când umbli pe drum, când te culci și când te scoli. Și să le scrii pe usciorii casei tale și pe porțile tale. Ca să se înmulțiască zilele voastre și zilele fiilor voștri pe pământul, ce a juruit Domnul părinților voștri, a-l da lor, câte zile va fi cerul deasupra pământului.

הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה מָטָר וְהִאֲדָמָה
לֹא תִתֵּן אֶת-יְבוּלָהּ וְאֲבֹדְתֶם
מִהֲרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר
יְהוָה נָתַן לָכֶם: וּשְׁמַתֶּם אֶת-
דִּבְרֵי אֱלֹהִים עַל-לִבְבְּכֶם וְעַל-
נֶפְשְׁכֶם וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת
עַל-יְדֵיכֶם וְהָיוּ לְמוֹטֶפֶת בֵּין
עֵינֵיכֶם: וּלְמַדְתֶּם אֹתָם אֶת-
בְּנֵיכֶם לְדֹבֵר בָּם בְּשִׁבְתְּךָ
בְּבֵיתְךָ וּבְלִקְחֶתְךָ בְּדֶרֶךְ וּבְשִׁכְבְּךָ
וּבְקוּמְךָ: וּכְתַבְתֶּם עַל-מְזוֹזוֹת
בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ: לְמַעַן יִרְבּוּ
יְמֵיכֶם וַיְמִי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה
אֲשֶׁר נָשָׁבַע¹⁾ יְהוָה לְאַבְרָהָם
לֵאמֹר לָכֶם בְּיָמֵי הַשָּׁמַיִם עַל-
הָאָרֶץ:

3. Fimbrii drept semn de amintire. וְהָיוּ לְצִיּוֹת מִצָּרִים.

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר:
דִּבֶּר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
אֲלֵהֶם וַעֲשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל-
בְּגָדֵיהֶם לְדֹרֹתָם וְנָתַנִּי

¹⁾ Litera *ע* din *נָשָׁבַע* trebuie apăsată. ²⁾ „Numeri” 15, 37—41.

brii marginiei, un fir vânt. Și vor fi vouă de *Tifith*,¹⁾ ca văzându-le, să vă aduceți aminte de toate poruncile Domnului, și să le faceți; și să nu urmați după inima voastră, nici după ochii voștri, după cari vă desfrânați. Ci să vă aduceți aminte și să faceți toate poruncile mele, și să fiți sfinți Dumnezeului vostru. Eu sunt Domnul, D-zeul vostru, care v'am scos pe voi din țară Egiptului, spre a fi vouă Dumnezeu. Eu, Domnul, Dumnezeul vostru.

על־ציצת הכנף פתיל תכלת: והנה לכם לציצת וראיתם אתו²⁾ וזכרתם את־כל־מצות יהוה וגעשיתם אתם וְלֹא־תוורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם: אשר־אתם וגם אחריהם: למען³⁾ תזכרו וגעשיתם את־כל־מצותי והנייתם קדשים לאלהיכם: אני יהוה אלהיכם: אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים: אני יהוה אלהיכם:

Imediat după *אלהיכם* se zice *אמת*, și când oficiantul recitează cu un glas tare

ויציב se începe *אמת*.

a) *Incredere asigurătoare în puterea mântuitoare a lui D-zcu.* 4) *נאליה*

אמת Adevărat și întărit, întemeiat și neclintit, drept și adevărit, iubit și dorit, prețios și plăcut, venerat și puternic, statornic și recunoscut, bun și frumos este acest cuvânt pentru noi în veacul veacului. Da, e adevărat, că Domnul universului este regele nostru, stâncă lui Iakob, pavăza mântuirii noastre. Din neam în neam este el neclintit; numele lui

אמת ויציב ונכון וקיים וישר ונאמן ואהוב וחביב ונהמך ונעים ונורא ואדיר ומרעון ומקבל וטוב ויפה הדבר הזה עלינו לעולם ועד: אמת, אלהי עולם מלפני צור יעקב, מגן ישענו: לדור ודור הוא קיים,

¹⁾ Aște de privit, (*obiecte de meditațiune*). ²⁾ A se rosti deslușit litera *י* din *יזכרתם*. ³⁾ A se apăsa *י* din cuvântul *יזכרו*. ⁴⁾ «Berach», 12, 1 de Syn. M.—3414—încep. de R. Iehuda b. Ilai pe la 3681.

e statornic; tronul lui întemelat; împărăția sa și credința lui necintită în veci. Cuvintele sale sunt dătătoare de viață, statornice, adevărate și plăcute pururea și în vecii vecilor; astfel au fost ele pentru părinții noștri, astfel sunt pentru noi, astfel vor fi pentru copiii noștri, pentru neamurile noastre, și pentru toate neamurile seminției lui Israel, robii tăi.

Pentru cei ce au fost înaintea noastră și pentru viitorime este acești cuvânt în vecii vecilor prețios și nestrămutat, adevăr și credință, o lege ce nu se calcă. Este adevărat, Doamne, că tu ești Dumnezeu nostru și D-zeul părinților noștri, regele nostru, regele părinților noștri, izbăvitorul nostru, izbăvitorul părinților noștri, plămuitorul nostru, stâncă scăpării noastre. Mântuitorul nostru și liberatorul nostru e numele tău din veci; nu este un alt D-zeu afară de tine.

b) *Adevăruri și miracole istorice.*

Ajutorul părinților noștri ai fost tu din veci, pavăză și mântuitor să fii dar urmașilor lor din neam în neam. În înălțimea lumii e tronul tău, dar judecățile tale și dreptatea ta se întind până la marginea pământului. Ferice de omul ce ascultă de poruncile tale, și păstrează în inima lui învățătura ta și cuvântul tău. Într'adevăr, tu ești ocrotitorul poporului tău, și un rege atot-

ושמו קים, ובסאו נכון, ומלכותו
נאמנותו לעד קימת; וידבריו
חיים, וקמים, נאמנים, ונחמדים
לעד, ולעולמי עולמים. על-
אבותינו, ועלינו, על-בנינו, ועל-
דורותינו, ועל כל-דורות, וְעַל
ישראל, עבדיך:

על-הראשונים, ועל-האחרונים
דבר טוב וקים לעולם ועד,
אמת ונאמנה, חק ולא יעבור;
אמת, שאמה הוא יי אלהינו,
נאלהו אבותינו, מלכנו, מלך
אבותינו, גואלנו, גואל אבותינו,
יוצאנו צור, ישועתנו, פורנו
ומצילנו מעולם שמך, אין
אלהים זולתך:

עזרת אבותינו אמה הוא
מעולם, מגן ומישע לבניהם
אחרים, בכל-דור ודור: ברום
עולם מושבך, ומשפטך
וידקתך עד-אפסי ארץ: אשרי
איש שישמע למצותך, ותורתך
ידברך, ישים על לבו: אמת,
אמה הוא אדון לעמך, ומלך

puternic, spre a apăra pricina lor. Intr'adevăr, tu ești cel dintâi, tu cel din urmă, și afară de tine n'avem un alt rege izbăvitor și mântuitor. Din Egipt ne-ai izbăvit, Doamne, D-zeul nostru, și din casa robiei ne-ai slobozit. Toți întâlnăscuți ai lor i-ai ucis, însă pe întâiul tău născut ¹⁾ l'ai scăpat. Și Marea-Roșie ai despica-o, pe sumeți i-ai afundat, și pe iubiții (tăi) ai trecut.²⁾ Apele acoperiră pe vrăjmașii lor,—nici unul din ei n'a rămas. Pentru aceasta te-au slăvit iubiții (tăi), și te-au înălțat, Atotputernicule! Favoriții intonară cântări, imnuri și laude, binecuvântări și mulțumiri regelui atotputernic celui viu și nestrămutat, care este înalt și rădicat, preamărit și venerat; care umilește pe cei trufași, și înalță pe cei umiliți; care slobozește pe cei robiți, și mântuiește pe cei smeriți; care ajută pe cei săraci, și aude pe poporul său în vremea, când el strigă către dânsul. De aceea se cuvin laude Atotputernicului celui prea înălțat, binecuvântat fie el și proslăvit. Moșe și fiii lui Israel își intonară ție, în veselie mare, un imn, și grăiră toți împreună:

מי ³⁾ Cine e ca tine, între puternici, o Doamne? Cine e ca tine proslăvit în sfîințenie, înfricoșat în fală, făcătorule de minuni?³⁾ Cu un cântec nou

גבור, לָרִיב רִיבָם: אַמֶּת, אֶתָּה הוּא רֹאשׁוֹן, וְאַתָּה הוּא אַחֲרוֹן, וּמִבְלַעְדֶּיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ: מִמִּצְרַיִם גָּאַלְתָּנוּ, יי אֱהִינּוּ, וּמִבֵּית עַבְדִּים פָּדִיתָנוּ: בְּלִ-בְּבוֹרֵיהֶם הִנַּגְתָּ, וּבְכוֹרֶךָ גָּאַלְתָּ. וַיִּסְסוּךָ בְּקַעֲתָ, וַיִּזְדִּים טַבַּעְתָּ, וַיִּדְרִידִם הַעֲבָרָתָ. וַיִּכְסּוּ מַיִם צְרִיחֵם, אֶחָד מֵהֶם לֹא נִוְתָר: עַל-זֹאת שָׁבְחוּ אֱהֹוִיבִים, וַיִּרְמְמוּ אֵל. וַנִּתְּנוּ יְדִידִים וְמוֹרוֹת, שִׁירֹת וְהַשְׁבָּחוֹת, בְּרֻכּוֹת וְהוֹדָאוֹת לְמֶלֶךְ אֵל, חֵי וְקִיָּם: רֵם וְנִשְׂאָ, גָּדוֹל וְנוֹרָא. מִשְׁפִּיל גִּבֻּיִם, וּמַגְבִּיהַ שְׁפָלִים. מוֹצִיא אֲסִירִים, וּפּוֹדֶה עֲנָוִים. וְעוֹזֵר דָּלִים, וְעוֹנֶה לְעַמּוֹ בְּעֵת שׁוֹעֵם אֵלָיו: תְּהִלּוֹת לְאֵל עֲלִיוֹן, בְּרוּךְ הוּא וּבְרָךְ. מִשָּׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לָךְ עָנוּ שִׁירָה בְּשִׂמְחָה רַבָּה, וְאָמְרוּ כָלֶם:

מִיִּבְרַכְּכָהּ בָּאֵלֶם יי, מִי בְּמַכָּה נֶאֱדָר בְּקִדְשׁ, נִוְרָא תְהִלָּתָ, עֲשֵׂה פֶלֶא: שִׁירָה חֲדָשָׁה

¹⁾ Așa fû numit Israel de către D-zeu cu precădere. «Exod.» IV, 22.

²⁾ «Ps.» 100, 11. ³⁾ «Exod.» 15, 11.

slăviră cei scăpați numele tău שָׁבְחוּ גְאוּלִּים לְשִׁמְךָ עַל-שָׁפֹת
pe țărnuț mării. Toți de odată הָיָם. יָחַד בְּלֶם הוֹדוּ וְהַמְלִיכוּ
îți mulțumiră, te proclamară וְאָמְרוּ:

” Domul va împărăși în יְיָ. | יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד:
” vecii vecilor. ¹⁾

c) Stânca și mântuitorul lui Israel.

צִוְרֵי יִשְׂרָאֵל קִוְּמָה בְּעֶזְרָת Stânca lui Israel, scoa-
lă-te într'ajutorul lui לֵא-תֵּי עֲזָרְתְּךָ
Israel, și mântuiește după fă- וַיִּפְדֵּה בְּנִצְחָתָהּ; יְהוּדָה
găduința ta, pe lehuda și pe וְיִשְׂרָאֵל. גְּאֻלָּנִי יְיָ עֲבָאוֹת שְׁמִי
Israel. ²⁾ Izbăvitorul nostru, Domnul Sebaoth ³⁾ este nu-
mele său: Sfântul lui Israel. קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ
Lăudat fii, Doamne, care ai iz- גְּאוּלִּים יִשְׂרָאֵל:
băvit pe Israel.

4) Rugăciunea de optsprezece. תְּפִלַּת שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה.

„Š'mone Esre“ ⁵⁾

1. Dumnezeu scutul părinților. אֲבוֹת

La început și la sfârșit se zice ca Introducere:

כי שֵׁם יְיָ אֱתָנָה קִבּוּ לֵד לְאֵלֵינוּ: (Că numele Domnului chem; dați mă-
rire D-zeului nostru. ⁶⁾

אֲדֹנָי שְׁפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתְךָ: Doamne, deschide-mi
buzele mele, ca gura mea să vestiască lauda ta. ⁷⁾

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ
ne, D-zeul nostru וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי
și D-zeul părinților noștri, אֲבֹרָהִם, אֱלֹהֵי יִצְחָק
Dumnezeul lui Abraham, וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל
D-zeul lui Iișhak și D-zeul lui הַגָּדוֹל, הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא,
Iakob! Dumnezeu mare, a- אֵל עֲלִיּוֹן, נוֹמֵל תְּהוֹמִים
totputernic și venerat, D-zeu
preainalt, împărtașitor de bi-
nefaceri, creatorul tuturor

¹⁾ „Exod.“ 15, 18. ²⁾ „Ies.“ 47, 4. ³⁾ „Sebaoth“ (oștirilor) însemnează
aci poporul lui Israel („Exod.“ 7, 4). ⁴⁾ Credincioșii se scoală și se roagă
încet, cu fața îndreptată spre răsărit, închinându-se respectuos la începu-
tut și slășitul primei binecuvântări (בְּרָכָה). ⁵⁾ Despre obârșia rugăciunii.
„Š'mone Esre“ vezi pag. 72.

⁶⁾ „Deut.“ 32,3 ⁷⁾ „Ps.“ 51, 17. ⁸⁾ v. T. „Sabbath“ 30, a.

lucrurilor, care își aduce aminte de cucernicia părinților, și va aduce cu dragoste un izbovitor, urmașilor lor, pentru mărirea numelui său.

טובים וקנה הכל וזכר
הקרי (* אבות, ומביא
גואל לבני בניהם, למען
שמו באהבה :

In cele zece zile de pocăință se adaugă: 1) (בשעת ימי תשובה)

זכרנו למים, מלך חסין בתיים, Pomeniște-ne de viață,
o rege doritor de viață,
și înscrie-ne în cartea vieții, pentru tine, Doamne al vieții. 2) זכרנו
זכרנו בקשר חסידים, למענה, אלהים
חיים :

Šmone Esre (cele optsprezece binecuvântări) este după *Š'ma*, rugăciunea cea mai de căpetenie din tot Ritualul. Se cere o evlavie deosebită, și nu este îngăduit d'a se întrerupe, printr'un singur cuvânt, printr'o singură cugetare profană; dacă s'a făcut una ca aceasta, trebuie reîncepută toată rugăciunea.

Iată ce zice Maimonide (רמב"ם) despre obârșia acestei rugăciuni: Când am fost reuiniți într'un corp de națiune, pe când poporul vorbă limba ebraică în toată puritatea-i, Israelitenii nu aveau formule de rugăciuni; fiecare se ruga, și deschise inima-i 'naintea lui D-zeu, după inspirațiunile sale și după sentimentele ce-l însuflețeau. Dar fiind duși în robie de către Nebucadnețar, copiii lor născuți pe pământ străin, uitară în curând limba națională; ei o corupseră, o amestecară cu limba popoarelor între cari au viețuit; și apoi, când au vrut să se roage lui D-zeu, ca să-și ușureze durerea în sânul religiei, sau să mulțumiască Proniei, care veghează încă asupra lor în exil, ei nu găsiră cuvinte spre a-și exprima cugetările lor. Pentru a aduce o îndreptare acestei situațiuni, Ezra adună marele Sinod, și compuse cele 18 binecuvântări, pe cari le mai recităm încă astăzi, și cari de atunci fură adoptate de toți Israelitenii. Aceste rugăciuni răspund la toate trebuințele omului simțitor și religios. (Hil'choth Tefilla). *Š'mone Esre* a fost introdusă de Ezra și de Synagoga Magna în anul 3414; în urmă a fost redactată de Șimeon Pekuli sub Rabbii Gamliel I. mort pe la 3810.

*) Dagheș în הקרי este tradițional.

1) și 2) Cele zece zile de la începutul lui Tlșri până în Ziua de Kippurim se numesc: *Cele zece zile de pocăință* ימי תשובה. După Rabbinii, ziua de Roș ha-Šana (ראש השנה) este consacrată revizuirii anuale a faptelor oamenilor, e zi de judecată יום הדין. Cel bun, zice Talnudul, sunt numai decât înscriși pentru o viață fericită; răutăcioșii sunt judecați după faptele lor. Dar precum nimeni nu trebuie să se creadă nici în mod perfect bun, nici cu desăvârșire rău, Judecătorul suprem acordă un soroc de zece zile, de la Roș ha-Šana până la Ziua de Kippurim (יום הקיפורים) pentru a lăsa oamenilor timp d'a se pocăi, și hotărârea definitivă nu se dă decât în Ziua de Kippurim. Aceia, cari în timpul acestor zece zile s'au împăcat cu D-zeu prin rugăciuni, căință sinceră și prin fapte bune, sunt înscriși în cartea vieții.

Este de prisos a adăuga aci, că rugăciunea și căința și Ziua de Kippurim, șterg numai păcatele săvârșite în potriua lui D-zeu זכירת עון.

מֶלֶךְ O rege, tu ne ești
ajutor, mântuitor și
pavăză! Lăudat fii, Doamne,
pavăza lui Abraham.
אֲבָרָהָם :

2. Atotputernicia lui Dumnezeu. גְּבוּרָתוֹ

אֲתָה Tu ești atotputernic
în veci, Doamne, în-
vietorul morților ești tu, pu-
ternic la mântuire.
אֲתָה גְּבוּר לְעוֹלָם,
אֲדֹנֵי מַתֵּיהַּ מֵתִים אֲתָה,
רַב לְהוֹשִׁיעַ :

(Iarna se zice :)

מְשִׁיב הָרוּחַ ומוריד הַגֶּשֶׁם :
Tu faci să sufle vântul
și să cază ploaia. 1)
מְכַלְכֵּל תַּיִם בְּחֶסֶד,
מַחְיֶה מֵתִים בְּרַחֲמִים
רַבִּים, סוֹמֵךְ נוֹפְלִים,
וְרוֹפֵא חוֹלִים, וּמַתִּיר
אֲסוּרִים, וּמַקְיֵם אֱמוּנָתוֹ,
Tu hrănești pe cei
vii cu dragoste, în-
viezi pe cei morți cu o în-
durare nesfârșită, sprijinești
pe cei căzuți, tămăduiești pe
cei bolnavi, slobozești pe
cei încătușați, și îndeplinești
cu credință făgăduința ta,

גְּבוּרָתוֹ שֶׁכֵּן אָדָם aproapelui nostru ; אָדָם לְאָדָם ;
זִיּוּם לְהַבְרִיחַ Ziua de Spășenie (Kippurim) le lartă, numai după ce am împăcat
pe aceasta אֶת־הַקִּיּוּרִים.

Unui din cele 13 articole de credință, și anume al treilea, glăsuiește
„că D-zeu n'are nici o închipuire trupească și nu este trup”. Totuș slin-
tele Scripturii, pentru a fi înțelese, se slujesc, vorbind de D-zeu, de idelle
și de graiul obișnuit al oamenilor. Așa găsim יָד בְּרַחֲמֵי אֱלֹהִים sau mîna lui
D-zeu (adică: „atotputerea sa”); עֵינֵי ה' ochiul lui D-zeu („atotprezența sa”);
Dumnezeu a zis lui Moșe („Exod.” 6, 8): וָאֶרְאִי אֶת־יָדִי, am rădicat mîna
mea, în loc de: am jurat (vezi comentariul nostru la „Exod.” pag. 30 nota
4). Din acest punct de vedere trebuie considerat cuvintele: וְיִסְרֹף אֶת־הַבְּתִירִים in-
scrie-ne, și וְיִסְרֹף אֶת־הַבְּתִירִים confirmă înscrierea noastră, pe cari le întrebuițăm de
la Roș ha-Șana până la Iom ha-Kippurim (vezi rugăciunile acestor săr-
bători). Termenii antropomorfistici nu trebuie luați dar literal, ci numai
în sens figurat; cf. „Exod.” 32, 32; „Ps.” 69, 28; „Daniel” 12, 1.

1) De la מִסְכָּה de מִסְכָּה pînă la מִסְכָּה de întâia zi de מִסְכָּה inclusiv,
se zice מְשִׁיב הָרוּחַ ומוריד הַגֶּשֶׁם. Mișna «Berachoth» 33, a; Mișna «Ta'anith», I,
de Ellezer b. Hyrkanoth, 3853.

Mișna „Berachoth” 33, a, numește acest pasaj גְּבוּרָתוֹ וְיִסְרֹף, adică
puterea minunată a ploaiei. Talmudul observă: „Precum ploaia înviează
într'un mod minunat sămănta, ce zace în pământ, ce să producă roade,
tot astfel va învia odată D-zeu pe cei morți”. De aci legătura cu rugă-
ciunea precedentă.

către cei care dorm în țărână. Cine este ca tine, stăpâne al puterilor, și cine este asemenea ție, o rege, care iei și redai viața, și faci să răsără mântuirea.

לִישְׁנֵי עֶפְרַיִם מִי כְמוֹךָ
בְּעַל גְּבוּרוֹת, וּמִי דוֹמָה
לָךְ, מֶלֶךְ, מִמִּית וּמַחְיָה,
וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה:

În cele zece zile de pocăință: (בְּעֶשְׂרֵת יָמֵי תְשׁוּבָה:)

Cine e ca tine, tatăl îndurător, care pomeniești plâsmurile tale spre viață, cu îndurare.

מִי כְמוֹךָ, אֲבִי הַרְחֻמִּים, זֶכֶר וְצִדִּיק לְחַיִּים, בְּרַחֲמִים:

Și adevărit ești tu, că vei învia morții. Lăudat fii, Doamne, care înviezi morții.

וְנֶאֱמַן אַתָּה, לַחַיּוֹת וְנֶאֱמַן מָתִים. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, מַחְיֵה הַמֵּתִים: *

1) Sfințirea («Keduša») קְדוּשָׁה

(Oficiantul:) Să sfințim numele tău în această lume, precum se sfințește în înălțimea cerurilor; căci astfel a fost scris de către prorocul tău: și unul strigă către altul și zice:

הָאֵל גָּדוֹל אֶת־שִׁמְךָ בְּעוֹלָם, כְּשֶׁמְקַדְּשִׁים אוֹתוֹ בְּשָׁמַי מְרוֹם. בְּפָתוּב עֲלֵיד גְּבִיאָךְ, וְקָרָא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאָמַר:

(Ofic. și obșt:) „Sfânt! Sfânt! Sfânt! este Domnul oștirilor, plin e tot pământul de slava lui!”²⁾

הָאֵל יָחִיד: קְדוּשָׁה | קְדוּשָׁה קְדוּשָׁה יְיָ יִבְרָכְאוּ, מְלֵא כָל־הָאָרֶץ בְּבוֹדוֹ:

(Oficiantul:) Și împreună exclamă: Lăudat fii!

סֶן: לְעִמְּתָם בָּרוּךְ יִאֲמְרוּ:

(Ofic. și obșt:) «Lăudată fie slava Domnului prin atotprezența ei!»³⁾

הָאֵל יָחִיד: בָּרוּךְ בְּבוֹדֵי מִקְדָּשׁוֹ:

(Oficiantul:) Și în cărțile tale cele sfinte e scris precum urmează:

סֶן: וּבְדִבְרֵי קְדָשְׁךָ בְּתוֹב לְאֹמַר:

1) שְׁמוֹנֶה עָשָׂר Sfințirea lui D-zeu. Când oficiantul repetă שְׁמוֹנֶה עָשָׂר și ajunge la סְחִיטָה הַפְּתִיחַ, se zice «Keduša».

Bărbații Synagogel celei Mari au introdus în slujba zilnică «Keduša» (Sfințirea Domnului), sprijinind această întocmire religioasă pe versetul biblic: («Levit.» 22,32) «Ca să fii sfințit între fiii lui Israel». După părerea unora, în temeiul cuvântului dumnezeiesc: («Iehezkel» 38,23) «Așa voi fi mărit, sfințit, și recunoscut de multe popoare; și vor cunoaște, că eu sunt Domnul». Vezi comentarul la «Tur O. Ch.» 423 al lui R. Iosef Caro și «E. M.» Art. Jezdagerd p. 37 privitor la קְדוּשָׁה שֶׁל מִסְפָּה לְשָׁבָת.

2) «Iešallahu» 6, 3. 3) «Iehezkel» 3, 12.

3. Sfințirea lui Dumnezeu. ¹⁾ קדשת השם.

אָתָּה Tu ești sfânt, și nu-
mele tău e sfânt,
și sfinții în toate zilele te
slăvesc. Sela! Lăudat fii,
Doamne, sfinte D-zeule!

אָתָּה קָדוֹשׁ, וְשִׁמְךָ
קָדוֹשׁ, וְקָדוֹשִׁים כָּכֵל-
יוֹם יְהִלְלוּךָ, סֵלָה. בָּרוּךְ
אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:

(În cele zece zile de pocăință:
sfinte rege).

(בַּעֲשֻׂרֵת יְמֵי תַשְׁבִּיחַ) כְּמִלְךָ הַקָּדוֹשׁ.

4. Impărtășirea înțelepciunii. ²⁾ בְּרֵכֶת הַדָּקָה

אָתָּה Tu împărtășești pe
om cu cunoștință,
și înzestrezi pe muritor cu
pricepere; împărtășește-ne
de la tine cu știință, pricepere
și înțelepciune. ³⁾ Lăudat fii,
Doamne, care împărtășești
cunoștință.

אָתָּה חוֹנֵן לְאָדָם דַּעַת,
וּמְלַמֵּד לְאִנּוּשׁ בִּינָה.
חָנְנוּ מֵאַתָּה דַּעַת, בִּינָה
וְהַשְׂכֵּל. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ
חוֹנֵן הַדַּעַת:

(Ofic. și obșt.) „Impărați-va Domnui
în veci, D-zeu! tău Sione! din neam
în neam. Hailelu-ia”. ⁴⁾

הָאֵל יְיָ: יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם, אֱלֹהֵינוּ
צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר. הִלְלוּיָהּ:

(Oficiantul:) Din neam în neam
vesti-vom mărirea
ta, și în vecii veciilor sfinți-vom
sfințenia ta. Lauda ta, o Dumne-
zeu nostru, nu va înceta nici-
odată din gura noastră, căci un rege
atotputernic, mare și sfânt, ești
tu. Lăudat fii, Doamne, atotsfinte
Dumnezeule!

מִן: לְדֹר וָדֹר נְגִיד קְדֻלָּתְךָ, וְלִנְצַחַת
נִצְחִים קְדֻשָּׁתְךָ נִקְדִּישׁ. וְשִׁבְחֶךָ אֱלֹהֵינוּ
מְסִינוּ לֹא יִמּוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי אֵל
מְלֹךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אַתָּה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ
הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:

(În cele zece zile de pocăință:
sfinte rege).

(בַּעֲשֻׂרֵת יְמֵי תַשְׁבִּיחַ) כְּמִלְךָ הַקָּדוֹשׁ.

¹⁾ Talm. «Berachoth» 21; v. Tract. «Soferim».

²⁾ „Meghilla” 17, b; „Cuzari”, cap. 3, § 19. ³⁾ Înseamnă cu-
noștința lui D-zeu din plăsmuirile sale, din natură; cunoștința lui
D-zeu prin rațiunea noastră; השכל înseamnă pătrunderea în lucruri me-
tafizice, care cere un înalt grad de înțelepciune; v. comentariul lui Mai-
monide la „Pildele Bătrânilor” cap. 3, § 21 și opera-1 „Călăuza Rătăci-
ților” vol. III, cap. 20 și 21.

⁴⁾ „Psalmul” 146, 10.

5. Pocăința. 1) תשובה.

Indreptează-ne, tatăl nostru, spre învătura ta, și apropie-ne, regele nostru, de slujba ta, și întoarce-ne cu câință desăvârșită către tine. Lăudat fii, Doamne, care ți place pocăința.

ה' שִׁי בָנוּ אָבִינוּ
לְתוֹרָתְךָ וְקִרְבָּנוּ מִלִּבְנוֹ
לְעִבּוּדְךָ וְהַהוֹיָרָנוּ
בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ.
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַרוֹצֶה
בְּתִשׁוּבָה:

6. Iertarea păcatelor. 2) קליה.

Iartă-ne, tatăl nostru, dacă am păcătuit; îngăduiește-ne, regele nostru, dacă am fost de vină, căci iertător și îngăduitor ești tu. Lăudat fii, Doamne, Atotmilostive, care ierți multe.

סְלַח-לָנוּ אָבִינוּ כִּי
חָטֵאנוּ מַחֵל לָנוּ מִלִּבְנוֹ
כִּי פָשַׁעְנוּ * כִּי מוֹחֵל
וְסוֹלַח אַתָּה. בָּרוּךְ אַתָּה
יְיָ חֲנוּן הַמֵּרַבָּה לְסִלּוֹת:

7. Ajutorul lui D-zeu în vremi de răstărire. 3) נאֵה.

Uită-te la nevoile noastre, și apără pricina noastră, și mântuiește-ne în curând, pentru numele tău; căci un mântuitor puternic ești tu. **) Lăudat fii, Doamne, mântuitorul lui Israel.

רֵאֵה נָא בְּעֲנֵינוּ
וְרִיבָה רִיבָנוּ וְגַאֲלָנוּ
מִהָרָה לְמַעַן שְׁמֶךָ. כִּי
גּוֹאֵל חֲזָק אַתָּה. בָּרוּךְ
אַתָּה יְיָ גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל:

*) In zilele de post obștește צבור תענית, intercalează aci oficialul rugăciunea יְיָ עֲנֵנוּ.

עֲנֵנוּ Ascultă-ne, Doamne, ascultă-ne în ziua de post al chinului nostru, căci în mare nevoie suntem. Nu te uita la ne-

*) In zilele de post se intercalează aci קליהות („Selichoth”).

1) „Meghilla” 17. 2) „Ioma” 7; „Kethuboth” 17. 3) „Meghilla”, 17.

4) „Taaniht” 11, și 13.

8. Rugăciune pentru tămăduirea bolnavilor. 1) בְּרַשַׁת הַשָּׁמַיִם.

Tămăduiește-ne, Doamne, și vom fi tămăduiți, ajută-ne și vom fi ajutați, căci tu ești fala noastră. Și trimite o tămăduire desăvârșită pentru toate rănilile noastre; *) căci un atotputernic rege, un tămăduitor adevărat și milostiv ești tu. Lăudat fii, Doamne, tămăduitorul bolnavilor poporului tău Israel.

רַפְּאוּנוּ יְיָ וְנִרְפָּאנוּ
רוֹשִׁיעֵנוּ וְנוֹשְׁעֵנוּ כִּי
תְהַלֵּתֵנוּ אִתָּהּ. וְהַעֲלֵה
רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְכָל־
מְבוֹתֵינוּ. *) כִּי אֵל מֶלֶךְ
רוֹפֵא נֶאֱמָן וְרַחֲמָן אִתָּהּ:
בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ רוֹפֵא
חוֹלֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

9. Rugăciune pentru un an mănós. 2) בְּרַשַׁת הַשָּׁמַיִם.

Bindecuvăntează-ne, Doamne, Dumnezeul

בְּרַךְ עָלֵינוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ

legiurea noastră, nu-ți ascunde la fața ta de la noi, nu te tăinuie la cererea noastră, ci să fii aproape de rugăciunea noastră. Mângâie-ne prin harul tău; înainte de ce te chemăm, auzi-ne; precum e zis: „Înainte de ce vor chema, îl voi auzi, el vorbesc încă, și eu îi ascult”. 3) Căci tu, Doamne, ești acela, care ascuți în vreme de răstrie, care scapi și mântuiești în orice vreme de nevole și necaz. Lăudat fii, Doamne, care ascuți în vreme de răstrie.

רָשָׁעֵנוּ וְאֵל־תִּסְתֵּר מִנֵּנוּ וְאֵל־
תַּחֲשֵׁלם | מִתַּחֲנֻתֵנוּ. הֵיךְ נָא קְרֹב
לְשׁוֹעָתֵנוּ: יְהִי נָא חֶסֶדְךָ לְנַחֲמֵנוּ, מֶלֶךְ
נִקְרָא אֱלֹהִים עֲגֻנָּה, בְּדָבָר שֶׁנֶּאֱמַר. וְהִנֵּה
מֶלֶךְ יִקְרָא וְנָאֵנִי אֶעֱנֶה, עוֹד הֵם
בְּדָבָרִים וְנָאֵנִי אֶשָּׁמַע: כִּי אַתָּה יְיָ הַעֲוֵנָה
בְּשֵׁת צָרָה, פֹּדֶה וּמַצִּיל בְּכָל־עַת צָרָה
וְצִוְּקָה: בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַעֲוֵנָה בְּשֵׁת צָרָה:

Pentru un bolnav se poate intercală următoarea rugăciune:

*) Fie voia ta, Doamne, D-zeul meu și D-zeul părinților mei, ca să trimiți curând din cer o desăvârșită tămăduire, o tămăduire sufletească și o tămăduire trupească, pentru acest bolnav (acel se roștește numele său) precum și pentru ceilalți bolnavi ai lui Israel.

*) יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי
אֲבוֹתַי שֶׁתִּשְׁלַח מִתְּרֵה רְפוּאָה שְׁלֵמָה
מִן הַשָּׁמַיִם: רְפוּאָה הַנֶּפֶשׁ וְרְפוּאָה הַגּוּף,
לְחוֹלָה (בִּבְיָ) בְּתוֹךְ נִשְׁאָר חוֹלֵי יִשְׂרָאֵל:

1) Talm. «Aboda Zara», 8. 2) «Berachoth» 33, a; «Taaniht» 10 a.
3) „Ies.” 65, 24.

nostru, anul acesta, și toate felurile rodului său, spre bine. Și dă belșug, (*iarna*: rouă și ploaie de belșug) peste suprafața pământului, și sature-ne de bunătatea ta, și binecuvântează anul nostru ca anii cei mănoși. Lăudat fii, Doamne, binecuvântătorul anilor.

אֶת־הַשָּׁנָה־הַזֹּאת, וְאֶת־כָּל־מִינֵי הַתְּבוּאֹתָהָ, לְטוֹבָה. וְתֵן בְּרָכָה (טל ומָטָר לְבְרָכָה) עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה, וְשַׂבְּעֵנוּ מִטּוֹבָךָ, וּבִרְךָ שָׁנָתֵנוּ בַּשָּׁנִים הַטּוֹבוֹת: כְּרוֹךְ אַתָּה יְיָ מִבְּרַךְ הַשָּׁנִים:

10. Untrea lui Israel.¹⁾ קבוץ נְלִיָּת.

Sună din buciul cel mare pentru liberarea noastră, și desfășură steagul, spre a strânge pe izgoniții noștri, și adună-ne de odată din cele patru colțuri ale pământului. Lăudat fii, Doamne, care strângi pe risipiții poporului tău Israel.

תִּקַּע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחֵירוּתֵנוּ, וְשֵׂא נֶס, לְקַבֵּץ נְלִיָּתֵנוּ, וּלְקַבְּצֵנוּ יַחַד מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ: כְּרוֹךְ אַתָּה יְיָ מִקַּבֵּץ נִדְחֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

11. Judecată dreaptă.²⁾ יִדְקָה.

Redă-ne judecată noastră ca odinioară, și sfetnicii noștri ca la început, și depărtează de la noi obidă și suspin. Și domnește peste noi, tu

הַשִּׁיבָה שׁוֹפְטֵינוּ כְּבָרֵאשָׁנָה, וְיִזְעֲצֵנוּ כְּבִתְחִלָּה, וְהַסֵּר מִמֶּנּוּ יִגְזוֹן וְאַנְחָה. וּמְלֹךְ עָלֵינוּ

^{*)} Se intercalează de la ajunul zilei a 60-a după תשרי תשע"א care cade de obicei în ajunul zilei de 4 și la an visect de 5 Decembrie st. n., până la rugăciunea de מנחה de קרב ימים inclusiv; „Meghilla” 17, a; „Ta’anith” 10; v. „Erech Millin” al lui Rappaport pag. 228.

¹⁾ „Meghilla” 9, b. ²⁾ „Meghilla” 17, b.

Doamne singur, cu har și
îndurare, și desviniuiește-ne
la judecată. Lăudat fii,
Doamne, o rege, iubitor de
dreptate și judecată.

אֱתָהּ יְיָ לְבַדְּךָ, בְּחֶסֶד
וּבְרַחֲמִים, וְצִדִּיקְנוּ
בְּמִשְׁפָּט: כְּרוֹךְ אֱתָהּ
יְיָ מֶלֶךְ, אוֹהֵב צְדָקָה
וּמִשְׁפָּט:

(În cele zece zile de pocăință se zice:
regele judecării).

(בששת ימי תשובה: כמלך המלך).

12. În potriua cleveferei și apostasiei.⁽¹⁾ ברכת הצידיים.

Și defăimătorii
să n'aibă nici o
nădejde, și toți făcătorii de
rele să piară ca într'o clipă,
și toți aceștia grabnic să se
stărpiască. Și sumeția în cu-
rând s'o desrădăcinezi, s'o
sdrobești, s'o sfărâmi și s'o
umilești, de grabă, în zilele
noastre. Lăudat fii, Doamne,
sdrobitorul vrăjmașilor și
umilitorul sumeției.

וּלְמַלְשִׁינִים | אֶל-תְּהִי
תְּקוּהָ, וְכִל-עוֹשֵׂי רָשָׁעָ
כִּרְגֵעַ יֵאָבְדוּ, וְכֻלָּם |
מְהֵרָה יִכָּרְתוּ. וְהַזֵּדִים |
מְהֵרָה תַעֲקֹר, וְתִשָּׁבֵר,
וְתִמָּגַר וְתִכָּנֵעַ בְּמִהֲרָה
בְּיָמֵינוּ: כְּרוֹךְ אֱתָהּ יְיָ
שֹׁבֵר אוֹיְבִים וּמִכָּנֵעַ
זֵדִים:

13. Rugăciune pentru cei drepti.⁽²⁾ ברכת הצדיקים.

Peste cei
drepti și peste
cei cuvioși, peste bătrânii
poporului tău, casei lui Is-

עַל-הַצְּדִיקִים וְעַל-
הַחֲסִידִים, וְעַל-זִקְנֵי
עַמְּךָ, בֵּית יִשְׂרָאֵל, וְעַל-

⁽¹⁾ Această rugăciune a fost adăogată de Semuel numit cei Mic, într'o vreme de grea cumpănă, sub Rabban Gamliel pe la anui 3900, în Iamnia; ea a fost compusă cu câteva secole mai târziu decât celelalte 18, cari au fost redactate de Synagoga cea Mare, de aceea n'a fost primită în numărul celor 18, căci altfel ar fi 19; v. Tosefoth Iom Tob*; Maimonide, «Hil'choth T'fillah»; «Berachoth» 28, b; «Meghilla» 17, a.

rael, și peste rămășița cărturarilor lor, peste cei drepti de orice neam, și peste noi, reverse-se mila ta, Doamne, Dumnezeuul nostru. Răsplătește cu bunăvoință pe toți acei ce se încred în numele tău cu adevărat, și pune partea noastră între dâșșii în veci, ca să nu ne rușinăm, că ne-am încrezut în tine. Lăudat fii, Doamne, reazimul și adăpostul celor drepti.

פְּלִיטַת סוּפְרֵיהֶם, וְעַל-
גְּרֵי הַצֶּדֶק, וְעַל־נוֹ
יְהִימוּ רַחֲמֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ.
וְתֵן שָׂכָר טוֹב לְכָל
הַבּוֹטְחִים בְּשִׁמְךָ
בְּאֵמֶת, וְשִׁים חֶלְקֵנוּ
עִמָּהֶם לְעוֹלָם, וְלֹא
נִבּוֹשׁ, כִּי-בָדַד בָּטַחְנוּ:
בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מַשְׁעֵן
וּמִבְטָח לְצַדִּיקִים:

14. a). Ierusalaim, cetatea Domnului.¹⁾ בִּזְנוֹת יְרוּשָׁלַם.

Și la Ierusalaim, orașul tău, întoarce-te cu îndurare, și locuiește într'ânsul precum ai făgăduit. Rezidește-l în curând, în zilele noastre, ca o zidire de veci, și tronul lui David, în curând, în mijlocul lui întemeiază-l.*) Lăudat fii, Doamne, ziditorul Ierusalaimului.

וְלִירוּשָׁלַם, עִירָךְ,
בְּרַחֲמִים תָּשׁוּב, וְתִשְׁכּוֹן
בְּתוֹכָהּ כְּאֲשֶׁר דְּבַרְתָּ.
וּבְגִיזָה אֹרְתָהּ בְּקֶרֶב,
בְּיָמֵינוּ בְּנֵן עוֹלָם, וְלֹא
דָּוִד, מְהֵרָה, לְתוֹכָהּ
תִּבְנוּ: *) בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ
בִּזְנוֹת יְרוּשָׁלַם:

*) In ziua de תשעה באב se zice la סנהדרין după următoarea rugăciune:

נחם 2) Mângâie Doamne, Dumnezeuul nostru, pe jeliitorii Sionului, pe jeliitorii Ierusalaimului. Mângâie cetatea jalnică, sur-

נחם יְיָ אֱלֹהֵינוּ, אֶת-אַבְלֵי צִיּוֹן, וְאֶת-
אַבְלֵי יְרוּשָׁלַם, וְאֶת-הַעִיר הַיָּבֵלָה

1) „Meghill'a", 17, b. 2) Ierusalim „Berachoth" cap. 4, Roș, «Taani'th», fine.

14. b) Împărăția messianică. 1)

אֶת־צֶמַח דָּוִד עֲבַדְךָ, **את צמח דוד עבדך,**
 robului tău, în cu- **מִתְרַה תַּצְמִיחַ וְקִרְנוּ**
 rând fă-l să răsară, și stră- **תְּרוֹם בִּישׁוּעָתְךָ. בִּי**
 lucirea-i înalță prin mântui- **לִישׁוּעָתְךָ קִוִּינוּ כָּל־**
 rea ta; căci spre mântuirea **הַיּוֹם: כְּרוּךְ אַתָּה יְיָ,**
 ta nădăjduim toată ziua. **מִצְמִיחַ קֶרֶן יִשׁוּעָה:**

15. Primirea cu bunăvoință a rugăciunilor. 2) קִבְּלָהּ

שָׁמַע **שמע** Ascultă voca- **שְׁמַע קוֹלֵנוּ יְיָ יֵאֱהִינוּ**
 noastră, Doamne, **חַיִּים וְרַחֵם עָלֵינוּ, וְקַבֵּל**
 D-zeul nostru, cruță-ne și în- **חַיִּים וְרַחֵם עָלֵינוּ, וְקַבֵּל**
 dură-te de noi, și primește

pată, înjosită și pustie: jalnică, fiind fără copii; surpată—fiind cu dărâmate clădirile monumentale; înjosită—fiind că-i s'a răpit slava ei; pustie—fiind fără niciun locuitor. Iată o că șeade, cu capu-i învaluit de rușine, ca o femeie stearpă, ce n'a născut. Legiunile au cotoptit-o, și au moștenit-o idolatrii. Ei au trecut prin tăișul sabiei poporului tău Israel, și în furia lor nelegiuată, măcelărit-au pe cuvitoșii celui Prea-înalt. De aceea plânge Sionul cu amar, și Ierusalimul scoate strigătu-i de nedădeje: Inima'mil o, inima'mil ea plânge pentru cei ucși! măruntaiele mele o, măruntaiele mele! ele suspină pentru aceste cruzimi. O, Doamnei! cu foc al ars orașul, cu foc îl vei rezidi în viitor; precum glăsuiește: «Și eu, eu îl voi fi, zice Domnul, un zid de foc împrejur, și de slavă voi fi în mijlocul lui». 3) Lăudat fii, Doamne, mângâietorul Sionului și ziditorul Ierusalimului!

וְהִתְרַבְּהַ וְהִתְקַדְּשַׁה וְהִשְׁכַּמְתָּ. **וְהִתְרַבְּהַ וְהִתְקַדְּשַׁה וְהִשְׁכַּמְתָּ.**
 מְבִלִי בְּנִיָּה. וְהִתְרַבְּהַ מְשֻׁעֲנוֹתֶיךָ. **מְבִלִי בְּנִיָּה. וְהִתְרַבְּהַ מְשֻׁעֲנוֹתֶיךָ.**
 וְהִתְקַדְּשַׁה מִכְּבוֹדְךָ. וְהִשְׁכַּמְתָּ מֵאֵין **וְהִתְקַדְּשַׁה מִכְּבוֹדְךָ. וְהִשְׁכַּמְתָּ מֵאֵין**
 יוֹשֵׁב. וְהוּא יוֹשְׁבֵת, וְרֹאשָׁהּ חֲסוּיָה **יֹשֵׁב. וְהוּא יוֹשְׁבֵת, וְרֹאשָׁהּ חֲסוּיָה**
 בְּאִשָּׁה עֲקָרָה, שֶׁלֹּא יִלְדָּה. וְכַלְעִיָּה **בְּאִשָּׁה עֲקָרָה, שֶׁלֹּא יִלְדָּה. וְכַלְעִיָּה**
 לִנְיֻזוֹת, וְיִרְשִׁיָּה עֹבְדֵי זָרִים. וְהֵאֵילוֹ **לִנְיֻזוֹת, וְיִרְשִׁיָּה עֹבְדֵי זָרִים. וְהֵאֵילוֹ**
 אֶת־עַמּוּךְ יִשְׂרָאֵל לְחָרֹב, וְהִתְרַבְּנוּ בְּדֹדוֹן **אֶת־עַמּוּךְ יִשְׂרָאֵל לְחָרֹב, וְהִתְרַבְּנוּ בְּדֹדוֹן**
 חֲסִידֵי עֲלִיּוֹן. עַל־כֵּן צִיּוֹן קָבַר תִּבְכֶּהָ. **חֲסִידֵי עֲלִיּוֹן. עַל־כֵּן צִיּוֹן קָבַר תִּבְכֶּהָ.**
 וִירוּשָׁלַם תִּתֵּן קוֹלָהּ. לִבִּי לִבִּי עַל **וִירוּשָׁלַם תִּתֵּן קוֹלָהּ. לִבִּי לִבִּי עַל**
 מַלְלֵיהֶם. מֵעַי מֵעַי עַל חֲלָלֵיהֶם. בִּי **מַלְלֵיהֶם. מֵעַי מֵעַי עַל חֲלָלֵיהֶם. בִּי**
 יִצְחָק יְיָ בְּאֵשׁ הַעֲצָה, וּבְאֵשׁ אֶתָּה **יִצְחָק יְיָ בְּאֵשׁ הַעֲצָה, וּבְאֵשׁ אֶתָּה**
 עֲתִיד לִבְנוֹתָהּ. בְּאֶמֶר, וְאֵנִי אֶהְיֶה **עֲתִיד לִבְנוֹתָהּ. בְּאֶמֶר, וְאֵנִי אֶהְיֶה**
 לָהּ. נֶאֱמַרְנָה חֲסִידֵי חַיִּים אֵשׁ סָבִיב, וְלִכְבוֹד **לָהּ. נֶאֱמַרְנָה חֲסִידֵי חַיִּים אֵשׁ סָבִיב, וְלִכְבוֹד**
 אֶהְיֶה בְּתוֹכָהּ: כְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מִנְּהֵם **אֶהְיֶה בְּתוֹכָהּ: כְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מִנְּהֵם**

צִיּוֹן וְכוּנָה יִרְשָׁלָם: אֵת צֶמַח וכו'.

1) Se referă la «Iirm.» 23,5; v. «Meghilla» 18; «Synhedrin» 98, b; «Erech Millin» pag. 228; «Bamidbar R.» Cap. 18.
 2) «Meghilla» 18. 3) «Zecharia» 2, 9.

cu îndurare și cu bunăvoință rugăciunea noastră. Căci tu, atotputernicul Dumnezeu, ascultă rugăciuni și plângeril Și dinaintea ta, o Regele nostru, nu ne întoarce fără ispravă. Căci tu ascultă rugăciunea poporului tău Israel cu îndurare. Lăudat fii, Doamne, ascultător de rugăciune.

בְּרַחֲמִים וּבְרַצוֹן אֶת-
תְּפִלָּתֵנוּ. כִּי אֵל שׁוֹמֵעַ
תְּפִלּוֹת וְתַחֲנוּנִים אַתָּה.
וּמִלִּפְנֵיךָ, מֶלֶכֵּנוּ, רִיקָם
אֶת־תְּשִׁיבָנוּ. * כִּי אַתָּה
שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּת עַמְּךָ
יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים: בְּרוּךְ
אַתָּה יְיָ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

16. Serviciul divin. עבודה.

Fii binevoitor, Doamne, Dumnezeul nostru, către poporul tău Israel și către rugăciunea lui; întoarce slujba la

רְצֵה, יְיָ אֱלֹהֵינוּ, בְּעַמְּךָ
יִשְׂרָאֵל וּבְתִפְלָתָם.
וְהוֹשֵׁב אֶת־הָעֲבוֹדָה

*) In zilele de post, acela ce se roagă singur, zice aci la rugăciunea קְנָה până la etc. *)

Ascultă-ne, Doamne, ascultă-ne, în ziua de post al chinuiri noastre, căci în mare nevoie suntem. Nu te uita la nelegiulrea noastră, nu-ți ascunde fața ta de la noi, nu te tăinu la cererea noastră, ci să fii aproape de rugăciunea noastră. Mângâie-ne prin harul tău; înainte de ce te chemăm auzi-ne; precum e zis: „Înainte de ce vor chemă, îi voi auzi, ei vorbesc încă, și eu îi ascult”. *) Găci tu, Doamne, ești acela, care ascultă în vremea de răstărite, care scapi și mântuiești în orice vreme de nevoie și ne-
caz (Căci tu ascultă etc.)

עֲנֵנוּ יְיָ עֲנֵנוּ. כִּי־זֶם תַּעֲנִיתֵנוּ.
כִּי בְצָרָה גְדוֹלָה אֲנֵחֵנוּ: אֶל־תִּסָּפֵן אֶל־
רִשְׁעֵנוּ. וְאֶל־תִּסְתַּר פָּנֶיךָ מִפָּנֵינוּ. וְאֶל־
תִּתְעַלֵּם. מִתַּחַת־תַּנְתֵּנוּ. הִנֵּה נָא קְרוֹב
לְשׁוֹעֲתֵנוּ: יְהִי נָא תִסְדֵּךְ לְנַחֲמָנוּ. מֵרָם
נִקְרָא אֱלֹהֶי עֲנֵנוּ. בְּדָבָר שְׂמֵחָאֵר
וְהִיהֵ מֵרָם יִקְרָאֵי וְאֵנִי אֶשְׁמָהּ עוֹד הֵם
מְדַבְּרִים. וְאֵנִי אֶשְׁמָע: כִּי אַתָּה יְיָ הָעוֹנֶה
בְּעֵת צָרָה. פּוֹדֶה וּמַצִּיל בְּכָל־עֵת
צָרָה וְצוּקָה: כִּי אַתָּה וכו'.

1) „Abuderham” 6; „Berach.” 29; „Sabbath” 24. 2) „Taanith” 11, 1.

3) „Ies.” 65, 24.

tinda casei tale, și jertfele lui Israel și rugăciunea lui, cu dragoste primește-le și cu bunăvoință, și să-ți fie plăcută totdeauna slujba poporului tău Israel.

לְדָבִיר בִּיתְךָ, וְאִשֵּׁי
יִשְׂרָאֵל וְהַתְּפִלָּה, וְהַתְּפִלָּה
בְּאַהֲבָה תִּקְבַּל בְּרָצוֹן,
וְהַהוּא לְרָצוֹן תָּמִיד
עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ:

Pomenirea solemnă. הַקְּרָרָה.

La se intercalează aici: הַחֲסִידִים וְרֹאשׁ הַדָּשׁ

Dumnezeul nostru și
Dumnezeul părinților
noștri! Înălțe-se, vie, ajungă,
arată-se, fie plăcută, auzită,
amintită, și pomenită înaintea
ta, pomenirea noastră și aminti-
rea noastră, și pomenirea pă-
rinților noștri, și pomenirea
unsului, fiului lui David, robu-
lui tău, și pomenirea Ierusa-
laimului, cetății tale celei sfinte,
și pomenirea întregului tău po-
por, casei lui Israel, spre scă-
pare, spre bine, spre har, spre
iubire și îndurare, spre viață
și pace, în ziua aceasta

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, יַעֲלֶה
וְיָבֵא וְיַגִּיעַ וְיִרְאֶה וְיִשְׁמַע
וְיִפְקֹד וְיִזְכֹּר וְיִקְדֹּשֵׁנוּ
וְיִזְכֹּר אֲבוֹתֵינוּ, וְיִזְכֹּר מְשִׁיחַ
בְּנֵי דָוִד, עֲבָדְךָ, וְיִזְכֹּר יְרוּשָׁלַּיִם
עִיר קֹדֶשְׁךָ, וְיִזְכֹּר כָּל-עַמָּךְ
בֵּית יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ, לְכָל-מָה
לְמִוְצָה, לְחַן, וְלִחְסֵד, וּלְרַחֲמִים
לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם, בְּיוֹם

(la începutul
luniilor)

(la Paști)

(la Cusți)

(לְקַצֵּית)

(לְקַסָּה)

(לְרֹאשׁ חֹדֶשׁ)

de Roș Hodeș.

de Pesah.

de Succot.

ראש חודש, חג המצות, חג הסוכות

Pomenește-ne, Doamne, Dum-
nezeul nostru, într'ansa de bine,
și amintește-ne într'ansa de bi-
necuvântare și ajută-ne într'ansa
spre viață. Și prin făgăduința
de ajutor și îndurare, cruxă-ne
și miluiește-ne, îndură-te de
noi și ajută-ne, căci către tine
sunt îndreptați ochii noștri;
căci un atotputernic rege, mi-
lostiv și îndurător ești tu.

תָּזַר. וְיִזְכֹּרנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בַּיּוֹם
לְמִוְצָה. וְיִפְקֹדנוּ כֹּחַ לְכַרְכָּה.
וְהוֹשִׁיעֵנוּ בַּיּוֹם לְחַיִּים. וְיִזְכֹּר
יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים, הוֹם וְהַגָּנָה
וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ בִּי אֱלֹהֶיךָ
עֵינֵינוּ בִּי אֵל מֶלֶךְ אֱמֶת וְחַי
וְרַחֲמִים אָמֵן:

¹⁾ „Sabbath” 24.

Urmarea rugăciunii a 16-a.

וְתַחֲנוּןָ ¹⁾ Să vadă ochii
noștri, cum te vei
întoarce la Sion cu îndu-
rare. Lăudat fii, Doamne,
care reîntorci slava ta la
Sion.

וְתַחֲנוּןָ עֵינֵינוּ
בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים:
בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּחְזִיר
שְׂכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

17. Rugăciune de mulțumire. הַדְּאָה.

מוֹדִים ²⁾ Îți mulțumim ție,
că tu ești Domnul
D-zeul nostru, și D-zeul pă-
rinților noștri, în vecii ve-
cilor. Stânca vieții noastre,
pavăza mântuirii noastre,
ești tu din neam în neam!

(*) מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ,
שְׂאֵתָה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ
וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, לְעוֹלָם
וָעֶד. צוּר חַיֵּינוּ, מִגֵּן
יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר

^{*)} Când oficiantul repelă מוֹדִים, zice obștea încet:

מוֹדִים ³⁾ Îți mulțumim ție,
că tu ești Domnul
D-zeul nostru, și D-zeul pă-
rinților noștri, D-zeul a tot tru-
pul, plămuitorul nostru și plăs-
muitorul urzirei. Laude și mul-
țumiri numelui tău celui mare
și celui sfânt, fiindcă ne-ai
păstrat viața și ne-ai susținut.
Tot așa să ne păstrezi viața
și să ne susții și să strângi
izgoniții noștri în curțile tale
cele sfinte, pentru a păzi le-
gile tale și a îndeplini voința
ta, și a te sluji cu inima sin-
ceră; pentru aceasta îți mul-
țumim ție. Lăudat fie Domnul,
cel vrednic de mulțumiri.

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ, שְׂאֵתָה
הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ,
אֱלֹהֵי כָל־בָּשָׂר, יוֹצֵר
בְּרָאשִׁית. בְּרַכּוֹת וְהוֹדָאוֹת
לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקְדוֹשׁ, עַל
שְׁחַיִּיתָנוּ וְקִמַּמְתָּנוּ. בֵּן תַּחֲנוּןָ
וְתַקְוָתָנוּ וְהַאֲסוּף לְצִוְיֵינוּ
לְחַצְרוֹת קֹדֶשְׁךָ, לְשִׁמּוֹר תְּפִלָּתְךָ,
וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ, וְלַעֲבֹדְךָ בְּלִבְךָ
נְפִלְסָם, עַל שְׂאֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ.
בְּרוּךְ אַל הַהוֹדָאוֹת:

¹⁾ v. „Cuzari“, Maamar 2, 24 III. 19. V. 23. ²⁾ Berachoth* 29; „Sab-
bath“ 24. ³⁾ Această rugăciune poartă numele de מוֹדִים וְתַחֲנוּן, fiindcă e
compusă de mai mulți talmudiști (Taim. „Sota“ 40 a.)

Ție îți mulțumim și vestim
lauda ta: pentru viața no-
astră predată în mâna ta,
și pentru sufletele noastre
încredințate ție, și pentru
minunile tale, ce le faci în
toate zilele cu noi, și pen-
tru miracolele și bunătățile
tale, din orice timp: seara,
dimineța și în amiază. Atot-
bunule!—căci nesleite sunt
îndurările tale; Atotmilosti-
vule!—căci nesfârșite sunt
milostivirile tale: din veci
nădăjduim spre tine.

וְדָוָר. נִזְדָּה לָךְ וְנִסְפָּר
תְּהִלָּתְךָ. עַל-חַיֵּינוּ
הַמְּסוּרִים בְּיָדְךָ, וְעַל
נַשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת
לָךְ, וְעַל נַסִּיךְ שְׁבָכָל-
יוֹם עִמָּנוּ, וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ
וְטוֹבוֹתֶיךָ, שְׁבָכָל עֵת,
עֶרֶב, וּבֹקֶר וְצַהֲרָיִם:
הַטּוֹב, כִּי לֹא-כָלוּ
רַחֲמֶיךָ. וְהַמְּרַחֵם, כִּי
לֹא-תָמוּ חַסְדֶּיךָ, מֵעוֹלָם
קִוִּינוּ לָךְ: *

*) Hanucca (הַנֻּכָּה) și Purim (פּוּרִים) se intercalează aci:

י) על הנסים (ili multu-
mim Doam-
ne) pentru minunile, pen-
tru mântuirea, pentru vite-
jiile, pentru izbăvirile, și
pentru izbăvirile, ce le-ai
făcut pentru părișii noștri,
în zilele acelea pe vremea
aceasta.

עַל הַנִּסִּים, וְעַל הַפְּקוּדוֹת, וְעַל
הַנַּשְׁמוֹת, וְעַל הַמְּלָחֲמוֹת, שְׁעַשִּׂיתָ
לְאַבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בְּזִמְנֵי הָזֶה:

Pentru Purim :

בַּיָּמִים הַנִּזְכָּרִים וְהַמְּסוּרִים:
בְּשִׁשָּׁן הַבִּירָה,
בְּשָׁמֶר עֲלֵיהֶם הָמָן

Pentru Hanucca : 7)

בַּיָּמִים מִתְּהִלָּתוֹ, בְּנִיחָנֵן בְּהֵן גְּדוֹל,
חַשְׁמוֹנָאִי וּבְנָיו, בְּשָׁעֲמָדָה מְלָכוֹת יוֹן
הַיִּשְׁעָה עַל-עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל, לְהַשְׁכִּיחֵם

י) In zilele
lui Mar-
dechai și ale Esterei,
în reședința Sușan, pe
când se rădica în po-
tirea lor Haman, nele-

בַּיָּמִים מִתְּהִלָּתוֹ 4)

In zilele lui Matitiah, fiul
lui Iohanen, Marelui-Preot,
Hașmoneul, și în zilele fiilor lui, pe când se
rădica stăpânirea grecească cea nelegiuită, în
potriva poporului tău Israel, pentru a-l face

י) Talm. „Sabbath” 24, a. 7) Spre amintirea ajutorului dumnezeiesc prin
Matitiah (3622). 4) și 5) Mas. „Solerim” 20, § 8.

Urmarea rugăciunii zilnice de mulțumire.

ועל־כֹּלם יתְּבַרַךְ. Și pentru toate
acestea să fie

תּוֹרַתְךָ, וּלְהַעֲבִירם. מִתְּנִי רְצוֹנְךָ: וְאַתָּה
בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים, עֲמֹדֶת לָהֶם בְּעֵת צָרָתָם.
רַבָּת אֶת־דִּירָכָם, וְהִנֵּה אֶת־דִּינָם, נִקְמָת
אֶת־נִקְמָתָם. מִסֵּרָת גְּבוּרִים בִּיד חֲלָשִׁים,
וְרַבִּים בִּיד מַעֲטִים, וּמִמָּאִים בִּיד מְהוּרִים,
וּרְשָׁעִים בִּיד צַדִּיקִים, וְזָדִים בִּיד עוֹסְקֵי
תּוֹרַתְךָ. וְלֹךְ עֲשִׂיתָ שֵׁם גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ
בְּעוֹלָמְךָ, וּלְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל עֲשִׂיתָ תְּשׁוּבָה
גְּדוֹלָה וּפְרָקָן, בְּיָהִיּוֹם הַזֶּה: וְאַחֵר כֵּן בָּאוּ
בְּגִיד לְדַבִּיר בֵּיתְךָ, וּפְנֵי אֶת־הַיְכָלְךָ,
וּמִדֵּרוֹ אֶת־מִקְדָּשְׁךָ, וְהִדְּלִיקוּ גִדְּרֹת
בְּחִצּוֹת קִדְשֶׁךָ, וְקִבְּעוּ שְׂמוֹנֶת יָמֵי הַקָּדָשׁ
אַלֵּי לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל:

הָרָשָׁע בִּפְשָׁע בִּפְשָׁע לְהַשְׁמִיד
לְהַרְגוֹ וּלְאַבֵּד אֶת־
כָּל־הַיְּהוּדִים, מִנֶּעַר
וְעַד־זָקֵן, טָף וְנָשִׁים,
כִּי־ם אֶחָד, בְּשִׁלּוּשָׁה
עֶשְׂרֵי לְחָדָשׁ שָׁנִים
עֶשְׂרִי הָאֶחָדֶשׁ אֶדְרִי,
וּשְׁלָלָם לְבוֹז: וְאַתָּה
בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים, הַפְּרָת
אֶת־עֲצָתוֹ, וְקִלְקַלְתָּ
אֶת־מַלְכוּתוֹ בְּיָד
נְהַשְׁבָּרָת לֹא נִמְלֹךְ
בְּרָשָׁאוֹ, וְחָלוּ אֲרֹנֹ:
וְאַתָּה בְּנִי עַל־הָעֵין:

giuitul, el a căutat să stârplască, să ucidă și să prăpădiască pe toți ludeii, de la tânăr până la bătrân, prunci și femei, într-o singură zi, în ziua a treisprezecea a lunii a douăsprezecea, care e luna Adar, și din averea lor să facă jaf. Atunci tu, prin îndurarea ta cea nemărginită, ai zădărnicit statul lui, și ai nimicit gândul lui, și ai întors răsplată în capul lui, căci îi spânzură pe dânsu și pe fiul lui pe furci.

să uite învățătura ta, și să calce poruncile tale binevoitoare, atunci tu prin îndurarea ta cea nemărginită, l'ai ajutat în vremea strâmtorării sale. Ai apărat pricina lui, ai susținut dreptul său, ai răsbunat răsbunarea lui. Predatu-ai viteji în mâna slabilor, mulți în mâna puștilor, necurați în mâna curaților, nelegiuți în mâna dreptilor și sumeți în mâna aceloră, ce se indelețnesc cu învățătura ta. Și ție ți-ai făcut un nume mare și sfânt în lumea ta, și poporului tău Israel i-ai hărăzit izbândă mare și mântuire, ca în ziua de astăzi. Apoi veură fiii tăi în pridvorul casei tale, și grijiră Templul tău, și curățiră Sanctuarul tău, și aprinseră lumânări în curțile tale cele sfinte, și întocmiră aceste opt zile de târnosire, pentru a slăvi și lauda numele tău cel mare.

binecuvântat și înălțat numele tău, o Regele nostru, totdeauna și în vecii vecilor.

In cele zece zile de pocăință: (בששת ימי תשובה):

וּכְתוּב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל־בְּנֵי בְרִיתְךָ: Inscris pentru o viață bună pe toți fiii legământului tău.

וְכָל הַחַיִּים יוֹדוּךָ כָּל־הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה וְאֶת־שִׁמְךָ בְּאֵמֶת. הָאֵל, יִשׁוּעַתָּנוּ וְעֲזָרָתָנוּ כָּל־הַיּוֹם. כְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַטּוֹב שִׁמְךָ וְלֹךְ נָא לְהוֹדוֹת:

Binecuvântarea preoților.¹⁾ ברכת לכהנים
La (אבל העולה), סנהדרין (cu excepțiunea unui),
תפנית צבור וי' מוסף, שחרית.

Oficiantul adaugă:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ D-zeul nostru și D-zeul
פָּרִינֵינוּ בְּבִרְכָּהּ הַמְּשֻׁלָּשֶׁת
אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, bine-
עֲבָדְךָ, הָאֱמוּנָה מִפִּי אֲהָרֹן וּבְנָיו
cuvântează-ne cu binecuvântarea
פְּתוּחָהּ, הַכְּתוּבָה עַל־יְדֵי מֹשֶׁה,
de trei ori repetată în Invățătură,
rostită de Aharon și fiii lui, preoții
sfântului tău popor, care glăsuiește:

2) Să te binecuvânteze Domnul și să (Obstea):
יְבָרְכְךָ יְיָ וְיִשְׁמְרֶךָ: אֲשֶׁר יְהִי רָצוֹן:
te păziască: Așa fie voia ta!

יְהִי רָצוֹן יְיָ מִפְּנֵי אֱלֹהֵי וְיִחְיֶה: כֵּן יְהִי רָצוֹן:
Să lumineze Domnul fața sa peste tine și
să te miluiască: Așa fie voia ta!

יֵשׂא יְיָ מִפְּנֵי אֱלֹהֵי: כֵּן יְהִי רָצוֹן:
Să-și întoarcă Domnul fața sa spre tine, și
să-ți dea pace: Așa fie voia ta!

18. Rugăciune pentru pace și odihna sufletească.³⁾ קרב ש'לים

La סנהדרין (cu excepțiunea unui), מוסף, שחרית.

ש'ים שלום, טובה. Dăruiește pace, fe-
ricire și binecuvân-

¹⁾ Talmud «Sota» 40, a. 7. «Num.» 6,24—26. ²⁾ Cu rugăciunea pentru pace se încheie S'mone-Esre. Cele 3 binecuvântări de la început sunt de laudă; cele 12 (13) din mijloc, sunt de cerere, și cele 3 de la sfârșit, sunt de mulțumire.

tare, har, milostenie și îndurare, nouă și întregului tău popor Israel. Binecuvântează-ne, tatăl nostru, pe toți împreună, cu lumina feței tale; căci prin lumina feței tale ne-ai dat, Doamne, Dumnezeu nostru, învățătura dătătoare de viață, iubire de milostenie, dreptate și binecuvântare, îndurare, nemurire și pace. Și fie-ți plăcut a binecuvânta pe poporul tău Israel, în toată vremea și în tot ceasul cu pacca ta.

וּבְרַכָּהּ הוּא וְחַסֵּד וְרַחֲמִים, עָלֵינוּ וְעַל כָּל-יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ. בְּרַכְנוּ אֲבוֹנֵנוּ בְּלֵנוּ בְּאֶהֱרָבָאֵר פְּנִיךָ. כִּי בְּאֵזֶר פְּנִיךָ נָתַתָּ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים, וְאַהֲבַת חֶסֶד, וְצִדְקָה וּבְרַכָּהּ וְרַחֲמִים, וְחַיִּים וְשָׁלוֹם. וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת-עַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל-עֵת וּבְכָל-שָׁעָה בְּשָׁלוֹמְךָ.

În cele zece zile de pocăință: (בְּעֶשְׂרֵת יָמֵי תְשׁוּבָה):

בְּסֵפֶר In cartea vieții, a binecuvântării, a păcii și a bunului traiu, să fim pomeniți și înscrși înaintea ta, noi și tot poporul tău, casa lui Israel, spre viață bună și spre pace. Lăudat fi, Doamne, făcătorul păcii.

בְּסֵפֶר חַיִּים בְּרַכָּהּ וְשָׁלוֹם וּפְרִיטָה טוֹבָה, נִזְכָּר וְנִפְתָּח לְפָנֶיךָ אֲנַחְנוּ וְכָל-עַמֶּךָ, בֵּית-יִשְׂרָאֵל וְלַחַיִּים טוֹבִים וְלְשָׁלוֹם. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ עוֹשֵׂה הַשָּׁלוֹם:

încheiere.

בָּרוּךְ Lăudat fi, Doamne, care binecuvântezi pe poporul tău Israel cu pace.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְּבָרֵךְ אֶת-עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשָׁלוֹם:

La se zice și în ziua:

שָׁלוֹם ¹⁾ Pace îndelungă dăruiește poporului tău Israel în veci, căci tu ești regele și stăpânul a toată pa-

שָׁלוֹם רַב עַל-יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ תָּשִׁים לְעוֹלָמָהּ, כִּי אַתָּה הוּא מֶלֶךְ אֲדוֹן לְכָל-הַשָּׁלוֹם. וְטוֹב

¹⁾ «Meghila» 17.

cea; și fie plăcut în ochii tăi
de-a binecuvânta pe poporul
tău Israel în toată vremea și
în tot ceasul cu pacea ta.

בְּעֵינַיִךְ לִכְרוֹךְ אֶת-עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל
בְּכָל-עֵת וּבְכָל-שָׁעָה
בְּשִׁלּוּמָה: כִּסְפָּה

לְהַלְלֶנּוּ Lăudat fil, Doamne, care
binecuvântezi pe popo-
rul tău Israel cu pace.¹⁾

פָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְּבַרֵּךְ אֶת־עַמּוֹ
יִשְׂרָאֵל בְּשִׁלּוֹם:

Rugăciune pentru umilință și resemnare.²⁾

ԴՆԻ Dumnezeu! Fe-
rește-mi limba mea de
clevetire, și buzele mele de-a
grăi înșelăciune; și hulitorilo-
mei, sufletul meu să tacă, și
sufletul meu smerit ca țărâna
către toți să fie. Deschide-mi
inima mea la învățătura ta, și
după poruncile tale să alerge
sufletul meu. Și toți ce se gân-
desc a-mi pricinul vr'un rău,
de grabă nimicește-li sfatul lor,
și zădărnicește gândul lor. Fă-o
pentru numele tău, fă-o pentru
dreapta ta, fă-o pentru sfințe-
nia ta, fă-o pentru învățătura
ta,³⁾ ca să fie scăpați iubiții
tăi. Mântuiească-mă dreapta ta,
și auzi-mă.⁴⁾ Fie-ți plăcute, cu-
vintele gurei mele și cugetul in-
imei mele, ție, Doamne, stânca
mea și izbăvitorul meu! Cel ce

יֵאלֶכֶה. נִצּוּר לְשׁוֹנֵי מִדָּעַ
וּשְׁפָתַי מִדְּבַר מִרְמָה. וּלְמַקְלָלִי
נִפְשֵׁי רַחוּם, וְנִפְשֵׁי פֶּעֶפֶר
לִפְל תִּתֶּנָּה: פֶּתַח לִבִּי בְתוֹרָתְךָ,
וּבִמְצוֹתֶיךָ תִּדְרֹךְ נִפְשִׁי. וְכֹל
הַחוֹשִׁשִׁים עָלַי רָעָה, מִתְּרֹחַ
הַפֶּר עֲצָתָם. וְלִמְקַל מַחֲשַׁבְתָּם
עֲשֵׂה לָמַעַן שְׁמֶךָ עֲשֵׂה לָמַעַן
יִמְנָה, עֲשֵׂה לָמַעַן תִּדְּשֶׁתְךָ,
עֲשֵׂה לָמַעַן תוֹרָתְךָ לָמַעַן
יִחַלְצֵנּוּ יְדִידֶיךָ. הוֹשִׁיעָה יִמִּינְךָ
וַעֲנֵנִי: יְהוֹיִלְרָצוֹן אֶמְרִיכִי
וְהַגִּיד לִבִּי לִפְנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגֹאֲלִי:

4) Aci încheie oficiantul *repetarea* rugăciunii de optsprezece. *Repetarea* s'a introdus pentru acela, care nu știe să se roage singur; e îndestulător, ca acesta să asculte pe oficiant cu evlavie (•Roș ha-Șana• 33, b; •O. Ch. 124 §. 1). Ascumenea pentru acela, care a uitat să reciteze vre-o rugăciune d. p. *וְהָיָה לְךָ* (•O. Ch. 124, § 10). Rugăciunea de „Șmone Esre” pentru ziua de Sâmbătă și sărbători, deși că nu conține 18 binecuvântări, a păstrat totuș aceste nume. Ea începe totdeauna cu primele *trei* binecuvântări, ce cuprind laude către Dumnezeu; și sfârșește prin cele *trei* din urmă, ce cuprind acțiunile de mulțumire; numai formulele intermediare au fost schimbate, după sărbătorile la care ele se rapoartă. 2) După Talm. „Berachoth” 17, autorul acestui rugăciuni este Mar, fiul lui R. Abina, pe la anul 4150; el o săvârșea la încheierea rugăciunilor sale zilnice.

³⁾ „Psalmul” 108, 7. ⁴⁾ „Psalmul” 19, 15.

statornicește armonie în înălțimile sale, acela să stabilizească pace între noi și întregul Israel, și ziceți: Amin

יהי רצון Fie vola ta, Doamne, Dumnezeul nostru și Dumnezeul părinților noștri, ca să se rezidiască Templul, curând, în zilele noastre, și fă să avem parte de învățătura ta.¹⁾ Acolo îți vom sluji cu evlavie, ca în timpurile străvechi. Și va fi plăcut Domnului primosul lui Iehuda și al Ierusalimului, ca în zilele veacului, ca în anii cei dinainte.²⁾

עשה שלום במרומי ורוא
יעשה שלום עלינו ועל כל
ישראל ואמרו אמן:

יהי רצון מלפניך, יי אלהינו, ואלהי
אבותינו, שיבנה בית המקדש, במהרה,
במיני, וסן חלקנו בחורתך: ושלום
נעבדך ביראה, בימי עולם וקשנים
קדמיות: וערבך לך מנחת, ויהודה
וירושלם, בימי עולם וקשנים קדמיות:

Cel ce-și impune un post trebuie să adauge la מנחה în ajunul zilei hotărâre pentru post, următoarea rugăciune, înainte d'a rosti cuvintele אחריתך etc. pag. 89.

Stăpâne al tuturor lumilor!
Am luat asupra-mi d'a postii
măine, de bunăvoie. Fie-ți plăcut,
Doamne, Dumnezeul meu și Dum-
nezeul părinților mei, d'a primi cu
dragoste și cu bunăvoință jertfa
mea. Fă, ca rugăciunea mea să
ajungă la tine, și să ascuți întru
nemărginita ta îndurare cererea
mea; căci tu ascuți ruga fiecărei
guri sincere (Fie-ți plăcute etc).

רבון כל-העולמים, הרי אני לפניך
בדמענות גדולה למחר, יהי רצון
מלפניך, יי אלהי, ואלהי אבותי,
שתקבלני באהבה, וברצון, ותבא
לפניך תפילתי, ותשנה עתידתי ברחמיך
הרבים. כי אתה שומע תפילות
כל-פה: יהי לרצון וכו'.

În ziua postului s'adaogă la מנחה. Înainte de לרצון următoarea rugăciune:

Stăpâne al tuturor lumilor!
Este vădit și cunoscut în-
aintea ta, că în vremea când există
sfântul Templu, un om păcătuind
și aducând o jertfă (adică grăsimea
și sângele unui animal), tu în ne-
mărginita ta îndurare îl iertai. As-
tăzi (în lipsa jertfei) mi-am impus
un post și privațiuni. Fie dar voia
ta, d'a socoti această înfrânare de
bunăvoie, precum și milostenia

רבון כל-העולמים. בלי חורש לפניך.
בזמן שבית המקדש קיים, אדם הוסיף
ומקריב קרבן, ואין מקריבין ממנו אלא
חלב ודמו. ואתה ברחמיך הרבים
בכפר, ועששו ישובתי ברחמיך
ונתמטט חלבי ודמי, יהי רצון מלפניך,
שיהיה מעט חלבי ודמי, שנתמטט

1) «Aboth» Perek 5, 20. 2) «Maleachi» 3, 4.

ce am făcut-o, ca și când aş aduce un ispășitor pe jertfelnicul tău, și primește-mă cu bunăvoință (Fie-ți plăcute etc).

Observare: 1. **הַלֵּל** **urmează** **aci** **יָמֻט**. **הַלֵּל** **de** **הַיּוֹם** **urmează** **întregul** **הַיּוֹם**.

2. In zilele arătate la rugăciunile pentru îndurare (תְּחִנּוּת), pag. 105, afară de **יום** **עֵרֶב** **קָדֵשׁ**, ce cade într-o Vineră, în care se zice **מִלְכֵּנוּ** **אֲבִינוּ**, recitează aci oficialiul **יָמֻט**.

Kaddish, **קַדִּישׁ**.

3. In cele 10 zile de pocăință urmează îndată **מִלְכֵּנוּ** **אֲבִינוּ**.

4. La **תְּשִׁלּוּן** **de** **הַיּוֹם** se depun aci **תְּשִׁלּוּן**.

***) Rugăciune de pocăință. מִלְכֵּנוּ אֲבִינוּ**

De la **הַיּוֹם** **până** la **יום** **קָדֵשׁ** se zice **מִלְכֵּנוּ** **אֲבִינוּ** (Tatăl nostru, Regele nostru etc.) atît la **שַׁחֲרִית** cît și la **מִנְחָה** în toate zilele, afară de Sămbătă și Vineri la **מִנְחָה**.

(Această rugăciune trebuie să fie rostită în picioare. — Obștea repetă cu fervoare fiecare frază după oficiali).

אֲבִינוּ מִלְכֵּנוּ הַמָּאֵנוּ לְפָנֶיךָ:
Regele nostru!

Am păcătuit înaintea ta.

אֲבִינוּ מִלְכֵּנוּ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ
Tatăl nostru, Regele nostru!
אֵלָּא אָפָּה:
N'avem alt Rege afară de tine.

אֲבִינוּ מִלְכֵּנוּ עֲשֵׂה עִמָּנוּ
Tatăl nostru, Regele nostru!
לְמַעַן שְׁמֶךָ:
Fii-ne priincios pentru numele
tău.

אֲבִינוּ מִלְכֵּנוּ חַדֵּשׁ עֲלֵינוּ
Tatăl nostru, regele nostru!
שָׁנָה טוֹבָה:
Inoiește-ne un an bun.

אֲבִינוּ מִלְכֵּנוּ בַּטָּל מֵעֲלֵינוּ
Tatăl nostru, Regele nostru!
כְּלִיגֵרוֹת קְשׁוֹת:
Zădărnicește toate măsurile aspre
făurite în potriua noastră.

אֲבִינוּ מִלְכֵּנוּ בַּטָּל מִחֲשָׁבוֹת
Tatăl nostru, Regele nostru!
שְׁאֵינֵנוּ:
Zădărnicește gândurile vrăjmașilor
noștri.

אֲבִינוּ מִלְכֵּנוּ הַפֵּר עֵצֶר
Tatăl nostru, Regele nostru!
אֵיבָנֵנוּ:
Dejoacă uneltirile dușmaurilor
noștri.

^{*)} Parte de R. Akiba (3775—3895); v. Taanith* 25, 2; «O. Ch.» § 58.

Tatăl nostru, Regele nostru !
Depărtează de la noi orice
năpăstuitor și pârâș.

אָבינו מלֵכֵנוּ בִּלְהָ כָּל־צָר
וּמִשְׁטָן מֵעַלֵּינוּ :

Tatăl nostru, Regele nostru !
Astupă gurile pârătorilor și
bârfitorilor noștri.

אָבינו מלֵכֵנוּ סָתוּם פִּיֵּיהֶם
מִשְׁטִּינֵינוּ וּמִבְרִיתֵינוּ :

Tatăl nostru, Regele nostru !
Depărtează de la fiii legămân-
tul tău ciumă, sabie, foamete,
robie, pierzare, vină- și fărde-
legc.

אָבינו מלֵכֵנוּ בִּלְהָ דְבַר וְחֶרֶב,
וְרָעָב וְשָׂבִי וּמִשְׁחִית וְעוֹן וְפֶשַׁע,
מִבְּנֵי כְרִיתָהּ :

Tatăl nostru, Regele nostru !
Prezervă moștenirea ta de mo-
limă.

אָבינו מלֵכֵנוּ מִנַּע מִנַּפָּה
מִנֶּחֱלָתָהּ :

Tatăl nostru, Regele nostru !
Fii îngăduitor și iartă-ne toate
păcatele noastre.

אָבינו מלֵכֵנוּ סָלַח וּמַחֵל
לְכָל־עֲוֹנוֹתֵינוּ :

Tatăl nostru, Regele nostru !
Șterge păcatele noastre și fă ca
fărdelegile noastre să pieară
dinaîntea ochilor tăi.

אָבינו מלֵכֵנוּ מַחֵה וְהַעֲבִיר
חַטֹּאתֵינוּ וּפֶשְׁעֵינוּ מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ :

Tatăl nostru, Regele nostru !
Șterge, prin îndurarea ta cea
nemărginită, toate urmele vino-
văției noastre.

אָבינו מלֵכֵנוּ מַחֲוִי בְּרַחֲמֶיךָ
דְּרָבִים, כָּל־שְׁמֵרֵי חַוְבוֹתֵינוּ :

Tatăl nostru, Regele nostru !
Întoarce-ne către tine cu pocă-
ință desăvârșită.

אָבינו מלֵכֵנוּ הִחֲוִירְנוּ
בְּתַשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ :

Tatăl nostru, Regele nostru !
Trinite o tămăduire desăvâr-
șită bolnavilor poporului tău.

אָבינו מלֵכֵנוּ שְׁלַח רְפוּאָה
שְׁלֵמָה לְחֹלֵי עַמֶּךָ :

Tatăl nostru, Regele nostru !
Deslințează hotărîrea cea as-
pră, care ne osândește.

אָבינו מלֵכֵנוּ קַרַּע רוּעַ גִּזְרֵךָ
דִּינֵנוּ :

Tatăl nostru, Regele nostru !
Pomeneste-ne cu o pomenire
bună dinaîntea ta.

אָבינו מלֵכֵנוּ זְכַרְנוּ בְּזִכְרוֹן
טוֹב לְפָנֶיךָ :

Tatăl nostru, Regele nostru! אָבִינוּ מֶלְכֵנוּ כְּתִבְנוּ בְּסֵפֶר
Inscrie-ne în cartea vieții תִּימִם טוֹבִים:
(bune.*)

Tatăl nostru, Regele nostru! אָבִינוּ מֶלְכֵנוּ כְּתִבְנוּ בְּסֵפֶר
Inscrie-ne în cartea mântuirii הָאֱלֹהִים וְיִשְׁעָהּ:
și a izbăvirii.*)

Tatăl nostru, Regele nostru! אָבִינוּ מֶלְכֵנוּ כְּתִבְנוּ בְּסֵפֶר
Inscrie-ne în cartea îngrijirii פְּרִנְסָה וּבְלָכָה:
și a hranei.*)

Tatăl nostru, Regele nostru! אָבִינוּ מֶלְכֵנוּ כְּתִבְנוּ בְּסֵפֶר
Inscrie-ne în cartea meritelor. זְכוּת:

Tatăl nostru, Regele nostru! אָבִינוּ מֶלְכֵנוּ כְּתִבְנוּ בְּסֵפֶר
Inscrie-ne în cartea iertării și סְלִיחָה וּמְחִילָה:
a îngăduinței.*)

Tatăl nostru, Regele nostru! אָבִינוּ מֶלְכֵנוּ הִצְמַח לָנוּ
Fă să ne răsară izbăvirea în יִשְׁעָה בְּקִרְוֹב:
curând.

Tatăl nostru, Regele nostru! אָבִינוּ מֶלְכֵנוּ הָרַם קֶרֶן
Înalță raza poporului tău Israel. וּשְׁרָאֵל עֲמֶךָ:

Tatăl nostru, Regele nostru! אָבִינוּ מֶלְכֵנוּ הָרַם קֶרֶן
Înalță raza unsului tău. מְשִׁיחֶךָ:

Tatăl nostru, Regele nostru! אָבִינוּ מֶלְכֵנוּ מִלֵּא יְדֵינוּ
Umple mâinile noastre cu bine- מִפְּרִכּוֹתֶיךָ:
cuvântările tale.

Tatăl nostru, Regele nostru! אָבִינוּ מֶלְכֵנוּ מִלֵּא אֶחָמֵינוּ
Umple hambarele noastre cu שָׂבָע:
belșug.

Tatăl nostru, Regele nostru! אָבִינוּ מֶלְכֵנוּ שְׁמַע קוֹלָנוּ
Ascultă vocea noastră, cruță-ne חוּס וְרַחֵם עָלֵינוּ:
și îndură-te de noi.

Tatăl nostru, Regele nostru! אָבִינוּ מֶלְכֵנוּ קַבֵּל פְּרַחֲמִים
Primește cu îndurare și bună- וּבְרָצוֹן אֶת־תְּפִלָּתֵנוּ:
voință rugăciunea noastră.

*) La rugăciunea de גִּלְגָּל în loc de קָבַץ «inscrie-ne», se zice תְּזַכֵּנוּ «pecetluiește (sau „confirmă”) înscriserea noastră».

Tatăl nostru, Regele nostru!
Deschide porțile cerului rugă-
ciunei noastre.

Tatăl nostru, Regele nostru!
Adu-ți aminte că suntem ță-
rână.

Tatăl nostru, Regele nostru!
Nu ne întoarce fără ispravă
dinaintea ta.

Tatăl nostru, Regele nostru!
Fie acest ceas un ceas de în-
durare și de bunăvoință înă-
inteia ta.

Tatăl nostru, Regele nostru!
Miluiește-ne pe noi, pe copiii
noștri și pe pruncii noștri.

Tatăl nostru, Regele nostru!
Fă aceasta în favoarea celor
uciși pentru numele tău cel
sfânt.

Tatăl nostru, Regele nostru!
Fă aceasta în favoarea celor
măcelăriți pentru mărturisirea
unității tale.

Tatăl nostru, Regele nostru!
Fă aceasta în favoarea celor ce
trecură prin foc și apă, pentru
sfîșîirea numelui tău.

Tatăl nostru, Regele nostru!
Răsbună înaintea ochilor noș-
tri, sângele robilor tăi, pe ne-
drept vărsat.

Tatăl nostru, Regele nostru!
Fă această pentru tine, dacă
nu pentru noi.

Tatăl nostru, Regele nostru!
Fă aceasta pentru tine, și mân-
tuiește-ne

Tatăl nostru, Regele nostru!
Fă-o pentru îndurarea ta cea
nesleită.

אָבינו מלְכֵנוּ פֶתַח שַׁעֲרֵי
שָׁמַיִם לְתַפְלָתֵנוּ:

אָבינו מלְכֵנוּ זְכוֹר כִּי עַפְרָא
אָנְחֵנוּ:

אָבינו מלְכֵנוּ נָא אִל־תְּשִׁיבֵנוּ
רִיקָה מִלְּפָנֶיךָ:

אָבינו מלְכֵנוּ תְהִי הַשְׁעָה
הַזֹּאת שְׁעַת רַחֲמִים וְעַת רְצוֹן
מִלְּפָנֶיךָ:

אָבינו מלְכֵנוּ חַמּוּל עֲלֵינוּ
וְעַל עוֹלָלֵינוּ וְשָׁפְנוּ:

אָבינו מלְכֵנוּ עֲשֵׂה לָמַעַן
הַרוּגִים עַל־נַשְׁם כְּרִשָּׁה:

אָבינו מלְכֵנוּ עֲשֵׂה לָמַעַן
מְבוֹחִים עַל־יְחִידֶיךָ:

אָבינו מלְכֵנוּ עֲשֵׂה לָמַעַן
בָּאֵי בָאֵשׁ וּבַמָּוֶה עַל־קְדוּשָׁה
שְׁמֶךָ:

אָבינו מלְכֵנוּ נָקוּם (לְעֵינֵינוּ)
נִקְמַת דַּם־עַבְדֶּיךָ, הַשְׁפּוּךָ:

אָבינו מלְכֵנוּ עֲשֵׂה לָמַעַן
אִם־לֹא לָמַעַנֵנוּ:

אָבינו מלְכֵנוּ עֲשֵׂה לָמַעַן
וְהוֹשִׁיעֵנוּ:

אָבינו מלְכֵנוּ עֲשֵׂה לָמַעַן
רַחֲמֶיךָ הַרְבֵּים:

Tatăl nostru, Regele nostru!
Fă-o pentru numele tău cel
mare, puternic și venerat, după
care suntem chemați.

אֱבִינֵנוּ מֶלֶכֵּנוּ עֲשֵׂה לָמַעַן
שִׁמְךָ הַגָּדוֹל הַגָּבוֹר וְהַנּוֹרָא
שֶׁנִּקְרָא עָלֵינוּ:

Tatăl nostru, Regele nostru!
Miluiește-ne și auzi-ne; și chiar
de suntem lipsiți de fapte bune,
fă tu cu noi milostenie și dra-
goste, și mântuiește-ne.

אֱבִינֵנוּ מֶלֶכֵּנוּ הִנֵּנוּ וְעַנֵּנוּ. כִּי
אֵין בָּנוּ מַעֲשִׂים עֲשֵׂה עִמָּנוּ
צְדָקָה וְחֶסֶד וְהוֹשִׁיעֵנוּ:

Rugăciuni de pocăință pentru zilele de Luni și Joi.*)

Luni și Joi se zice **וְהוּא רַחוּם** așară numai în zilele, localitățile și la împrejurările, când
nu se face rugăciunea de **תְּהִלָּתוֹ**. Vezi pag. 105.

(Obștea se roagă cu o evlavie ferventă:)

וְהוּא רַחוּם ¹⁾ El, Atotîn-
durătorul, iartă
păcatul și nu nimicește;
adesea își înfrânează mânia,
și nu deșteaptă toată urgia-i.

וְהוּא רַחוּם וְיִכַּפֵּר עֲוֹן
וְלֹא יִשְׁחִית. וְהִרְבָּה
לְהַשִּׁיב אָפּוֹ. וְלֹא יַעִיר

¹⁾ «Ps.» 78, 38.

*) «O. Ch.» §. 134). Aceste rugăciuni sunt alcătuite din ver-
sete ale sfintei Scripturi. — Unii susțin, că au fost compuse de *Gaonim*.
Gaon (גאון) se numia în Babilon, începând de la veacul al 7-lea până la
veacul al 11-lea, după era vulgară, șeful de școală, sau rectorul academiei și
înseamnă: *magnificență, eminență*. Cel din urmă Gaon a fost R. Hal, mort
1038. — Cât despre alegerea zilelor de Luni și Joi, ne dă Talmudul destule
lămuriri; vezi «B. Kamma», Tosef. 82, a; Midr. «Tehillim» 22; «Ketuboth»,
1. — Alții cred, că autorii acestor rugăciuni ar fi cei doi frați din Ieru-
shalaim Iosef și Benlamin, exilați de Vespasian la 3826 (d. 1. z. 1.) și vătrul
lor Șemuel, și anume: primele trei capitole de Iosef, următoarele două de
Benlamin și cele din urmă două de Șemuel. — Abraham Eucliel afirmă,
că aceste rugăciuni au fost redactate în epoca cruciadelor, când sângele
nenorociților noștri frați șiroia în Europa și în Asia. După părerea noastră,
obârșia rugăciunilor de pocăință e mult mai veche; căci aproape toate ru-
găciunile ebraice, care au fost compuse în perioada cruciadelor, nu se disting
prin stilul înflorit al Bibliei, care e păstrat în toată splendoarea-i în aceste
rugăciuni, ci au mai mult pecetea unui amestec de limbi caldeo-rabbinice.
Se știe asemenea, că în toate rugăciunile din acea perioadă, predomină
ritmul, care e înălțurat aci cu desăvârșire. Expresiunea și expunerea aces-

1) O Doamne! nu retrage îndurarea ta de la noi, harul tău și credința ta ocrotească-ne necurmat. 2) Ajută-ne, Doamne, Dumnezeuul nostru, și adună-ne dintre popoarele păgâne, pentru a mulțumi sfântului tău nume, și a proslăvi fala ta. 3) Dumnezeule, dacă ai lua aminte fărădelegile, cine ar mai putea stă înaintea ta, o Doamne? Dar cu tine este iertarea, de aceea ești venerat. 4) Nu ne trată după păcatele noastre, și nu ne răsplăti după fărădelegile noastre! 5) Dacă păcatele noastre mărturisesc împotriva-ne, atunci iartă-ne, Doamne, în favoarea numelui tău, 6) Adu-ți aminte, Doamne,

כָּל-חַמְתּוֹ: אַתָּה יְיָ, לֹא-
תִכְלָא רַחֲמֶיךָ מִמֶּנּוּ,
חֶסֶדְךָ וְאַמְתָּךְ תָּמִיד
יִצְרוּנוּ: רוּשִׁיעֵנוּ יְיָ
אֱלֹהֵינוּ, וְקַבְּצֵנוּ מִן-
הַגּוֹיִם, לַהֲדוּת לְשֵׁם
קֹדֶשְׁךָ, לְהִשְׁתַּבַּח
בְּתֵהֲלֶיךָ: אִם-עֲוֹנוֹת
תִּשְׁמְרֶיהָ, אֶדְנִי מִי
יַעֲמֹד: כִּי-עֲמָךְ הִסְלִיחָהּ
לְמַעַן תִּוְרָא: לֹא
בְחַטָּאוֹנוּ תַעֲשֶׂה-לָּנוּ,
וְלֹא כְעֲוֹנוֹתֵינוּ תִגְמֹל
עָלֵינוּ: אִם-עֲוֹנֵינוּ עָנוּ
כָּנוּ, יְיָ עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ:
זְכֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ, וְהֶסְרִידָהּ

lor plângeri, cari au fost stoarse din amărăciunea și excesul suferințelor, trădează pe Orient ca patria originii lor, și vremea care a prilejit alcătuirea lor, pare a fi aparițiunea lui Mahomet (4330), care s'a declarat ca prorocul și trimisul lui D-zeu. Acesta afirmă misiunea sa d-zeiască prin sabie, și vroiă asemenea să obție prin forță, ca Evreii să-l recunoască. Impotrivirea acestora îl pricinui cele mai crunte persecuțiuni. Durerea lor creșcă cu atât mai mult, cu cât văzură sfânta țară a străbunilor lor sub stăpânirea Saracenilor. Suferințele lor proprii și pângărirea sfântului teritoriu, trebuiau să fie atât într'ânșii explozii de imprecățiuni, și ei căutară mângăierile lor în rugăciuni, cari erau potrivite cu împrejurările unor atari vremi. 1) «Ps.» 40. 2) 106, 47. 3) 130, 3-4. 4) 103, 10.

5) «Irim.» 14, 7. 6) «Ps.» 25, 6.

de îndurările tale, de milui-
rile tale, care sunt din veci.
1) Auzi-ne, Doamne, în ziua
strămtorării; numele: Dum-
nezeul lui Iakob! Întăreas-
că-ne. 2) Doamne, ajută! o,
Rege! auzi-ne, în ziua che-
mării noastre. Tatăl nostru,
Regele nostru! miluiește-ne
și auzi-ne, și chiar de sun-
tem lipsiți de fapte bune, fă
tu cu noi milostenie, în fa-
voarea numelui tău. Doam-
ne Dumnezeul nostru! ascultă
glasul rugămintei noas-
tre, adu-ți aminte de legă-
mântul încheiat cu părinții
noștri, și ajută-ne, pentru
numele tău! 3) Doamne
Dumnezeul nostru, carele ai
scos pe poporul tău din
țara Egiptului, cu mână
tare, și ți-ai făcut ție un re-
nume, precum e până în
ziua aceasta, — păcătuit-am,
săvârșit-am nelegiuiri! Dar
cu toată dreptatea ta, Doam-
ne, înfrânează, rogu-te, mâ-
nia și urgia ta de la cetatea
ta Ierusalaim, de la muntele
tău cel sfânt; căci prin pă-
catele noastre, și prin făr-
delegile părinților noștri,

כִּי מַעֲוָלִים הָיָה: יַעֲנֵנוּ
יְיָ, בְּיוֹם צָרָה. וְשִׁבְּנוּ
שֵׁם אֱלֹהֵי יַעֲקֹב: יְיָ
רוֹשִׁיעַהּ. הַמֶּלֶךְ, יַעֲנֵנוּ
בְּיוֹם-קָרָאנוּ: אָבִינוּ,
מֶלֶכְנוּ, תִּגְנוּ וַעֲנֵנוּ, כִּי
אֵין בָּנוּ מַעֲשִׂים, צָדִיקָה
עֲשֵׂה עִמָּנוּ, לְמַעַן שְׁמֶךָ:
אֲדוֹנֵנוּ אֱלֹהֵינוּ, שְׁמַע
קוֹל תַּחֲנוּנֵינוּ, וְזָכֵר-
לָנוּ אֶת-בְּרִית אֲבוֹתֵינוּ,
וְרוֹשִׁיעֵנוּ, לְמַעַן שְׁמֶךָ:
וַעֲמָה אֲדֹנֵי אֱלֹהֵינוּ,
אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ אֶת-עַמְּךָ
מִמִּצְרָיִם מִצְרַיִם, בְּיָד
חֲזָקָה, וַתַּעֲשֵׂ-לֶךָ שֵׁם,
בְּיוֹם הַנִּזְדֹּה, חֲטָאנוּ
רָשָׁעֵנוּ: אֲדֹנֵי כָּכֵל-
צָדִיקְתִּיד, יֵשֶׁב־נָא אַפְּךָ
וַחֲמַתְךָ מֵעִירְךָ יְרוּשָׁלַם,
הִירָ-קֹדֶשֶׁךָ. כִּי בַחֲטָאֵינוּ,
וּבַעֲוֹנוֹת אֲבוֹתֵינוּ,

1) «Ps.» 20, 2. 2) «Ps.» 20, 10.

3) Următoarele 5 versete din «Daniel» 9, 15-19.

Ierusalaimul și poporul tău, ajuns-au de ocară, la toți cei din prejurul nostru. Ascultă dar, D-zeul nostru, rugăciunea robului tău și rugămintea sa, și fă să lăscie fața ta asupra Sanctuarului tău cel pustiit, în favoarea ta, Doamne!

1) Pleacă, Dumnezeuul meu, urechea ta, și auzi; deschide-ți ochii și vezi pustiirea noastră, și cetatea, care s'a numit după numele tău; căci nu pentru virtuțile noastre îndreptăm smeritele noastre rugi către tine, ci pentru îndurările tale cele multe. Doamne, ascultă! Doamne, iartă! Doamne ia aminte și fă, și nu zăbovi, o Doamne, în favoarea ta, căci după numele tău, se numește cetatea ta și poporul tău. Tatăl nostru! Tatăl îndurării! arată-ne un semn spre bine, și adună pe răsfirații noștri din cele patru unghiuri ale pământului; ca să recunoască și să afle toate popoarele, că tu Doamne ești Dumnezeuul nostru.²⁾ Da, Doamne, tu ești părintele nostru; noi suntem huma, tu plăsmuitorul nostru; și așa suntem cu toții făptura mâinilor tale. Ajută-ne dar, pentru numele tău, stânca

ירושלם ועמך, להרפה
לכל סביבותינו: ועתה
שמע, אלהינו, את תפלת
עבדך ואל תחנונו,
והאר פניך על מקדשך
הושעם, למען אדני:

השם, אלהי. אֲזַנְךָ וּשְׁמֶע.
פֶּקַח עֵינֶיךָ וּרְאֵה שְׁמֵתֵינוּ
וְהָעִיר, אֲשֶׁר נִקְרָא שִׁמְךָ עָלֶיהָ.
כִּי לֹא עַל צְדָקֹתֵינוּ אֲנִי
מִסִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ כִּי
עַל רַחֲמֶיךָ הַרְבִּים: אֲדֹנִי
שְׁמָעָה. אֲדֹנִי אֶלְלָהָה. אֲדֹנִי
הַקְּשִׁיכָה וַעֲשֵׂה, אֱלֹהֵי הַמִּתְאַחֵר
לְמַעַן אֱלֹהֵי כִּרְשִׁימֶךָ נִקְרָא
עַל־עִירְךָ וְעַל־עַמְּךָ: אֲבִינוּ הָאֵב
הַרְחֵמֵן, הִרְאֵנוּ אוֹת לְמוֹכָה
וְנִבְּרָן נְפֻצֹתֵינוּ מֵאֶרֶץ כְּנָפֹת
הָאֲרָץ: יִכִּירוּ וְיָדְעוּ כָּל־הַגּוֹיִם
כִּי אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ: וְעַתָּה יי
אֲבִינוּ אַתָּה. אֲנִי הִחֲמֵר
וְאַתָּה יִצְרֵנִי, וּמַעֲשֵׂה יָדְךָ כְּלִנִּי:
וְהוֹשִׁיעֵנִי לְמַעַן שִׁמְךָ, צוּרֵנוּ

1) «Daniel» 9, 18—19. 2) «Ies.» 64, 7.

noastră, regele nostru și izbăvitorul nostru.¹⁾ Crușă, Doamne, pe poporul tău, și nu da spre ocară proprietatea ta, ca să-l stăpâniască păgânii. De ce să se zică între noroade: „Unde este Dumnezeul lor?” Mărturisim, că am păcătuit, și nu e nimeni, care să stea pentru noi; ocrotiască-ne deci numele tău cel mare în vreme de nevoie! Recunoaștem, că suntem lipsiți de virtuți, fă dar tu cu noi milostenie, în favoarea numelui tău! Precum un tată compătimește cu copiii săi, așa Doamne, fii compătimitor cu noi, și ajută-ne, pentru numele tău! Miluiește pe poporul tău, îndură-te de proprietatea ta, ocrotește-ne după mulțimea îndurărilor tale! Milostivește-ne și auzi-ne, căci la tine, Doamne, e milostenia, făcătorule de minuni în orice vreme.

מִלְכֵּנוּ וְגֹאֲלֵנוּ: הוֹסֵה יְיָ עַל-עַמּוֹךְ, וְאֶל-תַּמָּן נִחַלְתָּךְ לְחַרְפָּה; לְמִשְׁלָבָם גּוֹיִם, לָמָּה יֹאמְרוּ בְּעַמִּים, אֵיזָה אֱלֹהֵיהֶם: יִדְעֵנִי כִּי חָטֵאתִי וְאִין מִי יַעֲמֵד בְּעֵדֵנוּ. שְׁמֶךָ הַגָּדוֹל יַעֲמֵד-לָנוּ בְּעֵת צָרָה: יִדְעֵנִי, כִּי אִין בָּנוּ מַעֲשִׂים, צָדִיקָה עֲשֵׂה עִמָּנוּ, לְמַעַן שְׁמֶךָ: בְּרַחֵם אֱהִי עַל-בָּנִים, (בֶּן) תִּרְחַם יְיָ עֲלֵנוּ, וְהוֹשִׁיעֵנִי לְמַעַן שְׁמֶךָ: חֲמוֹל עַל-עַמּוֹךְ, רַחֵם עַל-נִחַלְתָּךְ, הוֹסֵה-נָא כָּרֵב רַחֲמֶיךָ. חָנּוּ וְעֲנֵנִי, כִּי לֹךְ יְיָ הַצָּדִיקָה עֲשֵׂה גִּפְלֹאוֹת בְּכָל-עֵת:

הַבָּטִי-נָא, רַחֵם-נָא עַל-עַמּוֹךְ מְהֵרָה, לְמַעַן שְׁמֶךָ, בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים. יְיָ, אֱלֹהֵינוּ, הוּא, וְרַחֵם וְהוֹשִׁיעַה צֶאֱן מִרַעִיתְךָ. וְאֶל-יִמְשַׁל-בָּנוּ קִצָּה, כִּי לֹךְ עֵינֵינוּ תְּלוּיֹת. וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ:

Privește la poporul tău, și îndură-te de el în curând, pentru numele tău, prin nemărginitele tale îndurări. Doamne, D-zeul nostru, crușă, miluiește și mântuiește oile pășunii tale. Și să nu ne loviască furia (ta), căci ochii noștri sunt ținți către tine; ajută-ne pentru numele tău;

¹⁾ «Joel» 2, 17.

îndură-te de noi în favoarea legământului tău; privește și auzi-ne în vreme de nevoie; căci de la tine, Doamne, vine mântuirea; în tine, este nădejdea noastră, Dumnezeuul iertărilor. O, iartă, Atotputernicul cel bun și iertător! căci tu ești atotputernic, și un rege milostiv și îndurător.

רַחֵם | עָלֵינוּ לְמַעַן
בְּרִיתְךָ. הַבִּיטָה וְעֲנֵנוּ
בַּעֲת צָרָה. כִּי לָךְ, יְיָ,
הַיְשׁוּעָה. בָּךְ, תּוֹחַלְתָּנוּ,
אֱלֹהֵי סְלִיחוֹת. אָנָּה,
סֶלֶח־נָא, אֱלֹהֵינוּ וְסֶלֶח.
כִּי אַתָּה מֶלֶךְ הַנּוֹן וְרַחוּם
אָתָּה:

אָנָּה O, Rege milostiv și îndurător! Adu-ți aminte și privește la legământul încheiat între bucățile de jertfă,¹⁾ și arate-se înaintea ta jertfirea celui unic,²⁾ pentru binele lui Israel. Tatăl nostru, Regele nostru! miluiește-ne și auzi-ne, căci după numele tău cel mare ne numim. Tu, carele faci minuni în orice vreme! fă-ne și nouă după harul tău. Milostive și îndurate! privește și auzi-ne în timp de nevoie, căci dela tine, Doamne, vine mântuirea. Tatăl nostru, Regele nostru, adăpostul nostru! nu ne trată după răutatea faptelor noastre! Adu-ți aminte, Doamne, de îndurările și de milui-riile tale, și după bunătatea ta nesleită ajută-ne! Miluiește-ne! căci noi n'avem alt Dumnezeu afară de tine. Stânca noastră! ³⁾ nu ne părăsi! Doamne, Dumnezeuul nostru! nu te depăta de la noi! Suffetul nostru e sătul de sabie, de robie, de

אָנָּה מֶלֶךְ הַנּוֹן וְרַחוּם. זְכוֹר
וְהִבֵּט לְבְרִית בֵּין הַבְּתָרִים,
וְתִרְאֶה לְפָנֶיךָ עֲקֹבֵת יְהוּדָה לְמַעַן
יִשְׂרָאֵל: אֲבִינוּ מֶלֶכְנוּ חֲנּוּנוּ
וְעֲנֵנוּ כִּי שְׁמֶךָ הַגָּדוֹל נִקְרָא
עָלֵינוּ: עֲשֵׂה נִפְלְאוֹת בְּכָל־עֵת
עֲשֵׂה עִמָּנוּ כְּחֶסֶדְךָ: הַנּוֹן וְרַחוּם,
הַבִּיטָה וְעֲנֵנוּ בַּעֲת צָרָה, כִּי לָךְ
יְיָ, הַיְשׁוּעָה: אֲבִינוּ מֶלֶכְנוּ
מְחַסְנוּ. אֱלֹהֵינוּ עֲמָנוּ כְּרוּעַ
מַעַלְלֵינוּ: זְכוֹר וּבְחִמֶּיךָ יְיָ וּבְחֶסֶדְךָ,
וְקֹרֵב טוֹבְךָ הוֹשִׁיעֵנוּ: וְחַמְלָנָא
עָלֵינוּ, כִּי אֵין לָנוּ אֱלֹהִים אַחֵר
מִכָּל־עֵדֶיךָ: צוּרֵנוּ אֱלֹהֵינוּ
יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵי־תְרַחֵק מִפָּנֵינוּ
כִּי נִפְשָׁנוּ קִצְרָה מִחֶרֶב, וּמִשְׁכָּבִי

¹⁾ «Genes.» 15, 8—21. ²⁾ «Genes.» 22, 1—19. ³⁾ «Ps.» 38, 22 în plural.

ciumă și de molimă. Scapă-ne de orice nevoie și obidă, căci spre tine nădăduim! Nu ne dă de rușine, Doamne, D-zeu nostru, și fă, ca fața ta să lumineze spre noi! Adu-ți aminte, pentru noi, de legământul părinților noștri, și mântuiește-ne, pentru numele tău. Privește la nevoile noastre, și ascultă vocea noastră rugătoare, căci tu auzi ruga fiecărei guri.

Dumnezeule îndurător și milos-tiv! Indură-te de noi și de toate făpturile tale, căci nimeni nu e ca tine, Doamne, Dumnezeul nostru. O, iartă fărdelegile noastre, tatăl, regele, adăpostul și izbăvitorul nostru! Dumnezeule cel viu și neclintit! Tu ești cel mai puternic între puternici, dar totuș atotmi-lostiv și bun către toate făp-turile tale. Tu ești Domnul D-zeu nostru, D-zeu lung-răbdător și plin de îndurare; fă dar cu noi după mulți-mea îndurărilor tale, și aju-tă-ne, pentru numele tău. Ascultă, o Regele nostru, rugăciunea noastră, și sca-pă-ne din mâna dușmanilor noștri. Ascultă, o regele no-ștru, rugăciunea noastră, și scapă-ne de orice nevoie și

ומדבר וממנופה. ומכל צרה ונגזל הצילנו, כי לך קנינו: ואל-תכלימנו, יי אלהינו והאר פניך בנו: וזכר-לנו את-ברית אבותינו והושיענו למען שמך. ראה בצרותינו ושמע קול תפלתנו, כי אתה שומע תפלת כל-פה:

אל רחום וחנון. רחם עלינו ועל כל-מעשיך, כי אין כמוך, יי אלהינו: אנא, שא נא פשעינו. אלהינו, מלכנו, צורנו ונוצלנו. אל חי וקיים. החסין בכת, חסיד וטוב על כל-מעשיך. כי אתה הוא יי אלהינו, אל יגדך אפנים ומלא רחמים. עשה עמנו כרב רחמים, והושיענו למען שמך: שמע, מלכנו תפלתנו ומיד אויבינו הצילנו: שמע, מלכנו תפלתנו, ומכל צרה

obidă. Tatăl și regele nostru ești tu,¹⁾ și cu numele tău suntem chemați; ah, nu ne lăsa a fi copleșiți. Nu ne părăsi, părintele nostru! nu ne năpusti, ziditorul nostru! nu ne uită, plasmuitorul nostru! căci tu, Atotputernicul, ești un rege milostiv și îndurător!

וַיִּגְדֹּל הַצִּיּוֹן: אָבִינוּ
מֶלֶכְנוּ אֱתֵרָה, וְשִׁמְךָ
עָלֵינוּ נִקְרָא, אֱלֹהֵינוּ:
אֱלֹהֵינוּ אָבִינוּ. וְאֵלֵינוּ
תִּשָּׁאֵנוּ בִּרְאֻנוּ. וְאֵלֵינוּ
תִּשְׁכַּחֲנוּ יוֹצְרֵנוּ. כִּי אֵל
מֶלֶךְ הַנּוֹן וְרַחוּם אֱתֵרָה:

Nimeni nu e ca tine milostiv și îndurător, Doamne, D-zeul nostru! Nimien nu e ca tine, Atotputernicul, iungrăbdător, plin de dragoste și de adevăr. Mântuiește-ne dar prin îndurările tale cele nemărginite, și scapă-ne de sbucium și de urgie.²⁾ Adu-ți aminte de robii tăi, de Abraham, de Ilihak și de Iakob, și nu căută la îndărătnicia, la fărdelegea și la păcatele noastre.³⁾ Intoarce-te de la urgia mâinii tale, și călește-te de nenorocirea (ursită) poporului tău. Depărtează de la noi lovitura morții, căci atotîndurător ești tu. Și așa îți este ție calea: faci mila nemeritată din neam în neam. Cruță, Doamne, poporul tău, și scapă-ne de înșurubirea ta; depărtează de la noi lovitura ciumei și crunta împilare, căci tu ești păzitorul lui Israel!⁴⁾ A ta, Doamne,

אֵין כָּמוֹךָ הַנּוֹן וְרַחוּם, יי
אֱלֹהֵינוּ. אֵין כָּמוֹךָ, אֵל אֶרֶץ
אֲפִים וְרֹב חֶסֶד וְאַמֶּת. הוֹשִׁיעֵנו
בְּרִחְמֶיךָ הַרְבִּים, מִבַּעַשׁ וּמִרָגָז
הַצִּיּוֹן: זָכֹר לַעֲבָדֶיךָ, לְאַבְרָהָם,
לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב, אֱלֹהֵינוּ:
קִשְׁיֵנוּ וְאֵלֵנוּ שִׁיעֵנוּ וְאֵלֵנוּ מִפְּאַתֵנוּ:
שׁוּב מִחֲרוֹן אַפֶּיךָ, וְהִנָּחֵם עָלֵינוּ
הַרְעָה לְעַמֶּךָ: וְהִסֵּר מִמֶּנּוּ
מִכַּת הַמָּוֶת, כִּי רַחוּם אֱתֵרָה:
כִּי בֶן הַרְבֵּה, עָשָׂה חֶסֶד חֲנּוּן
בְּבֶלְדָּוָר וְדוֹר: הוֹסֵה יי עַל־
עַמֶּךָ, וְהַצִּיּוֹן מִזַּעַמָּךְ. וְהִסֵּר
מִמֶּנּוּ מִכַּת הַמָּוֶת וּגְזֵרָה קָשָׁה
כִּי אֱתֵרָה שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל: לֵךְ יי

1) «Ilrm.» 14,9. 2) După «Deut.» 9,31. 3) «Exod.» 32,12. 4) «Daniel», 9,7.

este dreptatea, și a noastră e rușinea. În potriva cui să cântăm? ce să zicem? ce să vorbim? prin ce să ne desvînovăm? ¹⁾ Să cercetăm purtarea noastră, s'o scrutăm, și să ne întoarcem către tine cu pocăință, căci dreapta ta este întinsă d'a primi pe cei ce se căiesc. ²⁾ O, Doamne, ajută! O, Doamne, fericește! O, Doamne, auzi-ne în ziua chemării noastre! Pe tine, Doamne, așteptăm; ție, Doamne, ne încredem; spre tine, Doamne, nădăduim. Nu tăceai însă pentru a ne chinul — căci grăiesc păgânii: „S'a pierdut nădejdea lor“. Fă ca tot genunchiul și tot omul, să se plece de acum înainte numai ție singur.

Tu, care întinzi mîna spre a primi pe nelegiuiții și păcătoșii, cari se căiesc! ah, cât de sbuciumat este sufletul nostru, de mulțimea necazurilor noastre. Nu ne uita dar în veci! Scoală-te și ajută-ne, căci la tine căutăm adăpost. Tatăl nostru, Regele nostru! dacă noi suntem lipsiți de dreptate și de fapte bune, adu-ți aminte de legământul părinților noștri, și de zîlnica noastră mărtu-

הַצְדָּקָה, וְלָנוּ בִּשְׁתֵּי הַפָּנִים: מִה־נִּתְאוּנוֹן. מִה־נִּזְאָמַר. וּמִה־נִּדְבָר. וּמִה־נִּצְטָדָק: נִחַפְּשָׁה דְרָכֵינוּ, וְנִחְקְרֵהָ, וְנִשְׁיבָהּ אֵלֶיךָ, כִּי יִמְיָךְ פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל שָׁבִים: אָנָּה יְיָ! הוֹשִׁיעָה נָּא, אָנָּה יְיָ! הַצְלִיחָה נָּא: אָנָּה יְיָ, עֲנֵנוּ בַּיּוֹם קָרָנוּ: לְךָ יְיָ חֲבִינוּ. לְךָ יְיָ קוֹיֵנוּ. לְךָ יְיָ נִסְחָל. אֶל־תִּחְשָׁה וּתַעֲנֵנוּ, כִּי נִאֲמֹר גּוֹיִם, אֲבָדָה תִּקְוָתָם: כָּל־כֹּהֵן וְכָל־קוֹמָה לְךָ לְבַד תִּשְׁתַּחֲוֶה:

הַפּוֹתַח יָד בְּתִשְׁוּבָה לְקַבֵּל פּוֹשְׁעִים וְחַטָּאִים. נִבְהִילָה נַפְשֵׁנוּ מֵרֹב עֲצָבוֹנֵנוּ. אֶל־תִּשְׁכַּחֵנוּ נִצְחָה, קוֹמָה וְהוֹשִׁיעֵנוּ, כִּי חֲסִינוּ בָךְ: אֲבִינוּ מֶלֶכֵּנוּ, אִם אֵין כֵּנוּ צִדְקָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, וְכִרְ־לָנוּ אֶת־בְּרִית אֲבוֹתֵינוּ, וְעֲדוּתֵנוּ בְּכָל־

¹⁾ După «Pläng.» ²⁾ «Ps.» 118, 25.

risire, că Domnul unul este !
 Privește la nenorocirea noastră, pentru că multe sunt
 lucrurile și chinurile inimei noastre. Ocrotește-ne, Doamne, în țara robiei noastre, și nu vărsă mânia ta asupra noastră, căci noi suntem poporul tău, fiii legământului tău. Atotputernicule ! privește, cum a scăzut cinstea noastră între popoare, și cum ne disprețuiesc ca necurățenia firei. Până când, Doamne, va fi puterea ta în robie, și fala ta în mâna vrăjmașului ? Deșteaptă puterea și râvna ta în potriua celor ce te urgisesc ; ca ei să se rușineze și să se spăimânte cu toată puterea lor ; nu fi nepăsător față cu nenorocirile noastre. De grabă să ne întâmpine îndurările tale, în ziua strămtorării noastre ; și dacă nu pentru meritul nostru, fă-o pentru tine ! Nu nimici, Doamne, amintirea rămășiței noastre ; miluiește poporul, care recunoaște unitatea numelui tău, de două ori pe zi, pururea cu dragoste, zicând :

יְיָ אֶחָד : הַבִּיטָה
 בְּעֵינֵינוּ, כִּי רַבּוּ מִקְּאוּבֵינוּ
 וְצָרוֹת לִבְבֵּנוּ : חוֹסֶה
 יְיָ עָלֵינוּ, בְּאֶרֶץ שְׂבִינוּ,
 וְאַל-תִּשְׁפּוֹךְ חֲרוֹן-אֲפִי
 עָלֵינוּ, כִּי אֲנַחְנוּ עַמְּךָ,
 בְּנֵי בְרִיתְךָ : יְיָ הַבִּיטָה,
 דָּל כְּבוֹדֵנוּ בְּגוֹיִם,
 וְשָׁקְצֵנוּ כְּטִמְאַת הַגִּדָּה :
 עַד-מָתִי, עוֹד בְּשִׁבִי
 וְתִפְאַרְתְּךָ בְּיַד-צָר :
 עוֹרְרָה גְבוּרַתְךָ וְקִנְיָתְךָ
 עַל-אוֹיְבֶיךָ. הֵם יְבוֹשׁוּ
 וַיִּחַתּוּ מִגְּבוּרָתְךָ. וְאַל-
 יִמְעֹטוּ לִפְנֶיךָ תִּלְאוֹתֵינוּ :
 מִהֵרָ יִקְדְּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ,
 בְּיוֹם צָרָתָנוּ. וְאַם-לֹא
 לְמַעַנְנוּ, לְמַעַן פָּעַל.
 וְאַל-תִּשְׁחִית וְכָר
 שְׁאֵרֵיתָנוּ : וְחֵן אֹם,
 הַמְּוֹחָדִים שְׁמֶךָ, פְּעָמִים
 בְּכָל-יוֹם תַּמִּיד בְּאַהֲבָה

וְאִמְרִים, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, י) „Ascultă Israel! Domnul,
Dumnezeul nostru, Domnul,
unul este“.

2) Rugăciune pentru îndurare (תְּהִנָּה).

Această rugăciune și psalmul ce urmează se recitează în toate zilele de lucru la שְׁחִירָת
și, după שְׁמוֹנָה עָשָׂר afară de:

ראש חודש (luna nouă); חֲמִשָּׁה עָשָׂר (a 15-a zi din luna Șevat); מִסֻּרְיָם mare și mic (serb. de sorți de Adar și Veadar); toată luna Nisan; לֵיל בְּעָרִי (a 33-a zi după Omer, la 18 ilar); de la ראש חודש până după חֲמִשָּׁה עָשָׂר de שְׁבִיעֹת (cele dintâi opt zile ale lunii Sivan până la prima zi după serb. săptămânii); חֲמִשָּׁה עָשָׂר (postul din a noua zi din Av); יוֹם כְּפוּרָה (a 15-a zi din luna Av); de la ראש חודש (ziua de spășenie) până la חֲמִשָּׁה עָשָׂר de קִבּוּץ (prima zi după serb. cuștilor)—când deja nu se zice în ajun la חֲמִשָּׁה עָשָׂר (la ajunul anului nou) și עֶרֶב ראש חודש (la ajunul anului nou) însă, se omite numai în acea zi. La intrunirile de rugăciuni făcute la un אָבֶל (unul ce e în doliu), la un חֲזָן (mire) în ziua de חֲמִשָּׁה (cununile) și la un בְּרִית מִילָה (serbarea unei circumcisiuni) în Sinagogă, nu se zice rug.

Verset introductiv.

וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל-גָּד, צִרְיָהוּ. וַיֹּאמֶר
Sunt foarte îngrijorat!
Dar mai bine să ne aruncăm în
brațele Domnului, a cărui îndurare
e nemărginită, de cât să cad în
măinile oamenilor.¹⁾

Scurta mărturisire a păcatelor.

רַחוּם וְחַנּוּן, חָטָאתִי לִפְנֶיךָ. Indurate și milos-
tive! Am păcătuit
înaintea ta! Doamne, plin de in-
durare! Indură-te de mine și pri-
mește-mi plângerile mele.

Rugăciune în ore chinuitoare de încercări grele.

Ps. 6.

יְיָ, אֵל-בְּצִלְחָן. Doamne, nu
întru mânia

1) «Deut.» 6. 4. 2) „Meghila“, 22 b. 3) II. «Șemuel», 24, 14.

*) רחמיך קרי

ta să mă mustrezi, și nu într-ur-
gia ta să mă cerți. Miluiește-mă, Doamne, că
sunt lănced; vindecă-mă, Doamne, că
oasele mele sunt sdruncinate. Și sufletul
meu este sdruncinat foarte: tu însă,
Doamne, până când? În-
toarce-te, Doamne, îmbră-
batează sufletul meu; măn-
tuiește-mă pentru harul tău! Că nu în
moarte e pome-nirea ta, în mormânt
cine îți mulțumește ție? Obosit-am
de suspinul meu, scald toată
noaptea patul meu, cu la-
crimile mele moi; așternutul
meu. Se stinge de obidă
ochiul meu, îmbătrânește din
pricina tuturor dușmanilor
mei. Depărtați-vă de la mine
toți făcătorii de rele, că
auzit-a Domnul glasul plân-
gerii mele! Auzit-a Domnul
rugămintea mea, Domnul
rugăciunea mea o primește.
Se rușinează și se sdruncină
foarte toți vrăjmașii mei, se
retrag rușinați într-o clipă.

וְאֵל-בְּהֶמְתָּךְ תִּסְרְנֵנִי:
חַנּוּנִי יְיָ כִּי-אִמְלֵל אֲנִי.
רַפְּאֵנִי יְיָ כִּי נִבְהָלוּ
עַצְמוֹ: וְנַפְשִׁי נִבְהָלָה
מְאֹד. וְאַתָּה יְיָ עַד-מָתִי:
שׁוּבָה יְיָ חֲלֹצָה נַפְשִׁי.
הוֹשִׁיעֵנִי לְמַעַן חֲסֹדְךָ:
כִּי אֵין בַּמָּוֶת זְכָרְךָ.
בְּשֹׁאוֹל מִי יוֹדֶה-לָּךְ:
יִגְעֵתִי בְּאַנְחָתִי אֲשַׁחָה
בְּכָל-לַיְלָה מִטְּהוֹ.
בְּדַמְעָתִי עֲרִשִׁי אִמְסָה:
עֲשֹׂשָׁה מִכָּעַם עֵינִי.
עֲתָקָה בְּכָל-צוּרָי:
סוּרוּ מִמֶּנִּי כָל-פְּעֻלֵּי
אָוֶן. כִּי-שָׁמַע יְיָ קוֹל
בְּכִי: שָׁמַע יְיָ תַחֲנּוּתִי.
יְיָ תִפְלֹתִי יִקַּח: יִבְשׁוּ
וַיִּבְהָלוּ מְאֹד כָּל-אֹיְבָי:
יִשְׁבוּ יִבְשׁוּ רָגַע:

¹ *Pizmon* (פִּזְמוֹן) pentru zilele de Luni și Joi.¹⁾

Luni și Joi când se zice יהוה רחום se adaugă și următorul Pizmon la שְׁחִירָת (rugăciunea de duminică); iar în celelalte zile când nu se zice יהוה רחום se începe de la

שִׁמְרֵי יִשְׂרָאֵל (Păzitorul lui Israel) pag. 108.

² Oficiantul:

יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל שׁוּב
 מִחֲרוֹן אַפָּי, וְהִנָּחֵם עָלַי
 הָרָעָה לַעֲמִיד:
 „Doamne, Dumnezeul lui Israel,²⁾ întoarce-te de la urgia mâinii tale, și căiește-te de nenorocirea, ursită poporului tău.

Obșteia (incel):

הִבֵּט מִשָּׁמַיִם וַרְאֵה, כִּי הָיִינוּ
 כְּעֵג וְקָלָם בְּגוֹיִם. נָחָשׁ כָּנֹנוּ
 בְּצִאֲנוֹ, לַטֹּבַח יוֹבֵל. לְהַרְוֵנוּ,
 וּלְאַבְדֵּנוּ, וּלְמַכָּה וּלְחִרְפָּה:
 Privește din cer și vezi, că am ajuns ocara și batjocura popoarelor; socotiți suntem ca miei duși la tăiere; supuși măcelului, nimicirii, caznei și hulei.

Obșteia, apoi oficiantul:

וּבְכָל-זֹאת, שְׁמַךְ לֹא
 שָׁכַחְנוּ, נָא אֱלֹהֵינוּ שְׁכַחְנוּ:
 „Și cu toate acestea, de numele tău n'am uitat; nu ne uită dar nici tu pe noi! Doamne, Dumnezeul lui Israel,³⁾ etc.

Obșteia (incel):

אֲרִים אוֹמְרִים, אֵין תִּזְחַלֵּת
 וְתִקְוָה. הֵן אִזֵּם לְשִׁמְךָ מְבִינָה.
 מְהוּרִי וְשׁוֹעֲתֵנוּ קְרָבָה. יִגְעֵנוּ
 וְלֹא הוֹצֵחַלָּנוּ, רַחֲמֶיךָ יִכְבְּשׁוּ
 אֶת-פִּעְסֶךָ מֵעַלֵּינוּ:
 „Nu mai au nădejde nici așteptare!“ Dar tu miluiește poporul, care nădăjduiește spre numele tău. Sfinte, apropie mântuirea noastră! Istoviți suntem și tot nu ni se dă tihnă; fă ca îndurarea ta să biruiască furia ta în privra noastră!

Obșteia, apoi oficiantul:

אָנָּה שׁוּב מִחֲרוֹנֶיךָ,
 וּרְחַם סִגְלָה אֲשֶׁר בְּחֶרֶת:
 „O, întoarce-te de la mânia ta, și îndură-te de proprietatea, ce ți-ai ales-o.“ Doamne⁴⁾ etc.

¹⁾ De regele *Hizkiah* 3237-3292. ²⁾ „Exod.“ 32, 12.

³⁾ Obșteia, apoi oficiantul repetă întâia strofă.

Obște (incet):

חֹסֶה Ocrotește-ne, Doamne, prin îndurările tale, și nu ne dă pe mâinile barbarilor. De ce să zică păgânii: „Unde este Dumnezeul lor?” —
 *) Pentru tine dar, fă nouă mi-
 lostenie, nu întârziă! —

חֹסֶה יי עלינו ברחמיו, ואל-
 תתנו בידי אכזרים. למה
 יאמרו הגוים, איזה נא אלהיהם.
 למענה עשה עמנו חסד, ואל-
 תאחר:

Obște, apoi oficialul:

אָנָּה O, întoarce-te de la
 mânia ta, și îndură-te
 de proprietatea, ce ți-ai ales-o.”
 Doamne*) etc.

אָנָּה שׁוּב מִחֲרוֹנְךָ
 ורחם סגולה אשר בחרת:

Obște (incet):

קוֹלֵנוּ Ascultă plângerea
 noastră și miluiește-
 ne. Nu ne lăsa pe mâna
 vrăjmașilor noștri, ca să ștergă
 numele nostru! Adu-ți aminte
 de ceiace ai juruit părinților
 noștri: „Ca stelele cerului voi
 înmulți seminția voastră!” *) Și
 acum iată puțin rămas-am, din
 mulți ce am fost.

קוֹלֵנוּ הַשְׁמַע וְתִחַן, ואל-
 תטֹשֵׁנוּ בְּיַד אוֹיְבֵינוּ לְמַחֲזֹת
 אֶת־שִׁמְנוּ. וְזֹכֹר אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ
 לְאֲבוֹתֵינוּ כְּבֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם
 אֲרָבָה אֶת־זֶרְעֶכֶם. וְעַתָּה
 נִשְׁאַרְנוּ מְעַט מִחֲרָבָה:

Obște, apoi oficialul:

וּבְכָל־זֶאת Și cu toate ace-
 stea, de numele tău
 n'am uitat; nu ne uită dar nici
 tu pe noi! Doamne*) etc.

וּבְכָל־זֶאת, שְׁמֹךְ לֹא
 שָׁכַחְנוּ נָא אֶל־תִּשְׁכַּחְנוּ:

Obște (incet):

עֲזָרְנוּ Ajută-ne, Dumnezeu
 mântuirei noastre, pen-
 tru mărirea numelui tău! sca-
 pă-ne și iartă păcatele noastre,
 în favoarea numelui tău. *)

עֲזָרְנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ, עַל־דִּבְרֶךְ
 כְּבוֹד־שִׁמְךָ, וְהַצִּילְנוּ וּבָרַךְ עַל־
 הַטֹּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֹךְ:

Obște, apoi oficialul:

” Doamne, Dumnezeul lui
 Israel, întoarce-te de la
 urgia mâniei tale, și căiește-te
 de nenorocirea, ursită poporu-
 lui tău.

” יי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל שׁוּב
 מִחֲרוֹן אַפֶּיךָ, וְהִנָּחֵם עַל־
 הָרָעָה לַעַמֶּךָ:

*) «Ps.» 115, 2. *) «Exod.» 32, 13. *) «Ps.» 79, 9.

*) Obște, apoi oficialul repetă întâia strofă din pag. 107.

Urmarea rugăciunii de îndurare=תְּחִינָן

שׁוֹמֵר Păzitorul lui Israel, שְׂמֹר
 păzește rămășița lui שְׂמֹר
 Israel, ca să nu piară Israel, וְאַל-
 care zice: *Ascultă Israel!* יֵאבֹד יִשְׂרָאֵל. הָאוֹמְרִים,
 שְׁמַע יִשְׂרָאֵל:

שׁוֹמֵר Păzitorul poporului שְׂמֹר
 unic,^{*)} păzește ră-
 mășița poporului unic, ca să וְאַל-
 nu piară poporul unic, care יֵאבֹד גּוֹי אֶחָד. הַמְּתַהַדִּים
 recunoaște unitatea nume- שְׁמַד, יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד:
 lui tân (zicând): „*Domnul, Dumnezeul nostru, Dom-
 nul, unul este*”.

שׁוֹמֵר Păzitorul poporului שְׂמֹר
 sfânt, păzește rămă- שְׂמֹר
 șița poporului sfânt, ca să שְׂמֹר
 nu piară poporul sfânt, care וְאַל-
 glăsuiește de trei ori *Kadosh*. יֵאבֹד גּוֹי קְדוֹשׁ.
 în onoarea celui Atotsfânt. הַמְּשַׁלְּשִׁים בְּשִׁלּוֹשׁ
 קְדוֹשׁוֹת, לְקְדוֹשׁ:

מְתַרְצֶה O Tu, care te în- מְתַרְצֶה
 blânzești prin c- בְּתַחֲנוּנִים.
 vlavie și te înduioșezi prin וְתַתְּנֵנִי.
 rugămintе, lasă-te să fii im- הַתַּרְצֶה וְהַתְּנִים לְדוֹר
 blânzit și înduioșat de către עָנִי, כִּי אֵין עוֹזֵר:
 neamul sărman, care n'are
 alt ajutor!

אָבִינוּ Părintele și Regele אָבִינוּ
 nostru! Miluiește-ne מַלְכֵנוּ, חַנּוּנוּ
 și auzi-ne! Și chiar dacă וְעֲנֵנוּ. כִּי אֵין מַעֲשִׂים,
 suntem lipsiți de fapte bune, עֲשֵׂה עִמָּנוּ צְדָקָה וְחֶסֶד,
 fă tu cu noi milostenie, și וְהוֹשִׁיעֵנוּ:
 dragoste, și mântuiește-ne!

^{*)} Aceste expresiuni sunt cunoscute fiecărui cititor al Bibliei.

Incheierea rugăciunilor de תהיט.

ואנחנו ¹⁾ Ah! noi nu știm
ce să facem (ca să
ne desvinovățim);—de aceea
ochii noștri sunt întinși
către tine. ²⁾ Adu-ți aminte,
Doamne, de îndurările și de
miluirile tale, căci sunt din
veci. ³⁾ Fă să ne bucurăm
de dragostea ta, Doamne,
precum o așteptăm de la
tine! ⁴⁾ Nu ne pomeni pă-
catele trecute; de grabă să
o ia înaintea îndurarea ta,
căci suntem foarte înjosiți. ⁵⁾
Miluiește-ne, Doamne, mi-
luiește-ne, căci destul ne-am
săturat de hulă. ⁶⁾ În mânie
adu-ți aminte de îndurare,
căci ⁷⁾ cunoști firea noastră;
adu-ți aminte că țărână sun-
tem. ⁸⁾ Ajută-ne, Dumnezeu
al mântuirii noastre, pentru
mărirea numelui tău; sca-
pă-ne și iartă-ne păcatele
noastre, în favoarea nume-
lui tău!*)

ואנחנו לא נדע מה
נעשה, כי עליך עינינו;
זכר-רחמך יי וחסדך;
כי מעולם הָמָה: יהי-
חסדך יי עלינו, כאשר
יחלנו לך: אל תזכר-
לנו עונות ראשונים. מהר
יִקְדְּמוּנו רַחֲמֶיךָ, כי
רָלוּנו מָאד: חַנּוּנוּ יי
חַנּוּנוּ בִּירֵב שְׂבַעֲנוּ בוֹ;
בְּרָנוּ רַחֵם תְּזַכּוּר, כי
דוּא יָדַע יִצְרָנוּ. וְכוּר
כִּי-עָפָר אָנֹחֶנוּ: עֲזָרְנוּ!
אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ, עַל-דִּבְרֵךְ
כְּבוֹד-שִׁמְךָ. וְהַצִּילֵנוּ
וְכִפֵּר עַל-חַטֹּאתֵינוּ,
לְמַעַן שִׁמְךָ: חַדָּק

Dumnezeu, începutul și sfârșitul țintei de pocăință.

Luni și Joi se adaugă rugăciunea următoare אל ארך אפים. Nu se zice însă, când cînd
în acele zile: תִּלְוֵנוּ מִיָּד, עֲרַב פָּסַח, mare și mic, וְאֵשׁ חַדָּשׁ, și la un עֲרַב יוֹם כְּפוּר תִּשְׁעָה בָּאָב.
(שַׁבָּעַת), în săptămîna de jale.

אל ארך אפים ורחמים
נאמת, אל-באסף תזכירנו;
אלא Dumnezeule îndelung-
răbdător și plin de milă
și adevăr! Nu ne muștră întru

¹⁾ Il. «Cron.» 20, 12. ²⁾ «Ps.» 25, 6. ³⁾ «Ps.» 33, 22. ⁴⁾ «Ps.» 79, 8.

⁵⁾ «Ps.» 123, 3. ⁶⁾ «Habak.» 3, 2. ⁷⁾ «Ps.» 103, 14. ⁸⁾ «Ps.» 79, 6.

^{*)} Oficialantui zice *Jum. Kaddis*, vezi pag. 59.

mânia ta. Crușă, Doamne, poporul tău, și scapă-ne din orice rău. Ți-am păcătuit ție Stăpâne, iartă Atotputernicule, după îndurarea ta cea nemărginită.

חוסה יי על-עמך, והושיענו
מכל-דע: חטאנו לך אדוני,
סלח-נא קרב רחמך אל:

Rânduială citaniei din Thora.*) סדר קריאת התורה

Scoaterea Thorei din sfântul chivot. הוצאת ספר תורה.

*) Și a fost, când se porni chivotul, zicea Moșe: Scoală-te, Doamne, ca să se risipiască vrăjmașii tăi, și să fugă dușmanii tăi dinaintea ta. 2) Căci din Sion va ieși învățătură, și cuvântul Domnului din Ierusalaim. 3) Lăudat fie acela, ce a dat învățătura poporului său Israel, prin sfințenia sa.

ויהי בנסע הארון,
ויאמר משה קומה יי,
ויפצו איביו, וינסו
משנאיו מפיך: כי
מציון תצא תורה, ודבר-
יי מירושלם: ברוך,
שנתן תורה לעמו
ישראל, בקדשתו:

Recunoașterea veracității lui Dumnezeu și a învățăturei. 4)

ברוך Binecuvântat fie numele tău, Stăpâne al universului! Binecuvântate: coroana ta și reședința ta. Fă ca

ברוך שמה דמרא עלמא
ברוך בתרן ואתרן. יהא רעיתך

*) Ezra și colegiul său vroind ca învățământul religios și moral să fie răspândit în toate păturile societății, au prescris, ca de trei ori pe săptămână să se citească Thora înaintea poporului adunat în Sinagogă, și s'a hotărât pentru aceasta citanie următoarele zile: Sâmbăta, Luni și Joiă.—Thora alcătuită din cele cinci cărți ale lui Moșe (Pentateuch), este scrisă foarte corect pe pergament și înfășurată pe două suluri de lemn. Ea este împărțită în 54 «Sidroth» (pericope) și fiecare «Sidra» e subîmpărțită în 7 «Parsiioth» (secțiuni). Sâmbăta, la rugăciunea de dimineață, se citește o Sidră întreagă; la rugăciunea de Min'ha însă, precum și Luni și Joiă la rugăciunea de dimineață, se citește numai prima secțiune (פרשה) de la Sidra (סדרה) Sâmbetei viitoare. Citania pentru zilele de sărbătoare și Luniile Noue, se alcătuiesc din pasajele Pentateuchului, referitoare la aceste zile, și la jertfele aduse odinioară într'ânsele. Despre rânduiala citaniei din vechime, vezi «Meghilla» 29 b; «Soferim» 16, 10.

1) «Num.» 10,35. 2) «Iesahahu» 2,3. 3) «Col-Bo» de R. Peretz Cohen; după alții de Bar Șeșeth, discipolul lui Alfasi, acesta e R. Il'ihak b. R. Iakob b. Alfasi, numit מ"י 4815—4905. 4) Din Zohar P. Vallakhei, 269, rând. de R. Șimeon ben lochai 3855—3940.

poporul tău Israel să se bucure în veci de bunăvoința ta, și mântuirea drepte tale arată-o poporului tău în Templul tău cel sfânt. Fă să se resfrângă asupra-ne strălucirea luminei tale, și primește rugăciunile noastre cu dragoste. Fie voia ta, de a ne hărăzi cu o vieață îndelungată și fericită; fă ca și eu să fiu socotit între cei drepecți. Indură-te de mine și ocrotește-mă atât pe mine, cât și pe toți ai mei, precum și tot ce e al poporului tău Israel. Tu ești acela, care hrănești pe toți și îngrijești de toți; tu stăpânești peste toate; tu stăpânești peste regi și a ta este împărăția. Eu, robul Atotsfântului, binecuvântat să fie, eu mă închin înaintea ta și înaintea prețioase tale învățături în toată vremea. Nu pe oameni mă sprijinesc, nici pe cei ce se cred a fi zei mă reazăm, ci numai pe tine, cerescule Părinte! Numai tu ești un Dumnezeu adevărat, învățătura ta e cea adevărată, prorocii tăi sunt cei adevărați, tu faci mult bine și răspândești adevăr. Numai pe tine mă sprijinesc, și numelui tău celui sfânt și strălucitor grăiesc laude. Fie-ți plăcut să-mi deschizi inima spre învățătură, și să împlinești cere-rile inimei mele, și ale inimei în-tregului tău popor Israel, spre bine, spre vieață și spre pace.

עם עמך ישראל ללעלם. ופורך
ימיןך אחיך לעמך בבית
מקדשך. ולא ממנו לך משוב
נהוך. ולקבל צלותך ברחמין.
יהא רענא קדמך דתוריד לך
חיון במיביטא. וליהוא אנא
פקידא בגו צדיקנא. למרחם
עלי ולמנטר יתי ונת כל-די-לי.
ודי לעמך ישראל: אנת הוא
זן לכלא ומפרנס לכלא. אנת
הוא שליט על כלא אנת הוא
דשליט על מלכא ומלכותא
די-לך היא: אנא עבדא דקדשא
ברוך הוא דסגנדא קמיה ומקמא
דיבר אורייתא בכל-עדן ועדן.
לא על אנש רחנא. ולא על-
בר-אלהין סמכנא. אלא
באלהא דשמיא. דהוא אלהא
קשט ואורייתא קשט. ונביאיה
קשט. דמנא למעבר טבון
וקשט. בה אנא רחין. ולשמה
קדישא יקרא אנא אמר
תושבחן. יהא רענא קדמך
דתפתח לבי באורייתא ותשלים
משאלן דלבי ולכא דכל-עמך
ישראל למב. ולחיון ולשלם:

Observare: În zilele de lucru se scot 2 כְּפָרִים, numai

הַיּוֹלֵךְ סַעֲדָה בְּסֶחַי הַקֶּהָן וְרֹאשׁ הַיָּשׁ.

Chemare pentru venerațiunea lui Dumnezeu.

Oficiantul (înând sfânta Thora în brațul drept, zice cu glas tare:

גָּדְלוּ לַיהוָה אֱתֵי וּנְרֹמְמָהּ מְרִיטֵי
cu mine, și să înăl-
țăm numele lui deodată. ¹⁾ שְׁמוֹ יִהְיֶה:

— Oficiantul duce suturile Thorei spre amvon.— Obște se închină și răspunde:

לֵךְ יְיָ הַגְדֵּלְהָ וְהַנְּבִירָהּ, A ta Doamne, este
mărirea, puterea, fala, ²⁾ לֵךְ יְיָ
izbânda și strălucirea, ca și tot c.
este în cer și pe pământ. A ta
Doamne, este împărăția și înălța-
rea. Tu capul tuturor! ³⁾ לֵךְ יְיָ
pe Domnul, Dumnezeul nostru,
înclinați-vă la așternutul picioa-
relor lui: sfânt este el! ⁴⁾ לֵךְ יְיָ
pe Domnul, D-zeul nostru, închi-
nați-vă la muntele său cel sfânt,
căci sfânt este Domnul, Dumne-
zeul nostru!

אֵב הַרְחֵמֵם, הוא ירחם עם, אֵב הַרְחֵמֵם
עמוסים. וְיִזְכֹּר בְּרִית אֲבֹתֵינוּ, וְיִזְכֹּר
נִפְשֵׁינוּ מִן הַשְׁעוֹת, וְיִזְכֹּר
הַדְּרוֹת. וְיִזְכֹּר בְּיָדָהּ הַדָּרָה מִן
הַשְׁעוֹת, וְיִזְכֹּר אֲוֵתֵנוּ לְפָלֶמֶת
עוֹלָמִים, וְיִמְלֵא מִשְׁאֲלוֹתֵינוּ
בְּמִדָּה טוֹבָה וְשׁוּעָה וְרַחֲמִים:

¹⁾ „Ps.” 34, 4. Massecheth „Soferim” 14, § 11.

²⁾ I. „Cronica” 29, 11.

³⁾ „Ps.” 99, 5. ⁴⁾ „Ps.” 99, 9.

Se depune Thora pe amvonul ce se află în mijlocul estradel; oficiantul zice ceiaze urmează, apoi chită succesiv pe aceia, cari sunt admiși la onoare d'a rosti binecuvântările înainte de citanie și după citania capitoulului zilei din Thora.

ותגלה ותראה מלכותו עלינו
בזמן קרוב, ויחן פלמתינו
ופלמט עמו, בית ישראל לחן,
ולחסד, ולרחמים ולרצון ונאמה
אמן: הפל הבו גדל לאלהינו
ותנו כבוד לתורה: (פהן קרב,
נעמד פהן:) ברוך שנתן תורה
לעמו ישראל בקדשתו: תורת
י תמימה, משיבת נפש. עדות
י נאמנה, מקימת פתי: פקודי
י ישראל, משמחי לב. מצות י
ברה מאד עינים: י עז לעמו
ותן י וברך את עמו בשלום:
האל, תמים ורפו, אמרתי
צדוקה, מן הוא לכל
החוסים בו:

Obște în cor:

ואתם, הדבקים ביי אלהים,
Domnul Dumnezeu
vostru, veți trăi cu toți, ca astăzi.⁶⁾

Binecuvântări la citanie. *) ברכות התורה

Cel ce este chemat la Thora, zice înainte de citanie:

ברכו את יי המברך:
cel proslăvit.

1) „Soferim“, 14, 12. 2) Dacă nu s'află prezinte un Cohen, oficiantul invită pe un Levi sau Israel în locul său. 3) „Ps.“ 19, 8 — 9. 4) „Ps.“ 29, 11. 5) „Ps.“ 18, 31. 6) „Deut.“ 4, 4. 7) „Soferim“ 13, 8; vezi Tosefoth lom Tob „Berach.“ 7, 3.

*) Numărul celor chemați la Thora (קראים) este hotărât precum urmează: Luniă, Joia, Sâmbăta (la rugăciunea de Min'ha), Purim și Hanucca sunt

Obșten, apoi cel chemat, răspund:

כָּרוּךְ יְיָ הַמְבָרֵךְ, לְאוֹלָם וָעֶד:
 Laudat fie Domnul, cel proslăvit, în
 vecii vecilor.

Cel chemat urmează:

כָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מְלֶכֶּךְ
 D-zeul nostru, regele
 universului, care ne-ai ales pe noi
 dintre toate popoarele, pentru a
 ne da nouă învățătura ta. Laudat
 fii Doamne, dătătorul Thorei (in-
 vățăturei).
 כָּרוּךְ אַתָּה יְיָ נֹתֵן הַתּוֹרָה:
 העולם, אשר נתן לנו את התורה.
 העמים, ונתן לנו את התורה.

După citanș capitoului, cel chemat la Thora zice:

כָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מְלֶכֶּךְ
 Dumnezeul nostru, re-
 gele universului, care ne-ai dat
 nouă o învățătură de adevăr, și
 vicață veșnică ai sădit în mijlocul
 nostru. Laudat fii Doamne, dătă-
 torul Thorei (invățăturei).
 כָּרוּךְ אַתָּה יְיָ נֹתֵן הַתּוֹרָה:
 העולם, אשר נתן לנו תורה.
 אמת, וחי עולם נטע בתוכנו.

După citanie, la שחרית, oficiantul zice קריש קריש. Niciodată însă după o citanie la חזקיה.

Rădăcarea Thorei. 2) חזקיה

După citanie, oficiantul rădăcă sulurile Thorei, și o arată obștel, care închinându-se zice:

וְזֹאת הַתּוֹרָה, אֲשֶׁר-שָׁם
 מֹשֶׁה לִפְנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל, עַל-פִּי
 יְיָ בְּיַד-מֹשֶׁה: עֵינֵי-רַחֲמִים הָיוּ
 לַמַּחְזִיקִים בָּהּ, וְתַמְכִּיחַ מֹאשֶׁר:
 דְּרָקִיהָ דְּרַבִּי-גֵּעַם, וְכֹל-נִתְיַבְתִּיהָ
 וְזֹאת הַתּוֹרָה, אשר-שם
 משה לפני בני ישראל, על-פי
 יי ביד-משה: עיני-רחמים היו
 למחזיקים בה, ותמכיה מאשר:
 דרקה דרבי-געם, וכל-נתיבתייה

chemată *trei* inși, de sex bărbătesc, cari au trecut peste vârsta de 13 ani; în zilele Lunilor Noue și la semi-sărbători—*patru*; în sărbătorile cele mari—*cinci*; în Ziua de Ispășenie—*șase* și într-o Sămbătă de rând—*șapte*, alară de aceia (ספרי), care citește un capitol din Proroci ca *incheiere* (הקשר). *Cohanim* (urmașii lui Aharon) sunt chemați cei dintâi, apoi vin urmașii tribului lui *Levi* și după dâșii ceilalți membri ai comunității, (v. Tosefoth „Moed Katan” 27, b; „Gihittin” 59, a; „Nedarim” 62, a; „Horioth” 13, a; Tosefoth „Taanith” 27, b; „O. Ch.” 693, „Turei Zahab”; „B. Kama” 82, a; „Berachoth” 12, b; „Soferim” 16, 10; „Meghilla” 29, b; „Ester Rabba”, la început; „Rași” la „Meghilla” 2, a).

1) De Rabbi Hamenuna, 4010, discipolui lui Rab. „Berachoth” 11, și 49 b, „Soferim”, 13, 8. 2) Ierusalim, „Sotâ” cap. 7; „Soferim”, 14.

3) „Deut.” 4, 44. 4) „Pilde” 3, 18. 5) „Pilde” 3, 17. 6) „Pilde” 3, 16.

vieții este în dreapta ei, în stângă-i bogăție și cinste. Domnul doarește, pentru dreptatea lui, ca învățătura să se măriască și măreață să fie.¹⁾

שְׁלֹם: אֶרֶךְ יָמִים בְּיָמֶיהָ
בְּשִׂמְלֶהָ עֲשֶׂה וְכַבֹּד: יְיָ חֲבִיב
לְמַעַן צְדָקָה וְיִגְדִּיל תּוֹרָה וְיִאֲדִיר:

Rugăciune de pocăință pentru dăinuirea lui Israel.²⁾

Luni și Joi, când se zice תְּהַנֵּן, recitează oficialul, după citanle, următoarele rugăciuni, înainte d'a pune Thora în sfântul chiuvot.³⁾

יְהִי רָצוֹן Fie plăcut înaintea
cerescului nostru Ta-
tă, d'a rezidi casa vieții noastre,⁴⁾
și d'a restatornici în curând, în
zilele noastre, reședința sa între
noi. Amin.

יְהִי רָצוֹן מִלִּפְנֵי אֲבִינוּ שֶׁבְּשָׁמַיִם,
לְכֹנֵן אֶת-בֵּית תְּהִינָה וְלִקְשֹׁב אֶת-
שְׂכֵנֵינוּ בְּרֹאבוֹנוּ, בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ.
וְנֹאמֶר אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן Fie plăcut înaintea
cerescului nostru
Tată, d'a se îndură de noi, și de
supraviețuitorii noștri, și d'a de-
părtă stricăciune și ciumă de la
noi, și de la tot poporul său, casa
lui Israel. Amin.

יְהִי רָצוֹן מִלִּפְנֵי אֲבִינוּ שֶׁבְּשָׁמַיִם,
לְרַחֵם אֶעֱלִינוּ וְעַל פִּלָּטָנוּ, וְלִמְנוּעַ
מִשְׁחִית וּמַגָּפָה מֵעַלְיָנוּ, וּמֵעַל כָּל-
עַמּוֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל. וְנֹאמֶר אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן Fie plăcut înaintea
cerescului nostru
Tată, d'a ocroti pe cărturaril lui
Israel, pe ei și pe femeile lor,
pe fiii și pe fiicele lor, pe ucenicii
lor și pe învățăceii ucenicilor lor,
în toate locurile reședințelor lor.
Amin.

יְהִי רָצוֹן מִלִּפְנֵי אֲבִינוּ שֶׁבְּשָׁמַיִם,
לְמַנְתֵּנָּנוּ חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל, חֲסִידֵי
וּבְנֵי יִתְחַבְּדוּ, וְתַלְמִידֵיהֶם
וְתַלְמִידֵי תַלְמִידֵיהֶם, בְּכָל-מְקוֹמוֹת
מוֹשְׁבֹתֵיהֶם. וְנֹאמֶר אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן Fie plăcut înaintea
cerescului nostru
Tată, d'a ne face să auzim vești
îmbucurătoare, izbăvitoare și mîn-
găioase,⁵⁾ și adune pe răsfații
noștri din cele patru unghiuri ale
pământului. Amin.

יְהִי רָצוֹן מִלִּפְנֵי אֲבִינוּ שֶׁבְּשָׁמַיִם,
שֶׁנֶּשְׁמַע וְנִרְאֶה עֲשֶׂה בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת,
יִשְׁעוֹת וְנִחְמוֹת, וְנִכְנֵן נִדְחֵינוּ מֵאֶרֶץ
בְּנִפּוֹת הָאֲרֶץ. וְנֹאמֶר אָמֵן.

וְאֵתָּנוּ Și voi, fraților noștri din
casa lui Israel! voi, cari
gemeți în nenorocire și în robie,
cari suferiți pe pământ sau pe
mare, Atotprezentul îndure-se de

אֵתָּנוּ כָּל-בֵּית יִשְׂרָאֵל, תְּהַתְּנֵנוּ
בְּצָרָה וּבְשִׁבְיָהּ, הָעֹמְדִים בֵּין בָּיִם
וּבֵין בִּיבְשָׁה, חֲסִידֵינוּ וְרַחֵם אֶלֵּיהֶם.

¹⁾ „lešailahu” 42, 21. ²⁾ De R. Levi ben Bețalel (5317-5337 în Nicolsburg).

³⁾ În timpul când se face קְלִיָּה (văluirea). ⁴⁾ Templul din Ierusalaim.

⁵⁾ Din gura prorocului Eliahu.

voi și scoată-vă din strâmtoare la
lărgime, din întuneric la lumină,
din robie la izbăvire, în curând și
în vreme de aproape. Amin:

וַיִּצְאֵם מִצָּרָה לְרוּחָהּ וּמֵאֲפֶלֶה לְאוֹרָהּ
וּמִשְׁעָבוֹד לְגִאֲלָהּ הִשְׁמָא בְּעֵנָה לֹא
וּבְזִמְן קָרִיב. וְנֹאמַר אָמֵן:

Punerea Thorei în sfântul chivot.

Oficiantul în Thora și îndreptându-se spre אָרֶץ חֻכְשׁ (chivot), zice:

יְהִלְלוּ אֶת־שֵׁם יְיָ כִּי־
דֹמִינֻס, כִּי יֵלֵל
נִשְׁגָּב שְׁמוֹ לְבַדּוֹ.
e numai numele lui, singur.

Obșteea răspunde:

הוֹדוּ עַל־אֲרֶץ וְשָׁמַיִם:
יְיָ הוֹדוּ קֶרֶן לְעֻמּוֹ תִּהְיֶה
לְכָל־חַסִּידָיו לְבָנֵי
יִשְׂרָאֵל עִם קָרְבוֹ.
הוֹלְלוּהָ:
Strălucirea sa e
peste pământ și cer;
și el înalță raza poporului
său, spre fala tuturor cuvio-
șilor săi, fiilor lui Israel,
poporului ce-i este aproape.
Hallelu-Ia.

Ps. 24.—Binecuvântare și meritarea binecuvântării. 2)

לְדָוִד. אֶל לִוִּי הָאֲרֶץ
Psalm. Al Domnului
e pământul și plinirea lui, lu-
mea și cei ce locuiesc într'ansa.
Căci el l'a întemeiat peste
mări, și peste râuri l'a întărit.
Cine se poate sui pe muntele
Domnului? Și cine poate stă
în locul său cel sfânt? Cel cu
măinile nevinovate, și cel cu-
rat la inimă, cel care nu-și în-
dreptează sufletul la deșertă-
ciune, și nu jură cu viclenie.
Acesta va lua binecuvântare
de la Domnul, și răsplata
dreaptă de la Dumnezeuul mân-
tuirii sale. Așa este neamul

לְדָוִד. מִזְמוֹר. לִוִּי הָאֲרֶץ
וּמְלוֹאָהּ, תִּבְל וְיִשְׁבִּי בָהּ. כִּי־
הוּא עַל־יָמִים יְסֻדָּהּ, וְעַל־נְהָרוֹת
יְכַוְנָהּ: מִי־יַעֲלֶה בָהָר יְיָ, וּמִי־
יָקִים בְּמִקְוֵם קִדְשׁוֹ: גָּבִי בַּפִּים
וְבַר לִלְבָב, אֲנִשֵּׁר | לֹא־נִשְׁאָא
לִשְׁוֹא נִפְשׁוֹ, וְלֹא נִשְׁבַּע לְמַרְמָה:
יִשָּׂא בְרָכָה מֵאֵת יְיָ, וְיִדְבָּקָהּ
מֵאֱלֹהֵי יִשְׁרָאֵל: זֶה דֹּר דִּרְשׁוֹ

1) Psalmul* 148, 13, 14.

2) Acest Psalm (mizmor) se zice, când se duce Thora la sf. chivot.—
El e totdeauna cel dintâi din psalmii pentru zilele săptămânii, cari se
recitează după rugăciunea de dimineață, și cari se cântau odinioară de Leviti
în sf. Templu (v. Tr. „Tamid” cap. 7, Mișna 4; Talm. „Roș ha-Šana” 31).

acelor ce-l cercetează, cari caută fața ta; așa e Iakob. Sela! Rădicați, voi porților, capetele voastre, și rădicați-vă, voi ușilor veșnice, ca să intre împăratul slavei! — „Cine e împăratul slavei?” Domnul, cel puternic și viteaz — Domnul viteazul războiului. Rădicați, voi porților, capetele voastre, și rădicați-vă, voi ușilor veșnice, ca să intre împăratul slavei! — „Cine e împăratul slavei?” Domnul Sebaoth, el este împăratul slavei. Sela!

מִבְּקָשֵׁי פָנֶיךָ יַעֲקֹב סֵלָה: שְׁעָרִים רְאִי שִׁיכֶם וְהִנֵּה שָׂאוּ פִתְחֵי עוֹלָם, וְיִבְּאוּ מֶלֶךְ הַכְּבוֹד: מִי זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד, יְיָ עֲזֹז וְגִבּוֹר, יְיָ גִבּוֹר מִלְחָמָה: שְׂאוּ שְׁעָרֵי הָאֲשִׁיכֶם, וּשְׂאוּ פִתְחֵי עוֹלָם, וְיִבְּאוּ מֶלֶךְ הַכְּבוֹד: מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד, יְיָ צְבָאוֹת, הוּא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד. סֵלָה:

Când se pune Thora în הקדוש se zice:

1) Și când se așează (chi-votul) ziceă (Moșe): Intoarce-te, Doamne, la miriadele miilor lui Israel. 2) Înaltă-te, Doamne, la iocul odihnei tale, tu și chi-votul puterei tale. Preoții tăi îmbrăce-se cu dreptate și cuviosii tăi chiuie. Pentru David, robul tău, nu respinge fața unșului tău. 3) «Căci învățătură bună vă dau vouă, nu părăsiți dar Legea mea. Ea este pomul vieții pentru acei ce se lipsesc de dansa, și cine se reazimă de dansa e fericit. Căile ei sunt căi plăcute și toate cărările ei duc spre pace». 4) Intoarce-ne, Doamne, către tine, și ne vom Intoarce și noi; reînnoiește zllele noastre ca înai înainte.

וּבִגְדֵיכָם יִאֲמַר שׁוּבָה יְיָ רַבְבוֹת אֱלֹפֵי יִשְׂרָאֵל: קוּמָה יְיָ לְמִנְחָתֶךָ אֲפָה וְאֶרֶז אֶזְרָא: פְּהִינֶךָ יְיָ לְבָשֵׁי צִדִּיק וְחִסְדֶּיךָ יִרְגֵנוּ: פִּעֲבוֹר דָּוִד, עֲבֹדְךָ אֶל־תִּשָּׁב פָּנֵי מַשִּׁיחֶךָ: כִּי לָקַח טוֹב נִסְתִּי לָכֶם, חוֹדְתִי אֶל־תַּעֲזֹבוּ: עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחְזִיקִים בָּהּ, וְחַמְּקֶיהָ מְאֹדָּה: דְּרָכֶיהָ וְדְרִיגָתָם וְכָל־נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלוֹם: הַשִּׁיבֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְנִשְׁוֹבָה, חֲדָשׁ יָמֵינוּ בְּקִרְבֶּךָ:

Psalmi la Keduša di Sidra

I. Versete introductive Ps. 84, 5; Ps. 144, 15.

5) אֲשֶׁרִי יוֹשְׁבֵי בֵיתְךָ, עוֹד יִהְלָלוּךָ סֵלָה:
אֲשֶׁרִי הָעַם שֶׁכָּבְחָה לָּךְ, אֲשֶׁרִי הָעַם שֶׁיְיָ אֱלֹהֵינוּ:

1) „Num.” 10, 36. 2) „Ps.” 132, 8-10. 3) „Pilde” 4, 2; 3, 18, 17.

4) „Plâng.” 5. 21. 5) Traducerea versetelor introductive, a psalmului 145 și a versetului final, vezi pag. 46.

Ps. 145.

Atotbunătaea lui Dumnezeu.

תהלה לָדֹד.

אֲרוֹמְמוֹךְ אֱלֹהֵי הַמַּלְאָכִי וְאֶבְרַכְךָ שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד:
בְּכָל-יוֹם אֶבְרַכְךָ וְאֶהְלֶלְךָ שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד:
גָּדוֹל יְיָ וְהַלֵּל מְאֹד וְלִגְדֹלְתוֹ אֵין חֶקֶר:
דֹּד לְדֹד יִשְׁבַּח מְעַשֶּׂיךָ וְגִבּוֹרֹתֶיךָ יִגְדֹּד:
הַעֲדָה בְּבוֹד הַתְּהִלָּה וְדַבְּרֵי גִפְלֹאֲתֶיךָ אֲשִׁיחָה:
וְעֲזֹז נִזְרֹאֲתֶיךָ יֵאֱמָרוּ וְגִדֹלְתֶךָ אֶסְפְּרָנָה:
זְכֹר רַב-טוֹבֶיךָ יִבְרָעֵי וְיִדְרָקֶיךָ יִרְגָּנִי:
חֲנֻן וְרַחוּם יְיָ אֵרֶךְ אֲפָיִם וְגִדֹל-חֶסֶד:
טוֹב יְיָ לְכָל וְרַחֲמָיו עַל-כָּל-מַעֲשָׂיו:
יִדְרֹךְ יְיָ כָּל-מַעֲשֵׂיךָ וְחִסְדֶּיךָ יִבְרַכְיָה:
כְּבוֹד מַלְכוּתֶךָ יֵאֱמָרוּ וְגִבּוֹרֹתֶךָ יִדְבְּרוּ:
לְהוֹדִיעַ לְבָנֵי הָאָדָם גִּבּוֹרֹתָיו וְכְבוֹד הַעֲדָה מַלְכוּתוֹ:
מַלְכוּתֶךָ מַלְכוּת כָּל-עֲלָמִים וּמִמְשַׁלְתֶּךָ בְּכָל-דֹּד וְדָר:
סוֹמֵךְ יְיָ לְכָל-הַנִּשְׁלָאִים וְזֹזֵק לְכָל-הַכְּפוּסִים:
עֲנֵי כָל אֱלֹהִיךָ יִשְׁבְּרוּ וְאִתָּה נִתְּנָה לָהֶם אֶת-אֲבָלָם בְּעֵתוֹ:
פּוֹתֵם אֶת-הַתְּהִלָּה וּמַשְׁבִּיעַ לְכָל-חַי רָצוֹן:
צֹדִיק יְיָ בְּכָל-דְּרָכָיו וְחֹסֵד בְּכָל-מַעֲשָׂיו:
קָרוֹב יְיָ לְכָל-קֹרְאָיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ בְּאֵמֶת:
רָצוֹן-וְרָאוּ יַעֲשֶׂה וְאֵת-שׁוֹעֲתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם:
שׁוֹמֵר יְיָ אֶת-כָּל-אֲהָבָיו וְאֵת כָּל-הַרְשָׁעִים יִשְׁמִיד:

pentru acei din Iakob, cari s'au căit de păcat, așa zice Domnul. ¹⁾ Căci, iată! acesta este legământul meu ce l'am încheiat cu dâșii — zice Domnul.—Duhul meu, care e pe tine, și cuvintele mele, cari le-am pus în gura ta, să nu se depărteze din gura ta, nici din gura seminției tale, nici din gura seminției seminției tale—zice Domnul—de acum și până în veci. ²⁾ Tu, Atotsfinte, care tronezi între laudele lui Israel! ³⁾ Ție îți strigă *în corul Serafimilor*, unul către altul: „Sfânt, sfânt, sfânt este Domnul oștirilor, plin este tot pământul de slava lui”.—⁴⁾ Și (*Serafim*) *primind apoi voie unul de la altul, strigă împreună: Sfânt este el în înălțimea măreață a cerurilor, lăcașul maestății sale; sfânt este el pe pământ, făptura atotputer-uciei sale; sfânt, în vecii*

פֶּשַׁע בְּיַעֲקֹב. נָאִם יְיָ:
וְאָנִי וְאַתָּה בְּרִיתִי אִתָּם,
אָמַר יְיָ. רוּחִי אֲשֶׁר
עָלֶיךָ וְדְבַר אֲשֶׁר-שָׁמַעְתִּי
בְּפִידֶךָ, לֹא יִמּוּשׁוּ מִפִּידֶךָ,
וּמִפִּי וְרַעְדְּךָ, וּמִפִּי וְרַע
וְרַעְדְּךָ. אָמַר יְיָ, מֵעַתָּה
וְעַד-עוֹלָם: וְאַתָּה קְדוֹשׁ,
יֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל:
וְקָדָא זֶה אֱלֹהִים וְאָמַר,
קְדוֹשׁ אֱלֹהִים, קְדוֹשׁ יְיָ
צְבָאוֹת, מְלֹא כְדֹתָאֲרִין
בְּבוֹדוֹ: וּמִקְבְּלִין דִּין מִן
דִּין, וְאִמְרִין. קְדִישׁ בְּשֵׁמִי
מְרוּמָא עֲלֵינָהּ, בֵּית
שְׁכִינְתָּהּ. קְדִישׁ עַל-
אַרְעָא, עוֹבֵד גְּבוּרָתָהּ.
קְדִישׁ לְעָלְמָא וּלְעָלְמִי

¹⁾ „leș.” 59,21; de la נָאִי וְאָנִי până la וְעַד-עוֹלָם nu se zice la 9 Av.

²⁾ „Ps.” 22,4. ³⁾ și ⁴⁾ „leș.” 6,3.—Aci este repetată *Kedûša* pentru acela, carl vln prea târziu la Templu, sau pentru acela care se roagă acasă fără Minlan. Versetele tipărite cu litere italice (*cursive*) sunt parafraza caldeă a versetelor ebraice ce preced. In timpul alcătuirii acestei rugăciuni, limba caldeă eră limba poporului. Parafraza este luată după Targum Ionathan ben Uziel (discipolul lui Hillel, 3740) la „lehezkel” 3, 12, cu versete din „leșailahu”, ca Introdueere; cf. Tr. «Sota» 49, „Abuderham”, 94.

vecilor, este Domnul Seba-oth, plin este tot pământul de resfrângerea strălucirii sale. ¹⁾ Insuflat de duhul dumnezeiesc, am auzit în urma mea glasul unui freamăt mare: „Lăudată fie slava Domnului prin atotprezența ei“. *Și un duh mă rădică, și am auzit în urma mea un glas puternic, care lăudă și zicea: Lăudată fie mărirea Domnului din lăcașul unde tronează maiestatea sa* ²⁾. „Domnul va împărăți în veacul veacului“. — *Domnul! împărăștia sa va dăinui în veci și în vecii vecilor.*

עֲלֵמִיָּא יְיָ צְבָאוֹת, מְלִיָּא
כָּל־אֲרָעָא זִיו וְקָרָה:
וַתִּשְׁאֲנִי רוּחַ, וַאֲשָׁמַע
אַחֲרֵי קוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל,
בְּרוּךְ כְּבוֹד־יְיָ מִמְּקוֹמוֹ:
וַנִּשְׁלַתְנִי רוּחָא, וְיִשְׁמַעַת
בְּהֲרֵי קָל יְיָ סִגְיָא
דְּמִשְׁבַּחִין וְאַמְרִין, בְּרִיד
יְקָרָא דִּי מְאַתֵּר בֵּית
שְׁכִינְתָּהּ: יְיָ וּמֶלֶךְ לְעָלַם
וְעַד: יְיָ מְלִכּוּתָהּ (קָאם)
לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עֲלֵמִיָּא:

b) *Evlavie, credință în Lege și fericire veșnică,*

יְיָ אֱלֹהֵי ³⁾ Doamne! Tu ești
Dumnezeul părin-
ților noștri Abraham, liṭhak
și Israel! O, păstrează în
veci această credință, pentru
formarea cugetelor inimei
poporului tău, și îndreptează
inima lor către tine! ⁴⁾ Atot-
îndurate! Tu ierți păcatul
și nu sdrumici; adesea
îți înfrânezî mânia, și nu

יְיָ אֱלֹהֵי אֲבֹרָהִם, יִצְחָק
וְיִשְׂרָאֵל אֲבֹתֵינוּ
שְׁמִרָה־זֹאת לְעוֹלָם,
לִיָּצֵר מַחֲשָׁבוֹת לִבָּב
עַמְּךָ, וְהִכֵּן לִבָּבְם אֵלֶיךָ:
וְהוּא רַחוּם | יִכְפֹּר עוֹן,
וְלֹא־יִשְׁחִית. וְהִרְבָּה
לְהָשִׁיב אָפּוֹ, וְלֹא־יַעִיר

¹⁾ „Ichezk.“ 3, 12. ²⁾ „Exod.“ 15, 18. ³⁾ I. „Cron.“ 29, 18. ⁴⁾ „Ps.“ 78, 38.

deștepți toată urgia ta. ¹⁾ Că tu, Doamne, ești bun și iertător, și plin de dragoste către toți aceia ce te chiamă. — ²⁾ Dreptatea ta este o veșnică dreptate, și învățătura ta e adevăr. ³⁾ Arată-vei lui Iakob bunăvoință, lui Abraham dragoste, după cum ai jurat părinților noștri în zilele de mai nainte. ⁴⁾ Slăvit fie Domnul în toate zilele; de ar fi sarcina noastră și mai copleșitoare, tu, Atotputernicul, vei fi ajutorul nostru. Sela! — ⁵⁾ Domnul oștirilor este cu noi, adăpost ne este Dumnezeuul lui Iakob. Sela! ⁶⁾ Doamne al oștirilor! Ferice de omul, care se încrede ție. ⁷⁾ Doamne, ajută! O, rege! auzi-ne în ziua când te chemăm. Lăudat fie Dumnezeuul nostru, care ne-a zidit spre mărirea lui, și ne-a deosebit de cei rătăciți, spre a ne da o învățatură de adevăr, prin care a sădit în mijlocul nostru vieța de veci. El va deschide inima noastră spre învățătura lui,

כָּל-חַמְתּוֹ: בִּירְאָתָהּ
אֲדֹנֵי, טוֹב וְסֶלָה. וְרַב-
חֶסֶד לְכָל-קְרָאָיו:
צִדְקָתְךָ צֶדֶק לְעוֹלָם,
וְתוֹרָתְךָ אֱמֶת: תִּתֵּן
אֱמֶת לִיעֲקֹב, חֶסֶד
לְאַבְרָהָם, אֲשֶׁר-נִשְׁבַּעְתָּ
לְאַבְתָּנוּ מִיְּמֵ קֶדֶם:
כְּרוּךְ יְיָ יוֹם וָיוֹם, יַעֲמֵס
לָנוּ: הָאֵל, יִשְׁוַעְתָּנוּ. סֶלָה:
יְיָ צְבָאוֹת עֲמָנוּ, מִשְׁבֵּב
לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב. סֶלָה:
יְיָ צְבָאוֹת, אֲשֶׁר־י אֲדָם
בְּטַח בְּךָ: יְיָ הוֹשִׁיעָה.
הַמֶּלֶךְ, יַעֲגֵנוּ בְּיוֹם
קִרְאָנוּ: כְּרוּךְ (הוּא) אֱלֹהֵינוּ
שֶׁבְרָאָנוּ לְבָבֵנוּ
וְהַבְדִּילָנוּ מִן-הַתּוֹעִים,
וְנָתַן לָנוּ תוֹרַת אֱמֶת,
וְחַיִּי עוֹלָם נִטַּע בְּתוֹכָנוּ:
הוּא יִפְתַּח לָבֵנוּ

¹⁾ «Ps.» 86, 5. ²⁾ «Ps.» 119, 42. ³⁾ «Micha» 7, 20. ⁴⁾ «Ps.» 68, 20.

⁵⁾ «Ps.» 46, 8. ⁶⁾ «Ps.» 84, 13. ⁷⁾ «Ps.» 20, 10.

și va pune în inima noastră dragostea lui și temerea de dânsu, ca să plinim voința lui și să-i slujim cu toată inima; atunci nu ne vom strădui în zadar, și nu vom da naștere la lucruri deșerte. Fie voia ta, Doamne D-zeul nostru și D-zeul părinților noștri, ca să putem păzi legile tale în această lume, și să fim vrednici a trăi, a vedea și a moșteni bunătatea și binecuvântarea, păstrate pentru zilele unsului, și pentru vicața lumii viitoare. ¹⁾ Și sufletul meu îți va cânta mărirea, fără încetare; Doamne Dumnezeul meu, în veci îți voi mulțumi. ²⁾ Binecuvântat este omul, ce se încrede în Domnul; Domnul va fi adăpostul lui. ³⁾ Încredeți-vă în Domnul în vecii vecilor, căci Domnul D-zeu este stânca veșniciei. ⁴⁾ În tine se încred toți cari cunosc numele tău; căci tu Doamne nu părăsești pe cei ce te caută. ⁵⁾ Domnul dorește, pentru dreptatea lui,

בְּתוֹרָתוֹ וַיֵּשֶׁם בְּלִבֵּנוֹ
אֶהְבֶּתוּ וַיִּרְאֶתוּ וְלַעֲשׂוֹת
רְצוֹנוֹ וְלַעֲבֹדוֹ בְּלִבְבִּי
שָׁלֵם. לִמְעַן לֹא נִינֵעַ
לְרִיק, וְלֹא נִלְד לְבִהְלָה:
יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, יְיָ
אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ.
שְׁנַשְׁמֹר חֻקְךָ בְּעוֹלָם
הַחַיָּה, וְנִזְכָּרָה וְנַחֲיָה,
וְנִרְאָה וְנִירָשׁ טוֹבָה
וּבִרְבָּרָה, לְשָׁנֵי יָמוֹת
הַמְּשִׁיתִי, וּלְחַיֵּי הָעוֹלָם
הַבָּא: לִמְעַן אֶיִּזְמַרְךָ
בְּבוֹד, וְלֹא יִדָּם. יְיָ אֱלֹהֵי
לְעוֹלָם אֲוֶרְךָ: בָּרוּךְ
הַנֶּכְבֶּה, אֲשֶׁר יִבְטַח בִּי.
וְהָיָה יְיָ מִבְּטָחוֹ: בְּטָחוֹ
בִּי עַד־עַד, כִּי בָיָה יְיָ
צוּר עוֹלָמוֹם: וַיִּבְטָחוּ
בְּךָ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ. כִּי לֹא־
עֹזְבֶת דַּרְשִׁיךָ יְיָ: יְיָ חַפְצִי,

¹⁾ «Ps.» 30,13. ²⁾ «Jirm.» 17,7. ³⁾ «Ies.» 26,4. ⁴⁾ «Ps.» 9,11. ⁵⁾ «Ies.» 42,21.

ca învățătura să se măriască **למען צדקו יגדיל תורה**
și măreață să fie! **ויאדיר:**

În zilele de ראש חודש și ראש המועד officiantul zice aci numai **Num. Kaddiș** și continuă cu **מברה**. — În ziua de ראש חודש se depun aci **תפילין** la **הכל** înaintea de **הכל** înaintea de **הכל**.

Intregul Kaddiș. **קריש שלם.**

*Sfințirea și recunoșterea împărăției lui Dumnezeu.*¹⁾

Obștean încet:

הכל יתקדש ויגדל נא פה אדני באשר
דברק לאמר: זכור רחמנו יי ויחסדנו
כי מעולם קדש:

Officiantul:

נא: ויגדל ויתקדש יי שמה רבא
פעלמא דייבא דרעותה. וימליך
מלכותה דמיכון ובימיכון ובתני דכל
בית ישראל. בעגלא ובזמן קריב.
ואמרי אמן:

Obștean:

הכל: יהא שמה רבא דברק
לעלם ולעלמי עלמיא:

Officiantul:

נא: יתברך וישתבח ויתפאר ויתקדם
ויתנשא ויתקדר ויתעלה ויתהלל שמה
דאדא דייבא דרין הוא לעלא ²⁾ **מךכל**
דברקא ושיקא קשבדא ונתקמא
דאמין בעלמא ואמרי אמן:

Obștean:

הכל: קבל ברחמים וברצון
את תפלתנו:

קבל Primește c. s. îndurare
și cu bunăvoință cu-
găciunea noastră!

¹⁾ «Sifri» de Rab. (Abba) moit 4002 a. l. z. l. ²⁾ «Numeri» 14, 17.

³⁾ «Ps.» 25, 6.

⁴⁾ În cele zece zile de **poenina**, se zice:

Oficiantul:

שון: תתקבל עלונו ובעתהוון ובעתהוון
 תתקבל. Fie bine primite rugăciunile și cererile
 întregului Israel înaintea tatălui lor
 din ceruri. Și ziceți: Amin!

Obștea:

ההל: יהי שם יי מברך מעתה ועד-עולם:
 1) *Binecuvântat fie numele Domnului de acum și până în vecl.*

Oficiantul:

שון: יהא שלמא כפא מן-שמאי ותים. Reverse-se o pace desăvârșită din cer, și vieață, asupra noastră și asupra întregului Israel. Și ziceți: Amin!

Obștea:

ההל: עזרי מעם יי עשה שמים וארץ:
 2) *Ajutorul meu e de la Domnul, ziditorul cerului și al pământului.*

Oficiantul:

שון: עשה שלום במרומי. הוא ועשה שלום. Cel ce statornicește armonie în înăîtimile sale, acela să stabilizească pace între noi și întregul Israel. Și ziceți: Amin!

La o circumcisiune, în Sinagogă, se zice următoarea rugăciune (*Alenu*) la sfârșitul ceremoniei.

*Vocațiunea și speranța cea din urmă a lui Israel.*³⁾

עלינו לשבח לאדון הכל. Datoria noastră este d'a slăvi pe stăpânul universului, d'a da mărire plăsmuitorului urzirei, că nu ne-a făcut ca popoarele păgâne, și nu ne-a pus de o potrivă cu neamurile pământului; că nu ne-a dat aceeaș parte ca lor, și n'a confundat soarta noastră cu aceea a gloatei lor. Căci noi ingenuchiăm, ne închinăm, și aducem mulțumiri Regelui regilor, Atotsfântului, lăudat fie el, aceluia care a întins cerurile și a întemeiat pământul.

לית גדלה לזר ברשית, שלא עשנו כגויי הארצות ולא שמנו כמשפחות האדמה. שלא שם חלקנו בהם וגורלנו ככל-המזג; ואנחנו ברים ומשפחים ומזדים לפני מלך מלכי המלכים, הקדוש ברוך הוא שהוא נוטה שמם ויושר.

1) «Ps.» 113,2. 2) «Ps.» 121, 2. 3) Ajutorul acestei rugăciuni e Rab (Abba) m. 4003. d. i. z. i. Unil o atribue ul Iehosua b. Nun, urmașul lui Moșe.

tul. Tronul mărirei sale este sus în ceruri, și reședința puterii sale în regiunile eterice. El singur este Dumnezeuul nostru, și nimeni altul. Într-adevăr, regele nostru este el—nimeni afară de dînsu. Astfel glăsuiește și învățătura lui: ¹⁾ „Și s'o știu de astăzi și să-ți-o întipărești în inima ta, că Domnul, el singur este Atotputernicul, sus în ceruri și jos pe pământ—nimeni afară de dînsul“.

De aceea nădărdum spre tine, Doamne D-zeul nostru, ca să vedem în curând mărirea izbânzii tale, ca să se scoață urăciunile de pe pământ, și idolii să fie stărpiți; ca să se restatorniciască lumea sub împărăția Atotputernicului, ca toți muritorii să cheme numele tău, și ca toți nelegiuții de pe pământ să se întoarcă către tine. Să recunoască și să cunoască toți locuitorii lumii, că ție trebuie să se plece orice genunchiu, și ție trebuie să-ți jure orice limbă. Înaintea ta, Doamne Dumnezeuul nostru, vor înge-nunchiă și vor cădea, și vor da mîrire numelui tău slăvit; și toți vor primi jugul împărăției tale, și vei împărăți în curând peste dînșii în vecii vecilor; căci a ta este împărăția, și în veci necurmați vei împărăți cu mărire, precum e scris

אַרְצִי. וּמוֹשָׁב יְקָרִוּ בְּשָׁמַיִם | מִמַּעַל, וְשִׁכְנִיתָ עִזִּי בְּגִבְהֵי
מְרוֹמִים: הוּא אֱלֹהֵינוּ, אֵין עוֹד: | אֲמַת מַלְכֵנוּ, אִפֶּס זֹלָתֵנוּ.
בְּכַתִּיב בְּתוֹרָתוֹ, וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם | וְהִשְׁבַּת אֶל-לִבְּךָ, כִּי יְיָ הוּא
הָאֱלֹהִים, בְּשָׁמַיִם | מִמַּעַל וְעַל- | הָאָרֶץ מִתַּחַת, אֵין עוֹד:

עַל-כֵּן. נִקְנֶה לָּךְ, יְיָ אֱלֹהֵינוּ | לְרֵאוֹת מְהֵרָה בְּתַפְאָרַת עֲזֶךָ,
לְהַעֲבִיר גְּלוּלִים | מִן-הָאָרֶץ, וְהָאֱלִילִים כְּרוֹת יִקְרַתוּן. לְתַכְּן
עוֹלָם בְּמַלְכוּת שְׁדֵי וְכָל-בְּנֵי | כֶּשֶׁר יִקְרְאוּ בְּשִׁמְךָ, לְהַפְנוֹת
אֱלֹהִיךָ בְּלִדְשָׁעִי אָרֶץ. וְיִירֶוּ | וְיָדְעוּ כָל-יֹשְׁבֵי תֵבֵל, כִּי לָךְ
תִּבְרַע כָּדָל-בָּרָךְ, תִּשְׁבַּע כָּל- | לְשׁוֹן: לְפָנֶיךָ, יְיָ אֱלֹהֵינוּ, יִכְרְעוּ
וְיִפְּלוּ וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ יִקָּר. וְיִתְנוּ | וְיִקְבְּלוּ בְּכֶלם | אֶת-עַל מַלְכוּתֶךָ,
וְתִמְלֹדוּ עֲלֵיהֶם | מְהֵרָה לְעֹלָם וָעֶד. כִּי הַמַּלְכוּת שְׁלֹךְ הוּא,
וְלְעוֹלָמִי עַד תִּמְלֹדוּ בְּכַבּוֹד,

2430-2540; vezi „Kerem Šelomo“ la „Tur. O. Ch.“ § 132; Mendelssohn (născ. 5489, m. 5546), „Kl. verm. Schriften“, 4.—Rugăciunea *Alenu* se zice cu o solemnitate deosebită în zilele de Roș ha-Šana și în Ziua de Kippurim.

¹⁾ „Deut.“ 4, 39.

în învățătura ta: ¹⁾ „Domnui va împărăși în vecii vecilor”. Și e zis: ²⁾ „Domnul va fi rege peste tot pământul, în ziua aceea va fi Domnul unul, și numele lui: unul”.

בְּתוֹכָם בְּתוֹרַתְךָ יְיָ יִמְלֹךְ לְעֹלָם
וָעַד: וְנֹאמְרָא וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל-
כָּל-הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא וְהָיָה יְיָ
אֶחָד וְשֵׁמוֹ אֶחָד: קָדִישׁ יְתוֹם.

Intrepiditate în Dumnezeu.

(Adnos mental):

³⁾ Nu te teme de spaimă năprasnică, nici de ruina celor nelegiuți, când li va năvăli.—⁴⁾ Sfătuți-vă! sfatul tot se va zădărnici: vorbiți vorbe, ele nu se vor împlini, căci cu noi este Atotputernicul. — ⁵⁾ Până la bătrânețile voastre cu aceiaș voi fi; până la cărunțețe eu vă voi purta. Eu v'am făcut, și eu vă voi duce; da, vă voi duce și vă voi scăpa.

אֶל-תִּירָא מִפֶּחַד פְּתָאִים,
וּמִשְׂאֵת רָשָׁעִים בִּי תָבֹא: עֲצֵה
עֲצֵה, וְתִפְּרָא. דְּבִירוּ דְּבִיר, וְלֹא
יָקוּם. בִּי עֲמָנוּ אֵל: וְעַד-זִקְנָה
אֲנִי הוּא, וְעַד-שִׁיבָה אֲנִי אֶסְבֵּל.
אֲנִי עֲשִׂיתִי וְאֲנִי אֲשָׂא, וְאֲנִי
אֶסְבֵּל וְאֶמְלֹא:

⁶⁾ Kaddiș de Orfant și pentru cei ce jelesc. קָדִישׁ יְתוֹם.

(Acest Kaddiș se recitează totdeauna după rugăciunea finală *Atenu* și după fiecare din psalmii pentru zilele săptămânii.

יתגדל lithgaddal vāitli-
kaddaș șamei rabbā,
bāol'ma di-vārā chirā'uthei, vā-
iamlich malāchuthei bāhalie-
chon uvāliomechon uvāchaie
dāchoi beth lisrael, ba'agala
uvizman kariv. Vā-imāru: Amen.

יתגדל וְיתגדל שְׁמֵהּ רַבָּא
בְּעֻלְמָא דִּירְבָּא כְּרְעוּתָהּ
וְיִמְלִיךְ מַלְכוּתָהּ בְּתַיְכוּן
וּבְיוֹמֵינוּ וּבְתַי דְּקַל-בֵּית
יִשְׂרָאֵל, בְּעֻלְמָא וּבְיוֹמָן קְרִיב,
וְאִמְרוּ אָמֵן.

liāhei șamei
rabba māva-
rach lāolam ulāolmei olmalia.

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעֹלָם
וּלְעֻלְמֵי עֻלְמֵיָא.

¹⁾ „Exod.” 15,18. ²⁾ „Zechar.” 14,9. ³⁾ „Pild.” 3,25. ⁴⁾ „Ies.” 8,10.

⁵⁾ „Ies.” 46,4. ⁶⁾ *Traducerea*, vezi pag. 24.—Dăm aci o copie după Kaddiș, cu litere românești, — pronunțarea ritului spaniol — în urma mai multor cereri ce ni s'au adresat.—Kaddiș-ul reprezintă unul din actele cele mai solemne ale cultului israelit. Într-adevăr, nimic nu e mai mare și mai mișcător decât această afirmațiune cu totui specială a Credinței și a Speranței, chiar în momentul, când Providența pare a ne lăsa în afecțiunile noastre cele mai scumpe.

יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ רַבְּךָ שֵׁשׁ
 יוֹתָמוֹם, וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ רַבְּךָ שֵׁשׁ
 בְּרִיךְ הוּא לְעֵלָא ^(in cele 10 zile de pocăință) וְלְעֵלָא
 מִן־כָּל־בְּרַכְיָא, וְשִׁירָתָא, וְנִשְׁבָּחָתָא וְנִתְמַחָתָא, וְנִתְמַחָתָא
 בְּעֵלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן:

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן־שְׁמֵיָא, יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא
 וְחַיִּים עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן:

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרְמִיּוֹ הוּא, עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרְמִיּוֹ הוּא
 וְעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן:

Psalmi pentru zilele săptămânii. מְזֻמְרִים שֶׁל־יוֹם.

1. Duminică se zice:

הַיּוֹם יוֹם רֵאשִׁוֹן בְּשַׁבָּת, נִשְׁבַּח הַיּוֹם יוֹם רֵאשִׁוֹן
 אֲתָאזִי e ziuă ^{întâia după} Sâmbătă, în care Levi'ii ziceau
 următorul Psalm în Templu:

Ps. 24. Binecuvântare și meritarea binecuvântărei. ¹⁾

לְדוֹד מְזֻמֹּר, לַיְי הָאֵרֶץ וּמִלֹּאֲהָ, תִּבְלֵ וְיִשְׁכְּבִי בָהּ: בִּיְהוָה עֲלֵי־נַפְשִׁי:
 וְעַל־נְהָרוֹת וְכִנְנֶנָּה: מִיַּעֲלֶה בְּהַר יְיָ, וּמִיַּעֲקוֹם בְּמִקְוֹם קִדְשׁוֹ:
 נָקִי כַפִּים וּבִרְגֻלָּב, אֲשֶׁר לֹא נָשָׂא לִשְׂוֹא נִפְשִׁי, וְלֹא נִשְׁבַּע לְמִרְמָה:
 יֵשׂא בְּרַכָּה מֵאֵת יְיָ, וּצְדָקָה מֵאֲלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: זֶה דוֹר הָרָשָׁו וּבְקָשִׁי פָּגַד:
 יֵשְׁקֵב סֵלָה: שְׂאֵי שְׁעָרִים, וְהִנָּשְׂאוּ פִתְחֵי עוֹלָם, וְיִבְאֵה מִלֹּךְ
 הַכְּבוֹד: מִיְּהוָה מִלֹּךְ הַכְּבוֹד, יְיָ עֲזָו וְגִבּוֹר, יְיָ גִבּוֹר מִלְחָמָה: שְׂאֵי שְׁעָרִים

¹⁾ Traducerea, vezi pag. 117.

רֵאשִׁיכֶם, וְשֵׂאוּ פִתְחֵי עֹלָם, וְיָבֹא מִלֶּךְ הַכְּבוֹד: מִי הוּא יְהוָה מִלֶּךְ הַכְּבוֹד,
 "צִבְאוֹת, הוּא מִלֶּךְ הַכְּבוֹד סֶלָה: (קדיש יתום)

2. Luni se zice:

הַיּוֹם יוֹם שְׁנֵי בִשְׁבַת, שְׁבִי
 הַיּוֹם הַלּוֹיִם אוֹמְרִים בְּבֵית
 הַמִּקְדָּשׁ:
 Astăzi este ziua
 a doua după
 Sămbătă, în care Leviții ziceau
 următorul Psalm în Templu:

Ps. 48. Despre măreția Templului din Sion.

שִׁיר Un cântec. Psalmul fiilor
 lui Korah.

שִׁיר, מְזֻמָּר לְבְנֵי-קֹרַח:

גְּדוֹל מָרֵךְ Mare e Domnul și lău-
 dat foarte, în cetatea
 D-zeului nostru, pe muntele cel
 sfânt al lui. Plaiu încântător, bucuria
 a tot pământul, e muntele Sion; în
 laturile de către miază-noapte e
 cetatea împăratului celui mare.
 Atotputernicul în palaturile ei fu
 recunoscut ca o întărire. Căci iată,
 împărații se adunară: dispărut-au
 deodată. Cum o văzură, așa se
 și uimiră; se spăimântară, fugiră
 repede. Cutremur i-a cuprins aco-
 lo, dureri ca pe aceea ce naște,
 prin vântul de răsărit care sfărâmă
 corăbille din Tarșiș. După cum am
 auzit, așa am și văzut, în cetatea
 Domnului Sebaot, în cetatea D-zeu-
 lui nostru. Atotputernicul o întă-
 rește în veci. Sela! Cugetăm, Atot-
 puternicul, la îndurarea ta, în
 lăuntrul Templului tău. Cum este
 numele tău, Dumnezeu, așa e și
 lauda ta, până la marginile pămân-
 tului; de dreptate plină este dreap-
 ta ta. Muntele Sion se veselește,
 se bucură fiicele lui Iehuda, pen-
 tru judecățile tale. înconju-rați Sio-
 nul și-l ocoliți pe dânsul, numă-
 rați turnurile sale. Luați seamă la
 zidul său, priviți palaturile sale,
 ca să povestiți viitorimei: Că acest
 Dumnezeu este Dumnezeul nostru
 în vecii vecilor, el ne va călăuzi
 până la moarte.

גְּדוֹל יְיָ וּמַהֲלָל מְאֹד, בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ,
 הַר-קֹדֶשׁ: יְהוָה נֹחַ, מְשׁוֹשׁ פֶּלֶא-הָאֲרֶזִּי,
 הַר-צִיּוֹן. יִרְבְּתִי צִפּוֹן קְרִיַת מֶלֶךְ רַב:
 אֱלֹהִים בְּאַרְמְנוֹתָיָהּ נִודַע לְמִשְׁכָּב: בֵּי-
 הַיָּם הַמְּלָכִים נִגְדְּרִי, עֲבָרוּ יַחְדָּו: הִפָּה
 רָאוּ, בֶּן סָמְרוֹ, נִבְהִלִי נַחֲפָז: רָעְדָה
 אֲחֻזָּתָם נֶשֶׁם, חֵיל בִּי-לָדָה: בְּרוּחַ קָדִים
 תִּשְׁפֹּר אֲנִיֹּת תִּרְשִׁישׁ: בְּאֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ
 בֶּן רָאִינִי, בְּעִיר יְיָ-צִבְאוֹת, בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ.
 אֱלֹהִים יִכְנֹנֶנָּה עֲרֵעוֹלָם, סֶלָה: דָּמִינוּ
 אֱלֹהִים, חֲסִדִּי, בְּהִרְבֵּ הִיכָלָךְ: כִּשְׁמִי
 יִאֲלֹהִים, בֶּן תְּהִלָּתְךָ, עַל-קִצְיוֹ-אֲרֶזִּי.
 אָדָּם כָּלָאָה, יִמְנֶנָּה: יִשְׁמַח וְהַר-צִיּוֹן,
 תִּגְלָנָה בְּנוֹת יְהוּדָה, לְמַעַן מִשְׁשִׁימֶיךָ:
 סִבּוּ צִיּוֹן וְהִקְפִּיחֶי, סִפּוֹר מִגְדָּלֶיהָ:
 שִׁיתוּ לִבָּכֶם, לְחִלָּה, פִּסְגּוֹ אֲרְמְנוֹתֶיהָ,
 לְמַעַן תִּסְפְּרוּ לְדֹר אֲחֵרוֹן: בִּי יְהוָה
 יִאֲלֹהִים אֱלֹהֵינוּ עוֹלָם וָעַד, הוּא
 יִבְרַכְנוּ עַל-מֵית: (קדיש יתום)

3. Marți se zice:

היום יום שלישי בשבת, Astăzi este ziua a treia
după Sâmbătă, în care Leviții
ziceau următorul Psalm în
Templu:

Ps. 82. Despre mănuierea dreptății.

Psalm al lui Asaf.

מזמור לאסף.

אלהים נצב בעד-ת-אל, בְּקֶרֶב אֱלֹהִים
ישפט: עד-חמי השפטו-עלי, ופני
רשעים תשא-סלח: שפטו-דל ויתום.
עני ורש הצדיקו: פלמו-דל ואביון.
מד רשעים האילו: לא ידעו. ולא-
יבנו, בחדשכה ויהלכו. ימושו כל-
מוסדי ארץ: אני אמרת, אלהים אתם.
ידנו עליון בלכם: אבן פאדם ממוני.
ובאמד השרים תפלו: קומה, אלהים.
שפטה הארץ, בראפה הנחל בכל-
הגוים: (קדיש יתום)

4. Mercuri se zice:

היום יום רביעי בשבת, שבו
היו הלויים ואומרים בבית
המקדש:

Ps. 94. Despre înfrângerea dreptății.

אל-נקמות, יי אל נקמות, הופיע:
הנשא-שפט הארץ, השב גמול על-
אדם: עד-חמי רשעים. יי עד-חמי
רשעים יעלו: יביעו, ידברו עתקי.
יהאמרו כל-פעלי אנו: עמיה יי ודבא
ובחלקה, וענו: אלקנה וגר יתרגו

Dumnezeul izbân-
dirilor, Doamne,
Dumnezeul izbândirilor, arată-te!
inalță-te, judecător al pământului,
dă răspătire celor trufași! Până
când nelegiuții, Doamne, până
când nelegiuții să iresalte? Ei
bărfesc, vorbesc hulă, se trufesc toți
făcătorii de rele. Poporul tău,
Doamne, îl calcă în picioare, și
moștenirea ta o împilează. Pe vă-
duvă și pe străin sugrumă, și pe

orfanul îl ucid. Și zic: «Domnul nu vede aceasta, nici c'o bagă de seamă Dumnezeuul lui Iakob». Înțelepțiți-vă odată voi cei tâmpiti din popor! și voi necrozilor, când vă veți cuminiți? Cel ce a sădit urechea, să nu audă oare? Cel ce a plăsmuit ochiul, să nu vadă oare? Cel ce pedepsește neamurile, au nu va mustră? Ei, care învață pe oameni să luțelegă? Domnul cunoaște gândurile oamenilor, că deșerte sunt ele. Ferice de bărbatul, pe care tu îl muștri, Doamne, și din învățătura ta îl înveți; spre a-l liniști în zilele cele rele, până se va săpa groapa celui nelegiuit! Că nu teapădă Domnul pe poporul său, și moștenirea sa nu o părăsește. Ci la dreptate se va întoarce judecata, și o vor urma toți cu inimă sinceră. Cine oare se scoală pentru mine în potriva nelegiuitilor? Cine se întărește pentru mine în potriva lăcătușilor de rele? De n'ar fi fost Domnul mie într'ajutor, încă puțin și sufletul meu ar fi zăcut în locul tăcerii. Când socotesc: se clătește piciorul meu —harul tău, Doamne, mă sprijinește. În mulțimea grișelor mele, în lăuntrul meu, mângăierile tale învescesc sufletul meu. Te poate oare însoți tronul lărdclegii, care lăurește sila contra legii? El se stăng în cele contra sufletului celui drept, și osândesc sânge nevinovat. Domnul însă mi-a fost mie scăpare, și Dumnezeuul meu stăpnește pentru adăpostirea mea. Și el va întoarce peste dânșii unelirea lor, și prin răutatea lor îl va slărpi; slărpi-l va pe ei Domnul, D-zeul nostru.

Veniți, să chluim Domnulul, să chluim stâncel mântuirii noastre! Să întâmpinăm fața lui cu cântare de mulțumire, cu psalmi vom chioți lui! Că Domnul este un Dumnezeu mare, și un împărat mare peste toți zeli. ¹⁾

ויתוֹמִים יִרְצֶהוּ: וַיֹּאמְרוּ לֹא יִרְאֶה־יְהוָה: וְלֹא יִבִּין אֱלֹהֵי יַעֲקֹב: בְּיָדוֹ בְּעָרִים בָּעָם, וּבְקִסְלִים. מִתִּי מִיִּזְקִילוֹ: הִנֵּמֶע אָנוּ, הֵלֵא. וְשָׁמַע. אִם־יֹצֵר עֵינֵי, הֵלֵא יִבִּישׁ: הַיָּסֵר גּוֹיִם. הֵלֵא יוֹדִים. מִמְּלֶמֶד אָדָם דָּעַת: יְיָ יִרְעֵ מַחֲשָׁבוֹת אָדָם, בִּי־הַהֶמָּה הַגָּל: אֲשֶׁר־יִהְיֶה אֲשֶׁר־תִּסְכְּנוּ־יְהוָה, וּמִתּוֹרֶתֶךָ תִּלְמָדְנוּ: לֹהֲשָׁקִים לֹא מִיָּמֵי־רַע, עַד־יִבְרָה לְרָשָׁע שָׁחַת: בִּי לֹא־יִטֹּשׁ יְיָ עַמּוֹ, וְנִחַלְתּוֹ לֹא יַעֲזֹב: בִּי־עַד־צָרְךָ יָשׁוּב מִשְׁפָּט, וְאַחֲרָיו כָּל־יִשְׂרָאֵל־כֹּב: מִי־יִקֹּוֹם לִי עַם־בְּרָעִים. מִי־יִתְנַצֵּב לִי עַם־פְּעֻלֵי אָנוּ: לֹדֵלִי יְיָ עֲזָרְתָה לִי, בְּמַעַט. שְׁכֻנָּה דוֹמָה בְּפִשִּׁי: אִם־אֲמַרְתִּי, מָטָה רִגְלִי, מִסֶּדֶךְ יְיָ יִסְעֶדְנִי: בָּרַב שְׂרָעֵשִׁי, בְּקִרְבִּי, מִנְּחוּמֶיךָ יִשְׁעִישָׁעוּ בְּפִשִּׁי: הִתְקַבֵּךְ בְּפֹא הַיּוֹת, יֹצֵר עֶמֶל עַל־יָחֵק: יִגְדֹּדוּ עַל־נַפְשִׁי צָרִיקִי, וְדָם נָקִי יִרְשִׁיעֵנִי: נִוְהִי יְיָ לִי לְמִשְׁגָּב, וְלֹדֵלִי לְצֹר מַחֲסִי: וְיָשֵׁב עֲלֵיהֶם. אֶת־אֲוָנִים, וּבְרָעָתָם יִצְמִיתֵם. וַיִּצְמִיתֵם יְיָ אֱלֹהֵינוּ:

לִכְמִי בְּנִגְנָה לִי, בְּרִיעָה לְצֹר יִשְׁעֵנִי: בְּקִרְבִּי בְּתוֹרָה, בְּמִזְוֶה נְרִיעֵ לֹ: בִּי אֵל דָּוִד לֹ יְיָ וּמִלֶּךְ דָּוִד עַל־כָּל־אֱלֹהִים: (קִדִּישׁ יְהוָה)

5. Joi se zice:

היום יום חמישי בשבת, שבו היום יום חמישי בשבת, שבו
 ziua a cincea
 după Sâmbătă, în care Leviții
 ziceau următorul Psalm în
 Templu:
 המקדש:

Ps. 81. *Despre minunatul ajutor al lui Dumnezeu.*

למנצח על-הנתיבות, לאסף: למנצח
 Mălesirului cântăreț pe
 Ghittit. Al lui Asaf.

הריני לאלהים עוזגי, הריני לאלהי
 Chlul! lui Dumnezeu,
 țaria noastră, chlul! Dumnezeul
 Dumnezeul lui Iakob! Intonați
 cântare, dați în timpină, în plăcută
 chitară și'n psalteriu. Sunați la Luna
 Nouă din buciom, la începutul lunel
 pentru ziua sărbătoarei noastre!
 Căci lege pentru Israel este aceasta,
 așezământ al Dumnezeului lui
 Iakob. Ca măriurie a pus-o în
 Ichosef, ¹⁾ când a ieșit contra țării
 Egiptului. Grăul aceluia, ce nu'l
 cunoșteam, ²⁾ am auzit: „Scos-am
 de sub samar spinarea lui, mâinile
 sale scutitu-s'au de coșarcă. În
 strămtorare m'ai chemat și te-am
 scăpat, auzit-te-am din înveligii tunetului,
 cercatu-te-am la apa Meriba. Selal! Ascultă dar, poporul
 meu, și te voiu mustră, o Israel,
 dacă ai ascultă de mine! Să nu fie
 la tine o altă zeitate, și nu te închină
 vre-unul zeu străin. Eu Domnul,
 sunt Dumnezeul tău, care te-am
 scos din țara Egiptului; lărgeste
 gura ta, și o voui umplea. Însă
 poporul meu n'a ascultat de vocea
 mea, și Israel nu-mi eră pe voie.
 De aceea lăsatu-i-am în învârtă
 șarea inimii lor, și ei umblară
 după chibzuirile lor. O! de m'ar
 ascultă poporul meu, Israel, de ar
 umbla în căile mele: îndată aş
 smeri pe vrăjmașii lor, și asupra
 apăsătorilor lor aş întoarce mâna
 mea. Vrăjmașii Domnului ar fi si-
 liți să-l se umiliască, iar fericirea
 lui Israel ar fi în veci. Și eu l'aş
 hrăni cu grăsimia grăului, și cu
 mlere din stâncă te-aş sătura“.

1) Sub Ichosef (Iosef) se înțelege aci, ca și la „Ps.“ 80, 2 tot poporul
 Israel. 2) Adică glasul unui Dumnezeu invizibil.

6. Vineri se zice:

אֲסָאזִי הַיּוֹם יוֹם שְׁשִׁי Astăzi este ziua
a șasea după
Sămbătă, în care Leviții zi-
ceau următorul Psalm în
Templu:

הַיּוֹם יוֹם יְשׁוּעִי בַּעֲשָׁתָהּ, יִשְׁכַּח
הָיוּ הַלְלוֹת אֲמָרִים בְּבֵית
הַמִּקְדָּשׁ:

Ps. 93. *Sublimitatea, sfințenia și veșnicia lui Dumnezeu.*¹⁾

" מִלְךָ בָּאוֹת לְבֶשׁ, לְבֶשׁ יְיָ, עַל הַתְּאֵדָה. אֶת־תְּכוֹן תִּכְבֵּל, בִּלְתִּתְּמוֹט;
 נָכוֹן בְּסָאֵךְ מֵאֵז, מַעֲלֹם. אֶתָּה: נִשְׂאוּ נְהִרֹת, " נִשְׂאוּ נְהִרֹת קוֹלָם.
 יִשְׂאוּ נְהִרֹת דְּקָקָם: מַלְלוֹת, מְיִם רַבִּים אֲדִירִים | מִשְׁבְּרֵיָם, אֲדִיר
 בְּסִירָם " עֲדִתְךָ נֶאֱמָנוּ מֵאֵד, לְבִיתְךָ נֶאֱדָר־קֶשֶׁשׁ, " לְאֶרֶץ יָמִים:
 (כְּרִישׁ יתום)

Psalmi de încheiere.

1. **Psalm de încheiere** pentru toate zilele de lucru, care se adaugă după psalmul
zilei; **nu se zice** **יְהוָה ה' אֱלֹהֵינוּ** **nici** **dimineață**
la 9 Ab, **יְהוָה ה' אֱלֹהֵינוּ** la un

Ps. 83. *Indemn spre încrederea în Dumnezeu, ajutoarea lui Israel în vremi de grea cumpănă.*

שִׁיר Un cântec. Psalmul lui Asaf.

שיר, מומזר לאספה:

דִּמְעָה Dumnezeule, nu tăcea,—
să nu taci, nici să te
odihnești, Atotputernice! Căci
iată vrăjmași tăi fac sgomot,
cefel ce te urască pe tine rădica că-
pul. În potrivă poporului tău pi-
mădese viclenie, și se sfătuiesc
contra ocrotiților tăi. Ei zic: „Ai-
deți să-i stăpîm din numărul po-
poarelor, și să nu se mai po-
menască numele lui Israeli” Da,
se chibzuiesc toți întruna, în potrivă
ta încheia legământ: Corturile lui
Edom și ale fășmeclimilor, Moab
și Hagrim, Ghebel și Ammon și
Amalek, Peleseth și locuitorii din
Tor; chiar și Așur se unește cu
dânșii, făcându-se brațul răului lui
Lot. Sela. Fă-le lor ca M¹ Ianului,
ca lui Sisera, ca lui Iabin la pârăul
Kison, cari fură nimicniți în En-Dor,
se făcură gonoviți pământului. Fă-le
pe el, pe prinții lor, lor ca pe Orco

אֱלֹהִים אֶל־דְּמִיָּתָךְ אֶל־תַּחֲרֹשׁ
וְאֶל־תַּשְׁכֵּם הָאֵל׃ כִּי־תַחַד אֲוִיָּקָה
תַּחֲמִיץ וְתַשְׁנֹאֵה וְשֹׂאֵה רֹאשׁ׃ עַל־
עַמְּךָ יַעֲרִימוּ סוּד וְתַעֲצֹנוּ עַל־צַמְחוֹךְ׃
אֲמַרְהִי לָכֹו וְנִכְתִּידֶם מִגֹּוִי וְלֹא־יִזְכָּר
שֵׁם־יִשְׂרָאֵל עוֹד׃ כִּי תַעֲצֹנוּ לֵב יִתְחַו
עֲלֶיךָ בְּרִירַת יִכְרַתוֹ׃ אֲחֵלִי אֲדוֹם
וְיִשְׁמְעֵאלִים מִזֹּב וְהַקְרִים׃ נָבֵל וְשִׁמְן
וְעִמְלֶק פִּלְשֶׁת עַם־יֹשְׁבֵי צוּר׃ גִּם־
אֲשׁוּר יִלְוֶה עִמָּם׃ הִיוּ יָרִי לִקְבֵּילֹתִי
סֶלַח׃ עֲשׂוּה־לָּהֶם כַּמִּדָּן כִּסְי־הָרִבּוֹן
בְּנֹחַל קִישׁוֹן׃ נִשְׁמְרוּ בַּעֲדֵי־רֹאשׁ׃ הִיוּ
לָמִי לֹאדְמָה׃ שִׁתְּמִי נִדְבַמְתִּי בַּעֲרֵב

¹⁾ *Traditio* – *ca.*, v. czi pag. 44.

și pe Zeb, și, ca pe Zebah și Talmuna pe toți unșii lor, cari zic: „Să luăm în stăpânire pentru noi lăcașurile lui Dumnezeu”. D-zeul meu, fă-i ca pulberea vârtejului, ca pleava înaintea vântului; ca focul ce mistuie pădurea, și ca fiacără, ce aprinde munții. Așa urmărește-l întru vișorul tău, și întru vijelia ta spăimântă-ți Ump! fața lor cu rușine, ca să caute numele tău, Doamne! Rușineze-se, spăimântă-se pentru totdeauna, roșiească și plară. Și să cunoască, că tu, al cărui nume este Domnul, tu numai ești cel prea înalt peste tot pământul!

וְכֹאֲבִי, וְכֹזֶבֶחַ וְכִצְלֻמָּנֶזֶעַ כָּל־נְסִיכָמוֹ:
אֲשֶׁר אֶמְרוּ נִקְשֶׁה־לָּנוּ אֵת נֹאת
אֱלֹהִים: אֱלֹהֵי שִׁתְמוֹ בְּגִלְגָּלִי, כְּקֶשֶׁת
לְפָגִירוֹת: כְּאֵשׁ תִּבְעַר־יָעִרִי, וְכִלְכִּבְּהָ
תִּלְהַט הָרִים: בֶּן תִּרְדָּפֶם בְּסַעֲרֶךָ,
וּבְסוּפָתְךָ תִּבְהַלֵּם: מֵלֹא פָגִיעִם קָלְיוֹן,
וּבְקִשׁוֹ שִׁמְךָ. יי: וְכִשְׁמוֹ וְיִבְהַלֵּוּ עֲדִירֵי־עֵד,
וְיִתְפָּרוּ וְיִאֲבִדוּ: וְיִדְעוּ כִּי־אַתָּה שִׁמְךָ
יי לְבִהְיָ, עָלְיוֹן עַל־כָּל־הָאָרֶץ:
(תְּקַדִּישׁ יְתָר)

2. Următorul Psalm de încheiere, se zice duminică și seară, începând de *איש חדש אלול* până la *הושענא רבה*.

Ps. 27. *Increderea în ajutorul lui Dumnezeu la luptă și rugăciune pentru pace în scop de perfecționarea sufletească.*

לְדָוִד. Al lui David.—Domnul este lumina mea și mântuirea mea, de cine să mă tem? Domnul este scutul vieții mele, de cine să mă înfricoșez? Când se apropie de mine făcătorii de rele, spre a mânca carnea mea, apăsătorii mei și dușmanii mei: ei se poticnesc și cad. Când se rănduiește asupra mea o tabără, inima mea nu se înfricoșează. Când se rădică contra mea rășbolu, încă și atunci eu sunt sigur. Una cer de la Domnul, aceasta o caut: Să locuiesc în casa Domnului toate zilele vieții mele, spre a vedea frumusețea Domnului, ¹⁾ și spre a cerceta Templul său. Căci el mă ascunde în coliba sa, în ziua nefericirii, mă acoperă cu acoperământul cortului său, pe

לְדָוִד. יי: אֲדֹרִי וְיִשְׁעֵי מַמִּי
אִירָא. יי: מַעֲזִיחַי־מִמִּי אֶפְתָּח:
בְּקִרְבִּי עָלִי מְרַעִים, לֹא־כָל אֵת
בְּשָׂרֵי־עָרִי וְאֹיְבֵי לִי. תִּקְמָה כְּשִׁלּוֹ
וְנִפְלּוֹ: אִם־תִּתְּנָה עָלִי מַחֲנֶה,
לֹא־יִירָא לִבִּי. אִם־תִּקְוֹם עָלִי
מִלְחָמָה, בְּזֹאת אָנִי בִּזְמוֹת:
אֵת שְׁאֵלָתִי מֵאֵת־יְיָ אֹתָהּ
אֶבְקֶשׁ: שְׁבֹתִי בְּבֵית־יְיָ כָּל־יְמֵי
חַיִּי לִחְזוֹת בְּגִעְסֵי־יְיָ וּלְבַקֵּר
בְּדִבְרֵי־יְיָ: כִּי יִצְפְּנֵנִי בְּסֻכָּה בְּיוֹם
רָעִי יִסְתַּכֶּנִּי בְּסֻכָּתִי אֶחָלֵל.

¹⁾ Splendoarea cultului.

o stâncă mă înalță. De aceea se va înălța capul meu asupra vrăjmașilor mei de prin prejurul meu, și voi jertfi în cortul său jertfe de bucurie, voi cânta și voi psăli Domnului! Auzi, Doamne, glasul meu, când strig; miluiește-mă și mă ascultă. Despre tine îmi zice inima: „Căutați fața mea!“ Fața ta, Doamne, o caut! Nu ascunde fața ta de la mine, nu lepădă în mânie pe robul tău! Tu, care ai fost ajutorul meu, nu mă lăsa, nici nu mă părăsi, Dumnezeu! mântuiește-mă! Căci tatăl meu și muma mea m'au părăsit; însă Domnul mă va primi. Arată-mi, Doamne, calea ta, și călăuzește-mă în cărarea dreaptă, din pricina vrăjmașilor mei. Nu mă lăsa în voia împăcătorilor mei! Căci contra mea se rădică martori mincinoși, și cel ce nu răsuflă decât silnicie. O! de n'aș fi crezut că voi vedea bunătațile Domnului, în pământul celor vii.... Nădăjduiește spre Domnul! Întărește-te și îmbărbătează inima ta, nădăjduiește spre Domnul!

בְּצֹר יִרְמָמְנִי: וְעָתָה יְיָ
רֹאשִׁי עַל־אֹיְבֵי סְבִיבוֹתַי
וְאֶזְבְּחָה בְּאֹהֶל זִבְחֵי תְרוּעָה
אֲשִׁירָה וְאֶזְמְרָה לֵּי: שְׁמַע־יְיָ
קוֹלִי אֶקְרָא. וְחַנּוּנִי וַעֲנֻנִי: לֵךְ
אִמַּר לִבִּי בִקְשׁוּ פָנָי. אֶת־פְּנֵיךָ
יְיָ אֲבַקֵּשׁ: אֶת־פָּנֶיךָ פְּנֵיךָ מִמֶּנִּי
אֶל־תֵּט בְּאֶף עֲבָדְךָ עֲזָרְתִּי
הָיִתָּ, אֶל־תִּשְׁכַּח־נִי וְאֶל־תַּעֲזֹב־נִי
אֶל־הִי יִשְׁעִי: בִּרְאֵבִי וְאִמִּי
עֲזֹבֻנִי וְיִי וְאֶסְכְּנִי: הֲוֹרֵנִי יְיָ
דִרְכְּךָ וְנִחְנֵנִי בְּאֶרֶחַ מִישׁוֹר
לִמְעַן שִׁרְרִי: אֶל־תִּתְּנֵנִי בְּגִפְשׁ
אֹרִי כִּי קָמְרִבִּי עֲדִי־שָׁקָר וַיִּפֹּחַ
חֶמֶס: לֹא־הָאֵמַנְתִּי לִרְאוֹת
בְּטוֹב־יְיָ בְּאֶרֶץ חַיִּים: בָּנָה אֶל־
יְיָ חֹזֵק וְאִמָּץ לָכֶּךָ, וְכִנָּה אֶל־
יְיָ: (קריש יתום)

3. Psalm de închelere într-o casă îndoliată, ce se zice după Psalmul zilei, când de altfel se face rugăciune de sehten.

Ps. 49. Prevenire în vederea deșărtăciunii și a nimiciniiei.

לְמַנְצָחַם Măiestrului cântăreț al fiilor lui Korah. Un Psalm.

לְמַנְצָחַם לְבְנֵי־קֹרַח, מְזֻמֹּר:

שמעו Auziți aceștia, toate neamurile, ascultați, toți locuitorii lumii! Fiii celor mici,

שמעו־זוֹת פְּלִג־הַעַמִּים, הָאֲזֻנִּי כָל־
יִשְׁבֵי תֵלֶד: גַּם־בְּנֵי אֲדָם, גַּם־בְּנֵי־אִישׁ,

ca și celor mari, avuți și săracul împreună. Gura mea să găsească înțelepciune, și cugețul inimei mele e pricepere. Plec urechea mea la pildă, cu chitară încep cimilitura mea. De ce să mă tem în zilele de netericire, când mă înconjoară fărdelegea pănditorilor mei, cari se bizuiesc pe puterea lor, și se fălesc intru mulțimea bogăției lor? Frate pe frate nu poate răscumpără de moarte, nu poate da lui D-zeu prețul răscumpărării sale; (prea scumpă este răscumpărarea vieții lor, și în veci nu se poate face;) ca să trăiască în veci, să nu vază groapa. Da, el o vede l chiar înțelepții mor, și cu dâșii pier nerozii și nepricepuții, și lasă altora averea lor. Gândul lor din lăuntru e, că casele lor vor stă în vecie, locuințele lor din neam în neam, și numesc încă cu numele lor pământurile lor. Totuș omul în strălucire nu poate dăinui; se aseamănă vitelor cari sunt nimicite. Această cale a lor e sminteala lor; iar cei ce vin după dâșii, îi plac cuvintele lor. Sela! Ca niște oi sunt grămădiți în mormânt, moartea îi paște; și peste ei domnesc dreptii în fiecare dimineață, și chilpul lor înfulcă groapa, care li-a devenit lăcaș. Dar Dumnezeu va răscumpără sufletul meu din puterea mormântului, căci el mă va primi. Sela! Nu te teme, când cineva se îmbogățește, când crește mărirea casei sale: căci nimic nu ia cu sine ia moartea sa, mărirea lui nu se pogoară după dânsul. Chiar când el binecuvăntează sufletul lui în viața sa, și ești lăudat când îți merge bine: Intră-va ia neamui părinților sei, cari în veac nu mai văd lumină. Omul în strălucire, când n'are pricepere, se aseamănă vitelor, cari sunt nimicite.

יָחַד עָשִׂיר וְאַחֲרָיו: פִּי יְדַבֵּר חֲכָמוֹת,
וְהִנֵּנִת לִפִּי תְבוּנוֹת: אִשָּׁה לְמִשְׁלַל אֲזָנֶי,
אֶקְרָא בְּגִזְרוֹ חֵידָתִי: לָמָּה אֵירָא בְּיָמֵי
רָעִי, עוֹן עָקְבִי יִסְבְּנִי: הַבְּטָחִים עַל-
חֵילָם, וּבְרַב עֲשָׂרָם יִתְהַלְלוּ: אָח לֹא-
פָדָה יִפְדֶּה אִישׁ, לֹא-יִתֵּן לְאֱלֹהִים
כֶּפֶר: וְגֹרֶם פְּדִיוֹ וּנְפֻשָׁם, וְחָדְלוּ לְעוֹלָם:
וְיִחִי-עוֹד לְנֶצַח, לֹא יִרְאֶה הַשְׁחָת:
כִּי יִרְאֶה וְחֲכָמִים יָמוּתוּ, יָחַד בְּסִיל וּבְעֶר
יִאָבְדוּ, וְעֹבְדֵי לְאֻמִּים חֵילָם: קָרָם,
בְּתֵימָם לְעוֹלָם, מִשְׁבָּנָתָם לְדוֹר וָדֹר,
קָרָאוּ בְּשִׁמּוֹתָם עָלֵי אֲדָמוֹת: וְאָדָם
בִּיקָר בְּלִילָיו, נִמְשַׁל בְּהִמּוֹת נְדָמוֹ:
זֶה דֶּרֶם בְּסִיל לָמוֹ, וְאַחֲרֵיהֶם בְּפִתִּים
יִרְצֵי סֵלָה: בְּצֹאן לְשֹׂאֹל שָׁתוּ וּמָנוּ
יָדָעִם וְחָדְדוּ בָם יִשְׂרָאֵל לְבָקָר, וְצֹרֶם
לְבָלוֹת שֹׂאֹל, מִזֶּבֶל לוֹ: אֶחָד-לְאֱלֹהִים
יִפְדֶּה-נַּפְשִׁי מִיַּד שֹׂאֹל, כִּי יִקְרָנִי סֵלָה:
כִּי-יִתְּנָא בִּי-נַעֲשִׂיר אִישׁ, כִּי-יִרְבֶּה
בְּבוֹד בֵּיתוֹ: כִּי לֹא בָמוֹתוֹ יִקַּח הַכֹּהֵן
לֹא-יִגְדֹּד אַחֲרָיו בְּבוֹדוֹ: כִּי-נִפְשׁוֹ בְּתֵיבוֹ
יִקָּר, וְיִדָּר כִּי מִיִּסּוֹב לָךְ: תָּבֹא עֲדָ-
יּוֹד אֲבוֹתָיו, עֲדָ-נֶצַח לֹא יִרְאוּ-אוֹר:
אָדָם בִּיקָר, וְלֹא-יִקָּיו, נִמְשַׁל בְּהִמּוֹת,
נְדָמוֹ: (הַדִּישׁ יְרוּס)

4. Psalm de încheiere într-o casă îndoliată, ce se zice după Psalmul zilei, când de altfel

nu se face rugăciunea de dimineață.

Ps. 16. *Mângâiere și ascultare în favoarea celor sfinți și cuvioși.*

מִכְתָּם Un cântec prețios al
lui David.

פִּזְעִישֵׁת־מָא, אֶת־אֱלֹהֵי־מִי
postesc. Zic D-nului: Stăpânul meu
ești tu, fericirea mea — nu e alta
afară de tine! Sfinții de pe pământ
și aleșii — toată plăcerea mea
sunt ei. Multe sunt durerile acestora,
ce aleargă după alt zeu; eu
nu răvnesc la libațiunile lor de sânge,
nici nu iau numele lor pe buzele mele.
Doamne, tu ești partea fericirii
și a cupei mele, tu păstrezi
sortul meu! Funia de măsurat
îmi căzută în olaturi încântătoare,
da, plăcută mi-e moștenirea.
Slăvesc pe Domnul, care m'a sfătuțit;
încă și noapte mă îndeamnă
rinichii mei. Puraea pun pe Domnul
înaintea mea; căci dacă el e
în dreapta mea, atunci nu șovăiesc.
De aceea se bucură inima mea și
se veseleşte sufletul meu; și încă
și trupul meu se sălășluiește în tihnă.
Căci tu nu vei lăsa sufletul meu
înlăturat, nu vei îngădui ca cuviosul
tău să vadă mormântul. Tu
îmi vei arăta cărarea nemuririi;
mulțimea veseliei e înaintea feței
tale, în dreapta ta fericirea veșnică.

מִכְתָּם לְדָוִד

שִׁמְרָנִי אֱלֹהֵי־חַסִּידֵי־יְהוָה: אֲמַרְתָּ
לִּי, יְהוָה, אֲפָתָה, טוֹבָתִי, בְּלֹא־עֲלֹלִי:
לְקֹדְשִׁים אֲשֶׁר־בָּאָרֶץ הַזֶּה, וְאֲדָרִי
בְּלִחְצֵי־קָם: יָרַב עֲצָבוֹתָם, אֲחֵר
מִהָרָה, בְּלֹא־אֶסֶף נִסְבֵּיהֶם מִדָּם, וּבְלֹא־
אֶשָּׂא אֶת־שְׁמוֹתָם עַל־שִׁפְטָי: יְיָ מִנֵּת
חֶלְקִי וְכוֹסִי, אֲפָתָה וְחַסֵּד גְּדֹלָה: חֲבָלִים
נִפְלְאוֹתֵי בְּנֵי־אֲדָמָה, אֶת־גְּדֻלַּת שִׁפְרָה
עָלֵי: אֲבָרָךְ אֶת־יְיָ אֲשֶׁר יַעֲצָנִי, אֶת־
לֵילוֹת יִסְרוֹנִי בְּלִיֹּתָי: שְׁהִיתִי יְיָ לְגִנְדִּי
חֲמִיד. בִּי מִיִּמִּינִי בְּלֹא־אֶמָּוֶת: לְבָנוֹ שִׁמְחָה
לְבִי וְנֶגֶל בְּבוֹדִי, אֶת־בְּשָׂרִי יִשְׁפֹּן לְבָטָח:
בִּי לֹא־תִשָּׁב גִּבְשִׁי לְשָׂאוֹל, לֹא תִתֵּן
חֶסֶדְךָ לְרָאוֹת שִׁחָת: וְהוֹדִיעֲנִי אֲרֻחַ
חַיִּים, שֹׁבַע שְׂמֹחוֹת אֶת־פִּגְמוֹת, נְעִימוֹת
בְּיִמִּינֶךָ נֶגַח: (וְדִישׁ וְתִמָּן)

Adaos la slujba de toate zilele.

1. Kaddiș de-Rabbanan. ¹⁾ קַדִּישׁ דְּרַבָּנָן.

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא, בְּעָלְמָא
שָׁמַיָּהּ רַבָּב, בְּאֹלְמוֹ דִּי
וָרֹו הִיר'וֹסֵי, וְאִיִּמְלִיחַ מַל'חֻסֵּי
בְּהַאִילֵיחֹן וּבְאִילִיִּמֵּחֹן וּבְאִילֵי
חַיֵּי דְּחֹל בֵּיִסְרוֹל, בַּאֲגֹלֹ
וּלְזִמָּן כֹּרִיב. וְאִיִּמְרִי: אָמֵן.

יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא lichei șamei
rabbo măvo-
rah lăolom ulăotămei olmaio.

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא, בְּעָלְמָא
דִּי־יְבָרָא בְּרַעֲוִיָּתָהּ. וְיִתְלַח מְלִכּוּתָהּ
בְּנִיכּוֹן וּבְיִמִּיכּוֹן וּבְחַיֵּי דְּכָל־בְּרִית
יִשְׂרָאֵל, בְּעָלְמָא וּבְזִמְנֵי קָרִיב. וְאִמְרִי: אָמֵן:
יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלְמָא
וְלְעָלְמֵי עָלְמָיָא:

¹⁾ Kaddiș de-Rabbanan se recită după o predică sau după orice altă instrucțiune religioasă și morală (o secțiune din Talmud sau Mișna), v. pag. 24, nota.

תִּפְרֹךְ וַיִּשְׁמַח, וַתִּפְּאֹר, וַתִּבְרַךְ
 וַיִּתְּשֵׁא וַתִּתְּקֵר וַתִּתְּעַל וַתִּתְּהַל שְׁמָהּ
 וַתִּתְּשֵׁא בְּרִיד הוּא (לֵעֲלֹא) מִן-כָּל-
 בְּרִתָּהּ וַיִּשְׁרֹתָ, תִּשְׁבַּחְתָּהּ וַתִּתְּמָהּ
 דַּמִּירִן בַּעֲלָמָה, וְאִמְרִי אִמְרִי:

על ישראל ועל רבנן ועל
תלמידיהון ועל כל-תלמידי
תלמידיהון ועל כל-מן דעסקון
באורייתא די בא תרא קדן ורי
בכל-אתר ואתר, יהא להון
ולבון שלטא רבא חנא וחסדא
ונחמין וסין אריכין ומזנא
רויחא ופירקנא מדרקדס אבדיהון
די בשמיא וארעא, (אמר) אמין:
Omen.

יְהִי שְׁלָמָא רַבָּא מִן־שָׁמַיָא וְתַיִים
 יְהִי לְהֵי שְׁלֹמֹה רַבְּבוּ מִן־שָׁמַיִו, vāh-
 līm tovīm oleīnu vā'ai col īsroel.
 Vā-im'ru: Omen.

עֵשָׂה שָׁלוֹם בְּמִדְרוֹמֵי הָרָחֳמִי Osei şolom bi-
māromov, hu bā-
rahamov liaase şolom oieinu, vā-al
עֵשָׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל-בְּלִיּוֹתֵינוּ
col lisroel. Vā-lm'ru : Omen.
וְאִמְרוּ : אָמֵן :

Kaddis de-Rabbanan. 2)

על ישראל Tatăl nostru cel din ceruri și de pe pământ! Revărsă asupra lui Israel, asupra cărturarilor, asupra ucenicilor și asupra învățăceilor ucenicilor lor, și asupra tuturor acelor, cari se îndeletnicesc cu învățătură, fie în acest

^{*)} În cele zece zile de pocăință se zice אָלעס וואָס .

1) și 2) Traducerea de la *הַבְּרִית* până la *וְהָאֱלֹהִים* și de la *וְהָאֱלֹהִים* până la sfârșit, vezi pag. 24, sau 125. Copia în litere românești e făcută aci după pronunțarea ritului *german*.

lăcaș, fie în oricare altul — o pace desăvârșită, har, dragoste, îndurare, viață lungă, hrană din belșug și mântuire. Și ziceți: Amin!

2. Cele Zece Cuvinte. ¹⁾ עשרת הדיברות.

וַיֹּדֶבֶר אֱלֹהִים אֶת כָּל-
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, לְאָמֹר:
Și grăi Dumnezeu
toate cuvintele aces-
tea, zicând :

1) אָנְכִי Eu sunt Domnul
Dumnezeul tău,
cel ce te-am scos din țara
Egiptului, din casa robiei.

2) Să nu aibi alți zei afară de mine. Să nu-ți faci ție clipe clopit și nici o asemănare din câte sunt în cer sus, și din câte sunt pe pământ jos, și din câte sunt în apă, sub pământ. Să nu te închini lor, nici să slujești lor, căci eu Domnul Dumnezeuul tău, sunt un Dumnezeu răvnitor, pedepsind vina părinților în copii, până la al treilea și al patrulea neam, în aceia, cari mă urăsc. Care însă face milă până la al millea neam, celor ce mă iubesc, și celor cari păzesc poruncile mele.

3) Să nu iei numele Domnului Dumnezeu tău în deșert; că nu va lăsa nepedepsit Domnul pe acela, ce ia numele lui în deșert.

¹⁾ „Exod.“ 20, 1—14.—2448 d. l. z. l. Vezi comentarul nostru la De-
calog, Pentateuchul, partea a II-a pag. 109—114.

4) Adu-ți aminte de ziua Sabbatului, spre a o sfinți. Șease zile să lucrezi și să faci tot lucrul tău; iar ziua a șaptea este o zi de odihnă, consacrată Domnului, Dumnezeului tău: să nu faci niciun lucru (în ziua aceasta), nici tu, nici fiul tău, nici fiica ta, nici robul tău, nici roaba ta, nici vita ta, nici străinul tău, care e în porțile tale. Că în șease zile făcu Domnul cerul și pământul, marea și toate câte sunt într'ânsele, și se odihni în ziua a șaptea. De aceea binecuvântă Domnul ziua Sabbatului și o sfinți pe ea.

ה' זָכוֹר אֶת-יוֹם הַשַּׁבָּת, לִמְנוּחָיו: שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וַעֲשִׂיתָ כָּל-מְלֶאכֶתֶךָ: וְיוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ. לֹא-תַעֲשֶׂה כָּל-מְלֶאכֶה, אַתָּה וּבִנְךָ, וּבִתְּךָ, עַבְדְּךָ, וַאֲמָתְךָ, וּבְהֶמְתְּךָ, וּגְרֶךָ, אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ: כִּי שֵׁשֶׁת-יָמִים עָשָׂה יְהוָה אֶת-הַשָּׁמַיִם וְאֶת-הָאָרֶץ, אֶת-הַיָּם וְאֶת-כָּל-אֲשֶׁר-בָּם, וַיָּנַח בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי. עַל-כֵּן בֵּרַךְ יְהוָה אֶת-יוֹם הַשַּׁבָּת וַיְקַדְּשֶׁהוּ:

5) Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta, pentru ca să se prelungiască zilele tale pe pământul, ce Domnul Dumnezeu tău ți-l dă ție.

ה' כְּבֹד אֶת-אָבִיךָ וְאֶת-אִמְךָ, לְמַעַן יֵאָרְכוּ יְמֶיךָ עַל הָאָדָמָה, אֲשֶׁר-יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ:

6) Să nu omori.

ו' לֹא תִרְצַח.

7) Să nu calci credința casnică.

ז' לֹא תִנְאָף.

8) Să nu furi.

ח' לֹא תִגְנוֹב.

9) Să nu mărturisești în poarta aproapelui tău, ca martor mincinos.

ט' לֹא-תַעֲנֶה בִרְעֶךָ, עַד שֹׁקֶר:

10) Să nu râvnești la casa aproapelui tău, să nu râvnești la femeia aproapelui tău, nici la robul său, nici la roaba sa, nici la boul său, nici la asinul său, nici la vre-un lucru, ce este al aproapelui tău.

י' לֹא-תַחְמֹד בֵּית רֵעֶךָ, לֹא-תַחְמֹד אִשְׁתּוֹ, וְעַבְדּוֹ, וְאִמָּתוֹ, וְשׁוֹרוֹ, וְחֶמְרוֹ, וְכָל אֲשֶׁר לְרֵעֶךָ:

3. Cele treisprezece articole de credință. ^א י' עשר עקריות.

Aceste treisprezece articole de credință trebuie să fie rostite cu multă evlavie, pentru a se putea împărtăși la răsplata lumii viitoare.

1. Dumnezeu, creatorul universului.

1) Cred cu o credință de-săvârșită, că Creatorul—lăudat fie numele lui — e creatorul și conducătorul tuturor creațiilor, și că el singur a făcut, והוא לבדו עשה, ועושה ויעשה, face și va face toate făpturile. לְכָל־הַמְּעֻשִׁים :

2. Unitatea lui Dumnezeu.

2) Cred cu o credință de-săvârșită, că Creatorul—lăudat fie numele lui — este unic, și הוא יחיד, ואין יחידות פְּמֻדָּהוּ בְּשׁוּם פְּנִים, והוא לבדו יֵלְכֵנוּ, הָיָה, הוּא וְהָיָה :

3. Incorporalitatea și invizibilitatea lui Dumnezeu.

3) Cred cu o credință de-săvârșită, că Creatorul—lăudat fie numele lui — nu e corp, גוף, ולא ישגיגהו משיגי הגוף, ואין לו שום דמיון כלל :

4. Infinitatea lui Dumnezeu.

4) Cred cu o credință de-săvârșită, că Creatorul—lăudat fie numele lui — e cel dintâi și cel din urmă. הוא ראשון והוא אחרון :

5. Supremația lui Dumnezeu.

5) Cred cu o credință de-săvârșită, că Creatorul—lăudat

^א După Maimonide, adică בְּכָל־שָׁעָה בְּכָל־יָמָיו (4895—4964) în comentariile sale la cap. 10 (Helek) din tractatul «Sanhedrin».

fie numele lui — numai către el singur se cuvine să ne rugăm, și că nu se cuvine a ne rugă altuia, afară de dânsu.

שְׁלֹמֶה, שֶׁהָבוֹרָא, יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ
לֹא לְבִדּוֹ רָאוּי לְהִתְפַּלֵּל, וְאִין
רָאוּי לְהִתְפַּלֵּל, לְזוּלָתוֹ:

6. Veracitatea Prorocilor.

6) Cred cu o credință desăvârșită, că toate cuvintele prorocilor sunt adevărate.

וְאִין מֵאֱמִין בְּאֱמוּנָה שְׁלֹמֶה
שֶׁכָּל־דְּבָרֵי נְבִיאִים אֱמֶת:

7. Misiunea lui Moșe.

7) Cred cu o credință desăvârșită, că prorocia lui Moșe, învățătorului nostru — pace peste dânsu—a fost adevărată; și că el eră cel mai demn dintre toți prorocii, ce au fost înaintea lui și ce vor fi după dânsu.

וְאִין מֵאֱמִין בְּאֱמוּנָה שְׁלֹמֶה
שֶׁנְּבוֹאָת מֹשֶׁה, רַבְּנֵנוּ, עָלֵינוּ
הַשְּׁלוֹם. הִתְנָה אֱמֶתִית, וְשֶׁהוּא
הָיָה אֵב לְנְבִיאִים, לְקוֹדְמִים
לְפָנָיו וְלְבָאִים אַחֲרָיו:

8. Revelațiunea.

8) Cred cu o credință desăvârșită, că toată învățătura, ce se află acum în mâinile noastre, este aceeași, ce fû dată lui Moșe, învățătorului nostru, pace peste dânsu.

וְאִין מֵאֱמִין בְּאֱמוּנָה
שְׁלֹמֶה, שֶׁכָּל־הַתּוֹרָה הַמְצֻיָּה
עִמָּה בְּיָדֵינוּ, הִיא הַתּוֹרָה
לְמֹשֶׁה, רַבְּנֵנוּ, עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם:

9. Invariabilitatea Thorei.

9) Cred cu o credință desăvârșită, că această învățătură nu va fi schimbată, și nu va fi o altă învățătură în locul ei, din partea Creatorului—lăudat fie numele lui.

וְאִין מֵאֱמִין בְּאֱמוּנָה
שְׁלֹמֶה, שֶׁזֹּאת הַתּוֹרָה לֹא תִּהְיֶה
מִתְלַפֶּטֶת, וְלֹא תִּהְיֶה תּוֹרָה אַחֶרֶת,
מֵאֵת הַבוֹרָא, יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ:

10. Atotștiința lui Dumnezeu.

10) Cred cu o credință desăvârșită, că Creatorul—lăudat fie numele lui—cunoaște toate

וְאִין מֵאֱמִין בְּאֱמוּנָה שְׁלֹמֶה
שֶׁהָבוֹרָא, יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, יוֹדֵעַ

faptele oamenilor, și toate gândurile lor, precum glăsuiește : „El care urzește inima tuturor, pricepe și toate faptele lor”.¹⁾

11. Dreptatea lui Dumnezeu.

11) Cred cu o credință desăvârșită, că Creatorul—lăudat fie numele lui—răsplătește cu bine pe cei ce păzesc poruncile sale, și pedepsește pe cei ce le calcă.

12. Venirea lui Mesia.

12) Cred cu o credință desăvârșită, în venirea unsului (lui Mesia), și cu toate că zăbovesc, eu totuși îl aștept zilnic ca să vie.

13. Învierea morților.

13) Cred cu o credință desăvârșită, că va fi învierea morților la timpul, când se va arăta voia Creatorului, — lăudat fie numele lui și înalțe-se pomenirea-i pururea și în vecl necurmați.

La ajutorul tău, aștept, o, Doamne ! (repetă de trei ori).

Spre mântuirea ta, nădăjduiesc, o, Doamne ! (repetă de trei ori).

4. Aceste palru קְרִיאת (amintiri) se recitează în toate zilele :

1. — למען Pentru ca să-ți aduci aminte de ziua ieșirii tale din țara Egiptului, în toate zilele vieții tale.²⁾

¹⁾ •Ps.» 33, 5. ²⁾ •Deut.» 16, 3.

2.— זָכוֹר Adu-ți aminte de
ziua aceea, când
ai stat înaintea Domnului
D-zeului tău în Horeb; ca să
nu uiți lucrurile, pe cari le-au
văzut ochii tăi.

3.— זָכוֹר Adu-ți aminte de
cele ce ți-a făcut
Amalek în cale, când ai ieșit
din Egipt. Cum te întâmpină
el în cale și ucise în coada
oștii tale, pe toți cei slabi,
cari erau dinapoia ta; când tu
erai obosit și ostenit, și de
D-zeu nu se temu. — Și va fi,
când Domnul D-zeul tău îți
va da odihnă de toți dușmanii
tăi de jur împrejur, în țara pe
care Domnul Dumnezeuul tău
ți-o dă de moștenire, ca să o
stăpânești, — să ștergi pomeni-
rea lui Amalek de sub cer; să
nu uiți! ¹⁾

4.— זָכוֹר Adu-ți aminte de
ceia ce a făcut
Domnul D-zeul tău la Miriam,
pe cale, când ai ieșit din
Egipt. ²⁾

סדר תפלת מנחה לחול.

Rânduiala rugăciunei de Min'ha pentru zilele de lucru. ³⁾

Ora rugăciunei de după amiază (Min'ha) este fixată de rabbini; ea
variază după anotimp, de la 4 p. m. până la 7 seară.

Se zice:

1. סדר הקרבנות. Num. 28,1—8; Levit. 1,11, פס. 15.

¹⁾ Deut. 25. 17—19. ²⁾ Deut. 24 9.

³⁾ După tradițiune (Ber. Rabba § 68; talm. Ieruş. tr. Berachoth, cap. 4; talm. Babil. ibid. fol. 26 b, cf. Sinhedr. 95 b și Hul. 91 b), Intocmi-
rea celor trei rugăciuni zilnice datează de la patriarhi: Abraham a orân-
duit rug. de dimineață (שחרית) ilthak, cea de după amiază (קנחה) și Iakob,

2. אֲשֶׁרֵי Versetele introductive («Ps.» 84, 5; 144, 15); «Ps.» 145, pag. 46—48.

Oficiantul recitează jum. Kaddiș. pag. 59.

Observare: În zilele de post urmează aci קריאת התורה cu a.3-a cianie pentru חקקרי fără Kaddiș, text: וַיְהִי (Exod » 32, 11-14; 34, 1-10. Maftir, «Ieș.» 25). Binecuvântarea după Haftara până la Scoaterea și punerea Thorei în sfântul chivot, pag. 111.

3. עֲשֶׂה רַחֲמִים לְעַמְּךָ רַחֲמֵינוּ Rugăciune de optsprezece compl. pag. 71—90. Obșteea zice rug. Š'mone Esre încet; oficiantul o repetă cu glas tare; el recitează Keduša: יְהוָה pag. 74.

4. וְיִאֲמַר דָּוִד (תהנן) Rug. pentru îndurare, pag. 105.

Oficiantul recitează întregul Kaddiș (Kad. Tithkabbal) pag. 125.

5. עֲלֵינוּ Rugăciunea finală, pag. 126, și se încheie cu:

6. קַדִּישׁ יִתּוֹם Kaddiș de Orfan!, pag. 128.

Cei ce se rongă singur urmează aceeași ordine, dar nu zice nici Kaddiș nici Keduša.

תפלת ערבית לחול.

Rugăciunea de seară pentru zilele de lucru (Maariv).

Rugăciunea de Maariv se face adeseori îndată după Min'ia; atunci nu se zice rug. finală Alenu, ci după Kaddiș Tithkabbal se zice קריאת התורה pag. 147. Mulți însă fac rug. de Maariv noaptea; 1) mai cu seamă în timpul Omerului. În acest caz se zice Psalmul 134 și versetele cari urmează; oficiantul recitează jum. Kaddiș, obșteea zice קריאת התורה etc. și Š'mone Esre, care însă nu se repetă.

1. — Ps. 134.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת שִׁיר הַמַּעֲלוֹת שִׁיר הַמַּעֲלוֹת
Cântarea treptelor. Lăudați pe
Domnul, toți robii Domnului, voi
cari stați nopțile în casa Domnului!
Rădicați mâinile voastre către
Sanctuar, și lăudați pe Domnul! Binecuvântează-te Domnul din Sion,
ziditorul cerului și al pământului.
2) Domnul Sebaoth e cu noi,
cetățuile ne este Dumnezeu lui
Iakob. Sela! (rep. de 3 ori).

cea de seară (קטרי). Această aserțiune se sprijinește pe următoarele pasaje din „Geneza”: Cap. 19,27 pentru rug. de dimineață; cap. 24,63 pentru cea de după amiază și cap. 28,11 pentru cea de seară. Reproducem aci și semnul mnemonic dat de Abudermham (Tractat de Liturgie), care găsește în a doua literă de la numele fiecărui patriarch יעקב — יצחק — אברהם — infimiala epocelor consacrate de dânsii pentru rugăciune ערב. Cf. Ps. 55,18: „Daniel” 6,11; I. „Regi” 18,36. 1) „סערי” בוסני 1. „Ps.” 46,8.

1) Doamne Sabaoth! Ferice de omul, ce se încrede în tine! (rep. de 3 ori).

2) Doamne, ajută! o, Rege! auzi-ne în ziua când te chemăm! (rep. de 3 ori).

יְיָ אֱלֹהֵינוּ, אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, בּוֹשֵׁת
בָּךְ: נִים
יְיָ הוֹשִׁיעָה. הַמֶּלֶךְ, יַעֲגֵג בְּיוֹם -
קִרְאָנוּ: נִים

Oficiantul recitează Jum. Kaddiș.

2. Indurarea și lungărbdarea lui Dumnezeu.

3) El, Atotîndurătorul iartă păcatul și nu sdrumică; adesea își înfrânează mânia, și nu deșteaptă toată urgia-i.

4) Doamne ajută! o, Rege! auzi-ne în ziua când te chemăm!

וְהוּא רַחוּם. יִכַּפֵּר עוֹן
וְלֹא-יִשְׁחִית. וְהִרְבָּה
לְהָשִׁיב אָפּוֹ, וְלֹא-יַעִיר
כָּל-חֲמָתוֹ:
יְיָ הוֹשִׁיעָה. הַמֶּלֶךְ, יַעֲגֵג
בְּיוֹם-קִרְאָנוּ:

3. Chemare pentru slăvirea Domnului. 5)

Oficiantul cântă cu un ton lent, grav și solemn:

6) בָּרְכוּ אֶת-יְיָ הַמְּבָרֵךְ:

Pe când oficiantul zice בָּרְכוּ, obștea se închină și zice încet:

יְהִי בָרֵךְ, וְיִשְׁתַּבַּח, וְיִתְפָּאֵר, וְיִתְרַמֵּם, וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמוֹ שֶׁל-מֶלֶךְ, מְלִכֵּי
הַמַּלְכִּים, הַקְדוֹשׁ, שֶׁרֹדֵף הוּא. שְׂדוּא רִאשׁוֹן, וְהוּא אַחֲרוֹן, וּמַבְלֵעֵדִי אֵין
אֱלֹהִים: 7) סֶלָה לְרִכֵּב בְּעֶרְבוֹת, בְּיָהּ שְׂמוֹ, וְעֵלֶז לְפָנָיו: 8) וּשְׂמוֹ מְרוֹמָם
עַל-כֵּל-בְּרָכָה וְתִהְיֶה: 9) בָּרוּךְ שֵׁם קְבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: 10) וְהִי
שֵׁם יְיָ מְבָרֵךְ מַעֲשֵׂה וְעַד עוֹלָם:

Obștea și oficiantul:

בָּרוּךְ יְיָ הַמְּבָרֵךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

4. Dumnezeu stăpân al schimbărei timpului.

11) Lăudat fii Doamne, בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ, Dumnezul nostru,

1) .Ps.* 84, 13. 2) .Ps.* 20, 10. 3) .Ps.* 78, 38. 4) .Ps.* 20, 10.

5) De Synagoga Magna 3414. 6) Traducerea, vezi pag. 59.

7) .Ps.* 68, 5. 8) .Nehemia* 9, 5. 9) .Ioma* 6. 10) .Ps.* 113, 2.

11) .Talm.* .Berachoth,* 11, 2.

regele universului, care prin cuvântul tău faci să murgiască serile. Cu înțelepciune deschizi porțile cerului, cu pricepere schimbi anotimpurile și prefaci vremile. Tu rânduiești stelele pe tărie în zodiele lor, după voia ta. Tu crezi ziua și noaptea, rostogolești lumina înaintea întunericii, și întunericul înaintea luminei. Astfel dispare ziua, și noaptea apare; astfel deosebit-ai între zi și între noapte. Domnul oștirilor este numele tău! Atotputernicul cel viu și pururea neclintit! împărățește peste noi în vecii vecilor! Lăudat fii Doamne, care faci să murgiască serile.

הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בְּדָבָרוֹ מַעְרִיב
עֲרָבִים. בְּחֻקָּמָה פּוֹתֵחַ שְׁעִירִים
וּבִתְבוּנָה מַשְׁנֶה עֵתִים וּמַחְלִיף
אֲרֵי-הַזְּמָנִים. וּמַסְדֵּר אֶת-
הַכּוֹכָבִים בְּמִשְׁמְרוֹתֵיהֶם בְּרָקִיעַ,
בְּרָצוֹנוֹ. בּוֹרֵא יוֹם וְלַיְלָה, גּוֹלֵל
אוֹר מִפְּנֵי-חֹשֶׁךְ, וְחֹשֶׁךְ מִפְּנֵי-
אוֹר. וּמַעְבִּיר יוֹם, וּמַבִּיא לַיְלָה,
וּמַבְדִּיל בֵּין יוֹם וּבֵין לַיְלָה. יי
צָבָאוֹת שְׁמוֹ. אֵל חַי וְקַיִם תָּמִיד,
יִמְלֹךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד. בְּרוּךְ
אַתָּה יי, הַמַּעְרִיב עֲרָבִים:

5. Veșnica dragoste a lui Dumnezeu. אהבה

Cu o dragoste veșnică iubit-ai casa lui Israel, poporul tău. Cu învățătură, cu porunci, cu legi și cu orânduiești ne-ai înzestrat pe noi. De aceea Doamne Dumnezeul nostru, când ne culcăm și când ne sculăm, vorbim de legile tale, și ne bucurăm fără încetare de cuvintele învățăturii tale și de poruncile tale. Căci ele sunt viețua noastră, prelungirea zilelor noastre, și la dănsule ne gândim ziua și noaptea. O! nu retrage niciodată dragostea ta de la noi! Lăudat fii Doamne, care iubești pe poporul tău Israel.

אַהֲבַת עוֹלָם בֵּית יִשְׂרָאֵל
עִמָּךְ אֶהְבָּתָה. תּוֹרָה וּמִצְוָה,
חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים | אוֹתָנוּ לְמַדָּה.
עַל-כֵּן יי אֱלֹהֵינוּ בִּשְׂשׂוֹנוֹ
וּבְקִיּוּמֵנוּ נִשְׁחַיֵּם בְּחֻקֶּיךָ, וְנִשְׂמַח
בְּדַבְרֵי רַחוּמֶיךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ
לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי הֵם חַיֵּינוּ וְאַרְךָ
יָמֵינוּ, וּבָהֶם נִהְיֶה יוֹמָם וְלַיְלָה.
וְאַהֲבָתְךָ אֱלֹהֵינוּ מִמֶּנּוּ
לְעוֹלָמִים. בְּרוּךְ אַתָּה יי, אֹהֵב
עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

¹⁾ Trat. «Berachoth» 11, 2.

6. Citirea de Ș'ma. קְרִיאַת שְׁמַע.

1. Dogma fundamentală și datorile principale ale lui Israel.
הַדָּלֶת עַל מַלְכוּת שְׁמַע.

Cei ce se roagă fără מִנּוּן zice înainte de שְׁמַע :

(Alotputernicul D-zeu este un rege adevărit. ¹⁾ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ נָאֻס)

²⁾ שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד :

³⁾ בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד :

⁴⁾ וְאַהֲבָתָא אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל-לֵבְךָ
וּבְכָל-נַפְשְׁךָ וּבְכָל-מְאֹדְךָ : וְהָיוּ הַיְּדֵיכֶם
הוֹאֲלָה אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצוּנָה הַיּוֹם עַל-לֵבְךָ :
וְשִׁנְנִיתֶם לְבָבְךָ וּדְבַרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ
וּבְלִבְתְּךָ בְּדֶרֶךְ וּבְשֹׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ : וְקִשְׁרִיתֶם
לְאָזְנוֹת עַל-יְדֶיךָ וְהָיוּ לְטִטְפָּת בֵּין עֵינֶיךָ :
וּבְתַבְתֶּם עַל-מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ :

2. Răsplata și pedeapsa. הַדָּלֶת עַל מְצִיּוֹת.

⁵⁾ וְהָיָה אִם-שָׁמַעַתְּ שְׁמִיעוּ אֱלֹהֵינוּ אֲשֶׁר
אֲנֹכִי מְצִינָה אֶתְכֶם הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת-יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם וּלְעֲבֹדוֹ בְּכָל-לֵבְכֶם וּבְכָל-
נַפְשְׁכֶם : וְנָתַתִּי מִמֶּנִּי אֶרְצְכֶם בְּעֵת יוֹרָה
וּמִלְקוֹשׁ וְאִסְפַּת דִּנְגָה וְהִירִשְׁךָ וּצְדִיקְךָ :

¹⁾ «Sanhed» III. 1. trad. de R. Hanina b. Hama 3983. ²⁾ «Deut.» 6, 4.
³⁾ M. «Ioma», 6. ⁴⁾ «Deut.» 6, 5-9. Traducerea de la קְרִיאַת שְׁמַע până la
וְאִסְפַּת דִּנְגָה vczl pag. 65—68. ⁵⁾ «Deut.» 11, 13—21.

וְנָתַתִּי עֲשָׂב בַּשָּׂדֶה לְבִהֲמֹתֶיךָ וְאֵכְלָתָם
 וּשְׂבָעְתָּ: הַשְׁמִירוּ לָכֶם פֶּן־יִפְתָּה לְבַבְכֶּם
 וְסָרְתֶם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם
 לָהֶם: וְחָרָה אַף־יְהוָה בָּכֶם וְעָצַר אֶת־הַשָּׁמַיִם
 וְלֹא־יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת־יְבוּלָהּ
 וְאֲבַדְתֶּם: מִתְּהָרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטְּבָחָה אֲשֶׁר
 יְהוָה נָתַן לָכֶם: וּשְׁמַתֶּם אֶת־דְּבָרֵי אֱלֹהֵי עַל־
 לְבַבְכֶּם וְעַל־נַפְשְׁכֶם וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת
 עַל־יְדְּכֶם וְהָיוּ לְטוֹטְפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם: וּלְמַדְתֶּם
 אֹתָם אֶת־בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם בַּשְּׁבִתָּה בְּבֵיתְךָ
 וּבְלִבְתָּךְ בַּלֶּךְךָ וּבְשֹׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ: וְכִתְבְתֶּם
 עַל־מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ: לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם
 וְיָמֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר¹⁾ נָשָׁבַע יְהוָה
 לֵאמֹתִיכֶם לֵתֵת לָהֶם כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ:

3. Fimbrii drept semn de amintire. וְזָרָן לִיצִיאַת סָמִימִם.

²⁾ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וַעֲשׂוּ לָהֶם צִיצִית
 עַל־כְּנָפֵי בְגָדֵיהֶם לְדָרְתָם וְנָתַתִּי עַל־צִיצִית
 הַכְּנָפֶתִיל תְּכֵלֶת: וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִית וּרְאִיתֶם

¹⁾ Litera e din *שָׁבַע* (trebule apăsată). ²⁾ „Numeri” 15, 37—41.

minuni nenumărate. ¹⁾ El e acela, ce păstrează sufletul nostru în viață, și nu lasă piciorul nostru să se clătiască. El e acela, ce ne-a făcut să călcăm pe înălțimea trufă a dușmanilor noștri, și a rădicat cornul fericirii noastre de asupra tuturor protivnicilor noștri. El e acela, ce făcû pentru noi minuni și răsbunare în potriva lui Farao, semne și miracole în potriva țării fiilor lui Ham. El e acela, ce lovi în mânia lui pe toți întâinăsucii ai Egiptenilor, și scoase din mijlocul lor pe poporul său Israel, la veșnica libertate ! El e acela, ce făcû pe copiii săi să treacă prin despicăturile Mărei-Roșie, iar pe prigonitorii și pe vrăjmașii lor îi afundă în adâncimi. Copiii lui, văzând dar atotputernicia sa, slăviră numele său, și-i mulțumiră, și primiră împărăția lui cu voie bună asupra lor. Moșe și fiii lui Israel, își întonară ție în veselie mare, un imn, și grăiră toți împreună :

מִסְפָּר: הַשֵּׁם נִפְשָׁנוּ בַּחַיִּים,
וְלֹא-נִתֵּן לָמוֹט רִגְלָנוּ;
הַמְדִּירָנוּ עַל-בְּמִצֵּת אוֹיְבֵינוּ,
וְהָם קִרְגָנוּ עַל-כָּל-שִׁנְאֵינוּ;
הָעֲשֵׂה-לָנוּ נִסִּים וּנְקָמָה בַּפְּרָעִי,
אוֹתָת וּמוֹפְתִים בְּאַדְמַת בְּנֵי-
חָם: הַמָּכָה בַּעֲבָרְתוֹ כָּל-בְּכוֹרֵי
מִצְרָיִם, וַיֹּצֵא אֶת-עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל
מִתּוֹכָם, לְחֵירוֹת עוֹלָם: הַמַּעֲבִיר
בְּנָיו בֵּין גִּזְרֵי יַם-סוּף, אֶת-
רוֹדְפֵיהֶם וְאֶת-שׂוֹנְאֵיהֶם
בְּתַלְמוֹת טַבַּע: וְרָאוּ בְנָיו
בְּבוֹרְתוֹ, שֶׁבָחוּ וְהוֹדוּ לִשְׁמֹ,
וּמִלְכוּתוֹ בְּרִצּוֹן קָבֵל עֲלֵיהֶם:
מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אָלָה עֲנֵה שִׁירָה
בְּשִׂמְחָה רַבָּה, וְאָמְרוּ כָּלֵם:

מי Cine e ca tine, între
puternici, o Doamne?
Cine e ca tine proslăvit în
sfințenie, înfricoșat în fală,
făcătorule de minuni ? ²⁾

מִי-בְּמִכָּה, בְּאַלֵּם יְיָ.
מִי בְּמִכָּה נְאֻדָּר בִּקְדוֹשׁ,
נִזְרָא תְהִלָּתוֹ, עֲשֵׂה פִלָּא:

מלכותך Impărăția ta o vă-
zură fiii tăi; când
al despicat marea înaintea lui
Moșe, întonară și ziseră: „Acesta
e Dumnezeu meu !”

מִלְכוּתְךָ רָאוּ בְּנֵיךָ, בּוֹקֵעַ יָם
לִפְנֵי מֹשֶׁה, זָה אֱלֹהֵי עַנְוִי
וְאָמְרוּ:

” Domnul va împărăți în
vecii vecilor !” ³⁾

יְיָ וּמֶלֶךְ לְעֹלָם וָעֶד:

וְנֹאמַר בִּירְפָּה יְיָ אֶת־עֲקֹב, וְנֹאמַר מִיֵּד חֶזֶק מִכֹּחַ. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ גֹּאֵל יִשְׂרָאֵל:

Și e zis: „Domnul a scăpat pe Iakob, și l'a mântuit din mâna celui mai puternic decât dânsul. Lăudat fii, Doamne, care ai izbăvit pe Israel!”¹⁾

b. Adăpost și pace. ²⁾ אֶלֶּה אֲרִיכָא.

הַשְׂכִּיבֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְשָׁלוֹם, וְהַעֲמִידֵנוּ מִלְּכֵנוּ לְחַיִּים. וּפְרוֹשׁ עֲלֵנוּ סֶבֶר שְׁלוֹמָה, וְתַקְּנֵנוּ בַּעֲצָה טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ, וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ. וְהֵנּוּ בַּעֲדֵנוּ, וְהִסֵּר מֵעֲלֵנוּ אוֹיֵב, דָּבָר, וְחָרָב, וְרָעַב וְזֶזֶן, וְהִסֵּר שָׁטָן מִלְּפָנֵינוּ, וּמִמַּחֲרָבֵינוּ, וּרְגֵל בְּנֶסֶד תִּסְתַּרְנוּ. כִּי אֵל שׁוֹמְרֵנוּ, וּמַצִּילֵנוּ אַתָּה, כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אַתָּה. וְשִׁמּוֹר צִאתָנוּ, וּבִוְאָנוּ לְחַיִּים, וּלְשָׁלוֹם. מִעַתָּה וְעַד־עוֹלָם. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ שׁוֹמֵר עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל. לְעַד:

Fă să ne culcăm, Doamne Dumnezeul nostru, în pace, și scoală-ne, regele nostru, spre viață. Întinde peste noi cortul păcii tale, îndreptează-ne printr'un sfat bun din parte-ți, și ajută-ne pentru numele tău. Ocrotește-ne, și înlătură de la noi vrăjmaș, ciumă, sabie, foamete și mahnire; înlătură ispititor dinaintea noastră și din urma noastră, și în umbra aripelor tale adăpostește-ne. Căci tu Atotputernicul, ești păzitorul și mântuitorul nostru; căci un atotputernic rege, milostiv și îndurat ești tu. Păzește dar ieșirea și intrarea noastră, ca să fie spre viață și pace de acum și până în veci. Lăudat fii Doamne, care păzești poporul tău Israel în totdeauna.

c. Optsprezece pomeniri ale numelui lui Dumnezeu. ³⁾ שְׁנֵינָה עֶשְׂרֵה אֲרִיכָוִת.

בְּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן. | בְּרוּךְ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְעוֹלָם אָמֵן. |
 Lăudat fii, Doamne, în veci, Amin! |
 Amin! Lăudat fii, Doamne, |
 בְּרוּךְ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְעוֹלָם אָמֵן.

¹⁾ „Irm.” 31, 11. ²⁾ Această rugăciune este un sumar al rugăciunii de „Š'mone Esre” (Talm. „Berachoth” 4 și 9). Pom. de „Mar bar Rabina” (4150).

³⁾ De „Gaonim” 4349—4780, v. „Tos. Meghillā” 23, a.

⁴⁾ „Ps.” 89, 53. ⁵⁾ „Ps.” 135, 21.

din Sion, tu care tronezi în Ierusalaim — Hallelu-la l
 1) Lăudat fii, Doamne, Atot-puternicule, Dumnezeul lui Israel, tu care singur faci minuni. 2) Lăudat fie numele tău cel preamărit în veci, și umple-se tot pământul de mărirea ta — Amin! Amin!
 3) Fie mărire Domnului în veci, bucure-se Domnul de făpturile sale! 4) Fie numele Domnului proslăvit, de acum până în veci. 5) Niciodată nu va părăsi Domnul pe poporul său, pentru numele său cel mare; căci, binevoit-a Domnul să vă facă poporul său. 6) Și tot poporul văzû odată puterea sa, și căzû cu fața la pământ și zise: Domnul este adevăratul D-zeu! Domnul este adevăratul D-zeu! 7) Și Domnul va fi rege peste tot pământul; în ziua aceea Domnul va fi *unu* și numele lui

שֶׁבֶן יְרוּשָׁלַם, הִלְלוּהָ:
 בְּרוּךְ אַתָּה אֱלֹהִים אֱלֹהֵי
 יִשְׂרָאֵל, עֲשֵׂה נִפְלְאוֹת
 לְבָדְךָ: וּבְרוּךְ אַתָּה
 קְבוּדְךָ לְעוֹלָם, וַיִּמְלֹא
 קְבוּדְךָ אֶת-כָּל-הָאָרֶץ
 אָמֵן וְאָמֵן: יְהִי קְבוּדְךָ
 לְעוֹלָם, יִשְׁמַח
 בְּמַעֲשָׂיו: יְהִי שֵׁם
 מְבָרֵךְ, מִעַתָּה וְעַד-
 עוֹלָם: כִּי לֹא-יִשָּׁשׁ
 אֶת-עַמּוֹ, בְּעֵבֹר שְׁמוֹ
 הַגָּדוֹל. כִּי הוֹאִיל וְיִ
 לַעֲשׂוֹת אֲתָכֶם לֹא לְעַם:
 וַיֵּרָא כָּל-הָעָם, וַיִּפְּלוּ
 עַל-פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ, יְיָ
 הוּא הָאֱלֹהִים. יְיָ הוּא
 הָאֱלֹהִים: וַהֲיָה יְיָ לְמֶלֶךְ
 עַל-כָּל-הָאָרֶץ. בַּיּוֹם
 הַהוּא יְהִיָּה יְיָ אֶחָד וְשֵׁמוֹ

1) „Ps.” 72, 18. 2) „Ps.” 72, 19. 3) „Ps.” 104, 31. 4) „Ps.” 113, 2.

5) „Şemuel” 12, 22. 6) I. „Regl.” 18, 39, aluziune la minunea prorocului Eliahu pe muntele Carmel. 7) „Zechar.” 14, 6.

unul! ¹⁾ Fie harul tău, Doamne; peste noi, precum nădăjduim spre tine. ²⁾ Ajută-ne Doamne, al mântuirii noastre, adună-ne dintre popoarele păgâne, și scapă-ne, spre a mulțumi sfântului tău nume și a proslăvi fala ta.—

³⁾ Toate națiunile pe cari le-ai făcut, vor veni, se vor închină, ție, Doamne, și vor mări numele tău; ⁴⁾ căci prea înălțat ești tu, și făcător de minuni ești numai tu, Atotputernicule, singur. ⁵⁾ Iar noi, poporul tău și oile pășunii tale, îți mulțumim ție în veci, și din neam în neam vestim lauda ta! — Lăudat fie Domnul ziua, lăudat fie Domnul noaptea; lăudat fie Domnul, când ne culcăm; lăudat fie Domnul, când ne sculăm; căci în mână ta sunt sufletele celor vii, și ale celor morți; ⁶⁾ da, tu ești acela, în a cărui mână se află și sufletul a tot viul, și duhul trupului a tot omul.

אַחֵר: יְהוֹיחֻסְדָּהּ, יי
עֲלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יִחְלָנוּ
לָךְ: רוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהֵי
יִשְׁעֵנוּ וְקַבְּצֵנוּ וְהַצִּילֵנוּ
מִן־הַגּוֹיִם, לְהוֹדוֹת לְשֵׁם
קֹדֶשְׁךָ, לְהַשְׁתַּכַּח
בְּתַהֲלֻתְךָ: כָּל־גּוֹיִם |
אֲשֶׁר עָשִׂיתָ, יְבוֹאוּ |
וַיִּשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ, אֲדֹנָי
וַיִּכְבְּדוּ לְשִׁמְךָ: כִּי־גָדוֹל
אַתָּה, וַעֲשֵׂה גִבּוֹרֹת
אַתָּה, אֱלֹהִים, לְבָדָד:
וַאֲנַחְנוּ עִמָּךְ | וְצִאֲנוּ
מִדְּעִיכָהּ, נִזְדָּרָה לָךְ
לְעוֹלָם, לְדוֹר וָדֹר גִּסְפֹּר
תַּהֲלֻתְךָ: בְּרוּךְ יי בַּיּוֹם,
בְּרוּךְ יי בַּלַּיְלָה. בְּרוּךְ יי
בְּשָׁכְבֵנוּ. בְּרוּךְ יי
בְּקוּמֵנוּ: כִּי בִידְךָ
נַפְשׁוֹת הַחַיִּים, וְהַמֵּתִים,
אֲשֶׁר בִּידּוֹ נַפְשׁ כָּל־
חַי וְרוּחַ כָּל־בֶּשֶׂר־אִישׁ:

1) „Ps.” 33, 22. 2) I. „Cron.” 16, 35. 3) „Ps.” 86, 9. 4) „Ps.” 86, 10.

5) „Ps.” 79, 13. 6) „Ps.” 139, 10.

1) În mîna ta încredințez
duhul meu; tu m'ai mîntuit
adesea, Doamne, Dumne-
zeule al adevărului! Dum-
nezeul nostru, carele ești în
ceruri! Fă să biruiască uni-
tatea numelui tău! Întărește
împărăția ta pentru totdea-
una, și împărățește peste noi
în vecii vecilor!

בְּיָדְךָ אֶפְקִיד רוּחִי,
פְּדוּתְךָ אוֹתִי, יְיָ אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים
יְחַד שְׁמֶךָ. וְבָרִים
מַלְכוּתְךָ תָּמִיד, וּמְלוּךְ
עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד.

d. Binecuvîntare de încheiere. 2) סְדֵדָה.

יְיָ! Pie ca ochii noștri să
vază, ca inima noas-
tră să se bucure, și sufletul
nostru să tresalte de veselie,
când ajutorul tău se va apro-
pia aieva; când se va vesti
în Sion: „D-zeul tău împără-
țește!” 3) Domnul a împărățit,
Domnul împărățește, Domnul
va împărăți în vecii vecilor;
Căci împărăția a ta este, și în
veacul veacului vei împărăți cu
mărire, că noi n'avem alt îm-
părat decât pe tine. Lăudat fi
tu, Doamne, care împărățești
în mărirea ta! Pururea și în
vecii vecilor vei împărăți peste
noi și peste toate făpturile tale.

יְיָ! עֵינֵינוּ וְיִשְׁמַח לִבֵּנוּ
וְתִגַּל נַפְשֵׁנוּ בִּישׁוּעָתְךָ בְּאַמֶּת.
בְּאֵמֶר לְעִיּוֹן מְלוֹךְ אֱלֹהֶיךָ. יְיָ
מְלוֹךְ יְיָ מְלוֹךְ יְיָ וּמְלוֹךְ לְעוֹלָם
וָעֶד: כִּי הַמַּלְכוּת שְׁלֶךָ הִיא
וּלְעוֹלָמֵי עֶד. תְּמַלּוֹךְ בְּכָבוֹד
כִּי אֵין לָנוּ מְלוֹךְ אֲלָא אַתָּה.
בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְּלוֹךְ בְּכָבוֹדוֹ
תָּמִיד וּמְלוֹךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד
וְעַל כָּל-מַעֲשֵׂיו: חֶק.

Oficiantul recitează *Ium. Kaddiș*.

3. Rugăciunea de opispneze. 4) תְּפִלַּת שְׂמוֹנָה עָשָׂר.

1. Dumnezeu scutul părinților. אֲבוֹת.

(Ps. 51, 17.) אֲדָבִי שְׁפָמִי תִפְסָח וְפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאַלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם
אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאַלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדוֹל, הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא, אֵל

1) Ps. 31, 6. 2) De „Gaonim.” 4349-4780. 3) „Soferim.” 14. 8.

4) De Synagoga Magna 3414. Traducerea, vezi pag. 71-88.

עליזין, גומל חסדים טובים, וקנה הכל, וזכר חסדי אבות
ומביא גואל ל לבני בניהם, למען שמו בארצה:

In cele zece zile de pocăință. זכרנו לחיים, מלך קפץ פנים, וזכרנו
בספר החיים, למענה אלהים חיים:

מלך, עוזר, ומושיע ומגן. ברוך אתה יי, מגן אברהם:

2. Atoiputernicia lui Dumnezeu. גבורות.

אתה גבור לעולם, אדני, מנחם מתים אתה, רב להושיע:

(Iarna se zice:)

(1) משיב קרים ומוריד הגשם:

מכלכל חיים בחרס, מנחם מתים ברחמים רבים, סומך
נפלים, ורופא חולים, ומתיר אסורים, ומקיים אמונתו,
לישני עפר. מי במוך, בעל גבורות, ומי דומה לך, מלך,
ממית ומחיה, ומצמיח ישועה:

(In cele zece zile de pocăință).

מי במוך, אב רחמים, זכר יצירי לחיים, ברחמים:

וגאמן אתה להחיות מתים. ברוך אתה יי, מנחם המתים:

3. Sfințirea lui Dumnezeu. קדושת השם.

אתה קדוש, ושמך קדוש, וקדושים בכל יום, וכל לילה,
שלה. ברוך אתה יי, האל הקדוש:

In cele zece zile de pocăință) כמ"ף הקדוש:

4. Impărțășirea înțelepciunii. ברית קדשה.

אתה חונן לאדם בעת, ומלמד לאנוש בינה.

La feșirea Sabbatului (טאנאי שבת) și a sărbătorilor se intercalează aceasta: (1)

Tu ne-ai împăr-
tășit prin mila ta
cu cunoștința învățătorei tale, și
אתה חוננתנו למדע ומרחיק, אתה חוננתנו

(1) De la שמי עצרת ט"ז de la ט"ז de Infala zi de Pes inclusiv, se zice משיב קרים ומוריד הגשם, M. «Taaniith» 1. de Ellezer b. Hyrkanoth 3853. ברית קדשה וט"ז חולת מישא «Berachoth» 5, 29 a; «Pesahim» 101.

prîn dânsa ne-al învățat a împlini
hotărârile voinței tale. Tu, Doamne,
Dumnezeul nostru, al făcut deo-
sebiră între sfânt și mirean, între
lumină și întuneric, între Israel și
popoare, între ziua a șaptea și
cele șase zile de lucru. Tatăl nos-
tru! Regele nostru! Fă ca zilele,
ce vin înaintea noastră, să ne gă-
sească în pace, lipsiți de orice
păcat, curați de orice vină, și pă-
trunși de temerea ta!

וְתִלְמָדֵנוּ לַעֲשׂוֹת (בָּהֶם) חֻקֵּי רִצּוֹנְךָ.
וְתִבְדֹּל יי אֱלֹהֵינוּ בֵּין קֹדֶשׁ לְחֹל, בֵּין
אוֹר לְחֹשֶׁךְ, בֵּין יִשְׂרָאֵל לְעַמִּים, בֵּין
יוֹם הַשַּׁבָּת לַיָּמֵי הַמַּעֲשֶׂה. אָבִינוּ
מֶלְכֵנוּ, הַחַל עֲלֵינוּ הַיָּמִים הַבָּאִים
לְקִרְאָתֵנוּ לְשָׁלוֹם, חֲשׂוּבִים וּמְכֻל־חֲטָא,
וּמְנַקִּים מְכֻל־עוֹן, וּמְרַדְּקִים בְּיִצְחָק.

(ו) הִבְנֵנוּ מֵאַתְּדָד דְּעָדָה בִּינָה וְהַשְׁכֵּל. בְּרוּךְ אַתָּה יי חַיֵּנוּ הַהֵעֶת:

5. Pocăința. תְּשׁוּבָה.

הוֹשִׁיבֵנוּ אָבִינוּ לְתוֹרָתְךָ, וְקַבְּלֵנוּ מִלִּבֵּנוּ לַעֲבוּדָרְךָ.
וְהַחֲזִיקֵנוּ בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יי הָרוֹצֶה
בְּתִשׁוּבָה:

6. Iertarea păcatelor. סְלִיחָה.

סְלַח־לָנוּ אָבִינוּ כִּי חָטָאנוּ. מְחַל לָנוּ מִלִּבֵּנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ.
כִּי מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יי חַנּוּן הַמֵּרַבֶּה לְסִלּוֹת:

7. Ajutorul lui D-zeu în vremi de răstărite. נִאֲקָה.

רָאָה (נָא) בְּעֵינֵינוּ וְרִיבָה רִיבֵנוּ, וּגְאֹלֵנוּ מִחֶרֶד, לְמַעַן
שִׁמְךָ. כִּי גּוֹאֵל חֹזֵק אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יי גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל:

8. Rugăciune pentru tămăduirea bolnavilor. בְּרַכַּת הַחַיִּיל.

רַפְּאֵנוּ יי וְנִרְפָּא. הוֹשִׁיעֵנוּ וְנוֹשְׁעֵה. כִּי תִהְלַחְנוּ אַתָּה.
וְהַעֲלֵה רַפּוּאָה שְׁלֵמָה לְכָל־מַבּוֹתֵינוּ. כִּי אַל מֶלֶךְ, רוֹפֵא
נֶאֱמָן וְרַחֲמָן אַתָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יי רוֹפֵא חוֹלֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

9. Rugăciune pentru un an mănos. בְּרַכַּת הַשָּׁנִים.

בְּרַךְ עֲלֵינוּ יי אֱלֹהֵינוּ אֶת־הַשָּׁנָה הַזֹּאת וְאֶת־כָּל־מִינֵי
תְּבוּאָתָהּ לְמוֹצָא, וְתֵן בְּרַכָּה (iarna) מֵל וּמִשָּׁר לְבָרְכָה! עַל־

!) Se intercalează de la ajunul zilei a 60-a după תְּשׁוּבָה (care cade
la ajunul zilei de 4 și într'un an, visect de 5 Decembrie st. n.) până la
răciunea de יָרֵךְ דֵּבֵר de 100 inclusiv.

פָּנֵי הַאֲדָמָה וְשִׁבְעֵנוּ מִטּוֹבָהּ, וּבְרַךְ שְׁתַּחֲנֵנוּ בְּשָׁנִים
הַטּוֹבוֹת. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מִבְּרַךְ הַשָּׁנִים:

קבוץ קלחת. 10. Unirea lui Israel.

תִּמְנַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל! לְחִירוֹתֵנוּ, וְשֵׁא גַם לְקִבְצֵנוּ גְּלוּתֵנוּ
וּקְבָצֵנוּ יַחַד מֵאֲרָבַע בְּנִפְּוֹת הָאָרֶץ. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מִבְּרַךְ
נִדְחֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

צדקה. 11. Judecată dreaptă.

הַשִּׁיבָה שׁוֹפְטֵינוּ כְּבָרָאֲשֵׁנָה, וְיִזְעָצֵנוּ בְּבַתְחֻלָּהּ, וְהִסֵּר
מִמֶּנּוּ יָגוֹן וְאֲנָחָה, וּמְלוֹךְ עֲלֵינוּ, אַתָּה יְיָ לְבָרָךְ, בְּהִסָּד
וּבְרַחֲמִים, וּצְדָקָנוּ בְּמִשְׁפָּט. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מִלֵּךְ אוֹהֵב
צְדָקָה וּמִשְׁפָּט: (הַמֵּלֶךְ הַמִּשְׁפָּט: (In cele zece zile de poclin(4*))

קרבת הדינים. 12. In potriiva clevertrei și apostasiei. 1)

(2) וְלִמְלֻשִׁינִים | אֶל־תַּחֲתֵי תַקְנֶה, וְכִלְעוּשֵׁי רִשְׁעָה כְּהִנֵּעַ
יֵאָבְדוּ וְקִלְס | מְהֵרָה יִכְרַתוּ, וְהַזִּידִים | מְהֵרָה תַעֲקֹר, וְהַשִּׁבְרִי
וְהַתִּמְגֵּר וְהַמִּכְנֵעַ בְּמִהֲרָה, כִּי־מִינֵנוּ. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ שׁוֹכֵר
אֲוִיבִים וּמִכְנֵעַ זֵדִים:

קרבת הצדיקים. 13. Rugăciune pentru cel drept.

עַל־הַצְּדִיקִים וְעַל־הַחֲסִידִים, וְעַל־זִקְנֵי עַמְּךָ, בֵּית־יִשְׂרָאֵל
וְעַל פְּלִטַּת סוֹפְרֵיהֶם, וְעַל־גְּרֵי הַצָּדִק, וְעַל־נוֹי יְחִמּוֹ רַחֲמֶיךָ,
יְיָ אֱלֹהֵינוּ. וְתֵן שָׂכָר טוֹב לְכָל הַבּוֹטָחִים בְּשִׁמְךָ בְּאַמְתִּי,
וְשִׁים חֲלָקָנוּ עִמָּהֶם לְעוֹלָם, וְלֹא יִבּוֹשֻׁ, בִּירְכֶךָ בְּמִתְחַנֵּנוּ.
בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מִשְׁעֵן וּמִבְטָח לַצְּדִיקִים:

מזמור ירושלם. 14. a). Ierusalaim, cetatea Domnului.

וְלִירוּשָׁלַם, עִירְךָ, בְּרַחֲמִים תִּשׁוּב, וְתִשְׁכַּח בְּתוֹכָהּ בְּאִשָּׁר

(*) ואם לא אמרו דעת רוב המוסקים שאין צריך לחזור.

1) Această rugăciune a fost adăogată de Șemuel cel Mic, sub Rabban Gamliel I, 3800. 2) «Berachoth» 28, b,

דברת. ובנה אותה בקרוב, בימינו. בגין עולם, וכפא דוד
מהרה, לתורה, תבין. ברוך אתה יי, בונה ירושלים:

14. b) Împărăția messianică.

את-צמח דוד, עבדך, מלכה רצאמית, וקרנו תרום
בישועתך, פי לישועתך קרנו כל-היום. ברוך אתה יי,
מצמים קרן ישועה:

15. Primirea cu bunăvoință a rugăciunilor. תפלה

שמע קולנו יי אלהינו חוס ורחם. עלינו, וקבל ברחמים
וברצון ארת-תפלתנו. פי אל שומע תפלות ותחנונים
אתה. ומלפניך, מלכנו, ריקם אל-תשיבנו. פי אתה שומע
תפלת עמך ישראל ברחמים. ברוך אתה יי שומע תפלה:

16. Serviciul divin. עבודה

רצה יי אלהינו, בעמך ישראל ובתפלתם. והשב את
העבודה לדביר ביתך, ואשי ישראל ובתפלתם, באהבה
תקבל ברצון, ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך:

תזכרה: היל הסעוד וראש חדש יי. Pomenire solemnă.

אלהינו ואלהי אבותינו, יעלה ויבא תגיע ונראה ונשמע ונפקד
ונקבר ונרנגנו ופקדוננו, וזכרון אבותינו, וזכרון משים, בן-דוד, עבדך
וזכרון ירושלים עיר קדשך, וזכרון כל-עמך בית ישראל לפניך, לפלטה
למוצה, לחן, ולתקד ולרחמים, למים ולשלוש, ביום

(la Cusți)

(la Paști)

(la începutul lunilor)

ראש התקדש | חג המצות | חג הסוכות

הזה, זכרנו יי אלהינו בוי, למוצה, ופקדנו בוי, לברכה. והשיענו בוי
למים, ובדבר ישועה ורחמים, חוס ורחם, עלינו והשיענו, פי
אלך עינינו, פי אל מלך, חנון ורחם אתה:

¹⁾ «Sabbath», 24.

Urmarea rugăciunii a 16-a.

וְתַחֲנוּנָה עֲנִינִי בְּשׁוֹכֵךְ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים: בְּרוּךְ אַתָּה יי
הַמִּמְחִיר שְׂכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

17. Rugăciune de mulțumire. הַדָּאָה.

מוֹדִים אֲנִיחֵנוּ לָךְ, שָׂאֲתָה הוּא יי אֱלֹהֵינוּ וְאַחֵי אֲבוֹתֵינוּ
לְעוֹלָם וָעֶד. צִוֵּר חַיִּינוּ מִגֵּן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדֹר וָדֹר.
נִזְדָּה לָךְ וְנִסְפָּר תְּהִלָּתְךָ. עַל-חַיִּינוּ הַמְּסֻרִּים בְּיָדְךָ, וְעַל
נַשְׁמוֹתֵינוּ הַמִּסְקֻדּוֹת לָךְ, וְעַל-נַפְשֵׁךְ שֶׁבְּלִיזִים עָמְנוּ, וְעַל
נַפְלְאוֹתֶיךָ וְטִיבוֹתֶיךָ, שֶׁבְּכָל-עֵת, עָרֵב וְבָקָר וְצִהָרִים; הַטּוֹב,
כִּי לֹא-כָלוּ רַחֲמֶיךָ. וְהַמְרַחֵם, כִּי לֹא-תִמּוּ חֲסִדֶּיךָ, מֵעוֹלָם
קִינֵנוּ לָךְ: ^(*)

וְעַל-כֵּלָם יִתְבָּרֵךְ וְיִתְרוֹמֵם שְׁמֶךָ, מִלְּפָנֶיךָ תָּמִיד לְעוֹלָם
וָעֶד: ^(*) In cele zece zile de pocăință ובתוֹב לַחַיִּים טוֹבִים בְּלִי-בְגֵי בְּרִיתְךָ;
וְכָל הַחַיִּים יוֹדוּךָ, סִלָּה, וַיִּהְיוּ אֶת-שְׁמֶךָ בְּאֵמֶת. הָאֵל,
יִשְׁעָתְנוּ וְעֲזָרָתְנוּ סִלָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יי הַטּוֹב שְׁמֶךָ, וְלָךְ
נָאָה לְהוֹדוֹת:

18. Rugăciune pentru pace și odihna sufletească. רַבַּת שְׁלֹם.

שְׁלֹם רַב עַל-יִשְׂרָאֵל עֲמָךְ תְּשִׁים לְעוֹלָם, כִּי אַתָּה הוּא
מֶלֶךְ, אֲדוֹן לְכָל-הַשְּׁלֹם. וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת-עַמְּךָ
יִשְׂרָאֵל בְּכָל-עֵת וּבְכָל-שָׁעָה בְּשְׁלֹמָה. ^(*) בְּרוּךְ אַתָּה יי
הַמְּבָרֵךְ אֶת-עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלֹם:

*) In cele zece zile de pocăință se încheie aici:

אֲפֻסָּפָר חַיִּים, בְּרִבְכָּה, וְשְׁלֹם וּפְרֻקָּה טוֹבָה, נִזְכֵּר וְנִשְׁכַּח לְפָנֶיךָ, אֲנִיחֵנוּ
בְּלִי-שְׁמֶךָ, בֵּית יִשְׂרָאֵל וְלַחַיִּים טוֹבִים וְשְׁלֹם. בְּרוּךְ אַתָּה יי עוֹשֶׂה
הַשְּׁלֹם:

*) 1) La Hanuca și Purim urmează aici pag. 85-86.

Rugăciune pentru umilință și resemnare.¹⁾

אֱלֹהֵי. נִצּוּר לְשׁוֹנֵי מַרְעִי, וּשְׁפָתֵי מִדְּבַר מַרְמָה, וְלִמְקַלְלֵי.
נַפְשִׁי תְּדוּם, וְנַפְשִׁי בְּעֶפֶר לִפְלִי תִהְיֶה: פָּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתְךָ,
וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוּף נַפְשִׁי, וְכָל הַחַוְשִׁים עָלַי רָעָה, מִהֲרָה
הִפֵּר עֲצָתָם, וְנִלְקַל מַחְשַׁבְתָּם. עֲשֵׂה לִמְעַן שְׁמֶךָ, עֲשֵׂה
לִמְעַן יִמְיָנְךָ, עֲשֵׂה לִמְעַן קִדְשְׁתָּךְ, עֲשֵׂה לִמְעַן תּוֹרָתְךָ.²⁾
לִמְעַן יִחְלְצוּן יְדִידֶיךָ, הַיֹּשִׁיעָה, וְיִמְיָנְךָ, וְעַנְיִי:³⁾ יְהוֹי־לְרָצוֹן
אֲמִר־סִי וְהַגִּיזוֹן לִבִּי לִפְנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגֹאֲלִי: עֲשֵׂה שְׁלֹם
בְּמִרְוָמִי, הוּא יַעֲשֶׂה שְׁלֹם עָלֵינוּ, וְעַל כָּל־יִשְׂרָאֵל, וְאֲמִרוֹ
אָמֵן:⁴⁾ יְהִי רָצוֹן מִלִּפְנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שִׂיבְנָה
בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ; וְשֵׁם
נִעֲבָדְךָ בִּירְאָה, בְּיָמֵי עוֹלָם, וּבְשָׁנִים בְּדַמְנִיּוֹת:⁵⁾ וְעֲרָכָה לִי
מִנְהַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלָּם, בְּיָמֵי עוֹלָם, וּבְשָׁנִים בְּדַמְנִיּוֹת:

Oficiantul recitează **întregul** Kaddiș קַדִּישׁ שְׁלֵם (Kaddiș cu Thithkabal) pag. 125; apoi se zice rugăciunea finală עֲלֵינוּ pag. 126 și קַדִּישׁ יְתוֹם (Kaddiș de orfan), pag. 128.

La **Sâmbătă seară** (Sâmbătă seară) oficiantul recitează numai קַדִּישׁ (sum. Kaddiș), apoi se zice «אָמֵן וְעַל כָּל־יִשְׂרָאֵל etc., vezi «Rânduiala rugăciunilor de seară la biserica Săbătatului».

ברכת חלה. ⁶⁾ Binecuvântare pentru Halla.

Când se scoate un codru (Halla) din aluat, se zice următoarea binecuvântare:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ, לְאֻדָּת פִּי, לְאֻדָּת בְּרִיךְ
דִּמְעוֹתֵינוּ, אֲשֶׁר קִדְשָׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְעָלֵינוּ לְהַפְרִישׁ חֶלֶה מִן־הָעֶפֶר:
Lăudat fi, Doamne, Dumnezeul nostru, regele universului, care ne-ai sfințit prin poruncile tale, și ne-ai poruncit a deosebi Halla din aluat.

¹⁾ «Berachoth», 17 de Mar, fiul lui R. Abina I. pe la 4150.

²⁾ «Ps.» 108, 7. ³⁾ «Ps.» 19, 15. ⁴⁾ «Aboth» P. 5. ⁵⁾ «Maleachi» 3, 4.

⁶⁾ Porunca despre Halla (חלה) este una din cele trei porunci principale*), pe care fiecare femeie israelită este datoră să observe cu sfințenie, precum glăsuiește: «Din premiile aluatului vostru să aduceți danie în onoarea Domnului: aceasta este o lege pentru toate neamurile voastre» («Numeri» 15, 21). Când Templul există, strămoșii noștri — drept recunoștință pentru

*) Acestea sunt: 1. Halla; 2. Legile purității sau Nidda și 3. Aprinderea lumânărilor de sărbători sau Hadloko.

סדר קבלת שבת. Rânduiala slujbei de Vineri seară.

Vineri după amiază, la ora fixată de către șefii Sinagogii, cam cu un ceas înainte d'a înopă, tot lucrul încetenează, și fiecare, după mijloacele sale, își pune hainele de sărbătoare în onoarea Sabbatului.

הדלקת נר שבת. Aprinderea lumânării de Sabbath.

Înainte d'a începe slujba la Sinagogă, femeile aprind lumânări în onoarea Sabbatului, și rostesc următoarea binecuvântare :

ברוך אתה יי אלהינו מלך,
Dumnezeul nostru, re-
gele universului, care ne-ai sfințit
prin poruncile tale, și ne-al poruncit
a aprinde lumânarea de Sabbath.³⁾

סדר חפצת מנחה בערב שבת.

Rânduiala rugăciunii de Min'ha în ajunul Sabbatului.

Vineri seară se face rugăciunea de Min'ha ca în toate zilele, însă nu se zice *Shema* — Oficiantul repetă «*Sh'mone Esre*», recitează *integral* Kaddis (קדיש) pag. 125, apoi întoarcă psalmii următori.⁴⁾ În multe Sinagogi se cântă acești psalmi de oficianți și de obște, verset cu verset, în mod alternativ.

קבלת שבת. Primirea Sabbatului.

i. Cântece. תפילות.

1. *Regele atotstăpânitor este Dumnezeuul nostru. Israel poporul său, când e supus.*

Ps. 95.

לבו גרנגה ליי גריעה. Veniți, să chi-
uim Domnului,
לצור ישענו: גקדמור. să chiotim stânței mântuirii

harurile ce Domnul a revărsat asupra lor — oferiau Cohen-ului o porțiune hotărâtă din premitile aluatului. Astăzi, când nu avem nici altar, nici preot, *Halla*, ce se deosebește din aluat, este aruncată în foc, pentru ca prinosul, ce trebuie să fie adus în onoarea Domnului, să nu fie profanat. *Halla* câtă să se scoată din orice frământătură, în greutate de cel puțin 2½ Kilograme (vezi M. «*Halla*» 1, 7; «*Idijoth*» 1, b. Maim. «*Hilch. Bic-curim*», 6, 15; שך pe «*Iore Deah*» art. 324, 1, nota 2). Pâinile duble (לקח קשה), pe care femeia israelită le prepară în fiecare Vineri pentru ospetele de Sabbath, ne aduc aminte despre măsura dublă de *Manna* — לקח קשה — ce au cules străbunii noștri în pustie în ziua a șasea («*Exod.*» 16, 22) și ne arată că Dumnezeu se îngrijește de acela, care sărbătorește Sabbathul.

⁴⁾ Precum creațiunea lumii începu prin nașterea luminii, tot astfel și Sabbathul, care e un omagiu public adus Creatorului și o amintire a operelor sale, este inaugurat prin lumină, simbolul credinței lui Israel și al nemuririi sale. ²⁾ «*Sabbath*» 25, b («*Tosefoth*»), de urmașii lui Rasi : «*Semuel*» = ליהאב = ליהאב = ליהאב. Așez ha-Levi, mort 4935. ³⁾ La קדמה când e totdeauna seap sa spind mai întâi lumânările de Hanucca, apoi cele de Sabbath.

⁴⁾ Acești seap psalmi fac aluziune la cele 6 zile ale creațiunii.

noastre ! Să întâmpinăm fața lui cu innuri de mulțumire, cu cântări să chiotim lui ! Că Dumnezeu mare este Domnul, și împărat mare peste toate puterile. În mâna lui sunt măruntaiele pământului, și ale lui sunt piscurile munților. A lui este marea, — el a făcut-o, și tot mâinile sale au plăsmuit și uscatul. Veniți, să ne închinăm și să ne plecăm, să genunchiăm înaintea Domnului, făcătorului nostru ! Căci el este Dumnezeul nostru, și noi poporul pășunii sale, și oile mâinii sale, chiar și astăzi, dacă ascultați de glasul lui. „Nu învățoași inima voastră ca la Meriba,¹⁾ ca în ziua ispitei în pustie, unde părinții voștri mă ispitiră, mă cercară, deși văzură faptele mele. Patruzeci de ani eram scârbit de neamul acela, și zis-am : „Popor cu inimă rătăcită sunt ei, și ei nu cunosc căile mele !“ Așa că am jurat²⁾ în mânia mea : „Să nu intre în odihna mea !“³⁾

פָּנָיו בְּתוֹדָה, בְּזִמְרוֹת
נָרִיעַ לוֹ : כִּי אֵל גָּדוֹל
יְיָ, וּמַלְךְ גָּדוֹל עַל-כָּל
אֱלֹהִים : אֲשֶׁר בְּיָדוֹ
מַחְקֵי-אָרֶץ, וְתוֹעֲפוֹת
הַיָּם לוֹ : אֲשֶׁר-לוֹ הַיָּם,
וְהוּא עָשָׂהוּ, וַיַּבֶּשֶׂת יָדָיו
יָצְרוּ : כָּאֵל, נִשְׁתַּחֲוֶה
וְנִבְרָעָה, נִבְרָכָה לְפָנָיו
יְיָ עֲשֵׂנוּ : כִּי הוּא יֵלֵכֵנוּ
וְנִנְחֲנוּ עִם מְרֵעֵינוּ, וְצִאֵנוּ
יָדוּ, הַיּוֹם : אִם-בְּקִלּוֹ
תִּשְׁמָעוּ : אֵל-תִּקְשׁוּ
לִבְבְּכֶם בְּמֵרִיבָה, כִּי־וָם
מִסָּרָה בַּמִּדְבָּר : אֲשֶׁר
נִסִּינוּ אֲבוֹתֵיכֶם, בְּחֲנוּנֵינוּ
נִסְדָּאוּ פָּעָלֵי : אֲרָבַעִים
שָׁנָה וָאֶקוּט בְּדוֹר, וְאָמַר
עִם תִּיעִי לִבְבִּי הֵם, וְהֵם
לֹא-יָדְעוּ דְרָכֵי : אֲשֶׁר-
נִשְׁבַּעְתִּי בְּאָפִי, אִם-
יִבְאוּ אֶל-מְנוּחָתִי :

¹⁾ Aluziune la „Exod.“ 17, 1-7. ²⁾ Cf. „Num.“ 14, 28-34.

³⁾ În locul de odihnă pe care eu l'am destinat (Palestina).

2. *Regele-Profet vestește națiunilor mărirea Domnului; el le conjură d'a părăsi idoliilor lor pentru a veni să adore pe adevăratul D-zeu.*

Ps. 96.

שִׁירוּ Cântați Domnului
שִׁירוּ לַיהוָה Cântare nouă! Cânta
Domnului tot pământul! Cânta
tați Domnului, lăudați numele
lui, vestiți din zi în zi măn
tuirea lui! Spuneți între nea
muri mărirea lui, între toate
popoarele minunile sale! Că
mare este Domnul și lăudat
foarte, venerat este el, mai pres
sus de toți zeii. Căci toți zeii
păgânilor sunt idoli, iară Dom
nul făcut-a cerul. Strălucire și
măreție sunt înaintea lui, iz
bândă și podoabă în Sanctua
rul său. Dați Domnului, voi
neamuri de păgâni, dați Dom
nului mărire și izbândă! dați
Domnului mărirea numelui său!
aduceți daruri și veniți în curțile
sale! Închinați-vă Domnului în
podoaba sfântă! tremure înain
tea lui tot pământul! Cuvân
tați între păgâni: „Domnul împă
rățește; întemeiatu-s'a lu
mea,—nu se clătește; el judecă
popoarele cu dreptate!” Bucu
re-se cerurile, veseliască-se pământul,
mugiască marea și toată
plinirea ei; tresalte câmpia și
tot ce este pe ea, chiuie toți
arborii pădurei, înaintea Dom
nului!—că vine, vine să judece
pământul: Judeca-vă lumea cu
dreptate, și popoarele cu ade
vărul său.

שִׁירוּ לַיהוָה שִׁירוּ לַיהוָה
לַיהוָה כְּלֵהָאָרֶץ: שִׁירוּ לַיהוָה בְּרָכוּ
שִׁמּוֹ בְּשִׁירוֹ מִיּוֹם-לֵלוֹם וְשִׁנְעָתוֹ:
סִפְרוּ בְּגוֹיִם כְּבוֹדוֹ בְּכָל-הָעַמִּים
נִפְלְאוֹתָיו: כִּי גָדוֹל יְיָ וּמְהֵלָל
מְאֹד, נִזְרָא הוּא, עַל-כָּל-אֱלֹהִים:
כִּי אֶל-אֱלֹהֵי הָעַמִּים אֱלִילִים,
וְיְיָ אֱשֵׁמֶשׁ: הוֹדוּ-וְהִדְדוּ
לִפְנֵי הוֹי וְתִפְאֶרֶת בְּמִקְדָּשׁוֹ:
הָבוּ לַיהוָה מִשְׁפָּחוֹת עַמִּים, הָבוּ
לַיהוָה כְּבוֹד וְעֹז: הָבוּ לַיהוָה כְּבוֹד
שִׁמּוֹ. שִׁמּוֹ מִנְחָה וּבָהֳמוֹ
לְחִצְרוֹתָיו: הִשְׁתַּחֲוּ לַיהוָה בְּהִדְרֹת-
קִדְשׁוֹ. חִילוּ מִפְּנֵי כְּלֵהָאָרֶץ:
אֲמָרוּ בְּגוֹיִם וְיְיָ מֶלֶךְ, אֲדִיתָפוֹן
תִּבְלֹ בְּלִי-תִמּוֹם. יָדִין עַמִּים
בְּמִשְׁפָּרִים: יִשְׁמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתִגַּל
הָאָרֶץ, יִרְעֶם הָיָם וּמִלְאוּ: יַעֲלֶז
שָׂרֵי וְכָל-אֲשֶׁר-בּוֹ, אֲזוּ וְרָנְנוּ
כְּלֵי-עִצִּי-יָעֵר: לִפְנֵי יְיָ כִּי בָא כִּי
בָא לִשְׁפֹט הָאָרֶץ. יִשְׁפֹּט-תִּבְלֹ
בְּצִדִּיק, וְעַמִּים בְּאַמּוֹנָתוֹ:

3. *Cântare profetică, în care psalmistul întrevede bucuria supremă a lui Israel, când toate națiunile vor veni să se închine înaintea Dumnezeului nostru, lepădându-se de falșete lor credințe.*

Ps. 97.

יְיָ מֶלֶךְ, תִּגַּל הָאָרֶץ. יִשְׁמְחוּ
אֲנִים רַבִּים: עֲנֵן וְעָרְפֶל סִדִּיקוֹ
Domnul împărățește;
veseliască-se pământul;
bucure-se mulțimea os
troavelor! Nor și negură sunt

În jurul lui, dreptate și cuviință sunt temelii tronului său. Foc merge înaintea lui, și mistuiește pe vrăjmașii săi împrejur. Fulgerile sale luminează lumea; pământul vede aceasta, și se cutremură. Munții ca ceara se topecs înaintea Domnului, înaintea stăpânului a tot pământul. Cerurile vestesc dreptatea lui, și toate popoarele văd mărirea sa. Se rușinează toți cei ce slujesc chipurilor cioplite, cei ce se fălesc cu idoli; închinați-vă lui toți zeii! Sionul aude aceasta și se bucură, se veselesc fiicele Iehudei, pentru judecățile tale, Doamne! Că tu, Doamne, cel prea înalt peste tot pământul, foarte te-ai înălțat peste toți zeii. Voi, cari iubiți pe Domnul, urgisiți răutatea! El păzește sufletele cuvișilor săi, din mâna celor nelegiuți îi scapă. Lumină va răsări pentru cel drept, și pentru cei cu inimă sinceră, bucurie. Veseliți-vă, dreptilor, întru Domnul, și lăudați numele său cel sfânt.

צֶדֶק וּמִשְׁפָּט מְכֹון בְּסָאוֹ: אֵשׁ
לִפְנֵי תִלְךָ, וּתְלַהֵט סָבִיב צִדִּיק:
הָאֵרוֹ בְּרָקוֹ תִּבְלֵ. רִאֲתָהּ וּתְהַלֵּ
הָאָרֶץ: הָרִים בְּדוֹנָג נִמְסִי מִלִּפְנֵי
יְיָ מִלִּפְנֵי אֲדוֹן כָּל-הָאָרֶץ:
הִגִּידוּ הַשָּׁמַיִם צִדְקוֹ, וְרָאוּ כָל-
הַעֲמִים כְּבוֹדוֹ: יִבְשׁוּ כָל-עֲבָדֵי
פֶסֶל. הַמִּתְהַלְלִים בַּאֱלִילִים.
הַשִּׁתְחַוִּירֻ כָּל-אֱלֹהִים: שִׁמְעָה
וּתִשְׁמַח | צִיּוֹן, וּתְגַלְגֵּה בְּנוֹת
יְהוּדָה, לִמְעַן מִשְׁפָּטֶיךָ יְיָ בֵּר
אַתָּה. יְיָ עֲלִיּוֹן עַל-כָּל-הָאָרֶץ,
מְאֹד גָּעִלִית עַל-כָּל-אֱלֹהִים:
אֲהַבֵּי שִׁנְאוֹרַע. שִׁמְרֵ נַפְשֹׁת
חֲסִידֶיךָ מִיַּד רָשָׁעִים יַעֲיִלֵם:
אוֹר זָרַע לַצַּדִּיק, וְלִישְׂרֵי-לֵב
שִׁמְחָה: שִׁמְחוּ צַדִּיקִים בְּיְיָ,
וְהוֹדוּ לִיכָר קִדְשׁוֹ:

4. Minunatul ajutor al lui Dumnezeu.

Ps. 98.

Psalm. Cântați
Domnului o cântare nouă, căci minuni a făcut; ajutatu-i-a dreapta lui și sfântul său braț. Domnul făcù cunoscut mântuirea sa; înaintea păgânilor descoperitu-a dreptatea lui.

מִזְמוֹר. שִׁירוּ לַיְיָ שִׁיר
חֲדָשׁ, כִּי-נִפְלְאוֹת עֲשָׂה.
הוֹשִׁיעָה-לוֹ יְמִינוֹ וּזְרוֹעַ
קִדְשׁוֹ: הוֹדִיעַ יְיָ יִשׁוּעָתוֹ.
לְעַיְנֵי הַגִּוִּים נִגְלָה צִדְקָתוֹ:

Adusu-și-a aminte de dragostea și de credința sa către casa lui Israel; toate marginile pământului văzură mântuirea Dumnezeului nostru. Chiuiți Domnului tot pământul; chiotiți, strigați și cântați! Cântați Domnului cu chitară, cu chitară și glas răsunător! Cu trâmbițe și glas de buciium, chiuiți înaintea Regelui, Domnul! Mugiască marea și plinirea ei, lumea și cei ce locuiesc într'ansa; bată în palme râurile, împreună să chiuiască munții, înaintea Domnului! că vine să judece pământul: Judecă-va lumea cu dreptate, și popoarele cu sinceritate.

זָכַר חֶסְדּוֹ וְיִמּוּנָתוֹ
לְבֵית יִשְׂרָאֵל. רָאוּ כָל-
אֲפְסֵי-אֶרֶץ, אֶת יְשׁוּעַת
אֱלֹהֵינוּ: הִרְעִיז לֵי כָל-
הָאָרֶץ. פָּצְחוּ וְרָנּוּ
וְזָמְרוּ: וְזָמְרוּ לֵי בְכֹנֹר,
בְּכֹנֹר וְקוֹל זְמִירָה:
בְּחִצְצֹרוֹת וְקוֹל שׁוֹפָר,
הִרְעִיז לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ, יי
יִרְעֹם הָיָם וּמִלֵּא, תִּבְל
וְיִשְׁבִּי בָהּ: גְּהֻרוֹת
יִמְחֹאוּ-בָהּ, יַחַד הָרִים
וְרָנּוּ: לִפְנֵי-יְי, כִּי-בָא
לְשֹׁפֵט הָאָרֶץ. יִשְׁפֹּט
תִּבְל בְּצֶדֶק, וְעַמִּים
בְּמִישְׁרִים:

5. Judecata lui Dumnezeu și valoarea rugăciunii.

Ps. 99.

Domnul împărătește! popoarele se cutremură; el tronează pe Cherubim, pământul se clătește! Domnul în Sion este mare, și înălțat peste toate popoarele. Ele laudă numele tău — mare și înfricoșat, sfânt este el — și puterea regelui, care iubește dreptatea! Tu ai întemeiat sinceritatea; judecată și dreptate

יי מֶלֶךְ. יִרְגִּזוּ עַמִּים. יִשְׁב
כְּרוּבִים, תִּנּוּט הָאָרֶץ: יי רָעִיזוּ
גְּהֻל, וְרָם הוּא עַל-כָּל-הָעַמִּים:
יִדּוּ שִׁמְךָ, גְּהֻל וְנוֹרָא, קְדוֹשׁ
הוּא: וְעַז מֶלֶךְ, מִשְׁפָּט אֱהִב.
אִתָּה בּוֹנֵנֶת מִישְׁרִים. מִשְׁפָּט

făcut-ai în Iakob. Înălțați pe Domnul, Dumnezeul nostru, și închinați-vă înaintea scăunelului picioarelor sale!) Sfânt este el. Moșe și Aharon între preoții lui, și Șemuel între vestitorii numelui său—ei chemară pe Domnul, și el îi auzi. În stâlp de nor, grăi către dâșii; ei păziră mărturiile sale și legea, ce a dat-o lor. Doamne, Dumnezeul nostru, tu i-ai auzit pe ei, Dumnezeu iertător li-ai fost lor, și răsbunând năpeștile urzite în potriva lor.²⁾ Înălțați pe Domnul, Dumnezeul nostru, și închinați-vă înaintea muntelui său celui sfânt! Căci sfânt este Domnul, Dumnezeul nostru.

וַיִּצְדָּקָה בְּיַעֲקֹב. אֲתָה עֲשִׂיתָ: רֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲוּ לִהְדָם בְּנֵלָיו. קְדוֹשׁ הוּא: מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן בְּכֹהֲנָיו וְשִׁמְשׁוֹאֵל בְּקִרְאֵי שְׁמוֹ קְרָאִים לַיהוָה וְהוּא יַעֲנֵם: בְּעַמּוּד עָנָן וּדְבַר אֱלֹהִים. שְׁמְרוּ עֲדוּתִי וְחֻקֵּי גְמוּלָתִי: יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֲתָה עֲנִיתָם, אֵל נָשָׂא הַיִּתָּ לָהֶם, וְנָקָם עַל־עֲלִילוֹתָם: רֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲוּ לְבֵר קְדוֹשׁ. בְּיִקְרֹשׁ יְיָ אֱלֹהֵינוּ:

6. Vocea lui Dumnezeu face să se sguduie întreaga natură. Cei mari și puternici să se plece și să tremure înaintea acestei voci.

Ps. 29.

Psalm al lui David. Dați Domnului, fiii celor puternici! Dați Domnului mărirea și izbândă! Dați Domnului mărirea numelui său! Închinați-vă Domnului în podoabă sfântă! Glasul Domnului răsună peste ape; Dumnezeul mării tună — Domnul peste ape multe. Glasul Domnului răsună cu tărie! Glasul Domnului cu măreție! Glasul Domnului sărămă chedrii, Domnul sărămă chedrii

מִזְמוֹר לְדָוִד. הָבוּ לַיהוָה בְּנֵי אֱלֹהִים. הָבוּ לַיהוָה כְּבוֹד וְעֹז: הָבוּ לַיהוָה כְּבוֹד שְׁמוֹ. הִשְׁתַּחֲוּ לַיהוָה בְּהִדְרָתוֹ קְדֹשׁ: קוֹל יְיָ עַל־הַמַּיִם. אֱלֹהֵי־כְבוֹד הָרָעִים, יְיָ עַל־מַיִם רַבִּים: קוֹל־יְיָ בַּכַּת. קוֹל יְיָ בְּהַדָּר: קוֹל יְיָ שֹׁבֵר אֲרָזִים, וְיֹשֶׁבֶר יְיָ אֶת־אֲרָזֵי הַלְבָנוֹן:

¹⁾ Aluziune la chivotul mărturie, pe care tronează marelăstătea divină.

²⁾ De către Korah și cetașii lui.

(*) קראים: הרי בחורק והא נעלים.

Libanului! El îi face să salte ca viței, pe Libanon și pe Sirion ca pui de Reemim. Glasul Domnului tăia para focului. Glasul Domnului cutremură pustia, Domnul cutremură pustia Kadeș! Glasul Domnului face cerboaicele să nască, și desfrunzește dumbrăvile; și în palatul său totul zice: Mărire! Domnul care a șezut pe tron în vremea potopului, Domnul va șede pe tron ca rege în veci. Domnul va da putere poporului său, Domnul va binecuvânta pe poporul său cu pace.

קדיש יתום.

Rugăciunea de Kaddiș pentru orfani și pentru cei ce jelesc, pag. 128.

2. Salutare de Sabbath. ¹⁾

Oficiantul, apoi obștea :

לְכֵה הוֹדִי, לְקִרְאָת בְּלֵה, פְּנֵי שַׁבָּת נִקְבְּלָה:
Vino, dragul meu, înaintea miresei,
să întâmpinăm fața dulce a Sabbathului.

(Bis)

(לְכֵה)

1. Oficiantul:

שְׁמֹר וְזָכֹר בְּדְבוּר אֶחָד, הַשְׁמִיעֵנִי אֶל הַמִּיָּחֵד: יי אֶחָד וְשֵׁמוֹ אֶחָד, לְשֵׁם וּלְתַפְאֶרֶת וּלְתִהְיֶינָה:
"Šamor" și "Zachor" într'un singur graiu, ne-a făcut să auzim unicul Dumnezeu. Domnul e "unul" și numele lui "una", spre fală, mărire și laudă.

(Vino, dragul meu, etc.)

(לְכֵה)

¹⁾ Imnul Sabbathului, de Rabbi Šelomo Alcavez Halevy (5260-5330); v. Talm. «Sabbath» 119, a; «Baba Kama» 32, b. ²⁾ «Šamor» și «Zachor» — «păzește» și «adu-ți aminte» (de ziua Sabbathului).

2. Oficiantul :

Haideți, să mergem întru întâmplarea Sabbatului, căci el este izvorul binecuvântării, sfințit la aceasta din obârșle; sfârșitul urzirei, începutul planului divin.

(Vino, dragul meu, etc.)

לקראת שבת, לכו ונלכה, כי הוא מקור הברכה: מראש מקדם נסובה. סוף מעשה במחשבה תחלה:

(Obșlea לקה etc.)

3. Oficiantul :

Sanctuar măreț al cetății regale! Scoală-te din mijlocul ruinelor! Ajunge cât ai gemut în valea lacrimilor! Domnul milostiv se va îndura de tine!

(Vino, dragul meu, etc.)

מקדש מלך עיר מלוכה. קומי צאי מתוך ההפכה: רב לך שבת בעמק הברכה. והוא יחמול עליך המלה:

(לקה)

4. 1) Oficiantul :

Scutură-ți praful și te scoală! Neamul meu, îmbracă-ți halnele de sărbătoare! Prin fiul lui Iisai, din Beth-Lehem, ți se apropie, suflete al meu, mântuirea!

(Vino, dragul meu, etc.)

התנערי מעפר קומי. לבשי בגדי תפארתך עמי. עליד בן-ישי בית הלחמי. קרבה, לאנפשי גאולה:

(Obșlea לקה etc.)

5. Oficiantul :

Trezește-te, trezește-te! Căci lumina ta răsare; o, vino de lucește! Deșteaptă-te, deșteaptă-te! Intonează cântece! Mărire Domnului se resfrânge asupra ta! (Vino, dragul meu, etc.)

התעוררי התעוררי. כי בא אורך. קומי אורי. עורי עורי שיר ובריה. כבוד יי עליך נגלה:

(לקה)

6. Oficiantul :

Nu te rușină; o, nu te mai roși! De ce te umilești? De ce te vaieri? Adăpost vor mai găsi la tine năpăstuiții poporului meu, căci pe ruinele ei se va rezidi cetatea!

(Vino dragul meu, etc.)

לא תבשי ולא תכלמי. מדה תשתוחחי ומה תחמי בך יחסי עניי עמי ונבנתה עיר על-תלה:

(Obșlea לקה etc.)

1) Această strofă nu se zice în o sărbătoare.

Sămbetele, cari urmează imediat după

7. Oficiantul:

Cei ce te-au jăfuit vor
fi dați jafului, sur-
ghiuniți vor fi cei ce-au vrut să
te infulce. Dumnezeuul tău se
va mai bucura de tine, precum
mirele se bucură de mireasa-i.
(Vino, dragul meu, etc.)

וְהָיוּ לְמַשְׁפָּה שְׂאֵמֶיךָ וְרִחְקֶיךָ
כָּל-מִבְלָעֶיךָ. וְיֵשֵׁשׁ עָלֶיךָ
אֱלֹהֶיךָ, כְּמִשׁוֹשׁ חָתָן עַל-
(לְבָרָה)
בְּלָהָה.

8. Oficiantul:

In dreapta și în stânga te
vei întinde, și pe Dom-
nul, îl vei slăvi: prin bărbatul,
coborîtor din neamul lui Pereț,¹⁾
bucură ne-vom și ne vom
veseli. (Vino, dragul meu, etc.)

יָמִין וּשְׂמָאל תִּפְרָצִי וְאַתְּ
תַּעֲרִיצִי. עַל יְדֵי-אִישׁ בֶּן
פְּרָצִי וְנִשְׁמָחָה וְנִגְלָהָה:
(Obște la lăca etc.)

9. Oficiantul:

(Îndreptându-se cu față către obște, care se rădăc în picioare:)

Fii dar binevenită a
soțului cunună! Vino
în veselie și cu voie bună, în
mijlocul credincioșilor iubitu-
lui tău popor! Vino mireasă,
o! Vino!

בּוֹאִי בְּשֵׁלוֹם עֲמֻרְת בְּעֻלָּהָ.
גַּם בְּשִׂמְחָה וּבְצִוְיָהּלוֹה תוֹךְ
אֲמִנִי עִם-סֻגָּלָהָ. בּוֹאִי בְלָהָה
בּוֹאִי בְלָהָה:

(Piecăciune, mai întâi în dreapta, apoi la stânga.)

Obște:

Vino, dragul meu, în-
aintea miresei, să în-
tâmpinăm fața dulce a Sab-
batului.

לְבָרָה דּוֹדִי לְקִרְאָת
בְּלָהָה פָּנֵי שֶׁבֶת נִקְבְּלָהָ:

Un în săptămâna de jale (שָׁבָעָה) face rugăciunea de *Min'ha*, Vineri seară, în tinda Sinagogli, apoi este invitat de către Rabbîn sau de către un fruntaș al obștei înainte de *קְרִיאת* sau *בְּרַכּוֹת* d'a întră în Sinagogă. Persoana care ieșeste trece prin *Indoitul* și *șireag* format de *azis-tenj*, cari-l salută cu următoarele cuvinte:

Atotprezentul să te (vă)
mângâie, împreună cu
toți acela, cari ieșesc pentru Sion
și Ierusalaim.

הַמָּקוֹם יְנַחֵם אוֹתָךְ (אֲתֶכֶם). בְּחוֹךְ
שְׂאֵר אֲבֵלֵי צִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם:

Totdeauna când cine-va se duce în zilele de *inercu* la o persoană care e în doliu, este o datorie de pietate, ca să r: ască, la piecare, această formulă de mângâiere.

¹⁾ Adică prin un lăstar din vița lui David; David eră din *בֵּית לֵוִי* și se coboră de la *פְּרָצַח* („Ruth” 4, 18—22); aluziune la Mesia.

3. *Sabbatul.*

Ps. 92. *Meditațiune intimă asupra câilor lui Dumnezeu
și răsplata celor drepți.* ¹⁾

מזמור שיר ליום השבת: טוב להודות לַיהוָה ולזמר לשמך עליז: להגיד
במקור חסדך, ואמינותך בליקוֹת: עלי-עשור ועלי-יגבול, עלי יחזיוֹן
בְּבִגְדֶיךָ: כי שִׁמְחַתֵּנִי יי בְּפִעֲלֶיךָ, בְּמַעֲשֵׂי יְדֶיךָ אֲרַגֵּן: מִדִּגְדְּלוֹ מִעֲשִׂיךָ יי
מֵאֵד עָמְקוֹ מִחִשְׁבֹּתֶיךָ: אִישׁ בְּעַר לֹא יָדַע, וְכִסִּיל לֹא-יָבִין אֶת-זֹאת:
בְּחֶרֶם רָשָׁעִים לְמֹוֹעֶשֶׁב, וְיִצְיָצוּ בְּלִפְעָלֵי אֱנוֹן, לְהַשְׁמִידם עַד-עַד:
וְאַתָּה מְרוֹם לְעֶלְמָם יי: כי הִגַּה אֲבִיךָ יי, כִּי-הִגַּה אֲבִיךָ יִאֲבֹד, וְיִתְפָּרֵדוּ
בְּלִפְעָלֵי אֱנוֹן: וְתָרַם בְּרָאִים בְּרָגִי, בְּלֵתִי בְּשִׁמְן רַעְנָן: וּבִטְשׁ עֵינִי בְּשׂוֹרֵי.
בְּקִמִּים עָלֵי מְרָעִים, תִּשְׁמַעְנָה אָזְנִי: צְדִיק כְּתֹמֵר יִפְרֹחַ, כְּאִזּוֹ בְּלִבָּנוֹ
יִשְׁנָה: שְׁתִּילִים בְּבֵית יי, בְּחִצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ יִפְרִיחוּ: עוֹד יִגְבוֹן בְּשִׁיבָה,
דֹּשָׁנִים וְרַעְנָנִים יִהְיוּ: לְהַגִּיד כִּי-יִשְׁרָאֵל יי, צִוְּיָהּ וְלֹא-שָׁוְלָתָהּ בּוֹ:

Ps. 93. *Sublimitatea, sfințenia și veșnicia lui Dumnezeu.*

יי מֶלֶךְ, גָּאוֹת לְבָשׁ, לְבִישׁ יי עֹז הַתְּאֵזֶר, אֶחָד-תְּבוֹן תְּבַל, בְּלֹא-תִמְאֹס:
נִכְוֵן כְּפֶתֶךָ מֵאֵן, מֵעֶלְם לְאֶתֶּח: נִשְׂאוּ נְהִרוֹת יי, נִשְׂאוּ נְהִרוֹת קוֹלֵם,
יִשְׂאוּ נְהִרוֹת דְּבָקִים: מְקוֹלוֹת מַיִם רַבִּים, אֲדִירִים לְמִשְׁבְּרֵיהֶם, אֲדִיר
בְּמִרוֹם יי: עֲדִיתִךְ נֶאֱמְנוּ מֵאֵד, לְבֵיתֶךָ נֶאֱדוֹקֶךָשׁ, יי, לֹא-יָרֶךְ יָמִים:

Kaddiș pentru orfani și pentru cei ce jelesc (קְדִישׁ יְהוֹם), pag. 128.

Sfârșitul cântecelor referitoare la primirea Sabbathului.

Observare: Când *ערב יום כבוד* cade într-o Vineria, se zice deasemenea
Psalmul 92 și 93, și anume după binecuvântarea de *שְׁמִיחָה*.

ערבית ליום טוב.

Rugăciunile de seară pentru Sabbath și sărbători.

1. *Chemare pentru slăvirea Domnului.* ²⁾

Oficiantul cântă cu un ton leut, grav și solemn:

בָּרְכוּ אֶת-יְיָ הַמְּבָרֵךְ: ³⁾

Pe când oficiantul zice *בָּרְכוּ*, obștea se închină și zice încet:

יְהִי-כְבוֹדְךָ וְיִשְׁמַחְכֶּם, וְיִתְפָּאֲרוּ וְיִתְרַמְּסוּ וְיִתְנַשְּׂאוּ שְׁמוֹ שֶׁל-מֶלֶךְ מְלָכֵי
הַמַּלְאָכִים הַקְּדוֹשִׁים, בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהוּא רֹאשׁוֹן, וְהוּא אַחֲרוֹן, וּמְבַלְעֵנוּ מֵאֵין

¹⁾ Traducerea psalmilor 92 și 93, vezi pag. 43 și 44.

²⁾ „Soferim” 13, 8, de Ezra și de bărbaii Marelui Sinod (Synagoga Magna) 3414. ³⁾ Traducerea, vezi, pag. 59.

אֱלֹהִים: ¹⁾ סִלּוּ לְרֹבֵב בְּעֶרְבֹתַי, בְּיָהּ שְׁמוֹ, וְעֲלֹזוֹ לְפָנָיו: ²⁾ וְשִׁמּוֹ מְרוֹמָם
עַל-בְּלִי-בְרָכָה וְתַהֲלָה: ³⁾ בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: ⁴⁾ יְהִי
שֵׁם יְיָ כְּבֹרֵךְ מְעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

Obștean și oficiantul:

בְּרוּךְ יְיָ הַמְּבָרֵךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

2. Dumnezeu stăpân al schimbării timpului. בְּרִית עֲרֵבִים.

⁵⁾ בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר
בְּדַבְּרוֹ מַעְרִיב עֲרֵבִים, בְּחֻקָּמָה פּוֹתַח שְׁעִים
וּבִתְבוּנָה מְשַׁנֶּה עֵתִים, וּמַחְלִיף אֶת-הַיּוֹמִים.
וּמְסַדֵּר אֶת-הַכִּכָּבִים בְּמִשְׁמְרוֹתֵיהֶם בְּרָקִיעַ,
בְּרָצוֹנוֹ. בּוֹרֵא יוֹם וְלַיְלָה, גּוֹלֵל אוֹר מִפְּנֵי
הַשֶּׁשׁ, וְחֹשֶׁךְ מִפְּנֵי-אוֹר. וּמַעְבִּיר יוֹם, וּמַבִּיא
לַיְלָה, וּמַבְדִּיל בֵּין יוֹם וּבֵין לַיְלָה. יְיָ צְבָאוֹת
שְׁמוֹ. אֵל חַי וְקַיִם תָּמִיד, יְמַלֹּךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם
וָעֶד. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ, הַמַּעְרִיב עֲרֵבִים:

3. Veșnica dragoste a lui Dumnezeu. אֶהְבָּה.

⁶⁾ אֶהְבֵּת עוֹלָם בֵּית יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ אֶהְבָּת. תּוֹרָה וּמִצְוֹת
חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים | אוֹתָנוּ לְמִדָּת. עַל-כֵּן יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּשִׁבְבְּנוּ
יִקְרֹמָנוּ נְשִׁים בְּחֻקֵּיךָ, וְנִשְׁמַח בְּדַבְּרֵי תּוֹרָתְךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ
לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי הֵם חַיֵּינוּ וְאֵדֶךָ יְמֵינוּ, וּבָהֶם נִהְיָה יוֹמָם
וְלַיְלָה. וְאֶהְבָּתְךָ אֶל-תָּסִיר מִפָּנָנוּ לְעוֹלָמִים. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ
אֱהָב עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

¹⁾ „Ps.” 68, 5. ²⁾ „Neh.” 9, 5. ³⁾ M. „Ioma” 6. ⁴⁾ „Ps.” 113, 2.

⁵⁾ și ⁶⁾ „Berachoth”, 11, 2. ⁷⁾ Traducerea, vezi pag. 147—148.

4. Citirea de Ş'ma. קריאת שִׁמָּע.

Dogma fundamentală şi datoriile principale ale lui Israel.
בְּקִלּוֹת עַל סְלִכוֹת שְׁמִיָּם.

Cel ce se roagă fără מִקֵּץ zice înainte de שְׁמָע:

(אל מלך נאמן. ¹⁾ (Atotputernicul D-zeu este un rege adevărit.)

²⁾ שְׁמָע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד:

³⁾ כְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

⁴⁾ וְאַהֲבַת אֵת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל-לִבְּךָ
וּבְכָל-נַפְשְׁךָ וּבְכָל-מַאֲדְךָ: וְהָיוּ הַיְּדֵיכֶם
הַזֵּאוּלָּה אֲשֶׁר אֲנֹכִי מַצִּוֶּךָ הַיּוֹם עַל-לִבְּךָ:
וּשְׁנַתֶּם לְבָנֶיךָ וּדְבַרְתֶּם בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ
וּבְלִבְתְּךָ בְּדֶרֶךְ וּבְשֹׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ: וְקִשְׁרַתֶּם
לְאוֹת עַל-יָדֶיךָ וְהָיוּ לְטַטְפֹּת בֵּין עֵינֶיךָ:
וּבַתְּבָתֶּם עַל-מִזְוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ:

בְּקִלּוֹת עַל סְפָתַי. Răsplata şi pedeapsa.

⁵⁾ יְהוָה אִם-שָׁמַע תִּשְׁמָעוּ אֶל-מִצְוֹתֵי אֲשֶׁר
אֲנֹכִי מַצִּוֶּה אֹתְכֶם הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת-יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם וּלְעֲבֹדוֹ בְּכָל-לִבְּכֶם וּבְכָל-
נַפְשְׁכֶם: וְנָתַתִּי מִטַּר-אַרְצְכֶם בְּעֵתוֹ יוֹרֵה
וּמִלְקוֹשׁ וְאַסְפֹּת דִּגְלָךְ וְתִירֹשֶׁךָ וּיְצִהֲךָ:

¹⁾ «Sanhed» III. 1. trad. de R. Hanina b. Hama 3983. ²⁾ «Deut.» 6, 4.
³⁾ M. «Ioma», 6. ⁴⁾ «Deut.» 6, 5-9. Traducerea de la קריאת שִׁמָּע până la
vezi pag. 65—68. ⁵⁾ «Deut.» 11, 13—21.

וְנָתַתִּי עֵשֶׂב בַּשָּׂדֶה לְבִהְמֹתֶךָ וְאֵכְלָה
 וּשְׂבַעְתָּ: הוֹשִׁמְרוּ לָכֶם פְּנֵי־פִתְחָה לְבַבְכֶּם
 וּסְרֹתֶם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם
 לָהֶם: וְהָרָה אֶף־יְהוָה בְּכֶם וַעֲזַר אֶת־הַשָּׁמַיִם
 וְלֹא־יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת־יְבוּלָהּ
 וְאֲבַרְתֶּם: מִהֲרָה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר
 יְהוָה נָתַן לָכֶם: וּשְׂמַתֶּם אֶת־דְּבָרֵי אֱלֹהִים עַל־
 לְבַבְכֶּם וְעַל־נַפְשְׁכֶם וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת
 עַל־אַדְכֶּם וְהָיוּ לְטוֹטְפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם: וּלְמַדְתֶּם
 אֹתָם אֶת־בְּנֵיכֶם לְדָבָר בָּם בַּשָּׂדֶה בְּבִיתְךָ
 וּבְלִבְתְּךָ בְּדֶרֶךְ וּבְשָׂבָדְךָ וּבְקוֹמְךָ: וּכְתַבְתֶּם
 עַל־מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ: לְמַעַן יִרְבּוּ וַיִּמְכְּרֶם
 יְיָמֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר¹⁾ נִשְׁבַּע יְהוָה
 לֵאבֹתֵיכֶם לָתֵת לָהֶם פִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ:

וְזֶהוּ לִצִּיטת סִמְנִים. Fimbrii drept semn de amintire.

²⁾ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וַעֲשׂוּ לָהֶם צִיצִית
 עַל־כַּנְפֵי כְּהֻנָּתָם לָרֹחֶתָם וְנָתַנּוּ עַל־צִיצִית
 הַכֹּהֵן פֶּתִיל תְּכֵלֶת: וְהָיָה לָכֶם לִצִּיטת וּרְאִיתֶם

1) Litera נשבע din trebuie apăsata. 2) Numeri* 15, 37—41.

אֹתוֹ ⁽¹⁾ וּזְכַרְתֶּם אֶת־כָּל־מַצּוֹת יְהוָה וַעֲשִׂיתֶם
 אֹתָם וְלֹא־תִירוּ אַחֲרַי לִבְבְּכֶם וְאַחֲרַי
 עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר־אַתֶּם זָנִים אַחֲרֵיהֶם: לִמְעַן
⁽²⁾ תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת־כָּל־מַצּוֹתַי וְהִייתֶם
 קִדְּשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם: אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר
 הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְהָנוּת לָכֶם
 לֵאלֹהִים אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:

indată după ce zice „אֲנִי” și când oficiantul recitează cu glas tare
 „וְאַחֲרַי” obște începe „אֲנִי אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר”

5. Adevăruri istorice și încrederea în Dumnezeu, mântuitorul
 lui Israel. ⁽³⁾ וְאֵלֶּה:

⁽⁴⁾ אָמֵת וְאִמּוֹנָה כָּל־זֹאת וְכֵן עֲלֵינוּ כִּי הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 וְאִין זִילְתּוֹ וְאִנְהֵנוּ יִשְׂרָאֵל עַמּוֹ: הַפּוֹדֵנוּ מִיַּד מַלְכִּים.
 מַלְכֵנוּ הַגּוֹאֲלֵנוּ מִכַּף כָּל־הָעַרִיצִים: הָאֵל הַנִּפְרָע לָנוּ
 מִצָּרֵינוּ וְהַמְשַׁלֵּם גְּמוּלָה לְכָל־אוֹיְבֵי נַפְשֵׁנוּ: ⁽⁵⁾ הָעוֹשֶׂה גְדֻלּוֹת
 עַד־אִין הַקָּר, וְנִפְלְאוֹת עַד־אִין מִסְפָּר: ⁽⁶⁾ הַשֵּׁם נַפְשֵׁנוּ
 בְּחַיִּים, וְלֹא־נָתַן לְמוֹט רַגְלָנוּ: הַמְדְּרִיכֵנוּ עַל־כַּמּוֹת אוֹיְבֵינוּ
 וְיָרֵם קִרְנֵנוּ עַל־כָּל־שֹׁנְאֵינוּ: הָעוֹשֶׂה לָנוּ נִסִּים וּנְקָמָה
 בַּפְּרָעִה, אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים בְּאֶדְמַת בְּנֵי חָם: הַמַּפִּיָּה בְּעֶבְרַתוֹ
 כָּל־בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם, וְיוֹצֵא אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם, לְחֵרוֹת
 עוֹלָם: הַמַּעֲבִיר בְּנֵיוֹ בֵּין גִּזְרֵי יַם־סוּף, אֶת־רֹדְפֵיהֶם וְאֶת־
 שׁוֹנְאֵיהֶם בְּתַהוֹמוֹת טָבַע: וְרָאוּ בְּנֵיוֹ גְּבוּרָתוֹ, שִׁבְחוּ וְהוֹדוּ
 לְשִׁמּוֹ, וּמַלְכוּתוֹ בְּרָצוֹן קִבְּלוּ עֲלֵיהֶם: מִשָּׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל
 לֵךְ עֲנוּ שִׁירָה בְּשִׂמְחָה רַבָּה, וְאָמְרוּ כָּלָם:

¹⁾ A se rosti deslușit litera 1 din „זְכַרְתֶּם”.

²⁾ A se apăsa 1 din cuvântul „אַחֲרַי”.

³⁾ Trad. de Rabba b. Hanina în numele lui Rab. („Berachoth“ 12, 1).

⁴⁾ Traducerea, vezi pag. 151. ⁵⁾ „liob“ 5, 9. ⁶⁾ „Ps.“ 66, 9.

batul, ținând Sabbathul întru neamurile lor, ca legămînt vecinic. Intre mine și între fiii lui Israel este un semn veșnic, că în șase zile a făcut Domnul cerul și pământul, și'n ziua a șaptea s'a odihnit și a sărbătorit.¹⁾

אֶת־הַשַּׁבָּת, לַעֲשׂוֹת
אֶת־הַשַּׁבָּת לְדֹרֹתָם,
בְּרִית עוֹלָם: בֵּינִי וּבֵין
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֹת הוּא
לְעֵלָם, כִּי־שֵׁשֶׁת יָמִים
עָשָׂה יי אֶת־הַשָּׁמַיִם
וְאֶת־הָאָרֶץ, וּבַיּוֹם
הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנָּפֶשׁ:

הָעִי קָדִישׁ

Vestirea Sărbătorilor.

וְיַדְבָּר וְיִשְׁמְעוּ וְיִזְכְּרוּ se zice:

Și Moșe vesti sărbătorile Domnului, fiilor lui Israel.²⁾

וְיַדְבָּר מֹשֶׁה אֶת־
מַעֲדֵי יְהוָה, אֶל־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל:

חֵק

La ראש השנה se zice:

Sunați la luna nouă din bucium, la începutul lunii pentru ziua sărbătoarei noastre. Că o lege pentru Israel e aceasta, așezământ al Dumnezeului lui Iakob.³⁾

תִּקְעוּ בַחֲדָשׁ שׁוּפָר,
בְּכֶסֶה לַיּוֹם הַגָּנוּ: כִּי
חֵק לְיִשְׂרָאֵל הוּא, מִשְׁפָּט
לְאַלְהֵי יַעֲקֹב:

חֵק

La חמץ קבוצ se zice:

Căci în ziua aceasta vă va ispăși pe voi spre a vă curăți, ca de toate păcatele voastre să fiți eurați înaintea Domnului.⁴⁾

כִּי־בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר
עֲלֵיכֶם, לְטַהֵר אֶתְכֶם,
מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם לִפְנֵי
יְהוָה תִּטְהָרוּ:

חֵק

Oficiantul recitează Psalm. 124.

¹⁾ «Exod.» 31, 16—17; vezi comentarul nostru la acest pasaj, Pentateuchul, partea a II. pag 131—135, *notre*. ²⁾ «Levit.» 23, 44.

³⁾ «Ps.» 81, 4—5. ⁴⁾ «Levit.» 16, 30.

Vineri seară se zice următoarea *rugăciune-de-șapte*, ¹⁾ dar când este în același timp și o zi de *sărbătoare*, se zice *rugăciunea-de-șapte* prescrisă pentru acea sărbătoare. Tot astfel se urmează la *Roș ha-Șana* și *Iom ha-Kippurim*.

8. 2) עֲרֵבִית לְשָׁבָת.

1. Dumnezeu scutul părinților. אָבוֹת.

אֲדֹנָי שְׁפָתַי תִּפְתָּח, וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתְךָ: (Ps. 51, 17.)

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם, אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדוֹל, הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא, אֵל עֲלִיּוֹן, גּוֹמֵל חַסְדִּים מְרֻבִּים, וְכֹנֵן הַכֹּל, וְיוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת, וּמְבִיא גּוֹאֵל. לִבְנֵי בְנֵיהֶם, לְמַעַן שְׂמוּ בְּאַהֲבָה:

In Sămbăta de pocăință. וְזָכְרֵנוּ לַסִּיּוֹם, מִלֵּךְ חַפֵּץ בַּסִּיּוֹם, וְזָכְרֵנוּ

בְּחַסְדֵי סִיּוֹם, לְמַעַן אֱלֹהִים חַיִּים:

מִלֵּךְ, עֹזֵר, וּמוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ אַבְרָהָם:

2. Atotputernicia lui Dumnezeu. גְּבוּרָתוֹ.

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם, אֲדֹנָי מַתִּיבָה מֵתִים אַתָּה, רַב לְהוֹשִׁיעַ:

(Iarna se zice:)

¹⁾ מְשִׁיב רִיחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם:

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד, מַתִּיבָה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים, סוֹמֵךְ גּוֹפִלִים, וְרוֹפֵא חוֹלִים, וּמַתִּיר אֲסוּרִים, וּמַקְנֵם אֲמוּנָתוֹ, לִישְׁנֵי עֶפֶר, מִי בְּמוֹד, בְּעַל גְּבוּרוֹת, וּמִי דוֹמָה לָךְ, מִלֵּךְ, מֵמִית וּמַתִּיב, וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה:

(In Sămbăta de pocăință:)

מִי בְּמוֹד, אֵב הַרְחָמִים, וְזָכְרֵנוּ לַסִּיּוֹם בְּרַחֲמִים:

וְנֶאֱמַן אַתָּה לְהַחְיֹת מֵתִים. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מַתִּיבָה הַמֵּתִים:

¹⁾ Rugăciunea de «Š'mone Esre» pentru Sămbătă și sărbători, nu cuprinde «optsprezece» ci numai «șapte» binecuvântări (vezi pag. 89, nota 1); de aci numele de שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה adică «rugăciunea de șapte binecuvântări».

²⁾ De Synagoga Magna 3414. Traducerea, vezi pag. 71—75.

³⁾ De la מִסָּפָה de עֲצֵרֶת שְׁשִׁי pînă la מִסָּפָה de הַיּוֹם זֶה de הַיּוֹם הַזֶּה inclusiv, se zice מְשִׁיב רִיחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם, Mișna «Berachioth» 33, a; M. «Taanith» I, de Eliezer b. Hyrkanoth 3553.

3. Sfințirea lui Dumnezeu. קִדְּשֵׁת הַשֵּׁם.

אֶתָּה קָדוֹשׁ, וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ, וְקִדְּוָשִׁים בְּכָל־יוֹם יִהְיֶה לְךָ.
סֵלָה. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:

(הַסֵּלָה בַּקָּדוֹשׁ) In Sămbăta de pocăință

4. Sfințirea zilei. קִדְּשֵׁת הַיּוֹם.

Tu ai sfințit
ziua a șapte
pentru numele tău, ca închide-
rea zidirei cerului și a păm-
ântului; tu ai binecuvân-
tat-o mai mult de cât toate
zilele, și ai sfințit-o mai
mult de cât toate timpurile,
precum e scris în Invăță-
tura ta:

„Așa se săvârșiră
cerul și pământul
și toată oștirea lor. Și sfâr-
șind Dumnezeu în ziua a
șaptea lucrul său, ce l'a
făcut, se odihni în ziua a
șaptea de toată lucrarea sa,
ce o făcuse. Și a binecu-
vântat Dumnezeu ziua a
șaptea și o sfinți pe ea,
căci într'ansa s'a odihnit de
tot lucrul său, pe care l'a
creat Dumnezeu, spre a re-
produce“.¹⁾

Dumnezeul nostru
și D-zeul părinților
noștri! Fie-ți plăcută odihna
noastră! Sfințește-ne prin po-

אֶתָּה קִדְּשָׁתָּ אֶת־יוֹם
הַשְּׁבִיעִי לְשִׁמְךָ, תְּכַלִּית
מַעֲשֶׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:
וּבִרְכָּתוֹ מִכָּל־הַיּוֹמִים,
וּקִדְּשָׁתוֹ מִכָּל־הַיּוֹמִים
וְכֵן כָּתוּב בְּתוֹרָתְךָ:

וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ
וְכָל־צְבָאָם: וַיְכַל אֱלֹהִים
בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ,
אֲשֶׁר עָשָׂה, וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם
הַשְּׁבִיעִי מִכָּל־מְלַאכְתּוֹ
אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיְבָרֶךְ
אֱלֹהִים אֶת־יוֹם הַשְּׁבִיעִי
וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ, כִּי בּוֹ שָׁבֹת
מִכָּל־מְלַאכְתּוֹ, אֲשֶׁר־
בָּרָא אֱלֹהִים, לַעֲשׂוֹת:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ,
רַצְּהָ בְּמִנוּחֵתֵנוּ. קִדְּשָׁנוּ

¹⁾ „Geneza” 2, 2—3.

runcile tale; și dă-ne să avem parte de învățătura ta; să-ți slujască ție cu credință. Dă-ne de moștenire, Doamne Dumnezeul nostru, cu dragoste și bunăvoință, Săm-băta la cea sfântă, ca să se odihniască într'ansa *) Israel, sfîntitorul numelui tău. Lău-dat fii Doamne, sfîntitorul Sabbathului.

בְּמִצּוֹתֶיךָ וּתְנֵן חֻלְקֵנוּ
בְּתוֹרַתְךָ. שְׂבַעֲנוּ
מִטוֹבָךָ, וְשִׂמְחָנוּ
בִּישׁוּעַתְךָ. וְטַהֵר לִבֵּנוּ
לְעִבְדֶּךָ בְּאַמֶּת.
וְהִנְחִילֵנוּ, יְיָ אֱלֹהֵינוּ,
בְּאַהֲבָה וּבְרַצוֹן, שְׁבַת
קֹדֶשׁ, וְיִנְחוּ כְּהַיְשָׁרָא,
מִקִּדְשֵׁי שְׁמֶךָ: בְּרוּךְ
אַתָּה, יְיָ, מִקִּדְשׁ הַשְּׁבַת:

5. Restatornicirea Sionului. עֲבֻדָּה.

(*) רָצוּהוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, בְּעֶמְקָהּ יִשְׂרָאֵל וּבְתַפְלָתָם. וְהִשָּׁב אֶת-
הָעֲבוּדָה לְדָבִיר בֵּיתְךָ, וְאַשִּׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפַלְתָּם, בְּאַהֲבָה
תִּקְבַּל בְּרַצוֹן, וְתִהְיֶי לְרַצוֹן תָּמִיד עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ:

(*) חֵל הַסֻּדָּר וְהַשֵּׁנִי se intercalează aci: 3)

Rugăciunea pentru izbăvire, binecuvântare, vleață.

אֱלֹהֵינוּ וְאַלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, יַעֲלֶה וְיָבֵא וְיַגִּישׁ וְיַקְרִיב וְיַשְׁמַע וְיַשְׁקֹף
וְיַעֲזֵר וְיַרְוֶנָּה וְיַקְדֵּהוּ וְיַקְדֵּהוּ וְיַקְדֵּהוּ וְיַקְדֵּהוּ וְיַקְדֵּהוּ וְיַקְדֵּהוּ וְיַקְדֵּהוּ
וְיַקְדֵּהוּ וְיַקְדֵּהוּ וְיַקְדֵּהוּ וְיַקְדֵּהוּ וְיַקְדֵּהוּ וְיַקְדֵּהוּ וְיַקְדֵּהוּ וְיַקְדֵּהוּ
לְמִשְׁכַּת, לְמִן, וְלִקְדֵּשׁ וְלִרְחֻמִּים, לְמִיִּים וְלְשָׁלוֹם, כִּיִּם

(la Cusți)

(la Pași)

(la începutul lunilor)

רֹאשׁ הַחֹדֶשׁ | חַג הַמִּצְוֹת | חַג הַסֻּכּוֹת

הַיּוֹם, וְיָבֵרנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ, לְשׁוֹכְתָהּ, וְיַקְדֵּהוּ בּוֹ, לְיִרְכָּהּ, וְיַשְׁמַענוּ בּוֹ,
לְמִיִּים, וְיַדְבֵּר יִשְׁעָהּ בְּרַחֲמִים, חֵם וְחֶנֶּה, בְּרַחֲמִים, וְיַשְׁמַענוּ בּוֹ, לְיִרְכָּהּ, וְיַשְׁמַענוּ
אֱלֹהֵי עֵינֵינוּ, כִּי אֵל מֶלֶךְ, חֵם וְחֶנֶּה, וְיַשְׁמַענוּ בּוֹ, לְיִרְכָּהּ, וְיַשְׁמַענוּ

*) In rugăciunea de Vineri seară se întrebuințează aci genul *femenin*, *לְיִמּוֹ* בּוֹ, în rugăciunea de Sâmbătă dimineață, genul *masculin*, *לְיִמּוֹ* בּוֹ, și în rugăciunea de Min'ha pentru Sâmbătă, *plur.*; *deslegarea* *des.* *cel* chestiuni v. „Keretin Șomo” la „O. Ch.” 268.

2) *Traducerea*, vezi pag. 82—89. 3) „Sabbath”, 24.

Incheierea rugăciunei a 5-a.

וְהַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבָךְ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים: בְּרוּךְ אַתָּה יי
הַמְחִיזֵר שְׂכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

6. Rugăciune de mulțumire. הַדָּא

מִזֵּדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שְׂאֵתָה הוּא יי אֱלֹהֵינוּ וְאַתָּה אֲבוֹתֵינוּ
לְעוֹלָם וָעַד. צוּר חַיֵּינוּ מִגֵּן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר.
נִזְדָּה לָךְ וְנִסְפָּר תְּהִלָּתְךָ. עַל־חַיֵּינוּ הַמְסוּרִים בְּגִדְךָ, וְעַל
נַשְׁמוֹתֵינוּ הַמְקוּדוֹת לָךְ, וְעַל־גִּסְרֵךְ שֶׁבְּלִיזֹם עָמְנוּ, וְעַל
נַפְלְאוֹתֶיךָ וּמִוֹבְתֶיךָ, שֶׁבְּכָל־עֵת, עָרֵב וְבָקָר וְצֹהָרִים: הַטּוֹב
כִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֶיךָ. וְהַמְרַחֵם, כִּי לֹא־תִמּוּ חַסְדֶיךָ, מֵעוֹלָם
בְּחַיֵּנוּ לָךְ: ⁽¹⁾

Urmarea rugăciunei de mulțumire.

וְעַל־בָּלָם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרַחֵם שְׁמֶךָ, מַלְכֵנוּ תָמִיד לְעוֹלָם
וָעַד: In Sâmbăta de pocăință) וּכְחוּב לַחַיִּים טוֹבִים כָּל־כְּנֵי בְרִיתְךָ:
וְכָל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֵלָה, וַיִּהְיוּ אֶת־שְׁמֶךָ בְּאַמֶּת. הָאֵל
יִשְׁנַעְתָּנוּ וְעִזְרָתָנוּ סֵלָה. בְּרוּךְ אַתָּה יי הַטּוֹב שְׁמֶךָ, וְלָךְ
נָאֶה לְהוֹדוֹת:

7. Rugăciune pentru pace. קְרַב שְׁלֹם

שְׁלֹם רַב עַל־יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ תָּשִׁים לְעוֹלָם, כִּי אַתָּה הוּא
מֶלֶךְ, אֲדוֹן לְכָל־הַשְּׁלֹם. וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרַךְ אֶת־עַמָּךְ
יִשְׂרָאֵל בְּכָל־עֵת וּבְכָל־שָׁעָה בְּשִׁלּוֹמָךְ. ^(*) בְּרוּךְ אַתָּה יי
הַמְבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשִׁלּוֹם:

^{*)} In Sâmbăta de pocăință, se încheie:

בְּסִפּוּר חַיִּים, בְּרִכָּה וְשְׁלֹם וּפְרֻסָּה טוֹבָה, נִגְדֵר וְנִקְרָב לְפָנֶיךָ אֲנַחְנוּ
וְכָל־עַמָּךְ, בֵּית יִשְׂרָאֵל לַחַיִּים טוֹבִים וְשְׁלֹם. בְּרוּךְ אַתָּה יי עוֹשֵׂה
הַשְּׁלֹם:

¹⁾ La Sabbath Hanucca urmează aci הַנִּסִּים pag. 85-86.

Rugăciune pentru umilință și resemnare.¹⁾

יְהוָה. נַצּוּר לְשׁוֹנֵי מַרְעִי, וּשְׁפָתַי מִדְּבַר מַרְקָה. וְלִמְקַלְלִי,
נִפְשִׁי תִדּוּם, וְנַפְשִׁי כְּעַפְרָא לְכָל תְּהוֹנָה: פֶּתַח לִבִּי כְּתוֹרֶתְךָ,
וּכְמִצּוֹתֶיךָ תִּתְּרוֹף נַפְשִׁי. וְכָל הַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה, מִתְּהַה
הֶפֶר עֲצָתָם, וְכִלְקַל מַחֲשַׁבְתָּם. עֲשֵׂה לִמְעַן שְׁמֶךָ, עֲשֵׂה
לִמְעַן יִמְיָנְךָ, עֲשֵׂה לִמְעַן קִדְשֶׁתְךָ, עֲשֵׂה לִמְעַן תוֹרֶתְךָ;²⁾
לִמְעַן יִחַלְצוּן יְדִידֶיךָ, הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ, וְנִגְנִי;³⁾ יְהוִי־לְרִצּוֹן.
אֲמִרְפִּי וְהַגִּיזוֹן לִבִּי, לִפְנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגֹאֲלִי: עֲשֵׂה שְׁלוֹם
בְּמִרְמִיּוֹ, הוּא יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ, וְעַל כָּל־יִשְׂרָאֵל, וְאֲמִרְ
אָמֵן;⁴⁾ יְהוִי רִצּוֹן מִלִּפְנֶיךָ, יְיָ אֱלֹהֵינוּ, וְאַחֲרֵינוּ אֲבוֹתֵינוּ, שִׂיבֵנָה
בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, בְּמִתְהַה בְּיָמֵינוּ, וְמִן חִלְקֵנוּ כְּתוֹרֶתְךָ; וְשֵׁם
נִעֲבָדְךָ בִּירְאָה, בְּיָמֵי עוֹלָם, וּבְשָׁנִים בְּרִמְזֵיכָת;⁵⁾ וְעֲרֹכָה לְיִי
מִנַּחַת יְהוָה, וְיִוָּשְׁלֵם, בְּיָמֵי עוֹלָם, וּבְשָׁנִים בְּרִמְזֵיכָת:

9. Săvârșirea operei creațiunii.⁶⁾

Oficiantul, apoi Obștea :

וְיִכְלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ, וְכָל־צִבְאָם; וְיִכְלּוּ
אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלֹאכֶתוֹ, אֲשֶׁר עָשָׂה,
וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל־מְלֹאכֶתוֹ, אֲשֶׁר
עָשָׂה; וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת־יוֹם הַשְּׁבִיעִי, וַיְקַדֵּשׁ
אֹתוֹ, כִּי בּוֹ שָׁבֹת מִכָּל־מְלֹאכֶתוֹ, אֲשֶׁר־בְּרָא
אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת:

10. Sumar al rugăciunii de șapte.⁷⁾ שָׁמַע שְׁבַע

Oficiantul :

6) בָּרַךְ אֶתְּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, וְאַחֲרֵינוּ אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ:

1) După Talmud „Berachoth” 17 a, de Mar, fiul lui Rabina I, pe la 4150 d. l. z. l. 2) „Ps.” 108, 7. 3) „Ps.” 19, 15, 4) „Aboth”, P. 5. 5) „Maleachi” 3, 4. 6) „Geneza” 2, 1-3. Traducerea, vezi pag. 180. Dacă e numai seară de sârbătoare, recitează oficiantul *Intregul Kaddiș* apoi *Kidduș*. 7) Numai pentru slujba obștească cu *Minian* în serile de Sabbath și de sârbători, cari cad Sâmbătă; vezi nota 1 pag. 184.

8) Traducerea, pag. 71.

אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל, הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא, אֵל
עֲלִיּוֹן, לְבָרַךְ שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

Obște:

מִן אֲבוֹת בְּרַבְרָו, מִן אֲבוֹת
מִתְּחִיל מֵתִים בְּמֵאָמְרוֹ,
הָאֵל (בְּשֵׁם שׁוֹמֵר: הַמֶּלֶךְ) הַקְּדוֹשׁ,
שָׂאִין בְּמֵהוּ. הַמְּנִיחַ
לַעֲמֹ בַּיּוֹם שֶׁבֶת קָדְשׁוֹ,
כִּי בְּסָרְצָה, לְהַנִּיחַ לָהֶם.
לְפָנָיו נַעֲבֹד בִּירְאָה,
וְנִפְחָה, וְנִזְדָּה לְשִׁמּוֹ
בְּכָל־יּוֹם הַיּוֹם, מֵעַן
הַבְּרָכּוֹת. יְיָ הַהוֹדָאוֹת,

¹⁾ Chiar când o sărbătoare cade Sâmbătă, se zice această rugăciune, afară de întâia seară de Pesah („O. Ch.“ 487). Ea este un extract al rugăciunii de-șapte שְׁבַע de Sâmbătă, după cum se poate vedea din următoarea expunere:

1. מִן אֲבוֹתָם = מִן אֲבוֹת בְּרַבְרָו.
2. מִתְּחִיל מֵתִים = מִתְּחִיל מֵתִים בְּמֵאָמְרוֹ.
3. הָאֵל הַקְּדוֹשׁ = הָאֵל הַקְּדוֹשׁ שָׂאִין בְּמֵהוּ.
4. רָצָה בְּמִנְחָתָנוּ = הַמְּנִיחַ לַעֲמֹ בַּיּוֹם שֶׁבֶת קָדְשׁוֹ.
5. רָצָה (שֶׁהוּא עֹבֵדָה) = לְפָנָיו נַעֲבֹד בִּירְאָה וְנִפְחָה.
6. מִיָּדִים = וְנִזְדָּה לְשִׁמּוֹ.
7. שְׁלִים רַב = אֲדוֹן הַשְּׁלִים.

Fiindcă Sinagogle în Babilon erau adeseori afară din oraș, și unii creștincioși au fost împiedecați d'a veni la timp, s'a introdus rugăciunea ca să serviască acestora ca echivalent al celor șapte binecuvântări (vezi *Raši* la Talm. „Sabbath“ 24, b). Motivul pentru care s'a redus binecuvântările din „Ș'mone Esre“ de Sâmbătă și sărbători la numărul de „șapte“ v. „Bamlidbar R.“ cap. 20, cf. „Jud.“ 10, 11, 12; „Ps.“ 119, 164.

²⁾ În Sâmbăta de pocăință „Regele cel sfânt“.

nic de mulțumiri, stăpânul
păcii, sfințitorul Sabbatului,
binecuvântătorul zilei a șeap-
tea; el dă o sfântă tihnă
poporului, care se îngrașă
de plăcere sufletească, la
amintirea faptelor urzirei.

אֲרוֹן הַשְּׁלוֹם, מְקַדֵּשׁ
הַשַּׁבָּת, וּמְבַרֵךְ שְׁבִיעִי.
וּמְנִיחַ בְּקִדְשָׁהּ לָעָם |
מְדַשְּׁנִי עֲנִי, וְזָכַר לַמַּעֲשֵׂה
בְּרֵאשִׁית:

Oficiantul:

(¹) אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, רָצָה בְּמִנוּחָנוּ.
קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְתַן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ. שְׁבַעֲנוּ
מִטּוֹבֶיךָ, וְשִׂמְחָנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ. וְטַהֵר לִבֵּנוּ
לְעִבְדֶּךָ בְּאֵמֶת. וְהִנְחִילֵנוּ, יְיָ אֱלֹהֵינוּ, בְּאַהֲבָה
וּבְרַצּוֹן, שַׁבַּת קִדְשֶׁךָ, וְיִגְדְּחוּ בָּהּ יִשְׂרָאֵל מְקַדְּשֵׁי
שְׁמֶךָ: בָּרוּךְ אַתָּה, יְיָ, מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת:

Oficiantul recitează **întregul** Kaddiș שְׁלֵם (pag. 125). Când sârbătoarea cade
în ajunul Sâmbetei sau Sâmbătă, precum și în Sâmbăta de חֹמֶשׁ
(בִּקְהָה כְּדִלִיקוֹן) urmează.

11. Prescripțiuni referitoare la materialul ce se permite a se
arde pentru lumina Sabbatului. ²⁾

בְּמָה מְדִלִיקוֹן וּבְמָה אֵין מְדִלִיקוֹן. אֵין מְדִלִיקוֹן לֹא
בְּלֶבֶשׁ וְלֹא בְּחֶסֶן וְלֹא בְּכֶלֶךְ, וְלֹא בְּשִׁתִּילַת הָאֵידִן, וְלֹא
בְּשִׁתִּילַת הַמָּדָבָר, וְלֹא בִירוּקָה שְׁעַל פְּנֵי הַמַּיִם, וְלֹא בְּזֶפֶת
וְלֹא בְּשִׁעֲנָה, וְלֹא בְּשֶׁמֶן קִיקִי, וְלֹא בְּשֶׁמֶן שְׂרָפָה, וְלֹא
בְּאֵלֶיהָ וְלֹא בְּחֶלֶב. (³) נָחוּם הַמָּדִי אֹמֵר, מְדִלִיקוֹן בְּחֶלֶב
מְבָשֵׁל. וְהַכֹּמִים אֹמְרִים, אֶחָד מְבָשֵׁל, וְאֶחָד שְׂאֵינוּ מְבָשֵׁל,
אֵין מְדִלִיקוֹן בּוֹ: אֵין מְדִלִיקוֹן בְּשֶׁמֶן שְׂרָפָה בְּיוֹם מָזִב.

¹⁾ Traducerea, vezi pag. 180—181.

²⁾ Pentru motivele arătate în nota 4 din pag. 18 și în nota 2 din pag. 20, n'am tradus acest capitol, extras din Mișna „Sabbath” c. 2.

³⁾ Nahum Medianul pe la 3790—3840.

רבי ישמעאל אומר אין מדליקין בעמרון מפני כבוד השבת. ורבנן מיתירין בקלהשמינים בשמן שמשמן בשמן אגוזים בשמן צנונות, בשמן דגים, בשמן פקעות בעמרון ובגפטי. ⁽²⁾ רבי טרפון אומר, אין מדליקין אלא בשמן זית בלבד: בלחוד: בלחוד: מן העץ אין מדליקין בו אלא בשמן, ובלחוד: מן העץ אינו מטמא טמאת אהלים אלא בשמן. פתילת הנגד שקפלה ולא הכהה. ⁽³⁾ רבי אלעזר אומר, טמאה היא ואין מדליקין בה. ⁽⁴⁾ רבי עקיבא אומר, טהורה היא, ומדליקין בה: לא יקוב אדם שפסרת של ביצה, וימלאנה שמן, ויתנגנה על פי הנר, בשביל שתהא מנטפסת, ואפילו היא של חרס. ⁽⁵⁾ ורבי יהודה מתיר. אבל אם חברה היוצר מתחלה, מותר מפני שהוא כלי אחד. לא ימלא אדם קערה שמן, ויתנגנה בצד הנר, ויפון ראש הפתילה בתוכה, בשביל שתהא שואכת. ורבי יהודה מתיר: המכבה את הנר, מפני שהוא מתירא מפני גוים. מפני לסטים, מפני רוח רעה, או בשביל החולה שישין, פטור. בהם על הנר, בהם על השמן, בהם על הפתילה. ⁽⁶⁾ רבי יוסי פוטר בקלן, חוץ מן הפתילה, מפני שהוא עושה פהם: על שלש עברות נשים מתות בשעת לדתן, על שאינן נהירות, בגדה בסלה ובסדלקת הנר: שלשה דברים צריך אדם לומר בתוך ביתו, ערב שבת עם חשכה, עשרתם, ערבתם, הדליקו את הנר. ספק

¹⁾ R. Ishmael (b. Eliša) 3840, (S. H.) ccleul lui R. Akiba. ²⁾ R. Terapon preot (pe la 3870) contemporanul și profesorul lui R. Akiba și al lui R. Iose ha-Ghelli. ³⁾ R. Ellezer b. Hyrkanos, pe la 3853, discipolul lui R. Iohanan b. Zaccal. ⁴⁾ R. Akiba b. Iosef, pe la 3773—3893 (J). discipolul lui R. Ellezer b. Hyrkanos. ⁵⁾ R. Iehuda b. Ilai, discipolul lui Akiba, pe la 3881. ⁶⁾ R. Iose ben Halephta din Sephoris, tăbăcar, (mort 3881) discipolul lui Akiba, profesorul lui R. Iehuda ha-Nasi.

חֲשֵׁכָה סִפֵּק אֵינָהּ חֲשֵׁכָה. אֵין מַעֲשָׂרִין אֶת-הַיּוֹדִי וְאֵין מַטְבִּילִין אֶת-הַבָּלִים, וְאֵין מַדְלִיקִין אֶת-הַנֵּרוֹת, אֲבָל מַעֲשָׂרִין אֶת-הַדָּמִי וּמַעֲרִבִין וְטוֹמְנִין אֶת-הַחֲמִין:

(¹) אָמֵר רַבִּי אֶלְעָזָר אָמֵר רַבִּי חֲנִינָא. מִלְּמִידֵי חֲכָמִים מְרַבִּים שְׁלוֹם בְּעוֹלָם: שְׁנָאמֵר (²) וְכָל-בְּנֵיךְ לְמוֹדֵי יְיָ, וְרַב שְׁלוֹם בְּנֵיךְ: אֶל-תִּקְרָא בְּנֵיךְ, אֶלָּא בִּנְיָן: (³) שְׁלוֹם רַב לְאַהֲבֵי תוֹרָתְךָ, וְאֵין לָמוּ מִכְשׁוֹל: (⁴) יְהִי-שְׁלוֹם בְּחִילְךָ, שְׁלוֹהָ בְּאַרְמוֹנוֹתֶיךָ: לְמַעַן אֲסִי וְרַעֲי, אֲנִיכָרְהָ-נָא שְׁלוֹם בָּךְ: לְמַעַן בִּית-יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֲבִקְשָׁה טוֹב לָךְ: (⁵) יְיָ יְיָ עֲלֵנוּ לַעֲמֹד יְיָ יְיָ וְיִבְרַךְ אֶת-עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם:

Officialant la un potir cu vin și recitesază **Kidduş**, cu excepțiunea celor diutai două seri de Pesah.

12. Sfințirea serei de Sabbath (Kidduş). קְדוּשַׁת לֵיל שַׁבָּת.

(Incet) וְיִהְיֶה עֶרֶב וְיִהְיֶה קֶדֶר

In ziua a șasea (⁶) יוֹם הַשִּׁשִּׁי: וְיִבְלֻ (Ou glas tare)
הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל-
צִבְאָם: וְיִבְלֻ אֱלֹהִים בְּיוֹם
הַשְּׁבִיעִי מִלֵּאכֶתוֹ, אֲשֶׁר
עָשָׂה, וַיִּשְׁבֹּת בְּיוֹם
הַשְּׁבִיעִי מִכָּל-מַלְאכָתוֹ,
אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים
אֶת-יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ
אֹתוֹ, כִּי בּוֹ שָׁבֹת מִכָּל-

¹) Talmud «Berachoth» 46, l. R. Hanina b. Hama, preot și medic, deveni la 3983 șef de școală la Sephoris; R. Elazar b. Pedath (mort 4039) discipolul lui Șemuel Arloch (Iarchinai) și mai târziu contemporanul lui Iohanan din Tiberia. ²) «Ies.» 54, 13. ³) «Ps.» 119, 165. ⁴) «Ps.» 122, 7—9. ⁵) «Ps.» 29, 11. ⁶) Sfințirea la intrarea Sămbetei a fost introdusă de Synagoga cea Mare 3414; vezi Talm. «Berachoth» 20 și 33; «Pesachim» 101, a și 106, —a; «Šavuoth» 20, b și 35 b; «B'rešith R.» Cap. 65; «O. Ch.» 269.

odihnit de tot lucrul său, pe care l'a creat Dumnezeu, spre a reproduce. ¹⁾

2) Lăudat fii Doamne, Dumnezeul nostru, regele universului, care ai creat rodul viței. ³⁾

Lăudat fii Doamne, Dumnezeul nostru, regele universului, care ne-ai sfințit prin poruncile tale; și ai avut plăcere de noi; și Sabbathul tău cel sfânt, cu dragoste și plăcere ni l'ai dat drept moștenire, ca o amintire a faptelor urzirei. Căci aceasta este ziua cea dintâia, dintre chemările sfinte, spre pomenirea ieșirii din Egipt; căci pe noi ne-ai ales, și pe noi ne-ai sfințit dintre toate popoarele, și sfântul tău Sabbath cu dragoste și plăcere ni l'ai dat drept moștenire. Lăudat fii Doamne, sfințitorul Sabbathului.

מְלֹאכֶתוֹ, אֱשֶׁר-בָּרָא
אֱלֹהִים, לַעֲשׂוֹת:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ,
מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא
פְּרֵי הַגֶּפֶן:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ,
מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֱשֶׁר
קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וּרְצָה
בָּנוּ. וְשַׁבָּת קִדְּשָׁה
בְּאַהֲבָה וּבְרַצּוֹן
הִנְחִילָנוּ, זְכוּרֹן לְמַעֲשֵׂה
בְּרֵאשִׁית. כִּי הוּא יוֹם
תְּהִלָּה, לְמִקְרָאֵי קִדְּשֵׁי
זְכוּר לִיצִיאַת מִצְרָיִם. כִּי
בָנוּ בְּחֵרָתָ, וְאַהֲבָנוּ
קִדְּשָׁתָּ מִכָּל-הָעַמִּים,
וְשַׁבָּת קִדְּשָׁךְ בְּאַהֲבָה
וּבְרַצּוֹן הִנְחִילָתָנוּ: בָּרוּךְ
אַתָּה יְיָ מְקִדֵּשׁ הַשַּׁבָּת:

¹⁾ „Genez.“ 1, 31; 2, 1—3;

²⁾ „Pesachim“ 106, a și 108 a; „M. Ber.“ 6, a. (de R. Meir).

³⁾ Lipsind vin, se ia două pâini întregi și se face sfințirea, rostindu-se următoarea binecuvântare: „Lăudat fii, Doamne, D-zeul nostru, regele universului, care ai scos pâinea din pământ!“: פְּרִידַת אֶפֶס יְיָ לְאֶכֶט מֶלֶךְ דְּשֵׁלָם. „M. Ber.“ 6, a).

Se zice rugăciunea finală *עלינו* pag. 126, *Kaddiș de orfani* *קדיש* pag. 128 și *Lauda Domnului înainte și după rugăciune* *עולם עולם* pag. 4.

Binecuvântarea Părinților.

Este o datină străbună ca, după rugăciune, să se binecuvânteze pe copil în ziua de Sabbath și la sărbători. Se pun mâinile pe capul copilului și se zice:

Băieților:

יְשֻׁמְךָ אֱלֹהִים בְּאַפְרַיִם וּבְמִנְשֶׁה: *Facă-te D-zeu să devii*
ca Efraim și ca Menașe.)

Fetelor:

יְשֻׁמְךָ אֱלֹהִים בְּשָׂרָה, בְּרַחֵל, בְּרָקָה: *Facă-te Dumnezeu ca*
pe Sara, Rivka, Rahel
și Leia. *ובְּלֵאָה:*

Și se încheie cu binecuvântarea Cohanimilor:

יְבָרְכֶךָ יי וַיְשַׁמְרֶךָ: *Să te binecuvânteze Dom-*
nul, și să te păziască.
יְאֵר יי וּפָנָיו אֵלֶיךָ וַיְתַנְּךָ: *Să lumineze Domnul fața sa*
peste tine, și să te miluiască.
יֵשׂא יי וּפָנָיו אֵלֶיךָ וַיִּשֶׂם לָךְ שָׁלוֹם: *Să-și întoarcă Domnul fața sa*
spre tine, și să-ți dea pace.)

Unul mai adaugă:

הַמַּלְאָךְ הַמְּלַאֵךְ הַמְּלַאֵךְ: *Ingerul, care m'a izbă-*
vit de tot răul, binecu-
vânteze pe acești tineri, și să fie
numiți pe numele meu și pe nu-
mele părinților mei: Abraham și
li(hak); și înmulțască-se ca peștii
în mijlocul pământului.) *אֲתֵּי-הַנְּעָרִים, וַיְקַרָּא בָהֶם שְׁמֵי וַיִּשֶׂם*
אֲבֹתַי, אֲבָרָהָם וַיְצַחָק, וַיְדַגּוּ לְרַב
בְּקֶרֶב הָאֲרָץ:

Rugăciunea de dimineață pentru Sabbath și sărbători.

שְׁחִירֵית לְשַׁבָּת וּלְיוֹם טוֹב.

Sămbălă dimineață și sărbători se zice de la *יְהִי לךָ* pag. 2 până la *יִשְׁתַּבַּח* pag. 58,
apoi se urmează:

1. Imnuri pentru ziua de Sabbath și de sărbătoare. קִרְבַּת הַשִּׁיר.

נִשְׁמַת כָּל-יְחִי תִבְרָךְ אֵת- *ⁱ) Sufierea a tot viul*
laude numele tău, *שְׁמֶךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְרוּחַ כָּל-בָּשָׂר*
Doamne Dumnezeul nostru! *תִּפְאָר וְתִרְוָמָם זָכָרְךָ מִלִּבְנֵי*
Duhul a tot trupul preamă- *תְּמִיד. מִן-הָעוֹלָם וְעַד-הָעוֹלָם*
riască și înalțe necurmat po-
menirea ta, o Regele nostru!
Din vecl în vecl ești tu, Atot-

^{ⁱ)} „Geneza” 48, 20. ^{²)} „Numerii” 6, 24-26. ^{³)} „Geneza” 46, 16.

^{⁴)} Tr. „Pesachim” 118, 1, și Toseifoth, „Taanith” 6, 2, atrib. lui Rabbi
Siméon b. Setah ca. 3621—3690 d. l. z. l.

puternicule, și afară de tine n'avem vr'un alt rege izbăvitor și ajutător, care slobozește, scapă, hrănește și se îndură în orice vreme de nevoie și străm-torare; nu! n'avem pe un alt rege afară de tine. Tu ești Dum-nezeul veacurilor trecute și vii-toare, stăpânul tuturor făpturi-lor, arbitrul tuturor întâmplări-lor, cel lăudat prin mulțimea slăvirilor! Tu ești acela, care cârmuiești lumea ta cu dra-goste, făpturile tale cu îndurare. Doamne! carele nu dormitezi și nu dormi, tu deștepti pe cei adormiți și trezești pe cei aro-miți, faci pe muți să vorbască, slobozești pe cei încătușați, sprijinești pe cei căzuți și in-dreptezi pe cei umiliți! — Tie singur îți mulțumim. ¹⁾ De ar fi gura noastră plină de cân-tare ca marea de apă; de ar putea limba noastră să into-neze cântece așa de tare, ca mugetul valurilor ei; de ar putea buzele noastre să răs-pândiască laude, cât ține in-tinderea boltei cerești; de ar fi ochii noștri așa de lucitori, ca soarele și ca luna; de ar fi mâinile noastre așa de rădi-cate, ca sborul vulturilor spre cer, și picioarele noastre așa de iuți ca ale cerboacelor, încă n'am putea a'ți mulțumi in-deajuns, Doamne, Dumnezeuul nostru, și Dumnezeuul părinți-lor noștri, și a lăuda numele tău, pentru una din miile și zecimile de mii de binefaceri, ce ai făcut părinților noștri și

אֶתְּהָ אֵל וּמַבְלֵעֵדִיד אֵין לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ, פּוֹדֶה וּמַצִּיל, וּמַפְרֵג וּמְרַחֵם בְּבִלְעֵת צָרָה וְצִיָּקָה. אֵין לָנוּ מֶלֶךְ אֵלָּא אַתָּה. אֱלֹהֵי הָרָאשֻׁנִים וְהָאַחֲרֹנִים, אֱלֹהֵי כָל-בְּרִיּוֹתֵי אָדָם כָּל-תּוֹלְדוֹתֵי הַמְּהֻלָּל בָּרַב הַתְּשֻׁבָּהוֹת. הַמְּנַהֵג עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד וּבְרִיּוֹתָיו בְּרַחֲמִים. וַיֵּי, לְאַדְנִים וְלֹא-יִישָׁן, הַמַּעֲזֹר וְיִשְׁגִּים וְהַמְּקִיץ נִרְדָּמִים, וְהַמְּשִׁים אֲלָמִים וְהַמְּתִיר אֲסוּרִים וְהַפּוֹמֶד נּוֹפְלִים וְהַזּוֹקֵף כְּפוּפִים. לָךְ לְבָדָךְ אֲנַחְנוּ מוֹדִים: אֱלֹהֵי פִינוּ מְלֵא שִׁירָה בָּנוּ. וְלִשְׁנֵנוּ רִנָּה בְּהַמּוֹן גָּלוּי. וְשִׁפְתוֹתֵינוּ שִׁבְחוּ בְּמִרְחֵבֵי רִקְעַנִי, וְעֵינֵינוּ מְאִירוֹת, בְּשִׁמְשׁ וּבְכֶרֶת. וְיָדֵינוּ פְּרוֹשׁוֹת, בְּנִשְׁרֵי שָׁמַיִם, וְיָדְגְלֵנוּ קָלוֹת בְּאַיָּלוֹת, אֵין אֲנַחְנוּ מְסַפְּרִים לְהַזְדוֹת לָךְ, יי אֱלֹהֵינוּ, וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, וּלְבָדָךְ אֶת-שִׁמְךָ, עַל-אֶחָת מֵאֵלֶּף אֵלֶּף אֵלֶּפִי אֲלָפִים וְרַבִּי רַבְּבוֹת פְּעָמִים הַטּוֹבוֹת, שֶׁעָשִׂיתָ עִם-אֲבוֹתֵינוּ, וְעִמָּנוּ:

¹⁾ Talm. „Berach.“ 59, 2.

nouă! Tu, Doamne, Dumnezeu nostru, ne-ai izbăvit din Egipt; din casa robiei ne-ai slobozit; în vreme de foamete ne-ai hrănit, și în vreme de belșug ai îngrijit de noi: de sabie ne-ai scăpat, de ciumă ne-ai cruțat, și de boale greie și crude ne-ai ferit. Până aici ne-a ajutat îndurarea ta, și nu ne-a părăsit dragostea ta, deci nu ne lăsa, Doamne, Dumnezeu nostru, în veci! De aceea membrele pe cari le-ai împărțit în noi, duhul și sufletul ce ai suflat în nările noastre, și limba ce ai pus-o în gura noastră, toate acestea să-ți mulțumiască, să binecuvânteze, să laude, să fălăască, să înalțe, să proslăvească, să sfințiască și să proclame numele tău, o Regele nostru! Da, toată gura să-ți mulțumiască ție, toată limba să-ți jure credință, tot genunchiul să se plece ție, toată ființa înălțată să se închine numai ție, toate inimile să te respecte, toate intestinalele precum și rărunchiile¹⁾ să cânte numelui tău, precum glăsuiește în Scriptură:²⁾ „Toate oasele mele zic: Doamne, cine este asemenea ție? Cine scapă așa pe cel slab din mâna celui mai puternic decât dânsu? pe cel sărman și nevoiaș din mâna jefitorului său? Cine se aseamănă ție? Cine se potrivește cu tine? Cine se poate măsura cu tine? Dumnezeuule,

מִמַּצְרַיִם גָּאֵלְתָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ. וּמִבֵּית עֲבָדִים פָּדִיתָנוּ. בְּרָעַב וְנָתַתָּנוּ וּבְשָׂבַע בִּלְבָלְתָּנוּ. מִחֶרֶב הוֹצֵלְתָּנוּ, וּמִדָּבָר מִלְּטָתָנוּ. וּמִיָּד יָדָיו וּמִיָּד רַעִים וּנְצַלְתָּנוּ. עֲדִיכָה עֲזָרוֹנוּ רַחֲמֶיךָ, וְלֹא-עֲזָבוֹנוּ חֲסָדֶיךָ, וְאַל-תִּשְׁכַּחנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְנֶצַח: עַל-כֵּן אֲבָרִים שִׁשְׁלָגְתָּ בָנוּ, וְרוּחַ וְנִשְׁמָה שִׁנְפָּחֶת בְּאַפֵּינוּ, וְלִשׁוֹן אֲשֶׁר שָׁמַת בְּפִינוּ, כֵּן הֵם יוֹדוּ וַיְבָרְכוּ. וַיִּשְׁבַּחוּ וַיְפָאֲרוּ וַיְרַמְּמוּ וַיַּעֲרִיצוּ, וַיְהַקִּישׁוּ וַיְמַלִּיכוּ אֶת-שִׁמְךָ מִלְּבָנוּ: כִּי כָל-פֶּה לֶךָ יוֹדֶה, וְכָל-לִשׁוֹן לֶךָ הִנְשָׁבֵעַ, וְכָל-כֶּנֶף לֶךָ הִתְבָּרֵעַ, וְכָל-קִוְיָה לִפְנֶיךָ תִּשְׁתַּחֲוֶה, וְכָל-לִבָּבוֹת יִירָאוּךָ, וְכָל-קֶרֶב וּבְלִיֹּת יִנְאֲמוּ לִשְׁמֶךָ, בְּדָבָר נִשְׁבָּרוּב, כָּל-עֲצָמוֹתַי תִּאֲמַרְנָה יְיָ מִי כָמוֹךָ. מִצִּיל עָנִי מִחֶזֶק מִמֶּנּוּ, וְעָנִי וְאֶבְיוֹן מִגִּזְלוֹ: מִי יִדְמֶה-לָּךְ, וּמִי יִשׁוּהֶה-לָּךְ, וּמִי יַעֲדֶה-לָּךְ. הֵיא

¹⁾ Fig. sediul sensibilității morale. — Bătrânii credeau că de acolo emană cugetările omului. ²⁾ „Ps.” 35, 10.

preamărite, atotputernicule, venerate! Dumnezeu! prealnălțate, ziditorul cerului și al pământului! Pe tine vroim să te lăudăm, să te slăvim, să te fălim și să binecuvântăm numele tău cel sfânt, precum a zis David: „Laudă, sufiete al meu, pe Domnul, și tot ce e în lăuntrul meu, sfântul său nume“.¹⁾

Tu ești atotputinte prin nemărginita-ți putere; mare, prin slava numelui tău; viteaz, prin izbânzi; și venerat, prin faptele tale minunate. Tu ești regele, care șezi pe tronul cei mai înalți și maiestos.

Tu, care tronezi întru veșnicie, „prealnălțat“ și „atotsfânt“ este numele tău! Și e scris: Bucurați-vă, drepților, în Domnul! celor virtuoși se cuvine cântare de laudă.²⁾

Da! gura celor virtuoși slăviască-te!

Cuvintele drepților binecuvânteze-te!

Limba cuvioșilor înalțe-te!

Ceata sfinților sfințiască-te!

Și în adunările miriadelor poporului tău, casei lui Israel, cu cântări de bucurie slăviască-se numele tău, Regele nostru, din neam în neam! Căci aceasta este datorita tuturor plăsmuirilor, Doamne Dumnezeu! nostru, și Dumnezeu! părinților

הגדול, הגבור, והנורא. אֵלֵינוּ, קִנְיָה שְׁמִים וְאַרְצֵינוּ: גִּדְּלָהּ, וְנִשְׁבַּחָהּ, וְנִפְאָרָהּ, וְנִבְרַךְ אֶת־שֵׁם קִדְשֶׁךָ, כְּאֶמֶר לְדָוִד. בְּרַבִּי, נִפְשִׁי אֶת־יְיָ, וְכָל־קִרְבִּי אֶת־שֵׁם קִדְשֶׁךָ:

הָאֵל בְּתַעֲצֻמוֹת עֲלֶיךָ: הַגְּדוֹל, בְּבָבוֹד שְׁמֶךָ: הַגְּבוּר, לְקִנְיָה. וְהַנּוֹרָא, בְּנִרְאֻתֶיךָ: הַמְּלִיךָ, הַיּוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רָם וְנִשָּׂא:

שׁוֹבֵן עַד, מְרוֹם וְקָדוֹשׁ שְׁמוֹ: וְכַתּוּב, רַנְּנוּ צְדִיקִים בְּיְיָ, לְיִשְׂרָאֵל: זָאֵנָה תְהִלָּה:

בְּפִי יִשְׂרָאֵל תְּהִלָּלְךָ.

וּבְדַבְרֵי צַדִּיקִים תִּתְבָּרַךְ.

וּבְלִשׁוֹן חַסִּדִּים תִּתְרוֹמֵם.

וּבִקְרִיבָה דְּרוֹשִׁים תִּתְקַדֵּשׁ:

וּבְמִקְהֵלוֹת רַבִּבוֹת עֲמֶךָ, בֵּית

יִשְׂרָאֵל, בְּרִנָּה יִתְפָּאֵר שְׁמֶךָ.

מִלְּבָנֶיךָ, כְּבָל־דָּוִד וְדָוִד. שְׁבִי

חֹבֶת כְּלִי־צִוִּים לְפָנֶיךָ, יְיָ

אֱלֹהֵינוּ, וְאַחֵי אֲבוֹתֵינוּ, לְהוֹדוֹת,

¹⁾ „Ps.“ 103, 1. ²⁾ „Ps.“ 33, 1. *) Aci începe funcțiunea Oficialantului și anume: la Sărbători începe cu הָאֵל; la Roș ha-Šana și în Ziua de Kioourim, cu הַמְּלִיךָ; la Sămbătă și în Sabbath de Hol ha-Moed, cu שׁוֹבֵן עַד.

noștri, a-ți mulțumi, a te lăuda, slăvi, făli, înălța, mândri, binecuvântă, a te rădica și sărbătorii după cântările și psalmii lui David, fiul lui Ișai, robul tău, unsul tău.

2. Incheiere plină de slavă a cântărilor și a psalmilor. ¹⁾

יִשְׁמַח בְּשִׁמְךָ לְעַד מַלְכֵנוּ הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל וְהַקְדוֹשׁ בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ. כִּי לָךְ נָאָה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאַלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שִׁיר וְשִׁבְחָה. הַלֵּל וְהַמְּהִירָה עוֹ וּמִמְשָׁלָה. נֶאֱחָז גְּדֻלָּה וְגִבּוֹרָה, הַהִלָּה וְהַתְּפָאֶרֶת. הַנֶּשֶׁח וּמַלְכוּת, בְּרִכּוֹת וְהוֹדָאוֹת מִשְׁתָּה וְעַד-עוֹלָם: בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֵל, מֶלֶךְ, גָּדוֹל בְּתַשְׁבְּחוֹת. יְיָ הַהוֹדָאוֹת, אֲדוֹן הַתְּפָאֹת, הַבּוֹחֵר בְּשִׁירֵי זִמְרָה, מֶלֶךְ, אֵל, חֵי הָעוֹלָמִים:

• Oficiantul recitează **ium. Kaddiș**.

3. *Chemare pentru slăvirea Domnului.* ²⁾

Oficiantul cântă cu un ton lent, grav și solemn:

בְּרַכּוּ אֶת-יְיָ הַמְּבָרָךְ:

Pe când oficiantul zice בְּרַכּוּ, obștea se închină și zice înceț:

וְתִפְרֹךְ וְיִשְׁמַח, וְיִתְפָּאֵר, וְיִתְרַמֵּם וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמוֹ שֶׁל-מֶלֶךְ מַלְכֵנוּ הַמֶּלֶכִּים, הַקְדוֹשׁ, בְּרוּךְ הוּא. שְׂהוּא רַאשׁוֹן וְהוּא אַחֲרוֹן, וּמִבְּלָעֲדֵי אֵין אֱלֹהִים: ³⁾ סֶלֶו לְרַבֵּב בְּעֶרְבוֹת, בְּיָה שְׁמוֹ, וְעֲלוֹ לְקִנּוֹ: ⁴⁾ וְשְׁמוֹ מְרוֹמִם עַל-כֵּל-בְּרָכָה וְהַהִלָּה: ⁵⁾ בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעַד: ⁶⁾ וְיְיָ שֵׁם יְיָ מְבָרָךְ מִשְׁתָּה וְעַד עוֹלָם:

Obștea și Oficiantul:

בְּרוּךְ יְיָ הַמְּבָרָךְ לְעוֹלָם וָעַד:

4. *Lauda lui Dumnezeu, dispensatorul luminei.* ⁷⁾

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ, מֶלֶךְ הָעוֹלָם, יוֹצֵר אֹר וְבוֹרָא הַשֵּׁךְ, עֹשֶׂה שְׁלוֹם וְבוֹרָא אֶת-הַלֵּל:

¹⁾ Atrib. Reg. Șelomo 2912-2964 (Zunz); 2952-3010 (S. H.) *Traducerea*, vezi pag. 58. ²⁾ „Soferim” 13, 8, de Ezra și de bărbatli marelui Sinod (Synagoga Magna) 3414. *Traducerea*, vezi pag. 59. ³⁾ „Ps.” 68, 5. ⁴⁾ „Neh.” 9, 5. ⁵⁾ M. „Ioma” 6. ⁶⁾ „Ps.” 113, 2. ⁷⁾ Synagoga Magna cu adaose de la Essel sau cuviogî 3525-3830. *Traducerea*, pag. 60.

a) *Imn către Meora.*

Când sârbătoarea cade într-o zi de lucru, se zice în loc de הַלְל רִגְלִינֵינוּ rugăciunea
הַמַּאִיר לָאָרֶץ ce se află sub linia de jos.

(*) הַבֵּל יִזְדוּדָה, וְהַבֵּל
יִשְׁבַּחְהוּדָה, וְהַבֵּל יֵאמְרוּ
אֵין קָדוֹשׁ כִּי: הַבֵּל
יְרוֹמְמוּדָה סֶלָה, יִזְצַר הַבֵּל
הָאֵל, הַפּוֹתַח בְּכָל-יוֹם
דְּלִתוֹת שַׁעֲרֵי מוֹרָה,
וּבּוֹקֵעַ חֲלוֹנֵי דָקִיעַ,
מוֹצִיא חֶמֶד מִמְּקוֹמָה
וּלְבָנָה מִמְּבּוֹן שְׁבִתָּה:
וּמַאִיר לְעוֹלָם כָּלֹ
וְלִיּוֹשְׁבָיו, שֶׁבְּרָא בְּמִדֵּת
רַחֲמִים: הַמַּאִיר לָאָרֶץ
וּלְדָרִים עָלֶיהָ בְּרַחֲמִים,
וּבְטוֹבוֹ מְתַדֵּשׁ בְּכָל-יוֹם
תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית:
הַמֶּלֶךְ הַמְּרוֹמֵם לְבָדּוֹ

Toți îți mulțumesc, toți te slăvesc, și toți vestesc: nimeni nu e sfânt ca Domnul! Toți te înalță, Sela! pe tine, plăsmuitorul tuturor! pe tine, Atotputernicul! carele deschizi în toate zilele canaturile porților răsăritului, și străbați bolta azurie, scoțând soarele din lăcașul său și luna din sălașul șederei sale. Tu, care luminezi întreaga lume pentru locuitorii ei, ce i-ai zidit prin firea îndurării tale; tu, care prin îndurarea ta dai lumină pământului și tuturor acelora ce locuiesc pe dânsu, și care în bunătatea ta reînnoești în toate zilele necurmat faptele urzirei; tu, care din obârșie ai fost singurul împărat prea înălțat; tu, care de când e

*) Când sârbătoare cade într-una din zilele săptămânii:

Dumnezeu, creatorul luminilor cerului.

(¹) הַמַּאִיר לָאָרֶץ וּלְדָרִים עָלֶיהָ בְּרַחֲמִים. וּבְטוֹבוֹ מְתַדֵּשׁ בְּכָל-יוֹם
תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית: (²) מְהִרְבּוֹ מַעֲשֵׂיוֹ יי' כָּלֵם בְּהִקְמָה עֲשִׂיתָ.

¹) Traducerea, vezi pag. 60.

²) „Ps.” 104, 24.

lumea, ești lăudat, slăvit și rădicat; Dumnezeu al universului! prin nemărginita ta îndurare, îndură-te de noi! Tu ești stăpânul puterii noastre, stâncă noastră de adăpost, pavăză mântuirii noastre, adăpostirea noastră! Nimeni nu se poate măsura cu tine; nimic, fără de tine; nimeni afară de tine, și cine ți se poate asemăna? Nimeni nu se poate măsura cu tine, Doamne, Dumnezeul nostru, în lumea aceasta; și nimic nu poate exista fără de tine o Regele nostru! În viața lumii viitoare; nimeni afară de tine este mântuitorul nostru, în zilele lui Messia; și nimeni nu ți se poate asemăna, izbăvitorul nostru, la învierea morților.

מֵאֵי. הַמְּשֻׁבָּה, וְהַמְּפֹאָר
וְהַמְּתֵן שְׂאֵמִימוֹת עוֹלָם:
אֱלֹהֵי עוֹלָם, בְּרַחֲמֶיךָ
הַרְבִּים, רַחֵם אֶעֱלִינוּ.
אֲדוֹן עֲזָנוּ, צוּר מִשְׁנִבָּנוּ,
מִן יִשְׁעֵנוּ, מִשְׁנֵב בְּעַד־נוּ:
אֵין כְּעַרְכְּךָ. וְאֵין וּלְתֶךָ.
אִפֹּס בְּלִתְךָ, וּמִי דוֹמֶה-
לָךְ: אֵין כְּעַרְכְּךָ, יי
אֱלֹהֵינוּ, בְּעוֹלָם הָעוֹלָם. וְאֵין
וּלְתֶךָ, מַלְכֵנוּ לְחַיֵּי
הָעוֹלָם הַבָּא: אִפֹּס
בְּלִתְךָ נִוְאֲלָנוּ לִימוֹת
הַמְּשִׁיחַ. וְאֵין דוֹמֶה-לָךְ,
מוֹשִׁיעֵנוּ לְתַחֲיִית
הַמֵּתִים:

b) *Imn către Meora.*¹⁾

אֱלֹהֵי אֲדוֹן עַל כָּל הַמַּעֲשִׂים, Atotputernicul,
stăpânul tuturor
făpturilor, fie binecuvântat și
proslăvit prin gura a tot în-

Când sârbătoarea cade într-una din zilele săptămânii:

מִלֵּאָם. הָאֲרֶזְן הַגָּנוּחַ: הַמִּלֵּךְ הַמְרוֹמָם לְבָדוֹ. מֵאֵי. הַמְּשֻׁבָּה, וְהַמְּפֹאָר
וְהַמְּתֵן שְׂאֵמִימוֹת עוֹלָם: אֱלֹהֵי עוֹלָם, בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים, רַחֵם אֶעֱלִינוּ.

¹⁾ De la Essai și cuvioși 3525-3830, după ordinea alfabetică. "ס
Ch." 281, M. A.

suflejitul. Măreția și bunătatea
lul umplu lumea; atotștiință
și pricepere îl înconjoară pe
dânsul. Cu mândrie tronează
asupra sfintelor Haloth, stră-
lucind de mărire peste Mer-
kaba. ¹⁾ Curățile și sinceritate
stau înaintea tronului său, dra-
goste și îndurare înaintea mă-
rireii sale. Frumoase sunt lu-
minile pe care le-a zidit D-zeul
nostru! plâsmuit-le-a cu pre-
vedere, pricepere și înțelep-
ciune. Putere și tărie li-a dat
lor, ca să fie stăpânitori în
mijlocul lumi. Pline de stră-
lucire, și revărsând valuri de
lumină, razele lor înfrumuse-
țează tot universul. Vesele ră-
sar, cu bucurie apun, înde-
plinind cu temere voia zidito-
rului lor. Fală și mărire dau
numelui său, chiote și cântece
la pomenirea împărăției sale.
El chemă soarele, și lumina
apărû; văzând aceasta, formă
chipul lunei. Toată oștirea ce-
rească îi aduc laude; fală și
mărire dau Serafim, Ofanim și
sfintele Haioth:

Lui, Atotputerni-
cului, care după să-
vârșirea creațiunii s'a odih-
nit; care în ziua a șaptea

גָּדְלוֹ וְטוֹבוֹ מְלֵא עוֹלָם, הָעֵת
וּתְבוּנָה סוֹבְבִים | אֹרְתוֹ:
הַמִּתְנַאֵץ עַל-חֵיוֹת הַקִּנְדָּשׁ,
[נִהְדָּר בְּכָבוֹד עַל-הַמְרַבָּה:
זְכוֹת וּמִישׁוֹר לִפְנֵי כְסֹא, הַקֹּדֶר
וְרַחֲמִים לִפְנֵי כְבוֹדוֹ: טוֹבִים |
מְאֻזּוֹת שֶׁבָּרָא אֱלֹהֵינוּ. יְעָרֵם
בְּדַעַת, בְּדִינָה וּבְהַשְׁבֵּל: בְּחַ
וּגְבוּרָה נִרְתֵּן בָּהֶם, לַחַיּוֹת
מוֹשְׁלִים בְּקֶרֶב תִּבְל: מְלֵאִים
זִי, וּמְפִיקִים לָנֶה, לְנֶאֱה זִוּם
בְּכֹל-הָעוֹלָם: שְׂמֵחִים בְּצִאֲתָם,
וְשֹׁשִׁים בְּבוֹאָם, עוֹשִׁים בְּאֵימָה
רִצּוֹן קוֹנֵם: בְּאֵר וּכְבוֹד נֹתֵנִים
לְשִׁמּוֹ, אֱלֹהֵי לִוְיָ וְרֵה לְזָכָר
מְלֻכּוֹתוֹ: קָרָא לְשִׁמְשׁ וַיִּנְרַח-
אוֹר. רָאָה וַהֲתִקַּן צוּרַת הַלְבָּנָה:
שָׁכַח נֹרְתָנִים-לֹו, כֹּל-אֶבֶר
מְרוֹם. הַתַּפְאֵרַת וּגְדֻלָּה שְׂרָפִים,
וְאֹפָנִים וְחַיּוֹת הַקִּנְדָּשׁ:

לֹא, אֲשֶׁר שָׁבַת מְכֹל-
הַמַּעֲשִׂים. בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי

Când sârbătoarea cade într'una din zilele săptămânii:

אֲדֹן עֲזָנִי צִוָּר מְשַׁבְּבִי מִגֵּן יִשְׁעֵנִי, מְשַׁבֵּב בְּעֵדְנִי: אֵל בְּרִיךְ גָּדוֹל

¹⁾ Vezi pag. 62 nota 2) cf. „Hagligá“ 11 b; Midr. „Semoi R.“ cap. 3.
²⁾ „O. Ch.“ 281.

se rădică și se așează pe tronul măririi sale. Cu fală învăluț ziua odihnei și numi ziua Sabbathului „desfătare”. Asta e lauda zilei a șaptea, că Atotputernicul se odihni într'ansa de tot lucrul său. Însă-și ziua a șaptea întonează psalmul de cântare pentru Sabbath, și zice: „Bine este a mulțumi Domnului!” De aceea fălesc și slăvesc pe Domnul toate plâsmuirile sale, dând slavă, strălucire și mărire Atotputernicului și împăratului a tot plâsmuitorul, care împărtășește în sfințenia sa cu odihnă pe poporul său Israel, în sfânta zi de Sabbath. Numele tău, Doamne, Dumnezeu nostru, fie sfințit, și pomenirea ta, o Regele nostru, fie slăvită, sus în cer și jos pe pământ. Fii lăudat, mântuitorul nostru, pentru marea făpturilor mâinilor tale, și pentru lu-

התעלה וישב על-כסא כבודו: תפארת עטה ליום המנוחה ענג קרא ליום השבת: זה שבת שלום השביעי שבו שבת א מכל-מלאכתו: ויום השביעי משבת ואומר, מזמור שיר ליום השבת, טוב להודות ליי: לפיכך, יפארו ויברכו לא כל-יצוריו, שבה יקר וגדלה ותנו לאל מלך יוצר כל, המנוחיל מנוחה לעמו ישראל בקדשותו, ביום שבת קדש: שמך, יי אלהינו, יתקדש, ונקרא, מלכנו, יתפאר, בשמים ממעל ועל-הארץ מתחת: יתברך, מושיענו, על-שבת מעשה ידיו, ועל-

Când sărbătoarea cade într-una din zilele săptămânii:

ודעה. הכין ופעל זרחי חסד. טוב יצי כבוד לשמי, באורות לנני סביבות איו. פנות צבאיו קדושים וחבטי שדי תמיד מספרים

מִמְּאֻרֵי-אֹרֶךְ, שְׁעֵשִׂיתָ, מִנִּילֵי סְלָה:
minile strălucitoare, ce le-ai făcut—ele inse-și te slăvesc.
Sela!

c) Dumnezeu, creatorul solilor cerului (ca introducere la תְּהִלָּה דִּישְׁבָּה).

תְּתַבָּרַךְ צוּרֵנוּ, מִלִּבְנוֹ וּנְאֻלָּנוּ, בּוֹרֵא קְדוֹשִׁים, יִשְׁתַּבַּח
שִׁמְךָ לְעַד מִלִּבְנוֹ, וְיִצַּר מִשְׁבָּתִים, וְאֲשֶׁר מִשְׁבָּתֵינוּ בְּלֵם
עוֹמְקִים בְּרוֹם עוֹלָם, וּמִשְׁמֵעִים בִּירָאָה נֶחֱד בְּקוֹל דְּבָרֵי
אֱלֹהִים חַיִּים, וּמְלַךְ עוֹלָם: בְּלֵם אֲחֻבִּים, בְּלֵם בְּרוּרִים,
בְּלֵם גְּבוּרִים, וְכֵלֶם עֲשִׂים בְּאִמָּה וּבִירָאָה רְצוֹן קוֹנָם.
וְכֵלֶם פּוֹרְתִים אֶת-פִּיהֶם בְּקִדְשָׁה וּבְטַהֲרָה, בְּשִׁירָה
וּבְזִמְרָה, וּמְבַרְכִים וּמְשַׁבְּחִים, וּמְפָאֲרִים, וּמְעֲרִיצִים,
וּמְקַדִּישִׁים וּמְמַלְכִים.

אֶת-שֵׁם הָאֵל הַמְּלַךְ הַגָּדוֹל, הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא, קְדוֹשׁ הוּא:
וְכֵלֶם מְקַבְּלִים עֲלֵיהֶם עַל מַלְכוּת שְׁמֶם זֶה מְזֻה, וְנוֹתְנִים
רְשׁוּת זֶה לָזֶה, לְהַקְדִּישׁ לְיוֹצְרָם, בְּנִתּוֹת רִוְחַ בְּשִׁפְחָה בְּרוּרָה
וּבְנִיעִמָּה קִדְשָׁה, בְּלֵם בְּאֶחָד עוֹנִים, וְאוֹמְרִים בִּירָאָה:

(²) קְדוֹשׁ! קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת, מֶלֶךְ כָּל-
הָאָרֶץ בְּבוֹדוֹ:

וְהַאֲפֵנִים וְחַיִּית הַקִּדְשִׁי, בְּרַעַשׁ גָּדוֹל מִתְנַשְּׂאִים לְעֶמֶת
שָׁרָפִים, לְעֶמֶתָם! מִשְׁבָּחִים וְאוֹמְרִים:

(³) בָּרוּךְ בְּבוֹד-יְיָ מִמְּקוֹמוֹ:

d) Incheierea Meorei.

לֹא בָרוּךְ נְעִימוֹת יִתְנֶה. לְמַלְךְ יֵאָמֵר וְיִבָּרַךְ

Când sărbătoarea cade într-una din zilele săptămânii.

בְּבוֹד-אֵל וְקִדְשָׁתוֹ: תְּתַבָּרַךְ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל-שִׁבְחָה מַשְׁשָׁה יְהִי, וְעַל-
מִאֻרֵי-אֹרֶךְ שְׁעֵשִׂיתָ, וּפְאֻרְךָ סְלָה:
de asupra liniei.

¹) Traducerea, până la הַיָּצִיר, vezi pag. 61-65. ²) „Ies.” 6, 3.

³) „Iehezkel” 3, 12.

וּמִירוֹת יֹאמְרוּ וְתִשְׁבְּחוֹת יִשְׁמְעוּ. כִּי הוּא
 לְבָדּוֹ פּוֹעֵל גְּבוּרוֹת, עֹשֶׂה חֲדָשׁוֹת, בַּעַל
 מַלְחָמוֹת, וְזָרַע צִדְקוֹת, מַצְמִיחַ יְשׁוּעוֹת, בּוֹרֵא
 רְפוּאוֹת, נוֹרֵא תְהִלּוֹת, אֲדוֹן הַנִּפְלְאוֹת.
 הַמְחִיֵּד בְּטוֹבוֹ בְּכָל־יָוָם תָּמִיד מַעֲשֵׂה
 בְּרָאשִׁית: כְּאֹמֶר: ⁽¹⁾ לַעֲשֵׂה אוֹרִים גְּדֹלִים, כִּי
 לְעוֹלָם חֲסִדוֹ: אוֹר חֲדָשׁ עַל־צִיּוֹן תֹּאמֶר, וְנִזְכָּה
 כְּלָנוּ מִחֲדָה לְאוֹר. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ יִצְר
 הַמְּאוֹרוֹת:

5. Iubirea activă a lui D-zeu. ⁽²⁾ אֶהְבָּה

Rugăciune pentru luminare.

אֶהְבָּה רַבָּה אֶהְבֵּתִנִּי יְיָ אֱלֹהֵינוּ, חֲמֵלָה גְּדוֹלָה וְיִתְרָה
 חֲמֵלָה עָלֵינוּ: אֶהְבֵּנִי מִלִּבִּי בְּעִבּוֹר אֲבוֹתֵינוּ שֶׁבָטְחוּ בָּךְ,
 וְתַלְמִידֵי חֲנִי חַיִּים, בֶּן תְּהַנֵּנִי וְתַלְמִידִי: אֶהְבֵּנִי הָאֵל הַרְחֵמֵן,
 הַמְּרַחֵם רַחֵם, עָלֵינוּ, וּמִן בָּלָבֵנוּ לְהַבִּין וְלַחֲשֹׁבִיל, לְשִׁמּוֹעַ,
 לְלַמֵּד וּלְלַמֵּד, לְשִׁמֵּר, וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם, אֶת־כָּל־דִּבְרֵי
 תַלְמוּד תּוֹרָתְךָ, בְּאֶהְבָּה: וְהֵאָר עֵינֵינוּ בְּרוֹרְתְךָ, וְדַבֵּק
 לִבֵּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְיִחַד לִבֵּנוּ לְאֶהְבָּה וּלְיִרְאָה שְׁמֶךָ, וְלֹא־
 גִּבּוֹשׁ לְעוֹלָם וָעֶד: כִּי בְשֵׁם קֹדֶשְׁךָ, הַגְּדוֹל וְהַנּוֹרָא בְּמִהְיֵנוּ
 גִּילָה וְנִשְׁמַחָה בִּישׁוּעָתְךָ: ⁽³⁾ וְהַבִּיאֵנוּ לְשָׁלוֹם, מִאֲרַבָּע
 בְּנִסּוֹת הָאָרֶץ, וְתוֹלִבֵּנוּ מִקִּטְמִיּוֹת לְאַרְצֵנוּ: כִּי אֵל פּוֹעֵל
 יְשׁוּעוֹת אַתָּה. וּבָנוּ בְּחַרְתָּ מִכָּל־עַם וְלִשׁוֹן, וְקִרְבָּתֵנוּ
 לְשִׁמְךָ הַגְּדוֹל סֵלָה בְּאַמְתִּי, לְהוֹדוֹת לָךְ, וּלְיִסְדֶּךָ בְּאַהְבָּה:
 בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, בְּאַהְבָּה:

⁽¹⁾ „Ps. 136, 7. ⁽²⁾ „Berachoth“ 11 b. ⁽³⁾ Aci la fimbriile lu mână stângă, pentru a le sărută la cuvintele אַתָּה וְיִצְר.

קריאת שמע. 6. Citirea de Ș'ma.

Dogma fundamentală și datoritiile principale ale lui Israel.

הקבלת עול מלכות שמים.

Cel ce se roagă fără Minian zice înainte de שמוע :

(אל מלך נאמן. ¹⁾ Atotputernicul D-zeu este un rege adevărat.)

(2) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד :

(3) ה' ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד :

(4) וְאַהֲבָתָא אֵת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל-לֵבְךָ

וּבְכָל-נַפְשְׁךָ וּבְכָל-מְאֹדְךָ : וְהָיוּ הַיּוֹדֵבְרִים

הָאֵלֹהִים אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצִיָּה הַיּוֹם עַל-לֵבְבְךָ :

וּשְׁנַנְתָּם לְבָנֶיךָ וּדְבַרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ

וּבְלִכְתְּךָ בַּדֶּרֶךְ וּבְשִׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ : וְקִשְׁרָתָם

לְאָזְנְךָ עַל-יָדְךָ וְהָיוּ לְטֶטְפֶּת בֵּין עֵינֶיךָ :

וּבְתִבְתָּם עַל-מְזוֹזֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ :

הקבלת על סמית. Răspîta și pedeapsa.

(5) וְהָיָה אִם-שָׁמַעַתָּ שְׁמִעוּ אֶל-מִצְוֹתֵי אֲשֶׁר

אֲנֹכִי מְצִיָּה אֶתְכֶם הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת-יְהוָה

אֱלֹהֵיכֶם וּלְעֲבֹדוֹ בְּכָל-לֵבְבְכֶם וּבְכָל-

נַפְשְׁכֶם : וְנָתַתִּי מִטֶּר-אֲרָצְכֶם בְּעֵתוֹ יוֹרֵה

וּמִלְקֹשׁ וְאִסַּפְתִּי דָגְלְךָ וְהִירָשְׁתָּ וַיִּצְתָּרְךָ :

¹⁾ «Sanhed» III. 1. trad. de R. Hanina b. Hama 3983. ²⁾ «Deut.» 6, 4.³⁾ M. «Ioma», 6. ⁴⁾ «Deut.» 6, 5-9. Traducerea de la קריאת שמע până la הקבלת עול מלכות שמים vezi pag. 65—68. ⁵⁾ «Deut.» 11, 13—21.

וְנָתַתִּי עֵשֶׂב בַּשָּׂדֶה לְבִהֶמְתְּךָ וְאֶכְלֹתָ
 וְשָׂבַעְתָּ: הַשְׁמְרוּ לָכֶם פְּנֵי־פִתְּחָה לְבַבְכֶּם
 וְסָרְתֶּם וְעַבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם
 לָהֶם: וְחָרָה אֶפְיֹהוּהָ בְכֶם וְעָצַר אֶת־הַשָּׁמַיִם
 וְלֹא־יִהְיֶה מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת־יִבּוּלָהּ
 וְאֶבְרֹתֶם: מִתְּחִלָּה מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר
 יְהוָה נָתַן לָכֶם: וְשָׂמַתֶּם אֶת־דְּבָרֵי אֱלֹהִים עַל־
 לְבַבְכֶּם וְעַל־נַפְשְׁכֶם וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת
 עַל־יְדֵיכֶם וְהָיוּ לְטוֹטְפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם: וּלְמַדְתֶּם
 אֹתָם אֶת־בְּנֵיכֶם לְדָבָר בָּם בְּשִׁבְתְּכֶם בְּבֵיתְךָ
 וּבְלִכְתְּךָ בַּדֶּרֶךְ וּבְשִׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ: וּכְתַבְתֶּם
 עַל־מַוִּזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ: לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם
 וַיְמֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר ⁽¹⁾ נָשַׁבַּע יְהוָה
 לֵאבֹתֵיכֶם לֵתֵת לָהֶם כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ:

וְהָיוּ לַצִּיּוֹת טָבֵרוֹת. Fimbrii drept semn de amintire.

⁽²⁾ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל־
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וַעֲשׂוּ לָהֶם צִיצִית
 עַל־בְּגָדֵי בְּגָדֵיהֶם לְדָרְתָם וְנָתַנּוּ עַל־צִיצִית
 הַבְּגָדָה פֶּתִיל תְּכֵלֶת: וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִית וּרְאִיתֶם

⁽¹⁾ Litera ע din נשבע trebuie apăsată. ⁽²⁾ „Numeri” 15, 37—41.

אתו¹⁾ וזכרתם את כל מצות יהוה ועשיתם
 אתם ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי
 עיניכם אשר אתם זנים אחריהם: למען²⁾
 תזכרו ועשיתם את כל מצותי והייתם
 קדשים לאלהיכם: אני יהוה אלהיכם אשר
 הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם
 לאלהים אני יהוה אלהיכם:

Indată după ce zice se zice „אָמֵת” și când oficialul recitează cu glas tare

„אָמֵת” obște începe „אָמֵת”.

7. a) Increderea asigurătoare în puterea mântuitoare a lui D-zeu. אֱלֹהִים.

אָמֵת ויָצִיב וְנִבֹּן וְנָס וְיִשָּׁר וְנֶאֱמָן, וְאֱהוֹב וְחָבִיב,
 וְנֶחֱמָד וְנָעִים וְנִרְאָ וְנִדְרָא וְנִתְקַן וְנִקְרָא וְנִסָּה וְנִסָּה הַדָּבָר
 הַזֶּה עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד: אָמֵת, אֱלֹהֵי עוֹלָם. מִלִּפְנֵי צוּר וְעַקֵּב,
 מִגֵּן יִשְׁעָנוּ: לְדוֹר וָדוֹר הוּא קָנִים וְשָׂמוּ קָנִים, וְכִסּוּ נִבֹּן
 וְנִסָּה וְנִסָּה לְעַד בְּיָמֵינוּ: וְדָבָר חָיִים וְנִסָּה
 נֶאֱמָנִים וְנִחְמָדִים לְעַד וְלְעוֹלָמֵינוּ עוֹלָמִים.¹⁾ עַל־אֲבוֹתֵינוּ
 וְעָלֵינוּ עַל־כִּנּוּנוֹ וְעַל־דּוֹרוֹתֵינוּ וְעַל כָּל־דּוֹרוֹת גִּדְּעָה וְיִשְׁרָאֵל
 עֲבָדֶיךָ:

עַל־הָרָאשׁוֹנִים וְעַל־הָאַחֲרֹנִים דָּבָר טוֹב וְנָס לְעוֹלָם
 וָעֶד, אָמֵת וְנִחְמָד, חֵק וְלֹא יַעֲבֹר: אָמֵת, שְׁאֵתָהּ הוּא יי
 אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, מִלִּפְנֵי מֶלֶךְ אֲבוֹתֵינוּ, גּוֹאֲלֵנוּ
 גּוֹאֵל אֲבוֹתֵינוּ וְיִצְרָנוּ צוּר יִשְׁעָנוּ, פֹּדֵנוּ וְיִצְרָנוּ מִעוֹלָם
 שְׁמֶךָ, אֵין אֱלֹהִים וּלְתֶדָּה:

1) A se rosti deslușit litera 1 din תָּמִיד.

2) A se „apăsa” 1 din cuvântul וְנִסָּה.

3) „Berach”. 12, 1 de Syn. M.—8414, încep. de R. Iehuda b. Ilai pe la 3881. 4) Aici sărută fimbriile și sloboade-le.

b) *Adevăruri și miracole istorice.*
 Dumnezeu, ajutorul părinților noștri.

עֲזָרָת אֲבוֹתֵינוּ אֵתָּה הוּא מַעֲלֵם, מִגֵּן וּמוֹשִׁיעַ לְבָנֵיהֶם
 אַחֲרֵיהֶם בְּכָל־דּוֹר וְדוֹר: בְּרוּם עוֹלָם | מוֹשֶׁבֶךְ, וּמִשְׁפָּטֶיךָ
 וְצִדְקָתְךָ עַד־אַפְסֵי־אָרֶץ: אֲשֶׁר־אִישׁ שִׁשְׁמַע לְמִצְוֹתֶיךָ
 וְתוֹרָתְךָ וְדִבְרֶיךָ יֵשִׁים עַל | לִבּוֹ: אֲמַת, אֵתָּה הוּא אֲדוֹן לַעֲמָךְ
 וּמֶלֶךְ גְּבוּר, לָרִיב רִיבָם: אֲמַת, אֵתָּה הוּא רֹאשׁוֹן, וְאַתָּה
 הוּא אַחֲרוֹן, וּמִפְּקָעֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ:
 מִמַּצְרֵם גָּאֻלְתָּנוּ, יְיָ אֱלֹהֵינוּ, וּמִבֵּית עַבְדִּים פָּדִיתָנוּ: כָּל־
 בְּכוֹרֵיהֶם, הִרְגָּתָ, וּבְכוֹרְךָ גָּאֻלְתָּ. וַיִּסְּסֶיךָ בְּקַעֲתִי, וְגִידִם
 טַבַּעְתִּי, וַיִּדְּדִים הִעֲבַרְתָּ. ⁽¹⁾ וַיִּכְסּוּ מַיִם צְרִיכָם, אֶחָד מֵהֶם
 לֹא נִוְתַר: עַל־זֹאת שִׁבְחוּ אֱהֹוִים, וְרוֹמְמוֹ אֵל. וְנִתְּנִי
 יְהִידִים וּמִירֹת, שִׁירֹת וְתִשְׁבָּחוֹת, בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְמֶלֶךְ |
 אֵל חַי וְקַיִם: רֵם וְנִשְׂא, גָּדוֹל וְנוֹרָא, מִשְׁפִּיל גְּאוֹם, וּמַגְבִּיהַ
 שְׁפָלִים. מוֹצִיא אֲסִירִים, וּפּוֹדֶה עֲנִיִּים. וְעוֹזֵר דָּלִים, וְעוֹזֶה
 לַעֲמֹו בַּעַת שׁוֹעֵם אֵלָיו: תְּהַלֵּל לְאֵל עֲלִיוֹן, בְּרוּךְ הוּא
 וּמְבָרֵךְ: מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל | לָךְ עָנִי שִׁירָה, בְּשִׁמְחָה רַבָּה
 וְאַמְרוּ בָלֶם: Incomparabilitatea lui Dumnezeu.

⁽²⁾ מִרִּבְמָהּ, בְּאֵלֶם יְיָ. מִי כְמָכָה, נֶאֱדָר
 בְּקִדְשׁ, נוֹרָא, תְּהִלָּת, עֲשֵׂה כְלָא: שִׁירָה
 חֲדָשָׁה שִׁבְחוּ גְּאוּלִּים לְשִׁמְךָ עַל־שֹׁפֶת הַיָּם.
 יַחַד בָּלֶם הוֹדוּ וְהִמְלִיכוּ וְאַמְרוּ:
⁽³⁾ יְיָ | וּמֶלֶךְ לְעֵלֶם וָעַד:

c) *Stănea și mântuitorul lui Israel.*

צוּר יִשְׂרָאֵל, קוֹמָה בַּעֲזָרַת יִשְׂרָאֵל, וּפָדָה

1) „Ps.” 106, 11. 2) „Exod.” 15, 11. 3) „Exod.” 15, 18.

כְּנָאמָה, יְהוּדָה ויִשְׂרָאֵל. ¹⁾ גִּאֲלָנִי יְיָ צְבָאוֹת
שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ גֹאֲלֵ יִשְׂרָאֵל.

8. Rugăciunea-de-șapte pentru Sabbath dimineață.

תְּפִלַּת שֶׁבַע שָׁל שַׁחֲרִית לְשַׁבָּת. לְשַׁבָּת חוֹל הַמּוֹעֵד, לְשַׁבָּת רִאשׁ חֹדֶשׁ וּלְשַׁבָּת חֲגֻגָה.

In zilele de *sărbătoare* se zice „rugăciunea-de-șapte” prescrisă pentru sărbătorile respective. Sabbath dimineață precum și în Sabbatele de: *Hot ha-Moed, Roș Hodes, Hanuca* dimineață, se zice „rugăciunea-de-șapte” ce urmează:

1. Dumnezeu scutul părinților. אָבוֹת.

²⁾ אֲדֹנָי שְׁפָתַי תִּפְתָּח, וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתְךָ:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם,
אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדוֹל, הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא, אֵל
עֲלִיּוֹן, גּוֹמֵל חַסְדִּים טוֹבִים, וְקֶנֶה הַכֹּהֵל, וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת,
וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבָנָי בְּגִידָם, לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה:

בַּשַּׁבָּת הַזֶּה, *In Sabbatul de pocăință.* זָכְרָנוּ לַחַיִּים, מֶלֶךְ קַדְשׁ בְּחַיִּים, וְקִרְבָּנוּ

בְּסֶפֶר חַיִּים, לְמַשְׁנֶה אֱלֹהִים חַיִּים:

מֶלֶךְ, עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶגֶן אַבְרָהָם:

2. Atotputernicia lui Dumnezeu. גְּבוּרָת.

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם, אֲדֹנָי מַחְנֶה מְתִים אַתָּה, רַב לְהוֹשִׁיעַ:

(Iarna se zice:)

³⁾ מְשִׁיב רִיחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם:

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחַסְדֵי, מַחְנֶה מְתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים, סוֹמֵךְ
נוֹפְלִים, וְרוֹפֵא חוֹלִים, וּמַתִּיר אֲסוּרִים, וּמְקַנֵּם אֲמוּנָתוֹ,
לִישְׁנֵי עֶפֶר. מִי בְּמִדָּה, בַּעַל גְּבוּרָה, וּמִי דוֹמָה לָךְ, מֶלֶךְ,
מְמִית וּמַחְיֶה, וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה:

(In Sabbatul de pocăință:)

מִי בְּמִדָּה, אֵב הַרְחָמִים, זוֹכֵר וְעוֹזֵר לַחַיִּים, בְּרַחֲמִים:

¹⁾ „Leq.” 47, 4. ²⁾ „Ps.” 51, 17. *Traducerea* și notele, vezi pag. 71—89. ³⁾ De la סוף de צִיּוֹן עַד הַיָּם de întâia zi de סוף inclusiv, se zice „מְשִׁיב רִיחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם”. M. „Taanith” 1, de Eliezer B. Hyrkanoth 3853.

וְנִאֲמָן אֶתְּהִי לְחַיִּיִּת מֵתִים. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ הַמַּתִּים: (*)

3. Sfințirea lui Dumnezeu. קְדוּשַׁת הַשֵּׁם.

(La rugăciunea ce se face înceț).

אַתָּה קְדוֹשׁ, וְשִׁמְךָ קְדוֹשׁ, וְקְדוּשִׁים בְּכָל-יוֹם וְהִלְלוּךָ
סְלָה. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקְדוֹשׁ:

(הַפְלֵךְ הַקְדוֹשׁ: In Sabbatul de pocăință)

4. Sfințirea Sabbatului. קְדוּשַׁת שַׁבָּת.

יִשְׂמַח מֹשֶׁה בְּמַהֲנֵת יְיָ יִשְׁמַח
de harul cu care
l'ai împărțășit, că rob cre- חֲלֹקוֹ, כִּי עֶבֶד נִאֲמָן

(*) קְדוּשָׁה שֶׁל שַׁחֲרִית לְשַׁבָּת וּלְיָמִים טוֹבִים.

Keduša rugăciunei de dimineață pentru Sabbath și sărbători.²⁾

(Oficiantul:) חַן נִבְרַשׁ אֶת-שִׁמְךָ בְּעוֹלָם, בְּשֵׁם
Să sfințim numele tău în
această lume, precum se sfințește
în înălțimea cerurilor, căci astfel
a fost scris de prorocul tău: Și
unul strigă către altul și zice:

(Obște și Ofic.): קְדוֹשׁ "Sfânt!
sfânt!
sfânt! este Domnul oștrilor!
plin e tot pământul de slava
lui".³⁾ קִיָּה קְדוֹשׁ | קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ
צְבָאוֹת, מְלֹא כֹל-הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ:

(Oficiantul:) חַן אֵין בְּקוֹל רֵעַ, גְּדוֹל, אֲדִיר וְחָזָק,
unui freamăt mare,
puternic și tare, fac să se auză o
voce, și înălțându-se în fața Sera-
fimilor, exclamă împreună: Lău-
dat fie! — שִׁשְׁמַח בְּכֹל, מְתַנַּשְׂאִים לְעַמֶּת
לְרַפִּים, לְעַמֶּתָם בְּרוּךְ יִאֲמְרוּ:

(Obște și Ofic.): קְדוֹשׁ "Lăudată
fie slava
Domnului prin atotprezența
ei!"⁴⁾ — קִיָּה בְּרוּךְ כְּבוֹדֶיךָ מִמְּקוֹמוֹ:

(Oficiantul:) חַן מִמְּקוֹמֶךָ, טֹלְבִנִּי, תוֹפִיעַ וְתַמְלִיד
Prin atot-
prezența ta,
o Regele nostru, strălucește și îm-
părățește peste noi, că noi te aș- יִלְבִּינִי, כִּי מִחֲבִיבִים אֶנְחִנוּ לָךְ, מֵתִי

1) Această rugăciune face aluziune la următoarele versete din sf. Scrip-
tură: „Numeri“ 12, 7; „Exod.“ 34, 29—35; „Exod.“ 32, 15; 34, 29.

2) קְדוּשַׁת הַשֵּׁם Sfințirea lui Dumnezeu. Când: oficiantul repetă
שַׁבָּת și ajunge la סְלָה se zice această rugăciune. 3) „Ies.“ 6, 3.

4) „Ieliez.“ 3, 12.

dincios numitu-l'ai; o cunună a strălucirei în cap i-ai pus, când a stat înaintea ta pe muntele Sinai și a coborât în mîna lui două lespezi de piatră, pe cari eră scrisă păzirea Sabbathului; căci așa e scris în învățătura ta:

„Și fiii lui Israel să păziască Sabbathul, ținând Sabbathul întru

קראת לז. כליל תפארת
בראשו נתי, בעמדו
לפניך על הר-סיני, ושני
לחת אבנים דוריד
בדו, וכתוב בהם
שמירת שבת. וכן
כתוב בתורתך:

ושמרו בני-ישראל
את-השבת, לעשות

„Keduša“ (Sfințirea lui Dumnezeu).

teptăm pe tine! O, când vei împărăți în Sion? De ai veni să tronezi acolo în curând, în zilele noastre, în vecl! Mărește-te și sfințește-te în mijlocul cetății tale Ierusalaim, din neam în neam și în vecl necurmat. Și ochii noștri să vadă împărăția dumnezeiască, după vorba grăită în cântările despre atotputernicia ta, de către David, unsul tău cel cuvios.

(Obște și Olic.) ימלך

”Impărăti-va

Domnul în vecl, Dumnezeul tău, Sione! din neam în neam. Hallelu-la.“ ¹⁾

(Oficiantul.)

דוד. Din neam în neam vesti-vom

mărirea ta și în vecl necurmat! sfinți-vom sfințenia ta. Lauda ta, o Dumnezeul nostru, nu va încetă niciodată din gura noastră, căci un împărat atotputernic, mare și sfânt ești tu. Lădat fii, Doamne, atotsfinte Dumnezeule! ²⁾

תמלוך בציון בקרוב בימינו לעולם
ועד תשבון: תתגדל ותתקדש בתוך
ירושלים עירך, לדוד דוד וכל גזע
נצחים: ועינינו הראינה מלכותך,
בדבר האמור בשרי ענה על-ידי דוד,
משם אמר:

יהי ימלך יי לעולם, אלהינו

ציון, לדוד דוד הלאה:

מן לדוד דוד נגיד גדלך, ולגזע
נצחים קדשך נקדש. ושבחך, אלהינו,
משינו לא ימוש לעולם ועד, כי אל
מלך גדול וקדוש אתה: ברוך אתה
יי האל (כש ש: הלאה) הקדוש:

¹⁾ „Ps.“ 146, 10.

²⁾ În Sabbathul de pocăință: *atotsfinte împărate.*

neamurile lor, ca legământ veșnic. Între mine și între fiii lui Israel este el un semn veșnic, că'n șease zile a făcut Domnul cerul și pământul, și'n ziua a șaptea s'a odihnit și a sărbătorit.¹⁾"

וְלֹא נָתַתָּה וְיֵי אֱלֹהֵינוּ
 לְגֹוֵי הָאָרֶץ וְלֹא
 הִנְחַלְתָּנוּ מִלְּכֵנוּ לְעֹבְדֵי
 זָרִים. וְגַם בְּמִנְחָתוֹ
 לֹא יִשְׁכְּנוּ רַשָּׁעִים: כִּי
 לְיִשְׂרָאֵל, עַמְּךָ, נָתַתָּה
 בְּאַהֲבָה. לְיֹרֵעַ וְעֹקֵב,
 אִישׁר כָּם בְּחֶרֶת: עִם
 מִקְדָּשֵׁי שְׂבִיעִי, כָּלֵם
 יִשְׁבְּעוּ וְיִתְעַנּוּ מִטּוֹבָךָ,
 וּבְשְׂבִיעִי רָצִיתָ בּוֹ
 וּקְדָשְׁתָּו. חֲמֶדֶת יָמִים
 אֹתוֹ קָרָאתָ, וְכָר
 לַמַּעֲשֶׂה בְּרֵאשִׁית:

את השבת לך רחמים
 ברית עולם: ביני ובין
 בני ישראל אות הוא
 לעולם, כי ששית ימים
 עשה יי את השמים
 ואת הארץ, וביום
 השביעי שבת וינפש:

וְלֹא נָתַתָּה וְיֵי אֱלֹהֵינוּ
 לְגֹוֵי הָאָרֶץ וְלֹא
 הִנְחַלְתָּנוּ מִלְּכֵנוּ לְעֹבְדֵי
 זָרִים. וְגַם בְּמִנְחָתוֹ
 לֹא יִשְׁכְּנוּ רַשָּׁעִים: כִּי
 לְיִשְׂרָאֵל, עַמְּךָ, נָתַתָּה
 בְּאַהֲבָה. לְיֹרֵעַ וְעֹקֵב,
 אִישׁר כָּם בְּחֶרֶת: עִם
 מִקְדָּשֵׁי שְׂבִיעִי, כָּלֵם
 יִשְׁבְּעוּ וְיִתְעַנּוּ מִטּוֹבָךָ,
 וּבְשְׂבִיעִי רָצִיתָ בּוֹ
 וּקְדָשְׁתָּו. חֲמֶדֶת יָמִים
 אֹתוֹ קָרָאתָ, וְכָר
 לַמַּעֲשֶׂה בְּרֵאשִׁית:

¹⁾ „Exod.” 31, 16—17.

אלהינו Dumnezeul nostru
 și Dumnezeul pă-
 rinților noștri! Fie-ți plă-
 cută odihna noastră! Sfin-
 țeste-ne prin poruncile tale,
 și dă-ne să avem parte de
 învățătura ta; satură-ne de
 bunătatea ta, și veselește-ne
 cu mântuirea ta; și curăță
 inima noastră, ca să-ți slu-
 jiască ție cu credință; și
 dă-ne de moștenire, Doamne,
 Dumnezeul nostru, cu dra-
 goste și bunăvoință, Sabbat-
 ul tău cel sfânt, ca să se
 odihniască întrânsul Israel,
 sfințitorul numelui tău. Lău-
 dat fii, Doamne, sfințitorul
 Sabbatului.

אֶלֶּהֶנּוּ וְאֵלֶּה אֲבוֹתֵינוּ
 רָצָה בְּמִנוּחָתָנוּ. כִּדְשָׁנוּ
 בְּמִצְוֹתָיִךְ, וּתְנֵן חֵלֶקֶנּוּ
 בְּתוֹרַתְךָ. שְׂבַעֲנוּ
 מִטּוֹבֶיךָ, וְשִׂמְחָנוּ
 בְּיִשׁוּעֶתְךָ. וְטַהַר לִבָּנוּ
 לְעִבְדֶּךָ בְּאַמֶּת וּבְהִנְחִילָנוּ
 יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאֵהָבָה וּבְרָצוֹן
 שִׁבֵּת קִדְשְׁךָ, וְיִנְחוּ בְּהָ
 (בז) יִשְׂרָאֵל, מִקִּדְשֵׁי
 שְׁמֶךָ: בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ
 מִקִּדְשֵׁי הַשִּׁבֵּת:

5. Reîntemelirea Sionului. צביון

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ובתפלתם. והשב את העבודה לדביר ביתך ואשי ישראל ותפלתם באהבה תמבל ברצון ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך:

Pomenirea solemnă. סוּפְּרָה.

La שבת חול המועד si שבת ראש חודש se intercalează aci: 1)

[illegible]

(la Cusù)

(1a Pastic)

(la începutul lunilor)

ראש החרש חג המצות חג הסוכות

הנה, זכרנו וְ אֱלֹהֵינוּ יְבוֹ, לְמוֹכְרָה, וּפְקֻדָּנוּ בּוֹ, לְקִרְבָּה, וְהוֹשִׁיעֵנו בּוֹ, לְמִיָּם, וּבִדְבַר יִשׁוּעָה רַחֲמִים, חַיִּים וְתַנּוּגֵי, בְּרַחֲם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנו, כִּי אֱלֹהֵי עֲיָנֵנו, כִּי אֵל מֶלֶךְ חַיִּים וְרַחוּם, אָמֵן:

Urmarea rugăciunei a 5-a.

וְתַחֲנוּנָה עֲנִינוּ בְּשׁוֹבֵק לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים: בְּרוּךְ אַתָּה יי
הַמִּמְחִיר שְׂכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

6. Rugăciune de mulțumire. הודאה.

מודים אנו לך:

Când officiantul repetă
zice obștean încet, plecându-se: 1)

מודים אנחנו לך, שאתה
הוא יי אלהינו ואלהי
אבותינו, אלהי כל־בשר,
ייאנו ייאר בראשית,
ברכות והודאות לשמך
הגדול והקדוש, על
שהחיינו ונתתנו בן
תמימי ותקומנו והנאסר
בליהינו לסצרות קדשך,
לשמור חקך ולעשות
רצונך וילשכך בלב
שלם, על־שנאנו מידים
לך. ברוך אל ההודאות:

מודים אנחנו לך, שאתה הוא יי
אלהינו ואלהי אבותינו לעולם ועד.
צור תינו מגן וישענו אתה הוא
לדור ודור. נודה לך וגם־פר תהלתך.
עליהינו המסורים בך, ועל
נשמותינו הפקודות לך, ועל־נפושך
שבקל־יום עמנו ועל נפלאותיך
ומצותיך, שבכל־עת, ערב ובקר
ועתהים: הטוב, כי לא־כלו רחמך,
והמרחם, כי לא־המו חסדך,
מעולם קנינו לך:

Urmarea rugăciunei de mulțumire.

1) ועל־כלם יתברך ויתרומם שמך, מלכנו תמיד לעולם
ועד: In Sabbatul de pocăință) וכתוב קמים טובים בל־בג בריהך:
וכל הטיב יודוך סלה, ויהללו את־שמך באמת. האל
ישועתנו ועזרתנו סלה. ברוך אתה יי הטוב שמך ואלך
נאה לרודות:

ברכת כהנים. 2) Binecuvântarea preoților.

Officiantul:
התורה על־ידי משה, עבדך, האמירה מפי אהרן ובניו, כהנים עם
קדושך באמר: 3) וברך יי וישמך: יאר יי ופניו אלהי ויהא: יא
יי ופניו אלהי וישם לך שלום:

1) In Sabbatul de Hanucca (שבת הנד) se intercalează ael על הקשים 2) „Sota” 39, 1. 3) „Numeri” 6, 24-26.-

7. Rugăciune pentru pace și odihna sufletească: ברכת שלום.

שִׁלֹם שְׁלוֹם, טוֹבָה וּבִרְכָּה, חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים, עָלֵינוּ וְעַל
כָּל־יִשְׂרָאֵל עֲמָךְ. בְּרַבְּנוּ אֱבוֹנִי, בְּלָנוּ בְּאַחֵר, בְּאִזֹּר פְּנִיךָ.
כִּי בְּאִזֹּר פְּנִיךָ נִתְּנָה לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, תּוֹרַת חַיִּים, וְאַהֲבַת
חֶסֶד, וְיִצְרָקָה וּבִרְכָּה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשְׁלוֹם. וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ
לְבָרֶךְ אֶת־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל־עֵת וּבְכָל־שָׁעָה בְּשִׁלּוֹמְךָ.

Incheiere :

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְּבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלוֹם :

In Sabbatul de pocăință, în locul încheierii de mai sus :

בְּסִפְּרַת חַיִּים, בְּרְכָה וְשִׁלּוֹם־דַּפְּרִינָה טוֹבָה, נִזְכָּר וְנִסְתַּב לְפָנֶיךָ אֲנַחְנוּ
וְכָל־עַמְּךָ, בֵּית יִשְׂרָאֵל וְלַחַיִּים טוֹבִים וְלְשְׁלוֹם. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ, עוֹשֶׂה
הַשְׁלוֹם :

Rugăciune pentru umilință și resemnare.¹⁾

אֱלֹהֵי. נִצּוֹר לְשׁוֹנֵי מַרְעֵי וּשְׁפָתַי מִדַּבֵּר מַרְמָה. וְלִמְקַלְלֵי
נַפְשִׁי תְדוּם, וְנַפְשִׁי בְּעַפְּרָא לִפְלֵ תִהְיֶה: פֶּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתְךָ,
וּבִמְצוֹתֶיךָ תִּתְדוֹף נַפְשִׁי. וְכָל חַחוּשִׁים עָלַי רָעָה, מִתְּהַרֵּה
הַפֵּר עֲצָתָם, וְנִקְלַקֵּל מַחֲשַׁבְתָּם. עֲשֵׂה לִמְעַן שְׁמֶךָ, עֲשֵׂה
לִמְעַן וּמִינֶךָ, עֲשֵׂה לִמְעַן קִדְּשָׁתְךָ, עֲשֵׂה לִמְעַן תוֹרָתְךָ,²⁾
לִמְעַן יִחַלְצֵנִי וְיִדְּיֶךָ. הוֹשִׁיעָה וּמִינֶךָ וְעֲנֵנִי:³⁾ יְהוִי־לִרְצוֹן
אֲמִירָפִי וְחַיּוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגֹאֲלִי: עֲשֵׂה שְׁלוֹם
בְּמִרוֹמָיו, הוּא יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל־יִשְׂרָאֵל, וְאֲמָרוֹ
אָמֵן:⁴⁾ יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ, וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שִׂיבֶנָּה
בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, בְּמִתְהַרֵּה בְּיָמֵינוּ, וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ: וְשֵׁם
נִגְבְּרֶךָ בִּירְאָה, בְּיָמֵי עוֹלָם, וּבְשָׁנִים בְּקִדְּמוּת:⁵⁾ וְעֲרָכָה לִּי
מִנְּהַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלַם, בְּיָמֵי עוֹלָם, וּבְשָׁנִים בְּקִדְּמוּת:

¹⁾ Talm. „Berachioth“ 17; aut. e Mar, fiul lui R. Abina I. pe la 4150.

²⁾ „Ps.“ 108, 7. ³⁾ „Ps.“ 19, 15. ⁴⁾ „Aboth.“ P. 5. ⁵⁾ „Maleachi“ 3, 4.

Observare: Oficiantul repetă *rugăciunea-de-șapte*, recitează *Keduša* (קְדוּשָׁה) și încheie cu *întregul Kaddiș*.

הוֹשַׁעֲנָה רַבָּה וְיִשְׁעֵנוּא רַבָּה se zice *Jum. Hallel* înainte de Kaddiș.
הוֹשַׁעֲנָה רַבָּה וְיִשְׁעֵנוּא רַבָּה se zice *întregul Hallel* înainte de Kaddiș.

Urmarea rugăciunilor de dimineată pentru Sabbath, cele trei sărbători și pentru הוֹשַׁעֲנָה רַבָּה.

9. Stăpânirea lui Dumnezeu.¹⁾

Înainte scoterii sulurilor Thorei, se zice:

(Obșteș și Oficiantul)

אֵין-קֶמֶד בְּאֵלֹהִים | אֵין-קֶמֶד
ca tine între pu-
ternici, o Doamne, și nimic: אֵין-קֶמֶד
nu se-aseamănă cu făpturile
tale! ²⁾ Impărăția ta este im-
părăția tuturor veacurilor, și
stăpânirea ta din neam în
neam.⁴⁾ Domnul a împărățit,
Domnul împărătește, Dom-
nul va împărăți în veci ne-
curmați.⁵⁾ Domnul va da
izbândă poporului său, Dom-
nul va binecuvânta pe po-
porul său cu pace!
מְלֻכּוּתְךָ מְלֻכּוּת כָּל-
עֲלָמִים, וּמִמָּשְׁלַתְךָ
בְּכָל-דּוֹר וָדָר: יי מֶלֶךְ,
יי מֶלֶךְ, יי וּמֶלֶךְ לְעֵלָם
וָעַד: יי עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן, יי
יְבָרֵךְ אֶת-עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם:

Rugăciune pentru Sion.

אֲבִי הַרְחֵמִים הַיְטִיבָהּ | אֲבִי הַרְחֵמִים
bine Sionului, în bu-
năvoința ta, reclină zid-
urile Ierusalaimului. Căci
numai în tine ne încredem,
Impărate atotputernic, prea
înălțat și rădicat, stăpânul
veșniciei!
בְּרַצוֹנְךָ אֶת-צִיּוֹן, תִּבְנֶה
חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַם: כִּי בָךְ
לְבַד בְּטַחְנוּ, מֶלֶךְ אֵל
רַם וְנָשָׂא, אֲדוֹן עוֹלָמִים:

¹⁾ Massechieth „Soferim“ 14 § 8. ²⁾ „Ps.“ 86. 8.

³⁾ „Ps.“ 145, 13. ⁴⁾ Tr. „Soferim“ 14. ⁵⁾ „Ps.“ 29, 11.

⁶⁾ Mas. „Soferim“ 14, § 8.

סדר קריאת התורה לשבת ולימים טובים ונזראים.

10. Rânduiala citaniei din Thora pentru Sabbath și pentru toate sărbătorile.

1. Scoaterea sulurilor Thorel. סדר תורה. ⁽¹⁾

La deschiderea sfântului Chivot, se zice:

וַיְהִי בְּנִסְעֵ הָאָרֶץ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה, קִימָה אֲנִי וְיִפְצֹו אֱלֹהֵי. וַיִּגְסוּ מִשְׁנֵאֵיֶךָ מִפְּנֵי: ⁽²⁾ בִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תֹרָה, וְדַבְרֵי מִירוּשָׁלַם: ⁽³⁾

După scoaterea sulurilor Thorel se zice:

‘) בְּרוּךְ שֶׁנֶּתַן תֹּרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּקֶהֱשָׁתוֹ:

2. Cele treisprezece attribute divine. ⁽⁴⁾ שלש עשרה מדות.

La בְּרוּךְ שֶׁקָּה se zice aci, înainte de קבול ישעיה, יום כפור ראש השנה.

(pag. 214) următoarele:

יְיָ אֱלֹהֵינוּ, רַחוּם וְחַנוּן, אֲרוּךְ אַפַּיִם, וְרַב־חֶסֶד, וְיִתְרוֹן: נֶצַר חֶסֶד, לְאֱלֹהִים, נִשְׂא עוֹן, וּפְשִׁיעִי, וְחַטָּא, וְנִקְיָה:

La ראש השנה și יום כפור se zice: ⁽⁵⁾

Stăpâne al universului! (Obște) רבנו של-עולם, מלא משאתינו למטותינו, והפק רצוננו ותן שאלתנו. ומחול על-כל-עונותינו ועל-כל-עונות אנשי ביתנו, מחילה בקסר, מחילה בקרמזים, וטהרנו מחטאותינו, ומעונותינו, ומפשענותינו, וטהרנו בקרבן טוב לפניך.

¹⁾ Traducerea și notele, vezi pag. 111; cf. „Nehemia” cap. 8, 5-8.²⁾ „Num.” 10, 35. ³⁾ „Ies.” 2, 3. ⁴⁾ „Col-Bo” de R. Peretz Cohen, după alții de Bar Șegeth, discipolul lui Alfasi, acesta e R. lihak b. R. lakob b. Alfasi, numit דיף 4815-4905. ⁵⁾ Din „Șareit Sion” III, 3, de Nathan Nata b. Moșe Hanover 5422, pentru sărbători. ⁶⁾ „Exod.” 34, 6-7. ⁷⁾ In această rugăciune, ca și în aceea ce urmează, noi invocăm pe Dumnezeu în numele celor treisprezece attribute ale esenței divine, pe cari le-a făcut cunoscut robului său Moșe. Vezi comentarul nostru, „Exod.” 34, 6-7, notele 1-8, pag. 150.

bună înaintea ta. Amintește-ne cu o amintire de mântuire și de îndurare, și pomeniște-ne la o vieță fericită, lungă și pașnică, la hrănire și îndesulare. Dă-ne pâine de mâncare, haine de îmbrăcat, bogăție, cinste și zile îndelungate, spre a ne îndeletnici cu învățătura ta, și spre a împlini poruncile ei. Insuflă-ne pricepere și înțelepciune, ca să putem pricepe și înțelege adâncimile tainelor ei. Trimite tă-măduire pentru toate suferințele noastre, binecuvântează toate faptele mâinilor noastre, și hotărăște asupra noastră hotărâri bune de mântuire și de mângăiere. Zădărnicește toate măsurile aspre și rele săvârșite în potriua noastră. Pleacă inima oblăduirii, a sfetnicilor și a demnitarilor ei spre bine pentru noi. Amin și așa fie voia ta.¹⁾

וּפְקִדְנוּ בַּפְקִדָּה וּשְׁמֵרָה וְרַחֲמִים, וְנִכְרְנוּ לַחַיִּים טוֹבִים, וְאֲרוּכִים וְיִשְׁלֹם, לַפְּרִיָּה וְכָל פְּלֶה. וְתָן--לָנוּ גֵּלְחָם לְאֹכֵל, וְגִדְדָה לְלֶבֶשׁ, וְעֶשֶׂה, וְכִבֹּד, וְאַרְיִכָה יָמִים, לְהַגִּיתָ בְּתוֹרָתְךָ, וְלָקַח מִצְוֹתֶיךָ, וְשָׁבֵל וּבִינָה, לְהִבִּין וּלְהִשְׁבִּיל עִמָּךְ מִדּוֹרִיתֶיךָ. וְהַפֵּק רְפוּאָה לְכָל-מַכְאוּבֵינוּ, וְכִרְךָ אֶת--כָּל-מַעֲשֵׂה יְדֵינוּ, וְגִזֹּר עָלֵינוּ גְזֵרוֹת טוֹבוֹת, וְשִׁעוֹת וְנַחֲמוֹת, וּבִטֵּל מֵעֲלֵינוּ כָּל-גְּזֵרוֹת קָשׁוֹת וְרָעוֹת, וְחַשָּׁה לֵב הַמְלָכוֹת, וְיַעֲצִיבָהּ וְשִׁמְרָה עָלֵינוּ לְטוֹבָה, אָמֵן וְכֵן יְהִי רָצוֹן: ⁽¹⁾

La ... se zice după ...

Stăpâne al universului l
Implinește dorințele in-
mei mele spre bine, încuviințează
voința mea și dă-mi după cererea
mea, mie, robului tău,²⁾ fiul roabel
tale. ³⁾ Invrednicește-mă (atât pe
mine cât și pe soția mea, pe fiili
mei, pe fiicele mele și pe toți
casnicii mei) d'a împlini voința
ta cu inima sinceră. Scapă-ne de
firea cea rea, și dă-ne parte la
învățătura ta. Invrednicește-ne, ca
slava ta să se pogoare în mijlocul
nostru, și fă să luciască asupra
noastră duhul înțelepciunii și al
priceperii, ca să se adevărească
în privința noastră cuvintele Scrip-
turii: „Și se va odihni asupra lui
duhul Domnului, duhul înțelep-
ciunii și al priceperii, duhul sfātu-
lui și al puterii, duhul științei și
al temerii de Dumnezeu⁴⁾.” Fie
dar voia ta, Doamne Dumnezeu
nostru și Dumnezeului părinților
noștri, să ne invrednicești d'a face
lucruri plăcute în ochii tăi, și d'a
merge pe căile celor drepți înaintea

Obstea)
răbun șel-eolm, mlā mšpāt
lfi lšwbr, wħpkr rāzū wtn šāālā, l
šbrd, (פכפ) בן אמהך. wħpni (ואת-
אשתי ובני ובנותי וכל-בני ביתי) לעשות
רצונך בלבב שלם. wmlktni mīzār ħrē
wtm ħlktni b'torātk. wħpni šetšqrā
škīnātk b'toħbni, wħpēc ēlīni rīm.
ħkkmā wbiñā, wħtkm bñ mīkrā šktōb,
wħkē ēlī rīm wī rīm. ħkkmā wbiñā,
rīm špā wħbōrā, rīm ħēš wħrāt
wī wħpni rāzū l'pñq, wālōīni wālōī
wħbōtīni, špñqā l'ēšwōt mēšēm šwbrīm
b'ēñq, wllkt b'rdī wšrīm l'pñq.

¹⁾ Urmează ... și ... pag. 214. ²⁾ Acti fostește numele
tău. ³⁾ Acti rostește numele mumei tale. ⁴⁾ „leș.” 11, 2.

ta. Sfințește-ne prin poruncile tale, ca să fim vrednici a ne bucura de o vieață fericită și iungă, și de vieața lumii viitoare. Păzește-ne de fapte rele, de ceasuri rele,¹⁾ cari bântuie lumea²⁾ cu furie, căci noi ne încredem în tine, „și cei ce se încrede în Dumnezeu, îi va înconjura mila“.³⁾ Amin.

וְאֵנִי יְיָ 4) Iară eu îndreptez
ruga mea către tine,
Doamne, la vreme de bună-
voință; Dumnezeu, în ne-
mărginitul tău har, auzi-mă
prin ajutorul tău cel ade-
vărat. (repet. de trei ori.)

וּמִקִּשְׁנֵי בְּקִרְשֵׁי תְּהִי, בְּרִי שְׁנִינָה לְחַיִּים
טוֹבִים וְאֲרוּכִים, וְלִחְיֵי הָעוֹלָם הַבָּא.
וְחִשְׁמֵרְנוּ מִמַּעֲשֵׂים רָעִים, וּמַעֲשֵׂה
דַּעוּת, הַמְּרַגְּשׁוֹת לְבָא לָעוֹלָם,
וְהַבּוֹאִים בּוֹ חֶסֶד יִסְבְּבֵנוּ, אָמֵן:

וְאֵנִי תַפְלִיתִּי לָךְ יְיָ
עַת רְצוֹן. יְיָ, בְּרַב-
חֶסֶדְךָ, עֲנֵנִי בְּאַמֶּת
יִשְׁעֶךָ: רַחֵם.

3. Recunoașterea verității lui Dumnezeu și a Invățăturei.

5) בְּרִיךְ שְׁמֵהּ דְּמַרָּא, עֲלֵמָא, בְּרִיךְ בְּתִרְךָ וְאַתְרֶךָ, יְהֵא
רְעוּתְךָ עִם עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לְעֵלָם, וּסְרָקוֹן יִמְיָךְ אֲחִינוּ לְעַמְּךָ
בְּבֵית מִקְדָּשְׁךָ, וְלֵאמֹנִי לְנָא כְּטוֹב גְּדוּרְךָ, וְלִקְבָל
צְלוֹתְנָא בְּרַחֲמִין: יְהֵא רַעוּת, גְּדוּמָךְ, דְּתוֹרִיךָ לִין מִיִּין
בְּטִיבוּתָא, וְלֵהוּא אֲנָא בְּקִרְדָּא בְּגוּ צְדִיקָנָא, לְמַרְחֵם עָלֵי
וּלְמַגְטֵר יְתִי וְיָת כָּל־דִּי־לִי וְדִי לְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל: אֲנָתְּ הוּא
זֶן לְכֵלָא וּמִפְרָגִים לְכֵלָא, אֲנָתְּ הוּא שְׁלִיט עַל־כָּלָא, אֲנָתְּ
הוּא דְּשְׁלִיט עַל־מַלְכֵּינָא וּמַלְכוּתָא דִּי־לָךְ הִיא: אֲנָא, עֲבָדָא
דְּקִדְשָׁא, בְּרִיךְ הוּא, דְּסַגְדָנָא קַמָּהּ וּמַקְמָא דִּיקֵּר אֲוִרְתָּהּ
בְּכָל־עֵדָן וְעֵדָן, לֹא עַל אֲנִשׁ רַחֲצָנָא, וְלֹא עַל־בְּרִאֲלֵהֶן
סְמִכָנָא, אֱלֹא בְּאַלְהָא דְּשִׁמְיָא, דְּהוּא אֱלֹהָא קְשׁוּט, וְאַוִּרְתָּהּ
קְשׁוּט, וּנְבִיאֵיהִי קְשׁוּט, וּמִסְגָּא לְמַעַבְד טַבְרִין וּקְשׁוּט, בְּה
אֲנָא רַחֲמִין, וְלִשְׁמֵהּ קִדְשָׁא יְקִרָא אֲנָא אֲמֵר תְּשַׁבְּחֶנּוּ:

1) De accidente funeste. 2) Cari frământă (furtunează) lumea; cari năpădesc lumea pe neașteptate. 3) „Ps.“ 32, 10. 4) „Ps.“ 69, 14.

5) Din Zohar, P. Vailakhei 369, rând. de R. Șimeon b. Iohai 3855-3940. Traducerea, vezi pag. 111-113.

voia întregii case a lui Israel. Stîncă lumilor, Stăpîne al tuturor ființelor, Dumnezeu al tuturor sufletelor! Tu care șezi în întinderile înălțimei și tronezi în nemărginitele ceruri ale venșiciei! sfințenia ta este pe Haioth, ea strălucește pe tronul slavei. Sfințiască-se deci numele tău prin noi, Doamne Dumnezeul nostru, înaintea ochilor a tot viul. Și noi vom zice în onoarea ta un cântec nou, precum glăsuiește: ¹⁾ „Cântați lui Dumnezeu, psăliți numelui lui, faceți cale aceleia ce încalecă pe nori! *le* e numele lui, și săltați de bucurie înaintea lui!” Ol de l'am putea vedea ochiu în ochiu, când se va întoarce la lăcașul său, precum e scris: ²⁾ „Ochiu în ochiu vor vedea, când Domnul se va întoarce la Sion”. Și e zis: ³⁾ „Toate făpturile vor vedea împreună, când mărirea Domnului se va arăta; însuș Domnul grăit-a aceasta”.

El, tatăl îndurării, îndure-se de poporul copleșit de nevoi! Aducă-și aminte de legământul încheiat cu patriarhii, și mântuiește sufletele noastre de ceasul cel rău! Facă să tacă patimile cele rele în favoarea acelora, pe cari-l ocrotește, miluiască-ne cu o veșnică scăpare, și împliniască dorințele noastre în măsura plină a mântuirii și a îndurării.

וּרְאוּ וּבְרַצוּן כָּל-בֵּית יִשְׂרָאֵל;
צוֹר הָעוֹלָמִים, אֲדוֹן כָּל-הַבְּרִיּוֹת,
אֵלֶּהָ בְּלִי-הַנִּפְשוֹת: הַיּוֹשֵׁב
בְּמִדְבַּר מִרוֹם, הַשּׁוֹכֵן בְּשָׁמַי
שְׁמִי קָדָם: קִדְּשָׁתוֹ עַל-הַחַיּוֹת,
וּקִדְּשָׁתוֹ עַל-כֹּסֶא הַכְּבוֹד: וּבִבְנֵי
יִרְמְיָהּ שָׁמָּה בָּנִי, יֵי אֱלֹהֵינוּ
לְעֵינֵי כָל-חַי: וְנֹאמַר לְפָנָיו שִׁיר
חֲדָשׁ, בְּכָתוּב: שִׁירוּ לֵאלֹהִים,
זָמְרוּ שְׁמוֹ, סִלּוּ לִלְבָב בְּעֵרְבוֹת,
בְּיָה שְׁמוֹ, וְעִלּוּ לְפָנָיו: וְנִרְאֶהוּ
עֵינֵינוּ בְּעֵינֵינוּ בְּשׁוּבוֹ אֶל-בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל,
בְּכָתוּב: כִּי עֵינֵינוּ בְּעֵינֵינוּ וְנִרְאֶהוּ בְּשׁוּבוֹ
יֵי צִיּוֹן: וְנֹאמַר, וְנִגְלֶה כְּבוֹד יְיָ
וְנִרְאֶה כָל-בְּשׂוֹר וְתִקְוָה כִּי כִּי
יֵי דְבָר:

אב הרחמים, הוא ירחם עם
עמוסים. ויזכור ברית איתנים,
ויציל נפשותינו מן-השָׁעוֹת
הָרָעוֹת. ויגַדֵּר בְּגָדֵי קָדֶשׁ מִן-
הַשָּׁמַיִם, ויהן אותנו לְפָלֶשֶׁת
עוֹלָמִים, וימלא מִשְׁאֲלוֹתֵינוּ
בְּמִדָּה טוֹבָה יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים:

¹⁾ „Ps.” 68, 5. ²⁾ „Is.” 52, 8. ³⁾ „Is.” 40, 5.

Se depun suliurile Thorei pe amvonul, ce se află în mijlocul estradei; oficiantul zice celea urmesă, apoi chiamă succesiv pe aceia, cari sunt admiși la onoarea d'a rosti binecuvântările înaintea citaniei și după citania capitolului 21'ei din Thora.

ויצונו, ויגן ויושיע לכל |
החוסים בו, ונאמר אמן: הכל
הבו גדל לאלהינו ותנו כבוד
לתורה: (פהן קרב, יעמוד פהן):
ברוך שנתן תורה לעמו ישראל
בקרשתי: תורת יי תמימה,
משיבת נפש. עדות יי נאמנה,
מקיימת פתי: פקודי יי ישרים,
משמחירלב. מצות יי קרה
מאירת עינים: יי עז לעמו יתן
יי וברך את־עמו בשלום: הלא
תמים דרכו, אמרת יי צרופה.
מן הוא לכל | החוסים בו:

Obștei și Oficiantul;

וְאֵתֶם, הַדְּבָקִים בְּיִי אֱלֹהֵיכֶם, וְאֵתֶם
תִּיִם בְּלִבְכֶם, הַיּוֹם:
וְאֵתֶם, הַדְּבָקִים בְּיִי אֱלֹהֵיכֶם, וְאֵתֶם
תִּיִם בְּלִבְכֶם, הַיּוֹם:

Bindecuântare pentru un bolnav. סי שברך לחילה.

מי אcela ce a binecuvântat
pe părinții noștri Abra-
ham, Ithak și Iakob, Moșe,
Aharon, David și Șelomo, să
vindece pe bolnavul (N. fiul
lui N.), fiindcă (N. fiul lui N.)
a dat pentru dânsu o ofrandă.

1) Dacă nu se află prezinte un Cohen, oficiantul invită pe un Levi și în lipsa acestuia pe un Israel în locul său. 2) „Col-Bo“ de R. Peretz Coticen, după alți de Bar Șegeth, discipolul lui Alfasi, 4815-4905.

3) „Ps.“ 19, 8-9. 4) „Ps.“ 29, 11 5) „Ps.“ 18, 31, 6) „Deut.“ 4, 4.

Drept răsplătă, Atotsfântul, binecuvântat fie el, se va îndură de dănsu spre a-l tămădui, spre a-l întări, și a-i redă viața, și îi va trimite grabnic din ceruri o tămăduire desăvârșită, între ceilalți bolnavi ai lui Israel: o tămăduire sufletească și trupească, acum și în vreme de aproape. Amin!

ונאמר אמן:

מי שגיד לילכת. *Binecuvântare pentru o lăuză.*

Acela ce a binecuvântat pe mamele noastre Sara, Rivka, Rahel și Leia, să binecuvânteze pe lăuza (N. fiica lui N.), cu fiul (fiica) ei, ce i s'a născut spre fericire, fiindcă bărbatul ei a dat pentru dănsa o ofrandă. Drept răsplătă să-i (s'o) crească în cunoștința învățăturii, a vieții de familie și a faptelor bune. Amin!

מי שברך אבותינו עשרה ברכה, רבקה, רחל ולארי. הוא יברך את האשה היולדת (פ"פ) עם בנה (בתה), הולד (היולדת) לה למזל טוב, בעבור שפעלה נדר לזדקקה בערה. בשבר זה יגדלו אותו (איתה) לתורה, ולתורה ולמעשים טובים. ונאמר אמן:

5. Binecuvântări la citanie. ברכות התורה.

Cel ce este chemat în Thora, zice *înaintea* citaniei:

ברכו את־יי המבורך:

Obșteu, apoi cel chemat răspund:

ברוך יי המבורך, לעולם ועד:

Cel chemat urmează:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, אשר בחר־בנו מכל העמים, ונתן־לנו את־תורתו. ברוך אתה יי נותן התורה:

După citania capitoului, cel chemat în Thora zice:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, אשר נתן־לנו תורת אמר. וחי עולם נטע ברתבנו. ברוך אתה יי נותן התורה:

¹⁾ „Soferim” 13, 8. *Traducerea* binecuvântărilor referitoare la citanie precum și notele respective, vezi pag. 114 și 115. ²⁾ „Soferim” 13, 8.

*Binecuvântarea zisă Hagomel.*¹⁾ ברכת הגומל.

Dacă cineva scapă de la o boală grea sau de la vre o altă primejdie, atunci zice următoarea binecuvântare, când e chemat la Thora:

ברוך אתה יי אלהינו מלך
העולם, הגומל לחיים טובות
שנמלני כל-טוב:
Lăudat fii Doamne, Dum-
nezeul nostru, regele uni-
versului, care împărtășești cu bu-
nătăți pe cei nevrednici și m'ai
împărtășit și pe mine cu tot bi-
nele.

Obștea răspunde:

מי שנמלך כל-טוב, הוצא
ונמלך כל-טוב, סלה:
Acela, care te-a îm-
părtășit cu tot bi-
nele, să te împărtășească pururea
cu tot binele. Sela.

Bar Mițva (majoritatea religioasă). בר מצוה.²⁾

Când un băiat, ce devine Bar Mițva, este chemat la Thora, părintele său zice următoarele:

ברוך שפטרני מעונשיו של עולם.
punderea fiului meu.³⁾
Lăudat fii Doamne, că
m'ai descărcat de răs-

Mai înainte d'a fi chemat *Maflrut*, recitează oficiantul *qum. Kaddiș* și în același timp se scoală obștea. Înaintea rugăciunii de *Kaddiș*, se depun sururile Thorei, cari au fost scoase, pe amvon.⁴⁾

6. Rădăcarea Thorei.⁵⁾ הנפקה.

După citanie, un membru al obștei se apropie de sfânta Thora, o desfășură, o rădăc și o arată credincioșilor, cari închinându-se, zic:

זאת התורה אשר-שם | משה לפני בני ישראל, על-
פי יי בנר-משה: ⁷⁾ עין-חיים היא למחזיקים בה, ותמניה
מאשר: ⁸⁾ דרביה דרבי-גמ, וכל-גמיותיה ש-לום:

¹⁾ „Berachoth“ 54 b. Comp. referitor la aceasta „Ps.“ 107 și „Mechil-
ta“ la P. Bo. — Rând. de Rab Abba, 4003, discipolul lui R. Eliezer b.
Hyrkanos și al lui R. Iosua b. Hanania.

²⁾ La vârsta de treisprezece ani, un băiat devine *Bar Mițva*, adică
major pentru datoritiile religioase. Tatăl său fi conduce la Templu, și pentru
întălas dată este chemat la Thora. Confirmandul recitează binecuvântările
obișnuite și citește, el însuș, „Parașa“ lui, dacă e destul de instruit pen-
tru aceasta. Băieții sărbătorește epoca majorității religioase prin profesieuna
formală a credinței străbunilor noștri, prin ferma hotărâre d'a îndeplini
exact în toată viața lor preceptele legii divine. Datoria părinților este
d'a iniția treptat pe copiii lor în practicarea datoritiilor religioase, pentru
ca să-i obișnuiască d'a trăi ca buni Israeliti (cf. „Berachoth“ 24, a; „Ioma“
82, o; „Nazir“ 29 b. Rași i. c.). ³⁾ „Bereșith Rabba“ P. 63 de R. Elazar
b. Pedath. ⁴⁾ Când sunt 3 קריאות se depun numai 2 pe amvon.

⁵⁾ Ieruşalmi, „Sota“ cap. 7. ⁶⁾ *Traducerea*, vezi pag. 115. — „Deut“
4, 44 și „Num.“ 4, 37. ⁷⁾ „Pilde“ 3, 18. ⁸⁾ „Pilde“ 3, 17.

(¹) אָרְךָ יָמִים בְּיָמֶינָהּ בְּשִׁמְאַלָּהּ עֶשֶׂר וְכְבוֹד: (²) יִי חֲפִיץ לַמַּעַן צְדָקָה וְיִגְדִיל תּוֹרָה וְיֵאָדִיר:

Observare: urmează aci punerea Thorei în sfântul Chivot pag. 118, apoi קְרִישָׁה וְסִדְרָה pag. 120.

סֵדֶר קְרִיאַת הַהַפְטָרָה. ³⁾ 11. Rânduiala recitării Haftarei.

Înainte de *Haftara*, rostește *Maftirul* următoarele două binecuvântări:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
D-zeul nostru, regele
הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בְּנִבְיָאִים
universului, care ai ales pro-
רוֹכִים וְרָצָה בְּדַבְרֵיהֶם הַנְּאֻמִּים
roci buni, și ți-au bine plăcut
בְּאֵמֶת. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַבּוֹחֵר
cuvintele lor, grăite întru ade-
בַּתּוֹרָה וּבְמִשְׁחָה עֲבָדָיו וּבִישְׂרָאֵל
văr. Lăudat fii Doamne, care
רֹבֵל טָא, וְשִׁי בְּיִשְׂרָאֵל פּוֹפּוּ-
ai ales Invățătura, și pe Moșe
רוֹבֵל טָא, וְשִׁי בְּיִשְׂרָאֵל פּוֹפּוּ-
robul tău, și pe Israel popo-
רוֹבֵל טָא, וְשִׁי בְּיִשְׂרָאֵל פּוֹפּוּ-
rul tău, și pe prorocii adevăru-
רוֹבֵל טָא, וְשִׁי בְּיִשְׂרָאֵל פּוֹפּוּ-
lui și ai dreptății:
רוֹבֵל טָא, וְשִׁי בְּיִשְׂרָאֵל פּוֹפּוּ-

După recitarea *Haftarei*, rostește *Maftirul* următoarele binecuvântări:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
Dumnezeul nostru, regele
הָעוֹלָם צוּר כָּל־הָעוֹלָמִים צָדִיק
universului, stâncă tu-
בְּכָל־הַדּוּרוֹת. הָאֵל הַנְּאֻמִּין
ruror lumilor, dreptul întru
הָאֹמֵר וְעוֹשֶׂה הַמְּדַבֵּר וּמְקַנֵּם
toate neamurile, atotputernicul
שֶׁכֶּל־דְּבָרָיו אֵמֶת וְצָדִק: נְאֻמִּין
adeverit, care zice și face,
נְאֻמִּין

¹⁾ „Pilde“, 3, 16. ²⁾ „Ies.“ 42, 21.

³⁾ „Haftara“ a fost introdusă (v. „Turei Zahav“ în „Orach Chaim“ § 284), fiindcă Antioh Epifane (168 î. e. v.) a interzis aspru citania publică din Thora; în locul acestor citanii s'au ales capitole din Proroci, cari aveau oarecum acelaș cuprins cu *pericopele* respective. Rappaport crede însă („Erech Millin“ p. 167), că s'a introdus „Haftara“, pentru ca să se mențină auctoritatea prorocilor, căci dacă Antioh ar fi oprit citania din Thora, n'ar fi îngăduit nici citirea din Proroci. Citirea *Haftarei* eră un fel de prelegere religioasă (v. „Sabbath“ 115, a; Rași la „Sabbath“ 24, a; „Ghitin“ 60, a. Mas. „Soferim“ cap. 13 § 9—14. 14, § 1. „Mag. Abr.“ la „O. Ch.“ 429). Rugăciunile de *Haftara* au fost rând. de Onkeles pe la 3850—3900.

tu, Doamne D-zeul nostru, și adevărate sunt cuvintele tale, și niciun cuvânt din cuvintele tale nu se va întoarce îndărăt fără ispravă, căci un atotputernic împărat, adevărit și îndurată ești tu. Lăudat fii Doamne, atotputernicul adevărit prin toate cuvintele tale.

אֵתָהּ הוּא יי אֱלֹהֵינוּ וְנֶאֱמָר
דְּבָרָיו, וְדָבָר אֶחָד מִדְּבָרָיו
אֶחָד לֹא יָשׁוּב רִיקָם, כִּי אֵל
מֶלֶךְ, נֶאֱמָר וְנֶחֱמָן אֵתָהּ. בְּרוּךְ
אֵתָת יי הֵל טָמָאָן בְּכָל־דְּבָרָיו:

Indură-te de Sion, căci este casa vieții noastre, și sufletu-i obidit mântuiește-l în curând, în zilele noastre. Lăudat fii Doamne, înveselitorul Sionului prin fiii lui.

רַחֵם א על צִיּוֹן, כִּי הִיא בֵּית
חַיֵּינוּ, וְלַעֲלִיבַת נַפְשׁ תּוֹשָׁע
בְּמַתָּה, בְּיָמֵינוּ. בְּרוּךְ אֵתָהּ יי
מְשַׁמֵּחַ צִיּוֹן בְּבִנְיָהּ:

Invesește-ne Doamne, Dumnezeul nostru, prin Eliahu prorocul, robul tău, și prin împărăția casei lui David, unsului tău; să vie în curând, ca să se bucure inima noastră. Pe tronul lui să nu șearză un străin, și să nu moșteniască alți slava lui; căci pe numele tău cel sfânt i-ai jurat: că lumina lui nu se va stinge niciodată. Lăudat fii Doamne, pavăza lui David.

שְׂמַחֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ, בְּאַלְיָהוּ
הַנְּבִיא, עַבְדְּךָ, וּבְמַלְכוּת בֵּית
דָּוִד, מְשִׁיחֶךָ, בְּמַתָּה יְבֹא וְיִגְלֵל
לָבָנוּ. עַל־כֵּסֶאוֹ לֹא יָשֵׁב זָר,
וְלֹא־יִתְחַלּוּ עוֹד אֲחֵרִים אֶת־
כְּבוֹדוֹ. כִּי בְשֵׁם קִדְשְׁךָ נִשְׁבַּעְתָּ
לֹא שֶׁלֹא יִכָּבֵה נֹר לְעוֹלָם וָעֶד.
בְּרוּךְ אֵתָהּ יי מֶגֶן דָּוִד:

La Zila de Spășenie (יום הכיפורים) și zilelor de post (תענית) se fochiea ecl.

Altfel se mai adaugă una din binecuvântările ce urmează, și anume:

Sabbath și שבת חיל המועד קודם:

Pentru învățatură, și pentru slujbă, pentru proroci, și pentru ziua aceasta de Sabbath, ce ni-ai dat-o, Doamne Dumnezeul nostru, spre sfințenie, odihnă, slavă, și mărire;—pen-

עַל־תּוֹרָה, וְעַל־תְּעֻבָּדָה
וְעַל־הַנְּבִיאִים, וְעַל־יוֹם הַשַּׁבָּת
הַזֶּה, שֶׁנֶּתַתָּ לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ
לְתַשְׁבָּה, וְלִמְנוּחָה, לְקִבְּרָה

tru toate acestea, Doamne **וּלְתַפְאָרַת. עַל־הַכֹּל יי אֱלֹהֵינוּ**
 Dumnezeu nostru, îți mulțu- **אֲנֵהְנוּ מוֹדִים לְךָ, וּמְבָרְכִים |**
 mim ție, și te laudăm. Bine- **אוֹתָךְ. יִתְבָּרַךְ שְׁמֶךָ בְּפִי כָל־חַי,**
 cuvântat fie numele tău prin **תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד. בְּרוּךְ אַתָּה**
 gura a tot viul, pururea și în **יי מְבָרַךְ הַשֵּׁבֶת :**
 veci necurmați. Laudat fii
 Doamne, sfîntul Sabbatului.

(¹) זכות תל המוציא זכות אל זכות, שבעות, פסח

עַל־הַתּוֹרָה, וְעַל־הַעֲבוּדָה, עַל־הַתּוֹרָה Pentru Invăță-
 tură, pentru **וְעַל־הַנְּבִיאִים, וְעַל־יוֹם (הַשֵּׁבֶת)**
 slujbă, pentru proroci și pen- **תָּה וְעַל יוֹם**
 tru ziua (aceasta de Sabbath
 și pentru ziua) acestei

(la Paști:) *sărbători de Pesah,*

(פסח) חג המצות תהא

(la sârb. Săp- *sărbători de Șavuoth,*

(שבועות) חג השבועות תהא

(la Cugli:) *sărbători de Succoth,*

(קצות) חג הסוכות תהא

(la încheierea *sărbători de Așereth,*

(שבע שנים) חג העשרת תהא

ce-ni-ai dat-o, Doamne D-zei
 nostru, (spre sfîntenie și odihnă,
 spre bucurie și veselie, spre
 slavă și înăfrare; — pentru toate
 acestea, Doamne Dumnezeu
 nostru, îți mulțumim ție și te
 laudăm. Binecuvântat fie nu-
 mele tău prin gura a tot viul,
 pururea și în veci necurmați.
 Laudat fii Doamne, sfîntul
 (Sabbatului, al) lui Israel și al
 sărbătorilor.

שְׁנֵתֶךָ לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ (לְמַדָּה
וּלְמַנְחָה), לְשִׁשּׁוֹן וְלְשִׁמְחָה,
לְקִבוּד וּלְתַפְאָרַת: עַל־הַכֹּל יי
אֱלֹהֵינוּ, אֲנֵהְנוּ מוֹדִים לְךָ,
וּמְבָרְכִים | אוֹתָךְ. יִתְבָּרַךְ שְׁמֶךָ
בְּפִי כָל־חַי, תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד.
בְּרוּךְ אַתָּה יי מְבָרַךְ (הַשֵּׁבֶת) וְ
יִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים :

La Anul Nou: לראש השנה

עַל־הַתּוֹרָה, וְעַל־הַעֲבוּדָה, עַל־הַתּוֹרָה Pentru Invăță-
 tură, pentru **וְעַל־הַנְּבִיאִים, וְעַל־יוֹם (הַשֵּׁבֶת)**
 slujbă, pentru proroci (și pen-
 tru ziua aceasta de Sabbath)

¹) Pasajele între paranteze se țin numai Sabbath.

și pentru ziua aceasta de pomenire, ce ni-ai dat-o, Doamne Dumnezeul nostru, (spre sfințenie și odihnă,) spre slavă și mărire ;— pentru toate acestea, Doamne Dumnezeul nostru, îți mulțumim ție și te lăudăm. Binecuvântat fie numele tău prin gura a tot viul, pururea și în veci necurmați. Cuvântul tău este adevărat și neclintit de veci. Lăudat fii Doamne, împăratul peste tot pământul, sfințitorul (Sabbatului, al) lui Israel și a zilei de pomenire.

הָיָה וְעַל-יָיוֹם הַזֶּה וְהַזְכָּרוֹן הַזֶּה שְׁמִתָּ-לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ (לְקַדְשָׁהּ וְלִמְנוּחָהּ) לְכָבוֹד וְלִתְפָּאֲרֹת : עַל-הַכֹּל יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ וּמְבָרְכִים אֹתְךָ. וְיִתְבָּרַךְ שִׁמְךָ בְּכָל-יְמֵי תְמִיד לְעוֹלָם וָעַד. וְיִדְבָּרְךָ אֱמֶת וּבְרָכָה לְעַד. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ עוֹלָם הָאֱדוֹמִי מְבַרֵּשׁ (הַשָּׁבֹת וְ) יִשְׂרָאֵל יוֹם הַזְכָּרוֹן :

La slujba de dimineată a Zilei de Spășenie : לִיִּם הַבִּקְרִים בְּשַׁחֲרִית.

Pentru Invățătura, pentru slujbă, pentru proroci, (pentru ziua această de Sabbath,) și pentru această zi a iertării păcatelor, ce ni-ai dat-o, Doamne Dumnezeul nostru, (spre sfințenie și odihnă,) spre iertare, îngăduire, spășenie, spre a ierta într'ansa toate păcatele noastre, spre slavă și mărire ;— pentru toate acestea, Doamne Dumnezeul nostru, îți mulțumim ție și te lăudăm. Binecuvântat fie numele tău prin gura a tot viul, pururea și în veci necurmați. Cuvântul tău este adevărat și neclintit de veci. Lăudat fii Doamne, rege iertător și îngăduitor al păcatelor noastre, și al păcatelor poporului tău,

עַל-הַתּוֹרָה וְעַל-הַעֲבוּדָה וְעַל-הַנְּבִיאִים (וְעַל-יָיוֹם הַשָּׁבֹת) הָיָה וְעַל-יָיוֹם הַזֶּה שְׁמִתָּ-לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ (לְקַדְשָׁהּ וְלִמְנוּחָהּ) לְמַחֲיִלָּה וְלִסְלִיחָהּ וּלְכַפָּרָה וּלְמַחְלִיבוֹ אֶת-כָּל-עוֹנוֹתֵינוּ לְכָבוֹד וְלִתְפָּאֲרֹת : עַל-הַכֹּל יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ וּמְבָרְכִים אֹתְךָ. וְיִתְבָּרַךְ שִׁמְךָ בְּכָל-יְמֵי תְמִיד לְעוֹלָם וָעַד. וְיִדְבָּרְךָ אֱמֶת וּבְרָכָה לְעַד. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ מוֹחֵל וּסוֹלֵחַ לְעוֹנוֹתֵינוּ וּלְעוֹנוֹת עַמּוֹ בֵּית

casei lui Israel, și care faci să piară în fiecare an învinovă-
 țirile noastre, împărat peste tot
 pământul, sfințitorul (Sabbatu-
 lui, al) lui Israel și al Zilei de
 Spășenie.
 ויום הפחדים :

ברכת הקהל אחר קריאת התורה והתפלה לפני מוסף
 שבת בשבתו :

12. Binecuvântare¹⁾ pentru obște (în fiecare Sabbath fără deosebire).

1. *Rugăciune pentru mântuirea și dăinuirea lui Israel, pentru sprij-
 nirea învățătorei și a învățătorilor ei.*¹⁾

יקום פורקן מן־שמיא, Din cer să răsară יקום
 חנא, וחסדא, ורחמי, mântuire, har, pri-
 ință, îndurare, vieță îndelun-
 gată, hrană din belșug, ocro-
 tire cerească, sănătatea tru-
 tului și lumină spirituală, וסיעתא דשמיא, ובריות
 גופא ונהורא מעליא, גופא
 ורעא חיא וקימא, ורעא וי-
 די־לא־יפסוק ודי־לא־ יבטיל
 מפתגמי אוריתא, מפתגמי אוריתא, în-
 ווארטות ורבתות, vârtărilor și rabbinilor ob-
 למרן ורבנן חבורתא, למרן ורבנן חבורתא

¹⁾ „(O. Ch.“ 284). În epoca Templului al doilea erau în Ierusalaim și în Babilon două academii vestite, cari trăiau în cea mai bună înțelegere, trimițându-și reciproc cestiuni cazuislice spre rezolvare; în acesată epocă s'a redactat rugăciunea „lekum Purkan“. Deși numitele academii nu mai existau, totuși s'a menținut rugăciunea, fiindcă se mai găsește în acele localități un număr mare de Rabbini, cari se supun la tot felul de privațiuni numai pentru a face să înfloriască studiul legii divine. Rugăciunea בעיר קטן יהיה קרד שמה, ca aramedă, e compusă în limba aramedă, etc., pentru motivul arătat la pag. 24, nota 1, și este păstrată prețuind în originalul caldeu, ca și celelalte rugăciuni mai sus pomenite, în vederea vechimii lor îndepărtate (cf. „Sul. Aruch“ Or. Ch. § 102 „Mog. Abr.“ l. c. și § 62; Maim. „Hilch. Keriat Sh'm'a“, cap. 2; „Sefer

știlor cuvioase, din țara lui Israel și din Babel, maieștrilor propovăduitori ai cuvântului lui D-zeu, fruntașilor coreligionarilor risipiți, capilor de școală și judecătorilor în porți, *) tuturor ucenicilor și învățăceilor ucenicilor lor, și tuturor aceloră, cari se îndeletnicesc cu învățătură. Împăratul lumii să-i binecuvânteze pe ei, să rodniciască viața lor, să sporiască zilele lor și să

קְדִישָׁתָא, דִּי בְּאַרְעָא
יִשְׂרָאֵל וְדִי-בְבָבֶל,
לְרִישֵׁי כְּלָהּ, וְלְרִישֵׁי
גְּלוּתָא, וְלְרִישֵׁי מְתִיבְתָא
וְלְרִישֵׁי דִי בְּבֵא, לְכָל-
תַּלְמִידֵיהוֹן, וְלְכָל-
תַּלְמִידֵי תַּלְמִידֵיהוֹן,
וְלְכָל-מֶן-דְּעִסְקִין
בְּאַוּרֵיתָא: מְלַכָּא
דְּעֻלְמָא וְכָרָךְ יִתְהוֹן,
יַפִּישׁ תִּיּוּדוֹן, וְיַכְנִיחַ
יּוֹמֵיהוֹן וְיִתֵּן אֲרָכָא

Hassidim“ 785; Ierusalim „Roš ha-Šana“ cap. 4; Rappaport „Erech Millin“ 165). Următorii învățați și demnitari ai lui Israel sunt pomeniți în „Iekum Purkan“:—

1. רִישֵׁי כְּלָהּ — רִישֵׁי כְּלָהּ — era denumirea lunilor de încheiere ale ambelor semestre: semestrul de vară și cel de iarnă („B. Mešia“ 86, a; 97, a). Aceste două luni erau destinate pentru repetiția studiilor predate în școalele din Babilon, în cele cinci luni precedente („B. Bathra“ 157, b. Rašbam), și lumea din împrejurimi venia cu grămadă ca să ia parte la numitele prelegeri („Moed Katan“ 16, b). Aceste prelegeri, ținute în fața unui auditor numeros, erau punctele culminante ale studiului Legii din academiile Babilonului. *) Acela care s'a ilustrat la prelegerile lunilor-de-Kalla, fu numit רִישׁ כְּלָהּ, *maiestru de conferențe*; (cf. Fürst, „Culturgeschichte der Juden“ pag. 140—142). Lunile-de-Kalla erau: *Adar* și *Elul*.

2. רִישֵׁי גְּלוּתָא — era șeful politic al întregii populații israelite din Babilon, ca demnitatea de נָשִׂא în Palestina.

3. רִישֵׁי מְתִיבְתָא — רִישֵׁי מְתִיבְתָא *consensus dis-*
cipulorum.

4. רִישֵׁי דְּבֵינֵי דִּי כְּבָא — erau Judecătorii în porți, adică președinții tribunalelor. Ei au fost demnitarul cel mai înalt al israelitenilor din Babilon. (Fürst, „Culturgeschichte“, pag. 249).

*) Ca amintire slabă sunt prelegerile talmudice, cari se țin până în ziua de astăzi în unele comunități la שְׁבַת הַקָּהָל și שְׁבַת שְׂדֵה (v. „O. Ch.“ 429 „M. A“).

1) *Poarta* orașelor orientale era sediul *justiției* și teatrul negocierilor private și publice.

prelungiască anii lor. Și să fie mântuiți și scăpați de orice nevoie, și de orice întâmplare rea. Domnul cel din ceruri fie scutul lor în toată vremea și în tot ceasul. Și să zicem : Amin !

לשְׁנֵיהֶן. וְיִתְפָּרְקוּן
וְיִשְׁתַּבְּחוּ מִן־כָּל־עָקָר
וּמִן־כָּל־מַרְעִין בְּיִשְׁרָאֵל.
מִן־דִּי־בִשְׁמִיָּהּ יְהִי
בְּסַעֲדָהֶן כָּל־זְמַן וָעֵד.
וְנֹאמַר, אָמֵן :

2. Rugăciune pentru obște.

(Când cliereva se roagă în particular, suprimă următoarele două rugăciuni).

יְיָ. Din cer să răsără
mântuire, hăr, pri-
ință, îndurare, viață înde-
lungată, hrană din belșug,
ocrotire cerească, sănătatea
trupului, lumină spirituală,
urmași plini de viață și
statornici, urmași pentru cari
să nu înceteze și să nu
piară preceptele Invățătu-
rei — acestei întregi obști
cuvioase, celor mari și celor
mici, pruncilor și femeilor.
Împăratul lumii binecuvân-
teze-vă, rodniciască viața
voastră, sporiască zilele voa-
stre, și prelungiască anii voș-
tri. Și să fiți mântuiți și

יְקוֹם פְּדוּתָן מִן־שָׁמַיָּהּ
חֲנּוּן, וְחַסְדָּא, וְרַחֲמֵי
וְחַיֵּי אֲרוּכִי, וּמְזוּנֵי רוּיָח,
וּסְעִיפָא דְשָׁמַיָּהּ, וּבְרִיּוֹת
גּוֹפָא, וְגִהּוֹרָא מַעֲלִיָּה,
וְרַעָא חַיָּא וְקוֹמָא, וְרַעָא
דִּי־לֹא־יִפְסוּק וְדִי־לֹא־
יִבְטוּל מִפְּתָנֵי אֲוִרִיתָא,
לְכָל־קְהָלָא קְדִישָׁא
הָדִין, רַבְּרֵיָא עִם
וְעֲרֵיָא, טַפְּלָא וְנָשִׂיָּא :
מַלְכָּא דְעֻלְמָא יְבָרַךְ
יְחַכּוּן, וְפִישׁ חַיִּיכוּן,
וְיִסְגֵּיָא יוֹמֵיכוּן, וְיִתֵּן
לְאַרְכָּא לְשָׁנֵיכוּן.
וְיִתְפָּרְקוּן וְיִשְׁתַּבְּחוּ

scăpați de orice nevoie, și de orice întâmplare rea. Domnul cel din ceruri fie scutul vostru în toată vremea și în tot ceasul. Și să zicem: Amin.

מִן-כָּל-עֲקָא, וּמִן-כָּל-מַרְעִין בִּישׁוֹן. מֶרֶן דִּי-בִשְׁמַיָּא יְהֵא בְּסַעֲדָכוֹן כָּל-זְמַן וְעַדָּן. וְנֹאמַר: אָמֵן.

13. Binecuvântare pentru obște.

Acela ce a binecuvântat pe părinții noștri Abraham, Iŭthak și Iakob, binecuvânteze toată această obște cuvioasă, precum și toate obștile cuvioase; binecuvânteze pe acești bărbați, pe femeile lor, pe fiii și fiicele lor și tot ce e al lor. Binecuvânteze pe acei ce întemeiază Sinagogi pentru rugăciune, pe acei ce vin într'ânsele pentru a se ruga, pe acei ce dau lumânări pentru luminat și vin pentru Kidduş și Havdala.²⁾ Binecuvânteze pe acei ce dau pâine drumeților, milostenie săracilor, și pe toți acei ce se îndeletnicesc într'un mod conștiințios cu trebile obștei. Atotsfântul, lăudat fie el, răsplătească-li după meritul lor, depărteze de la dânsii orice boală, tămăduiască trupul lor, ierte-li toate păcatele lor, și trimească spor și belsug în toate lucrurile mâinilor lor, precum și tuturor fraților lor, în Israel. Și să zicem: Amin!

מִי שֶׁבֵּרַךְ אֲבוֹתֵינוּ אַבְרָהָם, יִצְחָק וְיַעֲקֹב, הוּא יְבָרֵךְ אֶת-כָּל-הַקָּהָל הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה, עַם כָּל-קְהֵלוֹת הַקִּדְשׁ. הֵם, וּבְנֵיהֶם, וּבְנֵיהֶם וּבְנֵיהֶם וּבְנֵיהֶם לְהֵם; וְמִי שֶׁמִּנְחִידִים בְּמִי קִנְסִיזִת לְחַפְלָה, וְמִי שֶׁבָּנוֹס בְּתוֹכָם לְהַתְפַּלֵּל, וְמִי שֶׁנֹּתְנִים גֶּר לְמֹאזָר וְיוֹן לְקִדְוֶשׁ וְלִסְבִּדָּלָה. וּפֶת לְאוֹרְחִים, וְעִדְקָה לְעֹנִיִּים, וְכָל-מִי שֶׁעוֹסְקִים בְּצָרָה צָבוּר בְּאַמְנוּנָה. הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, יִשְׁלַם שְׂכָרָם, וְיִסִּיר מֵהֶם כָּל-מַחֲלָה, וְיִרְפָּא לְכָל-גּוּפָם, וְיִשְׁלַח לְכָל-עֹנִים, וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל-מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם, עַם כָּל-יִשְׂרָאֵל אֲחֵיהֶם. וְנֹאמַר: אָמֵן.

¹⁾ Din timpul Gaonimilor. ²⁾ Vin pentru binecuvântare la înfrarea și ieșirea Sabbatului și a sărbătorilor.

14. RUGĂCIUNE ¹⁾

pentru Rege, Casa Domnitoare și
Înaltul Guvern.

תפלה

בעד שלום המלך ומלכותו.

(In picioare).

Doamne, carele dai Izbândă regilor și stăpânire principilor, a cărui împărăție este împărăția tuturor veacurilor; Tu, care ai scăpat pe David, robul tău, de sabia pelrei, care ai făcut cale prin mare și cărare în apele puternice, binecuvântează, păzește, ocrotește, ajută, înalță, mărește și fă să prospere pe Majestatea Sa

הנותן תשועה למלכים, וממשיך להם מלכותו, מלכות כל-עולמים. הפוצה את-דוד, עבדו, מחרב רעה, הנותן פנים הרה וקמים עינים נתיבה, הוא יברך, וישמור, וינצור, ויעזר, וירומם, ויגדל, וינשא למעלה את-המלך.

FERDINAND I,

Regele României,

pe Majestatea Sa

פרדיננד הראשון

מלך רומניה, ירום הודו

והנבירה המפוארה המלכה

MARIA,

Augusta noastră Regină,

pe AA. LL. RR. Principele

CAROL și Principesa ELENA,
Moștenitorii Tronului, împreună cu
toți membrii ilustrei familii regale.

מאריא

ירום הודו

ואת הנסיך יורש עצר בקרל

ואשת ברתו הרוממה אלגנא עם כל-בני משפחתם הרמה והנשגבה:

Regele Regilor! Indreptează privirile tale asupra lor din slântul tău lăcaș, mântulește-i de orice strămtorare și mahnire, dăruiește-li o viață îndelungată, și împlinește dorințele lor spre fericire.

מלך מלכי המלכים, השקיפה עליהם ממעון קדשך, מקל-צרה וגבול תצילים, ארך ימים תשיעם, וכל-משאלותיהם טלא למטובה:

¹⁾ Numeroase pasaje din sf. Scriptură și din Talmud, ne învață ca să dovedim, în toate ocaziunile credinței, supunerea, venerațiunea și iubirea noastră către Suveranul țării, și că la fiecare slujbă obștească să ne rugăm pentru sănătatea și fericirea sa, precum și pentru mărirea și propășirea Patriei; v. „Iirmiahu“ 29, 7; „Pildele“ lui Solomon 20, 28; 21, 1; 24, 21; „Ezra“ 6, 10; Talm. „Aboth.“ 3, 2; „Iuma“ 69, a, „Bava Bathra“ 54, a; Talm. „Berachoth“ 58, a; „Menach.“ 98, a; „Sanhed.“ 11, a; 48; b; 49, a; „O. Ch.“ cap. 224, § 9, etc.

Trimite sfântul tău ajutor tuturor miniștrilor și funcționarilor țării, cari lucrează pentru binele scumpul noastre Patrie.

Fie plăcute cuvintele gurei noastre și cugetul inimei noastre înaintea ta, Doamne, stânca noastră și izbăvitorul nostru.

AMIN.

שלח עזרך מקדש על-כל-הספנים והפקידים המנהלים להחזיק טובת המדינה הנקרה:

יהי לראון אמרי פיני והגיון לבני לקדך יי צורנו וגאלנו. אמן:

תפלה ליום הולדת המלך.

15. Rugăciune pentru ziua nașterii M. S. Regelui.

Ziua nașterii M. S. Regelui se serbează în cele mai multe Sinagogi ale comunităților israelite din țară după următorul program. 1) Se cântă יהי היום עידה יי. 2) Se recitează Psalmii 21, 61, 100, 112, 117, 149. 3) Predică ocazională. 4) Scoaterea sulurilor Thorei. 5) Rugăciune pentru Rege și Patrie. 6) Imnul național. 7) Hallelu-le, Ps. 150. 8) קריש תלמי. Tot astfel se urmează și la celelalte sărbători Domnești, când se oficiază un Te Deum (תודה-השם להלל). (In picioare).

Dumnezeule cel veșnic, Stăpânitorul lumii Tu, care din înălțimea tronului tău îndreptezi privirile tale către cer și pământ; Tu, prin a căruia bunăvoință regii sunt aleși și chemați a conduce popoarele cu înțelepciune, dreptate și adevăr; Tu, în a căruia mână este puterea și țărila d'a mări și întemeia totul; din sfântul tău lăcaș, o Doamne, trimite binecuvântarea, sprijinul și ajutorul tău:

Majestății Sale

FERDINAND I,
Regele României

אלהים חיים ומלך עולם, המנביתו לשכר, המשפילי לראות בשמים ובארץ: אשר מפיך מלכים ומלכו ומידך למנו מטה עזי, שקט מישור לנהל לאמים בצדק ובמשפט ובמשרים: אשר בך פת ובבירה לגדל ולחזק לכל: שהקדפה ממעון קדשך, ובך נשזור ובצור באישון את-אדונינו

פרדיננד הראשון

Amin. אמן:

Revărsă asupra lui toate harurile cerești.

Amin. אמן:

Dăruiește-i o viață lungă în fericire și-l apără de vrăjmașii săi și ai țării.

Amin. אמן:

Depărtează de la el obida și necaz și smulgește necurmat slava tronului său.

Amin. אמן:

הרם עליו מארבות שמך, שקט ויבדוקיך בארץ בנעימים וקחי והקדש פתחיו קמיו מקל-צרה ונגזל הצידה עמדת המלחמה נצח המבטחה

Adăpostește-l în umbra aripelor tale și întinde peste dânsul cortul păcii. Amin.

Fă ca lumina ta să-l călăuziască, ca adevărul și dreptatea să-l însoțiască pururea. Amin.

Fă ca puterea sa să crească neîncelat, și binecuvântează pe toți membrii ilustrei familii regale. Amin.

Fă ca Țara să înfloriască la umbra păcii și ca armonia să domniască între toți locuitorii ei. Amin.

Fie plăcute cuvintele gurei noastre și cugetul inimii noastre, înaintea ta, Doamne, stânca noastră și izbăvitorul nostru. Amin.

נא הסתמךו בצל כנפך, ופרוש עליו סבת שלומך. אמן.

אורך ועורך תפה ונדרווי הסדר ואמת תמיד ונצרוהו. אמן.

תקרו ואמצוהו יי אלהינו ותרך כל-משפחת בית מלכנו. אמן.

בארצנו רב שלום ויחביו וישביו לעד וישכנו לבטח. אמן.

יהיו לראון אמרי פיננו ותהיון לבנו לפניה יי צורנו וגואלנו. אמן.

16. Psalm pentru Rege la serbări anumite.

Ps. 21.

לקנאח מלכנו. Măiestruului cântăreț. Psalm al lui David.

למנאח מזמור לדוד:

Doamne, de puterea ta se bucură regele, și de ajutorul tău, cât de mult se veseleşte! Dorința inimii sale i-ai împlinit-o, și de cererea buzelor sale nu l'ai lipsit pe dânsu. Sela! Căci îl întâmpini pe el cu binecuvântările fericirei, îi pui pe cap cununa de aur. Vieață cerut-a de la tine, și i-ai dat-o; lungimea zilelor în veacul veacului. Mare e slava lui prin ajutorul tău,

יי בעזך ישמח-מלך, ובישועתך, מדהוגל מאד: תאנת לבו נתתה לו, ונאשרת שפתינו בלמענת, סלה: כיה תקדמנו ברכות טוב, תשית לראשו עמדת פז: היום אשאל ממך, נתתה לו, ארך ימים עולם וגד: גדול כבודו בישועתך, הוד וקדר תשנה עליו: כיה תשיתוהו ברכות לעד, תסבדו בשמחה את-פניו: כיה המלך במלך ביי ובחסד גדיון בל-ימוט: תמא ירך לכל-אביהו ומינה תמא שגאך: תשיתמו,

mărire și strălucire, pui **בְּתִנּוּר אֵשׁ לָעֵת פְּנִיָּה יְיָ בְּאִפּוֹ**
 peste dânsu. Că tu îl faci **יְבַלְעֵם וְתֹאכְלֵם אֵשׁ: פְּרִיָּמֹ**
 drept binecuvântare în veci, **מֵאַרְצָן תִּאֲבֹד, וְזֶרְעֹם מִבְּנֵי**
 îl înveselești cu bucurie **אָדָם: כִּי־נָטוּ עֲלֶיךָ רָעָה, הִשְׁבֵּנוּ**
 înaintea feței tale. Căci re- **מִזְמֹרָה בְּלִי־כֹלִי: כִּי תִשְׁתַּמֵּן**
 gele se încrede în Dumne- **שָׁכֶם, בְּמִיתְרֶיךָ תְּכַנֵּן עַל־**
 zeu, și cu mila celui Prea- **פְּנִיָּהֶם: וְיָמָּה יְיָ בְּעֶזְדִּי נִשְׁרָה**
 înalt nu se va clăti. **וְנִזְמְרָה בְּבוֹדְתֶךָ:**

În cea din urmă zi de **יָסְנִי עֲצָתָא וְיֹם כְּפֹר, שְׁבָעָתָא דְּכִסָּף**, a doua zi de **הַקֹּדֶשׁ תִּשְׁמַחַת לְשִׁמּוֹת** urmează aici **הַקֹּדֶשׁ תִּשְׁמַחַת לְשִׁמּוֹת**.

17. Vestirea lunii noue. **בְּרַבַּת הַחֹדֶשׁ.**

Rugăciune pentru viață, binecuvântare și pace.¹⁾

Când în cursul săptămânii e Lună Nouă, (ראש ה'ש), se anunță această Sămbăta precedentă, după citania din Thora.

Înainte de a se vesti Luna Nouă, se zice următoarea rugăciune:

(Obște, în picioare.)

יהי רצון מלפניך, יי **יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, יְיָ**
 אלהינו ואהי אבותינו **אֱלֹהֵינוּ וְאֵהִי אֲבוֹתֵינוּ**
 שתחדש עלינו את- **שֶׁתַּחֲדֹשׁ עָלֵינוּ אֶת־**
 החודש החדש לטובה **הַחֹדֶשׁ הַחֹדֶשׁ לְטוֹבָה**
 ולברכה. ותתן לנו **וְלִבְרָכָה. וְתִתֵּן לָנוּ**
 חיים ארוכים, חיים **חַיִּים אֲרוּכִים, חַיִּים**
 של-שלום, חיים של- **שֶׁל־שְׁלוֹם, חַיִּים שֶׁל־**
 טובה, חיים של ברכה, **טוֹבָה, חַיִּים שֶׁל־בְּרָכָה,**
 חיים של-פרנסה, חיים **חַיִּים שֶׁל־פְּרִנְסָה, חַיִּים**
 של-הלוץ עצמות, חיים **שֶׁל־הִלּוּץ עֲצָמוֹת, חַיִּים**

¹⁾ De Rab, 4003 d. l. z. l. Talm. „Berachoth“ 16, b.

D-zeu și cu frică de păcat, o viață scutită de rușine și de umilire, o viață prosperă și cinstită, o viață în care să fim pătrunși de dragoste pentru Invățătură și de temere de D-zeu, o viață în care să împliniască Domnul dorințele inimei noastre spre bine, (în meritul rugăciunilor făcute de mulțime).
Amin! Sela!

שֵׁשׁ בָּהֶם יֵרָאֵת שָׁמַיִם
וְיֵרָאֵת חֲטָא תַּיִם שְׁאִין
בָּהֶם בּוֹשָׁה וּבְלִמָּדָה
חַיִּים שֶׁל־עֵשֶׂר וּבְבוּדָה
חַיִּים שֶׁתְּהִי כָּנוֹ אֶהְבֵּת
תּוֹרָה וְיֵרָאֵת שָׁמַיִם
חַיִּים שֶׁיִּמְלֹא יְיָ מִשְׁאֲלוֹת
לְבָנוֹ לְטוֹבָה (בְּזֻכוֹת
תְּבִלּוֹת רַבִּים). אָמֵן סֵלָה.

Oficiantul:

מי Acela care a făcut minuni străbunilor noștri și i-a izbăvit din robie spre slobozenie, să ne izbăviască în curând și pe noi, și să adune pe răsfirații noștri, din cele patru colțuri ale pământului, ca întregul Israel să fie întovărășit.—
L'aceasta să zicem: Amin!

מִי שֶׁעָשָׂה נִסִּים
לְאַבּוֹתֵינוּ, וְגָאֵל אוֹתָם
מִעֲבָדוֹת לְחֵרוֹת, הוּא
וְגָאֵל אוֹרְחֵנוּ בְּקָרוֹב,
וְיִקְבֹּץ נִדְחֵינוּ מֵאַרְבַּע
כַּנְפוֹת הָאָרֶץ, חֲבֵרִים
כָּל־יִשְׂרָאֵל. וְנֹאמַר, אָמֵן:

Oficiantul ia sfânta Thora în brațul drept, se îndreptează cu fața către obște și vestește după indice{lunea de mai jos:

Luna Nouă (cutare) va fi în ziua (cutare). Deă Dumnezeu ca să vie pentru noi și pentru întregul Israel spre bine.

רֹאשׁ הַחֹדֶשׁ

— גִּסְטֵן — אֵיר — סִינֵן — תַּמְזוֹ — (כְּנֶהֱם) אָב — אֶלּוּל —
— מַחְשָׁשׁוֹן — כֶּסֶל — טֵבֵת — שְׁבַט — אָדָר (אָדָר רֵאשׁוֹן —
— אָדָר שֵׁנִי).

יְהוָה

Pentru 2 zile:

(D. & L.) מָחַר בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן וּלְמַחֲרָתוֹ
בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי
(L. & M.) בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי וּלְמַחֲרָתוֹ בַּיּוֹם
הַשְּׁלִישִׁי
(M. & M.) בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וּלְמַחֲרָתוֹ בַּיּוֹם
הָרְבִיעִי
(M. & J.) בַּיּוֹם הָרְבִיעִי וּלְמַחֲרָתוֹ בַּיּוֹם
הַחֲמִישִׁי
(J. & V.) בַּיּוֹם הַחֲמִישִׁי וּלְמַחֲרָתוֹ בַּיּוֹם
הַשֵּׁשִׁי
(V. & S.) בַּיּוֹם הַשֵּׁשִׁי וּלְמַחֲרָתוֹ בַּיּוֹם
שֶׁבַת קֹדֶשׁ
(S. & D.) בַּיּוֹם שֶׁבַת קֹדֶשׁ וּלְמַחֲרָתוֹ
בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן

הבאים

Pentru 1-zl:

(Duminecă) מִתְּחַר בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן
(Luni) בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי
(Marți) בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי
(Miercuri) בַּיּוֹם הָרְבִיעִי
(Joi) בַּיּוֹם הַחֲמִישִׁי
(Vineri) בַּיּוֹם הַשֵּׁשִׁי
(Sabbath) בַּיּוֹם שְׁבַת קֹדֶשׁ

הבא

עֲלֵינוּ וְעַל כָּל-יִשְׂרָאֵל לְטוֹבָה.

Oficiantul își întoarce fața spre sfântul Chivot.
(Obstea, apoi Oficiantul:)

תְּהִי־לָנוּ Reînnoiască-o Atot-
sfântul—lăudat fie
el—pentru noi și pentru tot
poporul său, casa lui Israel,
spre viață și pace, spre
bucurie și veselie, spre mân-
tuire și mângăiere. Și să
zicem: Amin.

יִתְחַשְׁהוּ תִּקְדּוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא, עָלֵינוּ וְעַל כָּל-עַמּוֹ
בֵּית יִשְׂרָאֵל, לְחַיִּים
וְלִשְׁלוֹם, לְשִׁשּׁוֹן
וְלִשְׁמִחָה, לִישׁוּעָה
וְלִנְתִּיחָה. וְנֹאמַר, אָמֵן:

În multe comunități se recitează **על קריאת** În fiecare Sabbath, însă **nu** **הקשה קשר קרב** și **מקטט**. **פירוש קדול** **והן** **שבת קדש**, **שבת ראש חודש** de la **הקשה קשר קרב** până după **עשרה ימים** de la întâia zi după sărbătoarea de **קרב** inclusiv; asemenea **nu** se zice în cele șapte zile după nuntă, când cei de curând căsătorii e de față, **nici** când se face o ceremonie de circumciziune, nici la vestirea Lunii Noue, cu excep-

În ziua zilelor de קִסְיָה (de la a două zi de Pesah până la Şavuoth). În Praga însă se recitează această rugăciune la binecuvântarea ce se face cu prilejul reînnoirii lunii lui Av. În unele comunităţi se zice אַב קִרְחָס cu începerea de קִסָּה până la שְׁבַעַת şi de la 17 Tamuz până la 9 Av şi în sărbătorile, când se face rugăciunea la pomenirea morţilor (הַקִּבְרֹת נְפֻשֹׁת).

פְּקֻדַּת מִסְרֵי נַפְשָׁם עַל קִדְּשַׁת הַשֵּׁם.

18. Ploasă aducere aminte de martirii lui Israel. ⁽¹⁾

(În pictoare).

אב הַרְחֵמֵם, שְׁכֵן מְרוֹמִים
 Tu, care tronezi
 în regiunile eterice, adu-ţi a-
 minte în nemărginita ta indu-
 rare de cei cuvioşi, drepti şi
 virtuosi, de sfintele obşti, cari
 au suferit martiriul pentru sfin-
 ţirea numelui tău. Adu-ţi aminte
 de aceşti credincioşi şi iubii,
 atât de devotaţi, cari, uniţi în
 viaţa lor, au rămas nedespăr-
 ŷiţi în faţa morţii, şi cari, cu
 sprintenă vulturului şi cu pu-
 terea leului s'au grăbit d'a
 îndeplini voia Creatorului şi
 dorinţa Plăsmuitorului lor. Po-
 meneşte-i, Doamne, spre bine,
 împreună cu ceilalţi drepti ai
 pământului, şi răsbună sângele
 vărsat al robilor tăi, după cum
 e scris în Legea lui Moşe, omul
 lui D-zeu: „Neamurilor, cu
 chiote slăviţi poporul său; căci
 Domnul răsbună sângele ro-
 bilor săi; el pedepseşte cu
 răsbunare pe vrăjmaşii săi, şi
 poporul său ispăseşte pământul
 său.” ⁽²⁾ Şi prin robii tăi, prorocii,
 e scris precum urmează: „Şi
 voui răsbună sângele, pe care
 nu l'am răsbunat încă, şi Dom-

אב הַרְחֵמֵם, שְׁכֵן מְרוֹמִים
 בְּרַחֲמֵי הַעֲצוּמִים, הוּא יִפְקֹד
 בְּרַחֲמִים, הַחֲסִידִים וְהַיֹּשָׁרִים
 וְהַתְּמִימִים, קְהֵלוֹת הַקִּדְּשׁ
 שֶׁמִּסְרוּ נַפְשָׁם עַל קִדְּשַׁת הַשֵּׁם.
 הַנִּצָּחִים וְהַנֶּעֱמִים בְּחַיֵּיהֶם,
 וּבְמוֹתָם לֹא נִפְרְדוּ מִקְּשָׁרֵם
 קָלוּ וּמַאֲרִיזוֹת נִבְרָו, לַעֲשׂוֹת
 רְצוֹן קוֹנֵם וְהַפִּין צִירָם: יִזְכְּרוּ
 אֱלֹהֵינוּ לְמוֹדָה, עִם־שָׂאֵר צַדִּיקֵי
 עוֹלָם, וְיִזְכְּרוּם נִקְמַת דָּם עֲבָדָיו
 הַשְּׁפוּדִ: בְּכָתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה,
 אִישׁ הָאֱלֹהִים, הִרְגִּינוּ גּוֹיִם עֲמוֹ,
 כִּי דָם־עֲבָדָיו יִקָּוֶם. וְנִקְם יִשְׁכַּח
 לְעַד, וְכָפַר אֲדָמָתוֹ עֲמוֹ: וְעַל־
 יְדֵי עֲבָדָיו, הַקְּבִיאִים, בְּרֹתוֹב
 לֵאמֹר. וְנִקְמֵתִי דָמָם לֹא־נִקְמֵתִי

⁽¹⁾ „O. Ch.“ 284.) Această rugăciune a fost compusă pe vremea cru-
 clatelor pentru martirii lui Israel, 4856—4906.

⁽²⁾ „Deut.“ 32, 43.

nul va tronă în Sion¹⁾ Iar în sfintele Scripturi e zis: „De ce să zică popoarele: unde este Dumnezeu lor? Facă-se cunoscut între neamuri, înaintea ochilor noștri, răsbunarea sângelui vărsat al robilor tăi²⁾ Și Scriptura mai zice: „Tu, care răsbuni sângele nevinovat, îți vei aduce aminte de ei, și nu vei uita gemetele celor smeriți³⁾ Și iarăș e zis: ⁴⁾ „El judecă pe păgâni — moviloaie de leșuri — sfărâmă capii multor țări. Din pârau bea în cale; de aceea își rădică capul⁵⁾

בְּיָי שֶׁבֶן בְּצִיּוֹן: וּבְכִתְבֵי הַקֶּדֶשׁ נֶאֱמָר, לָמָּה | וְאָמְרוּ הַגּוֹיִם, אַיָּה אֱלֹהֵיהֶם; יִדְעוּ בַּגּוֹיִם, לְעֵינֵינוּ, נִקְמָתוֹ דְּמֵי-עַבְדֶּיךָ הַיִּשְׁפוּרָה: וְאָמְרוּ, בְּרִדְרֵשׁ דְּמִים | אֹתָם זָכְרִי, לֹא-שָׁכַח צַעֲקַת עַנְוִים: וְאָמְרוּ, יְדִין בַּגּוֹיִם, מְלֶאכְרֵי גִוְיוֹת, מִחֵן רֹאשׁ עַל-אֶרֶץ רַבָּה: מִגִּבּוֹר בְּהִרְדֵּךְ יִשְׁתָּר, עַל-בֵּן יָרִים רֹאשׁ:

1) „Ierl.¹ 4, 21. 2) „Ps.² 79, 10.

3) „Ps.³ 9, 13. 4) „Ps.⁴ 110, 6—7.

5) După cum am arătat mai sus, această rugăciune este consacrată martirilor, cari au suferit moartea pentru a conserva credința lor și a glorifica pe unicul D-zeu. Adesca am auzit zicându-se, că apelurile la răsbunarea divină, pe cari le întâmpinăm aci, n'ar corespunde cu spiritul secolului, și n'ar mai avea nici un sens pentru noi. „Asupra cui vroii ca „să cază răsbunarea? Oare slăntă noastră Lege nu zice: *Flul nu va purta vina tatălui*” („Iehezkel¹ 18, 20); și dacă strămoșii noștri au fost „cum câteva veacuri, chinuți, torturați pentru credința lor, urmașii cruzilor prizonieri trebuie oare să fie pedepsiți pentru atrocitățile pe cari ei le condamnă?” Nu, fără îndoială; și aceia, cari vorbesc astfel uită, că bărbaiți cari au compus rugăciunile noastre nu s'au gândit niciodată la aceasta. Piosii și învățații părinți ai Sinagogii au cunoscut foarte bine Legea; și ei știau că Dumnezeu a zis prin organul prorocilor săi: „Flul „nu va purta vina tatălui, nici tatăl nu va purta vina fiului; cuvioșia cu-viosului asupra lui va fi, și nelegiulnea nelegiuitului asupra lui va fi. Și „nelegiuitul, întorcându-se de la toate păcatele sale, ce le-a făcut, și păzind toate legile mele și făcând cuviință și dreptate, trăi-va, nu va muri” („Iehezkel², 18, 20—21; cf. „Deut.³ 24, 16; II „Regi⁴, 14, 6). Astfel ei n'au dat niciodată cuvântului נקם, foarte scuzabil în gura lor, decât înțelesul unei răsbunări morale, și noi, repetându-l, nu-l dăm mai multă însemnătate. Singura satisfacțiune ce ei cereau, și pe care noi o cerem așisderea, este trimiterea liberatorului anunțat de proroci; este stabilirea înfrângerii între toate popoarele, care a fost promisă; este cultul unic dat D-zelui „unu” în acest templu, despre care Domnul a zis prin organul prorocului său: „Casa mea va fi o casă de rugăciune pentru toate popoarele” („Ierl.⁵ 56, 7). Iată ce vream, iată ce cerem în toate rugăciunile noastre, și nu ne temem a proclama aceasta în fața lumii întregi.

19. Cântec la rugăciunea de Musaf pentru Sabbath și sărbători.

Versele introductive Ps. 84, 5; Ps. 144, 15. 1)

אֲשֶׁר יוֹשְׁבֵי בֵיתְךָ, עוֹד יִהְיֶה לְךָ, סֶלָה:
אֲשֶׁר הָעַם, שָׁכְנָה לֹא אֲשֶׁר הָעַם, שְׂוִי אֱלֹהֵי:

Atofbunătaea lui Dumnezeu.

Ps. 145.

תִּהְיֶה לְדוֹד. אֱלֹהֵינוּ מִלְכֵךְ, וְאַבְרָכָה. שְׁמֶךָ לְעוֹלָם וָעֶד:
בְּכָל-יָמִים אֲבָרְכָךָ, וְאֶהְיֶה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם וָעֶד: גְּדוֹל יי וּמַהֲלָל מְאֹד,
וְלִגְדָלְתָּ אֵין חֲקָר: דָּוִד וְשִׁבְחָה מַעֲשֶׂיךָ, וּגְבוּרָתְךָ וְגִידוֹ: הֵנֵר כְּבוֹד
דִּתְךָ, וְדַבְרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ אֲשִׁיחָה: וְעֹזוֹ נִרְאָתֶיךָ יִאֲמְרוּ, וְגִדְלָתְךָ אֲסַפְּרָה:
וְכִי רַב-שׁוֹכֶךָ וְנִינְיָ, וְצִדִּיקְתָּךְ יִגְנֹנִי: חֲנוּן וְרַחֵם יי אֶתְּךָ אֲפִים וְגִדְל־
חֶסֶד: טוֹב־י לְכָל, וְרַחֲמֵינוּ עַל-כָּל-מַעֲשֵׂיו: יוֹדֶה יי כָּל-מַעֲשֵׂיךָ, וְחַסְדֶּיךָ
יִבְרָכְיָה: כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יִאֲמְרוּ, וּגְבוּרָתְךָ יִדְבְּרוּ: לְהוֹדִיעַ לְכָל הָאָדָם
כְּבוֹדֶיךָ, וְכְבוֹד הַדָּר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל-עַלְמִים, וּמִשְׁלֹתְךָ
בְּכָל-דָּוִד וָדָר: סוֹמֵךְ יי לְכָל-הַנִּפְלְאִים, וְזֹקֵף לְכָל-הַכְּפוּפִים: עֲלֵנִי כָל
אֱלֹהִים וְשִׁבְחֵי, וְאֶתְּךָ נִתַּן לְךָ אֶת-אֲבָלִים בְּעֵתוֹ: פּוֹתֵחַ אֶת-יָדְךָ, וּמַשְׁבִּיעַ
לְכָל-חַיֵּי רִצּוֹן: צְדִיק יי בְּכָל-דְּרָכָיו, וְחֶסֶד בְּכָל-מַעֲשָׂיו: קָרוֹב יי לְכָל-
קִרְאוֹ, לְכָל אִשָּׁר יִקְרָאָהּ בְּאֵמֶת: רִצּוֹן-יִדְּאֵיו יַעֲשֶׂה, וְאֶת-שׁוֹעֲתָם יִשְׁמַע
וְיִשְׁעֵם: שׁוֹמֵר יי אֶת-כָּל-אֲהָבָיו, וְאֶת כָּל-הַרְשָׁעִים יִשְׁמַד: תִּהְיֶה לְךָ
יי יִדְבַר-פִּי, וְיִכְרֹךְ כָּל-פִּשָּׁר שֶׁם קָנָשׁוּ לְעוֹלָם וָעֶד: ² וְאַנְחֵנוּ אֲבָרְכָךָ
יְהִי מַעֲשֶׂה וְעֵד עוֹלָם הַלְלוּיָהּ:

Sabbath înainte de Luni, Jol și Luni, oficiantul la sufarile Thorei în mână și zice următorul mi שבך pentru acei ce postesc:

מי שבך אבותינו אברהם, יצחק, ויעקב, משה, ואהרן, דוד ושלמה, הוא
מי שבך אבותינו אברהם, יצחק, ויעקב, משה, ואהרן, דוד ושלמה, הוא
מי שבך אבותינו אברהם, יצחק, ויעקב, משה, ואהרן, דוד ושלמה, הוא
מי שבך אבותינו אברהם, יצחק, ויעקב, משה, ואהרן, דוד ושלמה, הוא
מי שבך אבותינו אברהם, יצחק, ויעקב, משה, ואהרן, דוד ושלמה, הוא
מי שבך אבותינו אברהם, יצחק, ויעקב, משה, ואהרן, דוד ושלמה, הוא
מי שבך אבותינו אברהם, יצחק, ויעקב, משה, ואהרן, דוד ושלמה, הוא
מי שבך אבותינו אברהם, יצחק, ויעקב, משה, ואהרן, דוד ושלמה, הוא
מי שבך אבותינו אברהם, יצחק, ויעקב, משה, ואהרן, דוד ושלמה, הוא
מי שבך אבותינו אברהם, יצחק, ויעקב, משה, ואהרן, דוד ושלמה, הוא

1) Traducerea versetelor introductive, a Psalmului 115 și a versetului final, vezi pag. 46. 2) "Ps." 115, 18.

Joia și Lunia. Drept răsplată, Atot-sfântul — lăudat fie — li va păzi și-i va scăpa de orice strămtoare și nevoie, de orice plagă și boală, și va trimite spor și belșug în toate lucrurile mâinilor lor, și va primi rugăciunile lor, și va auzi cererile lor, cu acele ale întregului Israel, frații lor. Și să zicem: Amin!

שְׁנֵי וְחֲמִישֵׁי וְשִׁנִּי בַשָּׁבָר זֶה הַקֶּבֶד
יִשְׁמְרוּ וְיִצְלִחוּ מִכָּל צָרָה וְיִצְיָקוּ
וּמִכָּל גֵּנֶה וּמִחֶלְדִּי וְיִשְׁלַח בְּרָכָה
וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם וְיִקְבֹּל
מִפְּלוֹתֵיהֶם וְיִאֲזִין שְׁעוֹתֵיהֶם עִם כָּל
יִשְׂרָאֵל אֲחֵיהֶם. וְנֹאמַר אָמֵן:

20. Punerea Thorei în sfântul Chivot. הַכְנֶסֶת סֵפֶר תּוֹרָה.

(In pictoare).

1. Oliciantul, ținând Thora în brațul drept, se îndreptează spre Chivot și zice:

יְהִלְלוּ אֶת־שֵׁם יְיָ כִּי־נִשְׁבַּח שְׁמוֹ לְבָדוֹ.

Obșteea răspunde:

חֲזֹרוּ עַל־אֶרֶץ וְשָׂמִים: וְיִרְם קָרֵן לַעֲמֹ
תְהִלָּה לְכִלְי־חֲסִידָיו לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל עִם קָרְבֹ
הַלְלוּיָהּ:

2. Sabbath, sau dacă sârbătoarea cade într-o zi de Sabbath, se zice următorul psalm în timpul când se duce sfânta Thora la Chivot.

Ps. 29.

(²) מִזְמֹר לְדָוִד. הָבוּ לַיהוָה בְּנֵי אֱלֹהִים. הָבוּ לַיהוָה כְּבוֹד
נְעִזוּ: הָבוּ לַיהוָה כְּבוֹד שְׁמוֹ. הִשְׁמַחֲוּ לַיהוָה בְּהִרְגֵת
קִדְשׁ: קוֹל יְהוָה עַל־הַמַּיִם. אֱלֹהֵי־כְבוֹד הָרָעִים: יְהוָה עַל־
מַיִם רַבִּים: קוֹל־יְהוָה בַּקֶּת. קוֹל יְהוָה בְּהָרִם: קוֹל יְהוָה
שֹׁבֵר אֲרָזִים, וְיִשְׁבֹּר יְהוָה אֲרֵי־אֲרָזֵי הַלְבָנוֹן: וְיִרְקֹדֶם
כְּמוֹ־עֲגֹל לְבָנוֹן וְשָׂרִיזֵן כְּמוֹ בְּנֵי־אֲמִים: קוֹל־יְהוָה הֹצֵב
לְהַבֹת אֵשׁ: קוֹל יְהוָה וַחֲיֹל מִדְבָר, וַחֲיֹל יְהוָה מִדְבָר
קִדְשׁ: קוֹל יְהוָה וַחֲזֹלֹל אֵילֹת, וַיַּחֲשֹׁף יַעֲרֹת. יִבְהִיבֹלוּ
כָּל־אֲמֹר כְּבוֹד: יְהוָה לַמִּבּוֹל יִשָּׁב, וַיִּשָּׁב יְהוָה מִלֶּךְ
לְעוֹלָם: יְהוָה עִז לַעֲמֹ וַיִּמָּן יְהוָה. וְכִרְךָ אֶת־עַמֻּם בַּשִּׁלֹם:

¹) „Ps.” 148, 13, 14. Traducerea, vezi pag. 117.

²) Traducerea Psalmului 29, vezi pag. 168-169; trad. „Ps.” 24, pag. 117.

2. Când sărbătoarea cade în zilele săptămânii¹ se zice:

Ps. 24.

לְדוֹד, מִזְמוֹר. לַיְיָ הָאֲדָמָן וּמִלֹּאזָה, תִּבְלֹל וַיִּשְׁכְּבִי בָהּ. כִּי-
 הוּא עַל-יָמִים יֹסְדֶהָ, וְעַל-נְהֻרוֹת יִכְוֶנֶנָּה: מִיַּעֲלֶה בְּהַר-יִי.
 וּמִרִיקוֹם בְּמָקוֹם קָדְשׁוֹ: נָקִי בַפִּים וּבְרֹאֲלֵב, אֲשֶׁר לֹא-
 נָשָׂא לִשְׂוֹא נַפְשִׁי, וְלֹא נִשְׁפַּע לְמַרְמָה: יֵשֶׁא בְרָכָה מֵאֵת
 יְיָ, וְצִדְקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: יֵשְׁעוּ: זֶה הוּא ה'רִשׁוֹ, מִבְּקִשֵּׁי פָנָיו,
 יַעֲקֹב סֵלָה: שָׂאוּ שְׁעָרִים רְאשֵׁיכֶם, וְהַנְּשָׂאוּ פִתְחֵי עוֹלָם,
 וְיָבֹא מֶלֶךְ. חֲבָבוֹד: מִי־זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד, יְיָ עֲזֹז וְגִבּוֹר, יְיָ
 גִבּוֹר מִלְחָמָה: שָׂאוּ שְׁעָרִים רְאשֵׁיכֶם, וְשָׂאוּ פִתְחֵי עוֹלָם,
 וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד: מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד, יְיָ צְבָאוֹת,
 הוּא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד. סֵלָה:

3. Versete biblice ca încheiere la „Citania din Thora”.

Când se pune Thora în הקדש (sfântul Chivot), se zice: 1)

2) וּבִנְהֹתָ יִמְרֵי שׁוֹבָה יְיָ רַבּוּת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: 3) קוּמָה יְיָ לִמְנוּחֶיךָ,
 אַתָּה וְאַרְזֶנְךָ: פִּדְיֶיךָ יִלְבָּשׁוּ אֲדָמָה וְחִטִּיךָ יִבְגְּנוּ: פֶּעַבְדֶּךָ דָּוִד, שִׁבְחֶךָ,
 אֱלֹהֵי־שֹׁב פָּנֵי מִשְׁחֶיךָ: 4) כִּי לָקַח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם, תּוֹרַתִי אֱלֹהֵי־עֲבֹדֵי
 עִיר־תִּימִם הוּא לַפְּחֻזִּים בָּהֶם, וְחִמְקֶיךָ מֵאֲשֶׁר: דְּרָכֶיךָ דְּרֹב־נֶשֶׁם, וְכָל-
 נְחִיבוֹתֶיךָ שְׁלוֹם: 5) הִשִּׁיבֵנו יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְנִשְׁוֹבָה, חֲדָשׁ יָמֵינוּ בְּקֶדֶם:

Oficiantul recitează **Sam. Kaddiș**, pag. 59.

תַּפִּילַת מוֹסַף לְשַׁבָּת וּלְשַׁבַּת רֵאשִׁי הַדָּשׁ.

21. Rug. de Musaf pentru Sabbath și p. Sabbath de Roș Hodeș.⁶⁾

În zilele de sărbătoare se zice rugăciunea de Musaf (rugăciunea de adaos) consacrată fiecărei din aceste sărbători. Sabbath de Hol ha-Moed se zice rugăciunea de Musaf din zilele de sărbătoare.

Rugăciunea de șapte pentru Musaf, care urmează aei, se zice în ziua de Sabbath și când Sabbathul este în același timp și Luna Nouă (Roș Hodeș).

„Deut.” 32, 3.) כִּי שָׁם יְיָ אֶקְרָא, הָבֹז לֹלֵל לֹאֲלֹהֵינוּ:

„Ps.” 51, 17.) אֲדַבֵּר שִׁפְתֵי תַפִּילָה, וְפִי יְגִיד תְּהִלָּתְךָ:

1. Dumnezeu scutul părinților. אֲבוֹתַי

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאַלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אֲבֹרָהִם,

1) Traducerea, vezi pag. 118. 2) „Numeri” 10, 36. 3) „Ps.” 132, 8—10. 4) „Pilde” 4, 2; 3, 18, 17. 5) „Piâng.” 5, 21. 6) De Synagoga Magna, 3414. Traducerea și notele, vezi pag. 71—75.

אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל
עֲלִיּוֹן. גּוֹמֵל חַסְדִּים טוֹבִים וְקֹנֵה הַכֹּל וְיוֹזֵר הַסְּדֵי אֲבוֹת,
וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבָנֵי בְנֵיהֶם, לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאֶרֶץ: 1

in Sabbatul de pocăință, זָכְרָנוּ לַחַיִּים, מֶלֶךְ תָּפִין פְּסִיִּים, וְקִרְבָּנוּ

בְּקִסְרֵי חַיִּים, לְמַעַן, אֱלֹהִים חַיִּים:

מֶלֶךְ, עוֹזֵר, וּמוֹשִׁיעַ, וּמִגֵּן, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מִגֵּן אֲבֹתֵינוּ:

2. Alotputernicia lui Dumnezeu. גְּבוּרָתוֹ

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם, אֲדֹנָי מַתְּנָה מַתִּים אַתָּה, רַב לְהוֹשִׁיעַ:

(Iarna se zice:)

(1) מְשִׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם:

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד, מַתְּנָה מַתִּים בְּרַחֲמִים רַבִּים, סוֹמֵךְ
נוֹפְלִים, וְרוֹפֵא חוֹלִים, וּמַתִּיר אֲסוּרִים, וּמְקַיֵּם אֲמוּנָתוֹ,
לִישְׁנֵי עֶפֶר, מִי בְּמִוֶּה, בְּעַל גְּבוּרָתוֹ, וּמִי דוֹמָה לָךְ, מֶלֶךְ,
מַמְיָת וּמַתְּנָה, וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה:

(In Sabbatul de pocăință)

מִי בְּמִוֶּה, אֵב בְּרַחֲמִים, וְזָכַר יַצְרֵי לַחַיִּים, בְּרַחֲמִים:

וְנִאֲמַן אַתָּה לְהַחְיֹת מַתִּים, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מַתְּנָה מַתִּים: (*)

(*) קִרְשָׁה שֶׁל מוֹסָף לְשַׁבָּת וּלְיָמִים טוֹבִים.

Keduša rugăciunei de Musaf pentru Sabbath și sărbători. 2)

(Oficiantul): שְׁמִי בְּעִירְיָךְ Să te slăvim

și să te sfîn-

șim, ca ceata slăvitoare a sfinților
Serafim, cari vestesc solemn nu-
mele tău întru sfințenie, căci
astfel a fost scris de prorocul tău:
Și unul strigă către altul și zice:

חַי וְעֹרֵךְ וְנִקְרִישָׁךְ פֶּסֶד שִׁים

שְׂרָפֵי קִדְשֵׁי הַמִּקְדָּשִׁים שְׂמָךְ בְּקִדְשֵׁי

בְּתוֹב עַל-יָד נְבִיאָךְ וְקִרָא זֶה אֵל-

זֶה, וְאָמַר:

1) Cu începerea de Musaf de „S'mini Atereth“ până la Musaf de
întâia zi de Pesah inclusiv. M. „Taanith“ 1. de Ellezer b. Hyrkaroth 3853.

2) קִרְשָׁה רְבָה Sfințirea lui D-zeu la recitarea cu glas tare a oficiantului.— Cu intercalarea învățăturii fundamentale a lui Israel, drept pomenire
din epoca persecuțiunii sub regele persan Jezdagerd pe la 4300.— Menț.
„Sof.“ 17, 12; v. comentariul lui Iosef Caro la Tur „O. Ch.“ 423; „E. M.“
art. iezdagerd, pag. 37.

3. Sfințirea lui Dumnezeu. קדשת השם.

(La rugăciunea ce se face încef).

אָתָּה קָדוֹשׁ, וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ, וּקְדוּשֵׁים בְּכָל-יָוִם, וּבְכָל-יָוֶה,
סִלָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:
(In Sabbatul de pochină) הַמִּלֵּךְ הַקָּדוֹשׁ:

„Kedușă” (Sfințirea lui Dumnezeu).

קִיּוּם קָדוֹשׁ | קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ „Sfânt!
sfânt! este Domnul oștirilor!
plîn e tot pământul de slava
lui”¹⁾ צְבָאוֹת, מְלֹא כְּלֵי-הָאָרֶץ בְּבוֹדוֹ:

חֲזֵן בְּבוֹדוֹ מְלֵא עוֹלָם, מִשְׁבְּרָיו שׁוֹאֵלִים מָה לָּךְ, אֵינָה מְקוֹם בְּבוֹדוֹ.
לְעַמָּתָם בְּרוּךְ יֵאמְרוּ:

קִיּוּם בְּרוּךְ בְּבוֹדֵי מְמֻקְמוֹ: „Lăudată
fie slava
Domnului prin atotprezența
ei!”²⁾

חֲזֵן מְמֻקְמוֹ הוּא יִקֵּן בְּרַחֲמִים, וְיַחֲזִין עִם, הַמִּתְקַדְּשִׁים שְׁמוֹ עָרֵב וְהִקְרִי, בְּכָל-
יָוִם תְּמִיד, פְּעֻמָּתָם בְּאַהֲבָה שְׁמַע אֲמָרִים:

קִיּוּם שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד:
„Ascultă, Israel! Dom-
nul, Dumnezeul nostru, Dom-
nul unul este!”³⁾

חֲזֵן אֶחָד הוּא אֱלֹהֵינוּ, הוּא אֱבִינוּ, רִוּא מְלִיכָנוּ, הוּא מוֹשִׁיעֵנו, וְהוּא נִשְׁמָעֵנוּ בְּרַחֲמָיו שְׂגִית לְעֵינֵי כָל-חַיִּי,
לְהוֹת לָכֶם לְאֵלִים:

קִיּוּם אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם: „Eu sunt
Domnul
Dumnezeul vostru!”⁴⁾

(In zilele de sărbătoare, se adaugă):
חֲזֵן אֲדִיר אֲדִירָנוּ, יְיָ אֲדוֹגֵינוּ, מְהֵרָה אֲתוּפֶנִּיכֵנוּ, אֲתוּפֶנִּיכֵנוּ
nostru scut, Doamne, Stăpânul

¹⁾ „Ies.” 6, 3. ²⁾ „Iezek.” 3, 12. ³⁾ „Deut.” 6, 4. ⁴⁾ „Num.” 15, 41.
⁵⁾ Numal în zilele de sărbătoare (יום טוב) se adaugă pasajul: אֲדִיר אֲדִירָנוּ.

4. Binecuvântare la sfînșirea zilei. קְדַשַׁת הַיּוֹם.

Pentru Sabbath:

תְּבַנְנָה שַׁבָּת, רָצִיתָ תְּבַנְנָה
 Sabbath, ai bine
 primit jertfele lui. Tu ai
 poruncit amănuntele lui, im-
 preună cu rânduilele liba-
 ִּיּוֹנִים. אַתָּה עִם סְדוּרֵי
 ִּיּוֹנִים. אַתָּה עִם סְדוּרֵי
 ִּיּוֹנִים. אַתָּה עִם סְדוּרֵי

Pentru Sabbath de Roș-Hodeș:

אַתָּה Tu ai plăsmuit lumea
 ta din obârșie, și ai să-
 vârșit lucrul tău în ziua a
 șapteia. Tu ne-ai iubit, ai fost
 binevoitor nouă, și ne-ai ră-

„Keduș” (Sfînșirea lui Dumnezeu).

nostru! cât de puternic e numele
 tău în tot pământul.²⁾ Va veni
 ziua în care Domnul va fi împărat
 peste tot pământul, atunci Domnul
 va fi *anul* și numele lui *Unul*.³⁾

(Oficiantul:) Și în cărțile
 tale eclesfin-

te e scris precum urmează:

(Obștean și Ofic.) יְמִלֶּךְ.

יְמִלֶּךְ יְיָ לְעוֹלָם, אֱלֹהֵינוּ.

*Domnul în veci, Dumnezeu
 tău, Sione! din neam în neam.
 Hallelu-la.*⁴⁾

(Oficiantul:) לְדוֹר וְדוֹר
 neam vesti-vom

mărire ta, și în veci necurmați
 slăviți-vom slăvirea ta. Lauda ta,
 o Dumnezeu nostru, nu va înceta
 niciodată din gura noastră, căci
 un împărat atotputernic, mare și
 slănt ești tu. Lăudat fi! Doamne,
 atotsfinte Dumnezeule!⁵⁾

אֲדִיר שְׁמֶךָ בְּכָל-הָאָרֶץ. וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ
 עַל-כָּל-הָאָרֶץ. בַּיּוֹם הַהוּא יְיָ יְיָ
 אֱלֹהֵינוּ וְשֵׁמוֹ אֶחָד:

הָיוּ יוֹדְכֵינוּ קוֹשֶׁה כְּתוּב לְאִמֵּר:

יְיָ לְעוֹלָם, אֱלֹהֵינוּ.
 צִוִּינוּ לְדוֹר וְדוֹר, הַלְלוּהָ:

הָיוּ לְדוֹר וְדוֹר בְּגִיד גְּדִלָּהּ, וְלִבְנֵינוּ
 נִצְחִים קִדְשָׁתָם וְקִדְשֵׁינוּ. וְשִׁבְחָהּ וְלִבְנֵינוּ
 מְשִׁינֵינוּ לֹא יִמָּשֶׁה לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי אֵל
 מֶלֶךְ, גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אַתָּה: בְּרוּךְ אַתָּה
 יְיָ הָאֵל (בְּשֵׁשׁ: טַהֲלֵל) הַקָּדוֹשׁ:

1) Fiecare cuvânt din textul ebraic începe cu o literă după ordinea
 inversă a alfabetului. Rugăciunea corespunde cu cultul jertfelor din tim-
 purile străvechi („Abuderham” 64). Jertfele despre cari e vorba aci, ea și
 în alte pasaje, sunt înlocuite azi cu rugăciuni; cf. pag. 15 nota 1.

2) „Ps.” 8, 10. 3) „Zeh.” 14, 9. 4) „Ps.” 146, 10.

5) În Sabbathul de pocăință: *atotsfinte Impărate.*

moștenii cinstite; acei ce gustă dintr'ânsul, se învrednicesc de nemurire; și acei ce iubesc așezămintele sale, și-au ales mărirea. Încă din Sinai ne-ai însărcinat cu păzirea lui, și ne-ai poruncit, Doamne D-zeul nostru, de a aduce în această zi jertfa de adaos (Musaf), precum i se cuvine Sabbatului.

כבוד וגחלו. טועמיה
חיים וכו. וגם האוהבים
דבריה, גדלה בחרו.
אז מסיני נצטוו עליה
ותצוננוי אלהינו להקריב
בה קרבן מוסף, שבת
בראנו:

יהי Fie deci voia ta,
Doamne Dumnezeu
nostru, și Dumnezeuul părin-

יהי רצון מלפניך, יי
אלהינו ואלהי אבותינו

Pentru Sabbath de Roș Hodeș:

dicat peste toate neamurile de alte limbi, căci tu ne-ai sfințit prin poruncile tale, ne-ai apropiat, o Regele nostru! de slujba ta, și ne-ai chemat după marele și sfântul tău nume. Așa ne-ai dat Doamne, Dumnezeuul nostru, cu dragoste, zilele de Sabbath spre odihnă, și cele de Lună Nouă spre spășenie. Dar fiindcă am păcătuit înaintea ta, atât noi, cât și părinții noștri, s'a surpat cetatea noastră, și s'a pustiit Sanctuarul nostru; mărirea noastră a pierit, și smulsă fu strălucirea de pe casa vieții noastre (Sion). Nu putem deci să ne îndeplinim datoritiile noastre în casa ce ți-ai ales-o, în casa cea mare și sfântă, ce poartă numele tău, din pricina puterei ce s'a deslănțuit în potirva Sanctuarului tău. Fie dar voia ta, Doamne Dumnezeuul nostru, și Dumne-

ורומקננו מברכה לשונות,
וקדשקננו במצותיך, וקרבקננו
מלפניך לעבודתך, ושמך הגדול
והקדוש עלינו קראת: ותמיד
לנו יי אלהינו פאחדה שבתות
למנוחה וראשי חודשים לכפרה.
ולפי שחטאנו לפניך, אנהנו
ואבותינו חרבה עירנו ושם
בית מקדשנו. וגלה יקרנו וגשל
כבוד מבית חיינו, ואין אנחנו
יכולים לעשות חובותינו בבית
העדותך, בבית הגדול והקדוש,
שנקרא שמך עליה מפני הוד
שגשגתלחה במקדשך: יהי רצון
מלפניך, יי אלהינו ואלהי

ților noștri, ca să ne duci
cu bucurie în țara noastră,
și să ne sădești în plaiurile
noastre. Acolo îți vom aduce
jertfele noastre îndatorite:
cele zilnice (*Temidim*) după
rânduiala lor, și adaosele
(*Musafim*) după întocmirea
lor; chiar și adaosul acestei
zile de Sabbath, îl vom face
și-l vom aduce înaintea ta
cu dragoste, după porunca
voinței tale, precum ne-ai

שְׂתַעֲלֵנוּ בְּשִׂמְחָה
לְאַרְצֵנוּ וְתַטְעֵנוּ
בְּגִבּוּלֵנוּ. וְשֶׁם נַעֲשֶׂה
לְפָנֶיךָ אֶת־קִרְבָּנוֹת
חֻבּוֹתֵינוּ, תְּמִידִים
בְּסֻדְרָם, וּמוֹסָפִים
בְּהִלְכָתָם: וְאֶת־מוֹסַף
יוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה, נַעֲשֶׂה
וְנִקְרִיב לְפָנֶיךָ בְּאַהֲבָה,
כַּמִּצְוַת רְצוֹנְךָ, כְּמוֹ

Psaltru Sabbath de Roș Hodeș:

zeul părinților noștri, ca să ne
duci cu bucurie în țara noas-
tră, și să ne sădești în plaiu-
rile noastre. Acolo îți vom
aduce jertfele noastre îndato-
rite; cele zilnice (*Temidim*)
după rânduiala lor, și adaosele
(*Musafim*) după întocmirea lor;
chiar și adaosele acestei zile
de Sabbath, și acestei zile de
Luna Nouă, le vom face și le
vom aduce înaintea ta cu dra-
goste, după porunca voinței tale,
precum ne-ai prescris în Invă-
țătura ta, prin Moșe, robul tău,
din gura slavei tale, după cum
glăsuiește:

וּבְיוֹם וּבְיוֹם. Și în ziua Sabbatu-
lui: doi miei de căte
un an fără cusur, și două ze-
cimi de lămura făinei, pentru

אֲבוֹתֵינוּ, שְׂתַעֲלֵנוּ בְּשִׂמְחָה
לְאַרְצֵנוּ וְתַטְעֵנוּ בְּגִבּוּלֵנוּ. וְשֶׁם
נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת־קִרְבָּנוֹת
חֻבּוֹתֵינוּ, תְּמִידִים בְּסֻדְרָם,
וּמוֹסָפִים בְּהִלְכָתָם: וְאֶת־מוֹסַף
יוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה, וְיוֹם רֵאשִׁית
הַחֹדֶשׁ הַזֶּה, נַעֲשֶׂה וְנִקְרִיב
לְפָנֶיךָ בְּאַהֲבָה, כַּמִּצְוַת רְצוֹנְךָ,
כְּמוֹ שֶׁצִּוִּיתָנוּ עָלֵינוּ בְּתוֹרָתְךָ,
עַל־יְדֵי מֹשֶׁה, עַבְדְּךָ, מִפִּי
כְּבֹרְךָ, בְּאַמּוֹר:

וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנֵי קִבְּשִׁים
בְּגִישָׁה תְּמִימִים, וְשְׁנֵי עֶשְׂרִים

prescris în învățătura ta, prin Moșe, robul tău, din gura slavei tale, după cum glăsuiește :

„Și în ziua Sabbatului : doi miei de câte un an fără cusur, și două zecimi de lămura făinei, pentru jertfa de pâine, frământată cu untdelemn, și libațiunea cuvenită. Aceasta este arderea detot pentru fiecare Sabbath, afară de ardereadetot necurmată cu libațiunea ei”.¹⁾

וביום השבת, שני־כבשים בני־שנה תמימים ושני עשרנים סלת, מנחה, בלולה בשמן, ונסקו : עלת שבת בשבת, על־עלת התמיד ונסקה :

Pentru Sabbath „de Roș Hodeș :

jertfa de pâine, frământată cu untdelemn, și libațiunea cuvenită. Aceasta este ardereadetot pentru fiecare Sabbath, afară de ardereadetot necurmată cu libațiunea ei”.²⁾ Iată prescrierea pentru fiecare jertfa de Sabbath; aceea pentru jertfa de astăzi este precum urmează :

„Și la începutul lunilor voastre să aduceți arderedetot Domnului: doi viței tineri și un berbec, șapte miei de câte un an, fără cusur. Și darul lor de pâine și libațiunea lor precum s'a zis : trei zecimi (de Efa) pentru fiecare vițel, două zecimi pentru berbec, și o zecime de fiecare miel ; iar vin după libațiunea cuvenită. Și un șap de ispășenie, și cele două jertfe zilnice după întocmirea lor”.³⁾

סלת, מנחה, בלולה בשמן, ונסקו : עלת שבת בשבת, על־עלת התמיד ונסקה : זרה קרבן שבת, וקרבן היום פאמור :

ובראשי חודשיכם תקריבו עלה ליה פרים בני־בקר שנים ואיל אחד, כבשים בני־שנה שבעה, תמימים : ומנחהם ונסקהם במדבר, שלשה עשרנים לפי, ושני עשרנים לאיל, ועשרון לבבש, ויין בנספו ושעיר לבשר ושני תמידים בהלקחתם :

¹⁾ „Numeri” 28. 9. ²⁾ „Num.” 28. 9. ³⁾ „Num.” 28, 11.

יִשְׁמְחוּ Bucure-se de împărăția ta, cei ce păzesc Sabbathul și-l numesc desfătare; fie ca poporul care sfințește Sabbathul, cu toți să se sature și să se desfăteze cu bunătățile tale; căci ziua a șaptea ți-a plăcut ție și ai sfințit-o; podoaba zilelor ai numit-o, în amintirea faptelor urzirei.

יִשְׁמְחוּ בְּמַלְכוּתְךָ.
שְׂמֵרֵי שַׁבָּת וְקֹרְאֵי עֲנֵג.
עִם אֶמְקַדְשֵׁי יִשְׂרָאֵל.
כָּלֵם יִשְׁבְּעוּ וְיִרְעַנְגוּ
מִטּוֹבָךְ. וּבְשִׁבְעֵי רְצִיָּתְךָ
בּוֹ וְקֹדֶשְׁתּוֹ חֲמִדַּת
יָמִים אֶתוֹ קָרָאתִי וְכָר
לַמַּעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית:

Pentru Sabbath de Roș-Hodeș:

יִשְׁמְחוּ Bucure-se de împărăția ta, cei ce păzesc Sabbathul și-l numesc desfătare; fie ca poporul, care sfințește Sabbathul, cu toți să se sature și să se desfăteze cu bunătățile tale; căci ziua a șaptea ți-a plăcut ție și ai sfințit-o; podoaba zilelor ai numit-o, în amintirea faptelor urzirei.

יִשְׁמְחוּ בְּמַלְכוּתְךָ שְׂמֵרֵי
שַׁבָּת וְקֹרְאֵי עֲנֵג. עִם אֶמְקַדְשֵׁי
יִשְׂרָאֵל כָּלֵם יִשְׁבְּעוּ וְיִרְעַנְגוּ
מִטּוֹבָךְ. וּבְשִׁבְעֵי רְצִיָּתְךָ
בּוֹ וְקֹדֶשְׁתּוֹ חֲמִדַּת יָמִים אֶתוֹ
קָרָאתִי וְכָר לַמַּעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית:

אלהינו ¹⁾ אלהינו
și Dumnezeu părin-
ților noștri! Fie-ți plăcută odihna
noastră, și înoiește pentru noi
în această zi de Sabbath, luna
aceasta, spre bine și belșug,
spre bucurie și veselie, spre
mântuire și mângăiere, spre
hrană și îndestulare, spre viață
și pace, spre îngăduirea gre-
șelilor și spre lertarea păcate-
lor (și spre ispășenia fărde-

אלהינו ואלהי אבותינו רצה
בְּמִנוּחֵינוּ וְחַדֵּשׁ עָלֵינוּ כִּיּוֹם
הַשַּׁבָּת הַזֶּה אֶת־הַחֹדֶשׁ הַזֶּה.
לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה לְשִׂשׁוֹן
וּלְשִׂמְחָה לִישׁוּעָה וּלְהַקְמָה
לְפָרֶקֶסָה וּלְכֻלְקָלָה לְחַיִּים
וּלְשָׁלוֹם לְמַהֲרֵית הַמָּסָה
וּלְסִלִּימַת עֵין (בְּשֵׁנִית הַבֹּיֹר) וּלְכַפֵּרַת

¹⁾ Această rugăciune cuprinde 12 cereri făcând aluziune la cele 12 luni ale anului:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, Dumnezeul nostru
 și Dumnezeul pă-
 rinților noștri! Fie-ți plăcută
 odihna noastră! Sfințește-ne
 prin poruncile tale, și dă-ne
 să avem parte de învățatura
 ta; satură-ne de bunătatea
 ta și veselește-ne cu măn-
 tuirea ta; și curăță inima
 noastră, ca să-ți slujiască ție
 cu credință; și dă-ne de
 moștenire, Doamne, Dum-
 nezeul nostru, cu dragoste
 și bunăvoință, Sabbathul tău
 cel sfânt, ca să se odih-
 niască într'ânsul Israel, sfin-
 țitorul numelui tău. Lăudat
 fii, Doamne, sfințitorul Sab-
 batului.

רָצָה בְּמִנוּחָתָנוּ. קִדְּשָׁנוּ
 בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְתַן חֵלְקֵנוּ
 בְּתוֹרָתְךָ. שְׂבַעֲנוּ
 מִטוֹבְךָ, וְשִׂמְחָנוּ
 בִּישׁוּעָתְךָ. וְטַהַר לִבֵּנוּ
 לְעִבְדוֹךָ בְּאַמֶּת. וְהִנְחֵילָנוּ
 יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרַצוֹן
 שַׁבָּת קִדְּשֶׁךָ, וְיִגְוָחוּ בְּךָ
 (ב.) וְיִשְׂרָאֵל, מִקִּדְּשֵׁי
 שְׁמֶךָ: בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ
 מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת:

5. Restatornicirea Sionului. עֲבֹדָה.

רָצָה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבְתַפְלָתָם, וְהִשָּׁב אֶת-
 הָעֲבֹדָה לְדָבִיר בֵּיתְךָ, וְאֲשֵׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם, בְּאַהֲבָה
 תִּקְבֹּל בְּרַצוֹן, וְתִהְיֶה לְרַצוֹן תָּמִיד עֲבֹדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ:

Pentru Sabbath de Roș Hodeș :

פֶּשַׁע, כִּי בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּהִרְתָּ
 מִכָּל-הָאֲמֹת, וְשַׁבָּת קִדְּשֶׁךָ
 לָהֶם הוֹדַעְתָּ, וְחֲקִירְתָּ אֲשֵׁי חֲדָשִׁים
 לָהֶם קִבַּעְתָּ. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ
 מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת, וְיִשְׂרָאֵל, וְאֲשֵׁי
 חֲדָשִׁים:

legilor,²⁾ căl pe poporul tău
 Israel l'ai ales dintre toate nea-
 murile, lui l'ai făcut cunoscut
 sfânta ta zi de Sabbath, și le-
 gile lunilor noue lui le-ai în-
 tocmi. Lăudat fii, Doamne,
 sfințitorul Sabbathului, al lui Is-
 rael și al lunilor noue. -

1) Traducerea, vezi pag. 82-89.

2) Se adaugă într'un an visect (embolismic), adică când anui are luna
 complementară de יָמִים începând de la luna חֲשָׁן până la יָמִים inclusiv.

Urmarea rugăciunii a 5-a.

וּתְחַזְּנָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבָה לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים: בְּרוּךְ אַתָּה יי
הַמְחִיז וְשִׁבְּרָתוֹ לְצִיּוֹן:

6. Rugăciune de mulțumire. הודאָה.

מזדים וְרָבָן:

מזדים. Când oficiantul repetă
sive obstea încet, plecându-se: 1)

מזדים אָנְחֵנוּ לָךְ, שְׁאֵתָה
הוּא יי אֱלֹהֵינוּ וְאַלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי כָל-בָּשָׂר,
וְיִצְרָנוּ וְיִצָּר בְּרַחֲמֵיךָ,
בְּרַכּוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ
הַיְּקָדוֹשׁ, וְהַקְדוּשָׁה עַל
שְׁמִי הַיְּחִידָנוּ וְהַיְּחִידָנוּ בְּ
תַחֲנוּנֵנוּ וְהַתְּחַנּוּנֵנוּ וְהַתְּאַסּוּרָה
בְּלִי הַיְּחִידָנוּ לְמַצּוֹת קֹדֶשְׁךָ,
לְשִׁמּוֹר תְּקִיף, וְלַעֲשׂוֹת
רְצוֹנֵךָ, וְלִשְׁבֹּד בְּדָבָר
שְׁלָם, עַל-שְׁאֵנֵנוּ מִזִּדִּים
לָךְ. בְּרוּךְ אַל טוֹדָאוֹת:

מזדים אָנְחֵנוּ לָךְ, שְׁאֵתָה הוּא יי
אֱלֹהֵינוּ וְאַלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד.
עוֹד תִּינֵנוּ מִן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא
לְדוֹר וָדוֹר. נִזְדָּה לָךְ וְנִסְפָּר תְּהִלָּתָךְ.
עַל-חֲסִינוּ הַמְסוּרִים בְּיָדְךָ, וְעַל
נִשְׁמוֹתֵינוּ הַמְּקוּדָּוֹת לָךְ, וְעַל-נִסְיָה
שְׁבָב־לָנוּ עֲמָנוּ, וְעַל גַּפְלֵאוֹתֶיךָ
וְטוֹבוֹתֶיךָ, שְׁבָב־לָנוּ עֲרֵב וְקָרִיב
וְצָהָרִים: הַטּוֹב, כִּי לֹא-הָלֹוּ רַחֲמֶיךָ.
וְהַמְרַחֵם, כִּי לֹא-הִמּוּ חֲסִדֶיךָ,
מֵעוֹלָם כְּתִינוּ לָךְ:

Urmarea rugăciunii de mulțumire.

2) וְעַל-בָּלָם יתְּפָרֵךְ וְיִתְרוֹמֵם שְׁמֶךָ, מִלְּבָנֵי תְּמִיד לְעוֹלָם
וָעֶד: In Sabbathul de pocăință) וְכַתוּב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל-בְּנֵי בְּרִיתְךָ:
וְכָל הַחַיִּים יוֹדוּךָ, סֶלָה, וְיִהְיוּ אֶת-שִׁמְךָ בְּאַמֶּת. הוּא
יִשְׁוּעָנוּ וְעִזְרָתֵנוּ סֶלָה. בְּרוּךְ אַתָּה יי הַטּוֹב שְׁמֶךָ, וְלָךְ
נָאָה לְהוֹדוֹת:

Binecuvântarea preoșilor. 3) בְּרַכַּת כֹּהֲנִים.

Oficiantul:

אֱלֹהֵינוּ וְאַלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, בְּרַכְנוּ בְּבִרְכָּה מְשֻׁלֶּשֶׁת פְּתוּחָה, הַבְּתוּבָה
עַל-יְדֵי מִשְׁהַ עֲבָדְךָ הַתְּאַסִּירָה מִסִּי אֶחָד וְכָל בְּנֵי כֹהֲנִים, עִם קֹדֶשְׁךָ בְּאַמֶּת:

על הנשים 1) Talmud. „Sota“ 40, a. 2) Sabbath Hanucca urmează aci pag. 85. 3) Talm. „Sota“ 39, a.

Obște;

Oficiantul: (plecându-se)

יְהוָה יְיָ וְיִשְׁמְרֵהּ	:	כֵּן יְהוָה רָצוֹן :
יֵאָר יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְיִחְיֶה	:	כֵּן יְהוָה רָצוֹן :
יֵשׁוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְיֵשֶׁם לָהּ שְׁלוֹם	:	כֵּן יְהוָה רָצוֹן :

7. Rugăciune pentru pace și odihna sufletească. בְּרַחֲמֵי שְׁלוֹם.

שִׁים שְׁלוֹם. מוֹכָה וּבְרָכָה, הֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים, עֲלֵינוּ וְעַל כָּל־יִשְׂרָאֵל עַמָּךְ. בְּרַחֲמֵינוּ אֲבִינוּ, בְּלָנוּ בְּאַחֶהּ, בְּאוֹר פְּנֵיהָ, כִּי בְּאוֹר פְּנֵיהָ נִתְּתָה לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תוֹרַת חַיִּים, וְאַהֲבַת חֶסֶד, וְצִדְקָה וּבְרָכָה, וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשְׁלוֹם. וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֶךְ אֶת־עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל, בְּכָל־עֵת וּבְכָל־שָׁעָה בְּשָׁלוֹמָךְ.

Incheiere :

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְּבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשָׁלוֹם:

In Sabbatul de pocăință, în locul Incheierii de mai sus :

בְּסֵפֶר חַיִּים, בְּרָכָה וְשְׁלוֹם וּפְרֻכָּה מוֹכָה, נִזְכָּר וְנִכְתָּב לְפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ וְכָל־עַמָּךְ, בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים טוֹבִים וְשְׁלוֹם. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ עוֹשֶׂה חֲשׁוֹם:

Rugăciune pentru umilință și resemnare.²⁾

אֱהִי. נִצּוֹר לִשְׁוֵי מַרְעֵי וּשְׁפָתַי מִדְּבַר מַרְמָה, וְלִמְקַלְלִי נִפְשִׁי תְּדוּם, וְנִפְשִׁי בְּעָפָר לִכְל תִּהְיֶה: פֶּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתְךָ, וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּדְרֹף נִפְשִׁי. וְכָל חַדוֹשִׁים עָלַי רָעָה, מִהֲרָה הֲפֹר עֲצָתָם, וְכִלְקַל מִחֲשַׁבְתָּם. עֲשֵׂה לִמְעַן שְׁמֶךָ עֲשֵׂה לִמְעַן יִמְנָךְ, עֲשֵׂה לִמְעַן כְּדִשְׁתָּךְ, עֲשֵׂה לִמְעַן תוֹרָתְךָ.³⁾ לִמְעַן יִחְלֹצוּ יִדְּיֶךָ, דְּוִשִׁיעָה וּמִנְּךָ וְעַנְגִּי: יְהוָה לְרָצוֹן. אֲמַרְיִסִּי וְהִיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגֹאֲלִי: עֲשֵׂה שְׁלוֹם

¹⁾ „Númeri“ 6, 24-26.²⁾ După Talm. „Berachoth“ 17, a, de Mar, fiul lui R. Abina I. pe la 4150.³⁾ „Ps.“ 108, 7. ⁴⁾ „Ps.“ 19, 15.

ești mântuitorul nostru. Tu ești acela, înaintea căruia părinții noștri au făcut să fumege mirodenii. ¹⁾

מושיענו: אתה הוא
שהקטירו אבותינו
לפניך את-קטורת
הסמים:

Din Talmud «Kerithoth» I. c. 6, 1. Boraita. ²⁾

פטים הקטורת הוצרי והצפרן הסלפנה והלבונה. משקל שבעים שבעים קנה. מור וקציעה. שכלת גרד וברבום. משקל ששה עשר ששה עשר קנה. הקשט שנים עשר. וקלופה שלשה. וקנמן הששה. ברית ברשינה הששה קבין. יין קפרסין קאין חלקא. וקבין חלקא. ואם אין לו יין קפרסין. מביא חמר חננין עתיק. מלח סדומית רבע הקב. מעלה עשין כל-שהוא: רבי נתן ³⁾ אומר. אם בפת הדרן כל-שהוא. ואם נתן קה רבש פסלה. אם חפר אחת מכל-סמנין חב מיתה:

בבן שמעון בן-גמליאל אומר. הוצרי אינו אלא שרף. הנוסף מעצי חקשף: ברית ברשינה ששפין בה את-הצפרן. כדי שתהא נאה: יין קפרסין ששודין בו את-הצפרן. כדי שתהא עזה: והלא מי רגלים יסין לה. אלא שאין מכניסין מי רגלים בעורה מפני הכבוד:

Mişna, «Thamid» 7, 4. ⁴⁾

השיר שהללוהו היו אומרים בבית
Leviti le cântau în Sanctuar. În ziua întâia (a săptămânii): „Al Domnului e pământul și plinirea lui, lumea și cel ce locuiesc într'ansa ⁵⁾“. În ziua a doua: „Mare este Domnul și laudat foarte, în cetatea Dumnezeului nostru, pe muntele cel sfânt al lui ⁶⁾“. În ziua a treia: „Atotputernicul stă în adunarea dumnezeiască, în mijlocul celor puternici judecă el ⁷⁾“.

המקדש: פיוס הראשון היו אומרים.
לוי הארץ ומלואה: סבל וישבי בה:
בשני היו אומרים, גדול וי ומהלל
מאד, קציר יאנינו הרקקשו: בשלישי
היו אומרים, אלוהים נצב בעד-אל,
בקרנב אלהים. וישפט: בקרביעי היו

¹⁾ Cf. Tr. „Iuma“ 6, a. ²⁾ Acest capitol conține oarecari amănunte referitoare la compozițiunea legală a tămăiei cu care se alumă în Sanctuar. Astăzi când Templul nu mai există, o traducere a acestui capitol, care nu e o rugăciune propriu zisă, n'ar oferi niciun interes.

³⁾ R. Nathan până la vre-o 3900 Preș. II. sub Rabban Şimeon b. Gamliel II. 3926, tatăl lui R. Iehuda ha-Nasi.

⁴⁾ Cf. Massecheth „Soferim“ 18, § 1; „Thamid“ 33, b: „Succa“ 50, b.

⁵⁾ „Ps.“ 24. ⁶⁾ „Ps.“ 48. ⁷⁾ „Ps.“ 82.

În ziua a patra: „Dumnezeul izbândirilor, Doamne, Dumnezeul izbândirilor arată-te!”¹⁾ În ziua a cincea: „Chiuți iul Dumnezeu, tăriă noastră, chioțiși Dumnezeului iul lakob!”²⁾ În ziua a șasea: „Domnul împărătește, îmbrăcatu-s'a cu mărire; îmbrăcatu-s'a Domnui, cu tărie s'a încins, întemela-tu-s'a lumea, nu se va clăti.”³⁾ În ziua a șaptea: 4) „Psalm de cântare pentru ziua Sabbathului”; un psalm de cântare pentru vremea de apoi, pentru vremea când va fi cu totul Sabbath și odihnă, și'n care va fi o vieață veșnică.

אומרים: אל-נקמות יי אל נקמות
והשיע: בן-מישי היו אומרים: הרינו
לא להים עתה, הרינו לא להי יעקב:
בששי היו אומרים: מלך גאות לבש,
לבש יי עז התאזר, אף-תבון סבל בל-
תמוט: בשבת היו אומרים: מן-מור
שיר ליום השבת: מן-מור שיר לעתיד
לכוא: ליום ששלו שבת ומנוחה, לחי
העולמים:

Din Talmud «Berachoth» 64, 1. 5)

Rabbi Elazar zicea în numele lui Rabbi Hanina: „Cărturarii 'cei înțelepți fac să domniască pace în lume”, precum este scris: 6) Când toți fiii tăi vor fi instruiți în Legea divină, pacea sufletului lor va fi mare.”⁷⁾ „Da, acel cari iubesc în-vățătura ta, se bucură de pace și fericire, și nu dau peste nici o piedecă.”⁸⁾ Fie pace în foșorul tău, siguranța în palaturile tale. În fa-voarea fraților și prietenilor mei îți urez pace (te); în favoarea Casei Domnului Dumnezeului nos-tru, lasă-mă să cer binele pentru tine.”⁹⁾ Domnul va da izbândă po-porului său, Domnul va binecu-vântă pe poporul său cu pace.”

אמר רבי אלעזר אמר רבי חנינא.
תלמידי חכמים מרגים שלום בעולם.
שנאמר: וכל-בנקד למדי יי ורב שלום
בנקד: אל תתקרא בנקד, אלא בנקד:
שלום רב לאתני תורתך, ואין למו
מכשול: יהי-שלום בחילך, שלום
בארמנותך: למען אסי ורעי אדרבה-
נא שלום בך: למען בית-י אלניני
אבקשה טוב בך: יי ו עז לעמו ויתן
יי ו יברך את-עמו בשלום:

23. Vocațiunea și speranța cea din urmă a lui Israel. 10)

עלינו לשבם לאדון הפל לתת גדלה ליוצר בראשית, שלא משנו
בנוי הארצות, ולא שמשנו במשפחות האדמה. שלא שם חלקנו בהם.

1) „Ps.” 94. 2) „Ps.” 81. 3) „Ps.” 93. 4) „Ps.” 92.

5) R. Hanina b. Hama, profesorul lui R. Iohanan (b. Naftcha) deveni în 3983 șef de școală la Sephoris. R. Elazar b. Pedath, discipolul lui Semuel Areka și al lui Iohanan din Tiberia pe la 3980-4055.

6) „Ies.” 54, 13. 7) „Ps.” 119, 165. 8) „Ps.” 122, 7-9. 9) „Ps.” 29, 11.

10) „Autorul acestei rugăciuni e Rab (Abba) m. 4003. d. i. z. i. Unil o atribuie lui Ichoșua b. Nun, urmașul lui Moșe 2430-2540; vezi „Kerem Šelomo” ia Tur. „O. Ch.” § 132; Mendelssohn (născ. 5489, m. 5546) „Kl. verm. Schriften”, 4.—Rugăciunea Alenu se zice cu o solemnitate deose-bită în zilele de Roș ha-Šana și în Ziua de Kippurim. Traducerea, vezi pag. 126—128.

וּגְדָלָנוּ. כְּבֹל־הַמִּינִם: וְאִנְחָנוּ פְּרָעִים וּמִשְׁפָּחוֹתַיִם וְיֹדִים לִפְנֵי מַלְאָךְ
 מַלְכֵי הַמַּלְכִּים, הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהוּא נוֹשֶׂה שְׂמִים וְיֹסֵד אֶרֶץ, וְמוֹשֵׁב
 יִקְרוּ בְּשִׁמְיָם, מִמַּעַל, וְשִׁכִּינֵת עָזוֹ בְּגִבְהֵי מְרוֹמִים: הוּא אֱלֹהֵינוּ, אֵין עוֹד.
 אֵמֶת מַלְכָּנוּ, אֵמֶס וּלְתוֹ, בְּכָתוּב בְּתוֹרָתוֹ, וְיִדְעָתָּ הַיּוֹם וְהַשַּׁבָּת אֶל־
 לִקְבֹּד, בִּי יי הוּא הַאֱלֹהִים בְּשִׁמְיָם. מִמַּעַל וְעַל־הָאָרֶץ מִתְחַת, אֵין עוֹד:
 עַל־כֵּן וְנִתְּנָה לָךְ, יי אֱלֹהֵינוּ, לְרָאוֹת מַהֲרָה בְּתַפְאֳרָתָּ אֲדוֹ, לְהַעֲבִיר
 נִלְוִים, מִן־הָאָרֶץ, וְהָאֱלֹלִים קְרוֹת וְכִרְתוֹן. לְסַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שְׁדֵי,
 וְכַל־בְּגֵי כֶּשֶׁר. וְהִרְאוּ בְּשִׁמְךָ, לְהַפְנוֹת אֱלֹהֶךָ כַּל־רִשְׁעֵי אֶרֶץ, יִבְרִי וְיִדְעוּ
 כַּל־יִשְׁכֵּי תִבְלִי, בִּי לָךְ תִּכְרַע כַּל־הַכֹּדֶךְ, תִּשָּׁבַע כַּל־לָשׁוֹן: לִפְנֶיךָ, יי
 אֱלֹהֵינוּ, יִכְרַעוּ וְיִפְּלוּ, וְלִקְבוֹד שִׁמְךָ וְךָ יִתְּנוּ, וְקִבְּלוּ כָלֶם, אֶת־עַל
 מַלְכוּתְךָ, וְתִמְלֹךְ עֲלֵיהֶם. מַהֲרָה לְעֹלָם וָעֶד, בִּי הַמַּלְכוּת שְׁלֹךְ הוּא,
 וְלְעוֹלָמֵי עוֹד. תִּמְלֹךְ בְּכָבוֹד, בְּכָתוּב בְּתוֹרָתְךָ, יי. וְיִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד:
 וְנִאֱמָר, וְהָיָה יי לְמַלְכֵךְ עַל־כָּל־הָאָרֶץ, בְּיוֹם הַהוּא יִהְיֶה יי אֱחָד, וְשִׁמוֹ
 אֶחָד: קְדִישׁ יִתִּים.

24. *Lauda Domnului înainte și după rugăciune*, pag. 4. אָדוֹן עוֹלָם.

25. Imnul slavei. שִׁיר הַכְּבוֹד.

(Se deschide stăntul Chivot).

Oficiantul și obștea în mod alternativ.

Oficiantul: מוֹלְכֵם מוֹלְכֵם Molcom să respire
 lira mea; vreau să
 împletesc o cunună de cântece! căci spre
 tine, Doamne, se înalță sufletul meu.

אֲנִינִים וְמִירוֹת וְשִׁירִים אֶאֱרֹב, בִּי

אֱלֹהֶיךָ נִפְשִׁי תִשְׁרֹן:

Obștea: נִפְשִׁי Sufletul meu ră-
 pit de umbra pu-
 terii tale, caută să
 cîmîlîtura tale.

נִפְשִׁי הַמַּדְרָה בְּגִל יִדְּךָ.

לְבַעַת כְּלִדּוֹ סוֹדְךָ:

¹⁾ Acest imn este cel din urmă din culegerea de Imnuri prețioase cu-
 noscute sub numele de שִׁירֵי הַיְּהוּדִים *Imnuri în onoarea Dumnezeului unic*.
 Mai multe pasaje ale acestor cântări fac aluziune la sfintele Scripturi („Cânt.
 Cânt.” v. 2,11; „Ieș.” 59,17; 62,3; 43,3-4; „Irm.” 31,23; „Ps.” 145,18; 119,160
 etc.), la Tradițiune și chiar fa Kabbala. Autorul „Imnului slavei” שִׁיר הַכְּבוֹד este
 R. Iehuda ha-Hasid (piosul), mort în 1217 e. v. (4977 d. l. z. 1.) în Re-
 gensburg, unde a înființat o Sinagogă. El mai compuse mai multe opere
 etice, halacice și liturgice și un comentariu asupra Pentateuchului și asupra
 cărții de rugăciune. „Imnurile unității” שִׁירֵי הַיְּהוּדִים sunt în mare parte com-
 pușe de părintele său R. Șemuel ha-Hasid—(v. „Maftach” de Rab. Löw
 în Szegedin).

Oficiantul: **מִי** Indată ce viersul meu
vestește mărirea ta,
inima-mi bate, arzând de dorul tău.

מִי ובִּרְי בְּבִבְרוּךְ. רוֹמְמָה לִּי
אֶל-וַעֲדִיקָה:

Obște: **עַל-כֵּן** De aceea cu slavă
grăi-vou de tine,
făli-vou numele tău prin melodic
șoptiri.

עַל-כֵּן אֶדְבָר בָּךְ נִבְדָּדוֹת. וְשִׁמְךָ
אֶכְבֵּד בְּשִׁירֵי וַיִּדְוֹת:

אֶבְשֶׁה Obști-vou mărirea ta fără ca
să te văd, te închipuiesc, te
numesc, fără a te cunoaște.

אֶסְפָּרָה בְּבוֹדֶךָ וְלֹא רְאִיתִיךָ. אֶדְבָּר
אֶכְבֶּךָ וְלֹא יִדְעִיךָ:

כִּי Prin ai tăi proroci, în cer-
cul robilor tăi, împărtășitu-
me-ai odinioară, o imagine a sla-
vei tale.

כִּי נְבִיאֶיךָ בְּסוֹד עֲבָדֶיךָ. רִמְיָתָ
הַדָּר בְּבוֹד הַדָּר:

נִדְלָחָה Și ei au descris măreția și
puterea ta, dar numai după
tăria faptelor tale.

נִדְלָחָה וּנְבִירָחָה. כִּנִּי לְתַקָּה
פְּעֻלָּתָה:

חַמֵּי Ei te închipuiră — însă nu
după firea ta; și te asemă-
nă — numai după făpturile tale.

חַמֵּי אֹתָךְ וְלֹא כִּי יִשָּׂה. וַיִּשְׁוֹד
לִפִּי מַעֲשֶׂיךָ:

הַמְשִׁילֶךָ În vedențiile lor te înfățișară
sub feurite chipuri, dar *unul*
cți, în toate aceste plide.

הַמְשִׁילֶךָ כְּרוֹב הַזֵּינוֹת. הִנֵּךְ אֶחָד
בְּכָל-דְּמִינוֹת:

וַיַּחֲזֶה Ei te văzură: bătrân și
tânăr; cu părul alb ar-
gintiu, cu bucle ebenine.

וַיַּחֲזֶה בָּךְ זָקֵן וּבְתָרוֹת. וְשַׁעַר
רֹאשְׁךָ בְּשִׁבְיָה וְשִׁחְרוֹת:

זָקֵן Bătrân în ziua de judecată, tânăr
pe câmpul de onoare, ca un vi-
teaz neînvinș, plin de vigoare.

זָקֵן כְּיוֹם-דִּין. וּבְתָרוֹת כְּיוֹם-קָרֵב.
כִּאיֵשׁ מִלְחָמוֹת יָדָיו לֹא רָב:

חָבֵשׁ Cu colful biruinței frun-
tea-i înclinge, și învinge
prin dreaptă-i și sfântul său braț.

חָבֵשׁ כּוֹזֵבַע וְשִׁנְיָה בְּרֹאשׁוֹ. הוֹשִׁיעָה
לוֹ יְמִינוֹ וְזָרַע קִדְּשׁוֹ:

טָלְלִי Părul său e plin de rouă lumi-
noasă; buclele lui — de picăturile
șoptii.

טָלְלִי אֲזוֹרוֹת רֹאשׁוֹ נִמְלֵא. וְקִנְצֵי-חַיִּי
רָסִים לוֹיָהָ:

וְתַפְאֵר El se fălește cu mine,
căci mă iubește, și el
imi va fi mie cunună măreață.

וְתַפְאֵרָה כִּי חִפְּזִי-בִּי. וְהוּא
יְהִי-לִי לְעֹמָרֹת צָבִי:

בָּתָּם Aur curat și lucitor e chipul ca-
pului său, pe frunte scânteiază
slava numelui său cel sfânt. *)

בָּתָּם טָהוֹר כִּי דְמִוּת רֹאשׁוֹ. וְחֵק
עַל-קָנֶצַח בְּבוֹד שֵׁם קִדְּשׁוֹ:

*) După ord. alfabetică.

*) Aluziune la placa de aur ce purta Marele-Preot.

לֶחֶן וּלְכָבוֹד צָבִי תִפְאָרְתָּ. Ca primul de slavă, podoabă
אָמַתוֹ לוֹ עֲטָרָה עֲטָרָה: și strălucire, poporul său îl
impletește cununa de mulțumire.—

מְחִלּוֹת רִאשׁוֹ קְבִימֵי בְּרוּרֹת. Ca în zilele tinereții undu-
קָרְצוּתוֹ פִּלְמָלִים שְׁחוּזֹת: lează pletele sale, buclele lui
cele crețe de eben strălucitoare.

נָה הַצֶּדֶק צָבִי תִפְאָרְתָּ. Lăcașul dreptății: Ierusa-
laim, podoaba sa, ajungând
o dată la culmea bucuriei sale —

הִגְלֹתוֹ תְּהִי בְּנֵי עֲטָרָת. Atunci poporul său ales va fi
מְלֻכָּה צָבִי תִפְאָרְתָּ: stema lui; egretă regească
templul măriei sale.

עֲמוּסִים נִשְׂאָם עֲטָרַת עֲנָדָם. Pe apăsări fi va rădica,
מֵאֲשֵׁר יָקָרֵי בְּעֵינָיו בְּבָדָם: cu cunună fi va impo-
dobi; va mări pe accia, cari sunt
vrednici în ochii lui.

פָּאָרָו עָלֵי וּפָאָרֵי עָלָיו. Măreția lui va fi a mea; ferici-
בְּקָרְאִי אֵלָיו: rea mea, opera lui; și ei lui va
fi aproape, ori când îl volu chema.

צֶחַ וְאֶדוֹם לְלִבּוֹשׁוֹ אֶדוֹם. Invesmântat în roș va apare
פִּוּדָה בְּדָרְכּוֹ בְּבוֹאֵי מֵאֶדוֹם: odată, când va veni din
Edom ca tescutor în crămă.

קָשָׁה תִּפְלִין הָרָאָה לְעֵנֵי תְּמוּנַת. Nodul filacteriilor ¹⁾ arălatu-
” לִנְגַד עֵינָיו: celui smerit, făcând să treacă ina-
lătea lui chipul Domnului.

רֹצֵה בְּעַמּוֹ עֲנִיִּים וּפָאָר. Poporul său îi place, pe
יּוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת בָּם לְהִתְפָּאֵר: cei umiliți îi umbrește,
cel ce tronează între laudele lor,
se mândrește cu dâșii:

רֹאשׁ דְּבָרָה אָמַת קָרָא מְרֹאשׁ. Intâiul tău cuvânt este ade-
דָּוָר עִם דְּוָשָׁךְ הָרֹאשׁ: vîr ²⁾ de la început; păstrează-
î în vezi pentru neamul celor ce te caută.

שִׁית הַמִּזֵּן שִׁירֵי נָא עֲלֵיךָ. Primește cu bunăvoință
רִגְזָתוֹ תִּקְרַב אֵלָיָה: cântările mele, și vocea mea
rugătoare apropie-se de tronul tău.

¹⁾ Teologii israeliți explică pasajul Talmudului în care e zis: „D-zeu arată lui Moșe nodul Tefilinilor“, că Domnul a destăinuit lui Moșe succesiunea evenimentelor acestei lumi până la sfârșitul veacurilor, până în ziua judecării de apoi. La aceasta face poetul aluziune. ²⁾ Talmudul, asupra versetului 160 din Psalmul 119: „Deviza ta e *adevărul*“, zice în mod alegoric, că pe armările Domnului se citește vorba *אמת* (*adevăr*). Această vorbă se găsește chiar în cele dintâi trei cuvinte, ale sfintei Legi. Cele din urmă litere *אברהם אלהים בראשית* prezintă cuvântul *אמת*.

תְּהַלְלֵנִי תְּהִי לְרֹאשׁוֹךְ עֲטֹרָתִי וְתִהְיֶה לִי
Fie-ți lauda mea cunună pe
capul tău, și rugăciunea mea
plăcută ca mirodenii. תבוא קמח־לחם :

תִּיכָר שִׁיר־רֹשׁ בְּעֵינֶיךָ. תִּיכָר
Fie-ți scumpă cântarea
celui sârman, ca un cân-
tec ce fu cântat la jertfele tale. בָּשִׂיר וַיִּשָּׂר עַל קִרְבְּנֶיךָ :

בָּרְכֵנִי תִּהְיֶה לְרֹאשׁ מִשְׁבִּיר. מְחֹלֵל
Înalțe-se lauda mea către tot-
șitorul, către ziditorul, gene-
ratorul, stotdreptul Dumnezeu. וּשְׁלִיד צְדִיק בְּכִיר :

וּבָרְכֵנִי רִנָּעָנֶע לִי רֹאשׁ. וּבָרְכֵנִי
Către lauda mea îndi-
nă-ți capul cu plăcere;
ca cele mai bune miresme pri-
mește-o pe dânsa. יְאוֹתָהָ קַח לָךְ בְּבִשְׁמִים רֹאשׁ :

מִיָּעַרְב נָא שִׁחִי עֲלֵיךָ. כִּי נִפְשִׁי
Fie-ți plăcut graiul meu, căci
spre tine, Doamne, s'avântă sufle-
tul meu. סַעֲרוֹב אֶלְיָךְ :

לָךְ יי הַגְּדֹלָה וְהַגְּבִירָה וְהַתְּפָאֶרֶת, וְהַנִּגְאָח וְהַהוֹד. כִּי
(1. „Cr.“ 29. 11).
כָּל בְּשִׁמְשִׁים וּבְאֶרְצִי, לָךְ יי. הַמְּמַלְכָּה וְהַמְּתַנַּשֵּׂא. לְכָל אֶרֶץ רֹאשׁ : (1)
קָדִישׁ יְתוֹם.

26. Psalm pentru Sabbath 2)

הַיּוֹם יוֹם שַׁבָּת קָדֵשׁ שָׂבוּ הָיוּ הַלּוֹם אוֹמְרִים בְּכִירַת הַמִּקְדָּשׁ :

Meditațiune intimă asupra căilor lui D-zeu și răsplată celor drepți.

(Ps. 92)

מִזְמוֹר שִׁיר לַיּוֹם הַשַּׁבָּת : טוֹב לְהוֹדוֹת לַיְי וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ עַלְיוֹן : לְחַבֵּד
בְּקֶדֶר סִסְתָּךְ וְאֶמְצָתֶךָ בְּלִיקוֹת : עֲלִי-עֲשׂוֹר גְּעִלִי-גִבּוֹר. עֲלִי הַיּוֹן
דְּבָרוֹ : כִּי שִׁפְחָתִי יי בְּפִעֲלֶיךָ מִשְׁשֵׁי יְדֶיךָ אֲבַגֵּן : מַה-גָּדֹל מִשְׁשֵׁיךָ יי.
מֵאֵד עֲמָקוֹ מִחֻשְׁבְּתֶיךָ : אִישׁ בָּשָׂר לֹא יֵדָע, וְכִסִּיל אֶל-יָבִין אֶת-זֹאת :
עֲדָרִם רִשְׁעִים אֲמַצִּיאוּ כָל-פֶּשַׁל אָנוּ, לְהַשְׁמֵד עֲדִירֵךְ :
וְאֶתָּה מְרוֹם לְעֹלָם, יי : כִּי הִנֵּה אֲיָבֶיךָ יי, כִּי-הִנֵּה אֲיָבֶיךָ יִאֲבְדוּ, יִתְפָּרְדוּ
כָל-פֶּשַׁל אָנוּ : וְתִרָם כְּרֹאשׁ תִּרְנִי, פִּלְתִּי בְּשִׁמְךָ רִנָּעָנִי : וּבִשְׁמִי בְּשִׁירִי.
בְּקָמִים עֲלִי מְרָעִים, תִּשְׁמַעְנָה אֲזִנִּי : צְדִיק בְּתִמְרֵי יִפְרוֹחַ, בְּאֶזְרֵי בִלְבָנוֹן
יִשְׁגָּח : שְׁתוּלִים בְּבֵית יי בְּתִצְרוֹת אֲלֵהֵנוּ וּפְרִיחֵי עֵד : וְנִכְבֹּד בְּשִׁירֶיךָ
רִשְׁעִים וְרַעֲגִים יִהְיוּ : לְחַבֵּד בִּירְשֶׁךָ יי, וְלֹא-עֲוֹנֶיךָ כִּי :

קָדִישׁ יְתוֹם.

1) Traducerea, vezi pag. 113. 2) Traducerea, vezi pag. 43, 44.

27. Sfințirea zilei de Sabbath. קדוש ליום השבת. ⁽¹⁾

וְשָׁמְרוּ שִׁי אֲשֶׁר שָׂא פָּזִיזְאֶרָא
fiii lui Israel Sabbathul,
ținând Sabbathul întru neamu-
rile lor, ca legământ veșnic.
Între mîne și între fiii lui Israel
este el un semn veșnic, că
în șease zile a zidit Domnul
cerul și pământul, și în ziua a
șapteia s'a odihnit și a sâr-
bătorit. ⁽²⁾

וְשָׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת-
הַשַּׁבָּת, לְעֵשׂוֹת אֶת-הַשַּׁבָּת
לְדֹרֹתָם, בְּרִית עוֹלָם: בֵּינִי וּבֵין
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֹתוֹת הוּא לְעֵלָם,
כִּי-שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְיָ אֶת-
הַשָּׁמַיִם וְאֶת-הָאָרֶץ, וּבַיּוֹם
הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיְנַפֵּשׁ:

Adu-ți aminte de ziua
Sabbatului, spre a o
sfinți. Șease zile să muncești
și să-ți faci tot lucrul tău. Dar
ziua a șapteia este o zi de
odihnă, închinată Domnului,
Dumnezeului tău. Să nu faci
într'ânsa nici un lucru: nici tu,
nici fiul tău, nici fiica ta, nici
robul tău, nici roaba ta, nici
vita ta, nici străinul tău, care
e în porțile tale. Căci în șease
zile a făcut Domnul cerul și
pământul, marea și toate câte
sunt într'ânsele, și s'a odihnit
în ziua a șapteia. De aceea a
binecuvântat Domnul ziua Sab-
batului și a sfințit-o pe ea. ⁽³⁾

זָכוֹר אֶת-יוֹם הַשַּׁבָּת, לְקַדְּשׁוֹ:
שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעָשִׂיתָ כָּל-
מְלַאכְתְּךָ: וַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת
לַיְיָ אֱלֹהֶיךָ. לֹא-תַעֲשֶׂה כָל-
מְלַאכְדָּה, אָתָּה | וּבִנְךָ, וּבִתְךָ,
עַבְדְּךָ, וַאֲמָתְךָ, וּבְהֵמָתְךָ, וּגְרֶיךָ,
אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ: כִּי שֵׁשֶׁת-יָמִים
עָשָׂה יְיָ אֶת-הַשָּׁמַיִם וְאֶת-הָאָרֶץ,
אֶת-הַיָּם וְאֶת-כָּל-אֲשֶׁר-בָּם,
וַיָּנַח בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי. עַל-כֵּן בֵּרַךְ
יְיָ אֶת-יוֹם הַשַּׁבָּת וַיְקַדְּשֵׁהוּ:

Asupra vinului:

Lăudat fii Doamne,
Dumnezeul nostru,
regele universului, care ai
creat rodul viței. ⁽⁴⁾

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ,
מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְרִי
הַגֶּפֶן:

¹⁾ Kidduș la domiciliu, înaintea prânzului (osp. de dîmineață).

²⁾ „Exod.” 31, 16-17. ³⁾ „Exod.” 20, 8-11. ⁴⁾ „Berachoth” 6, a.

Asupra altor băuturi:

ברוך אתה יי, אלהינו
 Dumnezeul nostru,
 regele universului, prin al
 cărui cuvânt toate s'au făcut.¹⁾
 נהיה ברכו:

Asupra pâinei:

ברוך אתה יי, אלהינו
 Dumnezeul nostru,
 regele universului, care scoți
 pâinea din pământ.²⁾
 לחם מן הארץ:

28. Căutarea bolnavilor. בקיר חולים.

Cine caută Sabbath pe un bolnav, zice plecând:

שבת היא מלועזי, ורפואה
 rugăciune. Așteaptă cu
 răbdare și încrede-te în D-zeu.
 Sănătatea ta va reveni în curând;
 odihnește-te deci în pace!³⁾
 קרובה לבא, ושבתי בשלום:

29. Consolarea jalnicilor. נחום אבלים.

Cine se duce Sabbath în un אבל zice plecând:

שבת היא מלנחם, ונחמה
 mângâiere. Mângâierea
 ta va veni în curând; odihnește-te
 deci în pace!
 קרובה לבא, ושבתי בשלום:

מנחה לשבת וליום טוב.

Rugăciunea de Min'ha pentru Sabbath și Sărbători. ⁴⁾

Se zice:

1. pasajele biblice *Numeri* 28, 1-8; *Leviticul* 1, 11. pag. 15.
2. *Psalm la Keduša di Sidra*, Versetele introductive („Ps.“ 84, 5; 144, 15); „Ps.“ 145 și versetul final „Ps.“ 115, 18, pag. 118—120.
3. נהיה תורה ויאלתר pag. 120—125.

1) M. „Berachoth“ 6, 2. 2) „Ber.“ 6, 1. 3) „Sabbath“ I. C, 12, 2.

4) Timpul fixat pentru rugăciunea de după amiază (Min'ha) este, după „O. Ch.“ §. 233, între orele 9¹/₂—10³/₄ ale zilei. Admițând, că revărsatul zorilor începe pe la 5, și noaptea la orele 7, atunci timpul hotărât ar fi de la 4 și 40 de minute până la 5 și 55 de minute după amiază. Această se numește מנחה קטנה.

Oficiantul recitează **Jum. Kaddis**, pag. 59.

Înaintea deschiderii sfântului Chivot. Oficiantul, apoi. Obște:

וְאֲנִי תַפְלִיתִי לָךְ | יי
 Indreptez ruga mea către tine,
 Doamne, la vremea de bună-
 voință; Dumnezeu, în ne-
 mărginitul tău har, auzi-mă,
 prin ajutorul tău cel ade-
 vărat.¹⁾ חסדך, עָנֵנִי בְּחַסְדְּךָ
 יְשׁוּעָה:

După aceasta; 1) Scoaterea sfintei Thora din Chivot cu ceremonialul descris la pag. 111.
 2) Citanile din Sidra Sabbathului viitor (sunt chemați *trei* inși și nu se recitează *Haftara*),
 Ară **Jum. Kaddis**. 3) Punerea Thorei în sfântul chivot. «Ps.» 24 și versetele biblice, pag.
 117—118. 4) **Jum. Kaddis**, pag. 59.

Observare: În zilele de *sărbătoare* se zice la *Min'ha Rugăciunea-de-seapte* prescrisă
 pentru sărbătorile respective. În ziua de *Sabbath* se zice la *Min'ha Rugăciunea-de-seapte*
 care urmează.

תפלת מנחה לשבת.

4. Rugăciunea de Min'ha pentru Sabbath.²⁾

1. Dumnezeu scutul părinților. אבות.

כי שם יי אֱקָרָא, הָבוּ גָדֹל לְאַלְהֵינוּ: („Deut.“ 32, 3.)

אֲדֹנָי שְׁפָתַי תִּפְתָּח, וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתְךָ: („Ps.“ 51, 17.)

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ וְאַלְהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אַבְרָהָם
 אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאַלְהֵי יַעֲקֹב. הָאֵל הַגָּדוֹל, הַגִּבּוֹר, הַנּוֹרָא, אֵל
 עֲלִיּוֹן, גּוֹמֵל חַסְדִּים טוֹבִים, וְקֹנֵה הַכּוֹל, וְזוֹכֵר חַסְדֵי אֲבוֹת,
 וּמַבְיֵא גּוֹאֵל | לִבְנֵי בְנֵיהֶם, לְמַעַן שְׁמוּ בְּאַהֲבָה:

In Sabbathul de pocăință. זְכַרְנוּ לַחַיִּים, מִלֵּךְ חַפְזֵי פְּחִים, וְזִכְרֵנוּ

בְּסֶפֶר הַחַיִּים, לְמַעַן אֱלֹהִים חַיִּים:

מִלֵּךְ, עֲזָרָה וּמוֹשִׁיעַ וּמִגֹּן. בְּרוּךְ אַתָּה יי מִגֹּן אַבְרָהָם:

2. Atotputernicia lui Dumnezeu. גבורות.

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם, אֲדֹנָי מַלְכָּה מְתִים אַתָּה, רַב לְהוֹשִׁיעַ:

¹⁾ „Ps.“ 69, 14. Această rugăciune se zice numai Sabbath, și totdeo-
 dată când e sărbătoare în ziua Sabbathului. ²⁾ De Synagoga Magna, 3414,
Traducerea și *notele*, vezi pag. 71—75.

(Iarna se zice :)

(') מְשִׁיב הָרוּחַ וּמְזִיד הַגֶּשֶׁם :

מִכֶּלְכֵּל חַיִּים בְּהֶסֶד, מַחְיֶה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים, סוֹמֵךְ
נוֹפְלִים, וְרוֹפֵא חוֹלִים, וּמְתִיר אֲסוּרִים, וּמְקַנֵּס אֲמִינָתוֹ,
לִשְׁנֵי עָפָר. מִי כְמוֹד, בְּעַל גְּבוּרֹת, וְמִי דוֹמָה לָךְ, מִלֶּךְ
מֵמִית וּמַחְיֶה, וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה:

(In Sabbatul de pocăință :)

מִי כְמוֹד אֵב רַחֲמִים, זֹכֵר יִצְחָק לְחַיִּים, בְּרַחֲמִים:
(וְנֶאֱמַן אֲתָה, לְהַחְיֹת מֵתִים. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ, מַחְיֶה הַמֵּתִים:

3. Sfințirea lui Dumnezeu. קְדֻשַׁת הַשֵּׁם.

Când officiantul repetă cu glas tare rugăciunea:

La rugăciunea ce
se face înecet:

נִקְדַּשׁ אֶת־שִׁמְךָ בְּעוֹלָם, בְּשֵׁם שְׁמִקְדִּישִׁים	Officiantul:	אַתָּה
אוֹתוֹ בְּשֵׁמִי מְרוֹם, בְּפָתוּב עֲלִיד גְּבוּאָה,		קְדוֹשִׁי
וְקָרָא זֶה אֱלֹהִים וְאָמַר:		וּשְׁמֶךָ
קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יְיָ עֲבֹאֹת	Obștea:	קְדוֹשִׁי
מִלֵּא כִלְה־אֶרֶץ בְּבוֹדוֹ: (2)		וְקְדוֹשִׁים
לְעִמָּתָם בְּרוּךְ יֵאמְרוּ:	Officiantul:	בְּגִלְיוֹן
בְּרוּךְ בְּבוֹד־יְיָ מִמְּקוֹמוֹ: (3)	Obștea:	וְהַלְלוּהָ
יְבָרְכֵהּ קְדֻשָּׁה בְּתוֹב לְאֹמַר:	Officiantul:	סֶלָה:
וּמִלֶּךְ יְיָ לְעוֹלָם, אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן	Obștea:	בְּרוּךְ אַתָּה
לְדֹר וָדֹר, הַלְלוּהָ: (4)		יְיָ הָאֵל
לְדֹר וָדֹר גִּיד גְּדֻלָּהּ, וּלְנִצָּח נִצָּחִים	Officiantul:	וְהַקְדוֹשׁ:
קְדֻשָּׁתְךָ נִקְדִּישׁ וּשְׁבַחְךָ אֲלֵהֶנוּ מִפְּנֵי לֹא		(In Sabbatul de pocăință :)
יְמוֹשׁ לְעוֹלָם וָעַד. כִּי אֵל מִלֶּךְ גְּדוֹל		וְהַמֶּלֶךְ
וְקְדוֹשׁ אַתָּה: בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל		וְהַקְדוֹשׁ:
(מִלֶּךְ) (In Sabbatul de pocăință) הַקְדוֹשׁ:		

1) De la סוכה de ציצית שמיני până la סוכה de Intāla zi de נחמ inclusiv, se zice מְשִׁיב הָרוּחַ וּמְזִיד הַגֶּשֶׁם. Mișna „Taanith“ 1, de Eliezer b. Hyrkānoth 3853. 2) „leš.“ 6, 3. 3) „lehezkef.“ 3, 12. 4) „Ps.“ 146, 10.

4. Sfințenia Sabbathului. קדש שבת

אָתָּה אַתָּה ¹⁾ Tu ești unu,
 și numele tău
 e *unic*, și cine mai este unic
 pe pământ, ca poporul tău
 Israel? Podoaba mării, cu-
 nuna mântuirii este ziua
 de odihnă și de sfințenie,
 ce ai dat-o poporului tău.
 De aceea se bucură Abra-
 ham, liḥhak cântă de veselie,
 Iakob și urmașii lui răsufală
 într'ansa. Intr'o odihnă de
 dragoste și de bunăvoință,
 odihnă de adevăr și de cre-
 dință, o odihnă de pace și
 de liniște, de tihnă și sigu-
 ranță, o odihnă desăvârșită,
 precum îți place ție. Recu-
 noască dar și aște filii tăi,
 că de la tine e rânduită
 odihna lor, și că prin odihna
 lor sfințesc numele tău.

אֱלֹהֵינוּ Dumnezeuul nostru
 și Dumnezeuul pă-
 rinților noștri! Fie-ți plăcută
 odihna noastră! Sfințește-ne
 prin poruncile tale, și dă-ne
 să avem parte de Invățătura
 ta; satură-ne de bunătatea
 ta, și veselește-ne cu mân-

אֶתְּךָ אֶתְּךָ וְשִׁמְךָ
 אֶתְּךָ וְמִי כְעִמְךָ יִשְׂרָאֵל
 גַּם אֶחָד בָּאָרֶץ. תִּפְאָרֶת
 גְּדֹלָה, וְעֲטָרַת יְשׁוּעָה,
 יוֹם מְנוּחָה וְקִדְשָׁה,
 לְעַמְּךָ נָתַתָּ: אֲבִרְהָם יִגְלֵל
 יִצְחָק וְרֵנָּן, יַעֲקֹב וּבָנָיו
 יְנוּחוּ בוֹ: מְנוּחַת אֲהֲבָה
 וְנִדְבָרָה, מְנוּחַת אֱמֶת
 וְאַמוּנָה, מְנוּחַת שְׁלוֹם
 וְשָׁלוֹה, וְהַשְׁקֵט וְכִסּוּחַ,
 מְנוּחָה שְׁלֵמָה, שְׁאֵתָה
 רוּצָה בָּהּ: יִבְרִיחוּ בְּנוֹךְ
 וְיִדְעוּ כִּי מֵאֵתְךָ הִיא
 מְנוּחָתָם, וְעַל מְנוּחָתָם
 יִקְדִּישׁוּ אֶת־שִׁמְךָ:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ
 רָצָה בְּמְנוּחָתָנוּ. קִדְשֵׁנוּ
 בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְתֵן חֵלְקֵנוּ
 בְּתוֹרָתֶךָ. שְׂבַעֲנוּ
 מִטּוֹבֶיךָ, וְשִׂמְחֵנוּ

¹⁾ v. Tosefot „Haghiga“ 2, d.

tuirea ta; și curăță inima noastră, ca să-ți slujască ție cu credință; și dă-ne de moștenire, Doamne Dumnezeu nostru, cu dragoste și bunăvoință, Sabbatul tău cel sfânt, ca să răsuflă într'ânsul ¹⁾ Israel, sfințitorul numelui tău. Lăudat fii Doamne, sfințitorul Sabbatului.

בְּיִשְׂרָאֵל. וְטָהַר לִבֵּנוּ
לְעִבְדֶּךָ בְּאַמֶּת. וְהִנְחִילֵנוּ
יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרַצוֹן
שַׁבָּת קֹדֶשְׁךָ, וְנִנּוּחֵי בְּהִ
(כֶּם) יִשְׂרָאֵל, מְקַדֵּשׁ
שִׁמְךָ: בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ
מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת:

Rugăciune pentru bunăvoință față de serviciul dîvin al lui Israel.

5. Reîntemeierea Sionului. עֲבוּרָה.

2) רִצְהָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעֶמְךָ יִשְׂרָאֵל וּבְתַפְלָתָם. וְהִשָּׁב אֶת-
הַעֲבוּרָה לְדָבִיר בֵּיתְךָ, וְאֲשֵׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם, בְּאַהֲבָה
תִּקְבַּל בְּרַצוֹן, וְתִהְיֶה לְרַצוֹן תָּמִיד עֲבוּדָת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ:

Pomenirea solemnă. סִימָנָה.

La *La Cuytl* și *La Paști* se intercalează aci: ³⁾

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, יַעֲלֶה רִבְכָּה וְנִגִּיעַ וְנִרְאָה וְנִשְׁמַע וְנִפְקַד
וְנִקְרַב וְנִרְאָה וְנִפְקַד וְנִגִּיעַ וְנִרְאָה וְנִשְׁמַע וְנִפְקַד
וְנִקְרַב וְנִרְאָה וְנִפְקַד וְנִגִּיעַ וְנִרְאָה וְנִשְׁמַע וְנִפְקַד
לְמִזְבֵּחַ, לְחַן, וְלִחְסֵד וְלִרְחֻמִּים, לְתִמִּים וְלִשְׁלֹמִים, בְּיוֹם

(la Cuytl)

(la Paști)

(la Luna Nouă)

ראש החדש | חג המצות | חג הקצוות

סָעָה. וְנִקְרַב יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ, לְמִזְבֵּחַ, וְנִפְקַד בּוֹ, לְבִרְכָּה, וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ,
לְחַיִּים. וּבְדָבָר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים, חַיִּים וְקַדְשֵׁי, גְּדוּלָּה וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ
אֵלֶיךָ עֲבוּדָה בּוֹ אֵל מְקַדֵּשׁ, חַיִּים וְרַחֲמִים אֲמֵן:

¹⁾ In rugăciunea de Vinei seară se întrebuințează aci genul *femenin*.
²⁾ *plural*; deslegarea acestei chestiuni v. *„Kerem Š'loimo“* la „O. Ch.“ 268.
³⁾ „Sabbath“ 24.

⁴⁾ Traducerea până la *„Sabbath“* vezi pag. 82-89.

Inchelarea rugăciunei a 5-a.

וּתְחַזִּיקָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבָה לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים: בְּרוּךְ אַתָּה יי
הַמִּתְחַזֵּיר שְׂכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

6. Rugăciune de mulțumire. הודאה.

מִדִּים יִרְדָּקָן:

Când oficianului repetă
zice dbyten încet, plecându-se: 1)

מִדִּים אֲנִי לְךָ, שְׂאֵתָה
הוּא יי אֲנִי וְאַלְהֵי
אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי כָל־בְּשָׂר,
יוֹצֵאֵנוּ וְיוֹצֵר בְּרָא שִׁירָה,
בְּרָכּוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ
הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ, עַל
שְׂהִימָנוּ וְקִנְיָנוּ, בֵּן
תַּחֲנוּנוֹ וְתַקְנוֹנוֹ, וְהַאֲסִיף
בְּלִיַּתֵּינוּ לְמַצְרוֹת קִדְשְׁךָ,
לְשִׁמּוֹר תַּקְוִי, וּלְעֲשׂוֹת
רְצוֹנְךָ, וּלְעֲבֹדָה מִדִּים
שְׁלָם, עַל־שְׂאֵנָנוּ מִדִּים
לְךָ, בְּרוּךְ אַתָּה הַהוֹדָאוֹת:

מִדִּים אֲנִי לְךָ, שְׂאֵתָה הוּא יי
אֱלֹהֵינוּ וְאַלְהֵי אֲבוֹתֵינוּ, לְעוֹלָם וָעֶד.
צוּר חַיֵּינוּ, מִגֵּן יְשׁוּעָנוּ, אַתָּה הוּא
לְדוֹר וָדוֹר, נִזְדָּה לְךָ וְנִסְפָּר תְּהִלָּתְךָ.
עַל־חַיֵּינוּ הַמִּסְוִים בְּגִדְךָ, וְעַל
נִשְׁמֹתֵינוּ הַמִּקְדּוֹת לְךָ, וְעַל־נַפְשֵׁךָ
שֶׁבְּכִלְיוֹם עִמָּנוּ, וְעַל נַפְלְאוֹתֶיךָ
וְטוֹבוֹתֶיךָ, שֶׁבְּכָל־עֵת, עֶרֶב וּבֹקֶר
וְצַהֲרָיִם: הַטּוֹב, כִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֶיךָ.
וְהַמִּרְחֵם, כִּי לֹא־רָמּוּ הַסְּדִיךְ,
מֵעוֹלָם קִנְיָנוּ לְךָ: (2)

Urmarea și Inchelarea rugăciunei de mulțumire.

וְעַל־כֵּלָם יתְּבַרַךְ וְיִתְרוֹמֵם שְׁמֶךָ, מִלְּכָנוּ תִּמְיֵד לְעוֹלָם
וָעֶד: In Sabbatul de pocăință) וְכַתוּב לְחַיִּים טוֹבִים בְּלִי־בָגִי בְּרִיתְךָ:
וְכָל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶלָה, וְיִהְיֶה אֶת־שְׁמֶךָ בְּאַמֶּת. הָאֵל,
יְשׁוּעָתָנוּ וְעֲזָרָתָנוּ סֶלָה. בְּרוּךְ אַתָּה יי הַטּוֹב שְׁמֶךָ, וְלֹךְ
נָא לְהוֹדוֹת:

7. Rugăciune pentru pace și odihnă sufletească. בְּרִית שְׁלָוָם.

שְׁלָוָם רַב עַל־יִשְׂרָאֵל עִמָּךָ תִּשָּׂם לְעוֹלָם, כִּי אַתָּה הוּא
סֶלָה, אֲדוֹן לְכָל־הַשְּׁלָוָם. וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרַךְ אֶת־עַמָּךְ
יִשְׂרָאֵל בְּכָל־עֵת וּבְכָל־שָׁעָה בְּשְׁלֹוֹמְךָ.

1) Talmud. „Sota“ 40, a. 2) Sabbath Hanucca urmează aci הַחֲנוּכָּה pag. 85.

Incheiere :

ברוך אתה יי המברך את-עמו ישראל בשלום :

In Sabbatul de pocăință, în locul Incheierei de mai sus :

בספר חיים, ברכה, ושלום ופרנסה טובה, נזכר ונכתב לפניך, אלהינו
ובל-עמך, בית ישראל, לחיים טובים ושלום. ברוך אתה יי עושה
השלום :

Rugăciune pentru umilință și resemnare.¹⁾

אלהי. נצור לשוני מרע, ושבתי מדבר מרמה. ולמקללי
נפשי תדום, ונפשי בעפר לכל תהיה: פתח לבי בתורתך,
ובמצותיך תרדוף נפשי. וכל החושבים עלי רעה, מהרה
הפר עצתם, ואלקל מחשבתם. עשה למען שמך, עשה
למען ימנה, עשה למען קדשתך, עשה למען תורתך,²⁾
למען תכלצון ידיך. הושיעה ומנה, ונענני:³⁾ יהי-לרצון,
אמר-פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגאלי: עשה שלום
במרומי, הוא געשה שלום עלינו ועל כל-ישראל, ואמר
אמן:⁴⁾ יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, שיבנה
בית המקדש, במהרה בימינו, ותן חלקנו בתורתך, ושם
נעבדך ביראה, בימי עולם, ובשנים קדמניות:⁵⁾ וערכה ליי
מנחת יהודה וירושלם, בימי עולם, ובשנים קדמניות:

Oficiantul repetă „Rugăciunea-de-șapte“, recitează „Keduša“ (קדוש), apoi
se zice paragraful ce urmează. Acest paragraf este suprimat în שיבה (Sabbath între Roș ha-Šana și Ziua de Kippurim) și în epocile, când în
zilele de lucru nu se zice שבת. (Vezi pag. 105).

5. Dreptatea de nepătruns a lui Dumnezeu.

צדקתך צדק לעולם, ⁶⁾ צדקתך
dreptatea veșnică,
și Invățătura ta e adevărată. **אמת:**

¹⁾ „Berachoth“ 17; autorul e Mar, fiul lui R. Abina I. pe la 4150.²⁾ „Ps.“ 108, 7. ³⁾ „Ps.“ 19, 15. ⁴⁾ „Aboth“ P. 5. ⁵⁾ „Malaachi“ 3, 4.⁶⁾ „Ps.“ 119, 142.

—¹) Da, dreptatea ta, Doamne, ajunge până la înălțime, printr'ansa făcut-ai lucruri mărețe. — Dumnezeuule, cine este asemenea ție? —²) Dreptatea ta e neclintită ca munții cei înalți, judecățile tale sunt adânci ca noianul cel întins. Pe oameni și tot ce răsuflă, aiuti tu, Doamne!

Oficiantul recitează **întregul Kaddiș** pag. 125, apoi se zice *rugăciunea finală* pag. 126 și *Kaddiș de orfan* pag. 123.

Următorii psalmi se recitează la rugăciunea de Min'ha pentru Sabbath, începând de la שמע ישראל, până la Sabbath înainte de קרבן. — La שמע ישראל se citește în locul lor קריאת התורה, din *Haggada*. *) În celelalte Sabbath se zice câte un capitol din *Tractatul Părinților Sinagogii* (פרקי אבות), vezi pag. 275. nota.

6. *Pronia dumnezeiască*. השגת השם.

Ps. 104.

[illegible]

1) „Ps.” 71, 19. 2) „Ps.” 36, 7. După părerea Rabinilor: Moșe, Iosif și David ar fi murit Sâmbătă seară, de aceea se zice aceasta de trei ori, în locul obișnuitului ליום ראשון (Elia Rabba). 3) Vezi *Haggada* noastră, textul ebraic, (traducerea în limba română, cu note explicative, ilustrații în text și cu un supliment de note muzicale, editura „Samitica”, Craiova).

munți stătura ape: De certarea ta fugit-au, de glasul tu-netului tău se repezără — munți se rădicară, văi se pogorără — spre locul acela, în care le-ai întemeiat. Hotar le-ai pus, peste care să nu treacă, nici să se întoarcă spre a acoperi pământul. Trimis-ai izvoare în văi, printre munți strecuratu-s'au apele. Din ele s'adapă toate fiarele câmpului, colonii își potolesc setea lor. Peste ele locuiesc pasările cerului, dintre ramuri fac să răsunе glasul lor. Tu adăpi munții din bolțile de sus, din rodul lucrurilor tale se satură pământul. Tu faci să răsară iarbă pentru vite, și semănătură prin munca oamenilor, ca să-și scoată hrană din pământ, și vin, care înveselește inima muritorului, ca fața lui să luciască mai mult ca untdelemnul, și pâine, care inima omului întărește. Se satură pomii Domnului, chedrii Libanului, pe cari i-a sădit; acolo pasările se încuibă, costăreul — chiparoșii sunt casa lui. Munții cei înalți pentru câprioare; stânci, adăpost iepurilor. Făcut-a luna pentru timpuri, soarele își cunoaște asfințitul. Faci întuneric, ca să fie noapte, într'ânsa se mișcă toate fiarele pădurii. Pui de leu răcnesc după pradă, spre a cere de la Dumnezeu hrana

הָרִים יַעֲמִדוּ-מַיִם: מִן-גְּעֻרָתָךְ יִנּוּסוּן. מִן-קוֹל רַעְמָךְ יִחַפּוּן: יַעֲלוּ הָרִים. יִרְדּוּ בִקְעוֹת, אֵל-מְקוֹם זֶה. יִסְרֹת לָהֶם: גְּבוּל-שְׁמֹתַי בְּלִי-עֲבָרוֹן. בְּרִי-יִשְׁבּוּן לְכַסּוֹת הָאָרֶץ: הַמַּשְׁלַח מֵעֲנִים בִּנְחָלִים. בֵּין הָרִים יִהְיֶה-וְיִשְׁקוּ כָל-חַיֹּת שְׂדֵי יִשְׁבְּרוּ פְּרָאִים אֶמְאָם: עַל-הֶם עוֹף-הַשָּׁמַיִם יִשְׁבּוּן. מִבֵּין עֲפָאִים וְתַנּוּקוֹל: מִשְׁקָה הָרִים מַעֲלִיזוֹתָיו. מִפְּרִי מַעֲשֶׂה תִשְׁבַּע הָאָרֶץ: מִצִּמִּים. חֲצִיר! לְבַהֲמָה, וְעֵשֶׂב-לְעֹבֵד הָאָדָם. לְהוֹצִיא לָהֶם. מִן-הָאָרֶץ: יֵיזֵן יִשְׁמַח לִבִּי-אֲנוּשׁ, לְהַצְהִיל פְּנִים מִשִּׁמּוֹן וְלַחֵם, לִבִּי-אֲנוּשׁ יִסְעֶד: יִשְׁפְּעוּ עֲצֵי יְיָ אֲרָז לְכִנּוֹן, אֲשֶׁר נָטַע: אֲשֶׁר-שָׁם צִפְרִים וְקִנְנֵי חֲסִידָה, בְּרוֹשִׁים בֵּיתָה: הָרִים הַגְּבוּהִים לַיַּעֲלִים סֻלְעִים. מִחֶסֶד לְשִׁפְנִים: עֲשֵׂה יָרֵחַ לְמוֹעֲדִים, שֶׁמֶשׁ יָדַע מְבוֹאֹ: תִשָּׂרַת הַשָּׁד, וְיִהְיֶה כְּאִלְהַ, בּוֹ-תִרְמַשׁ כָּל-חַיֹּת-הָאָרֶץ: הַבְּפִירִים שְׂאֵגִים לְטָרְף, וְלִבְקֵשׁ מֵאֵל

lor. Soarele răsare: ei se re-
trag, și în vizuinele lor se
pitulesc. Omul iese la lucrul
său, și la munca lui până
seară. Cât de multe sunt făp-
turile tale, Doamne, toate cu
înțelepciune le-ai făcut, plin e
pământul de bunurile tale!
Marea aceasta întinsă și largă,
aci sunt jigănil fără număr,
animale mici și mari. Aci umblă
corăbii, Leviatanul acesta, —
pe care l-ai plăsmuit ca să
sburde într'ânsa. Toate spre
tine nădăjduiesc, ca să le dai
hrana lor la bună vreme.
Le dai, ele adună; deschizi
mâna ta, se satură de bună-
tăți. Ascunzi fața ta — se tur-
bură; ieși suflarea lor, ele pier,
și în țărâna lor se întorc. Tri-
miți duhul tău, se zidesc, și
așa reînviaști fața pământului.
Mărirea Domnului e în veci,
se bucură Domnul de făpturile
șale; cea ce caută spre pământ,
și se cutremură, care atinge
munții, și ei fumegă. Cântă-voiū
Domnului cât trăiesc, psalmo-
diă-voiū Dumnezeului meu cât
sunt. Fie-i plăcut graiul meu,
eu de Domnul mă bucur.
Piară păcătoșii de pe pământ,
și cei nelegiuiți să nu mai
fie. — Binecuvântează, suflete
al meu, pe Domnul! Hallelu-Ia!

אֲבָלָם: תִּזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ, וְיִסְמְכוּ
וְיִמְעוּנוּתָם יִרְבְּצוּן: יֵצֵא אָדָם
לַפֶּעֱלָו, וְלַעֲבֹדָתוֹ עַד־עֶרֶב:
מִהֲרִבּוֹ מִעֲשָׂיוֹ | יי. כָּל־
בְּחֻמָּה עֲשִׂיתָ, מְלֵאָה הָאָרֶץ
כִּנְיָנָהּ: זֶה | הַיָּם גָּדוֹל וְרַחֵב
יָדָיו, שֶׁם רַמְשֵׁי-וָאֵין מִסְפָּר,
חַיּוֹת קִטְנוֹת עִם־גְּדֵלוֹת: שֶׁם
אֲנִיּוֹת וְהַלְכוּן לְוָתֶן זֶה | וְצִרְתָּ
לְשִׁחְקָבּוֹ: כָּל־סֶמֶךְ וְשִׁבְרוֹן,
לְמַת אֲבָלָם בָּעֵתוֹ: תִּשֶּׁן לָהֶם,
יִלְקֻטוּן, תִּסְפַּח יָרֵד, יִשְׁבְּעוּן
טוֹב: תִּסְתִּיר פְּנֵיהֶ, וְיִהְיוּ תִסָּה
רוּחָם יִגְעוּן, וְיִצְעָקוּם וְיִשׁוּבוּן:
תִּשְׁלַח רוּחָהּ, וְיִבְרֹאוּן, וְתַחַד־שׁ
פָּנֵי אֲדָמָה: זֶה כְּבוֹד יי לְעוֹלָם,
יִשְׁמַח יי בְּמַעֲשָׂיו: הַמְּבִיט לְאָרֶץ,
וְתִרְעַד, יֵנַע בְּהָרִים, וְיִעֲשֶׂנוּ
אֲשִׁירָה לִי בְּהָרֵי אֲזֻמָּה לְאֵלֵי
בְּעִידִי: יַעֲרֹב עָלָיו שִׁירֵי אֲנָכִי
אֲשֻׁמָּה בָּרִי: וְתִמְנו הַטָּאִים | מִן־
הָאָרֶץ, וְרִשְׁעִים | עוֹד אֵינָם.
בְּרַכִּי נַפְשִׁי אֶת־יי. הַלְלוּ־יָהּ:

Ps. 120.

Rugăciune în potrivea clevețirei.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת. Cântarea treptelor. În strămtorarea mea strig către Domnul, și el mă aude. Doamne, scapă sufletul meu de buza inimiunii, de limba fățarnică. Ce-ți dă ție, și ce-ți adaogă, limba fățarnică? (Ea este) ca săgețile ascuțite ale unui viteaz; (ea arde) ca cărbunii de ienupăr. Vai mie! că trebuie să pribegesc în Meșech, să mă sălășluiesc în sălașurile lui Kedar. O! cât de mult locuiește de atunci sufletul meu cu dușmanii păcii. Eu sunt pentru pace; dar cum vorbesc de ea, ei se gătesc de războiu.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת. אֲנִי בַצָּרָה לִי קָרָאתִי וַיִּשְׁמַעֲנִי יְיָ הַצִּילָה נַפְשִׁי מִשְׁפַּת־שָׂקָר מִלִּשׁוֹן רְמִיָה מִהִיתָן לִּי וּמִהִיוֹסִיף לִּי לִשׁוֹן רְמִיָה הִצִּי גִבּוֹר שָׁנָנִים עִם גִּבְלֵי רֶחֱמִים אֲזִיָּה לִי בִּיגְרָתִי מִשָּׂדֶה שָׁבָנָתִי עִם אֲחֵלֵי קֶדָר רַבַּת שָׁבָנָה לִּי נַפְשִׁי עִם שׂוֹנֵא שְׁלוֹם אֲנִי שְׁלוֹם וְכִי אֲדַבֵּר הִקְדָּה לַמַּלְחָמָה

Ps. 121.

Cântec de despărțire pentru drumetși.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת. Cântarea treptelor. Rădic ochii mei spre munți: de unde îmi va veni mie ajutor?... Ajutorul meu (vine) de la Domnul, ziditorul cerului și al pământului. El nu va lăsa piciorul tău să alunece,—nu doarme Păzitorul tău. O, nu! El nu doarme, nici nu dormitează, Păzitorul lui Israel! Domnul este păzitorul tău, Domnul e umbra ta la mîna ta cea dreaptă. Ziua nu te va lovi soarele, nici luna noaptea. Domnul te va păzi de tot răul, veghiă-va asupra vieții tale. Domnul va păzi ieșirea ta și intrarea ta, de acum și până'n veac.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת. אֲשָׁא עֵינֵי אֲל־הַהָרִים מֵאֵן יִבּוֹא עֲזָרִי עֲזָרִי מֵעַם יְיָ עֹשֶׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ אֲל־וְתֵן לַמּוֹט רַגְלִי אֲל־יָנִים שְׁמֶרְךָ הַהָרִים לֹא־יָנִים וְלֹא יִשָּׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל יְיָ שְׁמֶרְךָ יְיָ גִּלְךָ עַל־יְדֵי יִמֶּנְךָ יוֹמָם הִשְׁמַח לֹא־יִכָּבֶה וְיָרֵם בְּלִילָה יְיָ יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל־דָּעַ יִשְׁמַר אֶת־נַפְשְׁךָ יְיָ יִשְׁמַר־צִיאֶתְךָ וּבּוֹאֶתְךָ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם

Ps. 122.

Urare de fericire către Ierusalaim.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, לְדָוִד. שְׁמַחְתִּי שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, לְדָוִד. שְׁמַחְתִּי
בְּאֵמֶרִים לִי בֵּית יְיָ גִּלְדִּי: עֲמֻדֹת
הָיוּ רִגְלֵינוּ בְּשֹׁעֲרֵיהֶם; וְרוּשָׁלָם:
וְרוּשָׁלָם הִבְנִיחָה בָּעִיר, שֶׁחִבְרָה
לָהּ יְחֻדָּו: שְׁשֵׁם עָלָיו שְׂבָמִים,
שֶׁבְטֵי־יִדֵּהָ עֲדוּת לְיִשְׂרָאֵל,
לְחֻדֹת לֶשֶׁם יְיָ: כִּי שָׁמָּה יֵשְׁבוּ
כִסְאוֹת לְמִשְׁפָּט, כִּסְאוֹת לְבֵית
דָּוִד: שָׁמָּה שְׁלֹם וְרוּשָׁלָם.
יִשְׁלְיוּ אֲהֻבָּיו: וְהִרְשָׁלוֹם
בְּחֵילָהּ, שְׁלֹוה בְּאַרְבָּנֶיהֶם:
לְמַעַן יֵאָמְרוּ וְגָעִי אֲדַבְּרָה בָּא:
שְׁלֹוֹם בָּהּ: לְמַעַן בֵּית־יְיָ אֶהְיֶה
אֲבָרְכָנָה טוֹב לָהּ:

Cântarea treptelor, a lui David. Mă bucur cu acei ce-mi zic: „Să mergem în casa Domnului!” Iată că stau picioarele noastre în porțile tale, Ierusalaim! O, Ierusalaim, mândră cetate, centrul tuturor întrunirilor! Aci se suie semințiile, semințiile lui Ia, după datina lui Israel, ca să mulțumiască numelui Domnului. Că aci șezură pe scaune la judecată, pe scaunele casei lui David. Rugați-vă dar pentru fericirea Ierusalaimului! Să prospere cei ce te iubesc! Fie pace în foisorul tău, prosperitate în palaturile tale! Din dragoste către frații mei, către prietenii mei, îți uez: „Pace țiel!” În favoarea casei Domnului, Dumnezeului nostru, lasă-mă să cer binele pentru tine.

Ps. 123.

Increderea în Dumnezeu.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, אֶלְיָהוּ נִשְׁאָתִי שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, אֶלְיָהוּ נִשְׁאָתִי
אֶת־עֵינַי הִישָׁבִי בְּשָׁמַיִם: הִגֵּד
כְּעֵינִי עֹבְדִים אֲלֵי־דֹזְנֵיהֶם,
כְּעֵינִי שֹׁפְחִה אֲלֵי־דֹבְרֵיהֶם:
כִּדְעֵנִי אֱלֹהֵי אֲלֻדִּינִי עַד
שִׁיחֵנִי: הִנֵּנִי יְיָ הִנֵּנִי בִּירֵב
שְׂבָעֵנִי בּוֹז: רַבֹּת שֶׁבָּעָה־לָּהּ

Cântarea treptelor. Către tine rădic ochii mei, cea ce tronezi în ceruri. Iată, precum ochii slugilor sunt îndreptați spre mâna stăpânilor lor, precum sunt ochii slujnicei, spre mâna stăpânei sale: așa sunt ochii noștri întinși la Domnul, Dumnezeu nostru, până ce se va milostivi de noi. Miluiește-ne, Doamne, miluiește-ne, că sătui moarte suntem de hulă. De

ajuns s'a săturat sufletul nostru, נַפְשֵׁנוּ הִלְעָג הַשְּׂאֲנָנִים, הבוֹז
de ocara celor: fără de griji,
de hula celor trufași. לְאֵיזָנִים:

Ps. 124.

Mântuire din nevoi și pericol.

שִׁיר הַמַּעֲלֹת, לְדָוִד. לוֹלִי יי
Cântarea trep-
telor, a lui Da-
vid. De n'ar fi fost Domnul cu noi — s'o zică acum Israel: שְׁהָיָה לָנוּ, וְאִמְרָנָא יִשְׂרָאֵל:
— de n'ar fi fost Domnul cu noi, când s'au rădicat oamenii de viu לֹלִי יי שְׁהָיָה לָנוּ בְּקוֹם עֲלֵינוּ
asupra noastră: atuncea de viu אָדָם: אֵיזֵי תִיִּם בְּלָעוּנִי בַּחֲרוֹת
ne-ar fi înghițit, când s'a iuțit אִפְסָם בָּנוּ: אֵיזֵי הַמָּיִם שְׁטַפּוּנִי
mânia lor peste noi; atunci. נִחְלָה עֶבֶר עַל-נַפְשֵׁנוּ: אֵיזֵי עֶבֶר
ca apele ne-ar fi potopit, ca עַל-נַפְשֵׁנוּ הַמָּיִם הַיַּדְרֹנִים:
un șuvoiu ar fi trecut peste בְּרוּךְ יי שֶׁלֹא נִתְּנָנוּ מֵרַף
corpul nostru; atunci ar fi קִשְׁיָהֶם: נַפְשֵׁנוּ בְּצַפּוֹר
trecut peste corpul nostru, 'ca נִמְלֻטָה מִפֶּחַ יוֹקָשִׁים. הַפַּח
apele în ropot. Lăudat fie נִשְׁבַּר, וְאִנְחָנוּ נִמְלֻטָנוּ: עֲזָרְנוּ
Domnul, că nu ne-a dat prada בָּשָׂם יי עֲשֵׂה שָׂמִים וְאַרְצִי:
dinților lor! Sufletul nostru

Ps. 125.

Israel sub ocrotirea lui Dumnezeu.

שִׁיר הַמַּעֲלֹת, הַבְּטָחִים בִּי. שִׁיר הַמַּעֲלֹת
Cântarea trep-
telor. Cei ce
se încred în Domnul, sunt ca בְּרִירֵי-צִיּוֹן, לֹא-יִמּוּטוּ, לְעוֹלָם
muntele Sion, care nu se clă- יֹשֵׁב: יְרוּשָׁלָּיִם, דְּרִים סָבִיב לָהּ
tește, care stă în veac. Ieru- וְיִ סָבִיב לְעַמּוֹ, מִעַתָּה וְעַד-
shalaim — munți sunt în jurul עוֹלָם: כִּי לֹא יָגוּם שָׁבֹט הָרָשָׁע
lui: tot așa este Domnul în עַל-גּוֹרֵל הַצַּדִּיקִים, לְמַעַן לֹא-
jurul poporului său, de acum יִשְׁלַחוּ הַצַּדִּיקִים בְּעוֹלָרָתָהּ
și până'n veci. Căci sceptrul יִדְהֶם: הַיְּשִׁירָהּ יי לְיֹדְבִים
nelegiuitii nu va apăsă sor-
ții celor drepți: ca să nu în-
ținză drepții mâinile lor spre
nedreptate. Fă bine, Doamne,
celor buni, și celor sinceri la

() לְגַא יוֹנִים קרי.

ינימă. Iar cei ce se abat în căi
sucite,—să-i răpiască Domnul
împreună cu făcătorii de rele!
Pace peste Israel!

וְלִישְׂרָאֵל בְּלִבְתָּם: וְהַמָּטִים
עָקְלָקְלוּתָם, וְיִלְכִּים יְיָ אֶת־פְּעָלֵי
הָאָוֶן, שְׁלוֹם עַל־יִשְׂרָאֵל:

Ps. 126.

*Simțimântul de care erau însuflețiți fiii lui Israel la întoarcerea
lor din robia Babilonului.*

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת. בְּשׁוּב יְיָ אֶת־
שִׁיבַת צִיּוֹן, הָיִינוּ כְּהִלָּמִים: אֲזִי
וּמִלֵּא שָׁחַק פִּינוּ, וְקִשְׁוִנְנוּ
רָגְלָה. אֲזִי יֹאמְרוּ בְּגוֹיִם, הַגִּדִּיל
יְיָ לַעֲשׂוֹת עִם־אֱלֹהֵ: הַגִּדִּיל יְיָ
לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ, הָיִינוּ שְׂמֵחִים:
שׁוּבָה יְיָ אֶת־שְׁבִיתָנוּ כַּאֲפִיקִים
בְּנֹגֵב: הַזֹּדְעִים בְּדַמְעָה, בְּרָגָה
יִקְצְרוּ: הַלֹּדֵךְ יִלֵּךְ, וּבִכְבֹּה נִשָּׂא
מִשְׁךְ־הַיָּדַעַי, בֹּא־יֹכֵבֵא בְּרָגָה,
נִשָּׂא אֶלְמָתָיו:

Cântarea trep-
telor. Când a
întors Domnul pe cei robiți
ai Sionului, fost-am ca visă-
tori. Atunci se umplu gura
noastră de râs, și limba noastră
de cântare. Atunci s'a zis
între neamuri: „Lucruri mari
făcut-a Domnul cu aceștia!”
Da, lucruri mari făcut-a Dom-
nul cu noi: eram veseli! Doam-
nel întoarce din nou pe robiții
noștri, ca pârae într'un pământ
sec. Cei ce seamănă cu lacrimi,
seceră-vor cu bucurie. Plângând
merge semănătorul încărcat cu
povara-i: cu bucurie se întoarce
acasă, ducând snopii săi.

Ps. 127.

Izvorul oricărei prosperități.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, לְשִׁלְמוֹה. אִם־
יְיָ אֱלֹהֵינוּ בֵּית, שְׁוֹא עֲמָלוֹ
בִּזְנוּי בֹּא. אִם־יְיָ לֹא־יִשְׁמְרֵנוּ,
שְׁוֹא אֶשְׁכֵּךְ שׁוּמְרֵ: שְׁוֹא לָכֶם
מִשְׁכִּימֵי קוֹם, מֵאֶרֶץ־שִׁבְתָּ,
אֲכָלֵי הָחֶם הַעֲצִבִּים. בֵּן יִתֵּן
לִידִידוֹ שְׁנָא: הַגֵּה נַחֲלֵת יְיָ
בְּנִים, שְׁכָר פְּרֵי הַבֶּטֶן: כְּחֹצִים

Cântarea trep-
telor, a lui Șe-
lomo. De n'ar zidi Domnul
casa: în zadar se ăstenesc zi-
dătorii ei. De n'ar păzi Dom-
nul cetatea: în zadar străju-
iește păzitorul. În zadar vă
sculați dimineața, și vedeți târ-
ziu, voi care mâncați pâinea
durerilor: asta o dă el în somn
liniștit iubitului său. Iată, un
dar de la Dumnezeu sunt fiii;
o răsplăta, rodul pântecelui.

Ca săgețile în mîna viteazului, : בִּידֶגְבֹּר, בֶּן בְּנֵי הַנְּעוּרִים;
 așa sunt fiii tinerețelor. Ferice : אֲשֶׁרִי הַגִּבּוֹר, אֲשֶׁר מָלֵא אֶת-
 de bărbatul, care a umplut cu : אֶשְׁתּוֹ מִחֶם, לֹא-יִכְשׁוּ כִי-
 ele tolbă sa! Unii ca aceștia : יִדְבְּרוּ אֶת-אֹיְבֵים בַּשָּׁעַר;

Ps. 128.

Adevărata binecuvîntare casnică.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת. אֲשֶׁרִי בְלִיָּא : Cântarea trep-
 telor. Ferice de : יְיָ, הַחֹלֵץ בְּדַרְכָּיו; יִגַּע פִּשְׁךְ
 cel ce se teme de Domnul, ce : כִּי תֹאכַל, אֲשֶׁרִי; וְטוֹב לָךְ;
 umblă în căile lui! Din munca : אֲשֶׁתְּךָ! כְּנֶפֶן פִּרְיָה, בְּיָרְכֵתִי
 mâinilor tale te hrănești; ferice : בֵּיתְךָ. כְּגֹדַת בִּשְׁתְּלֵי יִרְמִים,
 de tine, și bine îți este ție! : סִבִּים לְשִׁלְחָנָה; הַגֵּר, בִּירְכֵנִי.
 Femeia ta este ca o viță ro- : וְכֹרֶךְ גִּבּוֹר, יֵרָא יְיָ; וְכִרְכֶּךָ יְיָ
 ditoare, în lăuntrul casei tale; : מִצִּיּוֹן, וְרָאָה כְּטוֹב יְרוּשָׁלָּם,
 fiii tăi ca odrasle de măsline, : פְּלִימֵי חֵייד; וְרָאָה-כְּנִים לְכֶנְךָ.
 în jurul mesei tale. Iată, așa : שְׁלוֹם עַל-יִשְׂרָאֵל.

Ps. 129.

Ocotitorul poporului năpăstuit.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת. רַבַּת צָרוּנִי : Cântarea trep-
 telor. Mult m'au : מַעֲזוּרִי, וְאַמְרָנָא יִשְׂרָאֵל; רַבַּת
 strămătorat din tinerețele mele : צָרוּנִי מַעֲזוּרִי, גַּם לֹא יִכְלֹו-
 — zică adică Israel; — prea : לִי; עַל-גִּבִּי הָרָשׁוּ חֲדָשִׁים,
 mult m'au strămătorat din tine- : אֲהָרִיכוּ לְמַעֲנִיתָם; יְיָ צִדִּיק,
 rețele mele, dar nu m'au biruit. : קִצְצָן עֲבוֹת רָשָׁעִים; יִכְשׁוּ וְיִסְגּוּ
 Pe spinarea mea au arat plu- : אַחֲרָי, כֹּל שִׁנְאֵי צִיּוֹן; יִהְיֶה
 gari, tras-au brazde lungi. Dom- : כְּחֶצֶר גִּבּוֹר, שֶׁקָּדְמָתָהּ שְׁלֵתָה
 nul este drept, el a tăiat funia :
 nelegiuitorilor. Se rușinează și
 se întorc îndărăt toți vrăjmașii
 Sionului; ei sunt ca iarba de
 pe acoperemânt, care mai în-
 ante de sinulgere s'a uscat.

() למענותי, כתיב.

Cu care nu-și umple secerătorul mâna sa, nici legătorul de snopi brațul său, și trecătorii nu li zic: „Binecuvântarea Domnului peste voi! noi vă binecuvântăm în numele Domnului!”

יְבִשׁ: שֶׁלֹּא מָלֵא בְּפוֹ קוֹצֵר | וְחִצְנוּ מְעַמְר: וְלֹא אָמְרוּ | הַעֲקָרִים, בְּרַבְתִּי אֲלֵיכֶם, בְּרַכְנוּ אֶתְכֶם בְּשֵׁם יי

Ps. 130.

Rugăciune în suferință, încredere și speranță.

שיר המעלות. Cântarea treptelor. Din adâncuri te chem, Doamne! Doamne, auzi glasul meu, ascultătoare fie urechile tale, la glasul rugăciunii mele. De ai păstră amintirea păcatelor, la: Doamne, cine ar mai putea stă? Nu, la tine e iertarea, de aceea ești venerat. Nădăjduiesc spre Domnul, sufletul meu nădăjduiește, și în cuvântul său mă încred. Sufletul meu așteaptă pe Domnul, mai mult decât strejării dimineța; da, mai mult decât strejării dimineța. Să aștepte Israel pe Domnul, căci la Domnul este îndurare, și mântuire îmbelsugată e la dânsul; și el va izbăvi pe Israel de toate greșelile lui.

שִׁיר הַמַּעֲלֹת. מִמַּעַמְקִים קָרָאתִיךָ יי: אֲדֹנָי שְׁמַעְהָ בְּקוֹלִי | תִּשְׁמָעְהָ אֲזִנִּיךָ קוֹשְׁבוֹתַי, לְקוֹל תַּחֲנוּנִי: אִם-עֲזָוֹת תִּשְׁמָרִיךָ, אֲדֹנָי מִיַּעַמְד: כִּי-עֲמִיד הַסְּלִיחָה, לְמַעַן תִּגְדָּא: קוֹנִיתִי יי קוֹנֵתָה | נַפְשִׁי וְלִדְרֹךְ הוֹדְלָתִי: נַפְשִׁי לֹא-אֲדֹנָי מִשְׁמָרִים לְבָקֶר. שְׁמָרִים לְבָקֶר: יַחַל יִשְׂרָאֵל אֲלֵיךָ כִּי-עִם-יי הַתְּקַדִּי, וְרִבְכָּה עִמּוֹ | פְּדוּת: וְהוּא יַפְדֶּה אֶת-יִשְׂרָאֵל מִכָּל עֲוֹנוֹתָיו:

Ps. 131.

Umilință și încredere în Dumnezeu.

שיר המעלות. Cântarea treptelor, a lui David. Doamne, inima mea nu s'a îngânfat, nici ochii mei nu s'au înălțat, nici am năzuit la lucruri prea mari, nici la prea minunate pentru mine. N'am fost oare cumpătat? n'a fost oare sufletul meu liniștit, ca copilul înțărcat lângă mumă-sa?

שִׁיר הַמַּעֲלֹת, לְדָוִד. יי לֹא-נִבְהָה לִבִּי, וְלֹא-דָמְנוּ עֵינָי, וְלֹא-הִלָּכְתִּי | בְּגִדְלוֹתַי, וּבְנִפְלְאוֹתַי | מִמֶּנִּי: אִם-לֹא שָׁוִיתִי | וְדוֹמָמָתִי נַפְשִׁי כְּנֶמֶל עַל־אֲמוֹ, כְּנֶמֶל

Da, ca un copil înălțat îmi
este sufletul meu. — Israel!
așteaptă pe Domnul, de acum
și până'n vecl.

עַלִי נַפְשִׁי: וְחַלִּי יִשְׂרָאֵל אֵל-
יְיָ מַעַתָּה וְעַד-עוֹלָם:

Ps. 132.

Năzuință și dorință pioasă.

Cântarea trep-
telor. Adu-ți
aminte, Doamne, de David, de
toată râvna sa, cum a jurat
Domnului, cum a făgăduit Pu-
ternicului lui Iakob: „Nu voi
intră în cortul casei mele, nici
nu mă voi uita pe patul, în
care mă culc; nu voi da somn
ochilor mei, nici dormitare ple-
oapelor mele, până când nu voi
găsi un loc pentru Domnul,
un lăcaș Puternicului lui Ia-
kob”. Iată, noi auzirăm de
dânsul în Efrata, în câmpiile
pădurei o aflară. Să intrăm
dar în lăcașul său, să ne în-
chinăm înaintea scăunelului pi-
cioarelor sale! Înălță-te, Doam-
ne, la locul odihnei tale, tu și
chivotul puterii tale! Preoții
tăi îmbrăce-se cu fericire, și
cuvioșii tăi chiuie. Pentru Da-
vid, robul tău, nu respinge fața
unsului tău! Jurat-a Domnul
lui David credință, nu se va
lăsa de aceasta: „Din ródul
coapselor tale pune-voi pe
tronul tău. De vor păzi fiii tăi
legământul meu, și mărturiile
mele, pe cari le învăț, atunci
și fiii lor în veci își vor șede
pe tronul tău”. Da, ales-a Dom-
nul pe Sion, i-a plăcut ca re-
ședință. „Acesta este locul meu

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת. זְכוֹר-יְיָ לְדָוִד,
אֵת כָּל-גִּזְיוֹתָיו: אֲשֶׁר-נִשְׁבַּע
לַיְיָ נָדָר לֵאמֹר יַעֲקֹב: אֶסְכֵּנָה
בְּאֶהֱלָ בֵּיתִי אֶסְכֵּנָה עַל-
אַרְשִׁי וְיִצְוִי: אֶסְכֵּנָה שְׁנַת
לַעֲיָנִי לִעֲפָפִי תִנּוּמָה: עַד-
אֶמְצָא מָקוֹם לַיְיָ מִשְׁכְּנֹתָ
לֵאמֹר יַעֲקֹב: הִנֵּה שְׁמִעֲנוּהָ
בְּאַסְתָּתָהּ מִבְּאֵרְהָ בְּשִׁדְרֵיהָ:
נִבְרָאָה לְמִשְׁכְּנֹתָיו נִשְׁתַּחֲוָה
לְהֵדָס: לַיְיָ קוֹמָה יְיָ לְמִנְחָתָהּ
אֲתָה וְאֶרְוֶן אֶנֶךְ: כְּהִנֵּךְ יִלְבָּשׁוּ
צִדִּיק וְחַסִּידֶיךָ יִדְגְּלוּ: בַּעֲבוּר
יְיָ עֲבָדֶיךָ אֵל-תִּשָּׁב פָּנֵי
מִשְׁתָּחָה: נִשְׁבַּע-יְיָ לְדָוִד אֲמַת,
לֵאמֹר יָשׁוּב מִמָּגֶדָה. מִפָּרִי מִגָּדָה
אִשִּׁית לְכַסְאֶלְךָ: אֶסְדָּשְׁמֹר
בְּנֶיךָ בְּרִיתִי וְעַדְתִּי זֶה אֶלְמָדָם
גַּם-בְּנֵיהֶם עַד-יָעַד יִשְׁבּוּ לְכַסְאֶ-
ךָ: כִּי-בִרְכָם יְיָ בְּצִוּוֹן הִנֵּה
לְמוֹשֵׁב לוֹ: זֹאת מִנְחָתִי עַד-

de odihnă în veci, aci voi
ședeă, căci mi-a plăcut mie.
Hrana sa o voi binecuvântă,
pe lipsiții săi voi sătura de
pâine. Preoții săi cu mântuire
voi investimântă, și cuviosii săi
cântă-vor de bucurie. Acolo fa-
ce-voi să răsară strălucirea lui
David, pregătît-am o lumină
unsului meu. Pe vrăjmașii săi
voi îmbracă cu rușine, dar
cununa lui pe el va înflori."

עַד כִּי אָשִׁיב בִּי אֶת־הַיְיָ
צִדְקָה בְּרוּךְ אֲבֹתֵינוּ
אֲשֶׁכֶּיץ לָחֵם: וְכִהְיֶה אֲלֵבֶיךָ
יֵשַׁע: וְהִסְדִּיקָה רֵצֵן יִרְגְּנוּ: שֵׁם
אֲצִמִּים קָרָן לְדָוִד: עֲנֵכֶנִּי גֵר
לְמִשְׁחִי: אוֹיְבֵי אֲלֵבֶיךָ בָּשָׁת:
וְעָלָיו יִצְיָן גִּזְרוֹ:

Ps. 133.

Valoarea bunei înțelegeri frățești.

תְּשִׁיר הַמַּעֲלוֹת שִׁיר הַמַּעֲלוֹת
תֵּלֹר, א לִי דָוִד.
vid. Iată, cât de frumos și cât
de dulce este, când frații tră-
iesc în unire. Ca mirul cel bun
pe cap, curgând pe barbă, pe
barba venerabilă a lui Aharon,
care picură până la marginea
vestmintelor sale; ca roua Her-
monului, ca roua ce cade pe
colinele Sionului, (căci acolo ¹⁾
revarsă Domnul binecuvântarea,
vieața până'n veci.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, לְדָוִד. הַגִּדָּה
מִה־טוֹב וּמִה־נְעִים, שָׁבַת אֲהִים
גַּם־יִחַד: בְּשֹׁמֵן הַטּוֹב | עַל־
הָרֹאשׁ, יֵרֵד עַל־הַנָּזָן, וְנָזָן־
אֲהִרֵן, שִׁיר עַל־פִּי מְדוּרָיו:
כַּטֵּל הָרֹמֶן, שִׁיר עַל־הַרְרֵי
צִיּוֹן, בִּרְשָׁם: צִוָּה יְיָ אֶת־הַבְּרָכָה,
חַיִּים עַד־הָעוֹלָם:

Ps. 134.

Salutarea pioșilor pelerini.

תְּשִׁיר הַמַּעֲלוֹת שִׁיר הַמַּעֲלוֹת
תֵּלֹר. Iată acum
lăudați pe Domnul, toți robii
Domnului, voi cari stați nop-
țile în casa Domnului! Rădicați
măinile voastre către Sanctuar
și lăudați pe Domnul! Bine-
cuvânteze-te Domnul din Sion,
ziditorul cerului și al pămân-
tului.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת. הַגִּדָּה | בְּרַבּוֹ
אֲתֵי, בְּלֵעֲבָדֵי יְיָ הָעַמִּים
בְּבֵית יְיָ בְּלִילֹת: שְׁאוּיָדָם
קָדֵשׁ וּבְרַבּוֹ אֲתֵי: יְבָרְכֵה יְיָ
מִצִּיּוֹן, עֲשֵׂה שְׁמִים וְאָרֶץ:

Se zice după aceea *Rugăciunea finală* (עֲלִינָה) pag. 126-128 și *Kaddiș de orfanî*

(הַקָּדִישׁ יְתוֹמָה) pag. 128.

¹⁾ Unde domnește unire între frați.

Tractatul Pärin[il]or Sinagogii. ¹⁾ פֶּרֶק אֲבוֹת.

(Pilde din Bătrâni)

Cu începere de Sabbath ce urmează după sărbătoarea de פסח până la ראש השנה se zice în loc de ברכי נפשיו câte un capitol din acest tractat în fiecare Sabbath. Excep-
tione fac Sabbathele în cari se întâmplă să fie יום טוב sau יום שבת sau יום ראשון sau יום חול (ajunul de 9 Av). Când a treia repetiție a acestor capitole se încheie cu patru Sabbath înainte de Roš ha-Šana, se citește cap. 3 și 4 în penultimul, cap. 5 și 6 în ultimul Sabbath înainte de ראש השנה; când a patra repetiție începe însă cu trei Sabbath înainte a acestei sărbători, atunci se citește câte 2 capitole în fiecare din numitele Sabbath. Al 2-lea ciclu începe cu יום ג' al 3-lea פסח, al 4-lea שבועות.

EPIGRAF.

בְּלִי-יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק לְעוֹלָם
כָּל-יִשְׂרָאֵל חֵלֶק לְעוֹלָם
הַבָּא שְׁנַנְמֵנוּ וְעָמְדוּ בְּלִי-יִשְׂרָאֵל
לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אֶרֶץ נָגַר מִטְּעֵי מַעֲשֵׂה
וְדִי לְהַתְפָּאָר: (Lev. 60, 21).

Capitolul I. פֶּרֶק רֵאשִׁון.

Moşe 2413-2533 (Zunz), 2368-2488 (Seder Haddoroth), Jehoşua 2429-2539 (Zunz), 2406-2516 (S. H.), Zekenim—Bătrâni şi Judi—câtorii până la 2877 (Z), 2870 (S. H.), Nebimim—Pro-
roci până la Maieschi 2878-3534 (Z), 2871-3409 (S. H.), Synagoga Magna, adică Marele
Sinod (Sobor) compus din 120 fruntaşi, între dăşlii Ezra, Nehemia, Haggel, Zecharia, Ma-
leachi şi alţi până în 3540 (Z).

1. מֹשֶׁה קִבֵּל תּוֹרָה מִסִּינַי וּמִסִּינַי מֹשֶׁה אָרַם
de pe Sinai, şi a

¹⁾ Etica Rabbinilor din vechime, anume a Tannaim-ilor (תַּנַּיִם), adică repetitorii tradiţiunii (3448-3980) şi a Amoraim-ilor (אַמּוֹרָאִים), adică tâlcuitorii tradiţiunii (3980-4259). Numele acestui tractat talmudic este „Aboth“ (אֲבוֹת)—Părinţi, pentru că sentinţele pragmatice, etice şi religioase cuprinse în primele cinci capitole (al 6-lea purtând numele de „Beraita“ ²⁾) vezi cap. 6 nota 1), sunt privite ca părinţii tuturor axiomelor de asemenea natură şi ca un izvor primitiv al tuturor scrierilor morale din literatura judeică şi din literatura celorlalte confesiuni.

Observare.—Pentru a face să concorde datele zidirei lumii, de cari ne slujim aci — ca şi în tot Ritualul — cu acele ale erei vulgare, ajunge ca cineva să-şi amintiască, că începutul erei vulgare a fost fixat la anul 3760 (după istoricii cei noi, la anul 3988) dela zidirea lumii.

²⁾ „Integru Israel“ etc. — Înţeleptii noştri zic că „dreptii (cu-
vloşii) naţiunilor din toată lumea au parte la viaţa veşnică“ (Tosefta „Sanhedrin“ 13, b). Maimonide adaogă, că oamenii, cari nu sunt idolatri, se socotesc ca Israeliţi. — Accet pasaj, (scos din Talm. „Sanhedrin“ 10, a) a fost pus ca epigraf în capul Tractatului Principiilor (פְּרִקְתֵּי אֲבוֹת). Tractatul în chestiune ne învaţă mijloacele d'a fi virtuoşi; epigraful ne anunţă răsplata rezervată virtuţilor: fericirea veşnică.

³⁾ Thora despre care e vorba aci, este Legea orală sau tradiţională, căci Legea scrisă a primit-o Integru Israel. Această Lege orală este expli-
cită şi indispensabilă pentru executarea Legii scrise; (vezi pag. 7, nota 1).

⁴⁾ Beraita este un fel de Mişna suplimentară. Cuvântul בֵּרַיְתָא însem-
nează exterior; el indică lecţiunile reproduse în afară de Mişna.

predat-o lui Iehoșua, Iehoșua a predat-o Bătrânilor, Bătrânii au predat-o prorocilor, și prorocii au predat-o bărbaților Adunării celei Mari. ¹⁾ Aceștia au zisarei vorbe; ²⁾ Fiți cu luare aminte la judecată, formați-vă mulți ucenici, ³⁾ și faceți un gard în jurul Legii. ⁴⁾

לִיהוֹשֻׁעַ, וִיהוֹשֻׁעַ לַבְּרִיָּים, וְהַבְּרִיָּים לַנְּבִיאִים, וְהַנְּבִיאִים מִקְרֹהֶן לְאַנְשֵׁי הַכְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה. הֵם אָמְרוּ שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים. הוּא מְרַוֵּינֵם בְּדִין, וְהַעֲמִידוּ מִלְּמִידִים הַרְבֵּה, וְעָשׂוּ קֶנֶן לְהוֹרָה:

Șimeon cel drept, pe la 3512, Mare-Preot și șeful poporului (Yosi).

2. Șimeon cel drept, unul dintre cei din urmă membri ai Adunării celei Mari, zicea: Lumea se întemeiază pe trei lucruri: Pe învățătură, pe muncă ⁵⁾ și pe binefacere. ⁶⁾

ב שִׁמְעוֹן הַצַּדִּיק, הָיָה מְשִׁיבֵי הַכְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה, הוּא הָיָה אֹמֵר, עַל-שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים הָעוֹלָם עוֹמֵד, עַל תּוֹרָה, וְעַל הָעֲבוֹדָה, וְעַל גְּמִילוּת חַסְדִּים:

Antigonos din Socho—3570. Învățătorul lui Tadok și al lui Boethus.

3. Antigonos, din Socho, a primit tradițiunea de la Șimeon cel drept. El zicea: Nu fiți ca robii, cari slujesc stăpânului lor cu scop d'a primi simbrie, ci fiți ca acei, cari slujesc la stăpân fără țel d'a primi vre-o răsplătă; ⁷⁾ și astfel veți fi pătrunși de respect către cel Prealnălțat.

נֶאֱמָיְנֵנוּ, אִישׁ סוֹכֹ, קִבֵּל מִשִּׁמְעוֹן הַצַּדִּיק, הוּא הָיָה אֹמֵר. אִלִּימְהִי פְּעֻקְדִים, מְשִׁמְשִׁין אֶת-הָרֶבֶב עַל-מַגֵּת לִקְבֵּל פָּרֶם, אֶלָּא הָיָה בְּעֲבָדִים, מְשִׁמְשִׁין אֶת-הָרֶבֶב, שְׁלֹא עַל-מַגֵּת לִקְבֵּל פָּרֶם, וְיֵהי מוֹרָא שְׁמַיִם עֲלֵיכֶם:

Iose=(Ioset) b. Ioezer, I. Președinte, (Nasi) cel mai pios (Esseu, Hasideu) dintr-o preot, muri la 3573 ca martir, sub Antioch Epifane.

4. Iose, fiul lui Ioezer, din Tereda, și Iose, fiul lui Iochanan, din Ierusalaim, au primit tradițiunea de la dănsii. Iose, fiul lui Ioezer, din Tereda, zicea: Casa ta să fie loc de intruire pentru înțelepți;

ד יוֹסֵי בְּנֵי-יֵעָזָר, אִישׁ צַדִּיק, וְיוֹסֵי בְּנֵי-יֵחָנָן, אִישׁ יְרוּשָׁלַיִם, קִבְּלוּ מֵהֶם (נֶאֱמָר). יוֹסֵי בְּנֵי-יֵעָזָר, אִישׁ צַדִּיק, אֹמֵר, יֵהי בֵּיתְךָ בַּיִת לְחֻכְמִים.

¹⁾ Această adunare, instituită de Ezra după întoarcerea din robia Babilonului, a redactat și rugăciunile noastre; de atunci până azi numitele rugăcuni n'au fost schimbate și sunt recitate în Sinagogi de toți Israelii împărații pe giobul pământesc; (v. pag. 72, nota). ²⁾ Adică au emis trei maxime, sau au stabilit trei principii. ³⁾ „Formați-vă mulți ucenici”: răspândiți instrucțiunea (despre obligativitatea învățământului, v. Tractatul „Bava Bathra” 21, a). ⁴⁾ Adică, înconjurați Legea de regulamente, de bariere, pentru ca să nu fie ușor călcată. ⁵⁾ Unii traduc „pe slujba religioasă.”

⁶⁾ Milostenie. ⁷⁾ Adevăratul om virtuos este acela, care practică virtutea din dragoste către D-zeu și nu în vederea unei recompense viitoare (comp. R. Șimeon b. Elazar: „Sota” 31, a; Midraš „Jalkut” pe „Exod”, § 359, „Deuteronom.” § 846).

prăfuieste-te cu pulberea picioarelor lor,¹⁾ și soarbe setos vorbele lor.²⁾

וְהָיָה מִתְאַבֵּק בְּעֹפֶר רַגְלֵיהֶם, וְהָיָה שׁוֹתֶה בְּצִמָּא אֶת־דְּבָרֵיהֶם:

Iose b. Iochanan, din Ierusalaim, II. Președinte (*Av-beth-Din*).

5. Iose, fiul lui Iochanan, din Ierusalaim, zicea: Casa ta să fie deschisă către uliță,³⁾ săracii să fie copiii casei tale,⁴⁾ și nu fleoncări mult cu femei. (Este vorba chiar de femeia sa, cu atât mai vărtos de femeia altuia. De aci zicea toarea înțelepților: cel ce fleoncănește mult cu femei, își pricnuiește rău sic-și, lasă în părăsire cuvintele învățătorei, și sfârșește prin a moșteni iadul).⁵⁾

ה' יוֹסֵי בְּנֵי־יוֹחָנָן, אִישׁ יְרוּשָׁלַיִם. אָמַר, יְהִי בֵיתְךָ פָּתוּחַ לְדֶרֶךְ, וְיִהְיֶה עֲנִיִּים בְּנֵי בֵיתְךָ, וְאַל־סִרְבָּה שְׂיָחָה עִם הָאִשָּׁה. (בְּאִשְׁתּוֹ אָמַר, קַל זָחָמָר בְּאִשְׁתֵּי חֲבָרֹ. מִזֵּן אָמְרוּ חֲבָמִים, כָּל־חֲבָרָה שְׂיָחָה עִם הָאִשָּׁה, גֹּרֵם רָעָה לְעֵצָמוֹ, וּבֹטֵל מִדְּבָרֵי תוֹרָה, וְסוֹפֹר יוֹרֵשׁ גִּיהֶזֶם.)

Iehoșua b. Perachia, 1. Președinte, mai târziu încă cu Șimeon b. Șetah—3670.

6. Iehoșua, fiul lui Perachia, și Nittai din Arbela, primă tradițiu-nea de la dânsii. Iehoșua, fiul lui Perachia, zicea: Dobândește-ți un învățător, câștigă-ți un prieten și judecă pe fiecare om după partea-i cea bună.⁶⁾

י' יְהוֹשֻׁעַ, בְּנֵי־פְרָחְיָה, וְנָמִי הָאֶרְבֵּלִי, קִבְּלוּ מֵהֶם. יְהוֹשֻׁעַ, בְּנֵי־פְרָחְיָה, אָמַר. עֲשֵׂה לָךְ רֵב, וְקַבֵּל לָךְ חֲבֵר, וְהָיָה בֵּן אֶת־כָּל־הָאָדָם לְכַף זָכָת:

Nittai (Matat) din Arbela, II. Pr. al Synhedriului.

7. Nittai, din Arbela, zicea: De-părtează-te de vecin rău,⁷⁾ nu te întovărăși cu cel nelegiuit, și nu te desnădăjdui de pedeapsă.⁸⁾ —

י' נָמִי הָאֶרְבֵּלִי אָמַר. כִּרְחֵק מִשָּׁכֵן רָע, וְאַל־תִּתְּחַבֵּר לְרָשָׁע, וְאַל־תִּתְּחַבֵּר אֶת־מִשְׁכָּנֵי פְּרוֹעָנָה:

Iehuda b. Tabbai, I. Pr.—pe la 3680.

8. Iehuda, fiul lui Tabbai, și Șimeon, fiul lui Șetah, primă tradițiu-nea de la cel din urmă. Iehuda, fiul lui Tabbai, zicea: Ca

י' יְהוּדָה, בְּנֵי־טַבַּי, וְשִׁמְעוֹן, בְּנֵי־שֵׁתָח, קִבְּלוּ מֵהֶם. יְהוּדָה, בְּנֵי־טַבַּי, אָמַר.

¹⁾ Să urmezi pretutindeni pașii lor; să-i însoțești chiar în călătorie, ca să înveți moravurile lor în toate împrejurările. ²⁾ Culege cu lăcomie, cu cea mai mare osârdie cuvintele lor. ³⁾ Sau „casa ta să fie (deschisă în largul ei) ospitalieră”. ⁴⁾ Săracii să fie considerați ca membrii familiei tale.—Această maximă ne amintește cuvântul lui Proudhon: „Quiconque est pauvre, est de ma famille”. ⁵⁾ A moșteni iadul=merge la pierce. Cf. „Ecles.” 9, 12 și 43. — **Observare:** Textul cuprins între parenteze s'a intercalat mai târziu. ⁶⁾ Literal: „Judecă toată lumea în cumpăna nevînovației”. Trebuie totdeauna interpretat în bine vorbele și faptele aproapelui nostru. (Cf. R. Iochanan: „Sabbath” 127, a; *Midraș „Jalkut”* pe Geneza § 82, *Levit.* § 611). ⁷⁾ Cf. „Succa” 56, b; „Abot de Rabbi Nathan” cap. 9; „Pilde” 13, 20. ⁸⁾ Iată corelațiunea ce pare că există în această propozițiune și cele două precedente: „Nu-ți închipui că vei scăpa de pedeapsă”, ce al fi meritat-o, imitând pilda celor nelegiuiți.

judcător să nu faci și pe apărător.¹⁾ Pe câtă vreme împričinații slau înaltea ta, socotește-i ca nelegiuți! ²⁾ dar îndată ce au plecat de la tine, privește-i ca nevino-vați, de oarece s'au supus hotărî-rei judecătorești. —

תַּעֲשֶׂה עִמָּךְ פְּעוּדָרֵי הַדִּינִין, וּבְשִׁדְּיוֹ
בְּעַלֵּי הַדִּין עוֹמְדִים לְפָנֶיךָ, יִהְיוּ בְּעִנְיָךְ
כְּרָשָׁעִים, וּכְשֹׁנְפָטִים מִלְּפָנֶיךָ, יִהְיוּ
בְּעִנְיָךְ כְּנֹפְאִין, כְּשֶׁנִּבְּלוּ עֲלֵיהֶם אֶת־
הַדִּין: —

Șimeon b. Șetah, fratele reginei Șelomili Alexandra (3681-3690), țesător, pe la 3621-3690.

9. Șimeon, fiul lui Șetah, zicea: Cercetează neobosit pe martori; dar fii cu băgare de seamă la întrebările tale, ca să nu învețe prin- tr'ânsele cum să mintă.³⁾ —

ס שִׁמְעוֹן, בֶּן־שֵׁטָח, אִמְרַן מְרַבָּה
לְחַקֹּר אֶת־הָעֵדִים, וְהֵיוּ זֵהִיר בְּדַבְרֵיהֶם,
שֶׁמָּא מִתּוֹכָם יִלְמְדוּ לִשְׁכָּר:

Șemai (—Someas) I. și Abtalion (—Pollion) II. Pr. până pe la 3722 (S. H.).

Urmași de prozeliti, (după legendă, urmașii lui Sanherib).

10. Șemai și Abtalion au pri- mit tradițiunea de la cel de mai sus. Șemai zicea: Iubește munca,⁴⁾ uraște mărirea,⁵⁾ și nu căută favoa- rea celor de la putere. —

י שִׁמְעִי וְאַבְטָלִיּוֹן קִבְּלוּ מִמֶּנּוּ.
שִׁמְעִי, אִמְרַן אֶרֶב, אֶת־מְלָאכָה,
וַיִּשָּׂא אֶת־דְּרָבְנָתָהּ, וְאֶל־תַּרְעִיבָהּ
לְרִשּׁוֹת:

11. Abtalion zicea: Înțelepților! Fiți cu băgare de seamă în învâ- țările voastre; ⁶⁾ căci poate veți fi osândiți a trăi în urgie, și surghluniți pe la locuri unde apele sunt turburi; ⁷⁾ ucenicii cari vă urmează le vor bea și vor murla, iar numele Domnului ar putea fi prihănit. —

י אַבְטָלִיּוֹן אִמְרַן חֲכָמִים, הִנְהַרְוּ
בְּדַבְרֵיכֶם, שֶׁמָּא תִּחְבּוּ חוֹבַת גְּלוּת,
וְתִגְלוּ לְמָקוֹם מִן־הָרָעִים, וַיִּשְׁתּוּ
סַלְמִידִים הַבָּאִים אַחֲרֵיכֶם, וַיְמַוּתוּ,
וַיִּנְפָּא שֵׁם שְׁמַיִם מִתְחִלָּה:

¹⁾ Unli traduc: „Nu te impune ca șef sau președinte, dacă nu ești chemat în demnitatea aceasta din partea colegilor tăi. ²⁾ Să privești părțile împričinat deopotrivă vinovate. Să n'ai mai înuită încredere în vorbele uneia decât în vorbele celeilalte. ³⁾ Cumpănește bine cuvintele ce li adresezi, ca să nu învețe printr'ânsele a falsifica adevărul. Vezi Tractatul „Sanhedrin“ 37, b. ⁴⁾ Se știe, că cei mai mulți rabbini din vechime exer- citau o meserie. — Atât Biblia cât și Talmudul conțin numeroase pasaje elocvente, cari glorifică lucrul manual, cari îl privesc ca un mijloc de rădi- care morală, și cari fac dintr'ânsul prima condițiune a fericirii noastre. Cf. „Exod.“ 31, i—3; „Ps.“ 128, 2; Tractat „Kiddușin“ 29, a, 82, b; „Ghittin“ 67, b; „Berachoth“ 8, a; „Pesachim“ 113, a; „Sanhedrin“ 29, a; „Néda- rim“ 49, b. ⁵⁾ Fuge Magna, zice Horatlu cart. I. ep. X, V. 32. (Cf. Rabbi Iochanan: „Pesachim“ 87, b; R. Eleazar: „Sanhedrin“ 14, a; 92, a).

⁶⁾ Abtalion îndeamnă pe acei cari însiruiesc poporul să-și măsoare bine vorbele, pentru a nu lăsa o poartă deschisă falselor interpretațiuni; căci după moartea lor, urmașii acestora ar putea să abuzeze de cuvintele lor cchivoc, și să propage doctrine vătămătoare societății, pângărind astfel numele Domnului. ⁷⁾ Unde se profesează și se încurajează doctrine ere- tice (interpretațiunea lui Maimonide). Abtalion vrea, fără îndoială, să zică

Hillel, urmaș al regelui David, model de răbdare, iubirea aproapelui și de resemnare, muncă cu ziua, ca discipol, pentru a-și procura mijloace de traiu. Născut 3648 în Babilon. I. Preș. al Synhedrinului de la 3723 până la 3768, sub Herodes (Irod). Din cei 80 de discipoli fluytri ai lui Hillel, era Jonathan b. Uzziel, cel mai bătrân, și Iochanan b. Zaccai, cel mai tânăr.

12. Hillel și Šammal au primit tradițiunea de la cei din urmă. Hillel, zicea: Să fii din ucenicii ¹⁾ lui Aharon, iubind pace, alergând după pace, iubind pe oameni și apropiându-i de învățătură.—

13. El înal zicea: Cel ce caută să-și lătlească numele, își pierde renumele ²⁾; cine nu-și sporește cunoștințele, le împuținează; cine nu învață pe alții, nu e vrednic du a trăi; și cine se slujește de co-roană ca d'o unealtă, pierde.

14. Acelaș Hillel mai zicea: Dacă eu nu's pentru mine, cine dar să fie? și dacă sunt numai pentru mine, ce sunt eu? și de nu acum, când dar?

Šammal, II. Preș. discipol și coleg al lui Hillel.

15. Šammal zicea: Hotărește-ți un timp pentru învățătură; fâgăduiește puțin, și fă mult; și primește pe fiecare om cu fața senină.

(Rabban.—Învățătorul nostru, fiu pentru șefi de școală). Rabban Gamliel I. nepotul lui Hillel, mort pe la 3810.

16. Rabban Gamliel zicea: Do-

prin acest limbaj alegoric: Dacă cuvințele voastre nu vor fi destul de iămurite și bine clibzuite, auditorii il vor da o interpretare opusă principiilor voastre; veți li astiel exilați din domeniul vosiru, căci auditorii se vor sprijini pe propriile voasire cuvinte pentru a propaga doctrine funeste. Epoca în care e trăit Abtalion, epoca războaielor civile atătate de cei din urmă coboritori ai Hașmoneliilor, Hyrkan și Aristobul, sprijinindu-se fiecare pe o aită sectă religioasă, evenimentele la cari a fost martor, i-au recomandat o prudență oarecare în cuvintele sale—iată de ce se exprimă într'un limbaj atât de misterios. — D-nul Derenbourg, *Essai sur l'histoire de la Palestine*, pag. 148, traduce astfel maxima lui Abtalion: „Înțelepților, fiți circumspecți la vorbele voastre, altminterlea veți putea fi trimiși în urgle și gonțiți la locuri cu ape stăiitoare (doctrine primejdioase); școlarii cari vă vor urmă, vor fi expuși a bea din aceste ape și vor muri, și prin aceasta se va pângări numele Domnului“. După această traducțiune, maxima lui Abtalion n'ar avea în vedere învățământul dogmatic, ci ar slăui pe înțelepți de a-și cumpăni bine cuvintele lor în materia politică.

¹⁾ Imitatorii. ²⁾ Acela care vrea să dobândiască o prea mare celebritate, pierde chiar reputațiunea de care se bucură.

bândește-ți un învățător, pentru ca să te descarci de idolăla¹⁾, și nu te obișnuiești dijmă după o preluire apropiată.

R. Șimeon b. Gamliel I. muri la 3828 cu marile, la dărmarea Ierusalimului.

17. Șimeon, fiul său, zicea: Mi-am petrecut toate zilele mele în mijlocul înțelepților, și n'am găsit nimic mai bun pentru om decât — tăcerea; ascemenea nu învățătura e lucrul de căpetenie, ci punerea ei în practică; cel ce vorbește prea mult, face și greșeli.

R. Gamliel II. din Iabne — Iamnia, ca Patriarch după R. Iochanan b. Zaccai 3840-3975 (J). R. Șimeon ben Gamliel II. până la 3926, (Z).

18. Rabban Șimeon, fiul lui Gamliel, zicea: Pe trei lucruri se întemclează lumca: pe adevăr, dreptate și pace, după cum glăsulește: („Zeharia“ 8, 16) „Adevărul, dreptatea și pacea propovădui în porțile voastre“.

R. Hanania b. Acașia pe la 3860. Contemporanul lui R. Șimeon b. Iochal. (Mișna «Maccoth» 3).

Rabbi Hanania, fiul lui Akașia, zicea: Atotșântul, lăudat fie, a vrut să lumineze pe Israel, de aceea l-a împus multe învățături și porunci, precum glăsulește: — „Domnul dorește, pentru dreptatea lui, ca învățătura să sporiască și măreață să fie“. („Ieș.“ 42, 21).

Se zice apoi pag. 126-128 și pag. 123.

Capitolul II. פרק שני.

Intregul Israel are parte de viața viitoare; astfel glăsulește și în sfânta Scriptură: „Și poporul tău — toți

¹⁾ Adresează-te șefului religios pentru a evlta ori și ce idolăla. — Deși „Thora ce ne-a dat-o Moșe este moștenirea adunării lui Iakob“ („Deut.“ 33, 4), iar nu a preoților sau a rabbinului cutare și cutare, cu toate acestea ca să te scapi de idolăla într-o chestiune oarecare, „fă-ți pe cineva de Rabbi“ יקשה לך רב, dar atunci înne-te de hotărârea lui. Cf. „Deut.“ 17, 11.

drepti, în veci vor moșteni țara; **לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אֶרֶץ. וְגַזַּר בְּמַעֲשֵׂה מַעֲשֵׂה**
odrasla sădrei mele, fâptura mâl-
nilor mele, spre mărîre". (*n'leg.*⁴
60, 21).

(Rabbî=învățătorul meu, titlu pentru învățători recunoscut).

Rabbî Iehuda ha-Kadoș (cel sfânt) sau ha-Nasi (prințul), n. s. 3896, m. 3970, Z. (3879—3979 S. H). Orânduitorul „Mișnei”, fiul lui R. Simeon b. Gamliel II. eră învățătorul lui Hila și Oșaiya, (v. cap. 6), al lui Rab (=Abba Areka) și al lui Șemuel (=Arioch sau Harchino).

1. Rabbî I. zicea: Care este **א רבי אומר. איזו היא הדרך ישרה**
calea cea mai dreaptă, **שִׁבּוּר לוֹ הָאֵדָם. כָּל־שֶׁהִיא תִּפְקָרַת**
ce omul trebuie să și-o aleagă? **לַעֲשֹׂה, וְחִפְקָרַת לוֹ מִן־הָאֵדָם. וְהָיָה**
Acea, care aduce mărîre Zidito- **הָיָה בְּמַצּוֹה קִלְדָּה. כְּבִתְמוּחָה. שָׂאִין**
rului,¹⁾ și prin care își poate câștiga **אִתָּהּ יוֹדֵעַ מִמֶּן שָׂכָרָן שֶׁל־מַצּוֹר.**
stima oamenilor.²⁾ Păzește porunca **וְהָיָה מִסָּשֵׁב הַפֶּסֶד מַצּוֹה. כִּנְגָד שִׁבְרָה**
cea mai neînsămînată (în aparență) **וְשִׁבְרָה. כִּנְגָד הַפֶּסֶדָה: הַסֶּפֶל**
cu aceeaș îngrijire, ca și pe cea **בְּשִׁלְשָׁה דְּבָרִים. וְאֵין אִתָּהּ כָּא לִיבִי**
mai importantă; căci tu nu știi să **עֲבֹרָה. דַּע מִח־לְמַעַלָּה מִמּוֹךְ. עֵין וְאוֹתָהּ**
deosebești răsplata pentru inde- **וְאֵין שׁוֹמְרֵת. וְכָל־מַעֲשֵׂה בְּפִסְפָּר**
plinirea poruncilor.³⁾ Socotește **נִכְבָּדִים:**
paguba trecătoare, ce ar putea să-ți
aducă păzirea unei legi, față cu
răsplata ei neperitoare; și câștigul
vremelnic ce-ți aduce călcarea unei
legi, față cu paguba nemărginită
ce trage după sine. Aibi în vedere
trei lucruri, și nu vei cădea în
păcate. Să știi, adică, ce este de
asupra ta: un ochiu atotvăzător,
o ureche atotauzătoare, și că toate
faptele tale se trec într'o carte.

Gamliel III, fiul și urmașul lui R. Iehuda ha-Nasi până la 3991, (J.), eră cel din urmă Tannai și tatăl lui Iehuda II (Nessia), 3992 până la 4022-32 (J.). Titlul de Rabban trebuia să fie greșit: cu atare n'ar fi fiul, ci tatăl lui R. Iehuda ha-Nasi, Gamliel II.

2. Rabban Gamliel, fiul lui R. Iehuda ha-Nasi, zicea: Este lău- **ב רבן גמליאל. בנו של רבי יהודה**
dabil a unui învățământul religios **הַנְּשִׂיא. אומר. יָקָה תִּלְמוּד תּוֹרָה עִם**
cu moravurile (țării,⁴⁾ căci prin **הַדָּר אֶרֶץ. שְׂנִינִיעַת שְׁנִינִים. מִי־בִקְרָה**
osteneala ce ne dăm cu amândouă, **עוֹן. וְכָל־תּוֹרָה. שָׂאִין עִפְיָה כְּלֹאֲכֹד.**
se înlătură răul. Și orice știință, **סוֹפָה בְּמִטָּה. וְגִנְיָרָה עוֹן. וְכָל־הַעֲוִיּוֹתִים**
neînsoțită de vr'o meserie, se ză-
dărnicește în cele din urmă, și
trage păcatul după sine. Cei cari

¹⁾ Unii traduc: „Acea care-i procură stima sa proprie” sau „care-l onorează în ochii săi proprii”. ²⁾ După Maimonide, Rabbî Iehuda ne recomandă a păzi o măsură înțeleaptă în toate și a nu cădea în extreme. De pildă: traiul egoistului sau al sgârcitului, îi place lui însuș, dar nu-l aduce stima oamenilor; din contra: risipa și dărnicia nechibzuită atrag omului poate mulți prieteni, dar îl ruinează pe dânsul. Numai calca de mijloc, adică moderațiunea, este mai laudabilă. ³⁾ Unele precepte sau legi, cari la prima vedere par că au o mică importanță, pot avea urmări foarte însemnate. De aceea trebuie să le luăm toate în seamă.

⁴⁾ Sau: „Frumoasă este învățătura Thorei unită cu legile sociale”. Prin termenul **לִרְצֵן אֶרֶץ** se înțelege mai cu seamă cunoștința obiceiurilor lumii, regulilor societății, bunei cuvîinți.

se îndeoltească cu trebile obștei, să se ocupe cu dănele pentru numele Cerului, ¹⁾ căci meritul strămoșilor lor li va veni în ajutor, și virtutea lor va fi pomenită în vecl; iar eu — zice Domnul — voi da vouă (urmașilor) o răsplată tot așa de mare, ca și cum voi singuri le-ați fi săvârșit.

3. Fiți cu îngrijire în legăturile voastre cu cel dela putere, cari nu s'apropie de cineva decât atunci, când interesul lor o cere; ei s'arată ca pricteni numai pe cât timp trag folos, dar nu sprijinesc pe om în vremea-i de nevoie.

4. El mai zicea: Împlințește voința lui (D-zeu), ca și când ar fi voința ta proprie; căci astfel și el va îndeplini dorința ta, după voința sa; renunță la voința ta, față cu voința lui, ca și ei să zădărniciască voința altora, pentru voința ta.

Hillel, (vezi cap. I, 12, pag. 279).

5. Hillel zicea: Să nu te retragi de la obște. ²⁾ Nu te încrede în tine însu-ți până în ziua morții. Nu judecă pe aproapele tău, până ce n'ai ajuns în starea lui. Nu rosti un cuvânt îndoicnic, ce nu se poate înțelege bine, cu nădejdea că va fi înțeles mai târziu. Și să nu zici: când voi avea răgaz voi învăța; poate nu vei avea micodată răgaz. ³⁾

6. El mai zicea: Cel sec nu se lărne de păcat, și un om din popor ⁴⁾ nu poate să fie într'adevăr cuvios. ⁵⁾ Știciosul nu învață nimic, și nerăbdătorul nu e bun de învățător. Nu toți acei ce au multe

עֲמֵלֵי הַצְּבֹר, יְהִיו עוֹמְקִים עִמָּהֶם לְשֵׁם שְׁמַיִם, וְשׂוֹכְרֵי אֲבוֹתָם מְסַעְתָּם, וְצוֹדְקָהֶם עֹבְרֵת לָעוֹ. וְאַתָּה מַעֲלָה אֲנִי עֲלֵיכֶם שְׂכָר הַרְבֵּה, בְּאֵלֹהֵי עֲשִׂיתֶם:

ג הָיוּ זְהִירוֹן בְּרִשְׁוֹת, שָׂאִין מִקְרָבִין לֹא לְאָדָם, אֲלָא לְצַדִּיק עֲצָמָיו. נִרְאִין כְּאִתְּרִבִּין בְּשִׁשֶׁת הַנְּאֻמִּין, וְאִין עוֹקְדִין לֹא לְאָדָם בְּשִׁשֶׁת דְּחֻקָּיו:

ד הוּא הָיָה אֹמֵר, עֲשֵׂה רְצוֹנִי, בְּרִצְוֹנִי. כְּדִי שֶׁיִּשְׁעֶשֶׂה רְצוֹנִי, בְּרִצְוֹנִי. כִּטֵּל רְצוֹנִי, מִפְּנֵי רְצוֹנִי. כְּדִי שֶׁיִּכְבֵּל רְצוֹן אֲחֵרִים, מִפְּנֵי רְצוֹנִי:

ה הִלֵּל אָמַר, אֶל־תִּקְרֹשׁ מִן־הַצְּבֹר, וְאֶל־סַמְטִין בְּעֶצְמָהֶם עַד יוֹם מוֹתָהוּ. וְאֶל־קָרִין אֶת־הַבְּרִי, עַד שֶׁיִּפְגַּע לְחֻקָּמוֹ, וְאֶל־הַאֲמֵר דְּבָר, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְשַׁמְעוֹ, שֶׁסּוֹפוֹ לְהִשְׁמִיעַ, וְאֶל־הַאֲמֵר, לִקְשָׁאָהֶם אֲשֶׁנָּה, שֶׁמָּא לֹא תִפְגַּע:

ו הוּא הָיָה אֹמֵר, אִין בּוֹר יִרְאֵה חֶמָּא, וְלֹא עִם דְּהָרִין חֶסֶד, וְלֹא הַפְּזִין קִמְדִּי, וְלֹא בִּשְׁקָדוֹן מִלְּמִיד, וְלֹא כָל־

¹⁾ Și nu pentru a satisface amorului lor propriu sau ambițiunea lor (cf. „Pesachim“ 113, b). ²⁾ După unii aceasta va să zică: nu refuză concursul tău lucrului public; după alți: conformează-te obiceiurilor comune, și nu căută a te dovedi prin obiceiuri bizare. ³⁾ Ultima frază poate să fie și o urmare a propozițiunii precedente, traducându-se astfel: „Și să nu zici: dacă ei nu mă pricep, mă voi explica mai târziu; căci poate nu vei mai avea timp ca să te explici“. ⁴⁾ Unii traduc „un ignorant“.

⁵⁾ Cuvioșia machinală sau superstițioasă a ignorantului nu constituie o adevărată evlavie; pietatea rațională și luminată este singură, care se conformează cu principiile religiei.

treburi se înțelepțesc; iar acolo unde lipsesc oameni, străduiește ca să devii tu om.

7. El văzu într-o zi o căpățână putind pe suprafața apei, și zise: Pentru că tu ai înecat pe cineva, te-a înecat cineva și pe tine; iar slășitul aceluia cari te-au înecat pe tine, va fi, că vor fi și ei înecați.¹⁾

8. El mai zicea; Multă carne, mulți viermi; multe acareturi, multe griji; multe femei, multe vrăji;²⁾ multe slujnice, multă desfrânare; multe slugi, mult jaf; dar multă învățătură este multă vieță; multă frecventare a școlilor, aduce multă înțelepciune;³⁾ mult stat, multă înțelegere; Inmulțirea dreptății este Inmulțirea păcii. — Cel ce și-a dobândit un nume bun și i'a câștigat sie-și; iar cel ce și-a însușit cunoștințele Legii divine, și-a câștigat viețea lumii viitoare.

כִּמְרֵכָה בְּסִחְרֵה מַחְבִּים, וּבְמָקוֹם שֶׁאֵין אֲנָשִׁים, הַשְׁתַּדֵּל לְהוֹיֵת אִישׁ:

וְאֵךְ הוּא רָאָה גִּלְגֻּלֹת אֶחָת שֶׁאֵתְּהָ עַל-פְּנֵי כְמוֹסִים, אֲמַר לָהּ, עַל דֶּאֱמָתָהּ, אֲפִידֶה, וְסוּף מִמִּינֶיהָ, יִטּוּפִין:

הוּא הָיָה אֹמֵר, מְרֵכָה בָּשָׂר, מְרֵכָה רִמָּה, מְרֵכָה נְקִים, מְרֵכָה דְאֵנָה, מְרֵכָה נָשִׁים, מְרֵכָה כְּשָׁפִים, מְרֵכָה שְׁפָחוֹת, מְרֵכָה זָמָה, מְרֵכָה עֲבָרִים, מְרֵכָה גִּזְלִים, מְרֵכָה תוֹרָה, מְרֵכָה סִיּוֹם, מְרֵכָה יִשְׁכָּה, מְרֵכָה חֲקָה, מְרֵכָה עֲצָרִי, מְרֵכָה רַבּוּבָה, מְרֵכָה אֲזָקָה, מְרֵכָה שְׁלוֹם, כִּנָּה שֵׁם טוֹב, כִּנָּה לְעֶצְמוֹ, כִּנָּה לוֹ דְּבָרֵי תוֹרָה, כִּנָּה לוֹ חַיִּי הָעוֹלָם בָּכָא:

Rabban (=Reprezentantul Synhedrinului) Iochanan b. Zaccal, născ. 3720 mort la 3840 (3713—3333 S. H.), cel mai tânăr discipol al lui Hillel, întemeietorul școlii din Iabne = (Jamnia) 3328.

9. R. Iochanan, fiul lui Zaccal, a primit tradițiunea de la Hillel și Șamai, el zicea: Dacă ești înaintat în știință, fie cât de mult, nu ți-o socoti ca un merit deosebit, căci la aceasta ai fost zldit. —

10. R. Iochanan, fiul lui Zaccal, avea între ucenicii săi, cinci mai vestiți:

ט רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן־זַכַּאי מֵהֵלֵל וּמִשָּׁמַי, הוּא הָיָה אֹמֵר, אִם לְמִדָּה תוֹרָה כִּרְכַּב, אֶל־פְּסוּק מוֹכַח לְעֶצְמָהּ, עֵי לֵבָד נִזְאָרָה:

י חֲמִשָּׁה סְלִמִּידִים הָיוּ לוֹ לְרַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן־זַכַּאי, וְאֵלוֹ הֵן:

Rabbi (=învățător graduat) Eliezer ben Hyrkanos sau R. Eliezer ha-Gadol, cunoscutul lui Gamliel II. — 3553 (S. H.).
Rabbi Iehoșua b. Hanania, (levit), fabricant de uce (pe la 3510—3890).

R. Eliezer, fiul lui Hyrkanos; רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־הַנָּנְיָא, רַבִּי יְהִיְהִי בֶן־זִכְאִי, רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־זַכַּאי, רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־הַנָּנְיָא, רַבִּי יְהִיְהִי בֶן־זִכְאִי.

¹⁾ Prin această reflecție, Ilustrul Rabbi a vrut să zică, că o crimă oricât de tănuță ar fi, slărește prin a primi pedeapsa cuvenită. ²⁾ Superstițiuni. ³⁾ Unii traduc: a Inmulți numărul școlarilor săi, e a periclita însoțirea instrucțiunea sa.

Iose, preotul; R. Şimeon, fiul lui Nethanel, şi R. Elazar, fiul lui Arach.

רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן־נְתַנְאֵל, וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן־עֲזָרָה:

11. Iată cum arată el meritele lor: R. Eliezer, fiul lui Hyrkanos, este o cisternă bine tencuită, care nu pierde nici o picătură; ¹⁾ R. Iehoşua, fiul lui Hanania, ferice de aceea care l'a născut; Rabbi Iose, preotul e un plos; ²⁾ R. Şimeon, fiul lui Nethanel, se teme de păcat; iar R. Elazar, fiul lui Arach, este ca un izvor (aşnitor). ³⁾

יֵאֵד הוּא דִּהֵן מוֹזֵה שְׂבָבָה. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן־הוֹרְקָנוֹס, בּוֹר סוּד, שְׁאֵינוֹ מֵאֲבֵד טֶפֶה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, בֶּן־חֲנַנְיָא, אֲשֶׁר יוֹלְדָתוֹ, רַבִּי יוֹסִי הִזְהִי חֲסִיד. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן־נְתַנְאֵל, יֵדָא חֲטָא. וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן־עֲזָרָה, כְּמַעֲיָן כְּמַתְפָּר:

12. El mai zicea: Dacă toţi înţelepţii lui Israel, ar fi într-o terezie, iar Eliezer, fiul lui Hyrkanos, într-a doua, acesta ar precumpăni pe toţi ceilalţi.

יֵד הוּא הֵרָה אָמַר. אִם יִהְיוּ כָּל־חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל בְּבֶה מְאֻנִּים, וְאֶלְעָזָר בֶּן־הוֹרְקָנוֹס בְּבֶה שְׁנִי, מְכַרֵּם אֶת־בָּלָם:

Abba Şaul din casa Ramsa, conşcolarul lui R. Iochanan b. Zaccal şi gpropar (Iochasin).

Iar Abba Şaul tălmăceşte această (maximă) în numele lui, precum unnează: Dacă toţi înţelepţii lui Israel ar fi într-o terezie, şi împreună cu dânsii Eliezer, fiul lui Hyrkanos, iar în cealaltă Elazar, fiul lui Arach, acesta din urmă ar precumpăni pe toţi.

אָבָא שְׂאוּל אֵמַר, מִשְׁמוֹ. אִם יִהְיוּ כָּל־חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל בְּבֶה מְאֻנִּים, וְאֶלְעָזָר בֶּן־הוֹרְקָנוֹס, אִתָּה עִמָּהֶם, וְאֶלְעָזָר בֶּן־עֲזָרָה, בְּבֶה שְׁנִי, מְכַרֵּם אֶת־בָּלָם:

13. Altă dată li zise: Duceţi-vă de cercetaţi, care este calea cea mai bună, pe care omui trebuie să o apuce? R. Eliezer zise: Ochlu binevoitor. R. Iehoşua zise: Prieten bun. R. Iose zise: Vecin bun. R. Şimeon zise: Prevederea urmărilor. R. Elazar zise: O inimă bună. Atunci zise el către dânsii: Eu preţuiesc mai mult cuvintele lui Elazar, fiul lui Arach, decât cuvintele voastre, căci într-ale lui sunt cuprinse şi ale voastre. ⁴⁾

יֵד אָמַר לָהֶם. צְאוּ וְרֵאוּ, אֵיזוֹ הִיא הַדֶּרֶךְ טוֹבָה, שֶׁיִּדְבֹק בָּהּ הָאָדָם. רַבִּי אֶלְעָזָר אֵמַר, עֵין טוֹבָה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אֵמַר, חֵבֵר טוֹב. רַבִּי יוֹסִי אֵמַר, שֶׁבִן טוֹב. רַבִּי שִׁמְעוֹן אֵמַר, הַרְוָה אֶת־הַגּוֹלָה. רַבִּי אֶלְעָזָר אֵמַר, לֵב טוֹב: אָמַר לָהֶם, רוּחָה אֲנִי אֶת־דְּבָרֵי אֶלְעָזָר, בִּדְבָרֵי, מִדְּבָרֵיכֶם, שֶׁכִּלְלֵי דְבָרָיו דְּבָרֵיכֶם:

14. El li mai zise: Duceţi-vă de cercetaţi, care este calea cea mai rea, de la care omul trebuie să

יֵד אָמַר לָהֶם. צְאוּ וְרֵאוּ, אֵיזוֹ הִיא הַדֶּרֶךְ רָעָה, שֶׁיִּתְרַחַק מִמֶּנָּה הָאָדָם.

¹⁾ Aluziune la minunata sa memorie. ²⁾ Unii traduc: un filantrop.

³⁾ Sau „ca un izvor ce creşte mereu”. ⁴⁾ O inimă bună presupune toate celelalte calităţi.

se depărteze? R. Eliezer zise: Ochiu rău. R. Iehoșua zise: Prieten rău. R. Iose: Vecin rău. R. Șimeon: Cel ce împrumută și nu plătește; căci cine se împrumută de la oameni, par'că s'ar împrumută de la Dumnezeu.¹⁾ cum este scris: „Nelegiulul împrumută și nu plătește, iar dreptul miluiește și dăruiește“²⁾. („Ps.“ 37. 21)—R. Elazar zise: O inimă rea. Atunci zise el către dânsli: Eu pricuiesc mai mult cuvintele lui Elazar, fiul lui Arach, decât cuvintele voastre; căci într'ale lui sunt cuprinse și ale voastre.³⁾

רבי אליעזר אומר: עין רעה. רבי יהושע אומר: חבר רע. רבי יוסי אומר: שכן רע. רבי שמעון אומר: כלל ואינו משלם. אמר ר' לוי מן דאמרי: כלל מן המקום. שגאמר: ללך רשע ולא ישלם, וצדיק חוגג ונותן. רבי אלעזר אומר: לב רע: אומר להם, רוצח! אני את דברי אלעזר בן ערך מדבריקם, שכלל דבריו דבריקם:

R. Eliezer b. Hyrcan=R. Eliezer ha-Gadol, cumnatul lui Gamliel II.

15. Ei ziceau câte trei pilde; R. Eliezer zicea: Cinstea aproapelui tău să-ți fie tot atât de scumpă cât și a ta; de aceea să nu te întorci lesne. Pocăleşte-te cu o zi înaintea morții tale.⁴⁾ (încălzește-te la focul înțelepților, dar ferește-te de cărbunii lor, ca să nu te arză; ⁵⁾ căci mușcătura lor este cea a vulpei, înțepătura lor ca cea a scorpiei, și șuerătura lor ca cea a viperei, iar toate cuvintele lor ca niște cărbuni aprinși).

טו הם אמרו שלשה דברים. רבי אליעזר אומר: יהי כבוד חברך חביב עליך כשלך. ואל יהי קום לבעים. ושוב יום אחד לפני מיתתך. והיו בתחמם בגג ארץ של חכמים, והיו זהיר בגנח לתן שלא תפגור. שישקדן לשיבת שיעל, ועקצתן עקיצת עקרב, ולחישתן לחישת שרף. וכל דבריהם בגמלי אש:

R. Iehoșua b. Hanania (vezi, cap. II. 10. pag. 283).

16. R. iehoșua zicea: Ochiul cel rău, și iehושע אומר: עין רעה, ויצר.

¹⁾ Acela ce nu se ține de angajamentele sale față de aproapele său merită numele de nelegiuit: el păcătuiește atât în contra lui D-zeu, cât și în contra celui pe care-l frustrează. ²⁾ O inimă rea e capabilă de toate. ³⁾ Și cum moartea poate să ne surprinză nu numai în toate zilele ci și în fiecare clipă, cel mai bun mijloc este d'a nu ne depărta niciodată de datorile noastre față de D-zeu și față de aproapele nostru. Să fim totdeauna gata a ne întăși înaintea Dumnului, judecătorului nostru. ⁴⁾ Examinează cu maturitate în spiritul tău cuvintele înțelepților, și să nu te prea grăbești a trage dintr'ânsele concluziuni: dacă nu vei reflecta destul de bine, vei riscă de a fașfică senzual limbajului măștrilor tăi, vei putea admite doctrină pernicioasă și să ajungi în fine la erezie. Această maximă se apropie de aceea a lui Abtaion (I, II), cu deosebire, că cea dintâia recomandă circumspecțiune *măștrilor*, cea de față recomandă prudență *discipolilor*. *Observare:* Textul între paranteze s'a intercalat mai târziu.

רַע וְשִׁנְאָה הַכְרִיתִי, מוֹצִיאִין אֶת־
potrivă oamenilor, ³⁾ scurtează
vieața muritorului. ⁴⁾
הָאֵדָם מִן־הָעוֹלָם:

R. Jose ha-Cohen—3233 (S. H).

17. R. Jose zicea: Avera aproape-
pelui tău să-ți fie tot atât de
scumpă cât și a ta. Aplică-te sin-
gur învățături, căci acestea nu se
dobândește prin moștenire; iar
toate faptele tale să fie salvate
în numele Cerului. ⁵⁾
יְיָ רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר, יְהִי מָמוֹן חֲבֵרָךְ
חֲבִיב עֲלֶיךָ כְּשֵׁלְךָ. וְהִתְקַן עֲצֻמָּךְ לְלִמּוּד
תּוֹרָה, שֶׁאֵינָה יְרֵשָׁה־לְךָ. וְכָל־מַעֲשֶׂיךָ
יְהִיוּ לְשֵׁם שָׁמַיִם:

R. Şimeon b. Nathanel—3333 (S. H) ginerele lui Rn. Gamliel I.

18. R. Şimeon zicea: Fii cu bă-
gare de seamă la cîntăria de ⁶⁾
„S'ma” și la Rugăciune; însă cînd
te rogi, să nu faci această ca o
îndeletnicire obișnuită, ci ca o
rugă smerită și plină de umilință
către Atotprezintele, despre care
este zis: „Milostiv și îndurător
este el, lungărbdatör și plin de
har și zăbavnîc la rău”. („loei” 2,
13). Și să nu fii nedrept către tine
însu-și. ⁷⁾
יְיָ רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, הֵנִי זָרוּר
בְּקִרְיָאֵר שִׁמְעָה וּבְתַפִּלָּה. וְכִשְׁאַתָּה
בְּהַפְלִיא אֶל־תַּעֲשֶׂה תַפִּלָּתְךָ, כְּבַע, אֶלָּא
בְּחִמִּים וְחִנּוּנִים לִפְנֵי הַקָּדוֹם, שֶׁנֶּאֱמַר,
בְּיַחְסוֹן וְרַחֲמִים הוּא, אֶתְּךָ אֶפְסִים וְרַב־
חֶסֶד, וְנָתַם עַל־תְּרֵעָה, וְאֶל־תְּהִי רָשָׁע
בְּפָנֶי עֲצֻמָּךְ:

R. Elazar b. Arach, mai târziu în Emaus—3833. (S. H).

19. R. Elazar zicea: Silește-te
de a învăța bine Legea, ca să știi
ce ai să răspunzi necredinciosu-
lui; ⁸⁾ gîndește-te pentru cine ⁹⁾
te trudești, și cine este stăpînul
lucrului tău, care îți va da răsplată
după străduințele tale.
יְיָ רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר, הֵנִי שָׂקוּד
לְלִמּוּד תּוֹרָה, וְנָע מֵה־שִׂפְתָּיִךְ
לְאֶפְסִיקוּדוֹם. וְנָע לִפְנֵי מִי אַתָּה עֹמֵל,
וּמִי הוּא בָעַל מְלָאכְתְּךָ, שֶׁיִּשְׁלַח־לְךָ
שָׂכָר פְּעֻלָּתְךָ:

R. Tarfon (Terapon=Tryphon) 3870, discipolul lui Abba Şaul d. Ramsa, conșcolarul
lui R. Iehouba b. Hananijo, R. Elazar b. Azaria, învățătorul și colegul lui R. Akiba.

20. R. Tarfon zicea: Zlua este
נ רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר, הַיּוֹם קָצָר,

¹⁾ Pizma, *invidia* (din lat. *invidere*, care înseamnă a vedea cu ochiul
rău. ²⁾ Patimele cele rete. ³⁾ Mizantropia. ⁴⁾ Sau: aduc pe om la peire;
(literal: scot pe omul din lume). ⁵⁾ Să albă un scop moral. ⁶⁾ „S'ma”
cuprinde dogma fundamentală și datoritiile principale ale tui Israel; vezi
pag. 65, *nota*. ⁷⁾ Unii: „să nu te crezi ca nelegiuit în ochii tăi proprii”.

⁸⁾ Sau: „unul Eptcureu”. ⁹⁾ Pentru D-zeu, care-ți va da răsplată cu-
venită, dacă studiezi cu înțelegința d'a răspândi doctrine juste.

scurtă,¹⁾ treaba e multă, lucrătorii sunt ieneși, dar plata e mare, și Stăpânul casei tot zorește.

21. El mai zicea: Nu ești dator a săvârși lucrul, dar nu îți-e îngăduit a te lepăda de dânsul.²⁾ Dacă te ai îndeletnicit mult cu Thora, îți se va da răsplată mare, și adevărit este stăpânul tău, că îți va da răsplata muncel tale; dar să știi, că adevărata resplată a celor drepți, urmează d'a veni în viitor.

וְהַמְלָאכָה מְרֻבָּה, וְהַפְּעֻלִים עֲצֻלִים, וְהַשָּׂכָר הַרְבֵּה, וְכַעַל הַבֵּית דִּוְחָק: כֹּה הָיָה הָיָה אֹמֵר, לֹא עָלֶיךָ הַמְלָאכָה לְמֹד, וְלֹא-אִתָּה בְּנֵי-חֹרִין לְהַכְשִׁיל בְּמִנְהָה. אִם לְמִדַּת תּוֹרָה הִרְבֵּה, נִזְתָּנִין לְךָ שָׂכָר מְרֻבָּה, וְנִזְתָּנִין הוּא כַּעַל מְלָאכְתְּךָ, שֵׁשֶׁלְּמִיָּךְ שָׂכָר פֶּעֶלְרְתְּךָ. וְדַע, שֶׁפֶשֶׁן שָׂכָרְךָ שֶׁל צְדִיקִים, לְעֵתִיד לָבֵא:

Rabbi Hanania, fiul lui Akabia, zicea: Atotșântul, lăudat fie el, a vrut să lumineze pe Israel, de aceea i-a impus multe învățătură și porunci, precum glăsuiește: „Domnul doarește, pentru dreptatea sa, ca învățătura să sporască și mărească să fie”. („Ieș.” 42, 21).

רַבִּי חֲנַנְיָה בְּנֵי עֲקִישָׁא, אֹמֵר, רַצָּה יְיָ-רוּחַ בְּרוּךְ הוּא, לְזִכּוֹת אֶת-יִשְׂרָאֵל. לֵב כֵּךְ הִרְבֵּה לָהֶם תּוֹרָה וּמִצְוֹת. שְׂנֵאֲמֵר, חֲפִיץ לְמַעַן צְדִיקוֹ, יִגְדִּיל תּוֹרָה וְנִאֲדִיר:

Rugăciunea finală pag. 126—128 și pag. 128.

Capitolul III. פֶּרֶק שְׁלִישִׁי.

Integru Israel are parte de viața viitoare; astfel glăsuiește și în sfânta Scriptură: „Și poporul tău —toți drepți, în veci vor moșteni țara; odrasla sădiei mele, făptura mâinilor mele, spre mărire”. („Ieș.” 60, 21).

בְּלִי-יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֶלֶק לְעוֹלָם הַבָּא. שְׂנֵאֲמֵר, וְעַמְּךָ בָּלָם צְדִיקִים, לְעוֹלָם יִירָשׁוּ אֶרֶץ. נִצָּר בְּמַשְׁעִי מַעֲשֵׂה יְדֵי לְהַתְפָּאָר:

Akabia b. Mahalalel 3722 (S. II), după Yost sub Rn. Gamliel II.

1. Akabia, fiul lui Mahalalel, zicea: Să îți seama de trei lucruri, și nu vel

אֶעֱבֹבָא בְּנִי-מַהֲלֵלָא, אֹמֵר, הַתְּפִלָּה בְּשִׁלְשָׁה דְּבָרִים, וְאִין אִתָּה כָּא לְדִי

¹⁾ Viața omului este scurtă și datoritiile noastre sunt numeroase; oamenii sunt neglijenți, totuș fericirea care e rezervată sufletelor virtuose este imensă, și Creatorul vrea să nu pierdem timpul. Începutul acestei maxime ne amintește cunoscutul aforism: *Vita brevis, ars longa*.
²⁾ Această apoteogmă este urmarea celei precedente: să nu zici că prea numeroase sunt datoritiile de împlinit; mulțimea datoritiilor nu trebuie să te sperie, căci dacă nu e sarcina ta d'a săvârși lucrul, nu ești însă liber d'a refuza concursul tău. (Cf. „Aboth” de Rabbi Nathan, cap. 27).

cădeă în cursa păcatelor : gândește-te de unde ai venit, în cotro te duci, ¹⁾ și înaintea cui vei da odată seamă și socoteală. ²⁾ De unde ai venit ? dintr'o materie grețoasă ³⁾ ; în cotro te duci ? la un loc uzde-i țărână, viermi și jivine ; iar înaintea cui trebuie să dai odată seamă și socoteală ? înaintea Regelui tuturor regilor, Atot-silântului, lăudat fie el.

Rabbi Hanina Segan (locuitor de Mare-Preot), mort la 25 Siwan 3328 ca martir.

2. R. Hanina, locuitorul Mare-Preot, zicea : Roagă-te pentru fericirea guvernului, căci de n'ar fi frica de acesta, unul pe altul ar lughii de viu. ⁴⁾

R. Hanania b. Theradion născut pe la 3820, mort ca martir pe rug la 57 Siwan (O. Ch. 680) 3835 (J). Socru lui R. Meir.

R. Hanania, fiul lui Teradion, zicea : Șezând doi oameni împreună, fără d'a se îndeletnici cu d'aile Legii, ⁵⁾ șederea lor este aceea a huliitorilor, despre care e zis : „In ședința huliitorilor nu petrece“. „Psalm“ 1, 1). Dar când doi oameni se întrunesc și vorbesc despre Lege, atunci prezența Domnului îl însulă, precum glăsuiește în Scriptură : „Convorbind cuvioșii Domnului între dâșli, Domnul ascultă și aude, înscriindu-se apoi în cartea de pomenire înaintea lui, pentru acei ce se tem de Domnul și cari se gândesc la numele lui“ („Matach“ 3, 16). Aci e vorbă de doi, dar și unul când șade și se ocupă cu învățătura, de unde putem ști, că Atot-silântul, lăudat fie el, îl dă și lui răsplata ? Aceasta dovedește pasajul din sf. Scriptură : „El șade singuratic și meditează, totuș partea lui este păstrată“. („Piang“ 3, 28).

¹⁾ Origina ta și slășiul tău. Se găsește aceeași maximă și în *Eclesiast.* 7, 37. ²⁾ De faptele tale. ³⁾ Sau : chimă urăcioasă ; literal : *Gutta corrupta*.

⁴⁾ Fără respect pentru autoritatea legală, n'ar putea să existe nici o societate. Se găsește în *Montaigne* („Essais“, II, cap. 12) o frază, care pare a fi o copie lideă după această axiomă talmudică. ⁵⁾ Unii traduc : cu o con-

עברה. דע מאַן באַר, וואָן אַמאָ
הולך. ולפני מי אמה עתיד לפנ דין
וחשבון : מאַן באַר. מוספא קרוחה.
ולאן אמה הולך. למקום עפר רמה
וחלעה. ולפני מי אמה עתיד לפנ דין
וחשבון. לפני מלך מלכי המלכים
הקדוש, ברוך הוא :

ב רבי חנינא, קנן הבבאים, אמר.
הבי מתפלל בשלומא של מלכות,
שאלמלא מוצאא, איש אתרעהו סיים
בלעו :

רבי חנניא, קנן הדרדיון, אמר. שנים
שיושבין ואין ביניהם דברי תורה, הרי
זה מושב לצים. שנגמר, ובמושב
לצים לא יושב. אבל שנים שיושבין
ונש ביניהם דברי תורה, שבינה שרויה
היניהם. שנגמר, אז נדרו קראי
גויש אל-רעהו. וקשב יי וחשמע.
נקהב, קר וקרו לפניו. ליראי יי
ולחשבי שמו : אין לי אלא שנים, כגון
אבירי אחד שיושב ועוסק בתורה,
שנקדוש, ברוך הוא, קובע לו שדר.
שנגמר, יושב בדר יודם, כי נשל עלי :

R. Şimeon b. Iochai, născut cam pe la 3856, mort la 3935 (3881 S. H.), discipolul lui R. Akiba, presup. aut. al op. „Zohar” şi „Sifri”.

3. R. Şimeon ziceă: Trei persoane cari mănâncă la aceeaş masă, fără să se întreţină şi cu d'ale Legii, sunt ca şi cum ar mânca dintr-o jertfă închinată morţilor de păgâni, despre cari este zis: „Toate mesele sunt pline de bale urăcioase, lipsindu-le Dumnezeu¹⁾.” (*„leš”*. 28, 8). Când însă trei persoane sunt la o masă, unde se vorbeşte d'ale Legii, e ca şi cum ar mânca la masa Domnului, precum glăsuieşte: „Şi a grăit către mine: asta e masă care e înaintea Domnului²⁾.” (*„lehezke”*. 41, 22).

R. Hanina b. Hachinal, înainte de 3323 (M).—3811 (S. H.), discipolul lui Akiba.

4. R. Hanina, fiul lui Hachinal, ziceă: „Acela care veghiază²⁾ noaptea, sau călătoreşte (noaptea) singur pe drumuri, asemenea celui ce se gândeşte la nimicuri, ³⁾ păcătuieşte către vieaşa sa.”

R. Nehunia b. Hakana (R. N. ha-Gadol), pe la 3750, după „S. H.” 3728) discipolul lui R. I. b. Zaccai, aut. „Bohir”, învăţătorul lui R. Işmael b. Eliş, contemporanul lui Nahum din Ghimzo (obit. Gamzu).

5. R. Nehunia, fiul lui Hakana, ziceă: Acela care a luat asupra-şi jugul învăţământului, acelaia trebuie să-i se uşureze sarcinile obşteşti şi sarcinile lumeşti⁵⁾; iar cine aruncă depe sine jugul învăţătorei, acelaia să-i se impule sarcinile obşteşti şi sarcinile lumeşti.⁶⁾

R. Halalta b. Dosa pe la 3760, discipolul lui R. Meir.

6. R. Halalta, fiul lui Dosa, din satul Hanania, ziceă: Zece oameni şezând împreună şi îndeletnicin-

ד רבי חנינא, בן חנינא, אומר. בעור
בליילי, ומהמלך בדרך יחיד, ומהמלך
לפני לבטלה. הרי זה מתחבב בנפשו:

ה רבי נחוניא, בן נתנא, אומר. כל
המקבל עליו על תורה, מעבירין ממנו
על מלכות ועל הרף ארץ. וכל המורק
ממנו על תורה, נותנין עליו על
מלכות ועל הרף ארץ:

¹⁾ Cuvintele din urmă nu sunt traduse îndeobşte astfel; totuş această interpretare nu este contrarie bunei exegeze. Unii traduc „pentru că nu se pomeneste niciodată cuvântul Domnului”. Literal:—„fără loc”.

²⁾ Rabbinii zic că noaptea n'a fost făcută decât pentru somn. Nu trebuie deci să veghiăm, afară numai când e absolut necesar, d. e. pe lângă un bolnav; căci veghiciile cele lungi slăbesc corpul şi pot periclită viaţa.

³⁾ Lucruri degerle. ⁴⁾ Unii traduc: „se face vinovat de moarte” sau: „şi compromite viaţa”. ⁵⁾ Adică acela care îşi consacră toată viaţa-i ştiinţei, atât obişduirea, cât şi societatea trebuie să-i uşureze toate sarcinile. ⁶⁾ Sau „pe acela îl înjugă în jugul slujbei obşteşti şi slujbei lumeşti”.

du-se cu învățătura, prezența lui D-zeu¹⁾ se află între ei, precum găsluște („*Psalm*“ 82, 1): „D-zeu stă în adunarea Domnului“. De unde reiese că și despre cinci? căci e zls („*Amos*“ 9, 6): „Legătura lui a întemelat o pe pământ“. Și despre trei? căci e scris („*Psalm*“ 82, 1): „În mijlocul judecătorilor judecă“. Și de doi? căci e zls („*Maleachi*“ 3, 16): „Când cuviorii Domnului vorbesc unul cu altul, Domnul ascultă și-l aude“. De unde rezultă chiar despre unul singur? căci e zls („*Exod.*“ 20, 24): „Pretutindeni unde aud pomenindu-se numele meu, viu la tine și te binecuvântează.“²⁾

בְּתוֹרָה שְׂבִינָה שְׂרִינָה בְּגִימָה, שְׁנָאֵמֶר, אֱלֹהִים נָצַב בְּעֵדֵי-אֵל: וּמִגִּן אֲפִילוּ חֲמִשָּׁה. שְׁנָאֵמֶר, וַיִּגְדֹּתוּ עַל-אֶרֶץ יִסְדֶּה: וּמִגִּן אֲפִילוּ שְׁלֹשָׁה, שְׁנָאֵמֶר, בְּקֶרֶב אֱלֹהִים יִשְׁפֹּט: וּמִגִּן אֲפִילוּ שְׁנֵים. שְׁנָאֵמֶר, אִזּוּ נִדְּרָו יִרְאִי יְיָ אִישׁ אֶל-בְּרֵעֵהוּ, וַיִּקְשֹׁב יְיָ וַיִּשְׁמַע: וּמִגִּן אֲפִילוּ אֶחָד. שְׁנָאֵמֶר, בְּכָל-הַמִּקְוִים יִשְׁרָאֵל אֶבְיָר אֶת-שְׁמִי, אֲבֹא אֵלֶיךָ וּבְרִכָּתֶיךָ:

R. Elazar b. Iehuda din Bartotha pe la 3875, discipolul lui R. Iehosua b. Hanania.

7. R. Elazar din Bartotha, zicea: Dă-i (lui D-zeu) din al lui, căci tu și ce e al tău, tot al lui sunteți. Astfel zise și David (I. „*Cronica*“ 29, 14): „Căci dela tine vine totul, și ce vine din mână ta ți-o dăm ție“.

ו רַבִּי אֶלְעָזָר, אִישׁ בְּרֵיתָא, אָמַר. תִּן לוֹ מִשְׁלִי, שְׂמַתָּה וְשִׁלְךָ שְׁלוֹ, וְכֵן בְּדוֹד הוּא אָמַר. בִּי-מִמֶּךָ הַכֹּל, וּמִנֶּךָ נִתְּנִי לָךְ:

R. Iakob, nepot de fiică al lui Eliša (Acher), învățătorul lui R. Iehuda ha-Nasi, (S. H.).

R. Iakob zicea: „Cel ce se preumblă, pentru a se gândi la cele învățate, dar care tale și-lul gândirii, zicând: ce frumos e pomul acesta! ce frumos e lanul acesta! acela, după Scriptură,³⁾ își primejduiește propria sa viață.“

רַבִּי יַעֲקֹב אָמַר. הַמְהִילֶךְ בְּהֶרֶף, וְשׂוֹנֶה, וּמַחְסִיק מִמִּשְׁנָתוֹ, וְאָמַר, מַה-נָּאָה אֵילָן זֶה, מַה-נָּאָה נֵיד זֶה, מַעֲלָה עָלָיו הַכְּתִיב, כְּאֵלֹו מִתְחַיֵּב בְּנִפְשׁוֹ:

¹⁾ Unii traduc: „lumina Domnului îi luminează pe ei“; alții: „slava Domnului se sălăsluiește între dânsii“. ²⁾ Zece oameni formează o *adunare* divină (religioasă); acesta e și numărul cerut pentru a putea face slujba obștească. O *legătură* presupune cel puțin *cinci* persoane (Rabbinii compară țara unei legături cu mâna omului, ce unește *cinci* degete). *Trei* oameni pot forma un tribunal. ³⁾ Sau: Cine călătorește, și se ocupă pe drum cu repetiția tradițiilor orale, (observând însă frumusețea naturii se oprește și) admiră arborele cutare sau ogorul cutare, din care cauză se intrerupe de studiul lui special, pe acesta, Scriptura îi socotește, că-și „compromite viața“ (expresiune iperbolică, pentru a zice că „comite o greșală mare“). Vezi citațiunea biblică ce urmează.

Se zice că R. Iakob (v. Graetz vol. IV. pag. 211) prin memoria și osâr-dia lui a ajutat mult lui R. Iehuda ha-Nasi la cuiegera sentințelor religioase și inorale, conservate până atunci numai prin tradițiuni orale. Prin această observare putem înțelege mai bine sensul maximei de față.

R. Dosetal b. Ianai, discipolul lui R. Meir pe la 3900.

8. R. Dosetal, fiul lui Ianai, zice, **ה רבֵּי הוֹסֵטִי, בְּרִי גִי, מִשּׁוּם רַבִּי מְאִיר**, următoarele, în numele lui R. Meir: Acela, care—prin neîngrijire—uită ceva din cunoștințele dobândite, Scriptura îl socotește, ca un vinovat de moarte; ¹⁾ căci e scris („Deut.“ 4, 9): „Numai bagă de seamă, și păzește-ți sufletul tău, ca nu cumva să uiți vreunul din acele lucruri, pe cari le-au văzut ochii tăi“. Să nu se crează însă, că acesta e și cazul atunci, când obiectul întrece cercul înțelegerii sale, ²⁾ de aceea Scriptura adaogă—cu tot dinadinsul—: „Și să nu se depărteze din inima ta ³⁾ în toate zilele vieții tale“, deci vinovat este numai acela, care l'a uitat din neîngrijire sau îl depărtează de bună voie din inima sa.

R. Hanina b. Dosa, contemporanul lui Rabbi Iochanan b. Zaccal—3748.

9. R. Hanina, fiul lui Dosa, zice: La cine sfiala de păcat e mai mare decât înțelepciunea, ⁴⁾ înțelepciunea acestuia este temeinică; dar la cine înțelepciunea este mai mare decât sfiala de păcat, înțelepciunea acestuia nu e temeinică. El mai zice: Acela, ale căruia fapte bune covârșesc știința sa, știința aceluia este temeinică; iar dacă știința-l întrece faptele sale, atunci știința-i nu e temeinică.

10. El mai zice: Acela care este plăcut oamenilor, este plăcut și Atotprezentului; iar acela care nu este plăcut oamenilor, nici lui Dumnezeu nu este plăcut. ⁵⁾

¹⁾ Sau „ca un om care își primejdulsește viața“. Expresiune iperbolică pentru a zice „că comite o greșală“. ²⁾ Sau fiindcă nu e înzestrat cu o bună memorie. ³⁾ De bună voie. ⁴⁾ Cuvântul: *înțelepciune*, în limba talmudică, ca și termenul latin *sapientia*, indică în același timp: *înțelepciunea*, *inteligenta* și *știința*. ⁵⁾ Acela care nu este iubit de oameni, nu este iubit nici de D-zeu; căci, cu toată știința sa, un om care nu știe să se facă iubit, n'are influență, și nu poate să facă nimic în favoarea unei bune cauze. Francezii au un vechiu proverb vulgar, care sună: „Qui est aimé du populus, il est aimé de Dominus“.

ט רבי חנניא, בן דוסא, אומר. כל
שיראת חטאו קודמת לחכמתו, חכמתו
מתקנתו; וכל שחכמתו קודמת
ליראת חטאו, אין חכמתו מתקנת
הוא הרה, אומר. כל שמעשיו מרוב
חכמתו, חכמתו מתקנתו; וכל
שמעשיו מרובה מעשיו, אין חכמתו
מתקנת:

י הוא הנה אומר. כל שרוב הבריות
נוחה הימני, רוב המקום נוחה הימני.
וכל שאין רוב הבריות נוחה הימני,
אין רוב המקום נוחה הימני:

R. Dosa b. Horkynas, tatăl celui punit mai sus (după loch. §. a. 3540—3800).

R. Dosa, fiul lui Horkynas, zicea: Somnul de dimineață, vinul de la prânz, flecăritul cu copii¹⁾ și petrecerea în adunările gloate-lor, prăpădesc pe om.²⁾

R. Elazar din Modaim, ucis de Bar Cocheba, la care a fost calomniat, în ziua nenorocită a Bethar-ului 3895 (3880 S. H.) discipolul lui Rn. I b. Zaccai (M. Echa).

11. R. Elazar din Modaim, zicea: Cel ce pângărește lucrurile sfinte, cel ce desprețuiește sărbătorile, cel ce dă de rușine în public pe aproapele său, cel ce strică legământul strămoșului nostru Abraham,³⁾ precum și cel ce-și permite tălcuirea în Thora în potrivă tradițiunei religioase, acela, chiar dacă ar fi înzestrat cu știință și ar fi săvârșit fapte bune, nu va avea parte de viața lumii viitoare.

רַבִּי דוּסָא, בֶּן הֶרְקִינָס, אָמַר. שְׁנָה שְׁלִשְׁחִירִית, וְיֵינִן שְׁלִצְהֵרִים, וְשִׁית תִּלְדִּים, וְיֹשִׁיבֵת בְּתִי כְּנָסִיּוֹת שְׁלֵעָמִי הָאֵינִי מוֹצִיאֵן אֶת־הָאָדָם מִן־הָעוֹלָם:

יֵאֱבִי אֶלְעָזָר הַמּוֹדַעִי, אָמַר. הַמְחַלֵּל אֶת־הַקִּדְּשִׁים, וְהַמְבַּזֵּה אֶת־הַמִּצְוֹת, וְהַמְלַבֵּן פְּנֵי חֲבֵרוֹ בְּרִבּוֹת, וְהַמְחַדֵּר בְּרִירוֹ שְׁלֵאַבְרָהָם אֲבִינִי, וְהַמְכַלֵּה קִנִּים בַּתּוֹרָה שְׁלֵאַ בְּהִלְכָּהּ, אֵךְ עַל פִּי שֵׁשׁ בָּדָר תּוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, אֵין לוֹ חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא:

R. Işmael b. Eliş din casa Phabi, şef de şcoală în Hefer Aziz, mort la 25 Siwan (S. A., O. Ch. 580) 3895 ca martir, sub Adrian, nepot al Raş cu acelaşi nume, care a suferit martiriul la Cirenă, în 3829 sau -30 (Aut. op. «Mechilta» contini. la Exod. (După Sel. in-Loch. ju aut. ar fi Ben Azai, v. pag. 296.).

12. R. Işmael zicea: Fii îndemna-te⁴⁾ către cel mare, și bine-volitor pentru tinerime, dar întă-m-plă pe tot omul cu fața veselă.⁵⁾

יֵב רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אָמַר. הֲרֹד, הַלֵּל לְרֹאשׁוֹ, וְנֹחַ לַתְּשׁוּחָתוֹ, וְהַגֵּה מִקְבֵּל אֶת־כֹּל־הָאָדָם בְּשִׂמְחָה:

R. Akiba b. Iosef, născut la 3775, mort ca martir la 3896 (3760—3880 S. H.). Discipolul lui R. Iehosua b. Hanania, Eliezer b. Horkinas și al lui Nahum din Ghimzo. Mai întâi păstor, în urmă ginerele bogatului Kalba.

13. R. Akiba zicea: Caraghios-lăcui⁶⁾ și sburdălnicia duc pe om la desfrânare. *Massora*.⁷⁾ este un gard în jurul Thorei; *dijma*⁸⁾ un

יֵב רַבִּי עֲקִיבָא אָמַר. שְׂחֹק וְנָלוּת רֹאשׁ מְגִילִין אֶת־הָאָדָם לְשֹׁרָה: מִסְרָת סִנֵּי לַתּוֹרָה, מַעֲשִׂוֹת סִנֵּי לְעֹשֶׂר.

¹⁾ Unii traduc: conversațiuni idiole. ²⁾ Literal: „scot pe om din lume“. ³⁾ Adică care nu observă circumciziunea. ⁴⁾ Unii traduc: arată-te de-votat șefului tău; alții: fi supus (plecat, pe voce) celui mare. ⁵⁾ Deși purtarea și manierile noastre trebuie să difere după deosebitel ranguri și etăți ale acelor cu cari avem afaceri, însă când e vorba de musafiri, trebuie să fie primiți toți cu aceeași înecăune. ⁶⁾ Unii traduc „Jocul (de cărți)“. ⁷⁾ Adică: ortografia tradițională, fixată de *Massoreți*: o societate de savanți din Tiberiada), a prezervat de verice alterațiune textul Scripturii. (*Massora* se numește glosar pentru cenzura Bibliei. În acest op sunt enumerate și aranjate toate cuvintele Bibliei într-un mod sistematic). ⁸⁾ Zecuiata impusă de legea mosalică („Deut.“ 14, 22—29; 15, 7—10) în favoarea celor lipsiți de mijloace, servește ca un gard în jurul averii—și a sărăciei—împunând oarecare echilibru între ansele extremă și

gard în jurul avuției; *făgăduiele*,¹⁾ un gard pentru înfrânare; gardul pentru înțelepciune este *tăcerea*.²⁾

14. El mai zicea: Omul este deosebit prin aceea,³⁾ că este zidit după chipul lui D-zeu; deosebirea este cu atât mai mare, cu cât i s'a vestit, că e zidit după chipul lui Dumnezeu, căci e scris: „După chipul lui D-zeu zidit-a pe om”. („*Genez*“ 9, 6). Fiii lui Israel sunt deosebiți prin aceea, că sunt numiți fiii lui D-zeu; deosebirea este cu atât mai mare, cu cât li s'a vestit aceasta, că sunt fiii lui Dumnezeu, după cum glăsuiește: „Copiii sunteți ai Domnului Dumnezeului vostru”. („*Deut.*“ 14, 1). Fiii lui Israel fură deosebiți și prin aceasta, că li s'a dat un odor prețios; deosebirea e cu atât mai mare, cu cât li s'a împărțit, că li s'a dat acest odor prețios (un odor, pentru care a fost zidită lumea), precum glăsuiește: „Un odor prețios este învățătura, ce v'am dat-o vouă, nu o părăsiți”. („*Pild.*“ 4, 2).

15. Totul e supus Proniei, însă voința liberă este dată, și lumea e judocată cu bunăvoință, dar totul atarnă de partea cea mai mare a faptelor.⁴⁾

16. El mai zicea: Totul este dat pe chezașie,⁵⁾ și o mreață este întinsă peste tot ce e viu;⁶⁾ prăvălia este deschisă,⁷⁾ negustorul dă și pe credit:⁸⁾ catastiful este deschis, și o mână scrie toate;⁹⁾ cine vrea să împrumute să vie și să

נָדָרִים סָגַל לְפָרִישׁוֹת. סָגַל לְחֻמְקָה שְׁתִּיקָה.

יֵד רְוָא הָיָה אֲמַר. חָבִיב אָדָם, שֶׁנִּבְרָא בְּצֶלֶם. חֶפֶז יִתְּרָה, נִדְעָת לֹא, שֶׁנִּבְרָא בְּצֶלֶם (אֱלֹהִים). שֶׁנֶּאֱמַר, בִּי בְּצֶלֶם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת־הָאָדָם; חָבִיבֵינוּ יִשְׂרָאֵל, שֶׁנִּבְרָאוּ בְּנִים (לְמֶקְוֶם). חֶפֶז יִתְּרָה, נִדְעָת לְהֶם, שֶׁנִּבְרָאוּ בְּנִים לְמֶקְוֶם. שֶׁנֶּאֱמַר, בְּנִים אַתֶּם לִי אֱלֹהִים; חָבִיבֵינוּ יִשְׂרָאֵל, שֶׁנִּשְׁמַע לָהֶם כְּלִי חֲמֻדָּה. חֶפֶז יִתְּרָה, נִדְעָת לְהֶם, שֶׁנִּשְׁמַע לָהֶם כְּלִי חֲמֻדָּה (שְׁבוּ נָקָרָה הַעֲלֵה) שֶׁנֶּאֱמַר, בִּי לֶקַח טוֹב נִתְּנִי לָהֶם, וְתִרְתִּי אֶל־תַּעֲזֹבוּ:

טו הכל צפוי, וְהָרִשׁוֹת נִתְּנָה, וְכָל־הָעוֹלָם נִדּוֹן, וְהַכֹּל לְפִי רֵב מִפְּעֻשָּׁה:

טו הוא הָיָה אֲמַר. הַכֹּל נִתּוֹן בְּעֶרְבוֹן, וּמִצִּידָה פְּרוּשָׁה עַל־כָּל־הַחַיִּים. הַחֲנוּת פְּתוּחָה, וְחֶנֶּיךָ מִקֵּץ, וְהַפְּתָקִים פְּתוּחִים, וְכֵן מִתְּחִלָּה, וְכֵן מִתְּחִלָּה לְלוֹחַת יָבֵא:

¹⁾ Făgăduielele sau jurămintele d'a se abține de o plăcere nepermisă, ajută la înfrânarea patimelor printr'o deprindere treptată. ²⁾ Cf. „*Pildele*” lui Solomo 10, 19; „*Ecleziastul*“ 20, 4—6. ³⁾ Literal: „Omul este iubit de D-zeu, fiindcă a fost zidit după chipul lui; o dovadă mai mare despre această iubire e, că i s'a vestit că a fost zidit după chipul lui D-zeu” etc. etc. ⁴⁾ Unli traduc: „D-zeu prevede toate, dar omul are liberul său arbitru (alegerea e liberă); lumea e judecată cu bunătațea dumnezeielască, și fiecare, după majoritatea faptelor sale”. ⁵⁾ Suflul omului este în mână Creatorului ca o garanție pentru libertatea ce i s'a acordat. ⁶⁾ Nimeni nu scapă de pedeapsa ce merită. ⁷⁾ Omul este liber d'a lucra după voie. ⁸⁾ D-zeu nu pedepsește totdeauna imediat faptele cele rele. ⁹⁾ Total este notat și omul va fi silit să dea odată seamă și socoteală de conduita sa.

se împrumute. Dar epitropii umblă în toate zilele, de strâng datoritiile de la oameni, cu voia lor și fără voia lor;¹⁾ ei știu pe ce se sprijinește cererea lor, și hotărârea judecătorească este dreaptă, căci totul trebuie să fie pregătit pentru masa cea mare.²⁾

R. Elazar b. Azaria, 3833 (S. H.), al II-lea Preș. sub Gamliel II., contemporanul lui R. Akiba și discipolul lui R. Iehosua b. Hanania.

17. R. Elazar, fiul lui, Azaria, zică: Fără învățătură, nu e moralitate;²⁾ fără moralitate, nu e învățătură; fără înțelepciune, nu e temere de D-zeu;³⁾ fără temere, nu e nici înțelepciune; fără știință, nu e pricepere; fără pricepere, nu e știință; fără înain, nu e învățătură;⁴⁾ și fără învățătură, nu e înain.⁵⁾ El mai zică: Acela, a căruia știință întrec faptele sale, cui se aseamănă el? unui arbore ce are multe crăci, dar puține rădăcini; vine viforul, îl desrădăci-nează și-l doboară la pământ, după zisele Scripturii: „Și el este ca un copăcel singular în deșert, care nu simte binele, ci se sălăș-luiește în locuri arse de soare în pustie, într-un pământ sărat și neoculit“ (*Is. lirm.*“ 17, 6). Dar acela ale căruia fapte întrec știința sa, cu ce seamănă? cu un arbore care are mai puține crăci, și mai multe rădăcini; și chiar de ar sufla toate vânturile din lume, nu-i vor putea mișca din locu-l, și despre care e zis: „Și el va fi ca un pom sădit lângă ape, ce-și întinde ră-dăcinile în ape“ (*Is. lirm.*“ 61, 3).

1) Cine vrea să păcătuiască e liber s-o facă, dar justiția divină nu pierde drepturile ei. 2) Imagine alegorică despre viața viitoare. 3) Unli traduc: moravuri bune. 4) Nici de D-zeu, nici de lege sau de conștiință tristă a faptelor sale. 5) Un om care n'are cu ce să trălăscă n'are nici timpul nici gustul a se deda la studii. 6) Prin acest cuvânt se înțelege studiul Legii divine: dacă oamenii nu se mai ocupă de studiul religioas, Dumnezeu îl retrage protecțiunea sa.

dăcinile până la rău; el nu simte venirea arșiței, frunza lui rămâne verde, nu se îngrijește în anul de secetă, nici nu încetează d'a face fructe". („Irm." 17, 8).

שְׂרָשְׁוֹי, וְלֹא יִרְאֶה בְּרִיבָא חֶם, וְהָיָה עֲלָיו רֵעָזָן, וּבְשָׁנָה בְּעֵרָת לֹא יִדָּאָה, וְלֹא יִמִּישׁ מַעֲשֹׂוֹת פְּרִי:

R. Elazar Hisma (pe la 3840 S. H.) discipolul lui R. Iehoșua b. Hanania și al lui R. Akiba, astronom și matematic vestit

18. R. Elazar, fiul lui Hisma, zicea: Preceptele despre culburi¹⁾ și despre curățenie²⁾ ele și cele asemenea lor, formează materialitatea Legii;³⁾ astronomia și geometria, sunt introduse⁴⁾ la înțelepciune.

יח רבי אלעזר, (בן) חסמא אומר, קבין ופתחי גדר, הן הן גופי הלכות. תקיפות וגמטריאות, פופריאות לחכמה:

Rabbi Hanania, fiul lui Akasia, zicea: Atotșântul, lăudat fie, a vrut să lumineze pe Israel, de aceea i-a impus multe învățături și porunci, precum glăsuiește: „Domnul dofește, pentru dreptatea lui, ca învățătura să sporască și măreață să fie". („Ies." 42, 21).

רבי חנניא, בן עקשיא, אומר, רצה הקדוש, ברוך הוא, לזפות את ישראל. לפרק הרבה להם תורה ומצוות. שגמטרי, "חפץ למען צדקו, גדיל תורה ונאדר:

Rugăciunea finală pag. 126—128 și pag. 128. קדיש יתום

פֶּרֶק רְבִיעִי. Capitoul IV.

בְּלִי־יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֶלֶק לְעוֹלָם הָבָא, שֶׁנֶּאֱמַר, וַעֲמָדָה בָּלֶם צְדִיקִים, Intregul Israel are parte de viața viitoare; astfel glăsuiește și în sfânta Scriptură: „Și poporul tău—toți

¹⁾ Legea despre „culburi" de pasări („Deut." 22, 6) și în genere despre conservarea tuturor animalelor folositoare, este una din dispozițiile Scripturii cu privire la economia națională a țării. O dispozițiune de asemenea natură este și aceea despre pomii roditori, ca să nu fic-lăiați („Deut." 20, 19), precum și aceea cu privire la agricultura prin repaosul câmpiei („Levit." 25). Acestea toate formează baza economiei rurale. Ilustrul Rabbi a atins numai una din ele: „culburi" drept exemplu; de aceea adaugă „ceasta și ca acestea". ²⁾ „curăția de lună" (disertațiune care exițe profunde cunoștințe în anatomie, fiziologie, etc.) este una din dispozițiile Legii referitoare la salubritatea publică. De asemenea natură sunt prescripțiunile despre mâncările oprite, despre diferitele boli contagioase etc. („Levit." cap. 11-20). Numitul Rabbi a citat „curăția" ca pildă pentru toate legile privitoare la salubritatea publică.

³⁾ Constituțiile legi esențiale. ⁴⁾ Unii traduc: „cheile" sau „ajutătoarele". Literal „פֶּרֶק־יִת" = „periferie", după Aruch al lui R. Nathan b. Iechiel din Roma (mort pe la 4866), discipolul lui Moșe ha-Daršan, din Narbona. Alții traduc: „Calcularea solstițiilor și geometria sunt cunoștințe plăcute" (lit. sunt trufandalele științei). Cf. „Berachoth" 42; „Pes." 115; „Sabbath" 148. ⁵⁾ Disertațiune talmudică (מְסֵכָה קוּיִם) asupra jertfelor aduse din culburile pasărilor; v. și „Levit." cap. 5 și 12.

drepti, în veci vor moșteni țara; odrasla sădired meli, făptura măl-
nilor mele spre mărire". („Ies.“
60, 21). יְדִי לְהַתְּפֹאֵר:

Șimeon b. Zoma—3895, maestrul cercelătorilor și tălculitorilor Scripturii. (Darşanini).
Discipolul lui R. Akiba, muri de timpuriu în urma unei maledicții mintale.

1. Ben Zoma zicea: Cine este înțelept? acela ce primește învățătură de la fiecare om; după zisele Scripturii: „Prin învățătorii mei înțelept am ajuns (căel mărturiile tale sunteugetarea mea)“ („Ps.“ 119, 99) Cine este viteaz? acela care știe să-și înfrâneze patlmele; după eum glăsuiește: „Mai bine un lungrăbdător decât un viteaz, și mai bine acela ce își stăpânește firea, decât un învingător de cetăți“ („Pilde.“ 16, 32). Cine este bogat? cel ce se mulțumește eu partea lui; după zisele Scripturii: „Dacă te hrănești din munca mălulilor tale, ferice de tine și bine îți va fi!“ („Ps.“ 128, 2), adică „ferice de tine“ în lumca aceasta, „și bine îți va fi!“ In vicața viitoare. Cine e vrednic a fi onorat? cel ce onorează pe alii, eum zice Scriptura: „Acel ce mă cinstea pe mine, pe acei îl cinstese și eu; și acei cari înă desprețuiesc (pe mine), sunt desprețuți!“ (I. „Sem.“ 2, 30).

א בן זומא אומר, איךו חכם, כלום מכל-אדם. שגאמר, מכל-מלמד השכלתי, (כי ערוהיך שיהיה לי): איךו גבור, כפובש את-יָצֵרוֹ. שגאמר, טוב ארך אפים מגבור, ומשל ברוחו, מלמד עיר: איךו עשיר, הִימָחַם בְּחֶלְקוֹ. שגאמר, יגיע בפך פי תאכל, אשכך ומזב לך, אשכך פְּעוֹלָם הָיָה, וטוב לך לעולם הבא: איךו מבגד, המבגד את-הקריות, שגאמר, כי-מבגדי אכבד, ובני יקלו:

Șimeon b. Azai—3895, discipol și coleg al lui R. Akiba, colegul lui b. Zoma și al lui R. Elazar b. Azaria.

2. Ben Azai zicea: Aleargă și după îndeplinirea unul precept nefsemnat,!) și fugi de la păcat: căci o faptă bună trage după sine o altă faptă bună, și un păcat trage după sine un alt păcat. Răspata unei fapte bune este fapta însă-și, și pedeapsa păcatului este însuș păcatul.?)

ב בן-עזי אומר, הנה רץ למצוה קלה, ובתוך מנהיגו, שמצוה גוררת מצוה, ועברה גוררת עברה, ששכר מצוה מצוה, וישכר עברה עברה:

3. El mai zicea: Să nu desprețuiești pe nici un om, și să nu exagerezi nici un lueru; căci nu e

ג הוא היה אומר, לא-תהי בו לכל-אדם, ולא-תהי מפליג לכל-דבר. שאין

!) Comp. cap. II, 1. Se poate traduce: „Aleargă după o faptă bună, chiar dacă e mică“. ?) Sau: „Orice faptă bună cuprinde răsplată sa în ea însă-și, precum tot păcatul cuprinde și pedeapsa sa“. Unli traduc: „Răsplată unei fapte bune este, d'a fi urmată d'o nouă faptă bună, și consecința unui păcat este d'a ne împinge să păcătuim din nou“.

nici un om care să nu-și aibă
ceasul, și nu e nici un iucru, care
să nu-și aibă marginea.¹⁾

לֹא אָדָם שֶׁאֵין לוֹ שָׁעָה, וְאֵין לָהּ דָּבָר
שֶׁאֵין לוֹ מָקוֹם:

R. Levitas din Iabne, discipolul lui R. Iochanan b. Zarcai.

4. R. Levitas, din Iabne, zicea:
Fii cât se poate de smerit, căci
nădejdea muritorului seamănă cu
cea a omizii.²⁾

ד רבִּי לְוִיטָס, אִישׁ יַבְנֵה, אָמַר. מֵאֵד
מֵאֵד הָיָה שֶׁפֶל רִיחַ, שֶׁתִּקְנֶת הָאֵוִל
רָמָה:

R. Iochanan b. Beroka, discipolul lui R. Ichoșua b. Hanania, pe la 360,
colegul lui R. Elazar Hisma

5. Rabbi Iochanan, fiul lui Beroka,
zicea: Acela care pângărește nu-
mele Domnului chiar în taină, își
va primi pedeapsa în public; fie
săvârșită această pângărire din
nesocotință, sau cu precugetare.

ה רבִּי יוֹחָנָן, בֶּן־בְּרוֹקָה, אָמַר. כֹּל־
מִתְחַלֵּל שֵׁם שְׁבָטִים בְּסִתְּרָא, נִתְרַעַן מִמֶּנּוּ
בְּנֹאֵי. אַחֵד בְּשׂוֹגֵג, וְאַחֵד בְּמֻזִּיד בְּחֻלָּל
שָׁמַם:

R. Ișmael b. Iose, pe la 389C—399C, colegul lui R. Iehuda Iia-Nasi.

6. R. Ișmael (fiul lui R. Iose)
zicea: Acela care învață cu scop
d'a instrui, trebuie să-l se dee o
mână de ajutor spre a învăța și a
instrui; iar acela care învață cu
scop d'a îndeplini cele învățate,
trebuie să-l se dee o mână de
ajutor spre a învăța, spre a instrui,
precum și spre (a păzi și) a înde-
plini cele învățate.

ו רבִּי יִשְׁמָעֵאל (בֶּן רַבִּי יוֹסֵ) אָמַר.
הוֹלִימוֹד עַל־מִנָּה לְלַמֵּד, מְסַבִּיקִין
בְּיָדוֹ לְלַמֵּד וְלִלְמַד. וְהוֹלִימוֹד עַל־מִנָּה
לְעֻשׂוֹת, מְסַבִּיקִין בְּיָדוֹ לְלַמֵּד, וְלִלְמַד
(לְשִׁמּוֹר) וְלְעֻשׂוֹת:

R. Tadop, până în 385C—discipolul lui Șammal.

7. R. Tadop zicea: Nu te depărtă
de la obște, dar nu-ți lua dreptul
de judecător suprem.³⁾ Nu face din
știință ⁴⁾ o coroană, spre a te fâlli
cu dânsa; nici săpă, spre a săpă
cu ea.

ז רבִּי צְדוֹק אָמַר. אַל־תִּפְרוֹשׁ מִן־
הַמַּבּוּר, וְאַל־תַּעֲשֶׂה עֵצִיקָה בְּעוֹרְכֵי תַרְיִינִין.
וְאַל־תַּעֲשֶׂה עֲמֻדָה, לְהִתְגַּבֵּר־לָבֵה, וְלֹא
תִרְדֵּם, לְחִסְרָבָה:

¹⁾ Sau: „Să nu desprețuiești pe nimeni și să nu respingi niciun lucru; căci nu e om, cărui să nu-i vie vremea, și nu e lucru, care să nu-și gă-
siască odată locul.“ ²⁾ Se mai poate traduce: „Fil cât se poate de smerit—căci ursita sa, muritorule! este d'a deveni prada viermilor.“ ³⁾ Nu se
cade să te retragi de la obște, când ești chemat a lua vre-o funcțiune sau
sarcină pentru binele comun, însă să nu te împul singur ca superior.

⁴⁾ „Știință“ este aci subînțeles; unii cred că verbul se referă la „fun-
cțiunea onorifică“ și că a doua frază este o urmare a frazei precedente.
Senz: să nu întrebuițezi o funcțiune onorifică în interesul tău propriu,
a te mândri cu dânsa sau a o privi ca un instrument, de exploatare. Ast-
fei maxima lui Hillel (cap. I, i3) cu privire la știința în genere, este
aplicată de R. Tadop și asupra funcțiunilor onorifice. Comp. cap. II, 2.

Hillel (vezi cap. I. 13, pag. 279).

Astfel zicea și Hillel: „Cine însosește coroana, picre.“ De unde urmează: Cel ce cală a trage folos numai pentru sine din poruncile Legii,¹⁾ își răpește singur ferici-rea de veci.

R. Iose b. Halefta, din Sephoris, tăbăcar, discipolul lui Akiba, cel dintâi învățător al lui R. Iehuda ha-Nasi, autorul celui dintâi uvrăj istoric în limba ebraică «Seder Olam».

8. R. Iose zicea: Cel ce respectă Legea, este și el respectat de lume; iar cel ce despreciește Legea, este și el desprețuit de lume.

R. Ișmael (vezi pag. 297).

9. Fiul său, R. Ișmaci, zicea: Judecătorul care (prin împăciuire) se abține d'a judecă,²⁾ se descarcă de ură, de jaf, și de jurământ mincinos; iar cel ce se încrede prea mult în cunoștințele-i judecătorești, este nerod, nelegiuit și înfumurat.

10. El mai zicea: Nu judecă singur, căci nu e de cât *Unul* care judecă singur; și să nu zici: primulă părerea mea, căci hotărîrea dată să fie după conștiința lor, iar nu după a ta.³⁾

R. Jonathan b. Iosef 3900, discipolul lui R. Akiba, contemporanul lui S. ben Azai, învățătorul lui Șemu'el bar Nachmași.

11. R. Jonathan zicea: Cel ce înțelege Legea chiar în vreme de nevoie, va ajunge să o înă în bogăție; iar cel ce părăsește Legea din cauza bogăției, va ajunge să o părăsiască de nevoie (în sărăcie).

R. Meir (=Nehorai=Nehemia, propr. Messa) Anonimul și Acherim din Mișna—3900 (3881 S. H.) ginerele lui Honania b. Teradion (Beruria) și mai târziu al lui R. Iehoșua b. Sinai, discipolul lui R. Akiba, după o legendă, coborîtor al împăratului Nero.

12. R. Meir zicea: Restrânge-ți afacerile; ⁴⁾ îndeletnicește-te cu

¹⁾ Datorii ce-i impune Legea. ²⁾ Adică să nu prelinzi de la colegii tăi, ca să adopte părerea ta, căci el trebuie să fie liber în judecarea lor; și dacă ești în divergență, este de datorita ta d'a te plecă înaintea opiniei majorității. ³⁾ Sau: „Ocupă-te mai puțin cu afaceri, spre a te putea ocupa și cu studiul Legii.“

învățătură; fii smerit în fața tuturor oamenilor. Dacă te-ai întrerupt de la învățătură, multe întreruperi te vor întâmpina; ¹⁾ iar dacă ai muncit la învățătură, El îți va da răspălată mare.

נַעֲמֹק בַּתּוֹרָה. וְהָיָה שְׂפִלְרוּת בְּפָנֶי כָּל-אָדָם. וְאִם בְּמַלְתָּ מִן-הַתּוֹרָה, יֵשׁ לְךָ בְּטָלִים כְּרֵבָה כְּנֻגָּה, וְאִם עָמַלְתָּ בַתּוֹרָה, יֵשׁ-לְךָ שָׂכָר כְּרֵבָה לְפָנֶיךָ:

R. Elazar b. Jakob (383 S. H.), discipolul lui R. Akiba, învățătorul lui R. Meir (după unii coleg al lui Rn. Iochanan b. Zaccai).

13. R. Eliezer, fiul lui Jakob, ²⁾ zicea: Cel ce face o faptă bună, își câștigă un apărător; iar cel ce săvârșește o faptă rea, își capătă un părător. Căință și fapte bune sunt paveze ³⁾ în potriwa pedepsei.

יְרֵבִי אֱלִיעֶזֶר, בֶּן-יַעֲקֹב, אָמַר. הַעֲשֵׂה מַצָּה אֶחָת, קִנְיָה לְךָ פְּרוֹקֵלִים אֶחָד. וְהָעוֹבֵר עַבְרָה אֶחָת, קִנְיָה לְךָ כִּטְנוֹר אֶחָד. תְּשׁוּבָה וְעֲשִׂים טוֹבִים כְּתָרִים בְּפָנֶי הַפְּדָעוֹת:

R. Iochanan, pantofar—3920, născut în Alexandria, discipolul lui R. Akiba, colegul lui R. Meir, strămoșul lui Reși, adică R. Șelomo b. lihak din Troyes (4790-4365) S. H.

14. R. Iochanan, pantofarul, ³⁾ zicea: Orice adunare înființată în numele Cerului, ⁴⁾ se va menține până la sfârșit; iar aceea ce nu e în numele Cerului, n'o va scoate ia capăt.

יְרֵבִי יוֹחָנָן, הַפְּנוֹדָר, אָמַר. כָּל-בְּרִיָּה שֶׁהִיא לְשֵׁם שָׁמַיִם, סוֹפָה לְהִתְקַיֵּם. וְשֶׁהִיא לְשֵׁם שָׁמַיִם, אֵין סוֹפָה לְהִתְקַיֵּם:

R. Elazar b. Șamua, ultimul din cei zece martiri 3895 (3880 S. H.), discipolul lui R. Akiba, grad. de martirul R. Iehuda b. Baba.

15. R. Elazar, fiul lui Șamua, zicea: Cinstea școliarului tău să-ți fie tot atât de scumpă cât și a ta, și cinstea prietenului tău, ca respectul către învățătorul tău, iar respectul către învățătorul tău să fie ca respectul către Părintele ceresc.

טו רְבִי אֱלִיעֶזֶר, בֶּן-שָׁמוּעַ, אָמַר. יְהִי כְבוֹד מְלָמִיד חָבִיב עֲלֶיךָ כְּשֶׁלְּךָ, וְכְבוֹד חֲבֵרָה כְּמִדָּתָהּ כְּבֹד, וְכִמְדָּתָהּ כְּמִדָּתָהּ כְּבֹד:

R. Iehuda b. Ilai, dogar în Ușă, șeful oratorilor, discipolul lui R. Akiba, învățătorul lui R. Iehuda b. Ilai, autorul operei *Sifra* (com. la *Levit.*), grad. de R. Iehuda b. Baba.

16. R. Iehuda zicea: Fil cu bă-gare de seamă la predarea învă-țământului; căci o greșală la în-vățătură, pricinuieste nenorociri. ⁵⁾

טו רְבִי יְהוּדָה אָמַר. הַגֵּר זָהִיר בְּתַלְמוּד. שֶׁשְּׂגָגָת פְּלִמּוּד, עוֹלָה זָדוֹן:

¹⁾ După unii aceasta va să zică: „Dacă ai început să neglijezi studiul sacru, vei găsi totdeauna pretexte să-l neglijezi mai mult“. După alții, aceasta înseamnă: „Dacă neglijezi studiul sacru, vei găsi piedici în toate întreprinderile tale“. (Comp. III, 17). ²⁾ Adică: ne cruță, ne prezervă de pedepsă. ³⁾ Unii traduc: Alexandrinul: v. Ierus. „Haghiga“ 3, 1.

⁴⁾ Ce are un scop înalt fără vre-un interes personal. ⁵⁾ Sau: Căci o greșală involuntară din partea învățătorului, poate să lăce pe școlari să comită greșelile cele mai grave de *bundvoie*; (vezi cap. I, 11).

R. Šimeon b. Joḥai (v. cap. 3, pag. 289).

17. R. Šimeon ziceă : Sunt trei **יִרְבֵּי שְׁמֵעוֹן אֹמְרֵי שְׁלֹשָׁה כְּתָרִים**
 coroane : Coroana științei, coroana **הֵן, בְּתֵר תּוֹדָה, וְכֵתֵר בְּהִנְיָה, וְכֵתֵר**
 preoției, și coroana domniei ; dar **מַלְכוּת. וְכֵתֵר שֶׁם טוֹב עוֹלָה עַל**
 coroana unui renume bun le co- **בְּיָתָן :**
 vârscește pe celelalte. ¹⁾

R. Nehorai=R. Meir (v. pag. 293).

18. R. Nehorai ziceă : Caută a **יֵה רַבִּי גְדוּרֵי אֹמְרֵי הֲנִיָּה גּוֹלָה**
 te așeză ²⁾ într'un loc unde se **לְמִקְוֵם תּוֹדָה. וְאַל-תֹּאמַר שֶׁהִיא תְּבוּאָה**
 cultivă știința ; și să nu-ți inchipu- **אֲדֹרִי. שֶׁבְּהִרְדּוּ וְכִימִיָּה בְּיָדָה. וְאַל-**
 lești că ea va veni după tine, ³⁾ sau **בְּיָתָה אֶל-תִּשְׁשֶׁן :**
 că conșcolarii tăi o vor păstra pen- **טָה**
 tru tine. ⁴⁾ Dar nici în agerimea ta **טָה**
 să nu te încrezi. ⁵⁾

R. Iannai I., tatăl lui R. Dosetai (v. cap. 3, pag. 291).

19. R. Iannai ziceă : Nu stă în **יֵה רַבִּי זֵי אֹמְרֵי. אֵין בְּיָדֵינוּ לֹא**
 puterea noastră (d'a înțelege) feri- **מִשְׁלֹרֵת הַרְשָׁעִים, וְאַף לֹא מִיִּסּוּרֵי**
 cirea celor nelegiuîți, nici suferin- **הַצְדִּיקִים :**
 țele celor drepți. ⁶⁾

R. Matihia b. Hereș 3800 (până la 3881 S. H.), discipolul lui R. Eliezer b. Hyrkanos și al lui R. Joșia.

20. R. Matihia, fiul lui Hereș, zi- **בִּרְבֵּי מִתְנַתָּא ¹⁾ בְּיָתָרֵשׁ אֹמְרֵי הֲנִיָּה**
 ceă : Întâmpină pe fiecare cu bine(șele **בְּקָדִים בְּשָׁלוֹם בְּלֹא-אָדָם. וְהִנֵּה זָנֵב**
 cuvenite ; ⁷⁾ și fili mai bine coada **לְאֲרוֹת. וְאַל-תְּהִי רֹאשׁ לְשָׁעִלִים :**
 leilor, decât capul vulpilor. ⁸⁾

¹⁾ Comp. „Pild.“ 22, 1. ²⁾ Literal : Călătorește, pribegeste.

³⁾ Aleargă după știință ; căci dacă tu n'o vei căuta cu îngrijire, ea de
 sigur nu va alerga după tine. ⁴⁾ „Colegii sau prietenii tăi te vor pune
 în curent“. Căci nu e de loc acelaș lucru când înveți de la un conșcolar,
 și când auzi lecțiunea de la profesorul însuș. ⁵⁾ Să nu aibă pretențiunea
 d'a dobândi știința prin tine însu-ți fără ajutorul altora (cf. V, 17, vezi
 „Berachoth“ 47, b ; „Sota“ 22, a ; „Kethuboth“ 111, a). ⁶⁾ Adică nu ne
 este dat a înțelege cauza fericirei nelegiuîților, și mai puțin încă suferin-
 țele drepților ; căci cu înțelepciunea noastră cea mărginită nu putem cu-
 noaște destul nici pe oameni, nici natura și urmarea evenimentelor,
 pentru că să ne putem explica, sub acest raport, toate căile Proviidenței.
 Adesea un om, care ni se pare nevinovat, este stricat în fundul inimii, și
 din contra, acela a căruia purtare o condamnă, merită indulgența Jude-
 cătorului suprem. Adesea un eveniment, ce pentru inteligența noastră
 limitată pare a fi un rău adevărat, este un bine real, și celace este un
 bine în aparență, este, considerat sub adevăratul său punct de vedere,
 un rău veritabil. ⁷⁾ Lit. „cu pace“ ; sau „grăbește-te tu a saluta întâi“.

⁸⁾ În lume, în genere, să fii politicoș față cu fiecare, fără deosebire
 de rang sau clasă ; dar în relațiunile tale intime, este mai bine să fii
 „coada leilor“ adică cel din urmă într-o societate de oameni distinși și
 virtuoși, de la care ai să înveți ceva, decât „capul vulpilor“ adică cel mai
 mare între oameni de nimic, fără creștere, al căror merit constă numai
 în viclenie.

פֶּרֶק אֲבוֹת. (19) זֵי אֹמְרֵי.

R. Iakob, nepot de fiică al lui Elișa b. Abuia (v. cap. 3, pag. 290).

21. R. Iakob zicea: Lumea aceasta este asemenea unei tinde a lumii viitoare; pregătește-te dar bine în tindă, ca să te poți înfălișă în sala de primire.

כַּאֲרֵבִי יַעֲקֹב אָמַר. הָעוֹלָם הַזֶּה דֹּמֶה לְפָרוּדִידֹר בְּפָנֵי הָעוֹלָם הַבָּא. הַתְּקֵן עַצְמְךָ בְּפָרוּדִידֹר, בְּרֵי שְׂתַתְּנֶנּוּ לְפָרִיקָלִין:

22. El mai zicea: Mai mult prețuiește un ceas întru pocălniță și fapte bune în lumea aceasta, decât toată viața a lumii viitoare; ¹⁾ dar un singur ceas de fericire sufletească în lumea viitoare, covârșește toate bucuriile acestel lumi. ²⁾

כַּאֲרֵבִי יַעֲקֹב אָמַר. יִפְּהָ שָׁעָה אֶחָת בְּתַשְׁבּוּחַ וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בְּעוֹלָם הַזֶּה מִכָּל-חַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. וְיִפְּהָ שָׁעָה אֶחָת שְׁלִיקוּרַת רֵיחַ בְּעוֹלָם הַבָּא מִכָּל חַיֵּי הָעוֹלָם הַזֶּה:

R. Șimeon b. Elazar, discipolul lui R. Meir, pe la 390 (clînta sa pentru batjocorirea unui diform).

23. R. Șimeon, fiul lui Elazar, zicea: Nu căută a îmblânzi pe aproapele tău în timpul furiei, ³⁾ nici de a'î mângăia cîtă vreme mortul zace înaintea lui; ⁴⁾ nu'î întreabă de pricina fîgăduinții, în momentul cînd o face, ⁵⁾ și nu stărui a'î vedea, cînd încearcă vre-o umilire. ⁶⁾

כַּאֲרֵבִי שִׁמְעוֹן בֶּן-אֶלְעָזָר אָמַר. לֹא-תִרְצֶה אֶת-חֲבֵרְךָ בְּשַׁעַת בְּעֹסוֹ, וְלֹא-תִתְחַבֵּרְהוּ בְּשַׁעַת שְׁמִיתוֹ מִטָּל לִפְנָיו. וְלֹא-תִשְׁאַל לוֹ בְּשַׁעַת נְדָרוֹ, וְלֹא-תִשְׁפֹּל לְרֵאוֹתָיו בְּשַׁעַת קִלְקִלָתוֹ:

Șemuel cel mic (adică smeritul și piosul) după S. H. sub Gamliel I, după M. și J. sub Gamliel II, a compus rugăciunea în contra apostasiei, (vezi pag. 79), colegul lui R. lochanan b. Zaccai.

24. Șemuel cel mic, ⁷⁾ avea obiceiul să citeze acest verset: ⁸⁾ „Nu te bucură cînd cade vrăjmașul tău, și cînd se poticnește, inima ta să nu se înveseliască, căci ar vedea-o Dumnezeu, și nu-i va plăcea, și va întoarce mîna sa de la dînsul (asupra ta)“ („Pild.“ 24, 17.)

כַּאֲרֵבִי שְׁמוּאֵל הַקָּטָן אָמַר. בְּנִפְלֹא אוֹיְבְךָ לֹא-תִשְׂמְחֶה, וּבְנִפְשׁוֹ אַל-יִגַּל לִבְּךָ. פֶּן-יִרְאֶהוּ יְיָ וְרַע בְּעֵינָיו, וְיִחְשֹׁב מַעֲלָיו אַפְּסוֹ:

¹⁾ Pentru că acolo nu mai e loc nici pentru a îndrepta greșelile, nici pentru a dobândi virtuțile. ²⁾ Toate plăcerile trupesti nu valorează nimic în comparație cu cele spirituale. ³⁾ „Nu te încercă d'a calmă pe aproapele tău în ceasul de mînie“, căci aceasta ar produce un efect contrar.

⁴⁾ Fiindcă atunci nu ajută mângăierea. ⁵⁾ Unii traduc: „Să nu-i oferi lucruri despre cari a jurut că se va abține“. Alții traduc: „Nu'î împiedecă în momentul cînd rostește fîgăduiala sa“, adică cînd este insufletit de o sîntănt fervoare; căci staturile tale nu-i vor servi la nimic; tu vei riscă, din contră, d'a înliăcără mai mult rîvna sa, prin faptul că'î vei contrazice.

⁶⁾ Omul care a încercat o umilire oarecare, este foarte iritabil, cîte odată nedrept. Nu trebuie deci să-i dai ocaziune d'a crede, că vii să-l vezi, pentru a te bucura de umilirea sa. ⁷⁾ și ⁸⁾ Sau Șemuel cel „tîndăr“ a adăogat acest pasaj, spre completarea axiomei celei din urmă a lui Rabbi Șimeon.

Eliṣa b. Abula (= Acher) pe la 3815-3970, discipolul lui Akiba, învățătorul lui R. Meir.

25. Eliṣa, fiul lui Abula, zicea: Celase se învață din copilărie, cu ce seamănă? cu scrierea de cerneală pe hârtie nouă;¹⁾ iar celase se învață la bătrânețe, cu ce seamănă? cu cerneala scrisă pe hârtie rasă.²⁾

כֹּה אֵלִישָׁע בֶּן־אַבּוּלָּה, אָמַר. הַלּוֹמֵד יְלָדִי, לָמָּה הוּא דוֹמָה. לְיָדוֹ כְּתוּבָה עַל־גִּיד חֶדֶשׁ. וְהַלּוֹמֵד זָקֵן, לָמָּה הוּא דוֹמָה. לְיָדוֹ כְּתוּבָה עַל־גִּיד מָחוּק:

R. Iose b. Iehuda, colegul lui R. Iehuda ha-Nasi.

26. R. Iose, fiul lui Iehuda, dintr'un sat din Babel, zicea: Cel ce învață de la tineri, cui se aseamănă? acelu ce mănâncă aguride, sau bea vin din teacă;³⁾ iar cel ce învață de la bătrâni, cui se aseamănă? acelu ce mănâncă struguri copți, sau care bea vin vechi.

כּוֹרְבֵי יִסְיֵי בְּרִיְהוּדָה, אִישׁ קָפַר כְּבָבְלִי, אָמַר. הַלּוֹמֵד מִן־הַקְּטָנִים, לָמָּה הוּא דוֹמָה. לְאוֹכֵל עֲגֻבִּים קְדוֹתִי, וְשׁוֹתֵה יַיִן מִתֵּעָה. וְהַלּוֹמֵד מִן־הַזְּקֵנִים, לָמָּה הוּא דוֹמָה. לְאוֹכֵל עֲגֻבִּים בְּשׁוּלֹתֵי, וְשׁוֹתֵה יַיִן יָשֵׁן:

R. Meir (vezi cap. 4, pag. 298).

27. Rabbi Meir însă zicea: Nu căută la vas, ci la ceiaze se află în el. Este un vas nou plin cu vin vechi; și unul vechi, în care nu să află nici vin nou.⁴⁾

כּוֹרְבֵי מֵאִיד אָמַר. אֶל־תִּסְתַּכֵּל בְּקַנְקָנוֹ, אֲלֵא בָמָה שֵׁשֶׁט־בּוֹ. יֵשׁ קַנְקָנוֹ חֶדֶשׁ כֹּלָא יָשֵׁן. וְיֵשֵׁן, שֶׁאֵפִילוֹ חֶדֶשׁ אֵין בּוֹ:

R. Elazar ha-Kappor (probabil al doilea) până pe la 3970 (3851 S. H.)

28. R. Elazar ha-Kappor zicea: Pizma, desfrânarea și ambițiunea,⁵⁾ scurtează viața omului.⁶⁾

כֹּה רַבִּי אֵלְעָזָר הַקַּפּוֹר, אָמַר. הַקְּנָאָה, וְהַמְּצִיאוֹת, וְהַתְּהַאֲרָה, מְקַצְרִים יָמֵינוּ:

1) Sau „curată“. 2) Adică „ștearsă“. Învățătura ce se dobândește în tinerețe rămâne întipărită, iar cea de la bătrânețe nu se prinde bine.

3) „Agurida“ are un gust stîfos, neplăcut; „mustul“ deși că are un gust bun, vatămă însă stomacul. Astfel și învățătorii cei tineri: unii n'au experiență și nu pot explica bine; alții au talent, și cuvintele lor sunt chiar cu ilpiciu, dar ideile lor nu sunt mature, și vatămă spiritul școlarilor. La învățătorii cei bătrâni este contrarul: au capacitate de explicare prin experiență și ideile lor sunt mai mature. 4) Rabbi Meir contestă părerea lui R. Iose citată mai sus: după dînsul, „nu trebuie să căutăm la vas ci la conținutul său“, adică nu trebuie să judecăm totdeauna pe învățător după vârsta sa, căci adesea s'au văzut învățători bătrâni, cari sunt departe de a prelu cât cei tineri.—Se poate explica încă aceste cuvinte astfel: „Nu trebuie să judecăm pe un om după aparența sa exterioară“. Interpretată astfel, sentința lui R. Meir nu este tocmai opusă celei a lui R. Iose, ci ca o observație generală talmudică „că nu e regulă fără excepțiune“ („Eruvin“ 27). De aceea căută să cercetezi bine cu cine ai a face și să primești adevărul din gura fiecăruia. 5) Alergare după cinste, glorie și bogăție. 6) Sau: abat pe om de la destinațiunea sa în lume.

לעולם יירשו ארץ. נָצַר מַטְעֵי מַעֲשֵׂה; drepti, în vezi vor moșteni țara; odrasia sădirci mele, făptura măi-
nilor mele, spre mărire. „les.“ יְדִי לְהַתְּפָאָר;
60, 21).

1. Prin zece ¹⁾ cuvinte (rostile de D-zeu) s'a zidit lumea. Ce ne învață aluziunea aceasta? Oare nu s'a putut zidi printr'un singur cuvânt? Dar Scriptura vrea să ne arate prin aceasta, pedeapsa ce se cuvine celor nelegiuți, cari prăpădesc o lume zidită prin zece cuvinte, și răsplata ce se cuvine celor drepti, cari păstrează o lume, ²⁾ zidită prin zece cuvinte.

א בַּעֲשָׂרָה מֵאֲמֹרוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם, וְיָמָה פְּלִמּוּד לִזְמַר. וְהָלֹא בְּמֵאֲמָר אֶחָד יָכוֹל לְהַבְרִיאָתוֹ. אֲלָא לְהַפְרֵעַ מִן-הַרְשָׁעִים, שֶׁמִּצְדִּיקִין אֵת-הָעוֹלָם, שֶׁנִּבְרָא בַּעֲשָׂרָה מֵאֲמֹרוֹת, וְלִפְנֵי שֹׁכֵר טוֹב לְצַדִּיקִים, שֶׁמִּצְדִּיקִין אֵת-הָעוֹלָם, שֶׁנִּבְרָא בַּעֲשָׂרָה מֵאֲמֹרוֹת:

2. Zece ³⁾ neamuri au fost dela Adam până la Noah, ⁴⁾ ceiace dovedește lungrăbdarea lui D-zeu; căci toate aceste neamuri întărităre mereu mânia sa, și abia la sfârșit aduse asupra lor apele popoului ⁵⁾.

ב עֲשָׂרָה דּוֹרוֹת מֵאָדָם וְעַד נֹחַ. לְהוֹדִיעַ בְּמָה אֶרֶךְ אֲפִים לְפָנָיו, שֶׁפֶל-הַדּוֹרוֹת הָיוּ מְבַעֲסִין וְכֹאֲנִי, עַד שֶׁהִבִּיא עֲלֵיהֶם אֶת-מַי הַמַּבּוּל:

3. Zece neamuri au fost dela Noah până la Abraham, ⁶⁾ ceiace este încă o dovadă despre lungrăbdarea Domnului; căci toate aceste neamuri au întăritat mereu mânia sa, până când veni strămoșul nostru Abraham, și primi răsplata ce s'ar cuveni tuturor ⁷⁾.

ג עֲשָׂרָה דּוֹרוֹת מִנֹּחַ וְעַד אַבְרָהָם, לְהוֹדִיעַ בְּמָה אֶרֶךְ אֲפִים לְפָנָיו, שֶׁפֶל-הַדּוֹרוֹת הָיוּ מְבַעֲסִין וְכֹאֲנִי, עַד שֶׁבָּא אַבְרָהָם אֲבִינוּ, וְנִקְבַּל, ¹⁰⁾ שֹׁכֵר בָּלָם:

4. Prin zece ispite a fost ispitit strămoșul nostru Abraham, și toate ie-a trecut, ceiace ne arată cât de mare eră dragostea strămoșului nostru Abraham (către D-zeu).

ד עֲשָׂרָה נִסִּיּוֹנוֹת נִתְּנָה אַבְרָהָם אֲבִינוּ, וְעַמֵּד בָּבָלָם, לְהוֹדִיעַ בְּמָה חֲבֵתוֹ שֶׁל-אַבְרָהָם אֲבִינוּ:

¹⁾ Expresiunea: „D-zeu zise“ se găsește de nouă ori în capitoulul întâi din „Geneza“. Se consideră creațiunea cerului și al pământului, raportată în primul verset, ca fiind produsă asemenea prin cuvântul divin: ceiace rădică la zece numărul vorbelor prin care D-zeu a zidit lumea.

²⁾ Prin virtutea lor mențin această lume zidită prin zece rosturi dumnezeiești.

³⁾ Compilatorul „Mišnei“ a reunit lucrurile, cari aveau între ele un raport numeric sau material oarecare. ⁴⁾ Adam, Seth, Enos, Kenan, Mehalaiel, Jared, Hanoch, Metiușalach, Lemech și Noah. ⁵⁾ La a zecea generațiune.

⁶⁾ Șem, Arpașad, Șelahi, Eber, Peleg, Reu, Serug, Nahor, Terah și Abraham. ⁷⁾ Când ar fi fost și ele ca și dănsul — Unii traduc: „dar Abraham veni și se deosebi prin un merit din a căruia răsplătă profitară toți contemporanii săi. Alții traduc: totuș, mulțumită pietății lui Abraham, toate păcatele lor au fost iertate.“ ⁸⁾ N'a plăcut. ⁹⁾ N'a plăcut. ¹⁰⁾ N'a plăcut.

5. Zece minuni s'au făcut în favoarea părinților noștri în Egipt, și alte zece la ¹⁾ Marea-Roșie. הַעֲשָׂרָה נִסִּים נַעֲשׂוּ לְאַבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם, וְעֲשָׂרָה עַל-הַיָּם:

6. Zece plăgi aduse Atotsfântul — laudat fie — peste Egiptenii în Egipt, și zece lângă Marea-Roșie. וְעֶשְׂרֵי מַכּוֹת הָבִיא הַקָּדוֹשׁ, בְּרוּךְ הוּא, עַל הַמִּצְרַיִם בְּמִצְרַיִם, וְעֶשְׂרֵי עַל-הַיָּם:

7. Prin zece ispite au ispitit părinții noștri pe Atotsfântul — laudat fie — în pustie, după zisele Scripturii: „De zece ori m'au ispitit pe mine, și n'au auzit de glasul „reu“ („Num.“ 14. 22). וְעֲשָׂרָה נִסְיוֹנוֹת נָסוּ אֲבוֹתֵינוּ אֶת-הַקָּדוֹשׁ, בְּרוּךְ הוּא, בַּמִּדְבָּר, שֶׁנֶּאֱמַר, וַיִּנְסֵנִי אֶתִּי זֶה עֶשְׂרֵי פַעַמִּים, וְלֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹלִי:

8. Zece minuni s'au întâmplat părinților noștri în Templul (din Ierusalaim): Niciodată n'a lepădat o femeie din pricina mirosului cărnei jertfelor; niciodată n'a căpătat carnea jertfelor vre-un miros greu; nu s'a arătat vre-odată o mușcă la tăiere ²⁾; nu s'a întâmplat nici odată Marelui-Preot vre-o prihană ³⁾ în Ziua de Ispășenie; ploaia n'a stins niciodată focul ce ardea pe altar; vântul n'a biruit ⁴⁾ niciodată stâlful fumului (ce s'a înălțat de la jertfe); nu s'a găsit niciodată vr'o lipsă ⁵⁾ în Omer, ⁶⁾ în cele două pâini, ⁷⁾ sau în pâinea de privire ⁸⁾; (poporul) deși stetea înghesuit, totuș se înclină de-a largu; niciodată n'a căsunat un șearpe sau o scorpie vre-o vătămare în Ierusalaim; și niciodată nu s'a jeluit ⁹⁾ nimel: locul mi-e prea strâmt d'a rămâne în Ierusalaim ¹⁰⁾. הַעֲשָׂרָה נִסִּים נַעֲשׂוּ לְאַבוֹתֵינוּ בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, לֹא הִפִּילָה אִשָּׁה מִכָּרִים בֶּשֶׂר הַקֹּדֶשׁ, וְלֹא הִסְרִים בֶּשֶׂר הַקֹּדֶשׁ מֵעוֹלָם, וְלֹא נִרְאָה זָכִיב בְּבֵית הַמִּשְׁקָמִים, וְלֹא אָדָּע קָרִי לַכֹּהֵן כְּדוֹל יוֹם הַפָּקָדִים, וְלֹא כְּפִי הַנְּשָׁמִים אֵשׁ שֶׁל־עֲצֵי הַמִּעֲרָבָה, וְלֹא נִצְחָה הָרוּחַ אֶת-עַמּוּד הָעֵשָׁן, וְלֹא נִמְצָא קְסוֹל בְּעֹמֶר, וּבִשְׁמֵי הַלֶּחֶם, וּבְלֶחֶם הַפָּקָדִים, עֹמְדִים צְפוּפִים, וּמִשְׁתַּחֲוִיִּים וְרוּחִים, וְלֹא הִזִּיק נֶחֶשׁ וְעַקְרָב בִּירוּשָׁלַיִם, מֵעוֹלָם, וְלֹא אָמַר אָדָם לְחֶבְרִי, צַר לִי הַמָּקוֹם שֶׁאֵלֵּין בִּירוּשָׁלַיִם:

9. Zece lucruri s'au plâsmuit în ajutorul Sabbatului, ¹¹⁾ în amurg, și anume: despicătura pământului (pentru Korah), gura puțului (din pustie), gura asinei (Iul Bileam), טַעֲשָׂרָה דְּבָרִים זָכְרָאוּ בְּעֶרְבַּי שֶׁבֶת, בֵּין הַשְּׁמֵשׁוֹת, וְאֵלֵּי הַן, פִּי הָאָרֶץ, פִּי הַבְּאֵר, פִּי הָאֵרֶן, הַקֹּשֶׁת, וְהַפֶּן,

¹⁾ Trecerea Mării-Roșie. ²⁾ La abatoriuul Templului. ³⁾ Unii traduc: „Pri-clină prihănitore (impuritate accidentală), care să-l fi oprit dela slujbă“.

⁴⁾ Adică „risipit“.

⁵⁾ Unii traduc: O amestecătură impură. ⁶⁾ Numele unei măsurii (de capacitate) din primul orz ce se aducea ca jertfă a doua zi de Pesah (v. „Levit.“ 23, 10). ⁷⁾ Olranda sărbătoarei de Savuoth (v. „Levit.“ 23, 17). ⁸⁾ Vezi „Exod.“ 25, 30; „Levit.“ 24, 5-9. ⁹⁾ Literal: „Niciodată n'a zis vre-unu către celălalt“. ¹⁰⁾ În timpul celor trei sărbători, când tot bărbatul Israelitean venia să viziteze Templul central din Ierusalaim (v. „Exod.“ 23, 17; „Deuter.“ 16, 16). ¹¹⁾ Imediat după terminarea creațiunii.

curcubeul, Manna, toiagul (lui Moșe),
 Șamirul, ¹⁾ scrierea, ²⁾ inscripția ³⁾
 (de pe table), și Iespzille (Legii);
 והלחות:

Teș Omerim—R. Nathan Babiloneanul (Nathan b. Josef, discipolul lui R. Iose Gallicul, II Președ. sub R. Simeon b. Gamliel II., colegul lui R. Meir și învățătorul lui Rabbi (până la vr'a 333/9) 3381 S. H. pres. autor al Tr. Aboth de R. Nathan).

Unli adaogă: și putciile vătă-
 mătoare (duhurile cele rele), mor-
 nântul învățătorului nostru Moșe
 și berbecule strămoșului nostru
 Abraham. Iar alții mai adaogă: și
 cel dintâi clește, care era trebu-
 incios pentru făurirea altora.
 וְיֵשׁ אוֹמְרִים, אֵף הַכּוֹתֵיךָ, וְהַקְרָבִי, וְהַמְקַבֵּל, וְהַמְשִׁיחַ (רַבֵּנּוּ), וְאֵילוֹ שֶׁל־אַבְרָהָם
 אָבִינוּ. וְיֵשׁ אוֹמְרִים, אֵף צֶבֶת בְּצֶבֶת
 עֲשִׂיהָ:

10. Șapte lucruri ⁴⁾ trădează pe
 neghiob și șapte pe cel înțelept.
 Înțeleptul nu deschide vorba în
 fața aceluia ce e mai mare decât
 dânsul ⁵⁾ în știință sau în vârstă;
 el nu întrerupe pe cel ce vorbește,
⁶⁾ și nu se grăbește a răspunde; ⁷⁾
 întreabă la chestie, și răspunde
 cum se cuvine; ⁸⁾ vorbește mai
 întâi de cele dintâi, și mai pe
 urmă de cele din urmă; la celace
 nu știe spune: nu știu; și mărtu-
 risește adevărul. Contrarul aceș-
 tora, face neghiobul.
 י, שֶׁבָּעָרָה דְּבָרִים בְּנִלָם וְשֶׁבָּעָרָה
 בְּהֶבֶם. הֶבֶם אֵינוֹ מְדַבֵּר לִפְנֵי מִי
 שֶׁגָּדוֹל מִמֶּנּוּ בְּהִכָּמָה וּבְמִנָּן, וְאֵינוֹ
 נִכְנֵם לְחֹד דְּבָרִי חֶבְרוֹ, וְאֵינוֹ נִבְהַל
 לְהִשָּׁב. שׁוֹאֵל עֲנֵנּוּ, וּמַשִּׁיב בְּהִלָּבָה.
 וְאוֹמֵר עַל־רֹאשׁוֹן רֹאשׁוֹן, וְעַל־אַחֲרוֹן
 אַחֲרוֹן, וְעַל מֵה־שְּׁלֹא שָׁמַע, יוֹמֵר,
 לֹא שָׁמַעְתִּי. וּמוֹדָה עַל־הָאֲמֵרָה.
 וְהוֹלִיחֵהוּ, בְּנִלָם:

11. Șapte feluri de pedepse lo-
 vesc lumea pentru șapte păcate
 de căpetenie. ⁹⁾ Dacă o parto (din
 moșneni) dijmuieste și cealaltă
 nu dijmuieste, ¹⁰⁾ vine o foamete
 din uscăclune: unli fiamânzesc,
 alții se satură. ¹¹⁾ Dacă toți s'au
 hotărât a nu da dijma, se naște
 יֵשׁ שֶׁבָּעָרָה מִיָּנִי פוֹרְעָנִיּוֹת בָּאֵין לְעוֹלָם
 עַל־שֶׁבָּעָרָה גּוֹפִי עֲבָרָה: מְקַצֵּן
 מְעַשְׂרִין וּמְקַצֵּן אֵין מְעַשְׂרִין, רָעֵב
 שֶׁל־בָּאֵרֶת בָּא. מְקַצֵּן רַעֲבִים, וּמְקַצֵּן
 שֶׁבָּעִים: גָּמְרוֹ שְׁלֹא לְעַשֵּׂר, רָעֵב שֶׁל־

¹⁾ Insectă astăzi necunoscută, care după legendă, a servit a tăia pie-
 trele Templului, zidit de regele Șelomo (v. „Ghiltin“ 68, a; „Sota“ 48, b).

²⁾ Unli traduc: *forma literilor* (cari au fost săpate pe tablele Legii).

³⁾ Rași interpretează cuvântul קֶקֶב prop. דַּלְתָּה *dalta*, care a servit
 pentru săparea literilor, v. „Pesachim“ 54, a; „Kiddușin“ 21, b; „Avoda
 Zara“ 22, b. ⁴⁾ Insușiri. ⁵⁾ Care-l întrece. ⁶⁾ Sau: „Nu precurmă cuvin-
 teze altuia“; cf. „Ecles.“ 11, 8; „Pilde“ 18, 13. ⁷⁾ Se gândește înainte
 d'a răspunde, nu se priește, nu-l ia ȧura înainte; cf. maxima lui R.
 Simeon, fiul lui Elazar: „Meghillta“, 25, b; cf. „Eclez.“ 20, 6. ⁸⁾ Unli
 traduc: „Întreabă cu melodă și răspunde cu preciziune“. ⁹⁾ Adică șapte
 caimilăși publice au venit peste țara Palestinei din pricina șaptoar călcări
 ale Legii religioase. ¹⁰⁾ Nu răspunde dijma (zeciulăia), ce se cuvine din
 toate produsele ȧrării, Leviților, săracilor și străinilor (v. „Deut.“ 14, 22,
 28, 29). ¹¹⁾ Unli au ce mănca, alții îndură foamte.

o foamete urmată de turburări și de secetă.¹⁾ Dacă nu dau nici ²⁾ Hilla (o parte din aluat), vine o foamete de prăpădenic. Ciuma bântuie lumea, când se săvârșesc astfel de crime, pentru căl Thora prevede pedeapsa capitală, ³⁾ dar cu a căreia executare nu sunt îndrituiți judecătorii;⁴⁾ și pentru întrebunțarea roadelor din anul al șaptelea. ⁵⁾ Răsboiu izbucnește în țară, pentru zăbava judecății, pentru strămbarea dreptății, și pentru tălcuirea greșită a Legii. Fiare sălbaticie pustiesc țara, pentru sperjur,⁶⁾ și pentru pângărirea numelui Domnului. Urgia vine peste lume, pentru idolatrie, destrănare, vărsare de sânge și pentru nelăsarea slobodă a pământului. ⁷⁾

12. În patru epoce crește ciuma: ⁸⁾ în anul al patrulea, al șaptelea, ⁹⁾ la sfârșitul anului al șaptelea și în toții anii după sărbătoarea culesului. În anul al patrulea, din pricina nerăfuirii dijmii cuvenită săracilor încă din anul al treilea; în anul al șaptelea, pentru nerăfuirea dijmii la săraci încă din anul al șaselea. La sfârșitul anului al șaptelea, pentru întrebunțarea ilegală a roadelor anului al șaptelea; ¹⁰⁾ și la sfârșitul sărbătoarei culesului în fiecare an, pentru răpirea darurilor cuvenite săracilor.¹¹⁾

מְהִימָה וְשֵׁל־בִּצְרָתָא בָּא: וְשֵׁלָא לְמוֹל
אֶת־הַחֲלָה. רָעַב שֶׁל־כָּלֶיהָ בָּא: הָרָב
בָּא לְעוֹלָם, עַל־מִיתוֹת הָאֲמֹרוֹת
בְּתוֹרָה. שֵׁלָא נִמְסְרוּ לְבוֹת דִּין, וְעַל
פְּרוֹת שְׂבִיעִית: חָרָב בָּאָה לְעוֹלָם
עַל־עֲגוּי הַדִּין, וְעַל־עוֹת הַדִּין, וְעַל־
הַמּוֹרִים בְּתוֹרָה שֵׁלָא כְּחֻלְקָה: חִנָּה
רָעָה בָּאָה לְעוֹלָם, עַל־שְׂבוּעַת שָׁוְא.
וְעַל־חִלּוּל הַשֵּׁם: גְּלוּת בָּאָה לְעוֹלָם.
עַל־עוֹבְדֵי אֱלִילִים, וְעַל־גְּלוּי עֲרֵוֹת:
וְעַל־שִׁסְכִּיּוֹת דְּמִים, וְעַל־שִׁמְשֹׁמֶת הָאָרֶץ:

יב בְּאַרְבָּעָה פְּרָקִים הִדְבֵּר מִתְּרַבָּה
בְּרִבִּיעִית, וּבְשִׁבְעִית, וּבְמוֹצָאֵי שְׂבִיעִית
וּבְמוֹצָאֵי חֲדָג שֶׁבְּכָל־שָׁנָה וְשָׁנָה:
בְּרִבִּיעִית, מִפְּנֵי מַעֲשֵׂי עֲנִי שְׂבִישִׁית.
בְּשִׁבְעִית, מִפְּנֵי מַעֲשֵׂי עֲנִי שְׂבִישִׁית.
בְּמוֹצָאֵי שְׂבִיעִית, מִפְּנֵי פְרוֹת שְׂבִיעִית.
בְּמוֹצָאֵי חֲדָג שֶׁבְּכָל־שָׁנָה וְשָׁנָה, מִפְּנֵי
גְזֵל מִמֶּנּוּ עֲגִיזִים:

¹⁾ Seceta devine generală și aduce pretutindeni consemnări. ²⁾ Vezi pag. 162 „Binecuvântare pentru Hilla“, nota. ³⁾ Pedeapsa cu moarte.

⁴⁾ Unii traduc: „Când criminalii nu sunt dați pe mâna justiției“.

⁵⁾ Adică din cauza drepturilor ce și arogă proprietarii asupra fructelor anului sabbatic (שְׁמִטָּה), cari trebuie să fie lăsate libere pentru săraci, v.

„Levit.“ cap. 25. ⁶⁾ Sau: „Jurare în deșert“. ⁷⁾ Pentru violarea legilor anului sabbatic. ⁸⁾ Sau „În patru epoce mortalitatea poate fi mai mare“. Pedeapsa corespunde cu păcatul. Cine răpește vieța (hrana) săracilor, strălănilor etc. de teamă că poate nu-i va fi de ajuns pentru existența lui, vieța acestuia se va scurta. ⁹⁾ În acești ani proprietarii aveau ocaziune să fraudeze dijma. Zeciuiala anului întâi, al doilea, al patrulea și al cincelea aparține Preoților și Levitiților; zeciuiala anului al treilea și al șaselea eră în parte rezervată săracilor („Deut.“ 14, 22, 28, 29). Preoții și Levitiții se duceau foarte regulat la dijmărit. Săracii nu îndrăzniau; ei trebuiau să aștepte, ca să li se aducă partea lor, și mulți proprietari își neglija datoriile. ¹⁰⁾ Când proprietarii le țineau pe seamă sau le vând.

¹¹⁾ Sau „pentru reținerea cu silă a darurilor pentru săraci“. Acestea sunt (afară de dijmile regulate și afară de fructele anului sabbatic): מַסָּה marginea holdei; שְׂדֵה un șnop uitat pe câmp; לֶחֶם spicele de grâu căzuți;

13. Sunt patru feluri de caractere între oameni: Cine zice: ce-e al meu e al meu, și ce-e al tău e al tău, acesta e un caracter de mijloc;¹⁾ după alți: caracterul locuitorilor din Sedom; ce-e al meu e al tău, și ce-e al tău e al meu, aceasta e regula de purtare a omului de rând;²⁾ ce-e al meu e al tău, și ce-e al tău e al tău—este deviza unui om bun (la inimă); ce-e al tău e al meu, și ce-e al meu e al meu—este caracterul unui om rău.

14. Sunt patru soluri de fire³⁾ omenească: Cel ce se necăjește lesne, și se îmbălânzește lesne, despăgubește cusurul său prin darul său;⁴⁾ cel ce se mănîie anevoie, și se împacă anevoie, distruge⁵⁾ darul său prin cusurul său; cel ce se întărăță anevoie, și se liniștește ușor, este un om bun de fire; lesne a se necăji, și greu a se domoli,—este firea unui om rău.

15. Școlarii se împart în patru categorii: Unul pricepe lesne, dar uită lesne, la dănsul se pierde darul prin cusurul; altui pricepe anevoie, și uită anevoie, acesta șterge cusurul său prin însușirea cea bună; a pricepe ușor, și a uită greu, este o parte bună; a pricepe greu și a uită ușor—este o parte rea.

16. Patru clase de oameni sunt ce dau pomană: Singur dă bucuros, dar nu vrea ca și alții să dea, acela pizmăiește meritul altora⁶⁾; vrea ca alții să dea, numai el să nu dea, acesta este un sgărcit;⁷⁾ cel ce dă bucuros, îndemnând și pe alți să dea, este un cuvios; cel ce singur nu dă, nici nu lasă pe alți să dea—este un nelegluit.

la secerătură; פֶּרֶק boabe de struguri împrăstiate; aguride rămase pe vită la culesul viilor (v. „Levit“, 19, 9—10).

¹⁾ Unii traduc: un procedeu vulgar. ²⁾ Alții: un obicei popular.

³⁾ Temperamente. ⁴⁾ Sau: „Aci se consumă câștigul prin paguba.“

Unii traduc: „Acela compensează (sau înlocuiește) defectul său prin meritul său“; alții: „Aci se pierde meritul prin cusurul“. ⁵⁾ Unii traduc: întuneacă. ⁶⁾ E pizmătare⁶⁾ către alți, adică el vrea să aibă singur reputația unui om caritabil. ⁷⁾ Pizmătare⁷⁾ către sine însuși.

יִּאֲרַבַּע מִדּוֹת בְּאָדָם. הָאִמֹר שְׁלִי

שְׁלִי, וְשִׁלְךָ שְׁלִי, זוּ מִדָּה בִּינּוּנִית. וְיִשְׁ

אֲמָרִים: זוּ מִדָּת סְדוֹם. שְׁלִי שְׁלִי,

וְשִׁלְךָ שְׁלִי, עַם־הָאֲרִי. שְׁלִי שְׁלִי, וְשִׁלְךָ

שְׁלִי, חֲסִיד. שְׁלִי שְׁלִי וְשִׁלְךָ שְׁלִי,

רָשָׁע:

יִּאֲרַבַּע מִדּוֹת בְּדַעוֹת. נֹחַם לְכַעֵס.

וְנֹחַם לְרִצּוֹת. יָצָא הֶקְסֶדוֹ בְּשִׁכְרוֹ.

קָשָׁה לְכַעֵס, וְקָשָׁה לְרִצּוֹת, יָצָא שִׁכְרוֹ

בְּהֶקְסֶדוֹ. קָשָׁה לְכַעֵס, וְנֹחַם לְרִצּוֹת,

חֲסִיד. נֹחַם לְכַעֵס, וְקָשָׁה לְרִצּוֹת. רָשָׁע:

טוֹ אֲרַבַּע מִדּוֹת בְּתַלְמִידִים. מְהִיר

לִשְׁמֹעַ, וּמְהִיר לְאַבֵּד, יָצָא שִׁכְרוֹ

בְּהֶקְסֶדוֹ. קָשָׁה לִשְׁמֹעַ, וְקָשָׁה לְאַבֵּד,

יָצָא הֶקְסֶדוֹ בְּשִׁכְרוֹ. מְהִיר לִשְׁמֹעַ,

וְקָשָׁה לְאַבֵּד, זוּ חֶלֶק טוֹב. קָשָׁה לִשְׁמֹעַ,

וּמְהִיר לְאַבֵּד, זוּ חֶלֶק רָע:

טוֹ אֲרַבַּע מִדּוֹת בְּנִתְּנֵי צֶדֶק. הַרְצָה

שִׂימָן, וְלֹא יִתֵּנוּ אֲחֵרִים, עֵינֵי רָעָה בְּשִׁלְ

אֲחֵרִים. יִתֵּנוּ אֲחֵרִים, וְהוּא לֹא יִתֵּן,

עֵינֵי רָעָה בְּשִׁלּוֹ. יִתֵּן, וְיִתֵּנוּ אֲחֵרִים,

חֲסִיד. לֹא יִתֵּן, וְלֹא יִתֵּנוּ אֲחֵרִים, רָשָׁע:

17. De patru feluri sunt acei, cari trebuie să frecventeze casele de învățătură: Cel ce se duce acolo, dar nu execută preceptele învățate, acela are meritul dusului¹⁾; cel ce face binele, fără a se duce, are meritul faptel²⁾; cine se duce, și execută (preceptele învățate), se numește virtuos; cine nu frecven-tenză școala, nici nu face alte fapte bune—este un om rău.

18. Patru însușiri felurite se observă la acei ce șed ca ucenici înaintea înțelepților: Ele se pot asemui cu un burete, o pălînie, o strecurătoare și cu un ciur. Unul ca buretele, sughe toate³⁾; altul ca pălînia, lasă să treacă pe o parte, ceiace primește pe cealaltă⁴⁾; unli, ca strecurătoare, lasă să se scurgă vinul, și rețin drojdiile⁵⁾; iar alții, din contra, ca ciurul: lasă să treacă pleava și rețin grăul.⁶⁾

19. Verice dragoste ce atârână de interes,—când încetează interesul, încetează și dragostea; tar aceea ce nu atârână de interes, nu încetează nictodată. Care este cea dragoste întemeiată pe interes? dragostea între Amnon și Thamar (II. „Sem.“ 13); și care este dragostea, ce nu e întemeiată pe interes? Dragostea între David și Ionathan (I. „Sem.“ 18).

ח ארבע מדות ביהלכי בית המדרש. הולך, ואינו עשה שבר הלכה בידו. עשה, ואינו הולך, שבר מעשה בידו. הולך, ועשה חסיד. לא הולך, ולא עשה רשע:

יח ארבע מדות ביושבים לפני חכמים. ספוג, ומשפך, משמרת ונקה: ספוג שהוא סופג את הכל. ומשפך, שפכנים בזו, ומציא בזו. משמרת, שמוציא את-בנין וקולטת את-השקרים. ונקה, שמוציאת את-הנקמה וקולטת את-הנקלה:

יט בל-אהבה שהיא תלויה בדרך, בטל דבר, במלך אהבה. ושאונה תלויה בדרך, אונה בטלה לעולם. איז היא אהבה, שהיא תלויה בדרך, וז אהבת אבנן וקמר. ושאונה תלויה בדרך, וז אהבת הוד ויהונתן:

¹⁾ Prin frecventarea școlăiei, se manifestă cel puțin dorința la lucru folositor, și apoi cu timp, învățătura îl va îmboldi la fapte. ²⁾ Dar dacă ar fi frecventat și școlăile, faptele sale ar fi fost și mai bune, căci ar fi profitat și de învățământul orai al marilor maieștri; cf. cap. 4, 18; „Pilde“ 13, 20. ³⁾ Aci e vorba de învățătura superioară, între oameni maturi, d'a cercetă și d'a alege dintre diferitele opinii, dar nu de învățătura elementară din Mișna 15. ⁴⁾ Sunt discipoli, cari nu știu să distingă ceiace este adevărat de ceiace este fals, și cari acceptă fără discernământ tot ce li se zice. ⁵⁾ Unli discipoli nu știu să rețină nimic din ceiace au învățat. ⁶⁾ Drojdiile păstrează, în adevăr, puterea vinului, ca și coaja ce servește sămburelui de a-l conserva; dar unli păstrează numai drojdiile și coaja, și iecăpăd miezul și sămburele. Iar alții, din contra, sunt ca ciurul, care lasă să treacă pleava și reține grăul. ⁷⁾ Textul zice: „Sita (dârmonul, vânturătoarea) lasă să lasă lăina (comună) și reține lămura lăinei“. Este învedereat o greșală în acest text, căci sita lasă mai curând să treacă lămura lăinei, care este mai fină, decât lăina comună.

20. Verice ceartă, ce-e în numele Cerului, va ajunge la ținta ei¹⁾; iar cea fără vre-un scop înalt, n'are sorți de izbândă. Care este cearta pentru un scop înalt? disputa între Hillel și Șammal.²⁾ Și care nu este pentru un scop înalt? cearta lui Korah și a celei sale.

21. Cine călăuzește poporul spre virtute, nu-l se întâmplă greșală; iar cine duce mulțimea la păcat, nu-l se îngăduie a se căi.³⁾ Moșe fiind virtuos, conduse mulțimea spre virtute; meritul tuturor se dă pe seama lui; precum zice și Scriptura: „Dreptatea Domnului a săvârșit, și poruncile lui cu Israel“ („Deut.“ 33, 21). Iero-beam, fiul lui Nebat, a păcătuit și a adus mulțimea la păcate; de aceea păcatele tuturor se pun în sarcina lui; după zisele Scripturii: „Pentru păcatele lui Ierobeam, care păcătui, și trase și pe Israel la păcat“ (I. „Regii“ 14, 16).

22. Cine posedă următoarele trei însușiri, face parte din ucenicii strămoșului nostru Abraham; iar cine posedă celelalte trei însușiri, face parte din ucenicii nelegiuitului Bileam. Un ochiu binevoltor, un duh smerit și o inimă supusă, sunt însușirile urmașilor lui Abra-

ב-כל-מחלוקת, שהיא לשם שמים, סופה להתקדם. ושאנה לשם שמים, אין סופה להתקדם: איזו היא מחלוקת שהיא לשם שמים, זו מחלוקת הילל ושמי. ושאנה לשם שמים, זו מחלוקת קרח וכל-עדתו:

כא-כל-המנחה את-הרבים, אין חטא, בא על-ידו. וכל-הפחיתא את-הרבים, אין מפקינן בידו לעשות תשובה. משה נזהר, ונזהר את-הרבים. וזוהי הרבים פלוי בו. שגאמר, צדקת יי עשה, ומשפטיו עם-ישראל: ורבעם קנאנו, חטא וקדושי את-הרבים. חטא רבים פלוי בו. שגאמר, על-חטאת ירבעם, יאמר חטא, ויאמר הקדושי את-ישראל:

בב-כל-מי שיש-בו שלשה דברים, היללוהו, הוא מלמדיו של-אברהם אבינו. ושלשה דברים אחרים, הוא מלמדיו של-בלעם הקשע, עין טובה, ורוח נמוכה, וגפש שפלה, מלמדיו

¹⁾ Sau „are un sfârșit bun“.

²⁾ Dacă lupta are o tendință nobilă, atunci prin desbaterile și ciocnirea ideilor iese lumina și adevărul; așa au fost disputele între școlile lui Hillel și Șammal, cari au avut de scop d'a fixa adevărul senz al Legii, și au reușit a ajunge la ținta dorită.—Dar cearta lui Korah și a cetașilor săi, în poțriva lui Moșe și Aharon, a fost provocată numai din interese personale, și dacă moartea n'ar fi răpit pe dânsul și pe partizanii săi, cearta n'ar fi produs nici-o îndreptare.

³⁾ Adică nu va putea niciodată să ispășiască crima sa, sau căința sa nu va fi admisă; căci, observă Talmudul („Ioma“ 87, a), în mod alegoric, ar fi o anomalie ca el, prin pocăința sa, să poată repara greșelile ce ie-a săvârșit, și să găsiască un loc în raiu; pe când acela cari n'au păcătuit decă: în urma instigațiunilor sale, să moșteniască iadul.

ham; ochiu răuvoitor, duh îngân-
tat și inimă sumeasă, fac parte din
ucenicii nelegiuitului Bileam.¹⁾ Ce
deosebește pe ucenicii strămoșu-
lui nostru Abraham, de ucenicii
nelegiuitului Bileam? Ucenicii
strămoșului nostru Abraham se
bucură de această lume, și moș-
tenesc vieța celei viitoare, după
zisele Scripturii: „Am să dau moș-
tenire iubiților mei, și comorile
lor le voi mări“ („*Pilde*“ 8. 21);
iar ucenicii nelegiuitului Bileam
moștenesc iadul, apoi cad în groapa
peirei, după zisele Scripturii: „Tu,
Doamne, îi pogori în groapa pel-
rei; oamenii sângelui și ai vicle-
șugului nu ajung nici la jumătatea
zilelor lor, iar eu mă încred în
tine“ („*Ps.*“ 55. 23).

שֶׁל־אַבְרָהָם אָבִינִי. עֵינִי רָעָה, וְרוּחַ
גְּבוּהָהּ, וְנֶפֶשׁ רָחֶבֶה, מִתְלַמְּדִי שֶׁל־
בְּלָעַם הָרָשָׁע: מַה בֵּין תְּלַמְּדִי שֶׁל־
אַבְרָהָם אָבִינִי, לְתַלְמִידִי שֶׁל־בְּלָעַם
הָרָשָׁע. תְּלַמְּדִי שֶׁל־אַבְרָהָם אָבִינִי
אוֹרְלִין בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְנוֹחֲלִין הָעוֹלָם
הַבָּא. שְׂנֵאָמְרִי, לְהַנְחִיל אֲחֵבֵי יֵשׁ
וְאַצְלִיחֵהֶם אֲמַלֵּא: (אַבְרָהָם) תְּלַמְּדִי שֶׁל־
בְּלָעַם הָרָשָׁע יוֹרְשִׁין גִּיהֶזֶם, וְיוֹרְדִין
לְבָאֵר שְׁחָת. שְׂנֵאָמְרִי, וְאַתָּה אֱלֹהִים
תּוֹרִידֶם לְבָאֵר שְׁחָת, אֲנִשִּׁי דְמִים
וּמִמָּה, לֹא יִחַצֻּ יְמֵיהֶם, וְיֵאָבֵי
אַבְטַח־בָּךְ:

Iehuda b. Thema 3580 (S. H.) pres. unul din cei 10 martiri și identic cu J. B. Dama.

23. Iehuda, fiul lui Thema, zi-
ceă: Fii îndrăzneț ca leopardul,
lute ca vulturul, sprinten ca cerbul
și viteaz ca leul, spre a împlini
vola Părintelui tău ceresc. El mai
ziceă: Nerușinatului îi se cuvine
iadul; rușinosului ratul. Fie vola
ta, o Doamne, D-zeul nostru, și
D-zeul părinților noștri, ca să se
rezidiască Templul, curând, în zi-
lele noastre, și fă să avem parte
de învătătura ta.²⁾

בְּיְהוּדָה, בְּנֵי תִמָּה, אָמַר. הָיוּ עו
בְּנֵמִר, וְגַלְּלָהּ בְּנֵשֶׁר, רֵץ בַּצִּבִּי, וְגִבּוֹר
בַּצִּמֵּי, לְעִשְׂוֹת רִצּוֹן אָבִיךָ שֶׁבְּשָׁמַיִם:
הוּא הָיָה אָמַר. עו שָׂגִים לְגִייהֶזֶם,
וּבֹשׁ שָׂגִים לָגֵן עָדָן: יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ,
יְי אֱלֹהֵינוּ, וְאַלְהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שִׁיִּבְנֶה בַּיִת
הַמִּקְדָּשׁ בְּמַהֲרָה, בְּיָמֵינוּ, וְחֵן תִּתְּלֶנּוּ
בְּתוֹרָתְךָ:

Beretha (=Lectiuni reproduce în afară de Mișna.) de R. Hiie (mort îndată după
învățătorul său Rabbi) și de R. Oşalia, mort 4002 (J.), vezi pag. 275 nota
cea din urmă și pag. 313 (cap. 6) nota întâia.

24. El mai ziceă:³⁾ Vârsta de 5
ani e pentru a învăța citirea; de
10 ani pentru Mișna; de 13, pen-
tru deprinderea la împlinirea pre-
ceptelor religioase; de la 15 începe

הוּא הָיָה אָמַר. בְּנֵי חֲמִשָּׁה שָׁנִים
לְמִקְרָא, בְּנֵי עָשָׂר שָׁנִים לְמִשְׁנָה, בְּנֵי
שִׁשָּׁל עֶשְׂרֵה לְמִצְוֹת, בְּנֵי חֲמִשָּׁה עֶשְׂרֵה

¹⁾ Sau: „Mărinimia, smerenia și jertfirea de sine caracterizează pe
discipolii lui Abraham; pizma, îngâmfarea și ambițiunea, caracterizează pe
discipolii nelegiuitului Bileam“.

²⁾ Formula de rugăciune ce Iehuda, fiul
lui Thema, avea obiceiul s'o reciteze. ³⁾ Sentința lui Șemuel cel mic.

studiul Talmudului; de la 18 începe epoca căsătoriei¹⁾; la 20, exercitarea unei meserii;²⁾ la 30 e vârsta puterii; la 40 e cea a experienței; la 50, pentru a da stat; la 60, e vârsta bătrâneții; la 70, a cărunteții; la 80, este vârsta înalțată;³⁾ la 90, gârbovirea⁴⁾; la 100 e ca și mort, ca și trecut din lume.⁵⁾

וּלְפָלִיטָה לְזָכְרָא, בְּדִשְׁמוֹנָה עֲשֶׂה
לְחֶפֶז, בְּדִשְׁעָרִים לְרוּחַ, בְּדִשְׁלִשִּׁים
לְבָח, בְּדִשְׁאַרְצֵים לְבִיקָה, בְּדִשְׁמִשִּׁים
לְמַעַר, בְּדִשְׁשִׁשִּׁים לְקֹנֶה, בְּדִשְׁבָּעִים
לְשִׁיבָה, בְּדִשְׁמוֹנִים לְזָכְרָה, בְּ
חֲשֵׁשִׁים לְשִׁשִּׁת, בְּדִמְאָה בְּאֵלֵי מַת,
וְעֵבֶר וּבְשֵׁל מִזְשֵׁעִלִים:

R. Iochanan b. Bag Bag, contemporanul lui R. Ielunda b. Bethera (*Kiddušin* 10, 2) și al lui Hillel 3728 sau al unui nepot cu același nume 3529.

25. Ben Bag Bag zicea: Răsfoiește mereu cărțile Scripturii, căci totul se cuprinde în ele, și în ele vei vedea totul; chiar îmbătrânind și cărunțind în ele, nu le părăsi, căci nu e nimic mai bun decât dănele.

כה הָיָה כִּגְלוֹת בַּג אֲמֵר, הֶקְדָּף-כֹּה וְהֶקְדָּף
בֹּהֵ, יִקְלָא בֹהֵ, וּבֹה תִחְזֹוּ, וְסִיב וְכֻלָּה
בֹּהֵ, וּמִנָּה לֹא רָמְזָה, שְׂאִין לָךְ מִדָּה
שׁוֹכֵה חֵימָה:

Ben He He, contemporanul celui sus numit, amândoi urmași de prozeliti.

26. Ben He He adaogă: După
munca și răsplata.⁶⁾

ט בן-הא הא אומר. לקם צערא
אנרא:

רבי Rabbi Hanania, fiul lui Akasia, zicea: Atotdeauna lăudat fie, a vrut să lumineze pe Israel, de aceea i-a impus multe învățături și porunci, precum glășuște: „Plăcut a Domnului, pentru dreptatea sa, ca Legea să sporască și mărească să fie.” (Lev. 42, 21).

רבי חנניאל בן עקיבא אמר, רצה
הקדוש ברוך הוא ליפנות את ישיבתי
לפניך הרבה להם תורה ומצוות.
שנאמר: "ספין למען צדקו וגדיל
תורה באדיר:

Se zice apoi **אָפּן** pag. 126-128 și **אָפּן** pag. 128

1) Aristotele („*Politicon*“, cart. VII, cap. 16 § 6) zice, că bărbaii trebuie să se căsătorească la 37 de ani și femeile la 18; Platon nu vrea ca cineva să se însoare înainte de 30 de ani (v. „*Legile*“, cart. IV și VI; „*Republica*“, cart. V). Vechii Germani după povestirea lui Cesar (*De Bello Gallico*, VI, 21), blamau foarte aspru pe acela, care se însurau înainte de 20 de ani. Cf. Talm. „*Kidduşin*“, 30, a; „*lebamoth*“ 63, b. 2) Lit. „spre a alerga“ (după o meserie, vocație). adică „începe viața activă“. 3) Unii traduc „este țâra spiriului“; alții: este doborât de vârstă, își pierde puterea. 4) Adică: cade în decrepitudine. 5) Sau: este omul mai mort și scos ca nelositor din lume. 6) Cu cât mai mult te vei ocupa cu cercetarea Legii, cu atât mai mult vei descoperi lumină.

Capitolul VI. פָּרָק שִׁשִּׁי.

Despre dobândirea Thorei.¹⁾ פָּרָק קָנִין תְּהוֹרָה.

Integru Israel are parte de viața viitoare; astfel glăsuiește și în sfânta Scriptură: „Și poporul tău—toți drepti, în veci vor moșteni țara; odrasla sădinei mele, făptuia mîinilor mele, spre mîrire“. („leš.“ 60, 21).

Înțelepții au alcătuit și poveștile următoare în limba Mișnei:²⁾ Ferice de acela, care găsește plăcere într'ânsce, și în poveștile lor.

R. Meir (v. cap. IV pag. 298) a cărui soție

בְּלִישְׁתָּאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק לְעוֹלָם הָבָא. שֶׁנֶּאֱמַר, וְעַמְּךָ בְּלִמְדָּה יִדְרֹשׁוּ אֲרָצִי. גִּזְרֵי מִשְׁעֵי מַעֲשֵׂה דְבֵי לְהַתְפָּאָר.

שָׁנֵי חֲמִשִּׁים בְּלִשׁוֹן הַמִּשְׁנָה. פָּרָק שֶׁבְּחֵר בָּהֶם, וּבְמִשְׁנָתָם:

Beruria, eră fiica lui R. Hanania ben Theradion.

1. R. Meir zicea: Cel ce se îndeleptă cu știința în Interesul ei,³⁾ e vrednic să ajungă la multe lucruri:⁴⁾ nu numai atîta, ci chiar întreaga lume câștigă într'ânsul mai mare preț.⁵⁾ Acel om se numește prieten iubit;⁶⁾ căci iubește pe D-zcu, și iubește pe oameni, înveselește pe D-zcu, și înveselește pe oameni. Această învățătură îl îmbracă în smerenie și temere (de D-zcu),⁷⁾ îl îndeamnă să fie om drept, cuvios, sincer și credincios; îl îndepărtează de la păcat, și-l atrage spre fapte bune.⁸⁾ Chiar alții dobîndesc de la dînsul sfat, destoinicie, agerime și putere, după zisa Scripturii („Pilde“ 8, 14) „Al meu (zice Thora), este statul și destoinicia; eu sunt agerimea, a mea e puterea“. Asemenea îl dă mîreție și domnie, și-l destăinuiește adîncimile dreptului și tainele învățăturii. Prin ea devine ca un izvor nesecat și ca un râu ce tot crește. Totuși rămîne smerit,

«רַבִּי מֵאִיר אָמַר, כְּלִי-הַעֲוִים בְּתוֹרָה לִשְׁמָרָה, וְזֶה לְדַבְרִים תְּרַבֶּה. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא שְׂכֵל-הָעוֹלָם בְּלוֹ דְּבִי הוּא לוֹ. נִקְרָא רַע אֲדוּב. אוֹהֵב אֶת-הַמֶּקוֹם, אוֹהֵב אֶת-הַבְּרִיּוֹת, מִשְׁמַח אֶת-הַמֶּקוֹם, מִשְׁמַח אֶת-הַבְּרִיּוֹת, וּמִלְבִּישָׁתוֹ עֲנִיָּה וְתִדְהָ, וּמִבְשָׂרָתוֹ לְהִיּוֹת צַדִּיק. חֲסִיד, לֹא יִנְאָמָן. וּמִבְרַחָתוֹ כִּין-וְהִתְקַטָּא, וּמִקְרַבָּתוֹ לִידֵי וָבוֹת, וְנִהְיִין כִּמְנוּ עֲצָה, וְתוֹשָׁעָה, בִּינָה וּבְנִדָה. שֶׁנֶּאֱמַר, לִי עֲצָה וְתוֹשָׁעָה. אֲנִי בִנְיָה לִי בְנִדָה. וְנוֹתַתָּ לוֹ מַלְכוּת וּמִשְׁלָה, וְחִקְרוּ דִין, וּמִבְלִין לוֹ רֵגֵי תוֹרָה, וְנִגְשָׁעָה בְּמַעֲלִין שְׂאִינֵי מִסֶּם, וּבְנִדָה הַמִּתְנַבֵּר וְהוֹלֵךְ. וְהָיִי

¹⁾ și ²⁾ Acest capitol iace parte din *Beraitha* (colecțiunea suplimentelor reunite de diverși rabbini, la Babilon). El a fost adăugat la acest tractat în urma încheierii Mișnei, de către R. Iehuda, fiindcă cuprinde principiile celebrilor Rabbini, cari au vorbit în stiul Mișnei. Tot capitolul tratează despre importanța științei divine și despre mijloacele prin cari o putem dobândi. ³⁾ Sau: numai pentru dînsa, adică în vederea pietății.

⁴⁾ Adică, merită mari recompense. ⁵⁾ Unii traduc: „chiar întreaga lume face, ca să existe numai pentru dînsul“. ⁶⁾ „Unii traduc: „prieten, iubit (lui D-zcu)“. ⁷⁾ Adică: acest studiu îl inspiră modestie și sentimente pioase. ⁸⁾ Unii traduc: „îl purifică (alții: îl face îndemînat) să fie drept, pios, teal și credincios“; în fine îl depărtează de la viciu și-l inițiază în

לונגראבדאָר, שִׁי יאַרְתָּ יִגְנֹרִי, כָּכִי עַא זְיִינִי אִי רֹאֲדִיכָּא שִׁי-לִי אִינאַלְפֶּסְטֶע
toate făpturile. *)

Iehoșua b. Levi b. Sisi, discipolul și urmașul lui Bar Kappara (pe la 3979), șeful
școlii din Lydda pe la 4040 d. i. z. i. (J.).

2 Rabbi Iehoșua, fiul lui Levi, zicea: în toate zilele se aude un Bath-Kol ²⁾ de pe muntele Horeb, care vorbește, zicând: Val de acei oameni, cari despreciește Legea; căci cine nu se îndeletnicește cu Legea, se numește lepădătură, ³⁾ asupra căruia s'aplică zicătoarea: „Verigă de aur în râtul unui porc, — femeie frumoasă lipsită de nuri” („Pitde” 11, 20). Iar (în caz contrar) s'aplică ⁴⁾ următoarele cuvinte („Exod.” 31, 16): „Tablele au fost iucru dumnezeiesc, și scriptura o scriere d-zelască, săpată pe table”; dar nu citi ⁵⁾ sâpata—ci ⁶⁾ sâpata—libertate; — căci numai acela e om liber, care se îndeletnicește cu cercelarea adâncă a învățătorei, și cine se îndeletnicește cu dânsa, se înalță tot mai sus, după cum glăsuiește („Numeri” 21, 28); „De la darul (învățătorei)—ajunse la moștenirea Domnului și de acolo la înălțimi”. ⁷⁾

ב אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן-לֵוִי. כָּכִי-
יוֹם בְּתַקְוָל יוֹצֵאת מִהַר חֲרֵב.
וּמִכְרוֹת וְאִמְרָת. אִי לָהֶם לְבָרִית.
מַעֲלָבִנָה שְׁלִיחוֹתָהּ. שְׁכַל-מִי שְׂאִינו
עוֹסֵק בְּתוֹרָה, נִקְרָא נִזְוָה. שְׁנֵאמַר, הִנֵּה
זָקֵב בָּאָה חֲזִיר, אִשָּׁה יָקָה וְסֶבֶת טָעַם:
וְאָמַר. וְהִלַּחַת, מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הַזֶּה.
וְהַמְּקַבֵּב, מִקְּבֵב אֱלֹהִים הוּא, חֲרוֹת
עַל-הַלְּחֹת. אֶל-תִּקְרָא חֲרוֹת, אֶלָּא
חֲרוֹת. שְׂאִין לָךְ בֶּן-חֲרִין, אֶלָּא מִי
שְׁעוֹסֵק בְּלִמּוֹד תּוֹרָה, וְכַל-מִי שְׁעוֹסֵק
בְּסִלְמִיד תּוֹרָה, חֲרִי נָה מַתְּעֵלָה.
שְׁנֵאמַר, וּמִמְּתָנָה נִחְלִיאֵל, וּמִנְחָלִיאֵל
בְּמֹרֶת:

3. Cel ce învață de la aproapele său un singur capitol, sau o singură regulă, un singur vers, sau un singur cuvânt, sau chiar numai o singură literă, trebuie să-l cinstiască. Căci așa o găsim și la David, regele lui Israel, care n'a învățat de

: הַלּוֹמֵד מִחֶבֶר פֶּרֶק יֶחֱדָה, אִו
הַלֵּכָה אַחַת, אִו פְּסוּק אֶחָד, אִו דְּבוֹר
אֶחָד, אִו אָפִילוֹ אוֹת אַחַת, צָרִיד לְנֶהֱג-
בּוֹ בְּבוֹד: שֶׁכֵּן מֵאִינוּ בְּרוֹד מִלֵּךְ יִשְׂרָאֵל.

1) Sau: ființele; unil traduc: „și-l înalță deasupra evenimentelor.

2) Bath-Kol (glas răsunător, ecou). Rabbini înțeleg prin „Bath-Kol” o voce cerească. 3) Cine cunoaște Legea și o despreciește, este un om vrednic de despreț. 4) Adică asupra celui care prețuiește Legea.

5) Aceste trei cuvinte: Matana, Nahliel, Bamoth, indică în textul Bibliei, locurile unde fiii lui Israel au tăbărit în pustie. Aci li s'a dat o interpretare alegorică, întemeiată pe dublul senz ce ele prezintă: Matana însemnează dar: נָחִלְיֵל Nahliel, moștenirea mea este Dumnezeu (virtutea); בָּמוֹת Bamoth, înălțarea: ceiace arată felurile trepte ale perfecțiunii, ce procură studiul Legii sacre, care este un dar al lui D-zeu. (cf. „Eruvin” 54. a. Nedarim” 55. a. Sota”. Misna finală).

la Ahitofel decât numai două lucruri,¹⁾ totuși îl numește maestrul său, învățătorul său și prietenul său; precum glăsuiește: („Ps.“ 55, 14): „Iar tu, om deopotrivă mie, învățătorul meu și prietenul meu“. Deci nu putem noi oare să învățăm de la ușor la mai greu? Dacă David, regele lui Israel, învățând de la Ahitofel numai două lucruri, îl numește: maestrul său, învățătorul său și prietenul său, cu cât mai mult trebuie cinstit acela, de la care înveți un capitol sau o regulă, un vers sau un cuvânt, sau chiar o singură literă! Cinstea se cuvine însă numai celor ce se înfidelnicesc cu d'ale învățătorei, după cum e zis: „Numai înțelepții moștenesc cinste, și cei desăvârșiți binele“. („Pilde“ 3, 35, și 28, 10). Binele însă nu e altceva decât învățătura, după cum glăsuiește: „Căci învățatură bună v'am dat vouă, deci nu părașiți învățătura mea“. („Pilde“ 4, 2).

4. Următorul chip de traiu e de ajuns pentru dobândirea științei: 2) Pâine cu sare să mănânci, apă cu măsură să bei, pe pământ să te culci, o vleață plină de lipsă să duci; dar la învățatură să fi silitor. Dacă vei face astfel, ferice de tine, și bine îți va fi! 3) „ferice de tine“ în această lume, și „bine îți va fi!“ în cea viitoare.

¹⁾ Și anume: a) „Cultivă învățătura cu un coleg, niciodată singur“; b) „Intră cu respect într'un local de studiu“. Aceste două lucruri ne raportează tradițiunea (*Midras*), dar ele nu sunt menționate în Biblie.

²⁾ Adică: „Iată regimul care convine studiului Legii divine“. Malmonide interpretează astfel: „Aceasta e adevărata cale, care conduce la dobândirea științei divine. Chiar când vei fi redus a mânca numai pâine cu sare, a măsura până și apa ce-o bei, a te culca pe pământul gol și a-ți impune toate felurile de privațiuni, muncești totuși cu răvnă la studiul sacru. Făcând astfel, ferice de tine“ etc. etc.

שָׁלֹא לָמַד מֵאַחִיתֶּפֶל אֶלָּא שְׁנֵי דְבָרִים
בְּלִבְדִּי קָרָאוּ רַבּוֹ, אֲמַלְפוּ וּמִדְּעוּ.
שְׁנַאמְטָר, וְאַתָּה אָנוּשׁ בְּעֶרְבִי אֲלוּפִי
וּמִדְּעִי: וְהֵלֵא דְבָרִים קָל וְחֶמֶר. וְזֵה-
דָּוִד, מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל, שָׁלֹא לָמַד מֵאַחִיתֶּפֶל
אֶלָּא שְׁנֵי דְבָרִים בְּלִבְדִּי קָרָאוּ רַבּוֹ,
אֲמַלְפוּ וּמִדְּעוּ, הַלְיָמַד מִחֶבְרוֹ פֶּרֶק
אַחֶר, אוֹ הִלְכָּה אַחֶת, אוֹ פְּסוּק אַחֶת,
אוֹ דְּבִיר אַחֶר, אוֹ אָפִילוּ אוֹת אַחֶת,
עַל-אַחַת בִּמְהָ וּבְפֶה, שֶׁצִּירִיד לְהִגֵּב-
בּוֹ בְּבוֹד, וְהָיִן בְּבוֹד אֶלָּא רַחֲוֶה,
שְׁנַאמְטָר, בְּבוֹד חֲבָרִים, וְנִחְלִי וְחֶמֶרִים
וְנִחְלִי-טוֹב: וְאֵין טוֹב אֶלָּא רַחֲוֶה,
שְׁנַאמְטָר, כִּי לִקְחָ טוֹב נִכְחָתִי לְכֶם,
תּוֹרָתִי אֶל-תַּעֲזוּבוּ:

1. בֶּךָ הִיא הַרְבֵּה שְׁלֵל-תּוֹרָה, פֶּת
בְּמִלַּח תֹּאמַל, וּכְיָם בְּמִשׁוֹרָה תִּשְׁתַּחֲוֶה
וְעַל הָאָרֶץ תִּישָׁן, וְחַי אַעֲר תִּחְוֶה
וּבִתְוֹרָה אֶתָּה עָמַל. אִם-אַתָּה עֲשֶׂה
כֵּן, אִשְׁרִידֶךָ, וְטוֹב לָךְ. אִשְׁרִידֶךָ בְּעוֹלָם
הַזֶּה, וְטוֹב לָךְ לְעוֹלָם הַבָּא:

5. Nu căută mărire, și nu râvni după cinstire; fă mai mult ¹⁾ decât învățătura ta; să nu poțiești masa regilor; căci masa ta (cea simplă) e mai mare decât a lor, asemenea coroana ta e mai mare decât a lor, și de bună credință e stăpânul iău de lucru, ²⁾ că'i va da răspiala faptelor tale.

6) Mai mare este știința decât Preoția și Domnia; căei domnia se dobândește prin irezeci de Insașiri (T. „Sanhed.” II), și preoția prin douăzeci și patru („Numeri” 18); iar știința (Thora) se dobândește prin patruzeci și opt, și anume: prin studiu, luare aminte, graiu curat și dulce, ³⁾ eugelare adâncă, sfială, ⁴⁾ respect, ⁵⁾ smerenie, vsceli, curăție, ⁶⁾ peirecere înire înțelepți, ⁷⁾ ccreiere cu prieteni, ⁸⁾ disputațiune cu școlari, chibzuință, citire și repețire; ⁹⁾ prin micșorarea afacerilor, ¹⁰⁾ prin împuținarea legăturilor cu lume, ¹¹⁾ prin cumpărirea desfătărilor, scurtarea somnului, înfrânarea limbuziei, cumpărirea glumei, ¹²⁾ îndelungrăbdare, bunătața inimei, încredere ¹³⁾ în cuvintele înțelepților,

ה אל-חבנקש גדלה ויחר מן-ההנה ומן-המלכות. ויחר מן-המלכות עשה. ואל-תרמאנה לשלחנם של-מלכים. ששלחנה גדול מלחנם. ויחר גדול מבתרם. ונאמן הוא בעל מלאכתו. שישלם לו שבר פעלתו:

1) גדולה ויחר מן-ההנה ומן-המלכות. שחפלות נקנית בשלשים מעלות. והנהנה פעשים וארבע. והתורה נקנית בארבעים ושמונה דברים ואלי הן. בתלמוד, בשמיעת האין, בעריכת שפתים, בבית הלל, באימה, בידא, בענוה, בשמחה, בטהרה, בשמח חכמים, בדקדוק (בדבוק) חברים, בפלפול התלמידים, בישוב, במקרא ובמשנה, במעט סחורה, במעט דרך, ארין, במעט תענוג, במעט שנה, במעט שירה, במעט שדוק, בארך אפים, בלב-טוב, באמונה

¹⁾ In celace privește practicarea viriului. ²⁾ Cel ce și-a impus datoriile. ³⁾ Elocuțiune ușoară. Unii traduc: memorie. ⁴⁾ A nu crede orbește în toate cele auzite sau scrise fără a le cerceta; cf. „Pilde” 14, 15. Unii traduc: „Prin respect către profesori”. ⁵⁾ Unii traduc: „Temere de D-zeu”.

⁶⁾ Puritatea moravurilor. ⁷⁾ Precventarea înțelepților contribuie foarte mult la dezvoltarea inteligenței; cf. „Berachoth” 47, b; 7, b; 64, a; „Sota” 22, a. Unii traduc: „Slujba înțelepților”. ⁸⁾ Unii traduc: „Ategere a camarazilor”. ⁹⁾ Studiul Legii scrise și Legii tradiționale. ¹⁰⁾ Comp. „Aboth” cap. 2, 6; 4, 12. ¹¹⁾ Relațiunile sociale. — Vizitele și recepțiunile prea dese fac să se piarză mult timp, și sunt prin urmare vătămătoare studiului.

¹²⁾ La însușirile deja enumerate trebuie să se adauge: răbdarea, bunătața inimei etc. ¹³⁾ Mai înainte se cerea ca „să nu se crează loate fără a le cerceta” iar aci, din contra, se cere „încredere în înțelepți”; prin aceasta înțelegem, că trebuie să se fie echilibru între ambele direcțiuni: cumpărirea înire ercământii orb, pe d'o parte, și înire scepticism, pe dealtă parte.

indurarea suferin[te]lor,¹⁾ cunoștin[ța] stărei sale,²⁾ mul[țu]mire de partea sa, măsura³⁾ vorbelor sale, și prin a nu-și socoti sie-și nici un merit;⁴⁾ prin a se face iubit, iubind pe Atolprezentul și iubind pe oameni, iubind dreptatea,⁵⁾ virtutea, primind musturarea, și fugind de la cinste; prin a nu se mândri cu învățătura lui, a nu se bucura d'a da horăriri religioase,⁶⁾ a purtă jugul împreună cu aproapele său,⁷⁾ a-l judecă din partea-l cea bună, a-l conduce la adevăr, a-l călăuzi spre pace; a se gândi când învătă; a întreba în regulă, și a răspunde în chestie, a auzi și a adăoga (din ale lui), a învăță cu scop d'a instrui, și a învăță cu scop d'a practică, a îndemna pe învățătorul său (prin întrebări) la cugetarea profundă, a judecă bine cele auzite; a spune, în fine, vorba în numele aceluia ce a zis-o. Căci învățat-ai dejă, că cel ce spune o vorbă în numele aceluia ce a zis-o, poate s'aducă mântuire în lume,⁸⁾ după cum e zis („Ester“ 2, 22): „Ester o spuse⁹⁾ regelui în numele lui Mardechai“.

3. Mare e învățătura, căci ea dă vieața acelor ce se îndelctnicesc cu dânsa, atât în lumea aceasta, cât și în cea viitoare, precum glăsuiește: („Pilde“ 4, 22): „Ele (cuvintele învățătorei) sunt vieață și pentru acei ce le găsesc, și tămăduire corpului întreg“. Apol (id. 3, 8): „O tămăduire va fi

הַבָּמִים. בְּקִצְלַת הַיְּסוּרִין, הַמִּבְרִיר אֶת-מְקוֹמוֹ, וְשִׁמְשָׁם בְּחֻלְקוֹ, וְהַעֲשֶׂה מִגְּדוּלָּתוֹ, וְאֵינוֹ מְחִיזָה טוֹבָה לְעֵצָמוֹ. אֲרוֹב, אֲרוֹב אֶת-הַמִּקְוִים, אֲרוֹב אֶת-הַבְּרִיּוֹת, אֲרוֹב אֶת-הַצְּדָקוֹת, אֲרוֹב אֶת-הַמִּישְׁרִים, אֲרוֹב אֶת-הַתּוֹכְחוֹת, וּמִתְרַחֵק מִן-הַכְּבוֹד, וְלֹא-מֵגִים לְבֹו בְּתַלְמִידוֹ, וְאֵינוֹ שִׁמְשָׁם בְּהוֹרָאָה, נוֹשֵׂא בַעַל עַם-חֶבְרוֹ, וּמִבְרִיעוֹ לְבָרָה וְכוּתִי, וּמַעֲמִידוֹ עַל-הַקָּהָל, וּמַעֲמִידוֹ, וּמַעֲמִידוֹ (לְבֹו) בְּתַלְמִידוֹ, שׂוֹאֵל, וּמְשִׁיב, שׂוֹמֵעַ וּמוֹסֵר, תּוֹלָמֵד עַל-מִנְתּוֹ, וְתּוֹלָמֵד עַל-מִנְתּוֹ לְעֵשׂוֹת, הַמִּתְקִים אֶת-רַבּוֹ, וְהַמְבַּנֵּן אֶת-שְׁמֵעָתוֹ, וְהַמְאִמֵּר דְּבָרֵי, בְּשֵׁם אֱמוּנָה. הָאֵל לְמִנְתּוֹ, בְּלִי-הָאֱמוּנָה דְּבָרֵי בְּשֵׁם אֱמוּנָה, מְבִיא נִגְלָה לְעוֹלָם, שְׂנֵאֲמָר, וְהַמְאִמֵּר אֶתְמִיר לְמִלְךָ בְּשֵׁם מֶלֶךְ:

וְגִדּוּלָה תוֹרָה, שֶׁהִיא נִתְּנָה תִּיִּים לְעֵשֶׂר, בְּעוֹלָם הַזֶּה, וּבְעוֹלָם הַבָּא, שְׂנֵאֲמָר, בְּיַחֲסִים הֵם לְמַעְאֲתֵיהֶם, וְלִבְלִי בְּשֵׁר מְרַפָּא: וְהַמְאִמֵּר, רְפָאוֹת תְּהִי

1) Resigna[ți]une în adversitate. 2) Unil traduc: exactitudine; literal: a-și cunoaște locui (pozițiunea). 3) Literal: a-și pune frâu la vorbă.

4) Modestia. 5) Unil traduc: milostenie. 6) Adică „nu-i place a da horăriri în chestiuni religioase“. 7) A ajută pe aproapele său d'a purtă sarcina.

8) Aduce un bine general. 9) „Ester descoperi regelui (conspirațiunea uneltită în potirva lui), în numele lui Mardechai“—ceia ce a avut drept consecință, triumful lui Mardechai, și scăparea Israelitenilor de nimicirea totală. *

(înțelepciunea) trupului tău, și un suc oaselor tale“. Și (id. 18): „Pom al vieții este ea, pentru acei ce se (în de dânsa, și cei ce se reazămă de dânsa sunt fericiți“. Apoi (id. 1. 9): „O cunună plăcută vor fi pentru capul tău, și colan de podoabă în jurul grumazului tău“. Asemenea (4, 9): „Ea va pune pe capul tău o cunună plăcută, cu o coroană măreață te va înconjură“. Apoi (9, 11): „Prin mine—zice înțelepciunea—se vor înmulți zilele tale, și ți se vor mai adăoga ani de viață“. Apoi (3, 16): „Prelungirea zilelor este în dreapta ei, avuțile și cinste în stânga ei“. În line (3, 2): „Zile lungi, ani de viață și de pace îți vor adăoga ele“.

R. Șimeon b. Iehuda, discipolul lui R. Șimeon b. Iochai.

8. R. Șimeon, fiul lui Iehuda, în numele lui R. Șimeon, fiul lui Iochai, zicea: Frumusețe, putere, avuție, cinste, înțelepciune, bătrânețe până la cărunțe¹⁾ și copii, sunt podoaba dreptilor și bucuria lumii întregi²⁾; așa zice și Scriptura („Pilde“ 16, 31): „Cunună de podoabă este capul cărunț, pe caica dreptății se găsește“. Apoi (20, 21): „Fala tinerilor este puterea lor, și podoaba bătrânilor e cărunțețea“. Iar (17, 6): „Cununa bătrânilor sunt nepoții, și iala copiilor sunt părinții lor“. Apoi glăsuiește („Ies.“ 24, 23): „Luna va roși, soarele se va rușina, căci Domnul oștirilor domnește pe muntele Sion și în Ierusalaim, și în fața bătrânilor săi, întru mărire!“

R. Șimeon b. Menasia, contemporanul lui Rabbi pe la 4000.

9. R. Șimeon, fiul lui Menasia, zicea: Aceste șapte însușiri înșiră-e (mai sus) de către înțelepți pentru cei drepti, s'au adevărit toate la Rabbi și la fiii săi.³⁾

¹⁾ O bătrânețe venerabilă. ²⁾ După alții: sunt podoaba dreptilor în folosul lumii; „adică dacă cei virtuoși posedă aceste daruri, se folosește și lumea în genere.“ ³⁾ „Sau împlinit la Rabbi și la fiii săi“. E vorba de Rabbi Iehuda ha-Nasi; fiii săi: Gamlel, numit „Be-rabbi“ adică fiul lui Rabbi și Șimeon.

(*) עַם הַמִּסְתֵּר בֹּא לַעֲשֵׂים דָּשׁ בְּרִישׁ וְאַלֶּף נֹדֶר הַכֹּלֵל. כִּסּוּ לְשֹׁקֶה (מַעֲשֵׂי) וְיִחַד קִבְּלוּ וְיִקְרָא בֵּי יוֹם. (**) נִיא עֲקֻרַת הַקְּבִים אֲשֶׁרֶם: וְאַיִר עֲקֻרַת הַקְּבִים וְכֵן.

(*) לְשֹׁקֶה, וְשִׁקּוּי לְעֲצֻמוֹתָיָהּ: וְאַיִר, עֵין חַיִּים הִיא לַמַּחְזִיקִים בָּהּ. וְהַמְּקִיָּה מְאֻשֶּׁר: וְאַיִר, כִּי אֶלֶּה חֵן הַיָּם לְרֹאשָׁהּ, וְעֲנָקִים לְגִנְיָתָהּ: וְאַיִר, חֶסֶד לְרֹאשָׁהּ לְחַיֵּי-חַן עֲמֻרַת תַּפְאֶרֶת הַמִּגְלָגָה: וְאַיִר, כִּי-כִי יִרְפוּ יָמָיָהּ, וְיִסְיֹפוּ לָהּ שְׁנוֹת חַיִּים: וְאַיִר, אֶלֶּה יָמִים בְּיָמֶיהָ, בְּשִׂמְלֹלָהּ עֲשֵׂר וְכָבוֹד: וְאַיִר, כִּי אֶלֶּה יָמִים, וְשְׁנוֹת חַיִּים וְשְׁלוֹם יִסְיֹפוּ לָהּ:

ח רבי שמעון, בְּרִי יְהוּדָה, מִשָּׁם רַבִּי שְׁמֵעוֹן, בְּרִי יְחִי אִמֵּר. הֵנּוּ, וְהַבָּנִים, וְהַשְׂאֵר, וְהַכְּבוֹד, וְהַחֲקֻקָּה, וְהַזְקָנָה וְהַשִּׁיבָה וְהַבְּנִים, נֶאֱמָר לַצְדִּיקִים וְנֶאֱמָר לְעוֹלָם. שְׁנֵאֲמַר, עֲמֻרַת תַּפְאֶרֶת שִׁיבָה, בְּדָךְ צִדְקָה תִּמְצָא: וְאַיִר, תַּפְאֶרֶת בְּחַיִּים בְּחַסֵּד, וְהַדָּר וְהַבְּנִים שִׁיבָה: וְאַיִר, עֲמֻרַת וְהַבְּנִים בְּנֵי בָנִים, וְהַתַּפְאֶרֶת בְּנֵים אָבוֹתָם: וְאַיִר, וְהַפְּרָה הַלְבָּנָה, וּבִשְׂשָׁה חֲמֻסָּה, כִּי-מִלֶּךָ יִצְבָּאוֹת בְּהַר צִיּוֹן וּבִירושָׁלַם, וְהַדָּר וְהַבְּנִים, כְּבוֹד:

ט רבי שמעון, בְּרִי מְנַסְיָא, אִמֵּר. אֵלֶּה שְׁבַע מִדּוֹת שֶׁמִּנּוּ הַקְּבִים לַצְדִּיקִים, כָּלֶם נִתְקַבְּלוּ בְּרַבִּי וּבְבָנָיו:

R. Iose b. Kisma, până la răscoală de sub Bar-Cocheba, 396.

R. Iose, fiul lui Kisma, povesteşte: Călătorind odată pe drum, m'a întâmpinat un om, şi m'a salutat,¹⁾ şi eu îi răspunsei la salutare.²⁾ Apoi mă întrebă: „Rabbi din ce localitate eşti?” Îi răspunsei: „Din tr'un oraş mare, plin de învăţaţi şi de scriitori.”³⁾ Şi el îmi zise: „Rabbi, ai voi oare să te sălăşluieşti la noi, în localitatea noastră? eu îţi voi da mil şi mil de dinare de aur, pietre scumpe şi mărgăritare!” Iar eu îi răspunsei: „Dacă mi-ai da chiar tot argintul, tot aurul şi toate pietrele scumpe şi mărgăritarele de pe lume, eu tot nu mă aşez, decât într'un loc unde e învăţătură; şi aşa este scris în Psaltire, de către David, regele lui Israel: „Mal bună îmi este învăţătura gurei tale decât mii de aur şi de argint” („Ps.” 119, 72). Ba, ce e mai mult! În ceasul când omul se desparte de lume, nu-l petrece nici argintul, nici aurul, nici pietrele scumpe şi nici mărgăritarele, ci numai ştiinţa şi faptele bune,⁴⁾ după cum glăsuieşte („Pild.” 6, 22): „Când te duci, ea (virtutea) te va călăuzi; când te culci, va veghiă asupra ta; şi deşteptându-te, ea va petrece cu tine.”⁵⁾ Când te duci ea te va călăuzi, (se'nţelege) în lumea aceasta; când te culci, va veghiă asupra ta—in mormânt; şi deşteptându-te, ea va petrece cu tine—in lumea viitoare. Şi Scriptura mai zice: („Haggai” 2, 8): „Al meu e argintul, şi al meu e aurul, e zisa Domnului oştirilor.”

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, בְּדַרְכֵּי קִיסְמָא, פִּלְעֵם אַחַת הָיִיתִי מְסַלֵּף בְּהֵרָף, וְנִפְגַּע בִּי אָדָם אֶחָד, וְנִמְלִי לִי שָׁלוֹם, וְהִתְחַרְתִּי לוֹ שָׁלוֹם. אָמַר לִי, רַבִּי, מֵאַיֶּזֶר מְקוֹם אֶתָּה. אֶמְרָתִי לוֹ, מַעִיר גְּדוֹלָה שְׁלֹחַתְּמִים וְשִׁלְסוּפִּים אֲנִי. אָמַר לִי, רַבִּי, רִצּוֹנְךָ שֶׁתִּדְרֹר עֲמֵנוּ בְּמִקְוֵנוּ, וְאֲנִי אֶתֵּן לְךָ אֶלֶף אֲלָפִים דִּינָרֵי זָהָב, וְאֶבְיָנִים טוֹבוֹת וּמִרְגָּלִיּוֹת. אֶמְרָתִי לוֹ, אִם אַתָּה נותֵן לִי כֹל-בָּסֶף. וְזָהָב וְאֶבְיָנִים טוֹבוֹת וּמִרְגָּלִיּוֹת שֶׁבַע-קָלָם, אֵינִי דֹר, אֶלָּא בְּמִקוֹם תִּדְרֹר. וְכֵן כָּתוּב בְּסֵפֶר תְּהִלִּים, עַל-יְדֵי דָוִד, מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל. טוֹב-לִי תוֹרַת פִּיךָ. מֵאֲלָפֵי זָהָב וְכֶסֶף; וְלֹא עוֹד, שֶׁבִשְׁשַׁעַת פְּשִׁיתוֹ שְׁלֹחַתְּמִים, אֵין מְלִוִּין לוֹ לְאָדָם, לֹא כֶסֶף, וְלֹא זָהָב וְלֹא אֶבְיָנִים טוֹבוֹת וּמִרְגָּלִיּוֹת. אֶלָּא תוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בְּלִבְךָ. שֶׁנֶּאֱמַר, בְּהִתְהַלֵּכְךָ וּבַתְּהַח אֶרֶץ. בְּשִׁבְכֶךָ, תִּשְׁמֵר עֲלֶיךָ. וְהִקְיָצוֹת, הִיא תְּשִׁיחָךְ; בְּהִתְהַלֵּכְךָ, תִּבְנֶה אֶתָּה, בְּעוֹלָם הָהָר. בְּשִׁבְכֶךָ, תִּשְׁמֵר עֲלֶיךָ, בְּקֶבֶךָ, וְהִקְיָצוֹת, הִיא תְּשִׁיחָךְ, לְעוֹלָם כְּפֹא; וְאִמְרֵי לִי: כֶּסֶף, וְלִי זָהָב, וְגַם יִי צְבָאוֹת:

1) Se poate traduce: „Mi-a dat (făcut) bineţe;” literal: „Mi-a zis: *Salom!* (pace)”. 2) Literal: „I-am răspuns: *Salom!*” adică I-am răspuns cu aceeaşi politeţe. 3) „*Soferim*” sau „scribi”, cărora s'a dat mai târziu titlu de Rabbi, sunt cărturaril, cari se ocupau cu tălmăcirea şi învăţămîntul legilor mosaice şi a prorociilor. 4) Cf. Rabbi Jonathan: „*Sota*” 3, b; „*Avoda Zara*” 5, a; Midraş „*lalkut*” pe „*Geneza*”, § 145; „*Ieşala*” § 353; „*Ilob*”

10. Cinci proprietăți (bunuri) și-a dobândit!) Atotșfântul, laudat fle, în lumea lui; 2) acestea sunt: Înțelepciunea (Thora,³⁾ o proprietate; cerul și pământul, altă proprietate; Abraham,⁴⁾ o proprietate; israel, altă proprietate; și Lăcașul sfânt, tot o proprietate, *Înțelepciunea*, din care pasaj al Scripturii al putea deduce? Căci e scris („*Pild.*“ 8, 22): „Domnul m’a însușit (zice înțelepciunea) la începutul căii sale, obârșia lucrului său de la urzire“.⁵⁾ *Cerul și pământul*, de unde s’ar putea conchide? Căci e scris („*Ieș.* 66, 1): „Așa grăiește Domnul: Cerul este tronul meu, și pământul scaunulul picioarelor mele, unde este dar o casă, ce mi-o puteți zidi, și unde un loc de odihnă pentru mine?“ — Și s’a mai zis („*Ps.*“ 104, 24): „Cât de multe sunt făpturile tale Doamne, toate cu înțelepciune le-ai zidit, plin e pământul de proprietățile tale!“ — Cum s’ar putea dovedi despre *Abraham*? Căci e scris: „Și l’a binecuvântat și a grăit: binecuvântat fle Abram de către Dumnezeu cel prea înălțat, proprietarul cerului și al pământului“ („*Geneza*“ 14, 19). *Israel*, după ce zisă a Scripturii? Căci e scris („*Exod.*“ 15, 16): „Până ce va trece poporul tău, Doamne, până ce va trece acest popor, ce ți l-ai dobândit ca proprietate“. Și s’a mai zis („*Ps.*“ 16, 3): „Sfinții de pe pământ și frunțașii—toată plăcerea ții sunt ei“. *Lăcașul sfânt* (Templul) de unde s’ar putea conchide? Căci e scris: „Lăcașul ce ți l-ai gătit spre șederea ta, Sanctuarul, o Doamne pe care l-au inte-

י, חֲמִשָּׁה קְנִינִים קָנָה (לֵא) הַקָּדוֹשׁ, בְּרוּךְ וְיוֹא, בְּעוֹלָמוֹ. וְאֵלֹהֵי הוּא, תוֹרַת קְנִין אֶחָד. שְׁמַיִם וָאָרֶץ, קְנִין אֶחָד. אֲבִרָהִם, קְנִין אֶחָד. יִשְׂרָאֵל, קְנִין אֶחָד. בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, קְנִין אֶחָד: תוֹרַת מִגְנִין. דְּבַתִּיב, יי קְנִי רֵאשִׁית דְּרַבּוֹ, הָדָם מִפְּעֻלּוֹ הַבָּא: שְׁמַיִם וָאָרֶץ, מִגְנִין. דְּבַתִּיב, כֹּה אָמַר יי, הַשְׁמַיִם בְּסֵאֵי, וְהָאָרֶץ הָדָם בְּגִלִי. אֵינָהּ בֵּית אֲשֶׁר תִּבְנֶנּוּ לִי, וְאֵינָהּ מְקוֹם מְנוּחָתִי: וְאֹמַר, מְהֵרָבָא מַעֲשִׂי. יי בְּלֹם בְּחֻכְמָה עֲשִׂיתָ, מְלֹאָה הָאָרֶץ קְנִינֶיךָ: אֲבִרָהִם, מִגְנִין. דְּבַתִּיב, וְיִבְרָכֶהוּ וְאֹמַר, בְּרוּךְ אֲבִרָם לֹאֵל עֲלֵיוֹן, קָנָה שְׁמַיִם וָאָרֶץ: יִשְׂרָאֵל, מִגְנִין. דְּבַתִּיב, עַד-יַעֲבֹד עִמָּךְ, יי עַד-יַעֲבֹר עִמּוֹ קְנִינֶיךָ: וְאֹמַר, לְקוֹדְשִׁים אֲשֶׁר-בָּאָרֶץ הַקְּדוֹה, וְאֹדִירִי, כָּל-חֻפְצֵיךָ: קָם: בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, מִגְנִין. דְּבַתִּיב, מְבֹן לְשִׁבְחֶךָ פְּעֻלָּתְךָ יי, מִקְדָּשׁ, אֲדִירִי, בּוֹכְנָה

1) Sau „și-a ales“. 2) Adică cinci lucruri sunt îndeosebi privite ca proprietatea lui D-zeu și ca principalul scop al creațiunei. 3) Aci cuvântul „Thora“ se explică prin „înțelepciune“ în genere, căci citațiunea din *Pilde* cap. 8 se referă la subiectul „înțelepciune“ cu care începe capitoulul „לֵא תִבְרָא חֻכְמָה תִּבְרָא“ 4) În unele edițiuni lipsește a cincea proprietate. în „*Pesachim*“ 87, b, unde se găsește acelaș paragraf, nu se menționează Abraham.

5) Se mai poate traduce: „Domnul m’a dobândit ca întâiul scop al creațiunei sale; am existat mai înainte de a fi făcut vre-una din operele sale“.

mielat mâinile tale“ („Exod.“ 15, 17). Și e zis („Ps.“ 78, 54): „Și i-a adus în olatul său cel sfânt, la acest munte, pe care l'a dobândit prin dreapta sa“.

11. Tot ce a zidit Sfântul—lăudat fie—in lumea lui, n'a zidit decât spre mărirea lui; după zisa Scripturii („Ies.“ 43, 7): „Tot ce se chiamă pe numele meu, ziditu-l'am spre mărirea mea; ¹⁾ eu l'am plăsmuit și l'am făcut“. Și e zis („Exod.“ 15, 18): „Domnul va împărăți în vecii vecilor“.

²⁾ רַבִּי חֲנִינָא בְּרֵי עֲקִיבָא אָמַר. רָצָה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, לְיִצְחָק אֶת-יִשְׂרָאֵל. לְפִיכָךְ הִרְבָּה לָהֶם תּוֹרָה וּמִצְוֹת. שֶׁנֶּאֱמַר, יי חֲפִץ לְמַעַן צִדְקָה, יַגְדִּיל תּוֹרָה וְאֵדִיר: ³⁾ עֲלֵינוּ קָדִישׁ יְיָ.

Observare: Când **אבות** sunt unite cu rugăciunea de **Min'ha**, urmează abia aci **עלנו** **קדוש יי** împreună cu **יהוה**.

Rugăciunea de seară la ieșirea Sabbatului.

סֵדֶר עֶרְבִית לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת.

La ieșirea Sabbatului (מוֹצָאֵי שַׁבָּת) înaintea d'a începe **יהוה** **רחום** (pag. 147), se recitează următorii doi psalmi ca Introducere; cu excepțiunea unui **אָזַל**, sau când 9 **Av** cade la ieșirea Sabbatului.

Ps. 144.

1. Lauda Domnului pentru izbândă și binecuvântare.

לְדוֹד. בְּרוּךְ יי אֲנִי הַמְלִיכָה לְדוֹד. Al lui David. Binecuvântat fie Domnul, stâncă mea, cel ce deprinde mâinile mele la luptă, degetele mele la războiu, el, mila mea, și cetățuia mea, înălțimea mea și izbăvitorul meu, pavăza mea, și la care mă adăpostesc, cel ce supune poporul meu sub mine! Doamne, ce este omul, **יְדִי לְקָרֵב, אֶעֱבָעוֹתִי לְמַלְחָמָה; חֲסָדַי וּמִצְוֹתַי מְשַׁנְּבִי וּמַפְלִימִי; לִי מִגְנִי וְכו' חֲסִיתִי הָרוֹדֵד עָמִי; יְהִי-חֲתָמִי: יי מְהֵרָאֲדָם וְתַדְעֵנּוּ, וְתַדְעֵנּוּ.**

¹⁾ Chiar crimele, cari par ca. o pată în opera Creatorului, se vor întoarce spre slava sa; căci dacă răul rămâne adesea nepedepsit în această lume, nu trebuie să se uite, că **Domnul împărătește în veci**, că este o viteză viitoare, și că acolo judecata supremă va învedera justitia divină.

²⁾ **Traducerea** se găsește la slășitul fiecărui capitol. ³⁾ **Pirke Aboth** a fost obiectul numeroaselor și savanțelor comentarii. Aceste comentarii nu puteau să găslască loc în Cartea de Rugăciune, și așa destul de voluminoasă. În traducerea românească a celor 6 Ordine ale **Mișnei** **מִשְׁנֵת מִקְדָּשׁ**, care e aproape gata, și care va apare în fascicule, am făcut un comentariu mai des-voit, asupra acestei culegeri prețioase a principiiilor Părinților Sinagogii.

că iei seama de el? fiul muritorului, că'l preţuieşti pe dânsul? Omul se aseamănă suflării, zilele lui sunt ca umbra trecătoare. Doamne, pleacă cerurile tale şi te pogoară, atinge munţii ca să fumege! Fulgeră fulgere şi risipeşte-l, trimite săgeţile tale şi buimăceşte-l! Intinde mâna ta din înălţime, izbăveşte-mă şi scapă-mă din ape puternice, din mâna barbarilor, a căror gură grăieşte înşelăciune, şi a căror dreaptă, e dreapta minciunei! Doamne, un cântec nou vreau să-ţi cânt ţie, în psaltire cu zece coarde vreau să te proslăvesc. Tu, carele dai izbândă regilor, care ai scăpat pe David, robul tău, de sabia pieirei, slobozeşte-mă şi scapă-mă din mâna barbarilor, a căror gură grăieşte înşelăciune, şi a căror dreaptă, e dreapta minciunei. Ca fiii noştri să fie ca vlăstari odrăsliţi în tinereţile lor; fetele noastre ca stâlpii unghiurilor, ciopliţi după chipul unui palat. Ambarele noastre să fie pline, dând cu imbelşugare tot felul de bucate; oile noastre să se înmiiască, înmulţindu-se cu zeci de mii pe câmpiile noastre. Peste vitele noastre însărcinate, nimic să nu năpădiască, nimic să nu plece, şi nici un vaiet (să nu fie) în uliţele noastre. Ferice de poporul, căruia îi merge astfel; ferice de poporul, al cărui D-zeu este Domnul.

בְּיָאֵנוּשׁ, וְתַחֲשֹׁכָהּ: אָדָם
לְהַכֵּל דָּמָה, יָמָיו כְּצֵל עוֹבֵר:
יְיָ, הַט־שִׁמְיָךְ וְתַרְדּוּ, גַּע בְּדָרִים
וְנַעֲשֵׂנוּ: בָּרוּךְ בָּרוּךְ וְתַפְיִצֵם,
שֶׁלַח. הַצִּיֵּךְ וְתַרְקֵם: שֶׁלַח
יְיָךְ מִמְרוֹם, פָּעֲנִי וְהַצִּילֵנִי
מִמָּוִם רָקִים, מִיַּד בְּגֵר־גֵּבֶר:
אֲשֶׁר־פִּיָּם דָּבַר־שָׁוְא, וְיַמִּינִם,
יָמִין שֶׁקֶר: אֱלֹהִים, שִׁיר חֲדָשׁ
אֲשִׁירָה לָּךְ, בְּגִבֹּרַת עֲשׂוֹר
אֲזַמְּרָה־לָּךְ: הַגִּזְלָן תִּשְׁנָעָה
לְמַלְכִּים, תַּפְיִצָה אֶת־דָּוִד עַבְדְּךָ
מִחֶרֶב רָעָה: פָּעֲנִי וְהַצִּילֵנִי מִיַּד
בְּגֵר־גֵּבֶר, אֲשֶׁר־פִּיָּם דָּבַר־שָׁוְא,
וְיַמִּינִם, יָמִין שֶׁקֶר: אֲשֶׁר בְּגִינִי
פְּגָמַיִם מְגִדִּילִים בְּנִעְוִיָּהִם,
בְּגִזְלָתִי כְּזוּזָתִי, מְהֻטָּבוֹת
תִּבְנֶינָה הִכָּל: מַעֲיָנִי מְלֹאִים.
מִפְּקִים. מִזֵּן אֱלֹהִים, צִאֲוָנִי
מֵאֲלִפּוֹת, מִרְּבֹבוֹת קְהֻצוֹתֵינוּ:
אֱלֹהֵינוּ מְסֻבִּלִים, אֵין פֶּרֶץ, וְאֵין
יִצְאָת, וְאֵין צְרוּחַ בְּרִחַתֵּינוּ:
אֲשֶׁר־יָהּ שֶׁבִּכְהָ לֹא אֲשֶׁר־
יָהּ שֶׁיְיָ אֱלֹהֵינוּ:

Ps. 67.

2. *Lauda Domnului pentru minunile sale.*

לְמַנְצָה בְּנִינָת, מִזְמוֹר טוֹר: לְמַנְצָה
 pe coarde; cântare de
 psalm. Miluiască-ne Dumnezeu
 şi binecuvânteze-ne; lumineze
 faţa sa peste noi. Sela! Ca să
 se cunoască pe pământ calea
 ta, între toate popoarele mîn-
 tuierea ta! Te laudă popoarele,
 Dumnezeule, te laudă popoa-
 rele toate. Se bucură şi se
 veselesc noroadale; căci tu ju-
 deci popoarele întru dreptate,
 şi călăuzeşti noroadale pe păm-
 ânt. Sela. Te laudă popoa-
 rele, D-zeule, te laudă popoa-
 rele toate. Pământul îşi dă ro-
 dul său; ne binecuvântează
 Domnul, D-zeul nostru. Bine-
 cuvânteze-ne Dumnezeu, ca să
 se teamă de dănsul toate mar-
 ginile pământului.

3. *Acî se recitează Rugăciunea-de-Seară pag. 146-162.*

Când se întâmplă să fie o sărbătoare în săptămâna ce vine, se suprimă următoarele două rugăciuni וְיִהי לָנוּ şi וְאָזְנָה קְרוֹשׁ până la pag. 326. Când 9 Av cade la *ieşirea Sabbatului*, se zice numai וְאָזְנָה קְרוֹשׁ. Când nu se zice וְיִהי לָנוּ şi וְאָזְנָה קְרוֹשׁ se recitează oficialul după שְׁמֵהּ עֲשֶׂהה *Intregul Kaddiş* (קְדוּשַׁת שְׁלֹם) pag. 125.

Obştes:

(י) וְיִהי | לָנוּ אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה
 יְדֵינוּ בּוֹנֵנָה עֲלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ בּוֹנֵנָהוּ:

Ps. 91.

4. *Apărarea şi sprijinul lui D-zeu în nevoie şi pericol. 2) שִׁיר שֶׁל בָּעֵיט.*

יֵשֶׁב בְּסֶתֶר עֲלֵיוֹן, בָּצֵל שָׂדֵי יִתְלַוֶּן: אָמַר לִי, מִהֵמָּה
 וּמִצְוֹדָתִי אֱלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ: כִּי הוּא יִצְלָךְ מִכָּפֶה יָקוֹשׁ:

1) *Traducerea*, până la וְאָזְנָה קְרוֹשׁ vezi pag. 36, 37.

2) Vezi, Talm. „Savuoth” 15, b.—Rasi l. c., „O. Ch.” 559 „Ture Zahab.”

מדבר היות: באברתו | יסד לך | ותחת-כנפיו תחסה צנה
וסתרה אמתו: לא-תירא מפחד לילה, מחץ יעוף יומם:
מדבר באפל והלך, מקטב ישור צהרם: ופל מצדך |
אלף ורכבה מימנה, אלוך לא וגש: רק בעינוך תביט,
ושלמת רשעים תראה: בראתה יי מחסי, עליון שמת
מעונך: לא-תאנה אלוך רעה, וגנע לא-תרכב באהלך:
בי מלאכיו וצוה-לך, לשמרך בקל-דרכך: על-פנים
ישאונך, פן-תגוף באבן רגלך: על-שחל ופתן תדרוך,
תרמס קביר ותנין: כי בי חשק ואפלטתהו, אשגבהו ביריע
שמי: יקראני ואענהו, עמו אנכי בצרה, אהלצתהו ואבבנהו:
אך ימים אשבעהו ואראהו בישועתי: (אך ימים) ("

קדושה וקדוה. 2) Sfințirea lui Dumnezeu, ca învătătură și cultură.

3) ואמתה קדושה, יושב תהלות ישראל:

4) וקרא זה אליה ואמר קדוש | קדוש קדוש יי צבאות
מלא בלהארץ כבודו: ומקבלין דין מן-דין ואמרין קדיש
בשמי מרומא עלאה, בית שכינתה. קדיש על-ארעא
עובד גבורתה. קדיש לעלם ולעלמי עלמאי יי צבאות
מלא בלהארעא זו וקרה: 5) ותשאני רוח, ואשמע אברי
קול רעש גדול, ברוך כבודי ממקומי: ונטלתני רוחא
ושמעת בתרי קל וזע סגיא, דמשבחין ואמרין ברוך וקרא
דני מאמר בית שכינתה: 6) יי | ומלך לעלם ועד: יי
מלכותה (קאם) לעלם ולעלמי עלמאי:

6. Evlavie, credință în Lege și fericire veșnică.

7) יי אלתי אברהם, יצחק וישראל אבותינו שמרה-זאת

1) Acest verset se repetă. 2) Pom. Tr. „Sota“ 49, 1, după Targum Ionathan ben Uziel (discipolul lui Hillel, pe la 3740). Traducerea până la 3740 vezi pag. 120-125. — 3) „Ps.“ 22, 4 4) „Ies.“ 6, 3.

5) „Iehezkel“ 3, 12. 6) „Exod.“ 15, 18. 7) 1. „Cr.“ 29, 13.

לְעוֹלָם, לִגְדָר מִחֻשְׁבוֹת לִבְבַּי עִמָּךְ, וְהֵכֵן לְכֶם אֲלֹהִי:
 (1) וְהוּא רַחוּם! וְכִפָּר עוֹן, וְלֹא־יִשְׁחִית. וְהִרְבֵּה לְהַשִּׁיב
 אַפּוֹ, וְלֹא־יַעִיר כְּלִי־חַמָּתוֹ: (2) כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי, טוֹב וְסֶלָה.
 וְרַב־חֶסֶד לְכִלְקָרְאֵךְ: (3) צִדְקָתְךָ צִדֵּק לְעוֹלָם, וְתוֹרָתְךָ
 אֱמֶת: (4) תִּתֵּן אֱמֶת לַעֲקֹב, חֶסֶד לְאַבְרָהָם, אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתָּ
 לְאַבְתָּיִם מִיַּמי קָדָם: (5) בָּרוּךְ אֲדֹנָי יוֹם! יוֹם, יַעֲמִס־לָנוּ
 הָאֵל, וְשׁוֹנְעָנֵנוּ סֶלָה: (6) יְיָ צְבָאוֹת עִמָּנוּ, מִשְׁנֹב־לָנוּ יְיָ
 יַעֲקֹב, סֶלָה: (7) יְיָ צְבָאוֹת, אֲשֶׁר־יְאֹדָם בְּטוֹחַ בָּךְ: (8) יְיָ
 הוֹשִׁיעָה, הַמִּלֵּךְ, יַעֲנֵנוּ בְיוֹם־קָרְאָנוּ: בָּרוּךְ (הוּא) יְיָ
 שְׁבָרָנוּ לְכַבֹּדוֹ, וְהַבְדִּילָנוּ מִן־הַתּוֹעִים, וְנִתֵּן לָנוּ תוֹרָה
 אֱמֶת, וְחַי עוֹלָם גִּטֵּעַ בְּתוֹכָנוּ: הוּא יִפְתָּח לָנוּ בְּתוֹרָתוֹ,
 וְיִשֵּׁם בְּלִבָּנוּ אֱהָבָתוֹ וְיִרְאַתוֹ, וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ, וְלַעֲבֹדוֹ בְּלִבְּכֶם
 שְׁלֵם. לִמְעַן לֹא יִגַּע לְרִיק, וְלֹא יִגְלַח לְפָהֳלָה: יְהִי רְצוֹן
 מִלְּפָנֶיךָ, יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁנֶּשְׁמֹר חֻקְךָ בְּעוֹלָם
 הַזֶּה, וְנִזְכֶּה וְנִהְיֶה, וְנִרְאֶה וְנִירָשׁ טוֹבָה וּבִרְבָּה, לְשָׁנָיִם יָמוֹת
 הַמִּשְׁנִיָּה, וְלַחַי הַעוֹלָם הַבָּא: (9) לִמְעַן! וְיִמְרָךְ כְּבוֹד, וְלֹא
 יָדָם. יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְעוֹלָם אֲדָרְךָ: (10) בָּרוּךְ הַגָּבֹר, אֲשֶׁר יִכְטֹחַ
 בְּיָו, וְהִנֵּה יְיָ מִבְּטָחוֹ: (11) בְּטָחוּ בְּיָו עַד־עַד, כִּי בָּיָה יְיָ צוּר
 עוֹלָמִים: (12) וְיִכְטָחוּ בְּיָו יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ. כִּי לֹא־עֲזָבְתָּ דֹרֶשְׁךָ
 יְיָ: (13) יְיָ חֲפִיץ לִמְעַן צִדְקוֹ, וְגִדִּיל תוֹרָה וְיֹאדִיר:

Oficiantul recitează întregul Kaddiș; când seara de-תּוֹלָה este todeodată שְׁבַת, se zice Kaddiș fără תּוֹלָה; când 9 Av cade la שְׁבַת, se zice Kaddiș fără תּוֹלָה și se suprimă וְיֹאדִיר.

În timpul Omer-ului (בִּסְבִּירַת הָעֶמֶר) se numără Omer-ul înainte de וְיֹאדִיר; la חֲמִשָּׁה aprinde oficiantul înainte de וְיֹאדִיר lumânările de Hanucca.

1) „Ps.” 78, 38. 2) „Ps.” 86, 5. 3) „Ps.” 119, 42. 4) „Micha” 7, 20.
 5) „Ps.” 68, 20. 6) „Ps.” 46, 8. 7) „Ps.” 84, 13. 8) „Ps.” 20, 10.
 9) „Ps.” 30, 13. 10) „Iirm.” 17, 7. 11) „Ies.” 26, 4. 12) „Ps.” 9, 11.
 13) „Ies.” 42, 21.

7. Binecuvântările făgăduite lui Israel.

פסוקים של פרכות.

Obşten:

וַיֹּתֵן-לָהּ הָאֱלֹהִים¹⁾ Şi Dumnezeu
 să-ţi dea ție din
 roua cerului, și din grăsimea
 pământului, și îmbelșugare
 de grâu și de must. Să te
 slujască popoare și să se
 închine ție națiuni; să fii
 stăpân peste frații tăi, și să
 se închine ție fiii mumei
 tale; blestemătorii tăi bles-
 temați să fie, și binecuvân-
 tătorii tăi fie binecuvântați.²⁾
 Și Dumnezeu, Atotputerni-
 cul, să te binecuvânteze, și
 să te facă roditor, și să te
 înmulțiască, ca să devii o
 adunare de popoare. Și să-ți
 dea binecuvântarea lui Abra-
 ham, ție și seminției tale
 cu tine, ca să moștenești
 țara pribegiei tale, pe care
 a dat-o D-zeu lui Abraham.
 —(Această binecuvântare îți
 vine) de la Dumnezeul³⁾
 tatălui tău, care te ocrotește,
 de la Atotputernicul, care te
 hărăzește, cu binecuvântările
 cerului de sus, cu binecu-
 vântările adâncului jos zăcă-
 tor, cu binecuvântările fățe-
 lor și ale zgâului. Binecu-

וַיֹּתֵן-לָהּ הָאֱלֹהִים
 מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַן
 הָאָרֶץ, וְרֹב דָּגָן וְתִירֹשׁ:
 יַעֲבֹדוךָ עַמִּים וַיִּשְׁתַּחֲוּ
 לָךְ לְאֲמִים. הַיְדֹה
 גְּבִיר לְאַחֶיךָ, וַיִּשְׁתַּחֲוּ
 לָךְ בְּנֵי אִמְךָ. אֲרֵרֶיךָ
 אֲרוּרָה, וּמְבָרְכֶיךָ בְּרוּךְ:
 וְאֵל שְׂדֵי, יְבָרֶךְ אֶתְּךָ,
 וַיַּכְרֶךְ, וַיַּרְבֶּךְ, וַיְהַיֶּיךָ
 לְקַהֲל עַמִּים: וַיֹּתֵן-לָךְ
 אֶת-בְּרִכַּת אַבְרָהָם, לָךְ
 וּלְזֶרְעֶךָ אִתְּךָ, לְרִשְׁתְּךָ
 אֶת-אֶרֶץ מִצְרָיִם, אֲשֶׁר-
 נָתַן אֱלֹהִים לְאַבְרָהָם:
 מֵאֵל אָבִיךָ, וַיַּעֲזֹרְךָ, וְאֵת
 שְׂדֵי, וַיְבָרְכֶךָ, בְּרִכַּת
 שָׁמַיִם, מֵעַל, בְּרִכַּת
 תְּהוֹם, רֹבֶצֶת תַּחַת,
 בְּרִכַּת שְׂדֵיִם וְרִתָּם:

¹⁾ „Geneza” 27, 28-29. Cu aceste cuvinte a binecuvântat Iișhak pe fiul său Iakob. ²⁾ „Geneza” 28, 3-4. ³⁾ „Geneza” 49, 25-26.

vântările tatălui tău ¹⁾ covârşesc binecuvântările părinţilor mei, ele ajung până la hotarul colinelor veşnice; —fie ca să se reverse asupra capului lui Iosef, asupra creştetului încoronatului dintre fraţii săi! — ²⁾ Da, el te va iubi, te va binecuvânta şi te va înmulţi; el va binecuvânta rodul pântecelui tău, şi rodul pământului tău, grâul tău, mustul tău şi unidelemnul tău; fătutul vitelor tale şi prăşila oilor tale, pe pământul acela, pe care a jurat părinţilor tăi, ca să ţi'l dea ție. Binecuvântat vei fi dintre toate popoarele; nu va fi între ai tăi nici un sterp sau o stearpă, şi nici între vitele tale. Şi va depărtă Dumnezeu de la tine orice boală; şi toate plăgile cele rele ale Egiptului, pe cari le cunoşti, nu le va pune asupra ta, ci le va da tuturor vrăjmaşilor tăi.

8. Ingerul, care m'a izbăvit.

הַמַּלְאָךְ ³⁾ Ingerul, care m'a izbăvit de tot răul, binecuvănteze pe aceşti tineri, şi să fie numiţi pe numele meu, şi pe numele părinţilor mei: Abraham şi liyhak; şi în-

בְּרַכְת אֲבִיךָ גָּבְרוּ עָלַי
בְּרַכְת הָאֲדָמָה עַד-תְּאֵת
גְּבַעַת עוֹלָם. תְּהִי יוֹסֵף
לְרֹאשׁ יוֹסֵף, וְלִקְדָּקָה
נֹזֵר אֲחִיו: וְאֵת-הַבֶּטֶן
וּבְרַכָּה וְהִרְבָּה. וּבְרַכָּה
פְּרִי-בֶטֶןךָ, וּפְרִי-
אֲדָמָתְךָ, וְנִגְנֶךָ, וְתִרְשֶׁךָ
וְיִצְהָרְךָ. שְׁגֵר-אֵילָפֶיךָ
וְעִשְׁתָּרֶת צֹאנֶךָ, עַל
הָאֲדָמָה, אֲשֶׁר-נִשְׁבַּע
לְאֲבֹתֶיךָ, לֵאמֹר לְךָ.
כְּרוֹךְ תִּהְיֶה מִכָּל-
הָעַמִּים. לֹא-יִהְיֶה בְּךָ
עָקָר וְעִקְרָה, וּבִבְהֶמְתֶּךָ:
וְהִסִּיר יְיָ מִמֶּךָ כָּל-חִלְיָה
וְכָל-מַדּוּי מַצְרִים הָרָעִים
אֲשֶׁר יָדַעְתָּ, לֹא יִשְׁיֶמֶם
בְּךָ, וְנִתְּנָם בְּכָל-שָׁנָאִיד:

¹⁾ Cuvintele lui Iakob către Iosef, când patriarhul a fost pe patul morţii. ²⁾ „Deuteron.” 7, 13—15. ³⁾ „Geneza” 48, 16.

mulțiască-se ca peștii în mijlocul pământului.¹⁾ Domnul, Dumnezeul vostru, v'a înmulțit, și lăta-vă astăzi așa de numeroși ca stelele cerului. Domnul, Dumnezeul părinților voștri, să vă adauge încă de o mie de ori pe atâta, și să vă binecuvânteze, precum v'a făgăduit vouă.

וַיִּדְגּוּ לָרֹב בַּקָּדֹב הָאָרֶץ: יי
אֱלֹהֵיכֶם, הִרְבָּה אֹתְכֶם, וְהִכְכֶם
הַיּוֹם כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לָרֹב: יי
אֱלֹהֵי אֲבוֹתְכֶם, יִסַּף עֲלֵיכֶם
כֶּכֶם אֶלֶף פַּעַמִּים, וַיִּבְרַךְ אֹתְכֶם,
כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָכֶם:

9. *Binecuvântat să fii în oraș și binecuvântat pe câmp.*

²⁾ Binecuvântat să fii tu în oraș, și binecuvântat să fii pe câmp; ³⁾ binecuvântat să fii la venirea ta, și binecuvântat să fii la plecarea ta.⁴⁾ Binecuvântată fie coșnița ta și covata ta.⁵⁾ Binecuvântat fie rodul pântecelui tău, rodul pământului tău și rodul vitelor tale, fătutul ciredei tale și prăsița oilor tale.⁶⁾ Domnul să reverse binecuvântarea sa în ambarele tale, și în toate întreprinderile mâinilor tale; și să te binecuvânteze în țara, pe care Domnul, Dumnezeul tău, ți-o dă ție.⁷⁾ Domnul să-ți deschiză ție comoara sa cea bună: cerul, ca să dea ploaia pământului tău la vremea cuvenită, și să bine-

בָּרוּךְ אַתָּה בְּעִיר,
וּבְרוּךְ אַתָּה בַּשָּׂדֶה;
בָּרוּךְ אַתָּה בְּבֹאֶיךָ,
וּבְרוּךְ אַתָּה בְּצֵאתְךָ;
בָּרוּךְ טַנְאֶיךָ וּמִשְׁאֲרֶיךָ;
בָּרוּךְ פְּרִי-בִטְנְךָ, וּפְרִי-
אֲדָמָתְךָ וּפְרִי בְהֶמְתְּךָ,
שֶׁנֶּר אֶלְפִיד וְעִשְׁתְּרוֹת
צֹאנֶיךָ: יֵצֵו יי אֹתְךָ אֶת-
הַקֶּרֶךְ בְּאֶסְמֶיךָ, וּבְכֹל
מִשְׁלַח יָדְךָ. וּבְרִכָּה
בְּאֶרֶץ, אֲשֶׁר-יי אֱלֹהֶיךָ,
נָתַן לָךְ: יִפְתַּח יי לְךָ
אֶת-אֲצִרוֹ הַטּוֹב, אֶת-
הַשָּׁמַיִם, לְתֵת מָטָר-
אֲרָצְךָ בְּעֵתוֹ, וּלְבָרֶךְ

¹⁾ „Deut.” 1, 10—11. ²⁾ „Deut.” 28, 3. ³⁾ „Deut.” 28, 6. ⁴⁾ „Deut.” 28, 5. ⁵⁾ „Deut.” 28, 4. ⁶⁾ „Deut.” 28, 8. ⁷⁾ „Deut.” 28, 12.

cuvânteze tot lucrul mâinilor tale; și tu vei da cu împrumut la multe popoare, iar tu nu vei lua cu împrumut.¹⁾ Căci Domnul, Dumnezeul tău, te va binecuvânta, precum ți-a făgăduit, că vei da cu zălog la multe popoare, iar tu nu vei lua cu zălog, și vei stăpâni peste multe popoare, iar peste tine nu vor stăpâni ele.²⁾ Ferice de tine, Israel! Cine e ca tine? Tu ești poporul, care e izbăvit prin Domniul! pavăza ta de ajutor, el e și sabia mândriei tale! vrăjmașii tăi se vor târî înaintea ta, iar tu vei călca pe înălțimile lor.

את כל-מעשה ידך.
והלוית גוים רבים,
ואתה לא-תלוה: כִּי-יְיָ
אלהיך, בְּרַכְךָ, בְּאִשֶּׁר
דָּבַר-לְךָ, וְהִעֲבַטְתָּ גוֹיִם
רבים, ואתה לא תעֲבֹט
וּמִשְׁלַת בְּגוֹיִם רבים,
וּבְךָ לא יִמְשְׁלוּ: אֲשֶׁר־יְיָ
יִשְׂרָאֵל, מִי כְמוֹךָ, עַם
נוֹשֵׁעַ בְּיָי. מִגֵּן עֲזָרְךָ,
וְאִשֶּׁר-חָרַב גְּאוֹתֶיךָ.
וּבְקִשּׁוֹ אֵיבֶיךָ לְךָ, ואתה
עַל-בְּמוֹתֵימוֹ תִּדְרֹךְ:

10. Mântuirea. פְּסוּקֵי נִאֲוָה.

³⁾ Am șters ca o negură fărdelegile tale, și ca un nor păcatele tale; întoarce-te la mine, căci eu te-am izbăvit! Cântați de bucurie cerurilor, căci Domnul a săvârșit-o! Chiuiți măruntaiele pământului, izbucniți în chiote munților, pădurilor și arborilor dintr'ânsele! Căci Domnul a izbăvit pe Iakob, și prin Israel se fălește.⁴⁾ Izbăvitorul nostru, Domnul Sebaoth e numele lui: Sfântul lui Israel.

מְחִיתִי כְעָב פִּשְׁעֶיךָ, וְכַעֲנָן
חַטֹּאתֶיךָ. שׁוּבָה אֵלַי כִּי
גִאֲלִיתִיךָ: רַחוּ שְׂמִימִים, בִּרְעִשָׁה
יְיָ. הִרְעִי פִתְחֵי שָׁמַיִם, פִּצְחוּ
הָרִים רִנָּה. יַעַר וּכְלֵעַץ בּוֹ. כִּי-
גָאֹל יְיָ עַמֶּכָּם, וּבְיִשְׂרָאֵל יִתְפָּאֵר:
גְּאֻלָּתָם יְיָ צִבְאוֹת שְׁמוֹ. קְדוֹשׁ
יִשְׂרָאֵל:

¹⁾ „Deut.” 15, 6. ²⁾ „Deut.” 33, 29.

³⁾ „Ies.” 44, 22—23. ⁴⁾ „Ies.” 47, 4.

11. *Ajutorul lui Dumnezeu.* פִּסְקֵי יְשׁוּעָה וְרֵצֶה ה'.

יִשְׂרָאֵל! ¹⁾ Fiii lui Israel!

Voi veţi fi mântuiţi prin Domnul, cu o mântuire de veci, şi nu veţi fi totdeauna un obiect de ruşine şi de hulă! ²⁾ Şi veţi mânca şi vă veţi sătura, şi veţi lauda numele Domnului, D-zeului vostru, care a făcut cu voi lucruri minunate; şi poporul meu nu va fi de ruşine în veci. Şi veţi cunoaşte, că eu sunt în mijlocul lui Israel, şi că eu sunt Domnul, Dumnezeuul vostru, şi nimeni altul; şi poporul meu nu va mai roşi în veci. ³⁾ Căci în bucurie veţi ieşi, şi cu pace veţi fi petrecuţi; munţii şi colinele vor izbucni înaintea voastră în chiote, şi toţi arborii pădurei vor bate în palme! ⁴⁾ Iată, Dumnezeu este mântuirea mea, sunt liniştit, nu mă tem; căci izbânda şi cântarea mea e la, Domnul el mi-a fost mie mântuire. Şi veţi scoate

יִשְׂרָאֵל, נוֹשַׁע בְּיָי
תְּשׁוּעַת עוֹלָמִים, לֹא-
תִבְשׁוּ וְלֹא-תִקְלָמוּ עַד-
עוֹלָמִי עַד: וְאָכַלְתֶּם
אֹכּוֹל וְשָׂבִיעִי, וְהִלַּלְתֶּם
אֶת-שֵׁם יְיָ אֱלֹהֵיכֶם,
אֲשֶׁר-עָשָׂה עִמָּכֶם
לְהַפְלִיא. וְלֹא-יִבְשׁוּ עַמִּי
לְעוֹלָם: וְיִדְעֶתֶם, כִּי
בִקְרֹב יִשְׂרָאֵל אֲנִי, וְאֲנִי
יְיָ אֱלֹהֵיכֶם, וְאֵין עוֹד.
וְלֹא-יִבְשׁוּ עַמִּי לְעוֹלָם:
כִּי-בְשִׂמְחָה תֵצְאוּ,
וּבְשָׁלוֹם תִּוְּבְלוּ. הַהָרִים
וְהַגְּבוּעוֹת יִפְצְחוּ
לִפְנֵיכֶם רִנָּה, וְכָל-עֵצֵי
הַשָּׂדֶה יִמְחָאוּ-כָּה: הַגָּה
יִשְׁוּעָתִי אֲבַטֵּחַ, וְלֹא
אֶפְחָד. כִּי עוֹי וּמְרֹדֶת
יְהִי יְיָ. וְיִהְיֶה-לִּי לִישׁוּעָה:

¹⁾ „Ies.” 45, 17. ²⁾ „Joel” 2, 26—27.

³⁾ „Ies.” 55, 12. ⁴⁾ „Ies.” 12, 2—6.

apa cu veselie din izvoarele mântuirii, și vei zice în ziua aceea; Mulțumiți Domnului, chemați numele lui, vestiți între popoare faptele sale, și pomeniți, că prea înălțat e numele lui! Cântați Domnului, că (lucruri) mărețe a făcut; cunoscut s'a făcut aceasta peste tot pământul! Bucură-te și chiuie, o locuitoare a Sionului! că mare e în mijlocul tău Sfântul lui Israel.)¹⁾ Și se va grăi în ziua aceea: Iată Dumnezeuul nostru, spre care am nădărdit, că el ne va mântui; iată Domnul, spre care nădărdim; să ne bucurăm și să ne veselim deci de mântuirea lui!

וַיִּשְׂא בְּתַסְמִים בְּשִׁשׁוֹן
מִמַּעֲיָנִי הִי שׁוּעָה:
וְאָמַרְתֶּם בַּיּוֹם הַהוּא,
הוֹדוּ לַיהוָה קִרְאוּ בִשְׁמוֹ
הוֹדִיעוּ בַּעֲמִים עֲלִילָתוֹ
הוֹכִירוּ כִּי נִשְׁגָּב שְׁמוֹ:
וּמְרוּ יְיָ כִּי גָאוֹת עָשָׂה.
מוֹדַעַת זֹאת בְּכָל־
הָאָרֶץ: צִהְלִי וְרָנִי
יִישׁ־בֵּית צִיּוֹן. כִּי־גָדוֹל
בְּקִרְבְּךָ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל:
וְאָמַר בַּיּוֹם הַהוּא הִנֵּה
אֶל־לִהְיֶנָּה זֶה קִנְיָנוּ לַיהוָה
וְיִשְׁעֵנּוּ. זֶה יְיָ קִנְיָנוּ
לֹא. נִגְלִיהָ וְנִשְׁמָהּ
בִּישׁוּעָתוֹ:

12. Desrobirea. פְּסִיקָן פְּרִים.

בית²⁾ Casa lui Iakob!
haideți să mergem în
lumina Domnului! —³⁾ Și va
fi tăria ursitei tale, trăinicia măn-
tuirii, înțelepciunea și știința;
dar frica de Dumnezeu, aceasta
e comoara lui. —⁴⁾ Și David
a fost fericit în toate căile sale,
căci Domnul eră cu dânsul. —

בֵּית יַעֲקֹב, לָכֵן וְנִלְכָּה בְּאוֹר
יְיָ: וְהִנֵּה אֲמוֹנַת עֲתִידָה, הֶסֶן
יִשְׁוֹעַת, חֲכָמַת וְדַעַת. יִרְאֵת יְיָ
הִיא אוֹצָרוֹ: וְהִיא דָּגַר לְכָל־
דָּרְכָּה מִשְׁקִילָהּ, וְהִיא עֲמֹד פְּרָה

¹⁾ „Ies.” 25, 9. ²⁾ „Ies.” 2. 5. ³⁾ „Ies.” 33, 6. ⁴⁾ 1. „Semuel” 18, 14.

1) El a izbăvit cu pace sufletul meu, ca nimeni să nu mă atingă, deşi mulţi erau în potriva mea.²⁾ Şi poporul a zis către Şaul: Oare să moară Ionathan, care a făcut această izbândă mare în Israel? Feriască! Pe viaţa Domnului, nu va cădea nici un fir din părul capului său la pământ! căci cu Dumnezeu a făcut el aceasta astăzi. Şi aşa a slobozit poporul pe Ionathan, şi n'a murit.³⁾ — Şi cei izbăviţi de Domnul se întorc şi vin la Sion cu bucurie, şi veselie veşnică e pe capul lor; găsesc destăulare şi veselie, şi dispare măhnire şi suspin. — 4) Ai schimbat jalea mea în horă de veselie, ai deslegat sacul meu şi m'ai încins u bucurie. — 5) Şi n'a voit Domnul, Dumnezeuul tău, să asculte pe Bileam, ci a întors Domnul, Dumnezeuul tău, blestemul în binecuvântare, căci te iubeşte Domnul Dumnezeuul tău.⁶⁾ Atunci se bucură vergura în horă, cu tineri şi bătrâni împreună; şi eu schimb jalea lor în veselie, şi-i mângâiu şi-i înveselesc, scăpându-i din măhnire.

בְּשָׁלוֹם נִפְשִׁי מִקֶּרְב־לִי כִּי
כְּרִבִּים הָיוּ עִמָּדִי וְיֹאמַר הָעָם
אֶל-שָׁאוּל הֲיֹנָתָן וַיָּמוּת, אֲשֶׁר
עָשָׂה הַיְּשׁוּעָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת
בְּיִשְׂרָאֵל. חֲלִילָה הִיְיָ אִם-
יִפֹּל מִשְׁעֶרֶת רֹאשׁוֹ אֲרָצָה כִּי-
עַם-אֱלֹהִים עָשָׂה הַיּוֹם הַזֶּה.
וַיִּפְדֵּוּ הָעָם אֶת-יֹנָתָן וְלֹא-מָוֶת;
וּפְדוּיֵי יְיָ יִשְׁבּוּן, וּבָאוּ צִיּוֹן
בְּרִנָּה וּשְׂמִחָת עוֹלָם עַל-רֹאשֵׁם.
שָׁשׂוֹן וּשְׂמִחָה יִשְׁגּוּ וְנָסוּ יְגִזּוּ
וְנִאֲנָה: הַפֶּקֶת מִסָּפְדִי לְמַחֲוָל |
לִי שִׂמְחָת שִׁקְיָו וְתִאֲוָרֵי שְׂמֵחָה:
וְלֹא-אֶבְכֶּה יְיָ אֱלֹהֵי, לִשְׂמוֹעַ
אֶל-בִּלְעָם וַיִּהְיֶה יְיָ אֱלֹהֵיךָ לְךָ
אֶת-הַסִּקָּלָה לְבָרָכָה, כִּי-אֶהְבֶּךָ
יְיָ אֱלֹהֵיךָ: אֲנִי תִשְׂמַח בְּתוֹלָה
בְּמַחֲוָל וּבְתָרִים וּזְבָנִים יִהְיֶה.
וְהַפֶּקֶת יִשְׂשׂוֹן וְנִמְתָּמִים
וּשְׂמִחָתִים מִיּוֹגָם:

13. Binecuvântarea păcii. בְּרִיבִים שֶׁל שָׁלוֹם.

בּוֹרֵא נֹב שְׂפָתַיִם, זִידִיתוֹר הַרְדָּלִי
בִּזְדִּיתוֹר הַרְדָּלִי, דֹּמִינִי,
גְּרִיט-א: פַּעַ, פַּעַ הַרְדָּלִי דֵּה
דֵּה פַּרְטֵה וְהַרְדָּלִי דֵּה אֶפְרוֹפֵה,
כִּכִּי עוּ יִלְּוִי תַּמְאֲדִי.—

¹⁾ „Ps.” 55, 19. ²⁾ I. „Seri.” 14, 45. ³⁾ „Ies.” 35, 10.

⁴⁾ „Ps.” 30, 12. ⁵⁾ „Deut.” 23, 6. ⁶⁾ „Iirm.” 31, 13. ⁷⁾ „Ies.” 57, 19.

1) Şi duhul cuprinse pe Amaşai, capul luptătorilor: Ai tăi suntem, Davide, şi cu tine, fiule lui Işai! Pace, pace ție, şi pace ajutorilor tăi, căci te ajută Dumnezeuul tău; şi David îi primi, şi îi puse în capul cetii.²⁾ Şi să ziceţi: Aşa, pentru toată viaţa! Pace ție, pace casei tale, şi tuturor a lor tăi să fie pace! — ³⁾ Domnul dă izbândă poporului său, Domnul binecuvântează poporul său cu pace.⁴⁾

וְרוּחַ לְבָשָׁה אֶת-עַמְּשִׁי
רֹאשׁ הַשְּׁלֹשִׁים. לָךְ
דָּוִיד, וְעַמְּךָ, בְּנֵי-יִשָּׁי.
שָׁלוֹם. שְׁלוֹם לָךְ, וְשָׁלוֹם
לְעֹזְרֶיךָ, כִּי עֲזָרְךָ יְיָ.
וַיִּקְבְּלֵם דָּוִיד, וַיִּתֵּנֵם
בְּרֹאשֵׁי הַגְּדֹד: וְאַמְרָתֶם
כֹּה לָהֶם, וְאַתֶּם שְׁלוֹם,
וּבֵיתְךָ שְׁלוֹם, וְכָל אֲשֶׁר-
לָךְ שְׁלוֹם: יְיָ עֹז לְעַמּוֹ
וַיְתֵּן. יְיָ וַיְבָרֵךְ אֶת-עַמּוֹ
בְּשָׁלוֹם:

14. Măreția celui Atotsfânt. מְרִיעַת הַיָּדֵי הַקְּדוֹת

אמר R. Iochanan ⁶⁾ zicea: Pretutindeni unde găsești (în sfânta Scriptură) măreția Atotsfântului, lăudat fie el, acolo găsești şi blândeţea sa. E scris în Thora, poftorit în cărţile Prorocilor 'şi repeşit pentru a treia oară în Hagio-grafe. În Thora e scris:⁷⁾ »Căci Domnul, Dumnezeuul vostru, este Dumnezeuul zellor, şi Stă-

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, בְּכָל-מָקוֹם
שֶׁאִתָּה מוֹצֵא נִדְלָתוֹ שֶׁל-
הַקְּדוֹשׁ, בְּרוּךְ הוּא, שָׁם אִתָּה
מוֹצֵא עֲנוּתָנוֹ: דָּבָר זֶה קָתִיב
בַּתּוֹרָה, וְשָׁנִי בְּנִבְיָאִים, וּמִשְׁלֹשׁ
בַּקְּתוּבִים: קָתִיב בַּתּוֹרָה, כִּי יְיָ
אֱלֹהֵינוּ, הוּא אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים.

¹⁾ „Cr.” 12. 18. ²⁾ I. „Sem.” 25, 6. ³⁾ „Ps.” 29, 11. ⁴⁾ În aceste versete, cari sunt scoase din Sfintele Scripturi, pare că s'a avut de scop de a poitri cuvântul „Pace”. La ieşirea din Sabbath şi în momentul de a reîncepe lucrul lor, ploşii Israeliti cer de la D-zeu să-l hărăzească cu binecuvântările sale şi cu pace. ⁵⁾ Tract. „Meghilla” 31, 1. ⁶⁾ R. Iochanan din Tiberia=Bar Nafcha, discipolui lui Rabbi, Iannai, Hizkia bar Hija, Hanina, Hoşolia pe la 3960—4039. ⁷⁾ „Deut.” 10, 17—18. *הַשְּׁלֹשִׁים קָרִי.

pânul stăpânilor. El este atot-puternic, mare, viteaz, venerat, care nu se uită la faţă, şi nu primeşte mită; " şi alături e scris: „Care face dreptate orfanului şi văduvei, şi iubeşte pe cel pribeag, ca să-i dea pâine şi haină". E poftorit în cărţile Proocilor, -precum urmează: ¹⁾ „Căci aşă zice cel înalt şi înălţat, care tronează în veşnicie, şi „Atotsfânt" e numele lui: În înălţime şi sfinţenie tronez, dar sunt aproape de cel sdrobotit şi de cel cu sufletul smerit, pentru a reînvia sufletul celor smeriţi şi a reînvia inima celor sdrobiţi". Pentru a treia oară e repetit în Hagiografe, precum glăsuieşte: ²⁾ „Cântaţi lui Dumnezeu, psalmodiaţi numelui său, faceţi cale aceiufa, care încăleacă pe nori! Ia e numele lui! şi săltaţi de bucurie înaintea lui". Şi apoi e scris: „Tatăl orfanilor, şi judecătorul văduvelor, e Dumnezeu în lăcaşul său cel sfânt". ³⁾ Fie Domnul D-zeul nostru cu noi, precum a fost cu părinţii noştri; să nu ne lase şi să nu ne părăsiască. — ⁴⁾ Iar voi, cari v'aţi alipit de Domnul D-zeul vostru, veţi trăi cu toţi, ca astăzi. ⁵⁾ Căci a mângăiat Domnul pe Sion, a mângăiat toate surpăturile sale, prelăcând pustia lui într'un Eden, şi pârluaga lui într'o grădină dumnezeiască; bucurie şi veselie se găsesc acolo, mulţămire şi glas de cântare. Domnul

וְאֵדְנִי הָאֱלֹהִים. הָאֵל הַגָּדֹל
הַגִּבּוֹר, וְהַנּוֹרָא, אֲשֶׁר לֹא-יִשָּׂא
פָּנָיו וְלֹא יִקַּח שֹׁחַד; וּבְתִיב
בְּתַרְגּוֹ, עֲשֵׂה מִשְׁפָּט יְתוֹם
וְאַלְמָנָה, וְאֶהָב גֵּר, לְתֵת לוֹ
לֶחֶם וְשִׁמְלָה; שְׁנֵי בְּנֵי-אִם,
דְּבָתִּיב, כִּי כֹה אָמַר יְיָ וְנִשְׂא,
שֶׁכֶן עֵד, וְקָדוֹשׁ וְשֵׁמוֹ. מְרוֹם
וְקָדוֹשׁ אֲשֶׁרְכּוֹן, וְאֶרְבֵּי-כָא
וְשִׁפְלֵרוֹת, לְהַחְיֹת רוּחַ שְׁפִלִים,
וּלְהַחְיֹת לֵב נִדְבָאִים: מִשְׁלַשׁ
בְּכַתוּבִים. דְּבָרֵינוּ, נִשְׂרִי |
לְאֱלֹהִים, וְנִמְרוּ שְׂמוֹ, סֵלֹו לְרַב
בְּעַרְבֹת, בְּנֵה שְׂמוֹ, וְעֲלֹו לְפָנָיו;
וּבְכַתִּיב בְּתַרְגּוֹ, אָבִי יְתוֹמִים,
וְדִין אֲלֻמָּתַי, אֱלֹהִים בְּמַעֲוֶן
קָדְשׁוֹ: יְהִי יְיָ אֱלֹהֵינוּ עִמָּנוּ,
כְּאֲשֶׁר הָיָה עִם-אֲבוֹתֵינוּ, אֵל-
יִצְחָק וְאֶל-יִשְׁשָׁקוֹ; וְאַתֶּם,
הַדְּבָקִים בְּיְיָ אֱלֹהֵיכֶם, חַיִּים כָּלְכֶם,
הַיּוֹם: כִּי-נַחֵם יְיָ צִיּוֹן, נַחֵם כָּל-
חֲרִבְתֶּיהָ, וְיִשָּׂם | מִדְּבָרָה בְּעֵדֶן,
וְעֶרְבָתָהּ בְּגִדֵּי. שְׂשׂוֹן וְשִׁמְלָתָהּ
יִצְצָא בָּהּ, תּוֹדָה וְקוֹל וְזִמְרָה: יְיָ

¹⁾ „Ies.“ 57, 15. ²⁾ „Ps.“ 68, 5=6.

³⁾ I. „Regi.“ 8, 57. ⁴⁾ „Deut.“ 4, 4. ⁵⁾ „Ies.“ 51, 3; 42, 21.

דoreşte, pentru dreptatea lui, **הַפִּי' לַמַּעַן צִדְקוֹ יִגְדִּיל תּוֹרָה**, ca învăţătura să se măriască şi măreaţă să fie. **וַיִּתְקַדֵּר:**

Ps. 128.

15. Adevărata binecuvântare casnică.

י' שִׁיר הַמַּעֲלֹת. אֲשֶׁר־י פִּלְיָרָא יי' הוֹלֵךְ בְּדַרְכּוֹ:
יִנְיַע בְּפִיךָ בִּי תֹאכֵל אֲשֶׁר־י וְטוֹב לָךְ: אֲשֶׁתָּךְ א בְּגִפְנֵי פְרִיָּה,
בְּרִפְתִּי בִיתְךָ. בְּנִיךָ בְּשֵׁתֶלִּי וְיִתִּים סְבִיב לְשִׁלְחָנְךָ: הַנֶּה
כִּי־כֵן יִבְרַךְ גָּבְרִי גֵרָא יי': וְבִרְכָּךָ יי' מִצִּיּוֹן. וְרֹאדוֹ בְּטוֹב
וְרוֹשָׁלַם, כֹּל וְכִי תִנּוּךְ: וְרֹאדוֹ בְּקִנִּים לְבָנֶיךָ. שְׁלֹם א על-
יִשְׂרָאֵל: **הַבְּדִלָה עֲלֵינוּ קי'**

הַבְּדִלָה בֵּין שַׁבָּת לַחֹל.

16. Salutare de despărţire a Sabbatului de zilele-de-lucru.

Oficiantul face ceremonia de *Havdala* ¹⁾ şi la **הַנֶּה יי' מוֹצֵאי שַׁבָּת הַנֶּה** (*ieşirea Sabbatului de Hanucca*) numai la 9 Av nu se face Havdala la ieşirea Sabbatului; văzând însă cineva lumină, atunci rosteşte binecuvântarea a 4-a (**בִּרְא מִאֲרֵי הָאֵשׁ**), Duminică seara când se alărgeşte 9 Av, face Havdala ca la **מוֹצֵאי יוֹם טוֹב** (*ieşirea din sărbători*). Deşi s'a rostit rugăciunea **אָדָה רַחֲמֵינוּ** (pag. 157.) şi s'a auzit făcându-se *Havdala* din partea oficiantului, totuşi capul familiei trebuie să facă acasă la dânsul cu un potir Havdala. Nu se poate vârsa din potir, până când nu se bea după binecuvântare. Se ia **הַפּוֹתִיר** cu vin în mână dreptă şi se zice în picioare:

1. Versete din Biblie.

הַנֶּה יי' יִשְׁעֵתִי אֲבִטָּה, וְלֹא יִפְסָד. בִּי עֵז וְזִמְרָת יְהוָה יי'.
וְיִהְיֶה לִּי יִשְׁעָה: וְשִׂאֲבָתָם מִן בְּשִׁשׁוֹן מִמַּעַנִּי הַיִּשְׁעָה:
לִּי הַיִּשְׁעָה. על־עַמְּךָ בִּרְכָתְךָ:

²⁾ Iată! Domnul este mântuirea mea! sunt liniştit, nu mă tem; căci izbânda şi cântarea mea e **יְהוָה**, Domnul; el mi-a fost mântuire. Şi-veţi scoate apă cu veselie din izvoarele mântuirii.

⁴⁾ A Domnului e mântuirea; peste poporul tău este bine-

¹⁾ Traducerea, vezi pag. 271. ²⁾ Separatiunea legală între Sabbati şi zilele-de-lucru, sau ceremonia prin care se încheie Sabbatul. — Comp. Berachoth^u 51, 6; „O. Ch.” 296; „Ps.” 80, 9; „Iezekiel” 15; „Hulin” 52, a; Midr. „Semoth R.” cap. 20 şi 44.

³⁾ „lešallihu” 12, 2—3. ⁴⁾ „Ps.” 3, 9.

cuvântarea ta. Sela! ¹⁾ Domnul
oștirilor e cu noi, adăpost ne
este Dumnezeu lui Iakob.
Sela! ²⁾ La Iehudei eră lumină
și bucurie, veselie și cinste;
(așa să fie și la noi). ³⁾ Rădic
cupa mântuirii și chem nu-
mele Domnului.

סֵלָה: יְיָ צְבָאוֹת עִמָּנוּ מְשׁוֹבֵב
לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב, סֵלָה: לַיהוּדִים
הָיְתָה אוֹרָה וְשִׂמְחָה וְשִׁשְׁוֹן
וְיָקָר: (כֵּן תִּהְיֶה לָּנוּ) בּוֹס
וְשִׁיעוֹת אֲשָׁא וּבִשֵּׁם יְיָ אֶקְרָא:

In Templu începe Oficiulul de nel.

2. Binecuvântarea asupra vinului:

ברוך Lăudat fii Doamne, Dum-
nezeul nostru, regele
universului, care ai creat rodul
viței.⁴⁾ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְרֵי הַגֶּפֶן: ⁵⁾

3. Binecuvântarea asupra mirezmelor:

ברוך Lăudat fii Doamne, Dum-
nezeul nostru, regele
universului, care ai creat felurite
mirezme.⁶⁾ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם, בּוֹרֵא מִיָּנִי בִשְׂמִים:

4. Binecuvântarea asupra luminei focului:

ברוך Lăudat fii Doamne, Dum-
nezeul nostru, regele
universului, care ai creat lumina
focului.⁶⁾ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם, בּוֹרֵא מְאוֹרֵי הָאֵשׁ:

5. Despărțirea:

ברוך Lăudat fii Doamne,
Dumnezeul nostru, re-
gele universului, care faci deo-
seblire între sfânt și mirean,
între lumină și întuneric, între
Israel și popoare, între ziua a
șaptea și cele șase zile de
lucru. Lăudat fii Doamne, care
deosebești lucrul sfânt de cel
mirean.⁷⁾ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם, הַמְבַדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ
לְחול, בֵּין אֹר לְחֹשֶׁךְ, בֵּין יִשְׂרָאֵל
לְעַמִּים, בֵּין יוֹם הַשַּׁבָּת לְשִׁשָּׁת
יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה, בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ
הַמְבַדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחול:

Cel ce face Havdala, bea din potir, varsă din el pe masă în care stinge lumânarea de Havdala, apoi își udă ochii cu vinul vărsat, când rostește aceste cuvinte.

(Lămurit e percepul Domnului, luminând ochii).

Capul familiei binecuvântează pe copii (vezi pag. 189). după aceea urmează urările reciproce de „săptămână fericită“.

¹⁾ „Ps.“ 46, 8. ²⁾ „Esther“ 8, 16. ³⁾ „Ps.“ 116, 13.

⁴⁾ „Berachoth“ 52, a; ⁵⁾ „Br.“ 33, b. „Beita“ 16, a. ⁶⁾ „Pesach.“ 54.

⁷⁾ „Berachoth“ 33, b; de la Synagoga Magna, 3414. Comp. „Levit.“ 20, 26; I. „Regil“ 8, 53; Midr. „Bamidbar Rabbath“ cap. 18.

*) Asupra altor băuturi se face următoarea binecuvântare: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הַמְבַדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחול, בֵּין יִשְׂרָאֵל לְעַמִּים, בֵּין יוֹם הַשַּׁבָּת לְשִׁשָּׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה, בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הַמְבַדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחול.

Rânduiala ceremoniei de Lulab. (קָדַר נְטִילַת לִילָב. ¹)

În cele dintâi *șeaple* zile de *כְּבוֹת* (sărbătoarea Cuștilor) afară de *Sabbath* (v. „Or. Chasin” 658) se face binecuvântarea pentru *לִילָב* (Lulab) înaintea recitării *psalmilor de laudă* (תְּהִלָּה), în zilele intermediare, adică *Hol ha-Moed* (חֹל הַמּוֹעֵד) se depun *filacterii* (תְּפִלִּין) înainte de a lua Lulab în mână. Această ceremonie se face precum urmează:

Se ia *Lulab* și *Ethrog* (אֶתְרוֹג), cel din urmă cu codița în sus, și se rostește binecuvântarea întâia; apoi se ia *Ethrog* întors cu codița în jos în mână stângă. În *Sabbatul sârb. de Succoth* nu se întrebunțează Lulab; așă dar, dacă se întâmplă ca întâia zi a acestei sărbători să cadă Sabbath, atunci Lulab se întrebunțează în ziua următoare și se rostește amândouă binecuvântările.

După binecuvântări, se fac obișnuitele gease scuturături și anume: 1) spre răsărit; 2) spre dreapta, către miazăzi; 3) spre spate, către vest; 4) spre stânga, către nord; 5) în sus; 6) în jos. La scuturare, amândouă mâinile trebuie să fie apropiate una de alta. La Templu se ține Lulab în mână, când se recitează *Hallel*, agităndu-l în *הַדָּרָךְ* (vezi notele la pasajele respective).

(În picioare).

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ
D-zeul nostru, regele
universului, care ne-ai sfîn-
țit prin poruncile tale, și
ne-ai poruncit a lua *Lulab*
în mână.
קָדַר נְטִילַת לִילָב:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ
D-zeul nostru, regele
universului, care ne-ai păs-
trat viața și ne-ai susținut,
și ne-ai făcut să ajungem
vremea aceasta.
קָדַר נְטִילַת לִילָב:

¹) Simbolul acestei ceremonii este *recunoștința*. În vremea când recolta este terminată, grânele, vinurile și fructele culese, Domnul vroidă a primi mulțumirile Israeliților, li zise: „Să vă luați în ziua dintâi (de la sărbătoarea Cuștilor), fructul arborelui frumos (Ethrog), ramuri de finic (Lulab), o ramură a arborelui Aboth (Hadasim, mirt) și salcii pârâului (Hoșana Arava), și să vă bucurați înaintea Domnului, D-zeului vostru, șeapte zile.” („Lev.” 23, 40). Poruncindu-ne de-a uni fructul arborelui frumos, cu smerițele salcii aie pârâului, D-zeu vroidă să indice, că toate creaturile, cele mai mărețe, ca și cele mai neînsemnate sunt egale înaintea lui. (v. Midr. „Rabba” la „Lev.” cap. 30). ²) „Succa” 46, a. ³) Numai la *ziind* de Succoth se adaogă *שְׁמֵרִיט*; dacă se întâmplă însă să cadă Sabbath, se zice în ziua a doua. ⁴) Talm. „Berachoth” 37, 3.

Urmarea rugăciunilor de dimineață pentru Luna Nouă, Hanucca
și cele trei sărbători.

Intregul Hallel. (הלל שלם. 1)

הלל Intreg se zice în cele dintâi două zile de חנוכה la קצת. In חנוכה și קצת. In חנוכה
la un אהל nu se zice הלל de loc, dar fiecare îl recitează apoi acasă la sine-și.

In zilele de חנוכה se depun תפילין înainte de הלל.

(In picioare).

ברוך אתה יי אלהינו, D-zeul nostru, regele
universului, care ne-ai sfin-
țit prin poruncile tale, și
ne-ai poruncit recitarea de
Hallel.

Ps. 113.

- a) Psalmistul îndeamnă popoarele de-a lăuda pe Dumnezeu în vederea
măreției și a gloriei sale, și mai ales a acestei admirabile bunătăți,
cu care se îndură de a-și îndrepta privirile asupra oamenilor,
purtând grijă de cei mai mici pentru a-i rădăci câteodată
în fruntea aleșilor săi.

הללויה! הללו עבדך
- voi robii Domnului;
lăudați numele Domnului.
Fie numele Domnului pro-
slăvit de acum și până în
veci. De la răsăritul soare-
lui și până la asfințitul lui,
e lăudat numele Domnului.
Înalt peste toate popoarele
e Domnul, peste ceruri e
mărirea lui. Cine e ca Dom-
nul Dumnezeu nostru? care
tronează așa de înalt, care
privește așa de afund, în
cer și pe pământ; care rădăci

1) Vezi pag. 39, nota 1. Hallel (psalmii de laudă) se recitează numai
în zilele amintirilor vesele și anume după rugăciunea de optprezece.
Cf. Mas. „Soferim“ 20, 9; „Roš ha-Šana“ 32, b; „Meghilla“ 14, a;
„Erucilin“ 10, b. Vezi „Bethulath Bath Iehuda“ de S. D. Luzzato, pag. 12
și prelegerile rab. Rappaport din Praga referitoare la Hallel.

tău dă-i mărire, pentru liarul tău, pentru adevărul tău. De ce să zică păgânii: „Unde e Dumnezeul lor?” Și Dumnezeul nostru este în cer; tot ce-l place, face. Idolii lor sunt argint și aur, lucru de mâini omenești. Gură au și nu vorbesc, ochi au și nu văd; urechi au și nu aud; nas au și nu miroasă. Cu mâinile lor nu pipăiesc, cu picioarele lor nu umblă, nu glăsuiesc cu gât-lejul lor. Ca ei sunt cei ce-i fac, tot cel ce se încrede într'âșii. Israel, încrede-te în Domnul — ajutorul și pavăza lor este el. Casa lui Aharon, încrede-te în Domnul — ajutorul și pavăza lor este el. Voi, ce vă temeți de Domnul, încredeți-vă în Domnul — ajutorul și pavăza lor este el.

מִן כְּבוֹדוֹ עַל־חֲסִדָּה עַל־אֱמֻנָה:
לְמַעַן יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אֲהֵי־נָא
אֱלֹהֵיהֶם: וְאֵלֵהֶנּוּ בְּשָׁמַיִם, כֹּל
אֲשֶׁר־חֲסִין עָשָׂה: עֲצִבְיָהֶם כֶּסֶף
וְזָהָב, מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם: פֶּה־
לָהֶם וְלֹא יִדְבְּרוּ, עֵינֵיהֶם לָהֶם
וְלֹא יֵרְאוּ: אָזְנוֹתָם לָהֶם וְלֹא
יִשְׁמְעוּ, אֶפְרָיִם לָהֶם וְלֹא
יִדְרֹקוּ, וְלֹא יִמְשֹׁן רִגְלֵיהֶם וְלֹא
יִחַלְבוּ, לֹא־יִהְיוּ בְּגִדָּתָם: כְּמוֹתָם
יִהְיוּ עֲשֵׂיהֶם, כֹּל אֲשֶׁר־בְּטָח
בָּהֶם: יִשְׂרָאֵל, בְּטָח בְּיְיָ עֲזָרָם
וּמִגֹּגָם הוּא: בֵּית אֶהְרֹן, בְּטָחוּ
בְּיְיָ עֲזָרָם וּמִגֹּגָם הוּא: יִרְאוּ יְיָ
בְּטָחוּ בְּיְיָ עֲזָרָם וּמִגֹּגָם הוּא:

* * *

Domnul și-a adus aminte de noi, el va binecuvânta: va binecuvânta casa lui Israel, va binecuvânta casa lui Aharon, va binecuvânta pe cei ce se tem de Domnul, pe cei mici cu cei mari. Adaoage Domnul spre voi, spre voi și fiii voștri. Binecuvântați să fiți de Domnul, făcătorul cerului și al pământului. Cerurile sunt cerurile

יְיָ זָכְרָנוּ, יִבְרַךְ, יִבְרַךְ
אֶת־בֵּית יִשְׂרָאֵל, יִבְרַךְ
אֶת־בֵּית אֶהְרֹן: יִבְרַךְ
יִרְאוּ יְיָ הַקְטָנִים עִם־
הַגְּדֹלִים: יִסָּף יְיָ עֲלֵיכֶם,
עֲלֵיכֶם וְעַל־בְּנֵיכֶם:
בְּרוּכִים אַתֶּם לַיְיָ עֲשֵׂה־
שָׁמַיִם וָאָרֶץ: הַשָּׁמַיִם

Domnului, iar pământul l'a dat fiilor lui Adam. Nu cei morți laudă pe Ia, nici toți acei, ce se pogoară în tăcerea mormântului; noi însă vroim să laudăm pe Ia, de acum și până în veci. Hallelu-Ia!

שָׁמַיִם לַיהוָה וְהָאָרֶץ נָתַן
לְבָנֵי-אָדָם: לֹא-הַמֵּתִים
יְהַלְלוּ-יָהּ, וְלֹא כָל-יֹדֵי
דֹמָה: וְאִנְחֵנוּ נִבְרַךְ יָהּ
מִעַתָּה וְעַד-עוֹלָם
הַחַלְלוּהָ:

• Ps. 116.

d) *Recunoașterea cu mulțumire a mântuirii divine din chin și durerea morții.*

(În zilele de ראש חודש și în cele din urmă șase zile de חנוכה se suprimă primele 11 versete ale psalmului 116 (אֶחָדִי))

Mi-e drag, că aude Domnul glasul meu, plângerile mele; căci a plecat urechea sa mie, deci în toate zilele mele vreau să-l chem. Când m'au cuprins lațurile morții, când strămtorările iadului m'au apucat, când nevoie și obidă m'au copleșit—atunci numele Domnului chemat-am: „O, Doamne, scapă sufletul meu!” Milostiv e Domnul și drept, și Dumnezeuul nostru îndurător. Domnul păzește pe cei simpli, în nevoi eram și m'a ajutat. Întoarce-te suflete al meu la odihna ta, că Domnul ți-a făcut bine ție. Căci ai scăpat sufletul meu de moarte, ochiul meu de lacrimi, piciorul meu de lunecare. Voiu umbli deci înaintea Domnului în olaturile celor vii. M'am încrezut, chiar

אֶחָדִי בִּרְשָׁמִיעַ יְיָ אֶת־
קוֹלִי תִּהְיֶנּוּ: בִּירֵהוּטָה אֲנִי
לִי וּבְחַיִּי אֶקְרָא: אֶפְסֵנִי הִקְבִּיל־
מָוֶת וּמַצְרֵי שְׂאוֹל מִצְאוּנִי אָרָה
וַיִּגְזֹן אֶמְצָא: וּבְשֵׁם יְיָ אֶקְרָא
אֲנִי מִלְטָה נַפְשִׁי: חֲנוּן יְיָ
וַעֲדִיק, וְאַלְהֵינוּ מְרַחֵם: שָׁמַר
פְּתָאִים יְיָ דַּלְתִּי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ:
שׁוּבִי נַפְשִׁי לְמִנוּחַיִכִּי כִּי יְיָ
גָמַל עָלַיִכִּי: כִּי חִלַּצְתָּ נַפְשִׁי
מִמָּוֶת, אֶת־עֵינֵי מִדְּמְעָה, אֶת־
רַגְלִי מִדְּחִי: אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יְיָ
בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים: הָאֲמַנְתִּי כִּי

când grăiam: „sunt prea apăsat;“ când am zis în rădăcirea mea: „tot omul este deșertăciune“.

אָדָּבָר אָנִי עָנִיתִי מְאֹד: אָנִי
אָמַרְתִּי בְּחַפְזִי כָּל־הָאָדָם פְּזִיב:

* * *

Cum să răsplătesc Domnului, pentru toate binefacerile sale către mine? Paharul mântuirii vreau să rădic, și numele Domnului vreau să chem. Făgăduielile mele vreau să le plătesc Domnului, înaintea întregului său popor. Scumpă este în ochii Domnului mărirea cuvioșilor săi. O, Doamne, fiindcă's robul tău, robul tău, fiul roabei tale, ai deslegat legăturile mele. Ție vreau să-ți jertfesc jertfă de mulțumire, și numele Domnului vreau să chem; făgăduielile mele vreau să le plătesc Domnului, da, înaintea întregului său popor, în curțile casei Domnului, în mijlocul tău, Ierusalaim. Hallelu-Ia!

מָה־אֲשִׁיב לַיהוָה כָּל־
תַּגְּמוּלוֹתָיו עָלַי: כּוֹס־
יְשׁוּעוֹת אֲשָׂא, וּבִשְׁם יְיָ
אֶקְרָא: נִדְרֵי לַיהוָה אֲשַׁלֵּם,
נִגְדָה־נָּא לְכָל־עַמּוֹ: וְיָקָר
בְּעֵינֵי־הַמּוֹתֵה לַחֲסִידָיו:
אֵנָּה יְיָ, בִּירָאֲנִי עֲבָדֶךָ,
אֲנִי עֲבָדֶךָ, בֶּן־אִמָּתֶךָ,
פָּתַחְתָּ לְמוֹסְרִי: לַיהוָה
אֲזַבֵּחַ וְזֶבַח תִּזְדַּח, וּבִשְׁם
יְיָ אֶקְרָא: נִדְרֵי לַיהוָה
אֲשַׁלֵּם, נִגְדָה־נָּא לְכָל־
עַמּוֹ: בְּחִצְרוֹת אֲבִית יְיָ,
בְּתוֹכָם כִּי יְרוֹשְׁלָיִם,
הִלְלוּ־יָהּ:

Ps. 117.

e) Chemare către toate popoarele și neamurile.

Lăudați pe Domnul, toate popoarele, slăviți-l toate neamurile! că s'a întărit peste noi harul său, și adevărul Domnului rămâne în veci. Hallelu-Ia!

הִלְלוּ־אֱתֵי־יְהוָה כָּל־גּוֹיִם, שִׁבְחֻהוּ
כָּל־הָאֻמִּים: כִּי גָבַר עָלֵינוּ
הַסֶּדֶק, וְאִמְתִּי לְעוֹלָם, הִלְלוּ־יָהּ:

Ps. 113.

f) *Recunoștință și încredere în Dumnezeu.*

Oficiantul:

הוֹדוּ לַיהוָה כִּי-טוֹב, Mulțumiți Domnu-
lui, că e bun:

In veci e harul lui. (כי לעולם חסדו:*)

Zică deci Israel: יֹאמְרוּ-נָא יִשְׂרָאֵל,

In veci e harul lui. (כי לעולם חסדו:*)

Zică și casa lui Aharon: יֹאמְרוּ-נָא בֵּית-אַהֲרֹן,

In veci e harul lui. (כי לעולם חסדו:*)

Zică dar cei ce se tem de יְהוָה, יֹאמְרוּ-נָא יְרֵאֵי יְהוָה,

Domnul:

In veci e harul lui. (כי לעולם חסדו:*)

מִן-הַמֶּצַר קָרָאתִי יְהוָה, עָנְנִי
Din strâmtorare am chemat pe Ia, m'a
chemat pe Ia, m'a
auzit în lărgime, Ia. Domnul
e cu mine—nu mă tem; ce-mi
poate face un om? Domnul e
cu mine între ajutătorii mei,
deci voiu privi asupra (căderei)
vrăjmașilor mei. Mai bine este
a se încrede în Domnul, decât
a se bizui pe oameni. Mai
bine este a se încrede în Dom-
nul, decât a se bizui pe frun-
tași. Toți păgânii m'au încon-
jurat, în numele Domnului,
i-am înfrânt. Inconjuratu-m'au
și m'au impresurat, dar în nu-
mele Domnului i-am înfrânt.
Inconjuratu-m'au ca albinele,
se stinseră ca focul din spini,
căci în numele Domnului, i-am
înfrânt. Imbrâncitu-m'au tare ca
să cad: dar Domnul m'a aju-
tat. Izbânda mea și cântarea

בְּמַרְחֵב; יְהוָה יי לי לא אִירָא,
מִהַרְעָשָׁה לִי אֲדָם; יי לי בְּעֵזְרִי
נִאֲנִי אֶרְאֶה בְּשִׁנְאָיו: טוֹב
לְחַסוֹת בְּיְי מִבְּטָח בְּאָדָם; טוֹב
לְחַסוֹת בְּיְי מִבְּטָח בַּבְּרִיבוֹת;
כָּל-גּוֹיִם סָבְבוּנִי בְּשֵׁם יְי כִּי
אֲמִילֵם: סָבְבוּנִי גַם-סָבְבוּנִי בְּשֵׁם
יְי כִּי אֲמִילֵם: סָבְבוּנִי כְּדַבְרִים,
הִעֲבֹו בְּאֵשׁ קִוְיָם, בְּשֵׁם יְי כִּי
אֲמִילֵם. דַּחַח דְּחִיקָנִי לְנֶפֶל,
וְיִ עֲזָנִי: עֲזִי וְנִמְרָתִי יְהוָה וְהוֹדִי

1) Oficiantul trebuie să scuture aici după fiecare cuvânt a celor
dintâi propozitiil, numai după vorba לִי nu. Obșteia însă, după fiecare ros-
tire a cuvântului הוֹדוּ *) Obșteia repetă: כי לעולם חסדו.

mea este Ia, el mi-a fost spre mântuire. Glas de veselie și de mântuire — în corturile celor drepti: „Dreapta Domnului e făcătoare de putere — dreapta Domnului e rădăcată — dreapta Domnului e făcătoare de putere“! Cât nu mor, ci trăiesc, vestesc faptele lui Ia! Să mă certe vrea numai Ia, dar nu să mă dea morții. Deschideți-mi porțile dreptății, vreau să intru printr'ânsele, să mulțumesc lui Ia. Aceasta e poarta Domnului, numai cei drepti intră printr'ansa. Vreau să-ți mulțumesc că m'ai auzit, și mi-ai fost spre mântuire (*). Piatra pe care o desprețuiră ziditorii, s'a făcut piatra unghiului (*). De la Domnul s'a făcut aceasta, minunat e în ochii noștri (*). Ziua aceasta a făcut-o Domnul, să ne bucurăm și să ne veselim într'ansa (*).

לִי לִישׁוּעָה: קוֹל רִנָּה וִישׁוּעָה
בְּאֶהָל צְדִיקִים, וּמִן יְיָ עֲשֶׂה
חֵיל: וּמִן יְיָ רִמְמָה, וּמִן יְיָ
עֲשֶׂה חֵיל: לֹא-אֲמוֹת כִּי-אֲתֹתֶיהָ
וַאֲסַפֵּר מַעֲשֵׂיהָ: יִסֹּר יִסְרֹנִי
יְהִי וְלִמּוֹת לֹא נִתְּנִי: פֶּתַח-הַיָּלִי
שְׁעֵרֵי-צֶדֶק, אֲבֹא-בָם, אֲדַהֵּה יְהִי:
זֶה-הַשַּׁעַר לִי, צְדִיקִים יָבֹאוּ בוֹ:
אֲדַהֵּה כִּי עֲנִיתִנִּי, וּתְהִי-יָלִי
לִישׁוּעָה: אֲדַהֵּה יִסְרֹנִי מִיָּסוּר
הַבּוֹנִים, הַיּוֹתֶה לְרֹאשׁ פִּנֵּה: אֲנִי
מֵאֵת יְיָ הַיּוֹתֶה זֹאת, הִיא נִפְלְאוֹת
בְּעֵינֵינוּ: כֹּת זֶה-הַיּוֹם עֲשֶׂה יְיָ
נִפְלְאוֹת וְנִשְׁמָחָה בוֹ: זֶה

(Mal întâi Oficiantul, apoi Obște).

אָנָּה יְיָ, O, Doamne, mântuiește!

O, Doamne, mântuiește!

O, Doamne, sporește!

O, Doamne, sporește!

אָנָּה יְיָ, הוֹשִׁיעָה נָּא:

אָנָּה יְיָ, הוֹשִׁיעָה נָּא:

אָנָּה יְיָ, הַצְלִיחָה נָּא:

אָנָּה יְיָ, הַצְלִיחָה נָּא:

Binecuvântat fie cel ce vine în numele Domnului! Noi din casa Domnului vă binecuvântăm! (*) Dumnezeu, Domnul, ne luminează! legați jertfa cu funii de coarnele altarului! (*) Dumnezeu! Dumnezeu! Dumnezeu! Dumnezeu!

בְּרוּךְ הוּא בְּשֵׁם יְיָ בְּרִכְנוּקָם
מִבֵּית יְיָ: בִּיד אֵל! יְיָ וַיֵּאָר לָנוּ
אֶסְרֵהֶם בְּעִבְיָם, עַד קִרְנוֹת
הַמִּזְבֵּחַ: אֵל אֱלֹי אֲתָהּ וְאֲדָרָהּ

*) Toate versetele însemnate cu o steluță trebuie repetate. ¹⁾ Aci se scutură conform celor arătate în pag. 337, după fiecare silabă: אָ-נָּה-יְיָ-הוֹשִׁיעָה-נָּא

meu, pe tine vroiu să înalț. ^(*) אֲלֵהֶּי אֲרוֹמָמְךָ: אֵלֵּי הוֹדוּ לִי
Mulțumiiți Domnului, că e bun, בְּיָטוּבִי בִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ: הוֹדוּ
că în veci e harul lui. ^(*)

g) Binecuvântare de încheiere a psalmilor de laudă. קִרְבַּת הַטִּיר.

Te laudă, Doamne, וְהַלְלוּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ (על) כָּל מַעֲשֶׂיךָ:
Dumnezeu nostru, toate תַּחֲסִידוּךָ צְדִיקִים עוֹשֵׂי רִצּוֹנְךָ וְכָל עַמֶּךָ
faptele tale; și cuvioși tăi, drepți, בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרָגָה יוֹדִי וּבְרָכִי וּיִשְׁבְּחוּ
care împlinesc voiața ta, precum וּמַפְאֵרֵי וַיִּזְכְּמוּ וַיַּעֲרִיצוּ וַיִּקְדְּשׁוּ
și tot poporul tău, casa lui Israel, וְהַלְלוּךָ מִלְּבָבוֹ
îți mulțumesc cu cântare de vese- מִן הַלֵּב וְכִי לֵךְ טוֹב
lie, și binecuvântează, slăvesc, fă- לְהוֹדוֹת, וְלִשְׁמֹךְ נֶאֱמָה לְנוֹמָר. בִּי מַעֲוֹלָם
lesc, înalță, prcamăresc, sfințesc și יַעַד עוֹלָם אִתָּה אֵל: בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ
proclamă numele tău, o Regele מְלֶכֶךְ מְהֻלָּל בְּתִשְׁבָּחוֹת:
nostru! Căci bine este a-ți mulțumi,
și numelui tău se cuvine cântare;
căci din veci și până în veci ești
tu atotputernic. Binecuvântat fii,
Doamne, o Rege slăvit întru cân-
tări de laudă.

Urmarea :

La 1) *intregul* Kaddiș. ראש קדוש
2) Scoaterea Thorei din sfântul Chivot.
3) Un *Sefer* (4 citanii). 4) חזק.
5) אשכנזי וקא לציון יתהללו. 6) וזאת התורה
7) תשליל טוטה. 8) ראש קדוש כחזל.

La *intregul* Kaddiș. חזל המועד קדוש
2 קדשים (1 citanii). La המועד קדוש
אשכנזי וקא לציון (4 citanii) קדוש
și טוטה להלל.

La cele trei sărbători precum și la	La 1) <i>intregul</i> Kaddiș.	La 2) <i>intregul</i> Kaddiș.
שבת ראש קדוש שבת	2. Scoaterea Thorei din sfântul Chivot.	2. Scoaterea Thorei din sfântul Chivot.
הקדוש שבת ראש קדוש	3. 2 קדשים cu a 4-a ci- tanie pentru הקדוש	3. Un קדוש trei citanii, „Numeri“ 7).
הקדוש הושענא רבה	4. Jumătate Kaddiș.	4. Jumătate Kaddiș.
שבת חזל המועד:	5. Obște: וזאת התורה și rug. pag. 117—118.	5. Obște: וזאת התורה și rugăciunile de înche- iere pag. 117—124.
1. <i>intregul</i> Kaddiș.	6. Rugăciunile de înche- iere 118—124.	6. <i>intregul</i> Kaddiș.
2. אשכנזי pag 211 și continuarea, după pre- scripțiune.	7. Rugăciunea de-șapte ce urmează, pag. 346.	7. Rug. finală.

^{*)} Toate versetele însemnate cu o steluță trebuie repetate.

^{*)} Aci cele din urmă scuturături. 2) „Pesachim“ 118, 1.

1) תפלת מוסף לראש חדש בחול.

Rugăciunea de adaos (Musaf) pentru Luna Nouă (Roș Hodeș).

1. Dumnezeu, scutul părinților. אבות.

: 32, 3.) „Deut.“ כי ישים יי אקרא. הברך גדל לאלהינו:

: 51, 17.) „Ps.“ אדני שפתי תפתח. ופי יגיד תהלתך:

ברוך אלהי יי אלהינו ואלהי אבותינו. אלהי אברהם, אלהי יצחק ואלהי יעקב. ה' הגדול, הגבור והנורא, אל עליון, גומל תמיד טובים, וקנה הכל, וזרר חסדי אבות, ומביא גואל. לך גי כניחם, למען שמו באתה:

מלך, עזר, ומשיע ומגן, ברוך אלהי יי מנן אברהם:

2. Atotputernicia lui Dumnezeu. גבורות.

אשר גבור לעולם, אדני מנה מתי אלהי רב לחושע:

(De la început până inclusiv în sfârșit se zice:

משיב הרוח ומוריד הגשם:

מכלכל חיים בתמיד, מנה מתי ברחמים רבים, סומך נזקלים, ורופא חולים, ומתיר אסורים, ומקם אמונתו, לישגי עפר. כי כבודי, בעל גבורות, ומי דומה לך, מלך, מתי ומחיה, ומעמית ושושנה: ונאמן אלהי להחיות מתי. ברוך אלהי יי מנה המתי:

3. Sfințirea lui Dumnezeu. קדושת השם.

Când oficiantul repetă cu glas tare rugăciunea:

La rugăciunea ce se face încoet:

נְקִיטָה אֶת־נִשְׁכָּךְ בְּעֹלָם. יְשֻׁם שְׁמִי וְיִשְׁמְךָ אוֹתוֹ בְּשִׁמִּי	Oficiantul:	אֱלֹהֵי
מְרוֹם, בְּתוֹב עַל־יְדֵי גְבִיֲךָ, וְקָרָא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְאֱמִיר:		קְדוֹשִׁי
קְדוֹשׁ, קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יי אֲבֹתָנוּ, מְלֹא כָל־	Oficiant:	וְשִׁמְךָ
הָאָרֶץ בְּכֹדוֹ: ⁽²⁾		קְדוֹשִׁי
לְעַמְּךָ בְּרוּךְ יֵאמְרוּ:	Oficiantul:	וְקְדוֹשִׁים
בְּרוּךְ בְּכֹד־יי מִמְקוֹמוֹ: ⁽³⁾	Obște:	בְּכָל־יָוָם
וּבְדַבְרֵי קִדְשְׁךָ בְּתוֹב לְאֱמִיר:	Oficiantul:	

¹⁾ Traducerea până la ראשי הודשים vezi pag. 71-75. Aci e Musaf de Roș Hodeș pentru zilele de lucru. Musaf pentru Sabbath de Roș Hodeș vezi pag. 238. ²⁾ „Ies.“ 6, 3. ³⁾ „Iehezkel“ 3, 12.

(וַיִּמְלֹךְ יי' אֱלֹהֵינוּ, לְעוֹלָם, אֱלֹהֵינוּ, לְדָר וְדָר. הַלְלוּהוּ: ⁽¹⁾	וימלך סלה: פרוך
לְדָר וְדָר נְגִיד בְּדָרָה, וּלְגִיטָה בְּצִחִים קְדֻשָּׁה. נִקְדִּישׁ. וְשִׁבְחָהּ, אֱלֹהֵינוּ, בְּפִינֵינוּ לֹא יִבוֹשׁ לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי אֵל מְלֹךְ, גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אִמְרָה: פְּרוּךְ וְיָמִיךָ יי'. הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:	וימלך סלה: פרוך וימלך סלה: פרוך וימלך סלה: פרוך

4. Consfințirea Lunilor Noi. ראש חודשים

ראש חודשים לחדשים לעמך נתינת
 זמן פקדון לכלת וקדושתם.
 Inceputul lunilor in-
 totmit-ai poporului
 tău, ca o vreme de ispășenie
 pentru toți urmașii for. In

¹⁾ „Ps.” 146, 10.

²⁾ „Šekalim” a. Pe când a existat Templul, s'a adus o jertfă specială la Luna Nouă (ראש חודש); astăzi în locul jertfei se face rugăciunea de adaos (Musaf) și se recitează Hallel (Psalmii 113—118, omițându-se versetele 1—11 din ps. 115 și 116); despre însemnătatea de Roș Hodeș vezi „Numeri” 10, 10; „Ies.” 1, 13; 66, 23; II. „Regii” 4, 23. Luna Nouă se serbează numai o singură zi, când luna precedentă a avut 29 de zile; și două zile, când cea precedentă a avut 30 de zile. În cazul cîntăi se serbează prima zi din luna începătoare; iar în cazul al dollea: prima zi, din cele două zile de Roș Hodeș, este a 80-a zi din luna precedentă.

Înainte de fixarea calendarului nostru, prima zi a fiecărei luni a fost proclamată de Sanhedrin, după ce doi martori au depus, că au observat Luna Nouă. Abia în urma acestei publicațiuni solemne s'a putut ști, dacă luna care a trecut avea 30 sau 29 de zile. Îndată ce s'a făcut proclamarea la reședința sanhedrinală, plecau pristavi în provincie și publicau ziua fixată. În țările depărtate unde crainicii nu puteau să ajungă la timp, și unde, prin urmare, celebrându-se o sărbătoare, s'ar fi putut greși cu o zi, s'au ținut două zile de sărbătoare, pentru a nu scăpa pe cea adevărată. De aci obiceiul adoptat în toate țările, în afară de Palestina, d'a sărbătorii două zile. Și acest uz a fost și este menținut, chiar după ce s'a introdus — pe la mijlocul veacului al patrulea al erei vulgare — un calendar metodic și invariabil, pentru respectul datorit vechii deciziuni rabbinice (v. Talmud „Beša” 4 b; „Pesachim” 52, a).

Observare. — În ajunul Lunii Noi (Roș Hodeș) mulți postesc și se pocăiesc de păcatele săvârșite în toată luna precedentă. Rugăciunea de Min'ha se numește יום קפורין „mica zi de ispășenie”, fiindcă cuprinde multe rugă (תפילות) din ritualul Zilei de Kippurim. Autorii lor sunt: Iehuda Arile (Sir Leon de Modena, născ. 583 i. m. 5408); R. Mordechai bar Sabthi Aruch (întâia jumătate a veacului 50); R. Eliezer berabbi Iŭthak ha-Levi (întâia jumătate a veacului 49), fratele lui R. Iakob, numit Iabez; Beniamin bar Sarach (veacul 49); R. Nissim b. Iakob b. Nisim (din Kairwan „Cyrena în Africa, mort în Barcelona pe la 4780) și alți Kabbaliști. Versetele biblice conținute în rugăciunile „micel zile de ispășenie” sunt: „Psalmi” 102; 81; „Hoseea” 6, 1-2; „Daniel” 9, 18-19; „Ps.” 141, 2;

aceste zile îți aduceau (odinioară strămoșii noștri) jertfele voinței tale și țapi de ispășire, ca să li se ierte păcatele lor. Spre pomenirea tuturor au fost și pentru mântuirea sufletului lor de puterea vrăjmașă. Intemeiază deci din nou un altar în Sion, ca să-ți aducem jertfa ardereidetot a Lunei Noue, și berbeci din capre să gătim cu voie bună; ca să ne bucurăm cu toți de slujba sfântului Templu, și cu acele cântece ale lui David, robului tău, cari răsunau odinioară în reședința ta, când se ziceau înaintea altarului tău. Întoarce-le dragostea cea veșnică, și adu-ți aminte de copii în favoarea legământului încheiat cu părinți. Și adu-ne cu veselie la reședința ta Sion, și cu bucurie veșnică la Ierusalaim, lăcașul tău cel sfânt. Acolo îți vom aduce jertfele noastre îndatorite: cele zilnice (*Temidim*) după rânduiala lor, și adaosele (*Musafim*) după întocmirea lor; chiar și adaosul acestei zile de Lună Nouă (*Roș Hodeș*), îl vom face și-l vom aduce înaintea ta cu dragoste, după porunca voinței tale, precum ne-ai prescris în învățatura ta, prin Moșe, robul tău, din gura slavei tale, după cum glăsuiește:

בְּהוֹתָם אֶמְקַרְבִּים לְפָנֶיךָ
זָבְחִי רָצוֹן וּשְׁעִירֵי הַטָּהָר
לְכַפֵּר בְּעֵדֶם. וּזְרוֹן יִלְבָּם יְהוָה
וּתְשׁוּעַת נַפְשָׁם אֶמִיד שׂוֹנֵא:
מִזְבֵּחַ אֶחָד בְּצִיּוֹן תְּכִין וְעוֹלַת
רֹאשׁ הַחֹדֶשׁ נִגְעָלָה עָלָיו וּשְׁעִירֵי
עֲזִים נִגְעָשָׁה בְּרָצוֹן. וּבַעֲבֹרַת
בֵּית הַמִּקְדָּשׁ נִשְׁמַח בְּלִנּוֹ
וּבְשִׁירֵי דָוִד, עֲבָדֶיךָ הַנִּשְׁמָעִים
בְּעִנְיָה, הָאֲמֹרִים לִבְנֵי מִזְבֵּחֶךָ:
אֶהְבֵּת עוֹלָם תְּכִיא לָהֶם, וּבְרִית
אֲכֹת לִבְנֵים תִּזְכּוּר: וְהִבְיָאֵנוּ
לְצִיּוֹן עִירֶךָ בְּרָנָה, וְלִירוּשָׁלַם
בֵּית מִקְדָּשְׁךָ בְּשִׂמְחַת עוֹלָם.
וְשֵׁם נִגְעָשָׁה לְפָנֶיךָ אֶת־קִרְבָּנוֹת
חֻבּוֹתֵינוּ, תִּמְעִידֵם בְּסִדְרָם,
וּמוֹסָפִים כִּהְלַכְתָּם: וְאֶת־מוֹסֵף
וְחֹם רֹאשׁ הַחֹדֶשׁ הַזֶּה, נִגְעָשָׁה
וּנְקָרִיב לְפָנֶיךָ בְּאַהֲבָה, בְּמִצְוַת
רְצוֹנָה, כְּמוֹ שִׁכְתַּבְתָּ, עֲלֵינוּ
בְּתוֹרָתְךָ, עַל־יְדֵי מֹשֶׁה, עֲבָדֶיךָ
כְּפִי בְּבוֹדֶךָ, בְּאֲמֹר:

„Plang.” 5, 21; „Exod.” 34, 5-7; „Numeri” 14, 18, 19, 15, 4. „Geneza” 32, 21; 33, 10; „Maleachi” 2, 13; 3, 3, 20; „Iehezkel” 45, 15. 25; 46, 14. 20. „Cânt. Cântăr.” 7, 3; „Pilde” 28, 13; „Judec.” 13, 23; I „Regi” 18, 36; „Nehemia” 9, 33. — La rugăciunea de seară (*Maariv*) se zice „Pri Chadôș,” § 417. „S’lo” 120.

6. Rugăciune de mulțumire. הודאה.

מוֹדִים רַבִּים לְךָ:

Când oficiantul repetă, rice obște încet, plecându-se: 1)

מוֹדִים אָנֹכִי לְךָ, שְׁמֹרֵה הָאֵל
 יי אֱלֹהֵינוּ, וְאַלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֲדֹנָי
 כְּלִי-שֵׁנִי, יוֹצֵאנוּ מִצֹּר בְּרַחֲמֶיךָ.
 בְּרַחֲמֶיךָ וְהַחֲסָדִים לְשִׁמְךָ הַיָּחִיד
 וְהַקָּדוֹשׁ, עַל שֶׁהַיִּיטֵנוּ, וְהַחֲסָדִים
 בְּן הַיָּמִים, יִתְקַנְנוּ וְתִאֲסָף
 עָלֵינוּ לְחַיּוֹת הַחַיִּים, לְשִׁמְךָ
 הַקָּדוֹשׁ, וְלַעֲשׂוֹת רַחֲמֶיךָ, וְלַעֲבֹד
 בְּלִבְּךָ שְׁלֵם, עַל שְׁמֹנֶת מֵדִים
 לְךָ, בְּרוּךְ אַתָּה הַחֲסָדִים:

מוֹדִים אָנֹכִי לְךָ, שְׁמֹרֵה הָאֵל יי אֱלֹהֵינוּ,
 וְאַלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, לְעוֹלָם וָעֶד. צִוֵּר חַיֵּינוּ,
 מִכֵּן יִשְׁעֵנוּ, אֲתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר. נוֹרָה לְךָ
 וְנִסְפָּר תְּהִלָּתְךָ, עַל-חַיֵּינוּ הַמְסוּרִים בְּיָדְךָ,
 וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ בְּקִדּוֹת לְךָ, וְעַל-נִסְתָּךְ
 שֶׁבְּכָל-יוֹם עֲמָנוּ, וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ,
 שֶׁבְּכָל-עֵת, עָרֵב וְבָקָר וְצָהֳרָיִם: הַטּוֹב,
 בִּי לֹא-כֵלֹו בְּחַמֶּיךָ, וְהַמְרַחֵם, בִּי לֹא-תִמּוֹ
 חֲסָדֶיךָ, מֵעוֹלָם קִיְנוּ לְךָ:

Urmarea rugăciunii de mulțumire:

(2) וְעַל-כֵּלָם יִתְבָּרֵךְ, וְיִתְרוֹמַם שְׁמֶךָ, מִלִּבְּנוּ, תְּמִיד, לְעוֹלָם וָעֶד:

וְכָל חַיִּים יוֹדֶיךָ, סִלְּהֵם, וְיַחֲלֹו אֶת-שְׁמֶךָ בְּאֵמֶת, הָאֵל, יִשׁוּעָתָנוּ
 וְנִשְׁתַּחֲוֶי, סִלְּהֵם, בְּרוּךְ אַתָּה יי הַטּוֹב שְׁמֶךָ, וְלֵךְ נָא לְהוֹדוֹת:

ברכת בָּנֵי יִשְׂרָאֵל. 3) Binecuvântarea preoților.

Oficiantul:

אֱלֹהֵינוּ וְאַלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, בְּרַבְּנוּ בְּבִרְכָּה הַמְשִׁלָּשֶׁת בַּתּוֹרָה, הַתּוֹבָה
 עַל-יְדֵי מִשְׁחָה, עֲבָדֶיךָ, הַאֲמִירָה כָּפִי אֶהְיֶה וּבְנֵי כְהֹנִים, עִם קְדוּשָׁה בְּאֵמֶר:

Obște:

Oficiantul: (plecându-se)

יְבָרְכֶךָ יי וְיִשְׁמְרֶךָ	:	בֶּן יְהִי רַצוֹן :
יָאֵר יי א פָּנָיו אֵלֶיךָ, וְיִחַנֶּנֶךָ	:	בֶּן יְהִי רַצוֹן :
יִשְׁאָל יי א פָּנָיו אֵלֶיךָ, וְיִשֶּׁם לְךָ שְׁלוֹם :	:	בֶּן יְהִי רַצוֹן :

7. Rugăciune pentru pace și odihna sufletească. ברכת שלום.

יִשֶּׁם שְׁלוֹם, טוֹבָה וּבִרְכָּה, חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים, עָלֵינוּ וְעַל כָּל-יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ.
 בְּרַבְּנוּ אֱמִינוּ, בְּלִבֵּנוּ בְּאֵמֶר, בְּאֵזֶר פְּנִיךָ, בִּי בְּאֵזֶר פְּנִיךָ, נִתֵּן לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ
 מוֹנֵת חַיִּים, וְאַחֲבַת חֶסֶד, וְצִדְקָה וּבִרְכָּה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשְׁלוֹם, וְטוֹב
 כִּשְׁמוֹךְ לְבָרְךָ אֶת-עַמְּךָ, יִשְׂרָאֵל בְּכָל-עֵת, וּבְכָל-שָׁעָה, בְּשִׁלְמוֹךָ.

2) Talin. "Sota" 40 a. 3) La ראש חודש חֲמִשָּׁה se intercalează acei חֲמִשָּׁה pag. 85. 4) "Sota" 39 a. 5) "Numeri" 6, 24-26.

Incheiere:

ברוך אתה יי, המברך את-עמו ישראל בישלום:

Rugăciune pentru umilință și resemnare.¹⁾

אלהי נצור לטונו מרע, וישפתי מדבר מרמה, ולמקללי נפשי תדום,
ונפשי בעפר לכל תתנה: פתח לפי בתורתך, ובמצותך תרדוף נפשי.
וכל החושבים עלי רעה, מהרה חפר עצתם, ונקלל מושבם. עשה
למען שמך, עשה למען ימנעו עשה למען תדעתך, עשה למען תרתך,
(למען תחזיון וידך, הושיעה ומינה, בעניי.) יהי-לרצון ! אלהי-פי
והגיון לפי לפניך יי צורי ונצלי: עשה שלום במרומי, הוא יעשה
שלום עלינו, ועל כל-ישראל, ואמר אמן:) יהי רצון מלפניך, יי אלהינו
ונאלהי אבותינו, שיבנה בית המקדש, במהרה בימינו, והיו חלקנו
בתורתך, ושם געבורך ביראה, בימי עולם, ובשנים קדניות:) וערכה ליי
מנחת יהודה וירושלם, בימי עולם, ובשנים קדניות:

Officiantul repetă cu glas tare rugăciunea de Musaf, cu Kedușă, apoi recităză
întregul Kaddiș.—Se zice după aceea rugăciunea finală paginā 250, Kaddiș de
orfanî pag. 128 și psalmul zilei urmat așezdarea de Kaddiș de orfanî.

סדר ערוב תבשילין. ²⁾ Rânduiala de Eruv Tavšilin.

Dacă o zi-de sărbătoare cade Vineri, este oprit d'a se găti în această zi bucate pentru
Sâmbătă, când nu s'a lăcut înainte actul zis Eruv Tavšilin, a căruia explicațiune urmează:
Înainte d'a începe sărbătoarea, capul familiei la o pâine și ceva din bucatele, cari au
fost gătite deja în ajunul sărbătorii (de obicei un bucată de carne sau de pește), și ro-
stește formula următoare în fața alăpănei casei:

ברוך אתה יי אלהינו מלך, D-zeul nostru, regele
לְהוֹדוֹת לְפָנֶיךָ אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים בְּמִצְוֹתַי
וְעוֹלָם, אֲנִי עֹרֵב בְּמִצְוֹתַי
וְאֵנִי עַל מִצְוַת עֵרֹב:
dat porunca de Eruv.

Prin acest Eruv, să ne
fie îngăduit—a coace, a
găti, a încălzi bucate, a aprinde
לְמִיּוֹאֵל וּלְבִשְׁלָא וּלְאַתְמָנָא
לְהוֹדוֹת לְפָנֶיךָ אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים בְּמִצְוֹתַי
וְעוֹלָם, אֲנִי עֹרֵב בְּמִצְוֹתַי
וְאֵנִי עַל מִצְוַת עֵרֹב:

¹⁾ După Talm. „Berachoth“ 17, a, de Mar, fiul lui Rabina I. pe la 4150.

²⁾ „Ps.“ 108, 7. ³⁾ „Ps.“ 19, 15. ⁴⁾ „Aboth“ P. 5. ⁵⁾ „Mateach“ 3, 4.

⁶⁾ Tr. „Beša“ 15, b; comp. „Exod.“ 12, 16; 16, 23; 16, 29; 36, 6;
„Num.“ 35, 5; „Iirm.“ 17, 21. 22. 24. 27; „Sabbath“ 96, b; „Sota“ 27, b;
„O. Ch.“ § 368.

lumânări și d'a prepară în zilele de sărbătoare toate cele de trebuință pentru Sabbath — אֶרְבֵּנָה מִיּוֹמָה טָבָה לְשַׁבָּתָה — atît nouă, cît și fiecărui Israelit, care locuște în acest oraș. ¹⁾ וְלְכָל־הַיְּהוּדִים בְּעִיר הַזֹּאת:

Observare: Aceste bucate trebuie păstrate și mâncate abia în ziua de Sabbath.

הַתְּלָקָת גַּר יוֹם טוֹב.

Aprinderea lumânărilor de sărbătoare. ²⁾

La aprinderea lumânărilor de sărbătoare, se zice următoarea binecuvântare:

ברוך אתה יהי אלהינו מלך
D-zeul nostru, regele
העולם, אשר קדשנו במצותיו
prin poruncile tale, și ne-ai
poruncit a aprinde lumânarea
de sărbătoare: וְצִוָּנוּ לְהַדְלִיק גַּר שְׁלִיחַ טוֹב:

Dacă se întâmplă ca sărbătoarea să cadă Sabbath, se zice:

ברוך אתה יהי אלהינו מלך
D-zeul nostru, regele
העולם, אשר קדשנו במצותיו
prin poruncile tale, și ne-ai
poruncit a aprinde lumânarea
de Sabbath și de sărbătoare: וְשְׁלִיחַ טוֹב:

סדר התפללות לרגלים.

Rânduiala rugăciunilor pentru cele trei sărbători.

בְּזֹאת וְשִׁשְׁתִּי יָקָר.

מִנְחָה.	שְׁחִרית.	מָעֵרִב.
Rugăciunea de Min'ha pentru Sabbath și sărbători, pag. 257, se face după rânduiala însemnată acolo, până la observarea pag. 258,	Rugăciunea de dimineață se face în cele trei sărbători, Intocmai ca Sabbath, după rânduiala însemnată, până la observarea pag. 204,	Rugăciunea de seară pentru Sabbath și sărbători pag. 172, se face după rânduiala însemnată acolo, până la observarea din pag. 179,
apoi <i>Rugăciunea-de-șapte</i> pentru cele trei sărbători, care urmează aci.		

¹⁾ Cine nu știe limba ebraică (resp. arameă), poate să reciteze formula în limba română. ²⁾ „Tosefoth“ la „Ber.“ 25, 2.—De urmașii lui Raș: Šemu'el = רש"ם, Ilthak = ר"ח, Iakob = י"ק, însă anume de la nepotul lor de soia Ilthak b: Așer ha-Levi, mort 4935.

Rugăciunea de *Min'ha* în *ajunul* sărbătorilor se face ca de obicei: numai că în *zilele de lucru* nu se zice *וְהַיָּמִין*, și *Sabbath* nu se zice *אֶתְּךָ*.

תפילת ערבית ושמירת המנחה לרבנים.

Rugăciunea-de-șapte pentru cele trei sărbători. ¹⁾

1. Dumnezeu, scutul părinților. אבות.

: אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֱלֹהֵי שְׁמַיִם תְּפַתֵּחַ וְיִי גִיד תְּהַלֵּלָהּ. („Ps.“ 51, 17).

ברוך אתה יי אלהינו ואלהי אבותינו, אלהי אברהם, אלהי יצחק ואלהי יעקב. הָיָה הַגָּדוֹל, הַגָּבוֹר וְהַנּוֹרָא, אֵל עֲלִיז, גּוֹמֵל חַסְדִּים טוֹבִים, וְקִנְיָה סֵפֶל, וְזָכַר חַסְדֵי אֲבוֹת, וּמֵבִיא גּוֹאֵל לְבְנֵי בְנֵיהֶם, לְמַעַן שְׂמוֹתָ בְּאַהֲבָה:

מֶלֶךְ, עוֹזֵר, וּמוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן, בְּרוּךְ אַתָּה יי מֶגֶן אֲבֹתָם:

2. Atotputernicia lui Dumnezeu. גבורות.

: אַתָּה גָּבוֹר לְעוֹלָם, אֱלֹהֵי מַחְיָה מָתִים אַתָּה, רַב לְחַיִּישׁ:

(Isra se zice:)

2) מְשִׁיב הָרוּחַ וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם:

מְבַלְבֵּל חַיִּים בְּחַסְדֵי מַחְיָה מָתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים, שׂוֹמֵךְ נּוֹפְלִים, וְרוֹפֵא חוֹלִים, וּמַסִּיר יָסוּרִים, וּמַקְבֵּץ אֲמוֹנִתֹו, לִישְׁנֵי עֶפֶר. מִי כְמוֹךָ, בָּעוֹלָם גְּבוּרָתְךָ, וּמִי דוֹמָה לָךְ, מֶלֶךְ, מַחִית וּמַחְיָה, וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה: וְנִאֲמָן אַתָּה לְמַחְיַת מָתִים. בְּרוּךְ אַתָּה יי מַחְיָה הַמָּתִים: 3)

3. Sfințirea lui Dumnezeu. קדושת השם.

אַתָּה קָדוֹשׁ, וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ, וְקֹדְשִׁים בְּכָל־יָוִם, וְהַלְלָהּ, סֶלָה. בְּרוּךְ אַתָּה יי הָאֵל הַקָּדוֹשׁ:

3. Sfințirea lui Dumnezeu. קדושת השם.

Când Oficialul recitează cu glas tare rugăciunea:

Obștean și Oficialul: 3) וְקֹדֶשׁ אֶת־שִׁמְךָ, עוֹלָם, בְּשֵׁם שְׁמַיִתִּישׁ אִתּוֹ בְּשֵׁמִי

מָרוֹם, כְּתוּב עַל־יַד נְבִיאָהּ, וְזָכַר יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאָמַר:

קְדוֹשׁ, קְדוֹשׁ, קְדוֹשׁ יי אֲבֹתָנוּ, מְלֵא כְלֵי־הָאָרֶץ בְּבִדּוֹד:

1) De la Synagoga Magna 3414. Traducerea, vezi pag. 71-75. 2) De la sinagoga de Iași până la ziua de întâia zi de post inclusiv, se zice „Mishna „Berachoth“ 33, a; M. „Taanith“ 1, de Eliezer b. Hyrkanoth 3853. 3) Traducerea și notele, vezi pag. 205—206.

4. Binecuvântare la sfințirea sărbătorii. קדשת היום.

אתה בחרתנו מכל העמים, אתה בחרתנו
 אהבת אותנו ורצית בנו. אתה בחרתנו
 ורוממתנו מכל יהושננות, וקדשתנו
 במצותיך. וקדשתנו
 מלפנינו לעבודתך, ושמך הגדול
 והקדוש עלינו קראת:

La ieșirea Sabbatului se intercalează aci: מרגעיתא

ותודיענו, ואלהינו, את משה
 צדקת, ותלמדינו לעשות דין וצדקה.
 ותתן לנו, ואלהינו, משהים ישרים,
 ותורת * אמת, דקנים ומצות טובים.
 ותנחילנו זמני ששון, ומעדי קדש.

„Keduša“ (Sfințirea lui Dumnezeu).

La rugăciunea de
Mînha:

Oficiul:
 קדוש יאמרו:

Obștea și Oficiantul:

קדוש קבדו
 מקומו:

Oficiantul:

ידבדבי קדוש
 קתוב לאמר:

La rugăciunea de dimineață:

Oficiantul:
 אז בקול רבש גדול, אדיר וחקן, משהים
 קול, מתנשאים לעמת שרפים, לעמתם קדוש יאמרו:
 Obștea și Oficiantul:
 קדוש קבדו, ואלהינו, מקומו:

Oficiantul:
 מקומו, מלפנינו, תופיע ותמלוך עלינו, כי
 משהים אנהנו לך. מתי תמלוך בציון, בקרוב בנחנו
 לעולם ועד תשבון: תתגדל ותתקדש בתוך ירושלים
 עירך, לדור ודור ולנצח נצחים: ונעינו תראינה
 מלכותך, בקרב האמור בשירי אנה, עלינו דוד
 משהים צדקה:

ימלך, ואלהינו, ואלהינו, ציון, לדור ודור, הללויה:
 Obștea și Oficiantul:
 Oficiantul:
 לדור ודור נגיד גדלה ונצח נצחים קדשך, נקדש ושבך
 אלהינו, מנינו לא ימוש לעולם ועד, כי אל מלך, גדול וקדוש אמת.
 קדוש אתה, ואל הקדוש:

¹⁾ Tr. „Berachoth“ 32, 2, de Rav (mort 4003) și Samuei (născ. pe la 3940, mort 4010).

sărbători sfinte, cu prăznuri de prinoase, și ne-ai dat ca moștenire sfințirea Sabbatului, marea sărbătoare și serbarea praznicului. Tu Doamne, Dumnezeul nostru, ai făcut deosebire între sfânt și mirean, între lumină și întuneric, între Israel și popoare, între ziua a șaptea și cele șase zile de lucru. Și precum ai făcut deosebire între sfințenia Sabbatului și sfințenia sărbătorii, precum ai sfințit ziua a șaptea peste cele șase zile de lucru: tot așa ai deosebit și sfințit pe poporul tău Israel prin sfințenia ta.

וְהָיָה נִדְבָרִי וּתְרוּשָׁתִי קִדְּשָׁתִי שִׁבְתִּי
וּכְבוֹד מוֹעֲדִי וְחֲגִגַּת הַהֶגְלָל וּשְׁבָעָתִי
יִי אֱלֹהֵינוּ בֵּין קֹדֶשׁ לְחֹל וּבֵין אִזּוֹר
לְחֻשָּׁד בֵּין יִשְׂרָאֵל לְעַמִּים בֵּין יוֹם
הַשְּׁבִיעִי לְשֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה בֵּין
קִדְּשַׁת שִׁבְתִּי לְקִדְּשַׁת יוֹם טוֹב הַכְּבֻלָּה
וְאֵת יוֹם הַשְּׁבִיעִי מִשְׁשֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה
קִבְּשָׁתָּ הַכְּבֻלָּה וְקִבְּשָׁתָּ אֶת-עַמְּךָ
יִשְׂרָאֵל בְּקִדְּשֶׁךָ :

וְתַתֵּן לָנוּ ¹⁾ Și așa ne-ai dat nouă, Doamne Dumnezeul nostru, cu dragoste (Sabbate * spre odihnă, și) sărbători de bucurie, praznice și vremuri de veselie, ca ziua (aceasta de Sabbath și ziua)

וּתַתֵּן לָנוּ יִי אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה
(שְׁבָעוֹת לְמִטְוָה, ו) מוֹעֲדִים
לְשִׂמְחָה חֲגִים וְזִמְנִים לְשִׂשׁוֹן
אֵת יוֹם (הַשְּׁבִיעִי וְאֵת יוֹם)

(Pesah:) acestei sărbători de azime, vremea slobozeniei noastre —

(לֶפֶסָה) חֵג הַמַּעֲוֹת הָזֶה זְמַן חֲרוּתֵנוּ.

(Šavuoth:) sărbătoarei Săptămânii, vremea dărei învățături noastre —

(לִשְׁבֻעֹת) חֵג הַשְּׁבָעוֹת הַזֶּה זְמַן תּוֹרַתֵנוּ.
מִסֵּן וּתְרוּתֵנוּ.

(Sucoth:) acestel sărbători de Cuști, vremea veseliei noastre —

(לִשְׁכֻנֹת) חֵג הַסְּכֻּוֹת הָזֶה זְמַן שְׂמִיחָתֵנוּ.

(Šmini Afereth:) acestel sărbători de Încheiere, vremea bucuriei noastre —

(לְשִׁמְעָה וְשִׁמְרָה) הַשְּׁמִינִי חֵג הַתְּעַצָּה הַזֶּה זְמַן שְׂמִיחָתֵנוּ.

(cu dragoste) — o chemare sfântă, spre pomenirea ieșirii din Egipt.

(בְּאַהֲבָה) מִקְרָא קֹדֶשׁ זָכָר
לְיֵצִיאַת מִצְרָיִם :

Pomenirea solemnă. ***) הַזֶּה

אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵינוּ אֲבוֹתֵינוּ יִשְׂרָאֵל וְנִבְרָא וְנִגְוֶה וְנִרְאָה וְנִרְצָה וְנִשְׁמַע וְנִפְקָד
וְנִזְכָּר וְנִזְכָּנָה וְנִפְקָח וְנִפְקָחָנוּ וְנִזְכָּר וְנִזְכָּנָה וְנִפְקָח וְנִפְקָחָנוּ וְנִזְכָּר וְנִזְכָּנָה וְנִפְקָח וְנִפְקָחָנוּ

¹⁾ Massecheth „Soferim“ 19 § 3. 4.

²⁾ Pasajele între paranteze se zic numai Sămbătă. **) „Sabbat“ 24. Traducerea, vezi pag. 83.

וְזָרְזוּ יִשְׂרָאֵלִים, עִיר קְדֻשָּׁה, וְזָרְזוּ כָּל־עַמֶּךָ, בֵּית יִשְׂרָאֵל, לְשִׁנְיָה, לְפָלֶשֶׁת,
לְטוֹבָה, לְחֵן, וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים, לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם, בְּיוֹם

La sârb. de încheiere:

La sârb. Cuștilor

La sârb. Săptămânii:

La Paști:

חַג הַמַּצּוֹת | חַג הַשְּׂבָעוֹת | חַג הַסִּיבּוֹת | הַשְּׂמִינִי חַג הָעֲצָרֹת

הַזֶּה, זָכְרָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בּוֹ, לְטוֹבָה, וּפְקֻדָּנוּ בּוֹ, לְכָרְכָה, וְהוֹשִׁיעֵנו בּוֹ,
לְחַיִּים. וּבְדָבָר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים, חוּם וְחֶנֶּן, וְרַחֲמֵי עֲלֵינוּ, וְהוֹשִׁיעֵנו, כִּי
אֱלֹהֵי עֲלֵינוּ, כִּי אֵל מְלֶכֶךְ, חֶנֶן וְרַחֲמִים אָמֵן:

וְהוֹשִׁיעֵנו יי אֱלֹהֵינוּ, אֲרֹת-
בְּרַבַּת מוֹעֲדֶיךָ, לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם,
לְשִׂמְחָה וּלְשִׁשׁוֹן, בְּאִשֶּׁר רָצִיתָ
וְאָמַרְתָּ לְבָרְכֵנוּ: (לְשִׁשׁוֹן: אֱלֹהֵינוּ
וְהַלְלֵנוּ אֲבוֹהֵינוּ, רָצִיתָ בְּמִנְחָתֵנוּ.)
קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְהָיוּ חֻלְקֵנוּ
בְּרִיתֶיךָ, שְׂבָעֵנוּ מִטוֹבָה,
וְשִׂמְחָנוּ בִּישׁוּעָתְךָ. וְטָהַר לְבָנוּ
לְעִבְדֶּךָ בְּאַמֶּת, וְהִתְחַלְלֵנוּ יי
אֱלֹהֵינוּ, (בְּאַמֶּת וּבְרִצּוֹן) בְּשִׂמְחָה
וּבְשִׁשׁוֹן, (שְׂבָת וּ) מוֹעֲדֵי קְדֻשָּׁה,
וְיִשְׁמְחוּ בְךָ יִשְׂרָאֵל, מְקַדְּשֵׁי
שְׁמֶךָ, בְּיוֹד אֶתְּךָ יי מְקַדְּשֵׁי
(שְׂבָת וּ) יִשְׂרָאֵל וְהַזְמִינִים:

וְהוֹשִׁיעֵנו¹⁾ Incuviinjează-ne,
Doamne Dumne-
zeul nostru, cu binecuvântarea
sărbătorilor tale, spre viață și
pace, spre bucurie și veselie,
precum ai binevoit și ai făgă-
duit a ne binecuvânta.²⁾ (Dum-
nezeul* nostru și D-zeul părin-
ților noștri, fie-ți plăcută odihna
noastră), sfințește-ne prin po-
runcile tale, și dă-ne să avem
parte de Invățătura ta, satură-ne
cu bunătatea ta și înveseleș-
te-ne prin mântuirea ta; și cu-
răță inima noastră, ca să-ți
slujască ție cu credință. Și
împărtășește-ne, Doamne Dum-
nezeul nostru, (în dragoste și
bunăvoință), în bucurie și ve-
selie de (Sabbatul, și) sărbăto-
rile tale cele sfinte, ca să se
bucure cu tine Israel, care sfin-
țește numele tău. Lăudat fii
Doamne, sfințitorul (Sabbatului,
al) lui Israel și al sărbătorilor.

¹⁾ Menț. „Soferim“ 19, 7. ²⁾ Prin binecuvântarea Cohanim-ilor („Nu-
meri“ 6, 24). *) Pasajele între paranteze se zice numai în ziua de Sabbat.

Rugăciune pentru bunăvoință față de serviciul divin al lui Israel.

5. Reîntemeierea Sionului. עֲבֹדָה.

יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּשִׁמְךָ יִשְׂרָאֵל וּבְהַפְלָתְךָ. וְהָשִׁיב אֶת־הָעֹבֹדָה
לְדָבִיר בֵּיתְךָ וְאֵשִׁי יִשְׂרָאֵל וְהַפְלָתְךָ. בְּאַהֲבָה תִּקְבַּל בְּרָצוֹן וְהָיָה לְרָצוֹן
מִמִּיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ:

Incheierea rugăciunii a 5-a.

וְהִתְעוֹנָה עֲנֵנִי בְּשׁוֹבְךָ לְרָצוֹן בְּרַחֲמִים. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְּחַיֶּה
שְׁכִינְתוֹ לְרָצוֹן:

6. Rugăciune de mulțumire. הַדָּאָה.

סוּדִים זָבָח:

Când oficiantul repetă
zice obștea încet, plecându-se: 5)
סוּדִים אֲנֵחֵי לָךְ שְׂאֵפָה הָיָה
יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאַלֹּהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֵלֵינוּ
כִּלְעֵשׂוֹר יִצְחָק יִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל
בְּבִכּוֹת וְהִנֵּחָם לִשְׁשׁוֹר הַיָּהוּ
וּמִקְדָּשֵׁי עַל שְׁחֵמֵינוּ וְקִנְיָנוּ
בֵּן מִסְכֵּי וְיִתְחַנְּנוּ וְתִתְחַנֵּן
וְלֹאֵנוּ לְחַיִּית הַחַיִּים לִשְׁמִיר
הַמִּיד וְלִשְׁמִיר וְלִשְׁמִיר
כִּלְעֵשׂוֹר יִצְחָק יִשְׂרָאֵל
לָךְ. בְּרוּךְ אַתָּה הַמְּחַיֶּה:

מוּדִים אֲנֵחֵי לָךְ שְׂאֵפָה הָיָה יְיָ אֱלֹהֵינוּ
וְאַלֹּהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד. צוּר הַמִּינֵי
מִנֵּן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר. מִנֵּחַ לָךְ
וְנִסְפָּר מִהַלְלֵיךָ. עַל־מִנֵּי הַמִּסְכִּים בֵּיתְךָ
וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ בְּכַפְּדוֹת לָךְ. וְעַל־נִסְפָּר
שְׁכֵב־לֵיוֹם עִמָּנוּ. וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ
שְׁכֵב־לַעֲמַל. מִנֵּחַ וְנִסְפָּר וְנִסְפָּר: הַמִּיד
בֵּן לֹא־כָלוּ בְּחַמִּיךָ. וְהַמִּיד בֵּן לֹא־תִמְנוּ
מִסְכֵּיךָ. מַעֲלֵם קִנְיָנוּ לָךְ:

Urmarea rugăciunii de mulțumire:

וְעַל־כֵּן וְהַמִּיד וְהַמִּיד שְׁמִיךָ מִלְּבָנוּ מִמִּיד. לְעוֹלָם וָעֶד:
וְכָל חַיִּים יוֹדֶיךָ סֵלָה. וְיִתְחַנְּנוּ אֶת־שִׁמְךָ בְּאַהֲבָה. הָאֵל יִשְׁעֵנוּ
וְעֲנֵנוּ סֵלָה. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמִּיד שְׁמִיךָ וְלָךְ נָאֵה לְחַיִּים:

Blăcușăntarea preoților. 6) בְּרַחֲמִים זָבָח:

Oficiantul:

אֱלֹהֵינוּ וְאַלֹּהֵי אֲבוֹתֵינוּ בְּרַחֲמֵינוּ בְּרַחֲמֵינוּ מִסְכֵּי וְיִתְחַנְּנוּ
שְׁמִיךָ מִלְּבָנוּ מִמִּיד. לְעוֹלָם וָעֶד:

Obștea:

Oficiantul: (plecându-se)

יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ

5) Traducerea, vezi pag. 82-89. 6) Talm. „Sota“ 40, a.
7) Talm. „Sota“ 39, a. 8) „Numeri“ 6, 24-26.

7. Rugăciune pentru pace și odihnă sufletească. קרינת שלום.

La שמירה și מנחה:

שלום רב על-
ישראל עמך תשים
לעולם, כי אתה
הוא מלך אדון
לכל-השמים.
ויטוב בעיניך לברך את-עמך ישראל בכל-עת, ובכל-שעה, בשלומך.

La שמירה:

שים שלום, טובה וברכה, חן וחסד ורחמים
עלינו, ועל כל-ישראל, עמך, ברכנו, אבינו, בלנו
באחד, באור פניך, כי באור פניך נחיה
לנו, ואלהינו, תורת מים, ואתה כבוד
יבדקך, וברכך, ורחמים, וחסים ושלום.
ויטוב בעיניך לברך את-עמך ישראל בכל-עת, ובכל-שעה, בשלומך.

Incheiere:

ברוך אתה, ה' המברך את-עמו ישראל בשלום:

Rugăciune pentru unilintă și resemnare.¹⁾

אלהי נצור לשוני מרע, ושמתי מדבר מרמה, ולמקללי נפשי תדום.
ונפשי פעפר לכל תהיה: פסח לפי בתורתך, ובמצותיך תרדף נפשי.
וכל החושבים, עלי רעה, תהרה הפך עצתם, ונקלל מחשבתם, גשה
למען שמך, גשה למען ומנח, גשה למען קדשך, גשה למען תורתך.
למען תחליצני וידך, הושיעה ומינה, ונגני.²⁾ יהי-לצון, ואמרי-פי,
ותנין לבי לפנך, ה' צורי ונגדלי: גשה שלום במרומי, הוא יעשה
שלום עלינו, ועל כל-ישראל, ואמרו אמן.³⁾ יהי רצון מלפניך, ה' אלהינו
ואלהי אבותינו, שיתנה בית המקדש, במהרה, בלמנו, ובהן חלקנו
בתורתך, ושלם בעדך ביראה, בימי עולם, ובשנים קדמניות.⁴⁾ וערכה לוי
מןחת יהודה וירושלם, בימי עולם, ובשנים קדמניות:

Urmare:

Pentru Kriyat: Oficiantul repetă cu glas tare *Rugăciunea-de-șapte*, cu *Keduša* (קדושה), recitează întregul *Kaddiș*, apoi se încheie cu *עלינו* și *Kaddiș de orfani*.

Pentru שמירה: 1. Psalmi de laudă: סלל. 2. Întregul *Kaddiș*; 3. *איךבאך* pag. 211; 4. Se scot două תורה קריי תורה recitându-se capitolele prescise pentru sărbătoare ca *ויבטו של-שלום* etc. pag. 212—218; 5. *Gitania* din Thora 218—224, după citanie se zice *אשרי* pag. 235; 6. Dacă e Sabbath se zice și *קיום פרחן*, event. *הקדמת לשמחה*, pag. 361; 7. *Rugăciunea da Musaf pentru cele trei sărbători*.

¹⁾ „Berachoth” 17, autorul e Mar, fiul lui R. Abina I. pe la 4150.²⁾ „Ps.” 108, 7. ³⁾ „Ps.” 19, 15. ⁴⁾ „Abot.” P. 5. ⁵⁾ „Maleachi” 3, 4.

Pentru מַעֲרִיב: Dacă este *totdeauna* și *Sabbath*, urmează acl וַיְהִי pag. 182 și (nu însă în prima seară de Pesah) וַיְהִי Impreună cu מִימָּה pag. 184-185; altfel numai întregul Kaddiș, apoi (cu excepțiunea celor dintâi două seri de Pesah) Kadduș, rugăciunea finală עֲלֵינוּ și Kaddiș de orfanî.

קדוש ליל שלש רגלים.

Kidduș pentru serile celor trei sărbători. ¹⁾

În ajunul sărbătorilor de מַעֲרִיב, שְׁעָרֵינוּ, וְכַבֹּד, וְשִׁמְכֵינוּ se zice seara înaintea mesei următorului Kidduș. Dacă sărbătoarea cade Sâmbătă, atunci se recitenză, Vineri seară, și următoarele versete:

וַיְהִי-עָרֵב וַיְהִי-לֶקֶחַ יוֹם הַשַּׁשִּׁי. וַיְכַלּוּ הַשָּׂמֶיִם וְהָאָרֶץ וְכָל-אֲבָבָם:
וַיָּבֶל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלָאכָתוֹ, אֲשֶׁר עָשָׂה, וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
מְלָכְמְלָאכָתוֹ, אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת-יוֹם הַשְּׁבִיעִי, וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ,
כִּי בּוֹ שָׁבַת מְלָכְמְלָאכָתוֹ, אֲשֶׁר-בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת: ⁽²⁾

La Templu, sau la masă, dacă e una din zilele săptămânii, se începe aci:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ, מֶלֶךְ לָאֲדָמָה בְּרוּךְ
Dumnezeul nostru, regele universului, care ai creat
rodul viței. ⁽³⁾ הַעוֹלָם, בּוֹרָא פְּרִי הַגֶּפֶן:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ, מֶלֶךְ לָאֲדָמָה בְּרוּךְ
Dumnezeul nostru, regele universului, care ne-ai
ales dintre toate popoarele și ne-ai înălțat peste toate limbile,
și ne-ai sfințit prin poruncile tale. Și așa ne-ai dat Doamne,
D-zeul nostru, cu dragoste, ⁽⁴⁾ בְּאַהֲבָה (שְׂמֵחָה לְמַנְחָה, 1)
מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה, חַגִּים וְזִמְנִים לְשִׂשׁוֹן, אֶת-יוֹם הַזֶּה (הַיְשָׁבֶת הַזֶּה וְאֶת-יוֹם)
(לְפָסָה) חַג הַמַּצּוֹת הַזֶּה, וְזֶמַן סְרוּתָנוּ.

(Pesah): acestel sărbători de azime, vremea slobozeniei noastre—

¹⁾ Ceremonia prin care se inaugurează cele trei sărbători (Kidduș), de la Synagoga Magna 3414. ²⁾ „Geneza“ 2, 1-3. *Traducerea*, vezi pag. 187.

³⁾ „Pesahim“ 105. ⁴⁾ Pasajele între paranteze se zic numai în ziua de Sabbath.

(*Šavuoth* :) sărbătoarei Săptămânii, vremea dărei învățături noastre—

(*Succoth* :) acestel sărbători de Cuști, vremea bucuriei noastre—

(*Šmini Asereth* :) acestel sărbători de Incheiere, vremea bucuriei noastre—

(cu dragoste)—o chemare sfântă, spre pomenirea ieșirii din Egipt. Căci pe noi ne-ai ales, și pe noi ne-ai sfințit dintre toate popoarele; (și Sabbatul) și sărbătorile tale cele sfinte (cu dragoste și bunăvoință), cu bucurie și veselie ni le-ai dat drept moștenire. Lăudat fii Doamne, sfințitorul (Sabbatului, al) lui Israel și al sărbătorilor.

Dacă sărbătoarea cade la ieșirea Sabbatului, se adaugă înainte de următoarele două binecuvântări: 1)

ברוך Lăudat fii Doamne, Dumnezeu nostru, regele universului, care ai creat lumina (locului. 2)

ברוך Lăudat fii Doamne, Dumnezeu nostru, regele universului, care deosebești între sfânt și mirean, între lumină și întuneric, între Israel și popoare, între ziua a șaptea și cele șase zile de lucru. Și precum ai făcut deosebire între sfințenia Sabbatului și sfințenia sărbătoarei, precum ai sfințit ziua a șaptea peste cele șase zile de lucru: tot așa ai deosebit și ai sfințit pe poporul tău Israel prin sfințenia ta. Lăudat fii Doamne, care deosebești între sfânt și sfânt. 3)

Seara întâia a sărbătoarei Cuștilor (חמית) se zice înainte de următoarea binecuvântare. A doua seară însă se rostește această *berachă* după *shehehenny*.

1) „Berachoth“ 51, 6; „O. Ch.“ 183, 271, 296; „Hulin“ 92 a; Mid. „Šemoth Rabba“ 20, 44; „Bamidbar R.“ cap. 18. 2) „Pesah“ 54, 103.

3) „Berach.“ 33.

(לשבוות) חג השבועות החדש, זמן סתן תורתנו.

(לסוכות) חג הסוכות החדש, זמן שמחתנו.

(לשמיני עצרת) חג העצרת החדש, זמן שמחתנו.

(באהבה) מקרא-קדש, זכר לציאת מצרים: ברכנו בחרת, ואורחנו קדשת מכל העמים, (ושבת) ומערי קדשך (באהבה וברצון) בשמחה ובששון הגדלתנו. ברוך אתה יי, מקדש (השבת, ו) ישראל והזמנים: שהיננו

ברוך אתה יי, אללנו, מלך העולם, ברא מאורי האש:

ברוך אתה יי, אללנו, מלך העולם, המבדיל בין קדש לחול, בין אור לחשך, בין ישראל לעמים, בין יום ראשון לשבת, ומי המעשה, בין קדושת שבת לקדושת יום טוב הקדוש, ואת יום השביעי מעשית ומי המעשה קדושת. הבדלת קדושת את-עמך ישראל בקדושתך. ברוך אתה יי, המבדיל בין קדש לקדש:

ברוך לְאֹדָתְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
 Dumnezeul nostru,
 regele universului, care ne-ai
 sfințit prin poruncile tale, și
 ne-ai poruncit a ședea în cuști.¹⁾
 וְנִשְׁבַּח בְּסִבָּה:

La fiecare sărbătoare, afară de cele din urmă două nopți de Pesah, se zice după קידוש
 și שְׁחֵחֵנוּ; de asemenea o zic și femeile la aprinderea lumânărilor.

ברוך לְאֹדָתְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
 Dumnezeul nostru, regele
 universului, care ne-ai
 păstrat vieată și ne-ai susținut
 și ne-ai făcut să ajungem vre-
 mea această.²⁾
 שְׁחֵחֵנוּ וְנִשְׁבַּח בְּסִבָּה:

Binecuvântarea (zisă „Hamoși“) asupra celor două pâini:

ברוך לְאֹדָתְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם.
 Dumnezeul nostru, regele
 universului, care scoți pâinea din
 pământ.³⁾
 כִּפְתִּיחַ לֶחֶם מִן הָאָרֶץ:

הַזְכָּרָת נַפְשֵׁי מוֹתָיו. *) Rugăciuni la pomenirea morților.

i. Versete din sînta Scriptură.

Predicatorul sau Oficiantul.

Doamne! ce este omul, că iei seamă de el?	יְיָ מֶה־אָדָם וּמִתְעַדֵּי:
Fiul muritorului, că-l prețuiești pe dănsul? ⁴⁾	בְּנֵי־אָנוּשׁ וּמִתְעַדֵּי:
Cel plăsmuit din țărână se ască- mână suflării,	אָדָם לְהַבֵּל דָּמָיו:
Zilele lui sunt ca umbră ce trece. ⁵⁾	יָמָיו כְּצֶל עָבָר:
Dimineța răsare și înflorește,	בִּבְקֶרֶךְ יִצְיֵן וְחָלָה:
Seara e secerat și se usucă. ⁶⁾	לְעֶרֶב יִמָּלֵל וְיָבֵשׁ:
Unde trăiește omul, care să nu vadă moartea,	מִי יִבְרַח וְיִתְּיָה וְלֹא יִרְאֶה־מוֹתָ:
Și care de groapă să poată scăpa? ⁷⁾	יִמְלֵט נַפְשׁוֹ מִן־שְׂאוֹל, סֵלָה:
Pe muritor îl aduci până la nimicire, Și-i zici: „În țărână întoarceți-vă, fiii lui Adam.“ ⁸⁾	קִשְׁבֵּם אֲנוּשׁ מֵעַד־דָּבָא: וְהִאָמְרִי שׁוּבוּ בְנֵי־אָדָם:

1) Tr. „Pesahim“ 7, 2. 2) „Berachoth“ 37. b. 3) M. „Berach.“ 6, a.
 *) Despre originea slujbei privitoare la pomenirea morților vezi Mldreș
 „Tanchuma“, parș. Haazinu, care pomeneste această slujbă într-o Pesikta,
 compusă după Zuzn („Gottesdienstl. Vorträge“ pag. 195-196) în Palestina,
 în veacul al 7-lea; cf. „Horioth“ 6, a; „O. Ch.“ 621. „M. A. T. Z. Atereth Z.“
 5) „Ps.“ 144, 3; 6) „Ps.“ 144, 4. 7) „Ps.“ 90, 6. 8) „Ps.“ 89, 49. 9) „Ps.“ 90, 3.

Invață-ne, Doamne, a socoti zilele
noastre,
Ca să putem dobândi o înlăma
înțeleaptă ! 1)

De ar înțelege și ar pricepe aceasta,
El s'ar gândi la sfârșitul lor ! 2)

Că la moartea sa nu la nimic omul,
Avuța lui nu se pogoară după
dânsul. 3)

Păzște cuvșoșia și caută dreptatea,
Că numal așa e veșnic sfârșitul
omului.

Dumnezeu mă va scăpa din pu-
terea mormântului,

Căci el mă va primi, Sela ! 4)

Domnul izbăvește sufletul robilor
săi,

Și cel ce se adăpostesc la dânsul
nu vor fi osândiți. 5)

לְמִנּוֹת יָמֵינוּ בֶּן הָדָע,

וְנָבֵא לִבָּב חֲכָמָה:

לֹא חֲכָמוֹ יִשְׁכִּילוּ זֹאת,

וְיָבִינוּ לְאַחֲרֵיהֶם:

כִּי לֹא בְמוֹתוֹ יִשָּׁח הָפֶל,

לֹא-יִרְדּוּ אַחֲרָיו בְּבוֹדוֹ:

שְׁמֵרָתָם וְרֵאָה יִשְׂרָאֵל,

בִּי-אַחֲרֵית לְאִישׁ שָׁלוֹם:

אֶדְ-אֱלֹהִים יִפְדֶּה-נַפְשִׁי מִיַּד יָצָאוֹ,

כִּי יִקְחֵנִי סֶלָה:

פֶּדָה יְיָ נַפְשִׁי מֵעֲבָדָיו,

וְלֹא יֵאָשְׁמוּ בְּלִי-חַסִּים בּוֹ:

2. Rugăciune pentru mântuirea sufletească a răposaiilor.

Pomenim înaintea ta, Dumnezeule al îndurării, pe răposații noștri, cari
*se odihnesc în pacea mormântului !

Cu cât pășim înainte în spinoasa cale a vieții și pătrundem mai bine
adevărata noastră fericire, cu atât recunoaștem, cu atât prețuim mai mult
nemărginita dragoste a părinților noștri, cari au veghiat la leagănul nos-
tru, cari ne-au crescut și ne-au instruit, și a cărora prevăzătoare îngrijire
n'a slăbit niciodată. Ei au fost pentru noi o comoară de bunătăți, ei au
trăit și s'au jertfit pentru noi, ei au îndurat verce necaz cu o răbdare
îngerească, ei n'au cruțat nici o osteneală pentru a ne face fericiți, ei ne-au
luminat cu luminile lor, cu înțeleptele lor sfaturi, ei ne-au călăuzit, Doamne,
în căile tale, și ne-au lăsat drept moștenire binecuvântarea lor, care s'a
adeverit la noi până în ziua de azi.

Toate binecuvântările tale le-am primit din mână lor; lumina sufle-
tească, ce luminează în noi, ei au aprins-o; focul divin ce arde în noi,
ei au ațâțat-o cu suflarea vieții lor; ceiace facem, e opera lor; ceiace
suntem și devenim, am devenit prin ei !

Noi cinstim și binecuvântăm deci în această oră solemnă pomenirea
lor. Fă, o Doamne, ca ea să fie privită ca o jertfă plăcută ție: o *jertfă*
de mulțumire, de recunoștință și venerațiune fiască ; o *jertfă* de ispă-
șenie tuturor acelor, cari din ușurința jidnici sau din nesocotință au greșit
față cu părinții lor ; o *jertfă* de bucurie acelor, pe cari i-ai împărțit
și hărăzit cu fericire d'a menține în viață pe părinții lor, acești soli ai
nestărușitului tău har. Fă ca aceasta să ne îmbărbăteze și să ne încurajeze
d'a face tot ce e plăcut în ochii tăi, Doamne ! Fă ca binecuvântarea, cu
care s'au despărțit de la noi, să se adevărească spre fericirea noastră, ca
să păstrăm cuvântul și pilda lor în amintirea noastră fiască, ca să

1) „Ps.“ 90, 12. 2) „Deuter.“ 32, 29. 3) „Ps.“ 49, 18.

4) „Ps.“ 37, 37. 5) „Ps.“ 49, 16. 6) „Ps.“ 34, 23.

realizăm dorința lor, ca să îndeplinim într'un mod demn sarcinile ce ni sunt impuse, ca să sfințim credința lor, ca să aducem cinste numelui lor, ca să pășim pe urmele lor, ca să fim vrednici de dănsii, pentru ca ei să-și îndrepteze asupra-ne privirile lor de la picioarele altarului veșniciei cu blândețe și bunăvoință, și să obție în favoarea noastră prin rugăciunile lor, toate binecuvântările vieții, precum și noi ne rugăm aci pentru veșnica lor fericire sufletească! Ei s'afli în înălțimile luminii, noi în adâncimile întinericului; ei se sălășluiesc în regiunile adevărului, noi în valea amăgirilor; ei au intrat în pacea cea veșnică, noi ne aflăm pe câmpul de luptă. Fă, o Doamne, ca să terminăm până la capăt crâncena noastră luptă în vâlmășagul goanei pentru traiu, să primim fără spaimă l'al vieții. asfințit, și în ceasul, când ne vei chema de la locul unde ne-ai așezat, sufletul nostru credincios în linște și cu pace să se înalțe la eterna lumină, în împărăția cerească, și să fim pomeniți aci de urmașii noștri cu aceeași bunăvoință și-dragoste, cu care noi pomenim pe părinții noștri. Fie binecuvântată memoria celor dreți! Amin.

3. Oficiantul vestește cu voce tare :

(יִזְכֹּר)

(Obște se roagă încet și cu evlavie)

Pomenire pentru sufletul tatălui :

יִזְכֹּר. Adu-ți aminte, Doamne, de sufletul tatălui meu (*, fiul **), ce s'a dus în odihna sa, în meritul pomanei ce o fac spre veșnica-i pomenire. De aceea, rogu-te, ca sufletul său să fie păstrat în împărăția cerească, ¹⁾ împreună cu sufletele lui Abraham, Iișhak și Iakob, și împreună cu ceilalți cuvioși, cari se bucură de veșnica fericire. ²⁾ Amin.

יִזְכֹּר, יְיָ אֱלֹהִים, נַשְׁמַת אָבִי מוֹרִי (* בֶּר *) שְׁהֵלָךְ לְעוֹלָמָהּ בְּעֵבוֹר שְׁאֵנִי נוֹדֵר צְדָקָה בְּעֵדוֹ. בְּשֹׁכֵר זָה, תְּהִי נִפְשׁוֹ צְרוּרָה בְּצִדּוֹר הַחַיִּים, עִם נַשְׁמוֹת אֲבֹתֵהֶם, יִצְחָק וְיַעֲקֹב, וְעִם שְׂאֵר צַדִּיקִים, שֶׁבָּנִן עֲדָן וְנֹאמֵר אָמֵן.

Pomenire pentru sufletul mamei :

יִזְכֹּר. Adu-ți aminte, Doamne, de sufletul mamei mele (*, fiica **), care s'a dus în odihna ei, în meritul pomanei ce o fac spre veșnica-i pomenire. De aceea, rogu-te, ca sufletul ei să fie păstrat în împărăția cerească, împreună cu sufletele mamelor noastre Sara, Rivka, Rahel și Lela, și

יִזְכֹּר, יְיָ אֱלֹהִים, נַשְׁמַת אִמִּי מוֹרֵתִי (** בֶּת *) שְׁהֵלָכָה לְעוֹלָמָהּ בְּעֵבוֹר שְׁאֵנִי נוֹדֵר צְדָקָה בְּעֵדוֹ. בְּשֹׁכֵר זָה, תְּהִי נִפְשָׁהּ צְרוּרָה בְּצִדּוֹר הַחַיִּים, עִם נַשְׁמוֹת שְׂרָה, רִבְקָה, רָחֵל וְלֵעָה, וְעִם

*) Aci se indică numele răposatului sau răposatei, apoi la **) numele mamei sale. ¹⁾ Literal: în „legătura vieții“.

²⁾ Literal: „celorlalți cuvioși din Eden (traiu)“.

împreună cu celelalte cuvioase, cari se bucură de veșnica fericire. Amin.

שָׂאָר צִדְקָנֵינוּ, שְׂבִגְנָן עֲדָן,
וְנֹאמַר אָמֵן:

Pomenire pentru bunice, bunică și alte rude :

יְזַכֵּר. Adu-ți aminte, Doamne, de sufletele : bunicului, bunicei, unchiilor, mătușelor, fraților și surorilor, fie din partea părintelui meu, fie din partea mamei mele, cari s'au dus în odihna lor, în meritul pomanei ce o fac spre veșnica lor pomenire. De aceea, rogu-te, ca sufletele lor să fie păstrate în împărăția cerească, împreună cu sufletele lui Abraham, Ilihak și Iakob, Sara, Rivka, Rahel și Leia, și împreună cu ceilalți cuvioși și cuvioase, cari se bucură de veșnica fericire. Amin.

יְזַכֵּר, אֱלֹהִים, נְשָׁמוֹת אָבִי
וְאִמִּי זְקֵנִי וְזִקְנֹתַי הַיּוֹדִי
וְרוֹדוֹתַי אֲחִי וְאֲחֻוֹתַי בֵּין מֵצֵד
אָבִי בֵּין מֵצֵד אִמִּי שְׂדֵי לְכוּ
לְעוֹלָמָם, בְּעֵבֹר שְׂאֵנִי נֹדֵד
צָדָקָה בְּעֵדָם. וּבְשֶׁכֶר זָר,
תְּהַנִּיחַ נַפְשֹׁתֵיהֶם צְרוּרוֹת
בְּצִוּוֹר הַחַיִּים, עִם נְשָׁמוֹת
אֲבֹהֵם, וְצַחַק וְיַעֲקֹב, שָׂרָה,
רַבְּקָה, רַחֵל וְלֵאָה, וְאִם שָׂאָר
צִדִּיקִים וְצִדְקָנֵינוּ, שְׂבִגְנָן עֲדָן,
וְנֹאמַר אָמֵן:

Doamne atotmilostive, carele tronezi în înălțimi ! Fă să-și găsiască o adevărată odihnă, sub aripile slavei tale, — în șireagurile celor sfinți și cuvioși, cari strălucesc ca azurii bolți cerești, — sufletul răposatului (*), răposatei (**), în meritul pomanei ce s'a făcut spre veșnica-i pomenire. Atotmilostivul adăpos'iască-l sub aripile sale, și păstreze sufletul său în împărăția cerească. Domnul fie partea lui, și odihniască-se în liniște și în pacea cea veșnică. Amin.

אֵל כָּלָא רַחֲמִים, שׁוֹבֵן בְּפִרְסִים.
הַמְצִיא מְנוּחָה וְכוֹנֵן, עַל פְּנֵי
הַשְׂבִּיחַ, בְּמַעֲלוֹת קְדוּשִׁים וְיִדְוִרִים,
בְּיוֹר תְּרַקֵּשׁ מְנוּחִים, אֶת-נְשָׁמוֹת
(פ"ב) שֶׁהִלָּךְ לְעוֹלָמוֹ, בְּעֵבֹר שְׂכָרָב
צָדָקָה בְּעֵד הַקְּבֵרָה לְשִׁמּוֹת, בְּגִן עֲדָן
תְּהִיָּה מְנוּחָתוֹ, לְבֵן בַּעַל הַרְחָמִים
יִסְתַּדְּדוּ בְּסֶטֶר בְּנֵי לְעוֹלָמִים, וְיִצְדֹּד
בְּצִוּוֹר חַיִּים אֶת-נְשָׁמוֹת, וְיִהְיֶה
הַתְּלָתוֹ, וְיִנָּח עַל מִשְׁכָּבוֹ בְּשָׁלוֹם.
וְנֹאמַר אָמֵן:

*) Aci se indică numele răposatului sau răposatei apoi la **) numele mamei sale.

Rugăciune pentru aniversarea morții unui tată.

Anii se grămădesc în zadar asupra încercării înspăimântătoare, pe care mi-o reamintește această zi; ei nu pot șterge durerea, nici să cicatrizeze rana, pe care pierderea ta, bunul meu tată, a lăcut-o în inima mea. Dumnezeu ne-a despărțit pentru totdeauna pe acest pământ; nu te voi mai vedea înainte de ce voi muri!

Tu care m'ai iubit atât de mult; tu, ale cărui griji și sfaturi făceau siguranța și fericirea vieții mele, tu nu mai ești aci, pentru a mă conduce, pentru a mă susține, pentru a primi dovezile despre dragostea mea; eu nu mai pot, val! decât să invoc amintirea ta, și să-ți rădîc în inima mea un cult de venerațiune.

Astăzi, în această tristă aniversare, toate cugetările mele sunt îndreptate către tine; inima mea sîngeră ca în ziua nenorocită în care mi-ai fost smuls! Astăzi duioșia ta și binefacerile tale te înălțasează mai viu înaintea ochilor mei, și eu îmi aduc aminte cu amar de toate suferințele și de toate necazurile pe care ți le-am pricinuit. Nu mai pot, val! să le răscumpăr prin iubirea mea fiească; nu mai pot prin îngrijirile mele și prin supunerea mea, să șterg urmele numeroaselor mele lipsuri de respect către tine; nici supărările pe care ți le-am căsunat. O, bunul meu tată! Fie ca lacrimile cari mă năpădesc să fie mărturia veșnicilor mele regrete; fie ca durerea d'a te îi pierdut, să fie ispășirea scrierilor mele față de tine.

Voiu consacra pentru totdeauna această crudă aniversare cultului memoriei tale; o voiu onora prin faptele mele de caritate; rugăciunile mele cele mai fierbinți se vor sui către sanctuarul celui Preaînălțat, pentru a-i imploră în favoarea sufletului tău.

Îți lăgăduiesc, bunul meu părinte, că imaginea ta venerată va fi totdeauna prezentă în cugetul meu; ea va fi pavăza mea în potirva ispitelor răului; sfaturile tale părintești vor vorbi fără de încetare inimii mele și mă vor feri de rușinoasele rătăcirii ale nelegiuirii; amintirea ta mă va îndruma pe calea virtuții, și tu mă vei binecuvânta în ceaaltă lume.

Suflet fericit al tatălui meu! Aruncă din cer o privire asupra copilului tău, pe care l-ai lăsat în această vale de suferință și de încercări; căci dragostea ta nu s'a stins în moarte, ea trăiește în sufletul tău dincolo de mormânt; imploră pentru mine pe Dumnezeu, roagă-l de a-mi păstra în cer un loc lângă tine, ca să ne regăsim în fericirea cea veșnică. Această speranță, iubitul meu tată, îmi va face într-o zi moartea mai puțin amară.

Doamne! Tu care ești stăpîn al vremurilor nemăsurate; tu, care cu înțelepciunea ta fără seamăn ocăruiesti destinele robilor tăi; tu, care dreptilor, dreptă răsplăta dai în cereasca ta împărăție; tu, care îți în mîinile tale suiletele celor vii și celor morți; tu, care de pe înălțimea muntelui Sinai, ne-ai poruncit să respectăm pe părinții noștri, — primește cu bunăvoință rugăciunea smerită a unui copil pentru sufletul tatălui său; te implor, Doamne, să deschizi pentru dănsul porțile veșniciei și să-l împărtășești de glorioasele tale lăcașuri, lângă sfinții noștri patriarhi, ca să se bucure de iavoarea rezervată aleșilor tăi! Amin.

Rugăciune pentru aniversarea morții unei mame.

Această zi este pentru mine o zi de jale și de nenorocire; în această zi, Doamne, ai rînit inima mea cu o lovitură crudă, ireparabilă. Iertare, mare Dumnezeule, dacă această amintire smulge încă lacrimi ochilor mei, și dacă semnarea mea este așa de penibilă înaintea acestei încercări.

Scumpa mea mamă! Tu care m'ai purtat în sânul tău și care m'ai hrănit cu laptele tău; tu care ai vegheat cu o duioșie neliniștită zi și

noapte asupra copilului tău;—o moarte prea repede te-a răpit dragostei mele, n'am putut și nu voi putea să mai plătesc gingășia ta prin grijile și recunoștința mea. O! cât de mult lipsești inimii mele în zilele de suferință ca și în momentele de fericire

Iusă religiunea și credința îmi poruncesc alte gânduri: vocea lor cerească îmi spune, că mama mea nu este pierdută pentru mine pe vecie, că sufletul ei nemuritor se odihnește în sânul Domnului, unde primește, în lăcașul celor prea fericiți, recompensa virtuților și a devotamentului său. Da, te voi revede în regiunile eterice, unde nu va mai fi nici moarte, nici despărțire!

O! mama mea, aruncă o privire de dragoste asupra copilului tău, ca amintirea ta să-l călăuziască de-a lungul căilor primejdioase ale acestei vieți pământești, pentru ca într-o zi, chemat la rândul său, să merite prin faptele sale cele bune d'a fi lângă tine.

Doamne, primește sufletul mamei mele, cu bunătatea ta părintească; nu fi pentru el un judecător sever; adu-ți aminte, din potrivă, că tu ești tatăl tuturor oamenilor și că a greși este soarta lor.

Slănta noastră religiune ne învață, că tu ții socotale părinților de faptele copilor lor; Doamne, făgăduiesc solemn d'a face binele în numele mamei mele.

Indreptez smerita mea rugă către tine, Doamne atotmilostive, carele tronezi în înălțimi! Indură-te de ea! Fă să-și găsiască o adevărată odihnă, sub aripile slavei tale, în sireagurile cuvioaselor, cari strălucesc ca azurul bolții cerești; primește-o în sfintele lăcașuri ale Eden-ului, unde împeună cu dânsa adoră-te-voiu în veșnicie. Amin.

Rugăciunea unui orfan.

Atotmilostive Părinte! Rădic către tine privirile mele rugătoare, implorând cerescul tău ajutor, căci tu ești unicul meu sprijin și singura mea mângâiere. Sunt singur, rămas în părăsire; tu ai chemat lângă tine pe tatăl meu și pe mama mea; tu ai retras pe cei doi îngeri, pe cari mi l-ai dat pentru a mă călăuzi pe acest pământ. Doamne, ce voi deveni, dacă tu mă vei lăsa? Eu nu mai am pe bunul meu tată, care mă luă sub ocrotirea sa și mă conducea cu atâta bunăvoință și blândețe în viața mea, nici pe duioasa mea mamă, care veghia asupra-mi cu atâta dragoste; ei m'au părăsit pentru a se întoarce în cer. Cine mă va umbră, dacă nu tu, Părintele orfanilor? Cine mă va iubi, după cum m'au iubit ei, dacă nu tu, Doamne, reazămăi copilor nenorociți?

Increderea mea în tine, Doamne, este mai puternică încă decât nenorocirea care m'a lovit; și dacă sunt copleșit de durere, dacă șiroii lacrimilor mele debordează adesea, eu nu murmur cu toate acestea în potrivă voinței tale; căci bunii mei părinți, cari se odihnesc acum în sânul tău, m'au învățat a respecta decretelor tale și a spera în îndurarea ta.

Da, Doamne, sper în tine; tu nu mă vei părăsi, tu vei veghia asupra copilului sărac, care nu mai are pe nimeni care să-l susție și să-l sfătuiască; tu mă vei pune la adăpost de pericolele la cari siăbiclunea mea mă expune.

Ascultă, Doamne, cu bunăvoință ruga ce o îndreptez către tine din adâncul inimii; înălțură de la mine orice ar putea să mă facă să uit sau să neglijez înțeleptele tale sfaturi și preceptele pe cari bunii mei părinți mi le-au înfipărit; fă ca prin purtarea mea să cinstesc totdeauna memoria lor, ca faptele mele să îmbrăcure sufletele lor, cari fără îndoaială planează de asupra mea din înălțimea cerului, unde prin harul tău voi merge într-o zi, ca să mă însoțesc cu dânsese.

Fii lăudat, în veci necurmați, Doamne Dumnezeu, ocrotitorul orfanilor! Amin.

2. Atotputernicia lui Dumnezeu. גבורות.

אָפּה גבור לעולם, אֲדָנִי מַחֲיֵה מֵתִים אֱתָהּ, רַב לְהוֹשִׁיעַ:

(De la יוֹסֵף până inclusiv se zice:

מֵשִׁיב רָרִית וּמְרִיר הַנֶּשֶׁם:

מִכְלָל חַיִּים בְּהֶסֶד, מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים, מוֹמָד נוֹפְלִים, יְרוּפֵּא חוֹלִים, וּמְחַיֵּה אֲמִסְיִים, וּמַקְנֵם אֲמִינִתּוֹ, לִישׁוּ עֶפְרַיִם מִי כְמוֹד, בְּעַל גְּבוּרֹת, וְיִי דְּוָמָה לְדִי, מְלֶךְ, מִמִּית וּמַחֲיֵה, וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה:
וְנֶאֱמַן אֱתָהּ, לְהַחְיִית מֵתִים. בְּרוּךְ אָתָּה יְיָ, מַחֲיֵה הַמֵּתִים: *

3. Sfințirea lui Dumnezeu. *)

(La recitarea cu glas tare a Oficialului).

קִדְשָׁה נֶאֱמַדָּה.

Pentru semi-sărbători în zilele de lucru:

Oficialul: קִדְשָׁה אֱתָהּ

שְׁמֶךָ בְּעוֹלָם, בְּשֵׁם

שְׁמֶךָ יִשְׁחַלְּלֵם אוֹתוֹ בְּשֵׁם

קְדוֹם, בְּקִיבוֹל עַל־יְדֵי

גְּבוּרָתְךָ וְקִבְּלָהּ עָלֶיךָ

וְהָאֵל:

Obștea și Oficialul:

(„Ies.” 6, 3.)

קְדוֹשׁ אֱתָהּ קְדוֹשׁ

קְדוֹשׁ יְיָ עֲבָאֹתָהּ

מְלָא כְּלֵי־הָאָרֶץ

בְּבוֹדוֹ:

Oficialul: לְעִמְתָּם בְּרוּךְ

יֵאֱמָרוּ:

Obștea și Oficialul:

(„Iehesk.” 3, 12.)

בְּרוּךְ בְּבוֹדוֹ יְיָ

מִמְקוֹמוֹ:

קִדְשָׁה נֶאֱמַדָּה.

Pentru zilele de sărbătoare și Moșana-Rabba:

Oficialul: בְּעִרְיָא וְנִקְדִּישָׁךְ בְּסוּד שְׁמִים שְׁרָפִי

קִדְשִׁי, בְּהַקְדִּישִׁים שְׁמֶךָ בְּקִיבוֹל, בְּקִיבוֹל

עַל־יְדֵי גְבוּרָתְךָ וְקִבְּלָהּ עָלֶיךָ וְהָאֵל:

Obștea și Oficialul: („Ies.” 6, 3.)

קְדוֹשׁ אֱתָהּ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יְיָ עֲבָאֹתָהּ מְלָא

כְּלֵי־הָאָרֶץ בְּבוֹדוֹ:

Oficialul: בְּבוֹדוֹ מְלָא עוֹלָם, מְשַׁרְתּוֹ שְׁוֹאֵלִים

וְהָאֵל עֲבָדָה מְקוֹם בְּבוֹדוֹ, לְעִמְתָּם

בְּרוּךְ יֵאֱמָרוּ:

Obștea și Oficialul: („Iehesk.” 3, 12.)

בְּרוּךְ בְּבוֹדוֹ יְיָ מִמְקוֹמוֹ:

Oficialul: מִמְקוֹמוֹ הוּא יִפְּן בְּרַחֲמִים, וְיַחֲזֵן עִם,

הַמְּחַדִּים שְׁמוֹ עַרְב וְלָקֵר, בְּכָל־יָוִם

מְחַדִּים שְׁמֵם בְּהַקְדִּיה, שְׁמֵם אֱמָרִים:

Obștea și Oficialul: („Deut.” 6, 4.)

שְׁמֵם יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֱחָד:

Oficialul: אֱחָד הוּא אֱלֹהֵינוּ, הוּא אֱקִינִי, הוּא

מְלִכְנוּ, הוּא מוֹשִׁיעֵנו, וְהוּא יִשְׁמָעֵנוּ

*) Traducerea, vezi pag. 239-241.

3. Sfințirea lui Dumnezeu. קִדְּשֵׁת שֵׁם.

(La rugăciunea ce se face înceet).

אָתָּה קְדוֹשׁ, וְשִׁמְךָ קְדוֹשׁ, וְקְדוּשֵׁיכֶם בְּכָל-יוֹם וְהַלְלוּךָ, סֵלָה. בְּרוּךְ
אָתָּה יי הָאֵל הַקְּדוֹשׁ:

4. Consfințirea lui Israel și a sărbătorilor. קִדְּשֵׁת יִשְׂרָאֵל וְיָמֵי טוֹב.

אָתָּה בְּחַרְתָּנוּ מִכָּל-הָעַמִּים, Tu ne-ai ales
dintre toate po-
אֶהְיֶה אֹרְחֵנוּ, וְרָצִיתָ בָּנוּ. poarele, ne-ai iubit, și ai fost
וְרוֹמְמָתָנוּ מִכָּל-הַלְשׁוֹנוֹת, binevoitor nouă. Tu ne-ai înăl-
וְקִדְּשָׁתָנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ. וְקִרְבָּתָנוּ, tat peste toate limbile, și ne-ai
מִלִּפְנֵי לַעֲבוּדָתְךָ, וְשִׁמְךָ הַקְּדוֹל, sfințit prin poruncile tale. Tu
וְהַקְּדוֹשׁ עָלֵינוּ קָרָאתָ: ne-ai apropiat, Impărate al nos-
טוֹתֵינוּ לָנוּ, יי אֱלֹהֵינוּ בְּאֶהְיֶה, tru, de slujba fa, și după nu-
שְׁפָרוֹת לְמַעַרְתֵּךְ, (a) מוֹעֲדִים, mele tău cel mare și sfânt ne-ai
chemat.

י) Și așa ne-ai
dat nouă, Doamne
Dumnezeul nostru, cu dra-
goste, (Sabbate spre odihnă, și)

Oficiantul :

וּבְדַבְרֵי קֹדֶשׁ קָרַב
לְאִמְרֵי:

Obștea și Oficiantul:
(„Ps.” 146, 10.)

יְמִלֶּךָ יי | לְעוֹלָם,
אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן לְדוֹר
וָדוֹר, הַלְלוּיָהּ:

Oficiantul:

לְדוֹר וָדוֹר גִּידֵר
גִּידֵר קְדוֹלָהּ,
וְלִנְצַח נְצִיחִים קִדְּשָׁתְךָ
נִקְדִּישׁ. וְשִׁבְחָךָ אֱלֹהֵינוּ
מִסִּינֵי לֹא יָמוּשׁ לְעוֹלָם
נִשְׁדָּר. כִּי אֵל מֶלֶךְ, קְדוֹל
וְקְדוֹשׁ אָתָּה. בְּרוּךְ
אָתָּה יי הָאֵל הַקְּדוֹשׁ:

בְּרַחֲמֵינוּ שְׁנוֹת לְשָׁנֵי קָדְשֵׁי לְהוֹת לָכֶם
לְאֵלִים:

Obștea și Oficiantul:
אָנִי יי אֱלֹהֵיכֶם:

(„Ps.” 8, 10.)

אֲדִיר אֱלֹהֵינוּ יי אֲדוֹנֵינוּ, מֶת־אֲדִיר שִׁמְךָ
בְּכָל-הָאָרֶץ: (a) וְהָיָה יי לְמֶלֶךְ עַל-כָּל-הָאָרֶץ,
כִּי־הָיָה יְהוָה יי אֱחָד, וְשִׁמּוֹ אֱחָד:

Oficiantul:

וּבְדַבְרֵי קֹדֶשׁ קָרַב לְאִמְרֵי:

Obștea și Oficiantul: („Ps.” 146, 10.)

יְמִלֶּךָ יי | לְעוֹלָם, אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן לְדוֹר
וָדוֹר, הַלְלוּיָהּ:

Oficiantul:
לְדוֹר וָדוֹר גִּידֵר קְדוֹלָהּ, וְלִנְצַח נְצִיחִים
קִדְּשָׁתְךָ נִקְדִּישׁ. וְשִׁבְחָךָ אֱלֹהֵינוּ מִסִּינֵי לֹא
יָמוּשׁ לְעוֹלָם נִשְׁדָּר. כִּי אֵל מֶלֶךְ, קְדוֹל וְקְדוֹשׁ
אָתָּה. בְּרוּךְ אָתָּה יי הָאֵל הַקְּדוֹשׁ:

1) Massechetli „Soferim” 19 § 3, 4. 2) „Zechar.” 14, 19.

sărbători de bucurie, praznice
și vremuri de veselie, ca ziua
(aceasta de Sabbath și ziua)

(Pesah:) acestei sărbători de azime,
vremea slobozeniei noastre—

(Savuoth:) sărbătoarei Săptămă-
nilor, vremea dărei învățături
noastre—

(Succoth:) sărbătoarei Cuștilor,
vremea veseliei noastre—

(Simni Afereth:) acestei sărbători
de încheiere, vremea bucuriei
noastre—

(cu dragoste) — o chemare sfân-
tă, spre pomenirea ieșirii din
Egipt.

קָלִים. 1) Proslăvirea lui Dumnezeu.

Dar pentru pă-
catele noastre
fost-am surghiuniți din țara
noastră, și depărtați de pe pămân-
tul nostru; acum nu mai
putem să ne suim (la Ierusalaim),
să ne arătăm, și să ne în-
chinăm înaintea ta, și să îm-
plinim datoriile noastre în Casa
ce ți-ai ales-o, în casa cea
mare și sfântă, ce poartă nu-
mele tău, din pricina puterei
ce s'a deslănțuit în potrive
Sanctuarului tău.

2) Fie deci voia ta,
Doamne Dumne-
zeul nostru, și Dumnezeuul pă-
rinților noștri, împărat milostiv,
ca să te înduri iarăș de noi
și de Sanctuarul tău prin în-
durarea ta cea nemărginită, și
să-l rezidești în curând și să

1) Parte din „Soferim“ 19, 7.

2) Rugăciune pentru venirea lui Mesia.

niărești slava lui. Tatăl nostru! Împăratul nostru! Desfășură în curând mărirea împărăției tale peste noi, și fă să se resfrângă strălucirea ta asupra noastră în fața a tot viul; strânge pe respirații noștri de printre poșoare, și pe risipiții noștri adună-i de pe la marginile pământului. Și adu-ne cu veselie la reședința ta Sion, și cu bucurie veșnică la Ierusalaim, lăcașul tău cel sfânt. Acolo îți vom aduce jertfele noastre indatorite: cele zilnice (*Temidlin*) după rânduiala lor, și adaosele (*Musafim*) după întocmirea lor; chiar (și adaosul acestei zile de Sabbath) și adaosul pentru ziua acestei

(*la Pasli:*) sărbătorii de Pesah —

(*la sârb. Săptămintilor:*) sărbătorii de Șavuoth —

(*la Cuști:*) sărbătorii de Succolh —

(*la Închetearea sârb.*) sărbătorii de Ajereth,

îl vom face și-l vom aduce înaintea ta, cu dragoste, după porunca voinei tale, precum ne-ai prescris în Invățătura ta, prin Moșe, robul tău, din gura slavei tale, precum glăsuiește:

אֱבִינֵנוּ מִלִּבְנֵנוּ. גִּלְיָה כְבוֹד
מִלְכוּתְךָ עָלֵינוּ מְהֵרָה וְרוֹפֵעַ
וְהַנְשִׂא עָלֵינוּ לְעֵינֵי כָל־חַי.
וְקָרֵב פְּזוֹרֵינוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם,
וְנַפְצוּתֵינוּ כְּגֵם מִנְּרֵכְתִּי אֲרִי.
וְהַבִּיאֵנוּ לְצִיּוֹן עִירְךָ בְּרָנָה
וְלִירוּשָׁלַיִם, בֵּית מִקְדָּשְׁךָ,
כְּשֶׁמַּחַת עוֹלָם. וְשֵׁם גִּעְשָׁה
לִפְנֶיךָ אֶת־קָרְבָּנוֹת חֻבּוֹתֵינוּ,
תְּמִידִים כְּסִדְרָם, וּמוֹסָפִים
כְּחֻלָּתָם: (וְאֶת־מוֹסָף יוֹם הַשַּׁבָּת
הַזֶּה) וְאֶת־מוֹסָף יוֹם

(לִפְסַח) חַג הַפִּסְחֹת הַזֶּה.

(לְשִׁבּוּת) חַג הַשְּׂבָעוֹת הַזֶּה.

(לְסֻכּוֹת) חַג הַסֻּכּוֹת הַזֶּה.

(לְשִׁעֻשִׁית) חַג הַשְּׂמִינִי חַג הָעֲצָרָת הַזֶּה.

נַעֲשֶׂה וְנִקְרִיב לִפְנֶיךָ
בְּחֶבְדָּה, כְּמִצְוַת רְצוֹנְךָ, כְּמוֹ
שֶׁכְּתוּבָה עָלֵינוּ בְּתוֹרָתְךָ, עַל־
יְדֵי מוֹשֶׁה, עַבְדְּךָ, מִפִּי כְבוֹדְךָ,
כְּחֻמּוֹר:

c) Jertfele sărbătorilor. הַקָּרְבָּן הַיּוֹם. ⁽¹⁾

Când sărbătoarea cade într-o zi de Sabbath se zice acestea:

וּבַיּוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנֵי־קֳבָשִׁים בְּגִי־שֶׁנָּה וּבְיָוִם
תְּמִידִם, וּשְׁנֵי עֶשְׂרִים סֵלֹת מִנְּחָה.

¹⁾ În Templul portativ (Tabernacol) 2448—2935; în Templul lui Solomon 2928—3338; în Templul al doilea 3408—3828. Vezi pag. 15 nota.

de pâine, frământată cu untdelemn, și libațiunea cuvenită. Aceasta este ardeareadot pentru fiecare Sabbatli, afară de ardeareadotot necurmată, cu libațiunea el.¹⁾ Iată prescrierea pentru jerifa de Sabbatli; aceea pentru jerifa de asiăzi este precum urmează:

La 1-a și a 2-a zi de חג se zice:

„Și în luna întâia, în a palrusprezecea zi a lunel e Pesah al Domnului. Iar în a cincisprezecea zi a lunel aceleia e sărbătoare: șapte zile să se mănânce azime. În ziua întâia e chemare sfântă, nici un lucru de mână să nu faceți!²⁾”

ובחדש הראשון בארבעה עשר יום לחודש פסח לז: ובחמשה עשר יום לחודש הזה חגי שבועת ימים מצות יאכל: ביום הראשון מקרא-הקדש, כל-מלאכת עבודה לא תעשו:

De la întâia zi de חג pînă la ultima zi de Pesah se începe aci:

„Și să aduceți Domnului, drept jerifă cu foc, spre ardeareadot: doi junci, un berbec și șapte miei de câte un an, fără cusur să vă fie!³⁾”

והקרבנות קרבן שנים, ואיל אחד, ושבעה כבשים בגי שנה, תמימים יהיו לכם:

„Și darul lor de făină și libațiunea lor după cum s'a zis: trei zecimi (de Efa) pentru fiecare junc, și două zecimi de fiecare berbec, și o zecime de fiecare miel; apoi vin după libațiunea sa, un țap spre ispășenie, și două jerife zilnice după rânduiala lor.

ומנחתם ונסביתם במדבר. שלשה עשרנים לפר, ושני עשרנים לאיל, ועשרון לבשר, וזין כנסבו, ושעיר לכפר, ושני תמידים קדושים:

În cele două zile de שבועת se zice:

„Și'n ziua pargelor, când veți aduce prinos nou Domnului, (adică) după (ce se vor sfârși) săptămânile voastre,⁴⁾ chemare sfântă să vă fie, nici un lucru de muncă să nu faceți. Și să aduceți o jerifă de ardeareadot de bună mireasmă Domnului: doi junci, un berbec și șapte miei de câte un an.⁵⁾”

Și darul lor etc.

וביום תפודים, בהקריבכם מנחה חדשה לז: בשבעתכם, מקרא-הקדש יהיה לכם, כל-מלאכת עבודה לא תעשו: והקרבנות עולה לרבים יחם לז, פרים בגי-בקר שנים, איל אחד, ושבעה כבשים בגי שנה:

¹⁾ „Numeri” 28, 9. ²⁾ „Numeri” 28, 16—18. ³⁾ „Numeri” 28, 19.

⁴⁾ Cele șapte săptămâni de Omer. ⁵⁾ „Numeri” 28, 20—27.

La 1-a și a 2-a zi de חג se zice:

„Si'n ziua a cinci-
sprezecea a luni a
șaptea chemare sfântă să vă fie;
nici un lucru de muncă să nu fa-
ceți, și să prăznuiți sărbătoarea
Domnului șapte zile. Și să adu-
ceți drept arderedetot, jertfă cu
foc, de bună mireasmă Domnului:
treisprezece junci, doi berbeci,
patrusprezece miei de câte un an,
fără cusur să fie.”¹⁾ și darul lor etc.

ובחמשה עשר יום לתת עשר
מקראתך יהיה לכם. פלגה לא
עבדה לא תעשו ותזתם חג ליי שבעת
ימים: ותקרבכם עלה אשה. הים ניהם
לוי. פרים גג-בקר שלשה עשר, אילם
שנים, בשים גג-שנה ארבעה עשר,
תמים יהי: וקנהם וכו'.

Intercalare pentru הול המועד בבית: anume:

In ziua întâia se zice:

„Si'n ziua a doua:
doisprezece junci,
doi berbeci, patrusprezece miei
de câte un an, fără cusur.”
și darul lor etc.

וביום השני. פרים גג-בקר שנים
עשר, אילם שנים, בשים גג-שנה
ארבעה עשר, תמים: וקנהם וכו'.

„Si'n ziua a
treia: unspre-
zece junci, doi berbeci, patruspre-
zece miei de câte un an, fără
cusur.”²⁾ și darul lor etc.

וביום השלישי. פרים עשתי-עשר.
אילם שנים, בשים גג-שנה ארבעה
עשר, תמים: וקנהם וכו'.

In ziua a doua:

„Si'n ziua a
treia: unspre-
zece junci, doi berbeci, patruspre-
zece miei de câte un an, fără
cusur.”
și darul lor etc.

וביום השלישי. פרים עשתי-עשר.
אילם שנים, בשים גג-שנה ארבעה
עשר, תמים: וקנהם וכו'.

„Si'n ziua a patra:
zece junci, doi
berbeci, patrusprezece miei de
câte un an, fără cusur.”³⁾
și darul lor etc.

וביום הרביעי. פרים עשרה, אילם
שנים, בשים גג-שנה ארבעה עשר,
תמים: וקנהם וכו'.

In ziua a treia:

„Si'n ziua a patra:
zece junci, doi
berbeci, patrusprezece miei de
câte un an, fără cusur.”
și darul lor etc.

וביום הרביעי. פרים עשרה, אילם
שנים, בשים גג-שנה ארבעה עשר,
תמים: וקנהם וכו'.

„Si'n ziua a cin-
cea: nouă junci,

וביום החמישי. פרים תשעה, אילם

¹⁾ „Numeri” 29, 12—13. **Observare:** Aci urmează אבותינו אלהי אלהינו pag. 375; când sărbătoarea cade însă Sâmbătă, se zice mai înainte ישארו-בסלכות pag. 374. ²⁾ „Numeri” 29, 17—20. ³⁾ „Num.” 29, 20—23.

שְׁנָיִם, בְּבָשִׁים בְּגִי־שָׁנָה אֲרֻבָּעָה עָשָׂר, שְׁנָיִם, בְּבָשִׁים בְּגִי־שָׁנָה אֲרֻבָּעָה עָשָׂר,
doi berbeci, patruşprezece miel de câte un an, fără cusur.¹⁾ şi darul lor etc. ומנחתם וכו' תמימים:

In ziua a patra:

וּבַיּוֹם הַחֲמִישִׁי, פָּרִים תִּשְׁעָה, אֵילִם וּבַיּוֹם הַחֲמִישִׁי, פָּרִים תִּשְׁעָה, אֵילִם
doi berbeci, patruşprezece miel de câte un an, fără cusur.²⁾ şi darul lor etc. ומנחתם וכו' תמימים:

וּבַיּוֹם הַשִּׁשִּׁי, פָּרִים שְׁמֹנֶה, אֵילִם וּבַיּוֹם הַשִּׁשִּׁי, פָּרִים שְׁמֹנֶה, אֵילִם
berbeci, patruşprezece miei de câte un an, fără cusur.³⁾ şi darul lor etc. ומנחתם וכו' תמימים:

In ziua de חֲמִשָּׁנָה רִבְעָה se zice:

וּבַיּוֹם הַשִּׁשִּׁי, פָּרִים שְׁמֹנֶה, אֵילִם וּבַיּוֹם הַשִּׁשִּׁי, פָּרִים שְׁמֹנֶה, אֵילִם
berbeci, patruşprezece miel de câte un an, fără cusur.⁴⁾ şi darul lor etc. ומנחתם וכו' תמימים:

וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, פָּרִים שִׁבְעָה, אֵילִם וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, פָּרִים שִׁבְעָה, אֵילִם
doi berbeci, patruşprezece miel de câte un an, fără cusur.⁵⁾ şi darul lor etc. ומנחתם וכו' תמימים:

se zice: וְשִׁמְנֵי עֶצֶר

בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֶצֶר תִּהְיֶה לָכֶם, בְּלִי־מְלָאכָה עֲבֹדָה לֹא
בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי עֶצֶר תִּהְיֶה לָכֶם, בְּלִי־מְלָאכָה עֲבֹדָה לֹא
תַּעֲשׂוּ: וְהִקְרַבְתֶּם עֹלָה, אִשָּׁה רִית נִיחָם לַיהוָה, פֶּר אֶחָד, אֵיל
אֶחָד, בְּבָשִׁים בְּגִי־שָׁנָה שִׁבְעָה, תַּמִּימִם:

In ziua de Sabbath se zice totdeauna יִשְׁמְחוּ inainte de אֵלֶּה מִלֵּךְ רִמְקוֹן.

יִשְׁמְחוּ בְּמִלְכוּתֵךְ שׁוֹמְרֵי שְׁבֹת יִשְׁמְחוּ בְּמִלְכוּתֵךְ שׁוֹמְרֵי שְׁבֹת
Bucure-se de împărătia ta cel ce păzesc Sabbathul וְלִנְצֹא עֲגֹנִי, עַם מְקַדְּשֵׁי שְׁבִיעִי, בָּלֶם

¹⁾ „Numeri” 29, 23—26. ²⁾ „Numeri” 29, 26—29. ³⁾ „Numeri” 29, 29—32. ⁴⁾ „Numeri” 29, 35—36.

Toți să se sature și să se desfășoare cu bunălățeale tale; căci ziua a șaptea ți-a plăcut ție și ai sfinit-o; podoaba zilelor ai numit-o, în amintirea faptelor urzirii.

וַיִּשְׂבְּעוּ וַיִּשְׂתַּבְּחוּ מַטְבֵּיךָ. וּבִשְׂבִיעִי
רָצִיתָ בּוֹ וּקְדָשְׁתָּהּ. חֲמִדְתָּ יָמִים אֹתוֹ
כְּרָאָתָהּ. זָכַר לְמַעֲשֶׂה בְּרֵאשִׁית:

קיום. Preamărire a lui Dumnezeu.

אלהינו, Dumnezeul nostru și
Dumnezeul părinților
noștri! Impărate îndurător! Indu-
ră-te de noi! Atotbunule, carele
faci numai bine, lasă-te ca să
fii mișcat de rugăminta noastră!
Întoarce-te spre noi în
numele nemărginitei tale îndu-
rări, și în favoarea părinților
ce ți-au împlinit voia ta. Rezi-
dește Casa ta ca odinioară, și
întemeiază Sanctuarul tău pe
temelia-i; fă ca ochii noștri
să vază zidirea lui, și învese-
lește-ne cu întemeierea sa. În-
toarce preoții la slujba lor,
leviții la cântarea și psălirea
lor, și pre Israel la vetrele sale.
Acolo ne vom sul, și ne vom
arăta, și ne vom închină înă-
intea ta în cele trei praznice
ale noastre, precum e scris în
Thora ta: ¹⁾ „De trei ori pe an
să se arate tot însul tău bărbă-
tesc înaintea Domnului, Dum-
nezeului tău, în locul pe care-l
va alege: în sărbătoarea Azi-
melor, în sărbătoarea Săptă-
mănilor și în sărbătoarea Cuș-
tilor. Dar să nu se arate înă-
intea Domnului cu mâna goală.
Fiecare cu darul mânei sale,
după binecuvântarea Domnu-
lui, Dumnezeului tău, precum
ți-a dat-o ție”.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. מֶלֶךְ
רַחֵם, רַחֵם. אֲעֲלִינוּ. טוֹב, וּמַטִּיב,
הַחֲדָשִׁי-לָנוּ. שׁוּבָה יֵאָלְּמֵנוּ
בְּחֶמְדוֹן רַחֲמֶיךָ, בְּגִלְגֵּל אֲבוֹת
שָׁעֲשׂוּ רִצּוֹנְךָ. בְּגֵדָה בִּירֵךְ
בְּבִתְחִלָּה, וּכְזֹנֶן מִקֶּדֶשְׁךָ עַל-
מִכּוּנֹה. וְהִרְאֵנוּ בְּבִנְיָנוּ, וְשִׁמְחָנוּ
בְּתַקְוִינוּ. וְהָיָה בְּהִיגִים
לְעַבְדֶּיךָ, וְלָוִיִּם לְשִׁירָם
וְלִזְמִירָם, וְהָיָה יִשְׂרָאֵל לְגִוְיָהֶם.
וְשֵׁם גִּעְלָהּ, וְגִרְאָהּ, וְגִשְׁתַּחְוָהּ
לְפָנֶיךָ בְּשָׁלֹשׁ פְּעָמִי רִגְלֵינוּ,
בְּבִתּוֹב בְּתוֹרָתְךָ. שְׁלוֹשׁ פְּעָמִים
בְּשָׁנָה יִרְאָה כָּל-זְכוּרָךְ אֶת-
פָּנָי. יְיָ אֱלֹהֶיךָ, בְּמָקוֹם אֲשֶׁר
יִדְּקֶה, בְּחַג הַמִּצּוֹת, וּבְחַג
הַשְּׂבָעוֹת, וּבְחַג הַסֻּפּוֹת. וְלֹא
יִרְאָה אֶת-פָּנָי יְיָ רִיקָם: אִישׁ
כְּמִתְנַת יָדוֹ, כְּבִרְכַּת יְיָ אֱלֹהֶיךָ,
אֲשֶׁר נָתַן-לְךָ:

¹⁾ „Deuter.“ 16, 16—17.

(¹) והשיאנו יי אלהינו את-ברכת מועדיה לחיים ולשלום,
לשמחה ולששון, באשר | רצית ואמרת לברכנו: (אלהינו
ואלהי אבותינו רצה במטותינו) קדשנו במצותיה ונתן חלקנו
בתורתה, שבענו ממוכה, ושמחנו בישועתה, וטהר לבנו
לעבדה באמת. והנחילנו יי אלהינו (באהבה וברצון) בשמחה
ובששון, (שבת) ו) מועדי קדשה, וישמחו בך ישראל מקדשי
שמה. ברוך אתה יי מקדש (השבת) ו) ישראל והזמנים:

Rugăciune pentru bunăvoință față de serviciul divin al lui Israel.

5. Reîntemeierea Sionului. זבדה.

(²) רצה יי אלהינו, בשמך ישראל ובחפצם. והשב את-העבודה
לדביר ביתך ואשי ישראל ותפלתם, באהבה תכבד ברצון ותהי לרצון
סמיר עבודת ישראל עמך:

Inchelarea rugăciunii a 5-a.

(³) ותתננה עינינו בשוכך לציון ברחמים. ברוך אתה יי הממזיר
שכינתו לציון:

6. Rugăciune de mulțumire. הודאה.

מודים ורננים:

מודים מודים
Când Oficiantul repetă
zice Obștean încet, plecându-se: ¹)

מודים אנחנו לך, שאתה הוא
יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי
כל-דבר יצאנו ויצאנו
ברכות ורחמים לישועתך הודו
ובקדש על שמותיך וקדושתך
בן ימינו, וקדושתך ורחמים
עליונותי למצותך הרשע, לשמור
הקדש, ולעשות רצונך, ולעבדך
בלבב שלם על שמותיך מודים
לך. בריך אל ההודאות:

מודים אנחנו לך, שאתה הוא יי אלהינו
ואלהי אבותינו לעולם ועד. צור חיינו
מגן ישענו אתה הוא לדור ודור. נודה לך
ונספר תהלתך, על-חיינו המסורים בידך,
ועל נשמותינו המקודשות לך, ועל-גפוך
שכבליים עמנו, ועל נפלאותיך ומכותיך,
שכבלי-עת, ערב וקצר ופחדים: הטוב
פי לא-כלו בחפצך. והמרחם פי לא-תמו
חסדך, מעולם קונו לך:

¹) *Traducerea*, vezi pag. 356. Pasajele între paranteze se zic numai Sămbătă. ²) *Traducerea*, vezi pag. 82—98.

³) Când preoții (רננים) se duc la (altar) ca să rostiască binecuvântarea, în timp ce oficiantul (repetând Rugăciunea-de-șapte cu glas tare), ajunge la (התפילה) vine ca încheiere a rugăciunii a 5-a (תמיד עליה etc. (vezi סדר דיון pag. 378). ⁴) Talnud „Sota” 40, a.

Urmarea rugăciunii de mulțumire:

ועל-בָּלֶם וְהַפָּרֶדֶק וְהַרְוֹמִים שְׁמָךְ מְלֻכָּנִי תְּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד:
וְכָל הַחַיִּים יִדְרֶךְ פִּלְגֵי וְיַחֲלֹז אֶת-שִׁמְךָ בְּאַמְתָּ. הָאֵל, וְיִשְׁעֲתֵנו
וְעֲזָרְתֵנוּ סִלָּה. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַטּוֹב שְׁמָךְ וְלֹךְ נָאָה לְחַדוֹת:

Binecuvântarea preoților. 1)

Oficiantul:

אֱלֹהֵינוּ וְאַלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. בְּרַכְנוּ בְּבִרְכָּה מְשֻׁלָּשֶׁת בְּתוֹרָה, בְּהַתְּכָה
עַל-יְדֵי מִשְׁחָה, עֲבָדֶיךָ, הָאֲמִידָה מִפִּי אֲהֲרֹן וּבְנָיו בְּהִנָּם, עִם קוֹדֶשְׁךָ, בְּאֲמִירָה:

Obște:

Oficiantul: (plecându-se)

2) וּבְרַכְךָ יְיָ וְיִשְׁמְרֶךָ : בֵּן יְהוֹ רִצּוֹן :
יָאֵר יְיָ א פָּנָיו אֱלֹהֶי וְיַחֲנֹךְ : בֵּן יְהוֹ רִצּוֹן :
יִשְׂאֵר יְיָ א פָּנָיו אֱלֹהֶי וְיִשֵּׁם לָךְ שְׁלֹום : בֵּן יְהוֹ רִצּוֹן :

7. Rugăciune pentru pace și odihna sufletească. בְּרַחֵם שְׁלֹום.

שִׁים שְׁלֹום, מוֹכָה וּבְרַכָּה, חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים, עָלֵינוּ וְעַל כָּל-יִשְׂרָאֵל עֲמָךְ.
בְּרַכְנוּ, אֲבִינוּ, בְּלֵנוּ בְּאַחֲדִי, בְּאוֹר שְׁנֵיךָ, כִּי בְּאוֹר שְׁנֵיךָ נִתְחַלֵּט לָנוּ, יְיָ אֱלֹהֵינוּ.
תּוֹרַת חַיִּים, וְאַהֲבַת חֶסֶד, וְצִדִּיקָה וּבְרַכָּה וְרַחֲמִים, וְחַיִּים וְשְׁלֹום, וְטוֹב
בְּעֵינֶיךָ לְבָרֶךְ אֶת-עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל-עֵת, וּבְכָל-שָׁעָה, בְּשִׁלְמוֹךָ.

Inchelere:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְּבָרֵךְ אֶת-עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלֹום:

Rugăciune pentru umilință și resemnare. 3)

אֱלֹהֵי, נִצּוֹר לְשׁוֹנֵי מַרְעֵי, וְשִׁפְטֵי מַדְבַּר מַרְמָה, וְלִמְקַלְלֵי נַפְשֵׁי תַּחֲדֹם.
וְנַפְשֵׁי בְּעֶפְרָ לְבַל תִּהְיֶה: שְׂמַח לִבִּי בְּתוֹרָתְךָ, וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוּךָ נַפְשִׁי.
וְכָל הַחוֹשִׁבִּים אֵלַי רָעָה, מְהֵרָה תִּפְרַע עֲצָתְסִי, וְנִקְלַחל מִחֲשַׁבְתָּם. עֲשֵׂה
לִמְשֵׁן שְׁמֶךָ, עֲשֵׂה לִמְשֵׁן יְמִינְךָ, עֲשֵׂה לִמְשֵׁן קֶדְשְׁךָ, עֲשֵׂה לִמְשֵׁן תּוֹרָתְךָ.
4) לִמְשֵׁן יִחְלִיצֵנוּ יְדִידֶיךָ, הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ, וְעֲנֵנִי. 5) הִיוּ-לְרִצּוֹן אֲמִירָתִי.
וְהִגִּינוּ לִבִּי לִפְנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְנִגְאָלִי: עֲשֵׂה שְׁלֹום בְּמִרְמִיזֵי הוּא יַעֲשֶׂה
שְׁלֹום עָלֵינוּ, וְעַל כָּל-יִשְׂרָאֵל, וְאֲמִרוֹ אָמֵן: 6) יְהוֹ רִצּוֹן מְלֻכָּנִי, יְיָ אֱלֹהֵינוּ.
וְאַלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שִׁיבֵנוּ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, וְהֵן חֲלָקֵנוּ

1) „Sota“ 39, a. — Rândulala binecuvântării preoților (בְּרַחֵם שְׁלֹום) vezi pag. 378. 2) „Numeri“ 6, 24-26. 3) După Talm. „Berachoth“ 17 a, de Mar, Hul lui R. Abina I. pe la 4150. 4) „Ps.“ 108, 7. 5) „Ps.“ 19, 15. 6) „Aboth“ P. 5.

Oficiantul:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ בְּרַכְנוּ בְּבִרְכָּהּ D-zeul nostru şi D-zeul
 părinţilor noştri, bine-
 cuvântează-ne cu binecuvântarea
 de trei ori postrită în Thora, scrisă
 de către Moşe, robul tău, rostită
 de Aharon şi fiil lui, *Cohanim*

La strigarea Oficiantului:

בְּרָכָה

răspunde Obştea:

עַם קְדוֹשׁ קָאָמֹר: Neamul sfinţit (je precum
 glăsuieşte.

Cohanim (Preoţi) rădăc mînile în sus şi rostesc, cu faţa îndreptată spre
 Obştea, următoarea binecuvântare:

בְּרַךְ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם. Lăudat fi! Doamne, Dum-
 nezeul nostru, regele uni-
 versului, care ne-ai sfinţit cu sfin-
 ţenia lui Aharon, şi ne-ai poruncit
 să binecuvântăm poporul tău cu
 dragoste.

Oficiantul recitează întâi vorba בְּרַכְךָ şi *Cohanim* o repeli, apoi toate cuvintele de
 mai jos; *versetele* ce le urmează se zic—când Oficiantul le'rosteşte singur, nu însă când
 le rostesc Preoţii—foarte încet şi cu evlavie, primindu-se binecuvântarea.

יְבָרְכֶךָ. יְבָרְכֶךָ יי מצִיֵּן, עוֹשֶׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ. Binecuvântează-te.—Să te binecu-
 vânteze Domnul din Sion, zidito-
 rul cerului şi al pământului.¹⁾

יְיָ. יי אֱדוּגֵינוּ מֶדֶד-אֲדִיר שִׁמְךָ. Domnul — Doamne, Dumnezeu
 nostru, cât de puternic e numele
 tău peste tot pământul!²⁾ בְּכֹל-הָאָרֶץ:

וַיִּשְׁמְרֶךָ: שְׁמֵרְךָ אֵל בִּי-חַסִּיתִי בָּךְ: Şi păzescă-te—Păzeşte-mă Doam-
 ne! căci la tine m'am adăpostit!³⁾

Pe când Preoţii recitează וַיִּשְׁמְרֶךָ zice Obştea alin:

רְבוֹנוּ שֵׁל-עוֹלָם. אֲנִי שְׁלֶךָ, וְחַלּוּמוֹתַי רבוננו של-עולם. אני שלך, וחלומותי
 שְׁלֶךָ. חֲלוֹם חֲלֻמָּתִי וְאֵינִי יוֹדֵעַ מַה שלך. חלום חלומתי ואיני יודע מה
 הוּא. יְהִי רִצּוֹן מִלִּפְנֵיךָ יי אֱלֹהֵי וְאֵלֹהֵי הוא. יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי
 אֲבוֹתַי. שְׁיִהְיֶה כָל-חֲלוּמוֹתַי עָלַי וְעַל- אבותי. שיהיה כל-חלומותי עלי ועל-
 כָּל-יִשְׂרָאֵל לְטוֹבָה. כִּינ שְׁחֲלֻמָּתִי עַל- כל-ישראל לטובה. כינ שחלומתי על-
 עַמִּי וְכִינ שְׁחֲלֻמָּתִי עַל-אֲחֵרִים, וְכִינ עמי וכינ שחלומתי על-אחרים, וכינ

¹⁾ „Numeri” 6, 24-26. ²⁾ „Ps.” 134. 3. ³⁾ „Ps.” 8, 10. ⁴⁾ „Ps.” 16, 1.

⁵⁾ După Talm. „Berachoth” 55, b.

presimțit ceva pentru mine. Dacă bune au fost aceste presimțiri, înfricează-le, întărește-le și îndeplinaască-se atât în favoarea mea cât și în favoarea lor, precum ai făcut cu visele cuvlosului Iosef; și dacă au nevoie de îndreptare, îndreaptă-le, precum ai îndreptat pe Hitzkiahu, regele Iehudiei, din boala-i; pe Miriam, proroaca, din lepra-i; și pe Naaman, din lepra-i; și apele din Mara, prin Moșe, învățătorul nostru, și apele din Ieriho, prin Elișă. Și precum ai prefăcut blestemul nelegiuitului Bileam în binecuvântare, tot așa să prefaci toate presimțirile mele și ale întregului Israel spre bine, și să mă păzești, să mă miluiești și să mă primești cu bunăvoință. Amin.

Lumineze — Miluiește-ne Dumnezeu, și binecuvântează-ne; lumineze fața sa peste noi! Sela. ¹⁾

Domnul — Doamne, Doamne! Dumnezeu, îndurate și milostive, lung-răbdătoare, plin de har și de adevăr! ²⁾

Fața sa — Întoarce-te către mine și miluiește-mă, căci singur și strâmtorat sunt eu. ³⁾

Peste mine — Către tine, Doamne, rădic sufletul meu. ⁴⁾

Și miluiește-te — Iată, precum ochii slugilor sunt (îndreptați) spre mâna stăpânilor lor, precum sunt ochii slujnicilor spre mâna stăpânului sale: așa sunt ochii noștri (întinși) la Domnul Dumnezeul nostru, până ce se va milostivi de noi. ⁵⁾

Pe când Preoții recităază ⁶⁾ repeta Obștea rugăciunea ⁷⁾ של עולם de mai sus.

Să-și întoarcă — ⁸⁾ El primește binecuvântare de la Domnul, și răsplăta dreaptă de la Dumnezeu (mântuirii sale. ⁹⁾ Și găsește har și judecată bună în ochii lui Dumnezeu și ai oamenilor.

שְׁחַלְמוּ אֲחֵרִים עָלַי. אִם טוֹבִים הֵם, חַנּוּם וְאִמְצָם, וְיִתְקַנְמוּ בִי וּבְהֵם, בְּתוֹמוֹת יוֹסֵף הַצֹּדִיק. וְאִם צָרִיכִים רְפוּאָה, וְרָפָאם, בְּתוֹקְהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה מַחְלִיו. וּבְמָרְסִים, הַנְּבִיאָה, הַצֹּדִיקָה, וּבְנִעְמָן, הַמַּצְרַעְתּוֹ. וּבְמֵי מָרָה, עַל-יְדֵי מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, וּבְמֵי יְרִיחוֹ, עַל-יְדֵי אֱלִישָׁע: וְכֵשֶׁם שְׂדֵה-פִכָּה אֶת-קִלְלָהּ בְּלָעַם הַרְשָׁע מִקִּלְלָהּ לְבָרְכָהּ, כֵּן תִּסְמַךְ בְּלִי חַלּוּמוֹתַי עָלַי, וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל לְטוֹבָה, וְתִשְׁמְרֵנִי וְתִחַנְּנֵנִי וְתִרְאֵנִי: אָמֵן.

יְאֹר. אֱלֹהִים יִחַנְּנֵנִי, וְיִבְרַכְנֵנִי.

יְאֹר. שָׂנִיו אֶחְנֵנִי, סֶלָה:

יִי. יִי אֱלֹהִים רַחוּם וְחַנּוּן, אֲרַךְ

אַפָּיִם, וְרַב-חֶסֶד וְאֶמֶת:

פְּנִיו. פָּנֶה אֵלַי וְחַנּוּנִי, בִּי יְחִיד

וְעֵנִי אָנִי:

אֱלִיָּה. אֱלֹהֵי יִי, בְּפִשִּׁי אֶשָּׂא:

וְיִחַנְּנֵנִי: הִנֵּה, כְּעֵינִי עֹבְדִים אֶל-יְדִ

אֲדוֹנֵיהֶם, כְּעֵינִי שֹׁפְטָה

אֶל-יְדִ בְּרִבְרוּתָהּ, כֵּן עֵינֵינוּ אֶל-יְיָ אֱלֹהֵינוּ

עַד שִׁחְמָנֵנוּ:

יִשָּׂא. יִשָּׂא בְּרַכָּה מֵאֵת יְיָ וְיִצְדָּקָה

מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעוֹ: וְיִמְצָא-חֵן

וְשֶׁבֶל טוֹב כְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם:

¹⁾ „Ps.” 67, 2. ²⁾ „Exod.” 34, 6. ³⁾ „Ps.” 25, 16. ⁴⁾ „Ps.” 25, 1.

⁵⁾ „Ps.” 123, 2. ⁶⁾ „Ps.” 24, 5. ⁷⁾ „Pilde” 3, 4.

Domnul — Doamne, miluiește-ne !
căci spre tine nădăjduim. Să fii
braț lor în fiecare dimineață, și
ajutorul nostru în vreme de răs-
triște !¹⁾

Fața sa —Nu-ți ascunde fața dina-
intea mea, în ziua când sunt strâm-
torat; pleacă-ți urechea ta către
mine, în ziua când te chem—de
grabă auzi-mă !²⁾

Către tine —Către tine rădic ochii
mei, o tu care tronezi în ceruri !³⁾

Și al des —Și când vor roști nu-
mele meu peste fiii lui Israel, eu
li voi binecuvânta.⁴⁾

Îis —A ta Doamne este mărirea,
puterea, fața, izbânda și străluci-
rea, ca și tot ce este în cer și pe
pământ. A ta Doamne este împă-
răția și înălțarea. Tu capui tuturor !⁵⁾

Pace. —Pace ! pace celui depărtat
și celui de aproape, zice Domnul,
când eu îl tămăduiesc.⁶⁾

Pe când Preoții cântă **שְׁלוֹם** zice Obșteia următorilor înțelișori:

יהי רצון ⁷⁾ Fle voia ta, Doam-
ne, Dumnezeul meu și
Dumnezeul părinților mei, ca să
faci pentru sfințenia harului tău și
pentru nestăruita-ți îndurare, și
pentru curăția numelui tău celui
mare, puternic și venerat (alcătuit
din cele douăzeci și două de li-
tere din versetele binecuvântării
preoților), ce lese din gura lui Aha-
ron și a fiilor săi, neamul sfințit
tău, — ca să-mi fii aproape, când te
chem, și să auzi pururea rugăciu-
nța mea, geamătul meu și suspi-
nul meu, precum ai auzit suspinul
lui Iakob, cuvlosului tău, cel care a
fost numit: „omul cuvlos”. — Și
să-mi dai mie și tuturor sufletelor

יהי רצון ⁸⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁹⁾ יהי רצון
יהי רצון ¹⁰⁾ יהי רצון
יהי רצון ¹¹⁾ יהי רצון

יהי רצון ¹²⁾ יהי רצון
יהי רצון ¹³⁾ יהי רצון
יהי רצון ¹⁴⁾ יהי רצון

יהי רצון ¹⁵⁾ יהי רצון
יהי רצון ¹⁶⁾ יהי רצון
יהי רצון ¹⁷⁾ יהי רצון

יהי רצון ¹⁸⁾ יהי רצון
יהי רצון ¹⁹⁾ יהי רצון
יהי רצון ²⁰⁾ יהי רצון

יהי רצון ²¹⁾ יהי רצון
יהי רצון ²²⁾ יהי רצון
יהי רצון ²³⁾ יהי רצון

יהי רצון ²⁴⁾ יהי רצון
יהי רצון ²⁵⁾ יהי רצון
יהי רצון ²⁶⁾ יהי רצון
יהי רצון ²⁷⁾ יהי רצון
יהי רצון ²⁸⁾ יהי רצון
יהי רצון ²⁹⁾ יהי רצון
יהי רצון ³⁰⁾ יהי רצון
יהי רצון ³¹⁾ יהי רצון
יהי רצון ³²⁾ יהי רצון
יהי רצון ³³⁾ יהי רצון
יהי רצון ³⁴⁾ יהי רצון
יהי רצון ³⁵⁾ יהי רצון
יהי רצון ³⁶⁾ יהי רצון
יהי רצון ³⁷⁾ יהי רצון
יהי רצון ³⁸⁾ יהי רצון
יהי רצון ³⁹⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁴⁰⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁴¹⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁴²⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁴³⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁴⁴⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁴⁵⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁴⁶⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁴⁷⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁴⁸⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁴⁹⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁵⁰⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁵¹⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁵²⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁵³⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁵⁴⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁵⁵⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁵⁶⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁵⁷⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁵⁸⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁵⁹⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁶⁰⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁶¹⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁶²⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁶³⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁶⁴⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁶⁵⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁶⁶⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁶⁷⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁶⁸⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁶⁹⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁷⁰⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁷¹⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁷²⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁷³⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁷⁴⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁷⁵⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁷⁶⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁷⁷⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁷⁸⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁷⁹⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁸⁰⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁸¹⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁸²⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁸³⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁸⁴⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁸⁵⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁸⁶⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁸⁷⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁸⁸⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁸⁹⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁹⁰⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁹¹⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁹²⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁹³⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁹⁴⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁹⁵⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁹⁶⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁹⁷⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁹⁸⁾ יהי רצון
יהי רצון ⁹⁹⁾ יהי רצון
יהי רצון ¹⁰⁰⁾ יהי רצון

¹⁾ „Ies.” 33, 2. ²⁾ „Ps.” 102, 3. ³⁾ „Fs.” 123, 1. ⁴⁾ „Numeri” 6, 27.

⁵⁾ 1. „Cron.” 29, 11. ⁶⁾ „Ies.” 57, 19. ⁷⁾ Din „Saarel Sion”, de Nathan
Nata b. Moșe Hannover, 5422.

casei mele, hrana noastră și traul nostru cu belșug și nu cu strămtorare, pe cale îngăduită și nu pe cale oprii, în tihnă și nu în necaz, din mâna ta cea deschisă, precum ai dat părintelui nostru Iakob, numit „omul cuvios“, pâine de mâncare și haină de îmbrăcat. Fă ca să găsim dragoste, har, milă și îndurare în ochii tăi și în ochii tuturor aceloră carl ne vâd; fă ca să fie ascultate cuvintele mele când mă rog ție, precum al făcut pre Iosef, cel drept, când tată-său l'a îmbrăcat într'o haină de mătase, să aște har, milă și îndurare în ochii tăi, și în ochii tuturor aceloră carl l'au văzut. Și fă-mi lucruri minunate și miraculoase și semne spre bine și ferește-mă pe căile mele; însuși înimile mele înțelegere, ca să înțeleagă, și să pătrundă, și să împlinască toate cuvintele învățăturii tale și tainele ei; și scapă-mă de greșeli, și curăță-mi gândul și inima spre slujba ta, și prelungeste zilele mele (și zilele tatălui și ale mamei * mele) (și zilele femeii mele, ale fiilor mei și ale fiicelor ** mele) în bine și placere, în tărie și pace. Amin. Scla!

Puternice în înălțime, care tronezi cu tărie! Tu ești pacca și numele tău e pace. Fie voia ta, ca să ne dăruiești nouă și înregulul tău popor, casa lui Israel, vicață și binecuvântare, ca posesiune pașnică.

Pe când Oficialul tecilează ^{שנים ישיב}, zic Prooții încelinel următoare răgăciune:

Stăpâne al universului! Noi am făcut celace ne-al poruncit; fă deci și tu cu noi, după cum ne-al făgăduit. *) „Priveste către noi din Jăcașul Iău cel sfânt, din ceruri, și binecuvântă pe

ב'ש'ות ב'ית'י מ'ז'נ'תינו) ופ'ר'נסתנו ב'ר'וח ולא ב'צ'מצ'ו'ם. ב'ה'ס'ר ולא ב'א'ס'ר. ב'נ'ח'ת ולא ב'צ'ע'ר. מ'פ'ח'ת י'ד'ך ה'ר'ח'ב'ה. ב'ש'ם ש'נ'ת'ך (פ'ת) ל'ח'ם ל'א'כ'ו'ל ו'ב'נ'ד ל'ל'ב'ו'ש ל'ע'ק'ב א'ג'י'נו ה'נ'ק'ר'א א'י'ש ח'ם. ו'ת'ת'ג'נו ל'א'ה'ר'ב'ה ו'ל'ח'ן ו'ל'ח'ס'ד ו'ל'ר'ח'מ'י'ם ב'ש'נ'י'ך ו'ב'ע'י'ני כ'ל'י'ר'ו'א'י'נו. ו'ה'י' ד'ב'ר'י נ'ש'מ'ע'י'ם ל'ע'ב'ד'ת'ך. ב'ש'ם ש'נ'ת'ך א'ת' י'ס'ר'ך צ'ד'י'ק'ך ב'ש'ע'ה ש'ה'ל'ב'י'שו א'ב'יו ב'ח'ג'ת פ'ס'י'ם, ל'ח'ן ו'ל'ח'ס'ד ו'ל'ר'ח'מ'י'ם ב'ש'נ'י'ך ו'ב'ע'י'ני כ'ל'י'ר'ו'א'י'נו. ו'ת'ע'ש'ה ע'מ'י נ'פ'ל'או'ת ו'נ'ס'י'ם ו'ל'ט'ו'כ'ה א'ו'ת, ו'מ'צ'ל'י'ת'ני ב'ד'ר'ך'י ו'מ'ן ב'ל'ב'י ב'י'נ'ך, ל'ח'ב'ו'ן ו'ל'מ'ש'ב'ו'ל ו'ל'ק'ח'ם. א'ת' כ'ל'י'ד'ב'ר'י ת'ל'מ'יד ת'ו'ר'ת'ך ו'מ'ד'ו'ר'ת'י'ם. ו'מ'א'י'ל'ך מ'ש'נ'או'ת, ו'ת'מ'ת'ר ב'ע'י'ני ל'ל'ב'י ל'ע'ב'ד'ת'ך. ו'ת'א'ר'ך י'מ'י (י'מ'י א'ב'י ו'א'ב'י) (י'מ'י א'ש'ת'י ו'ב'נ'י) ב'ט'וב ו'ב'נ'ע'י'מ'י'ם. ב'ר'ב ע'ז ו'ש'ל'ום. א'מ'ן. ס'ל'ה:

אדיר בפרום שובן בנבירה. אתה שלום ושנה שלום. יהי רצון שתשים עלינו ועל כל עמך בית ישראל, חיים וברכה, למשמרת שלום:

ר'ב'ן ה'ע'ו'ל'ם. ע'ש'י'נו מ'ר'ו'ש'ו'ת'ך ע'ל'ינו א'ף א'ת'ה ע'ש'ה ע'מ'נו. ב'א'ש'ר ה'ב'ט'ח'ת'נו. ה'ש'ק'י'פ'ה מ'ס'ע'ן ק'ו'ד'ש'ך. מ'ז'נ'ש'מ'י'ם. ו'ב'ר'ך א'ת' ע'מ'ך. א'ת' י'ש'ר'א'ל

*) Pentru copii, al căror părinte sunt în vicață. **) Pentru capi de familie.

*) Tr. „Sota“ 39, R. Hilsda. *) „Dent.“ 26, 15.

poporul tău, pe Israel și pământul
ce ni l-ai dat, ca să fie, după cum
ai jurat părinților noștri, o țară
în care curge lapte și miere“.

קדיש ימי שלש רגלים. Kidduş pentru zilele celor trei sărbători.

יְהוָה מֵשָׁח אֶת-מֹשֶׁה וְאֶת-אַהֲרֹן
וְאֶת-יִשְׂרָאֵל:
torile Domnului fiilor
lui Israel.¹⁾

פרוך אמה יי אלתנוי מלך העולם. **פרוך** Laudat filii Doamne, Dum-
nezeul nostru, regele uni-
versului, care a creat rodul vitei 2)

סדר תפילת מנחה לשלש רגלים.

Mândruiaia rușăcunii de după amiază (Min'ha) pentru cele trei sărbători.

1. *Yizkor* pag. 118-120 și *Qaddish* pag. 120-124; 2. (numai când este totdeauna Sabbath se zice: a) *Yizkor*, b) *Yizkor* cu trei citenți); 3. *Oficiantul* recitează *fum. Kaddish*; 4. *Rugăciunea de-șapte* pag. 35; 5. *Rugăciunea finală* *Yizkor*; 6. *Kaddish de oranj*.

תפילת מעריב למוצאי יום טוב.

Ruăciunea de seară (Maariv) la iesirea din sărbători.

1. יהוה רחום pag. 147; 2. Rugăciunea de *optsprezece*, intercalându-se *חַסְדָּה חַנּוּנָה* (după «*Š'mone Esre*» recitează Oficialul *Intregul Kaddiș*); 3. *הַבְּרָכָה* ce urmează mai jos; 4. *עֲלֵינוּ*.

Observare: Dacă este totdeodată **תפילת מוסף** se face rugăciunea de *Maariv* ca în orice alt **תפילת מוסף**.

הבדלה למוצאי יום טוב.

Salutare de despărțire la ieșirea din sărbători.

פרק ד' אהרן וי' אלקינו מלך העולם, בורא פרי העולם:
פרק ד' אהרן וי' אלקינו מלך העולם, המבדיל בין קדש לחול, בין אור
לחשך, בין ישראל לעמים, בין יום השביעי לששת ימי המעשה.
פרק ד' אהרן וי' אלקינו מלך העולם, בין קדש לחול:

1) „Levit.“ 33, 44. 2) „Berachoth“ 6, a. 3) *Traducerea*, vezi pag. 336.

תפלות לזמנים נוראים.

*) תפלת ראש השנה לערבית ולמנחה.

Rugăciunea de seară, dimineață și de după amiază (Min'ha)
pentru Roș ha-Şana (Anul Nou).

În ajunul de ראש השנה se face rugăciunea de după amiază (מנחה) ca în fiecare
ajun de sărbătoare (ערב יום טוב), iar la rugăciunea de seară (ערב) pag. 172, se inter-
calează תחנון. Sabbath se mai adaugă ושמרו אפול se face următoarea rugăciune-de-şapte
pentru slujba de seară, dimineața și de după amiază.

(La rugăciunea de Min'ha)

Deut. 32, 3.) כי נשם יי אקרא הבו גדל לאלהינו:

1. Dumnezeu, scutul părinților. אבות.

Ps. 51, 17.) אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך:

ברוך אתה יי אלהינו גאלי אבותינו, אלהי אברהם, אלהי יצחק
ואלהי יעקב. הַגְדוֹל, הַגְבוֹר וְהַנּוֹרָא, אֵל עֶלְיוֹן, גּוֹמֵל חַסְדִּים טוֹבִים.
וְכֵן כָּל יוֹמֵר חֲסִדֵי אֲבוֹת, וּמֵבִיא גּוֹאֵל לְבְנֵי בְנֵיהֶם, לְמַעַן שְׁמוֹ
בְּאַהֲבָה:

זָכְרֵנוּ לְחַיִּים, מְלֶכֶךְ חַיִּין בְּחַיִּים, וְכַתִּבֵּנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים
לְמַעַן אֱלֹהִים חַיִּים.

מְלֶכֶךְ, עוֹזֵר, וּמוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן. בְּרוּךְ אַתָּה יי מְגֵן אֲבֹתֵינוּ:

2. Atotputernicia lui Dumnezeu. גבורות.

אתה גבור לעולם, אדני מלכות מלכות, רב להשיע:
מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד, מַמְלֶכֶת מַלְכוּת בְּרַחֲמִים רַבִּים, סוֹמֵךְ נִפְלִים, וְרוֹפֵא
חוֹלִים, וּמַתִּיר אֲסוּרִים, וּמַקְנֵם אֲמוּנָתוֹ, לִישׁוּעַ עָפָר. מִי כְמוֹךָ בְּעֵל
גְּבוּרֹת, וּמִי דוֹמָה לָךְ, מְלֶכֶךְ, מַמְלֶכֶת וּמַמְלִיךְ, וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה:

מִי כְמוֹךָ אֵב הַרְחָמִים, זוֹכֵר יַצּוּרֵינוּ לְחַיִּים בְּרַחֲמִים.
וְנִצְמָן אַתָּה לְהַחְיִית מַלְכוּת. בְּרוּךְ אַתָּה יי מַמְלֶכֶת הַמַּלְכוּת: *)

3. „Keduşa“.— Sfințirea lui Dumnezeu. קדושה דעמידה.

(La recitarea cu glas tare a Oficiantului).

Oficiant: נְכַבֵּד אֶת־שִׁמְךָ בְּעוֹלָם, בְּנֶשֶׁם שְׁמִיךְ יֵשִׁים אוֹתוֹ בְּשִׁמִּי:

מֶרֶם, בְּכַתוּב עַל־יַד גְּבִי'אֲדֵי, וְכִנְיָ זֶה אֱלֹהֵינוּ וְאֲמַר:

*) De la Synagoga Magna 3414. Traducerea, vezi pag. 71—75.

3. Stințirea lui Dumnezeu. קדשת השם.

אָתָה קדוֹשׁ, וְשִׁמְךָ קדוֹשׁ, וְקדוּשֵׁים בְּכָל-יָוִם יִהְיֶה לָּךְ. סְלָה:

*Maiestatea, pronia, conducerea, stăpânirea unică și atotdreptatea
Impăratului tuturor Impăraților.*

וּבְכֵן תֵּן פִּתְדֶּךָ, יי אֱלֹהֵינוּ
עַל כָּל-מַעֲשֶׂיךָ, וְיִמְתְּךָ עַל
כָּל-מַה-שִּׁפְּרָאתָ, וְיִירָאוּךָ כָּל-
הַמַּעֲשִׂים, וְיִשְׁתַּחֲוּ לִפְנֶיךָ כָּל-
הַבְּרוּאִים, וְיַעֲשׂוּ כָּל־מִצְוָתְךָ
אִמְתִּי, לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלִבָּב
שָׁלֵם, כְּמוֹ שֶׁיְדַעְנָה יי אֱלֹהֵינוּ
שֶׁיִּשְׁלֹטֵן לִפְנֶיךָ עוֹ בְּיָדְךָ

3. «Keduşa» (Stințirea lui Dumnezeu la recitarea cu glas tare a oficiantului).

Obștea și Oficiantul:

(„Ies.” 6, 3).

קדוֹשׁ | קדוֹשׁ קדוֹשׁ, יי זְכוּתָהּ מֵאֵל כָּל-הָאָרֶץ בְּבוֹדוֹ:

La rugăciunea de
Min'ha:

סְלָה לְעִמְרָם:

כְּרוּךְ יִאמְרוּ:

Obștea și Oficiantul:

כְּרוּךְ בְּבוֹדוֹ יי

מִמְקוֹמוֹ:

Oficiantul:

יְבִרְגֵי קִדְשֶׁךָ

כְּחוֹב לֵאמֹר:

La rugăciunea de dimineață:

Oficiantul: אָז בְּקוֹל הַשֵּׁשׁ אָדִיר וְחֶזֶק מִשְׁמִיעִים

קוֹל, כְּתִנְשָׁאִים לַעֲפֹת שָׁרָפִים, לְעִמְרָם כְּרוּךְ יִאמְרוּ:

כְּרוּךְ בְּבוֹדוֹ יי מִמְקוֹמוֹ:

Obștea și

Oficiantul:

Oficiantul: מִמְקוֹמְךָ, מִלִּפְנֵי חוֹסֵי, וְחֶזֶק עֲלֵינוּ, כִּי

מִחֲפָזִים אֲנֵחֵנוּ לָךְ, מִמִּי תִמְלֹךְ בְּצִיּוֹן, בְּקִרְבֵּי בְּיָמֵינוּ

לְעוֹלָם, וְעַד תִּשְׁבֹּן: תִּתְפַּדֵּל וְתִתְקַדֵּשׁ בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַיִם

עִירָךְ, לְדֹר וָדֹר, וְלִגְזָח וְצָחִים: וְשִׁיבֵנוּ חֲרָאָה

מִלְּכֹחֶתְךָ, בְּדָבָר הַאֲמִיר בְּשִׁירֵי אֲנָה, עַל-יְדֵי דָוִד

מִשִּׁים צִדְקָה:

יִמְלֹךְ יי לְעוֹלָם, אֱלֹהֵינוּ צִיּוֹן, לְדֹר וָדֹר. הַלְלוּהָ:

Obștea și

Oficiantul:

Oficiantul: לְדֹר וָדֹר נְגִיד וְנָלֵךְ, וְלִגְזָח וְצָחִים קִדְשָׁתְךָ נִקְדִּישׁ, וְשִׁבְחָהּ:

אֱלֹהֵינוּ, מִפְּנֵי לֹא יִמָּשׁ לְעוֹלָם, וְעַד, כִּי אֵל מְלֹךְ, גְּדוֹל וְקדוֹשׁ אֲמָרָה:

כְּרוּךְ אָתָּה יי הָאֵל תְּקַדֵּשׁ:

¹⁾ Autorul acestor cinci rugăciuni e Rav, m. 4003 (v. Fürst, „Literaturgeschichte“ pag. 56; cf. „Sifri“, Col. 238).

terea în dreapta ta, și că numele tău e venerat de tot ce
al creat.

ובכן אֲשָׁא dar, Doamne, dă
nărire poporulul tău,
fala cuvioșilor tăi, nădejde celor
ce te caută, și graiul liber celor
ce te așteaptă. Dă bucurie țăr-
ni tale, veselie orașului tău,
răsărire puterii lui David, ro-
bului tău, și strălucirea lumi-
nei fiului lui Ișai, unsului tău,
în curând, în zilele noastre.

ובכן Atunci drepții o vor
vedea și se vor bucura,
sinceri vor chiui, cuvioșii în
veselie vor chioti, și viciul își
va închide gura, și toată fără-
delegea va pieri ca fumul, când
vei stărpi stăpânirea nelegiurii
de pe pământ.

ובכן Și vei împărați numai
tu, Doamne, singur
peste toate făpturile tale, în
muntele Sion, lăcașul slavei
tale, și în Ierusalaim, orașul
tău cel sfânt, precum glăsuiește
în sfintele tale Scripturi: ¹⁾ „Im-
părăți-va Domnul în veci, Dum-
nezeul tău, Sione, din neam în
neam. Hallelu-la“.

קדוש Sfânt ești tu, vene-
rat e numele tău, și
nu e alt Dumnezeu afară de
tine, precum e scris: ²⁾ „Rădăcat
este Domnul oștirilor prin ju-
decată, și Dumnezeu cel sfânt

ונבחרה בימנה, ושמך נזר
על כל-מה שבראת:

ובכן תן כבודי יי לעמך,
תהלה ליראיך ותקנה לדורשיך,
ופתחון פה למיחלים לך.
שמחה לארצך, וששון לעירך,
וצמיחת קרן לדוד, עבדך,
ועריכת נר לבן-ישי משיחך,
במהרה בימינו:

ובכן צדיקים יראו וישמחו
וישרים יעלו, וחסידים ברכו
יגילו, ועולתה תקפץ-פה,
וכל-הרשעה בלה פגשן תכלה,
פי תעביר ממשקלת ידון מן-
הארץ:

ותמלוד אמה יי לבדך, על
כל-מעשיך, בהר ציון, משכן
בבונך, ובירושלם, עיר קדשך,
בברוב גדברי קדשך. ימלך
לעולם, אלכנך ציון, לדר ודר.
הללויה:

קדוש אמה, ונזר שמך,
ואין אלוה מבלעדיך. בכתוב:
ויקבה יי צבאות במשפט, והל

¹⁾ „Ps.“ 146, 10. ²⁾ „Ies.“ 5, 16.

e sfințit prin dreptate". Lăudat fii, Doamne, Impărate atot-sfinte!

4. Sfințirea zilei. קדשת היום.

אתה בחרתנו מכל העמים. Tu ne-ai ales
dintre toate po-
poarele, ne-ai iubit, și ai fost
binevoitor nouă. Tu ne-ai înăl-
țat peste toate limbile și ne-ai
sfințit prin poruncile tale. Tu ne-
ai apropiat, Impărate al nostru,
de slujba ta, și după numele tău
cel mare și sfânt ne-ai chemat.

Când a doua seară de ראש השנה cade la שבת se zice înainte de următoarele:

1) (עבודתנו) אלוקינו את משפטי צדקה, ושלמנו לעשות חן
וצנה, וחסד לנו. אלוקינו משפטים ישרים וצדקת אמת, חן ומצות
טובים, וחסד לנו ומי ששון, ומי שני קדש, וחסד ורחמים, ורחמים
שבת, וכבוד מעד, וחנינות הנגל, ושלמנו בין קדש לחול,
בין אור להשך, בין ישועה, לעמים, בין יום ראשית, לשבת, ומי
המשלש, בין קדשת שבת לקדשת יום טוב הבדלה, ואת יום השביעי
המשלש, ומי המשלש קדש, הבדלה וקדשת את-עמך ישראל בקדשתך:

ותתן לנו. אלוקינו באהבה, וחסד לנו
נא-יום (השבת) ואת-יום
הזכרון הזה, יום (זכרון) תשובה
(באהבה), מקרא-קדש, וזכר
לציאת מצרים:

Rugăciune solemnă pentru bunăstare, fericire și viață. 2) הנה

אלוקינו ואלהי אבותינו יעלה ויבא, אלוקינו
דומה לנו, דומה לנו, דומה לנו, דומה לנו, דומה לנו, דומה לנו,
נושתי! מאלה-ש, vie, ajungă, ara-
to-ze, fie plăcut, auzită, amintită

1) De Rav. (m. 400) și Samuel (născ. 390 m. 410). Traducerea
vezi pag. 356. 2) Paralel între paranteze se zice min. al Sabbath.

3) Apel la amintirea: 1) Dumezeu, „Sabbath” 2)

și pomenită înaintea la pomenirea noastră și amintirea noastră, și pomenirea părinților noștri, și pomenirea unșului, fiului lui David, robului tău, și pomenirea Ierusalim-ului, celorți tale celei sfinte, și pomenirea întregului tău popor, caset lui Israel, spre scăpare, spre bine, spre har, spre iubire și îndurare, spre viață și pace în ziua aceasta de Pomenire. Pomeneste-ne Doamne Dumnezeuul nostru, întru-ânsa, de bine, și amintește-ne întru-ânsa de binecuvântare, și ajută-ne întru-ânsa spre viață. Și prin făgăduința de mântuire și îndurare, cruță-ne și miluștește-ne, îndură-te de noi și ajută-ne, căci căile tine sunt îndreptate ochii noștri; căci un atotputernic împărai, milosliv și îndurător ești tu.

וְיִזְכֹּר וְיִזְכָּרְנוּ וּפְקֹדֵנוּ וְיִזְכָּרְנוּ אֲבוֹתֵינוּ וְזָכְרוֹן מְשִׁיחַ בְּנֵי-דָוִד, עֲבָדְךָ וְזָכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם, עִיר קְדֻשָּׁתְךָ וְזָכְרוֹן כָּל-עַמְּךָ, בֵּית יִשְׂרָאֵל, לְפָנֶיךָ. לְקַלְמָה לְמוֹכָה, לְחַן, וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים, לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם בְּיוֹם הַזָּכְרוֹן הַזֶּה, וְזָכְרְנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ, לְמוֹכָה, וּפְקֹדֵנוּ בּוֹ, לְכָרְךָ, וְהוֹשִׁיעֵנו בּוֹ, לְחַיִּים, וּבְדָבָר יִשׁוּעָה וּרְחֻמִּים, חוּס וְחַנּוּן, וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנו, כִּי אֱלֹהֶיךָ עֵינֵינוּ, כִּי אֵל מְלֹךְ, מֶעוֹן וְרַחֲמִים אָתָּה:

Pentru adorațiunea universală a Domnului.

אלהינו Dumnezeul nostru și Dumnezeul părinților noștri! Impărățește peste toată lumea cu slava ta, rădică-te peste tot pământul cu maiestatea ta, și lucește cu fala măreței tale izbânzi peste toți locuitorii globului tău pământesc. Ca să recunoască toată făptura, că tu ai făcut-o, și să priceapă toată plămuirea, că tu ai plăsmuit-o, și să zică tot ce are suflare în nărilor sale: Domnul D-zeul lui Israel este împărat, și împărăția lui stăpânește

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. מְלִיךְ עַל-כָּל-הָעוֹלָם בְּלֹא כִבְיָדָה, וְהַנְשָׂא עַל כָּל-הָאָרֶץ בִּיקָרָהּ, וְהוֹפֵעַ בְּהִדר גְּאוֹן עֲדָה, עַל כָּל-יְיֹשְׁבֵי תִבְלָא אֲרָצָה. וְיֹדַע כָּל-פְּעוּל, כִּי אָתָּה פָּעַלְתָּ, וְיִבִּין כָּל-יִצְוָה, כִּי אָתָּה יִצְרָתָהּ, וְיֹאמַר כָּל אִשָּׁר נִשְׁמָה בָּאֵפוֹ יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מְלֹךְ, וּמַלְכוּתוֹ

peste toate. *) (Dumnezeul nostru și Dumnezeul părinților noștri, fie-ți plăcută odihna noastră), sfințește-ne prin poruncile tale și dă-ne să avem parte de Invățătura ta, satură-ne cu bunătatea ta și învește-ne cu mântuirea ta, (și dă-ne de moștenire, Doamne Dumnezeul nostru, cu dragoste și bunăvoință, Sabbatul tău cel slânt, ca să se odihniască într'ânsul Israel, sfințitorul numelui tău), și curăță inima noastră, ca să-ți slujască ție cu adevărat; căci tu, Dumnezeule, ești adevărat, și cuvântul tău este adevărat și statornic în veci. Lăudat fii Doamne, împăratul peste tot pământul, sfințitorul (Sabbatului, al) lui Israel, și al zilei de Pomenire.

בְּכָל מַשְׁלָח: (יְיָהּנוּ וְאֵלֵינוּ)
 אֱלֹהֵינוּ רָצָה בְּמִנוּחֵינוּ,
 מְקַדְּשֵׁנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וּתְנוּ
 חֻלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ, שֶׁבַעֲנֵינוּ
 מִטּוֹבָךָ וְשִׂמְחָתְךָ
 בִּישׁוּעָתְךָ, (וְהַגְדֵּלֵנוּ יְיָ)
 אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרַצוֹן, שֶׁפָּתָה
 מִקְדָּשְׁךָ וְהִנְחוּרָךָ יִשְׂרָאֵל,
 מְקַדְּשֵׁי שְׁמֶךָ, וְטָהַר לִבֵּנוּ
 לַעֲבֹדָךָ בְּאֵמֶת. כִּי
 אַתָּה יְיָ אֱלֹהִים אֱמֶת, וְדְבָרְךָ
 אֱמֶת וְיָרִים לְעַד. בְּרוּךְ
 אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ עַל כָּל-
 הָאָרֶץ, מְקַדֵּשׁ (הַשַּׁבָּת וְ)
 יִשְׂרָאֵל, וְיוֹם הַזִּכְרוֹן:

Rugăciune pentru bunăvoință față de serviciul divin al lui Israel.

5. Reîntemeierea Sionului. עֲבֹדָה.

(¹) רָצָה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּשִׁמְךָ יִשְׂרָאֵל וּבְתַפְלָתָם. וְהָשִׁיב אֶת־עֲבוֹדָה
 לְדָבִיר בֵּיתְךָ, וְאֵשִׁי יִשְׂרָאֵל וְתַפְלָתָם, בְּאַהֲבָה תִּקְבַּל בְּרַצוֹן וְהֵמָּה לְרַצוֹן
 מִמִּיד עֲבוֹדָת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ:

Încheierea rugăciunii a 5-a.

וְתַחֲנוּנָה עִמָּנוּ בְּשִׁיבָה לְרַצוֹן בְּרַחֲמִים. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ כֹּהֵנֵנוּ
 שֶׁבִּיטָתוֹ לְרַצוֹן:

⁹) Pasajele între paranteze se zic numai Sabbath.

¹) Traducerea, vezi pag. 82-89.

6. Rugăciune de mulțumire. הודאה.

מידים ורעיון :

Când Oficiantul repetă
sice Obștei înțel, plecându-se: 1)

מידים אֲנִי לְךָ שְׁאֵתָה וְהָאֵל
 וְאֵלֵינוּ וְאֵלֵי אֲבוֹתֵינוּ אֵלֵינוּ
 כְּלִי דְשִׁי וְיִצְרָנוּ יִצְרָנוּ בְּחַסְדֶּיךָ
 בְּרַחֲמֶיךָ וְהוֹדָאוֹת לִשְׁמֶיךָ הַשְׁמִי
 וְהַקְדוֹשׁ עַל שְׁחִיחוֹתֵינוּ וְקִשְׁתֵּנוּ
 בֵּן תִּשְׁמָר וְתִקְוָנוּ וְתִאֲסֹף
 וְלִי תִתֵּן לְשִׁמְךָ הַקְדוֹשׁ לְשִׁמְךָ
 הַקְדוֹשׁ וְלִשְׁמֶיךָ רַחֲמֶיךָ וְלִשְׁמֶיךָ
 בְּלִבְּךָ שְׁלֹם עַל שְׁאֵתֵינוּ מִידִים
 לְךָ בְּיוֹם אֵל הַהוּא:

מידים אֲנִי לְךָ שְׁאֵתָה וְהָאֵל
 וְאֵלֵינוּ אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד. צוּר חַיִּינוּ
 מִנֵּן יִשְׁעֵנוּ אֵתָה הוּא לְדוֹר וָדוֹר. נֹדֶה לְךָ
 וְנִסְמַר תְּהִלָּתְךָ עַל-חַסְדֶּיךָ בְּיָדֶיךָ
 וְעַל נְשִׁיחוֹתֵינוּ בְּקִשּׁוֹת לְךָ וְעַל-נִסְיוֹן
 שְׁבָב־לֵוִים אֲמָנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ
 שְׁבָב־לֵעַת. עָרֵב וְבָקָר וְצִוְּהֵי: הַטוֹב
 כִּי לֹא-כָלוּ בְחַמְּךָ. וְתִמְנַחֵם. כִּי לֹא-תִמְנָו
 חֲסָדֶיךָ מַעֲלֵם חַיִּינוּ לְךָ:

Urmarea rugăciunii de mulțumire:

וְעַל-כֵּן יִתְפַּדְּךָ וְיִתְרַחֵם שְׁמֶיךָ מִלְּבָבִי תְּמִיד. לְעוֹלָם וָעֶד:

וְתָתוּב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל-בְּנֵי בְרִיתְךָ:

וְכָל חַיִּים יוֹדֶיךָ סֵלָה וְיִתְלָלוּ אֶת-שְׁמֶיךָ בְּאֵמֶת. הָאֵל יִשְׁעֵנוּ
 וְעֲזָרְנוּ סֵלָה. בְּרוּךְ אֵתָה וְיִי הַטוֹב שְׁמֶיךָ וְלֶךְ נָא לְהוֹדוֹת:

Binecuvântarea preoților. 2) ברכת כהנים.

(Nunat la slujba de dimi, caia).

Oficiantul:

אֲלֵינוּ וְאֵלֵינוּ אֲבוֹתֵינוּ. בְּרַבְּנוּ בְּבִרְכָּה תִּמְשַׁלְשֵׁת בְּתוֹרָה. תְּכַוְנָה
 עַל-יְדֵי מִשְׁחָה עֲבָדֶיךָ. הַאֲמִירָה מִפִּי אֲהָרֹן וּבְנָיו. כֹּהֲנִים. עַם קְדוֹשְׁךָ. בְּאֵמֶר:

Obște:

Oficiantul: (plecându-se)

יְבָרְכֶךָ יְיָ וְיִשְׁמְרֶךָ : בֵּן יְהִי רַצוֹן :
 יֵאָר יְיָ ! פָּנָיו אֱלֹהֶיךָ וְיִתְנֶךָ : בֵּן יְהִי רַצוֹן :
 יִשְׂאָה יְיָ ! פָּנָיו אֱלֹהֶיךָ וְיִשֵּׁם לְךָ שְׁלֹום : בֵּן יְהִי רַצוֹן :

7. Rugăciune pentru pace și odihna sufletească. בְּרַחֲמֵיךָ שְׁלֹום.

La pace și odihnă:

La pace:

שְׁלֹום שְׁלֹום. טוֹבָה וּבְרָכָה. הֵן יִתְקַד וְיִתְחַמֵּם.
 עֲלֵינוּ וְעַל כָּל-יִשְׂרָאֵל. עֲמִידָה בְּרַבְּנוּ אֲבִינוּ בְּלִבְנוּ
 בְּאֵמֶר. בְּאֵמֶר שְׁמִיךָ. כִּי בִיגֹר חֲזִיק גְּבוּרָה
 לְעוֹלָם. כִּי אֲהָרֹן:

1) Talm. „Sota“ 41, a. 2) Talm. „Sota“ 39, a. 3) „Numeri“ 6, 24-26.

Kidduş pentru seara de Roş ha-Şana. ¹⁾ קדוש ליל ראש השנה. Cănd Roş ha-Şana cade Sâmbătă, se zice Vineri seară mai întâi יום השמיני עם השמיני pag. 187-188, apoi se continuă:

ברוך אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרִי הַגֶּפֶן: Lăudat fii Doamne, Dumnezeul nostru, regele universului, care al creat rodul viței. ²⁾

ברוך אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר פָּתַר-בְּנוּ מִכָּל-עַם וְרוֹמְמָנוּ מִכָּל-לָשׁוֹן וְקִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו. וְתַתֵּן-לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בְּרָכָה, אֵת (יום השבת הַזֶּה, וְאֵת) יוֹם הַזִּכְרוֹן הַזֶּה, יוֹם (וְזִכְרוֹן) תְּרוּעָה (פְּאֻדָּה) מִקָּרָא קִדְּשֵׁי זִכָּר לַעֲצֻמַּת מַעֲרֵים. כִּי בָנוּ בְּחַרְתָּ, וְאוֹתָנוּ קִדְּשָׁתָּ מִכָּל-הָעַמִּים, וּדְבָרְךָ אִמְתָּ וְנִקְּם לְעַד. בְּרוּךְ אַתָּה יי מֶלֶךְ עַל כָּל-הָאָרֶץ, מְקֻדָּשׁ (הַשָּׁבָת, הַזֶּה) יִשְׂרָאֵל, וְיוֹם הַזִּכְרוֹן:

Dacă a doua seară de הַזִּכְרוֹן cade la יום ההוא se zice aici הַזִּכְרוֹן, apoi se zice:

ברוך אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא מְאֹרֵי הָאֵשׁ: Lăudat fii Doamne, Dumnezeul nostru, regele universului, care al creat lumina focului.

ברוך אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הַמְּבָרֵךְ בֵּין קִדְּשׁ לְחֹל, בֵּין אֶזְרָא לְחֶשֶׁךְ, בֵּין יִשְׂרָאֵל לְעַמִּים, בֵּין יוֹם הַשְּׂבִיעִי לְשִׁשִּׁתָּהּ, יְמֵי הַפִּעֻשָּׁה, בֵּין קִדְּשָׁתָּ שָׁבָת לְקִדְּשָׁתָּ יוֹם טוֹב הַבְּרִלָּה, וְאֵת-יוֹם הַשְּׂבִיעִי מִשְׁשִׁתָּהּ יְמֵי הַפִּעֻשָּׁה קִבְּלָתָּ, וְקִבְּלָתָּ:

¹⁾ De Ezra și colegi 3414. ²⁾ M. „Berachoth“ 6, a. 18) „Berachoth“ 51, 6. „O. Ch.“ 183. 271, 296. „Hulin“ 92, a. Midraš „Semoth R.“ 20 și 44. „Bamidbar R.“ Cap. 18. *) Pasajele între paranteze se zic numai Sabbath.

poporul tău Israel prin sfințenia
ta. Lăudat fii Doamne, care deo-
sebești între sfânt și sfânt.

Lăudat fii Doamne,
D-zeul nostru, regele
universului, care ne-ai păstrat
vieața, și ne-ai susținut, și
ne-ai făcut să ajungem vremea
aceasta. ¹⁾

Binecuvântarea (zisă „Hamo¹⁴⁾”) asupra celor două pâini:

Lăudat fii Doamne,
Dumnezeul nostru,
regele universului, care scoți
pâinea din pământ. ²⁾

Este un obiceiu, ca să se mănânce o bucată dintr'un măr, întins în miere,
rostindu-se următoarea binecuvântare:

Lăudat fii Doamne,
Dumnezeul nostru,
regele universului, care ai creat
rodul pomului. ³⁾

Fie voia ta, Doamne
Dumnezeul nostru și
Dumnezeul părinților noștri, ca să
înnoiești pentru noi un an fericit și
dulce.

אֱלֹהֵינוּ יִשְׂרָאֵל כְּכֹדֶךָ שָׁרָהָ, בְּרוּךְ
אַתָּה יְיָ הַמְבָרֵךְ בֵּין קֹדֶשׁ לְקֹדֶשׁ:
בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מְלֶכֶךְ
הָעוֹלָם, שֶׁהוֹחֵנֵנוּ וְקוֹנֵנֵנוּ
וְהַיְעֵנֵנוּ לְזֶמֶן הַזֶּה:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מְלֶכֶךְ
הָעוֹלָם, הַמוֹצֵא לֶחֶם מִן
הָאָרֶץ:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מְלֶכֶךְ
הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְרִי הָעֵץ:
יְהִי רָצוֹן מִלְפָּנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאַתָּה
אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתַּהַרְשׁ עָלֵינוּ שָׁנָה טוֹבָה
וְחַמּוּקָה:

La *שחרית* se urmează aceeaș ordine ca la celalalte săbători, sau Sab-
bath, până la *Rugăciunea-de-șapte* (pag. 204), apoi se zice „Rugăciunea-
de-șapte pentru *Roš ha-Šana*”. Oficialul o repetă cu *Piutim* ⁴⁾ din
Mach'zor și recitează, când e Sabbath, *întregul* Kaddiș, apoi urmează

¹⁾ „Berachoth” 37, b. **Observare:** Această binecuvântare se zice în ambele seri de *Roš ha-Šana*. ²⁾ M. „Berachoth” 6, a. ³⁾ „Berachoth” 6, a.

⁴⁾ *Piutim* (פיוטים) sunt poeziile liturgice intercalate în binecuvântările și rugăciunile
institute de părinții Sinagogii primitive. După S. D. Luzzatto, obârșia lor datează din
epoca Oaonim-ilor (v. „Bethulath bath lehuda” pag. 10); ele au fost deci compuse în Babilon.
Unele există și de mai înainte (v. Talmud „Roș ha-Šana” 32 cu privire la „Melchloth”,
„Zichronoth” v. „Šofaroth”). Numele de *Piut* derivă din cuvântul latin *Poetica* și autorul
Poetan (פיוטן) din lat. *Poeta*. Cel mai însemnat și popular Poetan era Rabbi Eliezer b.
Kalir, de la care avem peste 200 poezii religioase pentru toate sărbătorile anului; el a
trăit pe la 800 d. e. v. în Palestina sau Siria, unii susțin că ar fi din Cagliari (Sardinia)
și a trăit în Bari.

Felurilele denumiri ale poeziilor liturgice sunt cele ce urmează:

1. *מחזור*, ciclul, rotație, cuprinde acele poezii liturgice în sens mai restrâns, care sunt
destinate numai sărbătorilor celor mari
2. *פיוטים*, poeziile pentru rugăciunile de dimineață, așa numite după rug. pag. 60.
3. *אֶהְיֶה*, se numește după rug. de dimineață *יְהִי ה' כְּהָרְבָּה* pag. 63.
4. *אֶהְיֶה* după rug. de dimineață *יְהִי ה' כְּהָרְבָּה* pag. 62.
5. *קאדדיש* după cel din urmă cuvânt al binecuvântării *יְהִי ה' כְּהָרְבָּה* pag. 63.

אָרֶיז קֶלֶבֶן (pag. 211); când nu e Sabbath însă, se zice אָרֶיז קֶלֶבֶן (pag. 91), apoi *întregul* Kaddîș și אֶרְבֵּי עֲשָׂרִים. După scoaterea sulurilor Thorei cu ceremonialul prescris în pag. 212, urmează הַתְּקִיעָה cu cel puțin 5, Sabbath 7 citanți; după Haftara se sună din buclum שׁוֹקֵר שׁוֹקֵר. (Dacă e o circumcisiune în Sinagogă, ceremonia se face înaintea sunării din Șofar; dacă e o zi de Sabbath, se zice וְיָקִים אֶתְּכֶם הַתְּקִיעָה înaintea circumcisiunii). După ceremonia Șofarului se zice אֶשְׁרֵי pag. 236, se pune Thora în sfântul Chivot, oficiantul zice o rugăciune particulară, cântă jum. Kaddîș, apoi se face slujba de *Musaf* (Rugăciunea-de-adaos) ce urmează la pag. 395.

6. וְזֵאת הָיְתָה הָרִגְלָהּ pag. 60.

7. וְזֵאת הָיְתָה הָרִגְלָהּ pag. 71.

8. הַרְבֵּה הָיְתָה אֵינֶנּוּ, a înaintă, a se apropiă, a oferi, a aduce, a prezenta, sunt astfel de Piuțim, cari se spun la recitarea Rugăciunii-de-optsprezece (שְׁרֵעַ).

Autorii acestora se numeau הַרְבֵּה הָיְתָה אֵינֶנּוּ. Astfel găsim („Valikra Rabba” Cap. f9)

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַרְבֵּה הָיְתָה אֵינֶנּוּ. Rabbi Eliezer, fiul lui R. Șimeon fû numit de contemporanii săi הַרְבֵּה הָיְתָה אֵינֶנּוּ (Midr. „Šir ha-Širim”). La scriitorii evrei din Franța și Germania (veacul 11-12) se găsește în loc de הַרְבֵּה הָיְתָה אֵינֶנּוּ denumirea de הַרְבֵּה הָיְתָה אֵינֶנּוּ, ceia ce ar trebui să fie terminațiunea plurală franceză *aux*. Alții cred că ar fi o expresiune mnemonică a versetului הַרְבֵּה הָיְתָה אֵינֶנּוּ („Ps.” 118, f5).

9. הַרְבֵּה הָיְתָה אֵינֶנּוּ sunt astfel de Piuțim, cari cuprind rîndulala obiceiurilor religioase ale zilei respective.

10. הַרְבֵּה הָיְתָה אֵינֶנּוּ se numește a încețâ, a încheia unde הַרְבֵּה הָיְתָה se termină (v. „Hulin” f09, Tosefoth).

11. הַרְבֵּה הָיְתָה אֵינֶנּוּ Recitațiune, riturnel, refren. După părerea d-rului Zunz: „Psaume”. Rădăcina ebraică הַרְבֵּה הָיְתָה אֵינֶנּוּ „a răspunde” este redată în Targum-ul asupra lui *Hoh* prin הַרְבֵּה הָיְתָה אֵינֶנּוּ, din care s’a format Pizmon-ul nostru și însemnează deci „recitațiune”.

Deși poeziile liturgice au o mare valoare istorico-literară, totuși însemnătatea lor ca buclă de rugăciune în Sinagogă și chiar în cultul domestic a scăzut simțitor nu numai în timpul modern ci încă cu multe secole înainte. Părerile sunt împărțite: Unii rabbini sunt anti-poeticici (curentul raționalist); alții, din potrivă, sunt apologetii ai Piuțim-ilor (curentul mistic). Anti-poeticicii susțin 1) că rugăciunile *obligatorii*, adică cele vechi și sfințite prin tradițiune, nu trebuie să fie întrerupte de buclă *accessorii*; 2) că interpolățiunile în liturgia sacră ale felurilor narațiunii din timpurile străvechi n’au nici un caracter de rugăciune propriu zisă, care să răspundă cerințelor luiimii; 3) că unele poezii liturgice cuprind metafore cari corporifică Divinitatea, atribuindu-i felurile pastuilor și slăbiciunii, ceia ce e ilicit, iar altele sunt lipsite de coerență, fie între ele, fie cu ceia ce precedă sau cu ceia ce urmează; 4) că invocarea spiritelor superioare desemnate sub numele generic de îngeri, ca mijlocitori pentru noi pe lângă Dumnezeu, este contra dogmelor și doctrinelor Iudaismului; 5) că rugăciunile cele scurte nu trebuie lungite, nici cele lungi scurătate.—Antagoniștii Piuțim-ilor sunt: Iehuda Chalug, Ibn-Ezra, Maimonide (*Rambam*), părintele decizionarilor (*Poskim*), Iehuda ha Levi, S. Parchon, Serahia ha-Levi, D. Kimchi, D. Abudraham, Meir Abulafia, Menachem b. Serach, S. Alharizi, Șem-Tob Palquera, Joel Sirkes, Ilhak bar Sešet, Josef Albo, R. Nissim, R. Meir ha-Levi, R. Hananel, R. Așeri, R. Jakob ben Așer, S. de Medina, Moșe Minz, Josef Karo, David b. Simra, Efraim Lentsch, Menahem Azaria de Fano, S. Ibn Tibbon, Iehuda ben Iakar, Abraham Treves, R. Iona, leșaita di Transil, S. Aboab, Iair Bacharach, Jakob Baal ha-Tufim, Hizkia de Silva, Jakob Emden, Elia Wilna, supranumit „Gaon”, Bechai, Josef Kandia, R. Ilhak Arama, fom-Tob Heller, Leon de Modena, Margalit, Recanti de Verona, f. Salantow, Kalkera, etc. etc. Dintre apologetii și partizanii Piuțim-ilor cităm: R. Natronal Gaon, R. Saadia Gaon, R. Cohen Tudek, R. Gherson, R. Beniamin, fratele acestuia, R. Eliahu „Bitrânu”, R. Josef Tob Elem, Jakob Tam, Abraham ben David, numit „Rabad”, R. Șimeon Temah Duran, Nachmanide (*Ramban*) etc. etc. Cf.

3. Sfînșirea lui Dumnezeu. קדושת ה'.

אֱתָהּ קְדוּשָׁה, וְשִׁמְךָ קְדוֹשׁ, וְקְדוּשִׁים בְּכָל-יוֹם יִתְלַלְלוּ, פָּלָה:

Maieștea, pronia, conducerea, stăpînirea unică și atotdreptatea
Împăratului tuturor Împăraților.

י' וְכֵן מִן פִּתְדֵךְ, יי אֱלֹהֵינוּ, עַל כָּל-מַעֲשֶׂיךָ, וְאִימְתֵךְ עַל כָּל-מַה-
שֶׁבָּרָאתָ, וַיִּרְאוּךָ כָּל-הַמַּעֲשִׂים, וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לְפָנֶיךָ כָּל-הַבְּרוּאִים, וַיַּעֲשׂוּ
כָּל־מִצְוָתְךָ אֲחֵת, לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלִבְךָ שְׁלֵם, כְּמוֹ שֶׁצִּוֵּינוּ, יי אֱלֹהֵינוּ,
שֶׁשִּׁשְׁלָשׁוֹן לְפָנֶיךָ, עוֹ בְּיָדֶךָ, וְגִבּוּרָה בִּימְנֶיךָ, וְשִׁמְךָ נִזְכָּר עַל כָּל-מַה-
שֶׁבָּרָאתָ:

3. «Keduša» (Sfînșirea lui Dumnezeu la recitarea cu glas tare a Oficiantului).

קְדוּשָׁה | קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יי צְבָאוֹת, מֶלֶךְ כְּלִי-הָאָרֶץ, Obșteș și
Oficiantului;
(„Lev.” 6, 3). כְּבוֹדוֹ:

Oficiantului: כְּבוֹדוֹ מֶלֶךְ עוֹלָם, מִשְׁתַּחֲוִי שׂוֹאֲלִים זָה לָזֶה, אֵיזָה מָקוֹם
כְּבוֹדוֹ, לְעִמְתָּם בְּרוּךְ יֵאמְרוּ:

Oficiantului: בְּרוּךְ כְּבוֹדֵי מִמְּקוֹמוֹ: („Iehezk.” 3, 12).

Oficiantului: בְּמִקְוָמוֹ הוּא יָפֵן בְּרִמָּיִם, וְנִחוֹן עִם, הַמַּיְחֲדִים שְׂמוֹ עָרֵב.
וְבָקֵר, בְּכָל-יָמִים תָּמִיד, שֶׁמֶנִּים בָּאֲהָבָה, שְׂמֵעַ אֲזָמִים:

Oficiantului: שְׂמֵעַ יִשְׂרָאֵל יי אֱלֹהֵינוּ יי | אֶחָד: („Deut.” 6, 4).

Oficiantului: אֶחָד הוּא אֱלֹהֵינוּ, הוּא אֶבְיָנוּ, הוּא מִלְכֵנוּ, הוּא מוֹשִׁיעֵנוּ.
וְהוּא יִשְׁמִיעֵנוּ בְּרִמָּיו שְׂגִית לְעִיזֵי כָל-חַי, לְהַיִּית לָכֶם לְאֱלֹהִים:

Oficiantului: אֲנִי יי אֱלֹהֵיכֶם: („Numeri” 15, 41).
(„Ps.” 8, 10; „Zechar.” 14, 9).

Oficiantului: אֲדִיר אֲדִירֵנוּ, יי אֲדִירֵנוּ, מַה-אֲדִיר שְׁמֶךָ כָּל-הָאָרֶץ, וְכָבִד
יי לְמַלְךְ עַל-כָּל-הָאָרֶץ, בַּיּוֹם הַזֶּה יי אֶחָד, וְשְׂמוֹ אֶחָד:

Oficiantului: יִמְלֹךְ יי | לְעוֹלָם, אֱלֹהֵיךָ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר, הַלְלוּיָהּ:

Oficiantului: לְדוֹר וָדוֹר בְּגִיד גְּדֻלָּה, וְלִגְזַח נְצִיחִים קְדוֹשְׁתֶּךָ נְקָרִישׁ, וְשִׁבְחֶךָ
אֱלֹהֵינוּ מִפְּנֵי לֹא יִמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד, כִּי אֵל מְלֹךְ, גְּדוֹל וְקְדוֹשׁ אֱתָהּ:
וְכֵן מִן פִּתְדֵךְ וכו'.

¹⁾ Aceste cinci rugăciuni sunt compuse de Rav=Abba Areka, discipolul lui R. Iehuda ha-Šana) v. Fürst, „Literaturgeschichte” pag. 56. În celace privește forma și conținutul lor, ele pot fi puse în rândul celor mai frumoase lămuriri din vechime. Traducerea, până la răsărit vezi pag. 385.

ובכן תן כבוד יי לעמך, תהלה ליראך, ותקנה לדורשך, וסתחון
פה למחלים לך, שמחה לארצך, וששון לעמך, וצמיחת קרן לדור
עמך, ועריכת גר לבן-ישי משיחך, במהרה במינו:

ובכן צדיקים, ירא וישמח, וישרים יעלו, וחסידים ברנה יגלו,
ועולמה תקפץ-פיה, וכל-הרשעה בלה בעשן תבדלה, כי הבעיר
משלל ידון מן-הארץ:

ותמלך אפה יי לבנה, על כל-משעך, בטר ציון משכן בבורה,
וברושלים עיר קדשה, בכתוב בדברי קדשך, ימלך יי לעולם, אלמך
ציון לדר ודר, הולמה:

קדוש אפה ונורא שמה, ואין אלוה מפלעך, בכתוב, נאפה יי
צבאות במשפט, והאל הקדוש נקדש בצדקה, ברוך אפה יי,
המלך הקדוש:

4. a) Consfînirea lui Israel și a sărbătorilor. קדשת יום.

אפה בחרתנו מכל-העמים, אהבת אוהב, ויראתנו, ורוממתנו
מכל-הלשונות, וקדשתנו במצותיך, וקדמתנו מלבנו לעבודתך, ושמך
סגול ותקדוש עלינו קראת:

ותתן-לנו יי אלהינו, באהבה את-יום

Dacă e totdeauna Sabbath:

שבת טה ואת-יום הזכרון טה,
יום זכרון תרועה באהבה

Dacă nu e în același timp Sabbath:

זכרון טה, יום
תרועה

מקרא קדש, זכר ליציאת מצרים:

b) Rugăciune pentru restaurarea și înălțarea splendoarei cultului,
ca în vremile străvechilor. ¹⁾ קרית.

ומפני המאני גלינו מארצנו, ומפני חטאינו
אנחנו יבולים לעשות חובותינו, בבית הנהל
בית בחירתך, בבית הנהל

Dar pentru păcatele noastre
fost-am surghiuniți din țara
noastră, și depărtați de pe pământul nostru;
acuma nu mai putem să ne împlinim datoriile
noastre în Casa, ce ți-ai ales-o,

¹⁾ „Soferim“ 19, 7.

în casa cea mare și cea sfântă, וּבְקִדְשׁוֹ שֶׁנֶּקְרָא שְׁמִי עָלָיו,
ce poartă numele tău, din pri- מִפְּנֵי הַיָּד שֶׁנִּשְׁפָּלְתָּהּ
cina puterii ce s'a deslănțuit în potri-
va Sanctuarului tău. בְּמִקְדָּשְׁךָ:

יהי רצון מִלְפָּנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ, Fie deci voia ta,
Doamne Dumne-
zeul nostru, și Dumnezeul pă- וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מֶלֶךְ רַחֲמִין
rinților noștri, Împărat milostiv, שֶׁתָּשׁוּב וְתִרְחַם אֵלֵינוּ וְעַל-
ca să te înduri iarăș de noi, מִקְדָּשְׁךָ בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים
și de Sanctuarul tău, prin în- וְתִבְנְהוּ מְהֵרָה, וְתִגְדֹּל כְּבוֹדוֹ:
durarea ta cea nemărginită, și אֲבִינִי מִלִּבְנֵי. גָּלוּהָ כְבוֹד
Impăratul nostru! Desfășură în מַלְכוּתְךָ עָלֵינוּ מְהֵרָה, וְהוֹפֵעַ
curând înărrirea împărăției tale וְהַנֶּשֶׂא עָלֵינוּ לְעִינֵי כָּל-חַי. וְקָרֵב
peste noi, și fă să se resfrângă פְּזוּרֵינוּ מִבֶּן הַגּוֹיִם, וְנִפְצוּתֵינוּ
strălucirea ta asupra noastră în כָּנֶם מִנִּרְבֵּית-אֶרֶץ. וְהִבִּיאֵנוּ
fața a tot viul; strânge pe răs- לְצִיּוֹן עִירְךָ בְּרָקָה וְלִירוּשָׁלַם
firații noștri de printre popoare, בֵּית מִקְדָּשְׁךָ בְּשִׂמְחַת עוֹלָם.
și pe risipiții noștri adună-i din וְשֵׁם גִּעְשׂה לְפָנֶיךָ אֶת-קִרְבָּנוֹת
toate laturile pământului. Și חוֹבוֹתֵינוּ. תְּמִידִים בְּסֻדְרָם
adu-ne cu veselie la reședința וּמוֹסָפִים, כְּהִלָּכָתָם: וְאֶת-מוֹסָפֵי
ta Sion, și cu bucurie veșnică יוֹם (הַשְּׁבִית נֵזֶה יוֹם) הַזֶּקֶר
la Ierusalaim, lăcașul sfințeniei הַזֶּה, נַעֲשֶׂה וְנִקְרִיב לְפָנֶיךָ
tale. Acolo îți vom aduce jert- כְּאַהֲבָה, כְּמִצְוַת רִצּוֹנְךָ, כְּמוֹ
fele noastre îndatorite: cele שֶׁתִּבְחַם עָלֵינוּ בְּתוֹרָתְךָ, עַל
zîlnice (*Temidim*) după rându- יְדֵי מִשָּׁה עֲבָדֶיךָ, מִפִּי כְבוֹדְךָ,
lala lor, și adaosele (*Musafim*), כְּאָמור:

לְפָנֶיךָ: glăsuiește:

1) Jertfele de sărbătoare. ימים (קרבן היום)

Eabbath se zice:

2) וכן היום חשבת שני-בבשים בגי' שנה תמימים, ושני עשרים סלת
מנה. בלילה בשמן ונסב: עלת שבת בשבת, על-עלת התמיד, ונסב:
ה קרבן שבת, וקרבן היום קאמור:

ובחודש השביעי באחד לחודש Si în luna a şaptea, în
מקרא-קדש יהיה לכם. כל-מלאכת עבדה לא תעשו, יום תרועה יהיה
לכם: ועשיתם עלה להיח נוחם ליי
פר בן-בקר אחד, איל אחד, בבשים
בגי' שנה שבעה, תמימים: ומנחתם
ונסביתם, במדבר. שלשה עשרונים
לפר, ושני עשרונים לאיל, ועשרון
לבבש, וזון בנסב, ושני שעירים לבפר,
ושני תמידים בהלכתם: מלבד עלת
החודש ומנחתה, ועלת התמיד
ומנחתה, ונסביתם, במשפטים, להיח
נוחם אשה ליי:

ziua întâia a lunii, chemare sfântă
să vă fie; nici un lucru de muncă
să nu faceți, zi de (sunare din)
bucium³⁾ să vă fie. Și veți aduce
drept jertfă de arderedetot de bună
mireazmă Domnului: un junc, un
berbec, şapte miei de câte un
an, fără cusur. Și darul lor de făină
și libatiunea lor, precum e zis:
trei zecimi (de Efa) pentru fie-
care junc, două zecimi de fie-
care berbec, și o zecime de fie-
care miel; și vin după libatiunea
sa. Și doi țapi de ispășenie, și
două jertfe zilnice după întocmi-
rea lor. Afară de jertfa Lunii
Noue și cu darul ei de făină, și
afară de jertfa zilnică cu darul ei
de făină, și cu libatiunile amân-
durora, după orânduiala lor; — o
jertfă cu foc de bună mireazmă
Domnului.⁴⁾

Sabbatul drept aducere aminte a creațiunii lumii.

(Sabbath) 3) ישמחו במלכותך שמרי שבת וקראי לגני. עם ומקדשי
שביעי, כלם יתענו ויתענגו מטיבה. ובשביעי רצית בו וקדשתו, מקבת
מים אתו קראתי, וקר למעלה בראשית:

¹⁾ În Templul portativ (Tabernacol) 2448—2935; în Templul lui Șelomo 2928—3338; în Templul al doilea 3408—3828, vezi pag. 15 nota 1.

²⁾ „Nūmeri” 28, 9. Traducerea, vezi pag. 371.

³⁾ Anul Nou israelit se numește: 1. începutul anului; 2. ziua de judecată; 3. ziua amintirii și 4. ziua sunării din bucium (trămbiță).

⁴⁾ „Nūmeri” 29, 1. ⁵⁾ Traducerea, vezi pag. 374.

י' תְּקַיֵּם אֶת הַרְבֵּה.

d) *Omagii, vocațiunea și ultima speranță a lui Israel.* מְלִכִּיּוֹת

Conducerea divină a lumii și Judecata lui Dumnezeu.

(10 pasaje din Biblie).

עֲלֵינוּ דַּתוֹרָה נֹאשְׂרָה עֲלֵינוּ דְּאֵלֵינוּ לְשִׁמְךָ לְאֶדְרוֹן הַפֶּלֶא
 ד'a slăvi pe Stăpânul
 universului, d'a dà mărire plăsmuitorului
 urzirii, că nu ne-a făcut ca popoarele păgâne, și
 nu ne-a pus de o potriyă cu neamurile pământului; că nu
 ne-a dat aceeaș parte ca lor, și n'a confundat soarta noastră
 cu aceea a gloatei lor. Căci noi ingenunchiăm, ne închinăm, și
 aducem mulțumiri Împăratului împăraților, Atotsfântului, lăudat
 fie el, acelaia care a întins cerurile și a întemeiat pământul.
 Tronul măririi sale este sus în ceruri, și reședința puterii
 sale în regiunile eterice. El singur este Dumnezeu nostru,
 și nimeni altul. Într'adevăr, Împăratul nostru este el—nimeni
 afară de dânsul. Astfel glăsuiește și Invățătura lui: ¹⁾ „Și s'o
 știi de astăzi și să îți-o înțipărești în inima ta, că Domnul,
 el singur este Atotputernicul, sus în ceruri și jos pe pământ—
 nimeni afară de dânsul”.

עֲלֵינוּ דְּאֵלֵינוּ לְשִׁמְךָ לְאֶדְרוֹן הַפֶּלֶא
 לְתֵת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית
 שְׁלֹא עָשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאָרְצוֹת, וְלֹא
 שָׁמְנוּ כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה.
 שְׁלֹא שָׂם חֶלְקֵנוּ בָּרֶם, וְגִדְלָנוּ
 בְּכֹל-הַמּוֹנֵם: וְאִנְחָנוּ בְּרָעִים,
 וּמִשְׁפָּחוֹת, וּמוֹדִים לִפְנֵי מֶלֶךְ
 מַלְכֵי הַמְּלָכִים, הַקְּדוֹשׁ, בְּרוּךְ
 הוּא, שֶׁהוּא נֹטֵה שָׁמַיִם וְיָסַד
 אָרֶץ. וּמוֹשֵׁב יָקָר בַּשָּׁמַיִם
 מִמַּעַל, וּשְׂכֵנִית גָּדוֹל בְּגִבְהוֹת
 מְרוֹמִים: הוּא אֱלֹהֵינוּ, אֵין עוֹד.
 אֱמֶת, מִלְּפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ.
 כְּפָתוּב בְּתוֹרָתוֹ, וְנִדְעָה הַיּוֹם
 וְהִשְׁבַּח אֱלֹהֵיכֶם, כִּי יְיָ הוּא
 הָאֱלֹהִים, בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל גַּעֲלֵ
 הָאָרֶץ מִתַּחַת, אֵין עוֹד:

עֲלֵינוּ דְּאֵלֵינוּ לְשִׁמְךָ לְאֶדְרוֹן הַפֶּלֶא
 לְרֹאוֹת מְהֵרָה בְּתַפְאֶרֶת עֲלֵינוּ
 De aceea nădăjduim spre tine Doamne,
 Dumnezeu nostru, ca să vedem în curând mărirea izbânzii tale,

¹⁾ Grupa de rugăciuni care urmează până la „binecuvântarea a 7-a”, a fost compusă de Rav, purtând numele de תְּקַיֵּם אֶת הַרְבֵּה. (Unii atribuie lui Iehoșua b. Nun pe la 2430—2540, rugăciunea de Musaf de Roș ha-Šana se deosebește prin aceea, că se alcătulește din 9 binecuvântări; cele 3 din mijloc se numesc: וְיִרְוֹנוּ וְשִׁירָתוֹ. „Deut.” 4, 39.

rie s'a încins, întemeiatu-s-a lunica, nu sè va clăii". Şi e zis: ¹⁾ „Rădicaţi, voi porţilor, capetele voastre, şi rădicaţi-vă voi uşilor veşnice, ca să intre împăratul slavei! — „Cine e împăratul slavei?“ Domnul, cel puternic şi viteaz — Domnul, arbitrul războiului. Rădicaţi, voi porţilor, capetele voastre, şi rădicaţi-vă, voi uşilor veşnice, ca să intre împăratul slavei! — „Cine e împăratul slavei?“ Domnul Sebaoth, el este împăratul slavei. Sela! Şi prin robii tăi, prorocii, e scris astfel: ²⁾ „Aşa grăieşte Domnul, împăratul lui Israel şi izbăvitorul lui, Domnul Sebaoth: Eu sunt cel dintâi, şi eu sunt cel din urmă, şi afară de mine nu este un alt Dumnezeu“. Şi e zis: ³⁾ „Mântuitorii se vor sui pe muntele Sion, spre a judecă muntele lui Esav, şi împărăţia va fi a Domnului“. Şi e zis: ⁴⁾ „Domnul va fi împărat peste tot pământul, în ziua aceea Domnul va fi *unu* şi numele lui: *unul*“. Şi în învăţătura ta e scris, precum urmează: ⁵⁾ „Ascultă Israel, Domnul Dumnezeuul nostru, Domnul, unul este!“.

Incheierea rugăciunii a 4-a. תפלת

Rugăciune pentru luminarea întregii omeniri în recunoaşterea împărăţiei universale a lui Dumnezeu şi a dreptăţii divine.

יְהוָה יִתְּנוּ וַיֵּאֱתֵי אֲבוֹתֵינוּ מְלֹךְ עַל כָּל־הָעוֹלָם בְּלֹ בְּכֹדֶךָ. וְהַשְׁמָא עַל כָּל־הָאָרֶץ בְּמִנְהָךְ. וְהוֹפֵעַ בְּהִדְרָא וְאֵין עֲזָה, עַל כָּל־יִשְׁרָאֵל תְּבַל אֲרָצְךָ. וְנִדַּע כָּל־פְּעֵל, כִּי אַתָּה פְּעֻלָּתוֹ, וְיָכִין כָּל־יִצְהָר, כִּי אַתָּה יִצְרָתוֹ, וַיֵּאֱמַר

¹⁾ „Ps.“ 24, 7-10. ²⁾ „Isa.“ 44, 6. ³⁾ „Obad.“ 1, 21. ⁴⁾ „Zechar.“ 14, 19.

⁵⁾ „Deut.“ 6, 4. ⁶⁾ Traducerea, vezi pag. 388.

spre pomenirea zilei celei din-
tăi. Deci ea deveni lege pen-
tru Israel, o zi 'de judecată
a Dumnezeului lui Iakob.—

1) Și asupra țărilor se rostește
azi hotărîrea: care să fie su-
pusă sabiei, și care să se bu-
cure de pace; care să fie bân-
tuită de foamete, și care să
aibă belșug. Și asupra ființe-
lor se hotărăște azi, pentru a
le pomeni de viață sau de
moarte. Cine nu este trecut la
rând în această zi? Amintirea
fiecărei plăsmuii vine înain-
tea ta, fapta vericărui om, și
urșita lui, țelul pașilor celui
puternic, gândirile inuritorului
și plămădirile sale, și năzuin-
țele fiecăruia în parte. Ferice
de omul, ce nu te uită, de
fiul lui Adam, ce se ține tare
de tine! Căci acei ce te caută,
în veci nu se vor poticni, și
nici odată nu se vor dà de rușine
acei ce se încred în tine. Po-
menirea tuturor fapturilor vine
înaintea ta, și tu cercetezi fap-
tele tuturor. 2) Și de Noah
ți-ai adus aminte cu dragoste,
și i-ai venit într'ajutor cu cu-
vântul mântuirii și al îndu-
rării; când ai adus apele po-
topului, ca să prăpădiască
toate ființele pentru răutatea
faptelor lor, atunci a venit și
pomenirea lui înaintea ta,
Doamne Dumnezeul nostru!
și așa s'a înmulțit seminția sa
ca praful pământului, și ur-
masii săi ca nisipul mării, pre-
cum glăsuște în învățătura ta
3). Și și aduse aminte Dum-
nezeu de Noah, și de toate

ליום ראשון. כי חק לישראל
הוא משפט לאחי ועקב: ועל
המדינות בו יאמר. ארצו לחרב,
וארצו לשלום. ארצו קרעב,
וארצו לשבע. ובריות בו יפקדו
להפקדם לחיים ולמות: מי לא
נפקד ביהיום הזה. כי זכר כל-
היצור לפניך בא מעשה איש
ופקדתו, ועלילות מצערי נבר-
המחשבות אדם ותהבילותיו,
ויצרי מעללי איש: אשרי איש
שלא ישכחך, ובן אדם ותאמין
בך. כי דורשך, לעולם לא
יקשלו, ולא יקלמו לנצח כל-
החוסים בך: כי זכר כל-
המעשים לפניך בא, ואתה
דורש מעשה כלם: וגם את
נח באתה זכרתי, ותפקדתי
בדבר ישועה ורחמים. בהביאך
את מי המבול, לשחת כל-
בשר מפני רוע מעלליהם, על-
כן זכרנו בא לפניך, יי אלהינו,
להצרות ורעו בעפרות תבל,
ויאצאנו כחול הים. כפתיב
בתורתך, ויזכר אלהים את-לבו

1) Dumnezeu decide soarta tuturor popoarelor. 2) Dumnezeu și-a adus
toldeaua aminte și-și va aduce aminte de cuvântul lui. 3) „Geneza” 8, 1.

fiarele, şi de toate vitele, ce erau cu dânsul în cliivot, şi lăsa Dumnezeu să bată un vânt pe pământ şi apele se potoliră". Şi e zis: ¹⁾ „Şi auzi Dumnezeu geamătul lor, şi şi aduse aminte Dumnezeu de legământul său cu Abraham, lihak şi Iakob". Şi e zis: ²⁾ „Şi mi voi aduce aminte de legământul meu cu Iakob, şi de legământul meu cu lihak, şi de legământul meu cu Abraham imi voi aduce aminte, şi de ţara imi voi aduce aminte". Şi'n sfintele tale Scripturi e zis precum urmează: ³⁾ „O pomenire făcut-a pentru minunile sale, Milostivul, Induratul, Domnul!" Şi e zis: ⁴⁾ „Hrana dat-a cuvioşilor săi, îşi aduce aminte pururea de legământul său". Şi e zis: ⁵⁾ „Şi şi aduce aminte, în favoarea lor, de legământul său şi şi schimbă hotărîrea după nemărginita sa dragoste". Şi prin robii tăi, prorocii, e scris astfel: ⁶⁾ „Du-te de strigă în urechile Ierusalaimului, zicând: Aşa grăieşte Domnul: Imi aduc aminte de nuri tinereţelor tale, de dragostea logodnei tale, când ai venit după mine în pustie, în pământul nesămănat". Şi e zis: ⁷⁾ „Şi mi aduc aminte de legământul meu cu tine, din zilele tinereţelor tale, şi întăresc cu tine un legământ de veci". Şi e zis: ⁸⁾ „Efraim, nu-mi este oare un fiu scump, un prunc de desmierdare? căci de câte ori vorbesc de dânsul, cu gingăşie imi aduc aminte de el;

וְאֵת כָּל־הַחַיָּה וְאֵת־כָּל־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אִתּוֹ בַּמִּדְבָּר וַיַּעֲבֵר אֱלֹהִים יוֹם עַל־הָאָרֶץ וַיִּשְׁמַע הָאֱלֹהִים אֶת־נַאֲקָתָם וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת־בְּרִיתוֹ אֶת־אַבְרָהָם אֶת־יִצְחָק וְאֶת־יַעֲקֹב וְאֶת־בְּרִיתִי אֲעָקֹב וְאֶת־בְּרִיתִי יִצְחָק וְאֶת־בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֶזְכֹּר וְהָאָרֶץ אֶזְכֹּר וַיְבַדְּבֵר קֹדֶשׁ בְּרֵיתוֹ לְאֹמֶר זָכֹר עֲשֵׂה לְנַפְלָאוֹתָיו חֲנוּן וְרַחוּם יי: וְנֹאמְרָה מִדֶּשֶׁת נִתְּנָה לִירְאָיו וַיִּזְכֹּר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ וְנֹאמְרָה וַיִּזְכֹּר לָהֶם בְּרִיתָם וַיִּנָּחֶם כָּל־בְּחֵדוֹ וַעֲלִי־יָדֵי עֲבָדָי הַנִּבְיָאִים בְּתוֹב לֵאמֹר הַלֹּדָה וְהַרְאָתָ בְּאֵינִי יְרוּשָׁלַם לֵאמֹר כֹּה אָמַר יי זָכַרְתִּי לָךְ חֶסֶד נְעוּרָיִךְ אֲהַבְתָּ כָּל־חַיֶּיךָ לְבִתְּךָ אַחֲרֵי בְמִדְּבָרִי בְּאָרֶץ לֹא זְרוּעָה: וְנֹאמְרָה וְזָכַרְתִּי אֲנִי אֶת־בְּרִיתִי אֲוֶרְתְּךָ בַּיּוֹם נְעוּרָיִךְ וַתִּקְוִימוּתִי לָךְ בְּרִית עוֹלָם: וְנֹאמְרָה הֲבֵן יָקִיר לִי אֶפְרַיִם אִם יֶלֶד שְׁעָשׂוּעִים בִּרְמִידֵי דָבָר כֹּה זָכֹר וְנִפְרָנוּ עוֹד. עַל־כֵּן

¹⁾ „Exod.“ 2, 24. ²⁾ „Levit.“ 26, 42. ³⁾ „Ps.“ 111, 4. ⁴⁾ „Ps.“ 111, 5. ⁵⁾ „Ps.“ 106, 45. ⁶⁾ „Iirm.“ 2, 2. ⁷⁾ „Ieheszk.“ 16, 60. ⁸⁾ „Iirm.“ 31, 20. * חסדיו קרי.

de aceea măruntaiele mele se
mișcă pentru dânsul, și vreau
să-l miluiesc—zice Domnul".

Incheierea rugăciunii a 5-a. תפילת

b) Rugăciune pentru aducerea aminte de legământul cu Abraham, de curajul său de jertfă și de supunerea-i în voia lui Dumnezeu, și pentru mântuirea urmașilor săi.

אלהינו¹⁾ Dumnezeul nostru și
D-zeul părinților noștri!

Pomeniște-ne cu o pomenire bună înaintea ta, și amintește-ne cu o amintire de mântuire și îndurare din cerurile străvechi. Adu-ți aminte pentru noi, Doamne Dumnezeul nostru, de legământul, de harul, și de jurământul, ce l-ai jurat părintelui nostru Abraham pe muntele Moria, și arate-se înaintea ta resemnarea, cu care părințele nostru Abraham a legat pe fiul său lițhak ca o jertfă pe altar, și a stăpănit dragostea sa de tată, pentru a împlini voia ta cu o inimă desăvârșită. Fă dar ca și dragostea ta să biruiască mânia ta în potriva noastră, și prin marea-ți bunătate, să se întoarcă urgia mării tale de pe poporul tău, de pe orașul tău, și de pe moștenirea ta. Împlinește-ne, Doamne Dumnezeul nostru, cuvântul, ce ni l-ai făgăduit în învățătura ta, prin Moșe, robul tău, din gura slavei tale, precum glăștisește: „Ami vouă aduce aminte, în favoarea lor, de legământul cu străbunii, pe cari îi am scos din țara Egiptului, înaintea popoarelor, ca să le fiu Ibr. Dumnezeu, eu, Domnul.“— Căci tu îi minte în vecl de toate cele uitate, înaintea tronului mărilor tale nu e uitare. Adu-ți aminte deci astăzi cu îndurare, de legarea lui lițhak ca jertfă, în favoarea seminției sale. Lăudat fi Doamne, care îți aduci aminte de acest legământ.

אֶלְתֵּינוּ וְאֵלֵי אֲבוֹתֵינוּ זָכְרֵנוּ בְּזִכְרוֹן
טוֹב לְפָנֶיךָ וּפְקִדְנוּנוּ בְּפִקְדוֹנֶיךָ יִשְׁמְעָה
וְיִרְחָמֵנוּ מִשְׁמֵי שָׁמַיִם קִנְיָנוּ וְזִכְרֵנוּ לָנוּ
יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת־הַבְּרִית וְאֶת־הַחֶסֶד וְאֶת
הַשְּׁבִעָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְרָהָם ו
אֶבְרָהָם בְּהַר־הַמֹּרִיָּה וְהַרְאָה לְפָנֶיךָ
עֲקִידָתוֹ שֶׁעָקַד אֶבְרָהָם וְאֶבְרָהָם אֶת־
יִצְחָק בְּנוֹ עַל־צַב הַמִּזְבֵּחַ וְכִבֵּשׁ רַחֲמֵינוּ
לְעִשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלִבְךָ שָׁלֵם בְּנוֹ יִבְרָשׁ
רַחֲמֶיךָ אֶת־בְּעֶשֶׂה מַעַלְלֵינוּ וּבְטוֹבֶיךָ
הַגָּדוֹל יֵשׁוּב חַיָּוֹן אַפָּד מַעֲשֶׂיךָ וּמַעֲשִׂיךָ
וּמִנְחַל לִמְדָּה וּבְנֵי־לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת־
הַדָּבָר שֶׁהַבְּטָחָתְנוּ בְּהַדָּחָתְךָ עַל־יְדֵי
מִשְׁחָה עֲבָדֶיךָ מִפִּי כְבוֹדֶךָ בְּאֵמִיר וְזִכְרֵי
לָהֶם בְּרִית רֵאשִׁיטִים אֲשֶׁר הִצָּאָתָם
אִתָּם וּמֵאֲרָץ מִצְרָיִם לְעַיֵי הַגּוֹיִם
לְהַיִּית לָהֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְיָ כִּי זִכְרִי
כִּלְכִּילִשְׁפָחוֹת אֶתָּה הוּא מַעֲוֹלִים וְאִין
שִׁכְחָה לִפְנֵי כֹסֵא כְבוֹדֶךָ וְעַקְרָת יִצְחָק
לְיָדֵינוּ ⁽³⁾ הַיּוֹם בְּרַחֲמִים תִּפְזֹר בְּרוּךְ
אַתָּה יְיָ זֹכֵר הַבְּרִית ⁽⁴⁾

1) Apel la îndurarea lui Dumnezeu în favoarea virtuților strămoșilor noștri. 2) „Levit.” 26, 45. 3) *לֵאלֹהֵינוּ*.

9) **Observare:** Când Oficialul repelă cu glas tare „*Rugăciunea de Musaf*” se sună aei din Șofar (cu excepțiunea zilei de Sabbath) și se recităază cele două pasaje מִן הַיָּד הַזֹּאת וּמִן הַיָּד הַזֹּאת. Vezi partea a II-a a Mahzor-ului la „*Rugăciunea de Musaf* pentru flos ha-Saun”.

6. a) *Vocile divine ale Șofarului*, שופרית.

(10 pasaje din Biblie).

אָפּה נגלית¹⁾ Tu te-ai arătat în norul slăveii tale poporului tău cel sfânt, pentru a grăi cu dânsul. Din ceruri făcut-ai să-ți auză vocea ta, și te-ai descoperit lui în nori strălucitori. Intreaga lume s'a cutremurat înaintea ta, și făpturile urzirii au fost sguduite, când tu, Împărate al nostru, te-ai revelat pe muntele Sinai, pentru a da poporului tău învățătură și porunci. Tu l'ai făcut s'auză fala glasului tău, și cuvintele tale cele sfinte din văpale de foc. Cu tunete și fulgere te-ai descoperit lui, și cu sunete de Șofar (bucium) ai răsărit peste dânsul, precum e scris în Învățătura ta: ²⁾ „Și în ziua a treia la revărsatul zorilor, au fost tunete și fulgere, și un nor gros pe munte, și un sunet de Șofar puternic foarte... și s'a spăimântat tot poporul ce eră în tabără”. Și e zis: ³⁾ „Și sunetul Șofarului răsună din ce în ce mai tare: Moșe grăia și Dumnezeu îi răspundeă cu voce tare”. Și e zis: ⁴⁾ „Și tot poporul băgă de seamă tunetele și flăcările, sunetul Șofarului și muntele fumegând; și când poporul văzû aceasta se clăti și stete de departe”. Și în sfintele tale

אָפּה נגלית, בענן כבודך, על עם קדשך, לדבר עמם. מן השמים השמעתם קולך, ונגלת עליהם בערפלי טהרה. גם העולם כלו הל מפניך, ובריות בראשית חררו ממך, בהגלותך מלפניו עליהם סיני ללמד לעמך תורה ומצוות. ותשמיעם | אתה הודך קולך, ובריות קדשך מלהבות אש. בקלות וברקים עליהם נגלית, ובקול שופר עליהם הופעת: כתיב בתורתך, ויהי ביום השלישי, בהיות החבקה, ויהי קולת וברקים, וענן כבד עליהם, וכל שפר חזק מאד, ונחרד כל העם אשר במחנה: ונאמר, ויהי קול השפר הולך וחזק מאד, משה ידבר, והאלהים יעננו בקול: ונאמר. וכל העם ראים | ארזי הקניאל ואת הלפידים, ואת קול השפר ואת הדיקור עשין, וירא העם ויגעו ויעמדו מרחק: ויבדבר קדשך

¹⁾ Apel la amintirea proclamării Legii pe muntele Sinai.²⁾ „Exod.” 19, 16. ³⁾ „Exod.” 19, 19. (vezi *Pentateuchul*, traducerea noastră, part. II. pag. 108, nota. ⁴⁾ „Exod.” 20, 18.

Scripturi e zis: ¹⁾ „Rădica-
tu-s'a Dumnezeu cu sunet de
trâmbiță, Domnul, cu sunet de
Șofar“. Și e zis: ²⁾ „Cu trâmbițe
și sunet de Șofar chiuși înai-
ntea împăratului, Domnului“.
Și e zis: ³⁾ „Sunați la Luna
Nouă din bucium (Șofar), la
începutul lunii pentru ziua
sărbătoarei noastre. Căci o
lege pentru Israel e aceasta,
așezământ al Dumnezeului lui
Iakob“. Și e zis: ⁴⁾ „Hallelu-
la! Lăudați pe Domnul în Sanc-
tuarul său, lăudați-l în bolta
măririi sale. Lăudați-l pentru
vitejiile lui, lăudați-l după mul-
țimea măreției sale. Lăudați-l
în sunet de Șofar, lăudați-l în
psalteriu și în lăută. Lăudați-l
în timpină și în horă, lăudați-l
în strune și în flaute. Lăudați-l
în chimvale bine răsunătoare,
lăudați-l în chimvale de alarmă.
Toată suflarea laude pe Dom-
nul. Hallelu-la!“ — ⁵⁾ Și prin ro-
biile tăi, prorocii, e scris pre-
cum urmează: ⁶⁾ „Toți locui-
torii universului și toți ce pe-
trec pe pământ! Voi veți vede-
a steagul (desrobirii) fălăind pe
munți, și veți auzi sunetul Șo-
farului“. Și e zis: ⁷⁾ „Și tot
în ziua aceea se va suna din
Șofarul cel mare, și vor veni
acei ce s'au pierdut prin țara
Așur, și cei surghinuți în
țara Egiptului, și se vor în-
chină înaintea Domnului, pe
muntele cel sfânt în Ierusa-
laim“. Și e zis asemenea:

פתוב לאמר. עליה אלהים
בתרועה יי בקול שופר: ונאמר
בתצודות וקול שופר, הריעו
לפני המלך יי: ונאמר תקעו
בתרועה שופר, בנסרה ליום
חגנו: כי חק לישראל הוא
משפט לאלהי יעקב: ונאמר
הללוהו. הללוהו בנגינת
הללוהו בנגינת עז: הללוהו
בנגינותיו הללוהו ברגל:
הללוהו בתקע שופר, הללוהו
בנגינת ונגינת: הללוהו בתה
ומחול, הללוהו במנים וענב:
הללוהו בצלצלי שמע, הללוהו
בצלצלי תרועה: כל הנשמה
תהלל יהוה הללוהו: ועל ידי
עבדך הנביאים, פתוב לאמר
כל יושבי תבל ושכני ארץ
בנשאנם הרים תראו וכתקע
שופר תשמעו: ונאמר והיה
פיוס ההוא יתקע בשופר גדול
ובראו האבדים בארץ אשור
והנודחים בארץ מצרים
והשפחו ליה פהר והקדוש
בירושלם: ונאמר ויי עליהם

¹⁾ „Ps.“ 47, 6. ²⁾ „Ps.“ 98, 6. ³⁾ „Ps.“ 81, 4-5. ⁴⁾ „Ps.“ 150. ⁵⁾ Ves-
tirea epocii messianice prin protoci. ⁶⁾ „Is.“ 18, 3. ⁷⁾ „Is.“ 27, 13.

1) „Şi arată-se-va Domnul peşe dânsii; şi sbură-va săgeata lui ca lătgerul, şi Domnul Dumnezeul va face să răsunе Şofarul, când va umbli pe vârtejurile de miazăzi; şi atunci Domnul oştirilor îi va apăra” 2). Aşa să aperi pe poporul tău cu pacea ta.

יְהוָה וְיֵצֵא בַּכֶּרֶךְ חֲצֵי וְאֵרֶן
יְהוָה בְּשׁוֹפָר וְהִקְעִי וְהִלֵּל
בְּסַעֲרוֹת תִּמְצֵן: יְיָ צְבָאוֹת יְגַן
עֲלֵיהֶם: בֶּן תִּגַּן עַל-עַמּוּךְ יִשְׂרָאֵל
בְּשִׁלּוֹמָךְ:

Incheierea rugăciunii a 6-a. תְּחִיבָהּ

b) Rugăciune pentru ascultarea glasului de Şofar a lui Israel.

אלהינו D-zeul nostru şi D-zeul părinţilor noştri! Fă să răsunе Şofarul cel mare pentru desrobirea noastră, şi desfăşură steagul spre a reuni pe surghiuniţii noştri; şi strânge pe risipiţii noştri dintre neamuri, şi pe împrăştiaţii noştri adună-i de pe ia marginile pământului. Şi adu-ne cu veselie în reşedinţa ta Sion, şi cu o bucurie veşnică în Ieruşalaim, la casa sfîinţeniei tale. Acolo vom face înaintea ta jertfele noastre cele îndatorite, precum ni-e poruncit în învăţătura ta, prin Moşe, robul tău, din gura siavel tale, precum găsuieşte:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ תִקַּע בְּשׁוֹפָר
גָּדוֹל לְחִירוֹנֵנוּ וְשֵׂא גַם לְקַבֵּץ
אֶלְיוֹתֵינוּ וְקַבֵּץ בְּזֵמְנֵנוּ מִבֵּין הַגּוֹיִם.
יִבְרָצוּתֵינוּ בְּפֶגֶם מִדְּבַרְתִּי אֶרְיֵן וְהִבְיֵאנֵנוּ
לְצִיּוֹן עִירָךְ בְּרָנָה וְלִירוּשָׁלַיִם בֵּית
הַקֹּדֶשׁ בְּשִׂמְחַת עוֹלָם. וְשָׂם בְּעֶשֶׂה
לְפָנֶיךָ אֶת-קִרְבָּנֵנוּ חֻבּוֹתֵינוּ בְּמִצְוַת
(כֹּא בְּמִצְוָה) עֲלֵינוּ בְּתוֹרָתְךָ עַל-יְדֵי
מֹשֶׁה עַבְדְּךָ מִפִּי כְבוֹדְךָ בְּאָמֹר:

3) „Şi în zilele voastre de bucurie, şi în sărbătorile voastre, şi la începutul lunilor voastre, să sunaţi din trâmbiţe la jertfele voastre de arderedetot, şi la jertfele voastre de bucurie, şi să vă fie de pomenire înaintea Dumnezeului vostru. Eu sunt Domnul, Dumnezeul vostru”. Căci tu auzi sunetul de Şofar al ascuţi Terua (alarina), şi nimeni nu se aseamănă îie. Lăudat fii Doamne, care auzi cu îndurare sunetul de Terua al poporului tău Israel.

וּבְיוֹם שִׂמְחַתְכֶם, וּבְיָמֵי עֲבִירְכֶם,
וּבְיָמֵי חֻדְשְׁכֶם, וּתְקַעְתֶּם בְּחֻצְצֹת
עַל עֲלֹתֵיכֶם, וְעַל זְבָחֵי שְׁלָמֵיכֶם, וְהָיוּ
לְכֶם לְזִכְרוֹן לִפְנֵי אֱלֹהֵיכֶם. אָמֵן יְיָ
אֱלֹהֵיכֶם: כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ קוֹל שׁוֹפָר
וּמִצְוֹן תְּרִיבָהּ, וְאֵין הַזֶּה לָךְ. בְּרִיךְ
אַתָּה יְיָ שׁוֹמֵעַ קוֹל תְּרוּעַת עַמּוּךְ יִשְׂרָאֵל
בְּרַחֲמִים: **

7. Rugăciune pentru bunăvoinţă faţă de serviciul divin al lui Israel. Reintemeierea Sionului. גְּבוּדָהּ

“ רָצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בַּעֲמֶךָ יִשְׂרָאֵל וּבְתַפְלָתָם, וְהָשִׁיב אֶת-הָעִבּוֹדָהּ

1) „Zechar.” 9, 14-15. 2) Pe Israeliteni. 3) „Numeri” 10, 10.

*) Traducerea, vezi pag. 82-89.

*) אֱלֹהִים cîteşte

**) Observare: Când Oficiantul repetă cu glas tare „Rugăciunea de Musaf” se sună aici din Şofar (cu excepţiunea zilei de Sabbath) şi se recitează cele două pasaje — אֶרְשֶׁת שְׁפָתַי וְהַיָּם בְּרַחֲמֵי — Vezi partea a II-a a Mahzor-ului la „Rugăciunea de

לדביר ביהוה ואשי ישראל ותפלתם בארבה תתפל ברצון ותהי לרצון
 סמיד עבודת ישראל עמך :

Inchelarea rugăciunii a 7-a.

(*) ותתנונה עינינו בשוכך לציון ברחמים. ברוך אתה יי הנותן
 שכינתו לציון :

8. Rugăciune de mulțumire. הודאה.

מידים ודקן :

מידים Când Oficiantul repetă
 zice Obștes fîcîel, plecîndu-se: 1)
 מידים אנוני לך שאתה הוא

יי אלקינו ואלהי אבותינו אלתי
 כל-דשתי ויגענו ויצר בראשית.
 ברחות ורחמים לשמך והיול
 וכך-ש על ששחיתנו וקטננו
 בן תמנו והתנחנו ותאסוף
 קליטנו למצות גדשך לשמך
 הקודי וגדשות רצונך ודשדך
 בלבב שלם על שאתנו מידים
 לך. ברוך אל מהודאות :

מידים אנוני לך שאתה הוא יי אלקינו
 ואלהי אבותינו לעולם ועד. צור חנוני
 סגן ישענו אתה הוא לדור ודור. נודה לך
 ונספר תהלתך על-חנוני המסורים בידך
 ועל נשמתנו המקודות לך ועל-נפשו
 שבת-ליום עמנו ועל נפלאותך וטובותך
 לשבת-עת. ערב וקצר וצהרונים. הטוב
 פי לא-כלו רחמך. וברחמים. פי לא-תמו
 חסדך. מעולם חנוני לך :

Urmarea rugăciunii de mulțumire:

ועל-באם. יתברך. ויתרומם שמך. מלכנו. סמיד. לעולם ועד.

ובתוב לחיים טובים כל-בני ברייתך :

וכל חיים יודך סלה. ויהלו את-שמך באמת. האל. וישענו

ועתנו. סלה. ברוך אתה יי הטוב שמך. ולך נאה להודות :

*) Când Cohanim' (Preoții), la recitarea cu glas tare a Oficiantului, se duc la (estrada sau simfon) cu începerea rugăciunii וְעַתָּה etc. pentru a rosti binecuvîntarea, vine următoarea încheiere:

Obștes, apoi Oficiantul:

(*) ותעבר עלך עתידתנו בעולה וברקבן. אנו רחום. ברחמך הרבים
 האב שכינתך לציון (עירך). וסדר העבודה לירושלים. ותתנונה עינינו
 בשוכך לציון ברחמים. וישם גשדך ברחמך. פימי עולם. ובשנים קדמנות:
 Oficiantul: ברוך אתה יי שאותך לבדך ביראה געבד : Obștes : אמן :

1) Talm. „Sota“ 40, a. 2) Traducerea și rîndulala „binecuvîntări“
 „Preoților“, vezi pag. 378.

Binecuvântarea Preoţilor (Iară יוֹדֵן). 1)

Oficiantul:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ בְּרַבְּנוּ בְּבִרְכָּהּ הַמְשַׁלֶּשֶׁת בְּתוֹרָהּ הַפְּחוּכָה
עַל-יְדֵי מִשְׁחָה, עֲבָדֶיךָ הַאֲמִירָה מִפִּי אֶהְרֹן וּבְנָיו, בְּתָנִים, עִם קְדוּשָׁתְךָ, בְּאֵמֶר:

Obşte:

Oficiantul: (plecându-se)

2) וְבִרְכָּךָ יְיָ וַיְשַׁמְּרֶךָ : פֶּן יִהְיֶה רִצּוֹן :
יֵאָר יְיָ | פָּנָיו אֵלֶיךָ וַיִּחַלֶּךָ : פֶּן יִהְיֶה רִצּוֹן :
יִשָּׂא יְיָ | פָּנָיו אֵלֶיךָ, וַיֵּשֶׁם לָךְ שָׁלוֹם : פֶּן יִהְיֶה רִצּוֹן :

9. Rugăciune pentru pace şi odihna sufletească. בְּרַבַּת שְׁלוֹם.

שִׁים שְׁלוֹם, טוֹכָה וּבִרְכָּה, חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים, יְעֲלֵנוּ וְעַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל עֲמֶךָ.
בְּרַבְּנוּ אֲבִינִי בְּלָנוּ בְּאֶחָד, בָּאוֹר פָּנֶיךָ, כִּי בָאוֹר פָּנֶיךָ נִחַס לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ,
תּוֹרַת חַיִּים, נֶאֱחָבֶת חֶסֶד, וַאֲדָקָה וּבִרְכָּה וְרַחֲמִים, וְחַיִּים וְשָׁלוֹם. וְטוֹב
בְּעִנְיֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת-עַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל-עֵת, וּבְכָל-שָׁעָה, בְּשָׁלוֹמְךָ.

בְּסֶפֶר חַיִּים, בְּרַבְּכָה, וְשָׁלוֹם, וּפְרִיָּסָה טוֹכָה, גִּזְרֵךְ וְנִפְתָּח
לְפָנֶיךָ, אֲנִיחָנוּ וְכָל-עַמֶּךָ, בֵּית יִשְׂרָאֵל | לְחַיִּים טוֹבִים, וּלְשָׁלוֹם.

Incheiere:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ, עוֹשֶׂה הַשְׁלוֹם:

Rugăciune pentru umilinţă şi resemnare.³⁾

אֱלֹהֵי, נִצּוֹר לְשׁוֹנֵי טָדָע, וַיְשַׁפְּטֵי מִדְּבַר מְרִמָּה, וְלִמְקַלְלֵי, נִפְשֵׁי תוֹדוֹם,
וְנִפְשֵׁי פַעֲפֹר לְכָל תַּתְּחָה: פֶּסַח לְפִי-בְחִירָתְךָ, וּבְטָחוֹתֶיךָ-תִּרְדּוּךָ נִפְשֵׁי.
וְכָל חַיִּוִּשִׁיבִים | עָלֵי רָעָה, מִבְּרָה חֶסֶר עֲצָתָם, וְקַלְקַל מַחֲשַׁבְתָּם. עֲשֵׂה
לִמְעַן שִׁמְךָ, עֲשֵׂה לָמוֹן וַיִּמְנָךְ, עֲשֵׂה לִמְעַן קִרְשֶׁיךָ, עֲשֵׂה לִמְעַן תִּירָתְךָ,
4) לִמְעַן יִחַלְצוֹן וְדִירְךָ, הַיִּשְׁעִית וַיִּמְנָךְ, וַעֲנִי. 5) וְהִירְלִצוֹן | אֲמִירָתִי,
וְהִגִּיוֹן לְפִי לְפָנֶיךָ, יְיָ צוּרִי וְגִבְעָלִי, עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרְוֵי, חוּא עֲשֵׂה
שְׁלוֹם עֲלֵינוּ, וְעַל כָּל-יִשְׂרָאֵל, וְאֲמִירָתִי אֲמִינוּ. 6) יְהִי רִצּוֹן בְּלִפְנֵיךָ, יְיָ אֱלֹהֵינוּ
וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שְׂיִבְנֶךָ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּיָהֳרֵי, בְּיָמֵינוּ, וְיִהְיֶה חֲלָקֵנוּ

1) „Sota“ 39, a. 2) „Numci“ 6, 24-26. 3) După Talm. „Berachoth“
17 a, de Mar, flul lui R. Abina I. pe la 4150. 4) „Ps.“ 108, 7.

5) „Ps.“ 19, 15. 6) „Aboth“ P. 5.

בתורתך: וְשֵׁם גִּבְעָךָד בְּיָדָאָהּ בְּיָמֵי עוֹלָם, וּבְשָׁנִים קָדְמָנִית: ¹⁾ וְעִרְבָה לִי מִנְחַת יְהוָה וּרְשָׁאָלָם, בְּיָמֵי עוֹלָם, וּבְשָׁנִים קָדְמָנִית:

Oficiantul repetă *Rugăciunea-de-nouă* și zice *Keduša*. Când începe totă Obștea trebuie să se rădăce în picioare. Ajuns la *וְאָתָה בְּיָדָאָהּ* tot! cad în genușuri. Oficiantul îngenușchiază asemenea; el se scoală și continuă slujba. La cuvintele *אֵין עֵד* Obștea exclamă într-un glas: *אָתָה*. Se sună încă de trei ori din Șofar, la pasajele prescrise în *Observările* paginilor 403, 406 și 409. Cohanin roaste binecuvântarea, și după ce Oficiantul termină *Rugăciunea-de-nouă*, recitează *Intreaga Kaddiș*. Slujba se încheie prin *אֵין בְּאַלְהֵינוּ* pag. 749, ca Sămănta; numai că după *אֵינוּ* se zice Psalmul zilei și Psalmul 61, pag. 133. A doua zi se zice *Pa. 47*.

Kidduș pentru ziua de Anul Nou. קְדוּשַׁת יוֹם רִאשׁ הַשָּׁנָה.

Dacă e Sabbath se zice mai întâi *וְיָשְׁרָה* până la *וְיָשְׁרָה* pag. 256.

תִּקְעוּ בַחֲדָשׁ שׁוֹפָר, בְּבִקְשָׁה לְיוֹם חַגְנוּ: כִּי הִזְק לְיִשְׂרָאֵל הוּא, מִשְׁפָּט לְאַלְהֵי יַעֲקֹב:

תקעו בחחדש שופר, בבקשה ליום חגנו, כי הזק לישראל הוא, משפט לאלֵהי יַעֲקֹב:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ, מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פָרִי הַגֶּזֶן:

ברוך אתָה יְיָ אֱלֹהֵינוּ, מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פָרִי הַגֶּזֶן:

Rugăciunea de Min'ha pentru Anul Nou. מִנְחַת לְרִאשׁ הַשָּׁנָה.

קריאת התורה (b) ואי תפילי a) (Sabbath se zice și: a) *יָבֵא לְצִיּוֹן* și *אֲשִׁירָה* cu trefl citanli); 3. *Rugăciunea-de-șapte* pag. 384; 4. *אָתָה בְּיָדָאָהּ* pag. 91; 5. *הַשָּׁלֵךְ* pag. 126-127, *קְדוּשַׁת יוֹם*, pag. 128; 6. următorul *הַשָּׁלֵךְ*.

(Sabbath nu se zice *אָתָה בְּיָדָאָהּ*).

׀ Rânduiala de Tašlich. סֵדֶר תַּשְׁלִיךְ.

La sfîrșit de Roș ha-Sana (sau a doua zi, când cea precedentă e Sabbath), după rugăciunea de Min'ha, este un obicei d'a se duce la marginea unei gârle c) ce conține peștii, d) unde se recitează și se repetă, de trei ori, următoarele versete:

מִיָּא בְּמוֹד, נִשְׂא עוֹן וְעֵבֶר עַל-פְּשָׁע לְשֹׂאֲרֵית נַחֲלָתָהּ. לֹא-הִחֲזִיק לְעַד אַפָּי, בִּיחֲסִין חֶסֶד רֵוָא: יָשׁוּב יְרַחֲמֵנִי.

מיָּא בְּמוֹד, נִשְׂא עוֹן וְעֵבֶר עַל-פְּשָׁע לְשֹׂאֲרֵית נַחֲלָתָהּ. לֹא-הִחֲזִיק לְעַד אַפָּי, בִּיחֲסִין חֶסֶד רֵוָא: יָשׁוּב יְרַחֲמֵנִי.

¹⁾ „Maleachi” 3, 4. ²⁾ „Ps.” 81, 4-5. ³⁾ „Berachioth”, 6, a. ⁴⁾ „Or. Ch.” § 583; cf. Mahril, „S’lo”, pag. 214; Midraš „Tanchuma”, Parš. Vaicra. ⁵⁾ și ⁶⁾ Cf. „Geneza.” 48, 16; „Habakuk” 1, 14-15; 2, 1-1; „Beresith Rabba” 97; „B. Meja” 84, a; „Koheloeth” 9, 12; „Ies.” 11, 9. ⁷⁾ „Micha” 7 18-20.

Pentru **שחרית**: După rugăciunile de dimineață pentru toate zilele pag. 1—58, urmează rug. de dimineață pentru Sabbath și sârb. pag. 189, până la *observarea* paginei 204, apoi *Rugăciunea-de-șapte*, de mai jos.

Pentru **מוסף**: Dacă este în același timp *Sabbath*, urmează după Haftara (קריאת התורה) pag. 224; altfel însă rugăciunea pentru Rege, pag. 228, rug. la pomenirea morților pag. 361, **אשרי** și punerea Thorei în sfântul Chivot, pag. 237-238, *Junătate Kaddiș* apoi *Rugăciunea-de-șapte*, de mai jos.

Pentru **מנחה**: 1. Scoaterea unui *Sefer* (Thora) din sfântul Chivot, pag. 111.—2. Rugăciuni la trei citanil inclusiv *sărd Jum*, *Kaddiș*. *Binecuvântări* de Haftara pag. 220.—3. Punerea Thorei în sfântul Chivot.—4. *Junătate Kaddiș*, apoi *Rugăciunea-de-șapte*, care urmează aci.

Verset introductiv la Min'ha.

כי שם יי אקרא, הבו גדל לאלהינו: („Deut.“ 32, 3.)

1. Dumnezeu, scutul părinților. **אבות**.

אדני שפתי תפסח, ופי יגיד תהלתך: („Ps.“ 51, 17).

י ברוך אתה יי אלהינו ואלהי אבותינו. אלהי אברהם, אלהי יצחק ואלהי יעקב. ה' הגדול, הגבור והנורא, אל עליון, גומל חסדים טובים, וקנה הכל, וזכר חסדי אבות, ומביא גואל לבני בניהם, למען שמו **באהבה**:

יברנו לחיים, מלך חסין בתיים, וכתבנו בספר החיים, למענך **אלהים תמים**.

מלך עוזר, ומשיע ומגן, ברוך אתה יי מנן אברהם:

2. Atotputernicia lui Dumnezeu. **גבורות**.

אתה גבור לעולם, אדני מלחה ממים אתה, רב להושיע:

מכלכל חיים בחסד, מחיה מתים ברחמים רבים, סומך נוֹפִלִים, ויוֹפֵא חולים, ומתיר יסורים, ומקנן אֲמוֹנִים, לישני עפר, מי בְּיָדְךָ בַּעַל גְּבוּרֹת, ומי דוֹמָה לָךְ, מלך מלח ומית ומסד, ומצמיח ישיעה:

מי כְּמוֹד אֵב הַרְחֵמֵם, וזכר יציריו לחיים ברחמים, ונאמן אתה לסתות מתים, ברוך אתה יי מסד הַמַּתִּים: (*)

3. Sfințirea lui Dumnezeu. **קדושה**.

ושמך קדוש, ושמו קדוש, וקדושים בכל יום ותכלית, סלה:

(*) Traducerea și note vezi pag. 71—75. *) „Keduga“ (Sfințirea lui Dumnezeu) la recitarea cu glas tare a Oficialului, pentru *Shaharit*, *Musaf* și *Min'ha* vezi pag. 206—209.

Rugăciune pentru stăpânirea unică a împăratului tuturor împăraților.
 (יְבֹכֵן מִן פְּהַיָּךְ יי אֱלֹהֵינוּ, עַל כָּל־מַעֲשֶׂיךָ וְאַיְתֶיךָ עַל כָּל־מַה־
 שִׁבְרָאֵת, וְיִדְרֹךְ כָּל־מַעֲשִׂים, וְיִשְׁתַּחֲוֶה לְפָנֶיךָ כָּל־הַבְּרוּאִים, וְנִשְׁתַּחֲוֶה
 לְכֶם אֱלֹהֵי אֶחָד, לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלִבְבִּי שְׁלֵם, כְּמוֹ שֶׁיְבָרְכֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ
 שֶׁשִּׁשְׁלֹשֶׁן לְפָנֶיךָ עוֹ בְּיָדֶךָ, וּבִבְרָה בְּיָמֶיךָ, וְשִׁמְךָ נִרְאָ עַל כָּל־מַה
 שִׁבְרָאֵת:

Pentru împărăția messianică.

יְבֹכֵן מִן כְּבוֹד יי לַעֲמֶךָ, תְּהִלָּה לִירֵאֶיךָ, וְתִקְוָה לְדוֹרֶשֶׁיךָ, וּפְתֻחוֹת
 פֶּה לַמִּיחִלִּים לָךְ. שְׂמִיחָה לְאַרְצֶךָ, וְשִׂשׁוֹן לַעֲיָרָךְ, וְצַמִּחוֹת קֶדֶן לְדוֹר
 עֲבָדֶךָ, וְעֵרִיבַת עַר לְבְנֵי־יִשְׂרָאֵל, בְּמַטְרָה בְּיָמֵינוּ:

Pentru nimicirea păcatului.

יְבֹכֵן צְדִיקִים, יְרֵאוֹ וְיִשְׁמְחוּ, וְיִשְׁרִים יַעֲלוּזֵי וְחַסִּידִים בְּרָצָה יִגְלוּ, וְעוֹלָמָה
 תִּקְרָא שִׁמְךָ, וְכָל־הַרְשָׁעָה בָּלָה בְּעֵשֶׂן תִּכְדָּלָה, כִּי רַב־עֲבִיר
 מִמִּשְׁלַח יָדוֹן מִן־הָאָרֶץ:

Pentru atotdreptatea lui Dumnezeu.

וְתִמְלֹךְ אֱתָהּ יי לְבָרְכֶךָ עַל כָּל־מַעֲשֶׂיךָ, בְּהֵר צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ,
 וּבְרוּשָׁלַם עִיר קִדְשֶׁךָ, בְּכַתוּב בְּדִבְרֵי קִדְשֶׁךָ, יִמְלֹךְ יי לְעוֹלָם, אֱלֹהֵינוּ
 צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר. הִלְלָהָ:

קְרוֹשׁ אֶתָּה וְנִרְאָ שְׁמֶךָ, וְאִין אֱלֹהִים מִכָּל־עֲדֶיךָ, בְּכַתוּב, וְנִבְרָה יי
 צְבָאוֹת בְּמִשְׁפָּט, וְהָאֵל הַקְּרוֹשׁ נִקְדַּשׁ בְּצִדְקָה, בְּרוּךְ אַתָּה יי
 הַיְמָלֵךְ הַקְּרוֹשׁ:

4. a) Consfințirea lui Israel și a sărbătorilor. קְדַשׁ הַיּוֹם

אַתָּה בְּחַרְתָּנוּ מִכָּל־הָעַמִּים, אֶתְּכֶם אוֹתָנוּ, וְרָצִיתָ בָּנוּ, וְרוֹמַמְתָּנוּ
 מִכָּל־הַשְּׁנוּת, וְקִדְשְׁתָּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְקִבַּרְתָּנוּ מִלִּבְנוֹת לַעֲבוּרֶיךָ, וְשִׁמְךָ
 תְּגִדּוֹל וְתִקְדֹּשׁ עָלֵינוּ כְּרָאֵת:

וְתַתֵּן־לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה
 nouă, Doamne
 Dumnezeul nostru, cu dragoste, לְקִדְשָׁה
 וְלִמְנוּחָה, וְאֶת־יְיָ הַכּוֹפְרִים הַזֶּה,
 לְמַחֲלָה, וְלִסְלִיחָה, וְלִכְסֻפָּה.
 וְלִמְחֻלָּ-בּוֹ אֶת־כָּל־עֲוֹנוֹתֵינוּ

¹⁾ Traducerea, vezi pag. 385—387.

Observare: La Musaf urmează aici în loc de אֶלֶקֶטוֹ וְאֶלֶרֶטוֹ אֶבְרֵיטוֹ יִשְׁלַח יְיָ (אֶלֶקֶטוֹ וְאֶלֶרֶטוֹ אֶבְרֵיטוֹ יִשְׁלַח יְיָ) rugăciunile însemnate sub această linie până la זָכַר לְעִשְׂוֹה בְּרַאשִׁית pag. 418.

Rugăciunile de adios pentru Ziua de Ispășenie. תפילות יום בער למוקט.

b) *Proslăvirea lui Dumnezeu*. קְלִיָּה

(1) וּמִפְּנֵי הַטָּעוּתוֹ בְּלִינוּ מֵאֲדָרְגָנִי וּנְתַרְקֵנוּ מֵעַל אֲדָמָתְנוּ.
וְאִין אֲנֵהְנוּ וְכֹלִים לַעֲשׂוֹת חֻבּוֹתֵינוּ בְּבֵית בְּחִירָהְךָ
בְּבֵית הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ | שֶׁנִּקְרָא שְׁמֶךָ עָלָיו מִפְּנֵי הַיָּד
שֶׁנִּשְׁפַּלְחָה בְּמִקְדָּשְׁךָ: וְהִי רְצוֹן מִלִּפְנֵיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְלֹא־
אֲבוֹתֵינוּ מִלֵּךְ רַחֲמִין שֶׁתִּשְׁוֵיב וְתִרְחֵם עָלֵינוּ וְעַל מִקְדָּשְׁךָ
בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים: וְתִתְּנֶהוּ מִהֲרָה וְתִגְדַּל כְּבוֹדוֹ: אָמֵינוּ
מִלִּפְנֵי. וְלֹא כְבוֹד מִלְכוּתְךָ עָלֵינוּ מִהֲרָה: וְהוֹפֵעַ וְהַנִּשְׂאֵה
עָלֵינוּ לַעֲיֵי כְלִיָּהּ: וְקָרֵב שְׂוִיָּהּ מִבֵּין הַגּוֹיִם: וְנִפְּוֹצוֹתֵינוּ
כֻּנֵּם מִן־קִמְיָאֲרָן: וְהִבְיָאֵנוּ לְצִיּוֹן עִירְךָ בְּרָבָה: וְלִירוּשָׁלַיִם
בֵּית מִקְדָּשְׁךָ בְּשִׁמְחַת עוֹלָם: וְשֵׁם גְּעֻשָׁה לִפְנֵיךָ אֵת
קִרְבָּנוֹת חֻבּוֹתֵינוּ: תְּמִידִים כְּסֻדְרָם וּמוֹסָפִים כְּהִלְכָתָם:
(וְאֵת־מוֹסֵף יוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה) וְאֵת־מוֹסֵף יוֹם הַכִּפּוּרִים הַזֶּה
נַעֲשֶׂה וְנִקְרִיב לִפְנֵיךָ בְּאַהֲבָה: כְּמִצְוַת רְצוֹנְךָ: כִּנּוּ שֶׁתִּתְּכַתֵּב
עָלֵינוּ בְּתוֹרָתְךָ: עַל־יְדֵי מַשֶּׁה: עֲבֹדָה מִפִּי כְבוֹדְךָ: כְּאָמֹר:

c) *Jertfele de sărbătoare.* 2) זבחים קדשים.

Sabbath se zice:

וְכִיּוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנֵי־כַבָּשִׂים בְּגִי־שָׁנָה תָּמִיד וְשְׁנֵי עֶשְׂרִים סֶלֶת
מִנְחָה בְּלוּלָה בְשֶׁמֶן וְנִסְבּוּ: עֹלֹת שֶׁבֶת בְּשֶׁבֶתוֹ: עַל־עֹלֹת הַתְּמִיד: וְנִסְבּוּ:
זֶה מִרְבֵּן שֶׁבֶת, וְקִרְבֵּן הַיּוֹם כַּאֲמֹר:

וּבְעֶשְׂרִי לַחֹדֶשׁ הַשְּׂבִיעִי הַזֶּה
מִקְרָא קֹדֶשׁ וְהָיָה לָכֶם וְלִבְנֵיכֶם

¹⁾ Parte în „Soferim“ 19, 7. *Traducerea*, vezi pag. 397.

²⁾ In Templul portativ (Tabernacol) 2448—2935; in Templul regelui Salomo 2928(35)—3338; in Templul al dolcea 3408—3828; vezi pag. 15. *nota.*

3) „Numeri“ 28 9. Traducereo vezi pag. 371

הַקֹּרֶת הַזֶּה. 1) Pomenirea solemnă.

אלהינו ואלהי אבותינו יעלה ויבא
 נביא, ויראה, וירצה, וישמע, ויפקד
 ויזכר ויזכרנו ויפקדוננו, ויזכר
 אבותינו ויזכר משים בן דוד, עבדך
 ויזכר וירושלם, עיר קדשך, ויזכר
 כל-עמך, בית ישראל, לקנך, לקלמך
 למדך, לחן, ולחסד ולרחמים, לחיים
 ולשלום ביום הפקדים הזה. וזכרנו
 אלהינו בך למדך, ויפקדנו בך
 לברך, והושיענו בך לחיים, וברך
 וישע ורחמים, חסד ותגלתי ורחם עלינו

הַפֶּלֶת יום כפור לטובה. Rugăciunile de adaos pentru Ziua de Ispășenie.

את-נפשותיכם, כל-מלאכה לא
 תעשו; והקרבתם עלה ליי ריח
 ניחח, פר בן-בקר אחד, איל
 אחד, בבשים בני שנה שבעה,
 תמים יהיו לכם; ומנחתם
 ונסביתם במדבר, שלשה
 עשרנים לפר, ושני עשרנים
 לאיל, ועשרון לבבש, ויין
 קנסבו, ושני שעירים לבפר,
 ושני תמידים קהלבתם:

Sabbatul drept aducere aminte a creațiunii lumii.

(Sabbath) 2) וישמחו במלכותך שמרי שבת ולראי ענג. עם 1) מקדשי

1) Apel la amintirea lui Dumnezeu. „Sabbath“ 24. menț. „Soferim“ 19, 7.

2) „Numeri“ 29, 7. 3) Traducerea, vezi pag. 374—375.

de noi și ajută-ne, căci către tine
sunt îndreptați ochii noștri; și căci
un alotputernic împărat, milostiv și
îndurător ești tu.

וְרוֹשִׁיעֵנוּ כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ, כִּי אֵל
מֶלֶךְ, מֶלֶךְ מֶלֶךְ וְיָחִיד וְאֵחָד:

d) Iertarea păcatelor. סחילת הקין.

אלהינו ¹⁾ Dumnezeul nostru și
D-zeul părinților noș-
tri iartă-ne greșelile noastre în
ziua aceasta (de s. Sabbatu, și în Ziua
aceasta) de Ispășenie. Șterge și fă
să piară lărdelegile noastre și pă-
catele noastre dinaintea ochilor
tăi, precum glăsuiește: ²⁾ „Eu, cu
sunt acela, care șterge lărdelegile
tale pentru mine, și păcatele tale
nu le pomenesc”. Și e zis ³⁾: „Am
șters ca o negură lărdelegile tale,
și ca un nor păcatele tale, înțoar-
ce-te la mine, căci eu te-am izbăvit”.
Și e zis: ⁴⁾ „Căci în această zi vă
ispășește pe voi, spre a vă curăți,
ca din toate păcatele voastre să
fiți curați înaintea Domnului. (Dum-
nezeul nostru și Dumnezeul părinților
noștri! Fie-ți plăcută odihna noastră),
sfințește-ne prin poruncile tale, și
dă-ne să avem parte de învățatura
ta; s-tură-ne cu bunătatea ta, și ve-
selește-ne cu mântuirea ta; (și dă-ne
de moștenire, Doamne Dumnezeul nostru,
cu dragoste și bunăvoință Sabbatul tău
cel sfânt, ca să se odihniască întru-
sui Israel, sfințitorul numelui tău); și curăță
inima noastră, ca să-ți slujască (te
cu credință. Căci tu ești un îngăduitor
lui Israeli, și un iertător tribu-
rilor lui Ieșurun, în toate neamurile,
și alară de tine n'avem alt împărat
ierțător și îngăduitor. ⁵⁾ Lăudat fi
Doamne, care ești un împărat iertător
și îngăduitor al păcatelor noastre
și al păcatelor poporului tău, casei

אלהינו ואלהי אבותינו. מחל ו
לעונותינו ביום (השבת הזה וביום
הבאים הזה. מחה ודעבר פשענו
ונטאתנו מנגד עיניך, באמר אנכי
אנכי הוא מחה פשעך למעני ונטאתך
לא-אמר: ונאמר: סחית בעב פשעך.
וקענן טטאתך, שובה אלי כי נצתך:
ונאמר: כי-כיום הזה יכפר עליכם,
לשחר אתכם. מפל טטאתכם לפני יי
השקרי: אלענו ואלו אבותינו רצה בטחנתו)
מחשנו במצותך, וכן חלקנו בתורתך.
שבענו מטובך, ושמחנו בישועתך.
ונחמנו, ואלענו באהבה וברצון שבת ה' עש
ונתנו בה ישראל קדשי שמך. ונשר לבנו
לעבך באמת, כי אתה סלחן לישראל.
ומחל לשבטי ישרון, בכל-הדור ודור.
ומפלעך אין לנו מלך מוחל וסלחן.
פרוך אהבה יי מלך מוחל וסלחן
לעונותינו ולעונות עמו בית ישראל.

תפלת יום כפור למזרח. Rugăciunile de adas pentru Ziua de Ispășenie.

שבענו בעם ישבענו ונחשנו מטובך, ובשבכיעי רצית בו וקדשתו, חננה
ימים אתו קראת. וקר למעשה בראשית: אלענו וכו'.

¹⁾ Odinioară rugăciunea Marelui-Preot după citania-i din sfânta Thora
în Ziua de Ispășenie. Menț. „Solferim” 19, 8; vezi Rași „Ioma” 63, b; cf.
Pentateuchul (traducerea noastră) partea II-a pag. 160, cap. 16: „Ziua de
Ispășenie și ceremoniile sale, slujba Marelui-Preot”.

²⁾ Pasajele înire paranteze se zic numai Sabbatu.

³⁾ „Jeș” 43, 25. ⁴⁾ „Jeș.” 41, 22. ⁵⁾ „Solferim” 19, 6.

⁶⁾ Urmarea e rugăciunea de asupra liniei, înaltulată: Iertarea păcatelor.

וּמַעֲבִיר אֲשֶׁמֹתֵינוּ בְּכָל־שָׁנָה וְשָׁנָה, לִי אֱלֹהֵינוּ
 In fiecare an învinovățirile noastre—
 מַלְאָךְ עַל כָּל־הָאָרֶץ, מִכְּרָשׁ הַיְשָׁרָה. 1)
 Impărate peste tot pământul, al
 sfânt (torul (Săbbatului, al) lui Israel
 și al Zilei de Ispășenie. יִשְׂרָאֵל וְיוֹם הַכִּפּוּרִים:

Rugăciune pentru bunăvoință față de serviciul divin al lui Israel.

5. Reîntemeierea Sionului. עֲבוּדָה

1) רָצָה, יי אֱלֹהֵינוּ, בְּעֶמְקָהּ יִשְׂרָאֵל וּבְחַפְלָתָהּ. וְהָשִׁב אֶת־הָעֲבוּדָה
 לְדָבִיר בִּיתָהּ, וְאֲשִׁי יִשְׂרָאֵל וּבְחַפְלָתָהּ, בְּאֶהְיָה תִּקְבֵּל בְּרָצוֹן, וְהָיִי לְרָצוֹן
 תָּמִיד עֲבוּדָה. יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ:

Incheierea rugăciunii a 5-a.

2) וְהִתְנוּחָה עֲנִינִי בְּשׁוּבְךָ לְרָצוֹן בְּרַחֲמִים, בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמַּחְיֶה
 שְׂכִינְתּוֹ לְרָצוֹן: שְׂכִינְתּוֹ לְרָצוֹן:

6. Rugăciune de mulțumire. הַדְּאָה

מִדִּים לְרַבָּנָן:

Când Oficialul repetă
 מִדִּים, aice Obșes încet, plecându-se: 3)

מִדִּים אֶתְּחַנֵּן לָךְ, שְׂאֵתָה הָיָה

יי אֱלֹהֵינוּ נִלְחֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי

כָּל־עַמִּי וְיִצְרָנוּ יִצְרָנוּ בְּרַחֲמִים.

בְּרַחֲמִים וְרַחֲמִים לְשִׁמְךָ הַקָּדוֹשׁ

וְהַקָּדוֹשׁ, עַל שֶׁחֲסִידֵינוּ וְקִנְיָנוּ

בְּנֵי תַחֲנוּן, וְהַתְּנוּחָה וְהַתְּנוּחָה

וְהַתְּנוּחָה לְשִׁמְךָ הַקָּדוֹשׁ, לְשִׁמְךָ

הַקָּדוֹשׁ, וְלִשְׁמֵךְ רַחֲמֵי, וְלִשְׁמֵךְ

בְּלִבְךָ שְׁלֵם, עַל שֶׁאֲנֵינוּ מִדִּים

לָךְ, בְּרוּךְ אַתָּה הַמַּחְיֶה מִדִּים:

מִדִּים אֶתְּחַנֵּן לָךְ, שְׂאֵתָה הָיָה יי אֱלֹהֵינוּ

נִלְחֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד, צִוֵּר תַּחֲנוּן

בְּנֵינוּ יִשְׁעֵנוּ, אַתָּה הָיָה לְדוֹר וָדוֹר, נִזְדָּה לָךְ

וְנִסְפָּר תְּהִלָּתְךָ, עַל־חֲסִידֵינוּ הַמְּסֻרִים בְּיָדְךָ

וְעַל נְשִׁמְנוֹתֵינוּ הַמְּסֻרִים לָךְ, וְעַל־נְשִׁמְנוֹתֵינוּ

שְׂבָבֵינוּ, עַמָּנוּ, וְעַל נְשִׁמְנוֹתֵינוּ וְשִׁבּוֹתֵינוּ

שְׂבָבֵינוּ, עַמָּנוּ, וְעַל נְשִׁמְנוֹתֵינוּ וְשִׁבּוֹתֵינוּ

בִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֵינוּ, וְנִסְפָּר תְּהִלָּתְךָ, הַמְּסֻרִים

בִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֵינוּ, וְנִסְפָּר תְּהִלָּתְךָ, הַמְּסֻרִים

בִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֵינוּ, וְנִסְפָּר תְּהִלָּתְךָ, הַמְּסֻרִים

בִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֵינוּ, וְנִסְפָּר תְּהִלָּתְךָ, הַמְּסֻרִים

בִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֵינוּ, וְנִסְפָּר תְּהִלָּתְךָ, הַמְּסֻרִים

בִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֵינוּ, וְנִסְפָּר תְּהִלָּתְךָ, הַמְּסֻרִים

בִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֵינוּ, וְנִסְפָּר תְּהִלָּתְךָ, הַמְּסֻרִים

בִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֵינוּ, וְנִסְפָּר תְּהִלָּתְךָ, הַמְּסֻרִים

בִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֵינוּ, וְנִסְפָּר תְּהִלָּתְךָ, הַמְּסֻרִים

בִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֵינוּ, וְנִסְפָּר תְּהִלָּתְךָ, הַמְּסֻרִים

בִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֵינוּ, וְנִסְפָּר תְּהִלָּתְךָ, הַמְּסֻרִים

בִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֵינוּ, וְנִסְפָּר תְּהִלָּתְךָ, הַמְּסֻרִים

בִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֵינוּ, וְנִסְפָּר תְּהִלָּתְךָ, הַמְּסֻרִים

בִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֵינוּ, וְנִסְפָּר תְּהִלָּתְךָ, הַמְּסֻרִים

בִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֵינוּ, וְנִסְפָּר תְּהִלָּתְךָ, הַמְּסֻרִים

בִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֵינוּ, וְנִסְפָּר תְּהִלָּתְךָ, הַמְּסֻרִים

בִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֵינוּ, וְנִסְפָּר תְּהִלָּתְךָ, הַמְּסֻרִים

בִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֵינוּ, וְנִסְפָּר תְּהִלָּתְךָ, הַמְּסֻרִים

בִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֵינוּ, וְנִסְפָּר תְּהִלָּתְךָ, הַמְּסֻרִים

בִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֵינוּ, וְנִסְפָּר תְּהִלָּתְךָ, הַמְּסֻרִים

בִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֵינוּ, וְנִסְפָּר תְּהִלָּתְךָ, הַמְּסֻרִים

בִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֵינוּ, וְנִסְפָּר תְּהִלָּתְךָ, הַמְּסֻרִים

בִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֵינוּ, וְנִסְפָּר תְּהִלָּתְךָ, הַמְּסֻרִים

בִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֵינוּ, וְנִסְפָּר תְּהִלָּתְךָ, הַמְּסֻרִים

בִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֵינוּ, וְנִסְפָּר תְּהִלָּתְךָ, הַמְּסֻרִים

בִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֵינוּ, וְנִסְפָּר תְּהִלָּתְךָ, הַמְּסֻרִים

בִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֵינוּ, וְנִסְפָּר תְּהִלָּתְךָ, הַמְּסֻרִים

Urmarea rugăciunii de mulțumire:

וְעַל־כֵּן יְהִי רָצוֹן, וְיִתְרוֹמֵם שְׁמֶךָ, מְלִכֵנוּ, תָּמִיד, לְעוֹלָם וָעֶד.

וּבְתוֹב לְחַיִּים מִזִּכְרֵנוּ כָּל־בְּנֵי בְרִיתְךָ:

וְכָל הַחַיִּים יִדְוֶה סָלָה, וְיִתְלָלוּ אֶת־שְׁמֶךָ בְּאַמֶּת, הָאֵל, יִשְׁעֵנוּ

וְיִתְלָלוּ סָלָה, בְּרוּךְ אַתָּה יי, הַמְּסֻרִים לָךְ, וְלָךְ נִשְׁאָה לְחַדוֹת:

1) Traducerea, vezi pag. 82-89. 2) La Binecuvântarea Preoților (Binecuvântarea Preoților) urmează aici, la recitarea cu glas tare a Oficialului, ca încheiere: וְיִתְלָלוּ pag. 410. 3) Talm. „Sota“ 40, a.

ברכת בקנים. ¹⁾ Binecuvântarea Preoților.

(La slujba de dimineață, de ados și de după amiază).

Oficiantul:

אלהינו ואלהי אבותינו, ברכנו בברכה המְשֻׁלֶּשֶׁת בתורה, בתורה
על ידי משה, עבדך, המְמַלֵּךְ מִפִּי אֱהִרָן וְכִנְיֹו, בְּתָנִים, עִם קְדוֹשְׁךָ בְּאֵמֶר:

Obște:

Oficiantul: (plecându-se)

²⁾ וְיִבְרַךְ יְיָ וְיִשְׁמְרֶךָ : בֶּן יְהִי רָצוֹן :
יֵאָר יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְיִחְנֶךָ : בֶּן יְהִי רָצוֹן :
יֵשָׁא יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְיִשָּׂם לְךָ שְׁלוֹם : בֶּן יְהִי רָצוֹן :

7. Rugăciune pentru pace și odihna sufletească. בְּרַחֲמֵי שְׁלוֹם.

Numai la seară:

La מנחה, מוסף ושחרית:

שֵׁם שְׁלוֹם, טוֹבָה וְיִבְרַכְהָ, חֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים,
עֲלֵנוּ, וְעַל כָּל-יִשְׂרָאֵל, עַמְּךָ, בְּרַכְנוּ, אֲבִינוּ, בְּכֵנוּ
בְּמַחְדָּ, בְּמִזְרָךְ, בְּגִיף, בְּיָד אֱלֹהֶיךָ, בְּכֶסֶד
לְנוּ, יְיָ אֱלֹהֵינוּ, תוֹרַת חַיִּים, וְאַהֲבַת חֶסֶד,
וְיִצְחָק, וְיִבְרַכְהָ, וְרַחֲמִים, וְחַיִּים וְשְׁלוֹם.
וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת-עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל-עֵת, וּבְכָל-שָׁעָה, בְּשִׁלְמוֹן,
בְּסֶפֶר חַיִּים, בְּרַכְהָ, וְשְׁלוֹם, וּפְרֻכָּה טוֹבָה, נִזְכָּר וְנִכְתָּב
לְפָנֶיךָ, אֲנַחְנוּ וְכָל-עַמְּךָ, בֵּית יִשְׂרָאֵל, לְחַיִּים טוֹבִים וְשְׁלוֹם.

Inchelere:

ברוך אתה יְיָ עוֹשֵׂה הַשְּׁלוֹם:

Rânduiala Mărturisirii Păcatelor. ³⁾ סדר נדוי.

אלהינו ואלהי אבותינו, תבא
לפניך תפלתנו ואל תתעלם
מתחנותנו, שאין אנו עוזי פנים
וקשי ערף, לאמר לפניך יְיָ
Dumnezeul nostru și
Dumnezeul părinților
noștri! Fă ca să vie înaintea
ta rugăciunea noastră, și nu te
ascunde rugămintelor noastre!
Căci noi nu suntem așa de
nerușinați și de cerbicoși, ca
să îndrăznim a zice înaintea

¹⁾ Rânduiala binecuvântării Preoților se găsește la pag. 378. ²⁾ „Numeri” 6, 24-26. ³⁾ Pom. „Ioma” 87, 2. Forma desvoltată se trage de la Gaonim 4349-4780. Mărturisirea păcatelor = נדוי, totdeauna adaos la „S’mone Esre” de Min’ha la יום כפור și pentru logodnici în ziua cununiei (Tosefta „Berach.” C. 3).

ta, Doamne, Dumnezeu! nostru și Dumnezeu! părinților noștri: „Suntem drepiți și n'am păcătuit!“ Nu! noi mărturisim: Ah! — am păcătuit!

Mărturisirea Păcatelor, în ordinea alfabetică. 1)

Ne-am făcut vino-
vați, am fost necre-
dincioși, am răpit, am clevetit,
ne-am abătut²⁾ și am osân-
dit;³⁾ am fost sumeți, am fost
năslănici, am scornit minciuni;
am sfătuit de rău, am înșelat,
am batjocorit, ne-am răsvrătit,⁴⁾
am întârâtat, ne-am îndărătni-
cit, am greșit, am păcătuit, am
dușmănit, am fost cerbicoși;
am săvârșit nelegiuiri, „ne-am
înrațit, am făcut lucruri ură-
cioase, am rătăcit și am dus
pe alți în rătăcire.

Ne-am abătut de la po-
runcile tale și de la
așezămintele tale cele bune,
fără să ne pese de ceva.⁵⁾ Iar
tu ești drept în toate ce ni s'a
întîmplat nouă; căci tu ai fă-
cut adevărul — noi însă am
făptuit fărădelegi.

Ce să-ți spunem ție, care
sezi în înălțimi? ce să
povestim ție, care tronezi în
ceruri? Oare toate cele ascunse
ca și cele vădite tu nu le știi?

Introducere la registrul păcatelor, în care rîndulala alfabetică este
de două ori poftorită.

Tu cunoști misterele
lumii și cele mai as-
cunse din tainele a tot viul.

1) Această spovedanie este rînduită în textul ebraic după alfabet, adică
fiecăre cuvînt, care cuprinde un păcat, începe cu o literă după ordinea al-
fabetică. În registrul păcatelor ce urmează (על-השם) se repetă de două ori or-
dinea alfabetică. 2) Din calea cea dreaptă. 3) Pe un nevinovat.
4) În pofra poruncilor divine. 5) „Nehemia“ 9, 33. 6) După „Ionia“
87, 2 de Rav=Abba Areka.

Tu scotocești toate cămarele din launtru, și scurmi rinichii și inima. Nici un lucru nu ți-e ascuns, și nimica nu e tănuț dinaintea ochilor tăi.

Fie deci voia ta, Doamne Dumnezeu nostru, și Dumnezeuul părinților noștri, ca să ne ierți toate păcatele noastre, și să îngădui toate greșelile noastre, și să ne desvinovățești de toate fărdelegile noastre.

Pentru păcatul, ce am păcătuit înaintea ta fiind siliți sau de bunăvoie,

Și pentru păcatul, ce am păcătuit înaintea ta prin vârtoșarea inimii.

Pentru păcatul, ce am păcătuit înaintea ta din neștiință,

Și pentru păcatul, ce am păcătuit înaintea ta prin gratul buzelor.

Pentru păcatul, se am păcătuit înaintea ta în public și în ascuns,

Și pentru păcatul, ce am păcătuit înaintea ta prin plăceri ne-săbuite.

Pentru păcatul, ce am păcătuit înaintea ta prin cuvinte scăpate din gură,¹⁾

Și pentru păcatul, ce am păcătuit înaintea ta cu știință sau cu viclenie.

Pentru păcatul, ce am păcătuit înaintea ta prin gândiri păcătoase,

חופש כָּל-חָרִי בָטֵן, וּבִזְחָן
בְּלִיזָה וְלֵב: אֵין דָּבָר גֵּעֵלָם |
מִמֶּנּוּ, וְאֵין | נִסְתָּר מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ:

וּבְכֵן יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, יי
אֱלֹהֵינוּ, וְאַתָּה יְיָ אֲבוֹתֵינוּ
שְׁתַּכְפָּר-לָנוּ עַל-כָּל-חַטֹּאתֵינוּ,
וְתִמְחַל-לָנוּ עַל-כָּל-עֲוֹנוֹתֵינוּ,
וְתִסְלַח-לָנוּ עַל-כָּל-פְּשָׁעֵינוּ:

עַל-חַטָּאת, שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּאֵנָס
וּבְרָצוֹן:

וְעַל-חַטָּאת, שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּאִמְרוֹן
הַלֵּב:

עַל-חַטָּאת, שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּבִלִי-
הָעֵת:

וְעַל-חַטָּאת, שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּבִטּוֹי
שְׁפָתַיִם:

עַל-חַטָּאת, שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּגִלּוֹי
וּבְסִתּוֹר:

וְעַל-חַטָּאת, שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּגִלּוֹי
עֲרִיזוֹת:

עַל-חַטָּאת, שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּדַבּוֹר
פֶּה:

וְעַל-חַטָּאת, שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּדַעַת
וּבְמִדָּה:

עַל-חַטָּאת, שֶׁחָטָאנוּ לְפָנֶיךָ בְּכִירוֹר
הַלֵּב:

¹⁾ Vorbe necuviincoase, glume nesocofite,

ועל-חטאי, שחטאנו לפניך בבהש ורבך
 Si pentru păcatul, ce am păcătuit înaintea ta prin tăgăduială și minciună,

ועל-חטאי, שחטאנו לפניך בלשון הרע
 Pentru păcatul, ce am păcătuit înaintea ta prin limbă rea, ¹⁾

ועל-חטאי, שחטאנו לפניך בלעזן
 Si pentru păcatul, ce am păcătuit înaintea ta prin hulă.

ועל-חטאי, שחטאנו לפניך במשא וקמטון
 Pentru păcatul, ce am păcătuit înaintea ta prin dare-avere,

ועל-חטאי, שחטאנו לפניך במאכל ובמשקה
 Si pentru păcatul, ce am păcătuit înaintea ta prin mâncare și băutură.

ועל-חטאי, שחטאנו לפניך במשך ובמרבית
 Pentru păcatul, ce am păcătuit înaintea ta prin dobândă și cârmă,

ועל-חטאי, שחטאנו לפניך בנטיה וזון
 Si pentru păcatul, ce am păcătuit înaintea ta prin dârzie.

ועל-חטאי, שחטאנו לפניך בשקר ועין
 Pentru păcatul, ce am păcătuit înaintea ta prin cliptrea desfrânată a ochiului,

ועל-חטאי, שחטאנו לפניך בשתייה ושפתותינו
 Si pentru păcatul, ce am păcătuit înaintea ta prin lieoncântrea buzelor noastre. ²⁾

ועל-חטאי, שחטאנו לפניך בעינים ורמור
 Pentru păcatul, ce am păcătuit înaintea ta prin ochiri trufașe,

ועל-חטאי, שחטאנו לפניך בעזות ומצח
 Si pentru păcatul, ce am păcătuit înaintea ta prin frunte nerușinată. ³⁾

ועל-כלם, אלוהי סליחות, ועל-כלך
 Si pentru toate, Doamne al iertărilor!
 סלח-לנו, מחל-לנו, בפר-לנו: Iartă-ne, îngăduie-ne, des-
 vinovățește-ne!

ועל-חטאי, שחטאנו לפניך בקרינתא
 Pentru păcatul, ce am păcătuit înaintea ta prin ruperea jugului (dumnezeiesc). ⁴⁾

¹⁾ Bărfele și clevete. ²⁾ Sau „șoptirea buzelor noastre”. Unil traduc „dărdăile”. ³⁾ Obrăznicie. ⁴⁾ Prin scuturarea sau ruperea jugului, se înțelege, nedisciplina religioasă, sustragerea de la datoritiile sale.

Și pentru păcatul, ce am păcătuit înaintea ta prin holărări pârîtoare.¹⁾ וְעַל-חַטָּאת, שֶׁחָטָאתִי לְפָנֶיךָ בְּקִלְיוֹת:

Pentru păcatul, ce am păcătuit înaintea ta prin pândirea aproapelui,²⁾ עַל-חַטָּאת, שֶׁחָטָאתִי לְפָנֶיךָ בְּצַדִּיקַת רָע:

Și pentru păcatul, ce am păcătuit înaintea ta prin ochiu pizmătare]. וְעַל-חַטָּאת, שֶׁחָטָאתִי לְפָנֶיךָ בְּצָרוֹת עֵינַי:

Pentru păcatul, ce am păcătuit înaintea ta prin ușurința minții,³⁾ עַל-חַטָּאת, שֶׁחָטָאתִי לְפָנֶיךָ בְּקִלּוֹת רֹאשׁ:

Și pentru păcatul, ce am păcătuit înaintea ta prin învârtoșarea cerbicei.⁴⁾ וְעַל-חַטָּאת, שֶׁחָטָאתִי לְפָנֶיךָ בְּקִשְׁיוֹת עֵרָף:

Pentru păcatul, ce am păcătuit înaintea ta prin alergarea picioarelor spre rău, עַל-חַטָּאת, שֶׁחָטָאתִי לְפָנֶיךָ בְּרִיצַת רַגְלִים לְרָעָה:

Și pentru păcatul, ce am păcătuit înaintea ta prin clevețire.⁵⁾ וְעַל-חַטָּאת, שֶׁחָטָאתִי לְפָנֶיךָ בְּרִיחוֹת:

Pentru păcatul, ce am păcătuit înaintea ta prin jurământ fals, עַל-חַטָּאת, שֶׁחָטָאתִי לְפָנֶיךָ בְּשִׁבְעַת שְׁוָא:

Și pentru păcatul, ce am păcătuit înaintea ta prin vrăjmășie nemeritată.⁶⁾ וְעַל-חַטָּאת, שֶׁחָטָאתִי לְפָנֶיךָ בְּשִׂנְאָה חֶמְדָּם:

Pentru păcatul, ce am păcătuit înaintea ta prin abuzarea de lucruri încredințate,⁷⁾ עַל-חַטָּאת, שֶׁחָטָאתִי לְפָנֶיךָ בְּתִשְׁוֹמֹת קֵד:

Și pentru păcatul, ce am păcătuit înaintea ta prin amețeața simțurilor.⁸⁾ וְעַל-חַטָּאת, שֶׁחָטָאתִי לְפָנֶיךָ בְּתַמְהוֹן לֵבָב:

Și pentru toate, Doamne al iertărilor! Iartă-ne, îngăduie-ne, desvinovățește-ne! וְעַל-כָּל־אֵלֶּם, יְיָ-אֱלֹהֵינוּ, סְלִיחוֹת, וְעַל-כָּל־לִגְנוֹת מַחֲלָא, לִגְנוֹת בִּפְּרִילָנוּ:

Și pentru păcatele, pentru cari am fi fost datori să aducem o jertfă de arderedetot. וְעַל חַטָּאִים, שֶׁאֵנָּה מְבִיִּים עֲלֵיהֶם, וְעוֹלָה:

¹⁾ Sau „judecăți temerare“. ²⁾ Unii traduc: „pentru năpăstuirea aproapelui“; alții „întinzând o cursă aproapelui“. ³⁾ Lipsă de chibzutălă.

⁴⁾ Incăpățănare. ⁵⁾ Delațiune. ⁶⁾ Sau „ură gratuită“ (fără cauză, fără temei), „prigoană nemotivată“. ⁷⁾ Ca depozitar necredincios, abuziv.

⁸⁾ Unii traduc: prin zăcășia inimii, răătăcirea patimelor, svăpălaia inimii.

ועל תִּסְאִים, שְׁאֲנוּ תִּבִּים עֲלֵיהֶם |
am fi fost datorî să aducem o
jertfă de ispășenie. תִּסְאִים:

ועל תִּסְאִים, שְׁאֲנוּ תִּבִּים עֲלֵיהֶם |
am fi fost datorî să aducem o jertfă
mai mare sau mai înică.¹⁾ כָּרְפֶן עֹלָה וְיִוֵּר:

ועל תִּסְאִים, שְׁאֲנוּ תִּבִּים עֲלֵיהֶם |
am fi fost datorî să aducem o
jertfă pentru o vină sigură sau
indoieinică.²⁾ אֲשֶׁם בְּנֵי וְתִלּוּ:

ועל תִּסְאִים, שְׁאֲנוּ תִּבִּים עֲלֵיהֶם |
am fi fost datorî să primim pe-
deapsă de răsvrătire.³⁾ סִבַּת מְרִוּת:

ועל תִּסְאִים, שְׁאֲנוּ תִּבִּים עֲלֵיהֶם |
am fi fost datorî să primim pedeapsa
de patruzeci de lovituri (cu biciu). מִלְּקוֹת אֲרָבָעִים:

ועל תִּסְאִים, שְׁאֲנוּ תִּבִּים עֲלֵיהֶם |
am merită moartea prin mână
ceruial.⁴⁾ מִיָּמָה בְּיַד־שָׁמַיִם:

ועל תִּסְאִים, שְׁאֲנוּ תִּבִּים עֲלֵיהֶם |
am merită pedeapsa de stărpire
și de singurătate. בְּרַת וְשִׁרְיוֹת: *

ועל תִּסְאִים, שְׁאֲנוּ תִּבִּים עֲלֵיהֶם |
am merită cele patru pedepse de
moarte date de puterea judecă-
toarească.⁵⁾ אֲרָבַע מִיָּהוֹת בֵּית דִּין:

סְקִילָה, שִׁרְפָה, הֲרִי, וְחֶנֶק. |
decapitarea și gâtui-
rea; pentru porunci și opriri.⁶⁾ עַל מִצְוֹת, עֲשֵׂה וְעַל מִצְוֹת לֹא-
רַעֲשֵׂה, בֵּין שְׁנֵי-כָּהֳנָיִם קוֹם |
facte, fie că nu trebuie săvâr-
șite — cele cunoscute nouă, și
cele ce ne-au rămas necunos-
cute. Cele cunoscute nouă fi-
le-am enumerat de mult, și
ne-am mărturisit fie; iar cele ce
ne-au rămas necunoscute, fie
עֲשֵׂה וּבֵין שְׁנֵי-כָּהֳנָיִם |
אֶת-שְׁנֵי-גִלְיָהִים לָגֵי, וְאֶת-שְׁנֵי-אֵיגִי-
גִלְיָהִים לָגֵי. אֶת-שְׁנֵי-גִלְיָהִים לָגֵי כָּבֵד |
אֲמָרָנוּם לְכָנִיָּה, וְהִזְדִּינוּ לָךְ |
עֲלֵיהֶם, וְאֶת-שְׁנֵי-אֵיגִי-גִלְיָהִים לָגֵי |

¹⁾ Proporțională, adică în proporție cu mijloacele noastre, vezi „Levit.” 3.

²⁾ Dovedită sau nedovedită. ³⁾ Nesupunere; unil traduc „pedeapsa de bătaie”. ⁴⁾ Moartea supranaturală, anticlpetă. ⁵⁾ Mosaică. ⁶⁾ Pentru călcarea unui precept pozitiv sau negativ. * נִיא וְשִׁרְיָ. * נִיא מִצְוֹת.

îți sunt desvelite și cunoscute, precum glăsuiește: ¹⁾ „Cele ascunse sunt ale Domnului, Dumnezeuului nostru, iar cele desvelite sunt ale noastre și ale copiilor noștri până în vecl, pentru a împlini toate cuvintele Învățăturii acesteia“. Căci tu ești un îngăduitor lui Israel, și un iertător triburilor lui Ieșurun în toate neamurile; și afară de tine n'avem alt împărat îngăduitor și iertător.

Rugăciune pentru îndurare. 2) בָּקֵשׁתָּ בְּחַסִּים.

אלהי Dumnezeul meu! Inainte de a fi plăsmuit, eram un nimic; și acum după ce am fost plăsmuit, sunt ca par'că n'aș fi. Țărănă sunt în vieja-mi, cu cât mai mult după moartea-mi! Iată-mă înaintea ta ca un vas plin de rușine și de ocară! Fle deci voia ta, Doamne, Dumnezeuul meu și Dumnezeuul părinților mei, ca să nu mai păcătolesc, și de celace am păcătuit înaintea ta, curăță-mă prin îndurarea ta cea nemărginită — nu însă prin suferințe și boli rele.

Rugăciune pentru umilință și resemnare. 3)

אלהי גִּצּוֹר לְשׁוֹנֵי מַרְעֵי וּשְׂפָתַי מִדְּבַר מִרְמָה, וְלִמְקַלְלֵי גִּפְשֵׁי תְּהוֹם, וְגִפְשֵׁי בְּעֶפֶר לִפְלִי תִהְיֶה: פֶּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתְךָ, וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוּף גִּפְשֵׁי וְכָל תְּהוֹשָׁבִים. עָלֵי רַעְיָה, מְהֵרָה הִפֵּר עֲצָתָם, וְקַלְקַל מַחְשַׁבָתָם. עֲשֵׂה לִמְעַן שְׁמֶךָ, עֲשֵׂה לִמְעַן וּמִנֶּךָ, עֲשֵׂה לִמְעַן קִרְשֶׁתְּךָ, עֲשֵׂה לִמְעַן תוֹרָתְךָ, ⁴⁾ לִמְעַן יִחַלְצוּן וְיִדְּקֶה, הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ, וְעֲנֵנִי. ⁵⁾ וְהוֹיֵלֶךְצוֹן אֲמַרְרִפִּי וְהִקְיֹן לִבִּי לִפְנֶיךָ יי צָרִי וְנִגְעָלִי: עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיִי, הִיא עֲשֵׂה

לִפְנֶיךָ הֵם גְּלוּיִם וְיָדוּעִים, בְּדָבָר שִׁנְאַמַּר. הִנֵּמְסַרְתָּ לִּי, אֱלֹהֵינוּ, וְהִנְגַּלְתָּ לָּנוּ וּלְבָנֵינוּ עֲדֵעוֹלָם, לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־דְּבָרֵי הַתּוֹרָה, הַזֹּאת: כִּי אַתָּה סֶלֶחַן לְיִשְׂרָאֵל, וּמַחְלֵן לְשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל בְּכָל־דּוֹר וָדוֹר. וּמִפְּלֻעֲדֶיךָ אֵין לָנוּ מִלָּךְ מוֹחֵל וּסוֹלֵחַ (אֵלֶּא אַתָּה):

אלהי, עד שלא נוצרתי, איני כדי. ועכשיו שנצורתי, באלו לא נוצרתי. עפר אני בחיי, קל חמור במיתתי. הרי אני לפניך בכלי מלא בושה וקלפה: והי' רצונו מלפניך: אלתי ואלתי אבותי, שלא אהפשא עוד, ומרד-שחוקא-הי' לפניך, מרד ברחמיך הרבים. אבל לא על-ידי ישראלים וחללים רעים:

¹⁾ „Deut.“ 29, 28. ²⁾ Talmud „Ioma“ 87, 2 de Rabbi Haminuna cel mic, contemporanul lui Mar, b. Rabbină, înainte pentru toate zilele de Rabba bar Josef b. Hama 4053—4112 (J). După i. H. Weiss part. 3 (4058—4131). ³⁾ După Talm. „Berachoth“ 17 a, de Mar, fiul lui R. Abina l. pe la 4150. ⁴⁾ „Ps.“ 108, 7. ⁵⁾ „Ps.“ 19, 15.

שָׁלוֹם עֲלֵינָהּ וְעַל כָּל־יִשְׂרָאֵל. וְאֶמְרָה חֲסִין: (א) וְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ. יי אֲלֵנָהּ
וְאֵלֵהּ יִבְרָכֶנּוּ, שְׁיִצְרָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמִתְרָדִי, בְּמִיָּנֶה וְהִיוּ חֲלָקֶיהָ
בְּתוֹכָהּ: וְשֵׁם בְּגָדָךְ בְּרָדָה, בְּיָמֵי עוֹלָם, וּבְשָׁנִים קְדָמֹנִית: (ב) וְעָרְבָה
לִי מִנְחַת יְהוּדָה וְיִרְשָׁלַם, בְּיָמֵי עוֹלָם, וּבְשָׁנִים קְדָמֹנִית:

Incheiere.

2. *intregul* Kaddiș, 4. *עלי*; de altfel însă: 1. *אבינו מלכנו* pag. 91; 2. *intregul* Kaddiș; 3. *עלי* etc.

Pentru שְׁמִירָה: Dacă e în același timp Sabbath, urmează aci 1. *Integral* Kaddiș, apoi אֲרִיזְנוֹן pag. 211; de altfel însă 1. אֲרִיזְנוֹן pag. 91; 2. *Integral* Kaddiș. 3. אֲרִיזְנוֹן. 4. Scoaterea a două שְׁמִירָה pag. 212, și continuarea după prescripțiune.

Pentru תפלה: 1. *Intregul Kaddiș*. 2. Scoaterea unui תפלה pentru trei citanii la rugăciunea de Min'ha, pag. 111, fără jumătate Kaddiș. 3. *Haftara*. 4. *Punerea Thorei în sfântul Chivot*, pag. 117.

Pentru מִקֵּדָה: Dacă e prea de vreme pentru a începe *Rugăciunea de Încheiere*, se intercalează אָרְבֵּי טַלְתָּן înaintea *întregului Kaddiș*, altfel recitează Oficiantul *întregul Kaddiș*, apoi se zice *Rugăciunea de Încheiere* (נְעִילָה) ce urmează aci.

Rugăciunea de Ne'ila. תפילת נְעִילָה.

Rugăciunea de „încheiere“ pentru Iom ha-Kippurim, sau *Ne'ila*, se face aproape de asfințitul soarelui, așa ca să se sfârșiască cu răsăritul lumina-
lărilor de seară. Se zice mai întâi וְקַדְשֵׁינוּ וְעַמֵּינוּ pag. 119 și 120—125.
Oficiantul recitează *jumătate* Kaddis, apoi se zice următoarea

Rugăciune-de șapte. תפלת שבע.

(„Deut.“ 32, 3.) כִּי יִשָּׁם יְיָ אֶקְרָא, הָבוּ גִדּוֹל לְאֱלֹהֵינוּ:

(„Ps.“ 51, 17) אֲדַנִּי שִׁפְתֵי תַפְתִּחַ וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתְךָ:

1. Dumnezeu, scutul părinților. אבות.

פרדף אפה יי, אלעניג-נאלע זאכטיג, אלע אברקס, אלע יצחק
נאלע יעקב, קל טנדל, טעגור וטנדרא, אל גלייז, גוטל חסדים טובים,
וילנה טל, וויזר חסדי אבות, ומביא גואל ו לכני בגיהם, למען שמו
טאמער:

1) „Aboth“ P. 5. 2) „Maleachi“ 3, 4.

3) *Traducerea* și notele, vezi pag. 71—75.

זָכַרְנוּ לַחַיִּים, מִלֵּךְ | הַפֶּיַן בַּחַיִּים, וְחַתָּמֵנוּ בְּסֵפֶר הַחַיִּים,
וְלַמַּעֲנֵד אֱלֹהִים חַיִּים.

מִלֵּךְ, עֹזֵר, וּמוֹשִׁיעַ וּמְגֹן. בְּרוּךְ אַתָּה יי' בְּגֵן אֲבֹתֵינוּ:

2. Atotputernicia lui Dumnezeu. גְּבוּרָתוֹ.

אַתָּה גְּבוּר לְעוֹלָם, אֲדֹנָי מְהִינָה מֵתִים אַתָּה, רַב לְהוֹשִׁיעַ:
מְבַלְבֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד, מְחַיֶּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים, סוֹמֵךְ נוֹפְלִים, וּרֹפֵא
חוֹלִים, וּמְחַיֶּה אֲסוּרִים, וּמְקַיֵּם אֲמוּנָתוֹ, לִישְׁגֵי עֶפֶר, מִי בְּנוֹךְ, בַּעַל
גְּבוּרָה, וְיִי דוֹמֶה לָךְ, מִלֵּךְ, מְסִית וּמְחַיֶּה, וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה:

מִי כְמוֹךָ אֵב הַרְחֵמִים, זֹכֵר יְצוּרֵינוּ לַחַיִּים בְּרַחֲמִים.

וְנִאֲמָן אַתָּה, לְהַחְיֵת מֵתִים. בְּרוּךְ אַתָּה יי' מְחַיֶּה הַמֵּתִים: ⁽¹⁾

3. Sfîntirea lui Dumnezeu. קְדוּשַׁת הַשֵּׁם.

אַתָּה קְדוֹשׁ, וְשִׁמְךָ קְדוֹשׁ, וּקְדוּשִׁים בְּכָל-יָוִם יִהְיֶה לָךְ, סֵלָה:

Rugăciune pentru stăpânirea unică a împăratului tuturor împăraților.

⁽²⁾ וְכֵן מִן סַחֲדֵךְ יי' אֱלֹהֵינוּ, עַל כָּל-מַעֲשֵׂיךָ, וְאֵימָתְךָ עַל כָּל-מַה-
שֶׁבָּרָאתָ, וַיִּדְרֹךְ כָּל-הַמַּעֲשִׂים, וַיִּשְׁמַחֻךְ לְפָנֶיךָ כָּל-הַבְּרוּאִים, וַיַּעֲשׂוּ
כָל־מַה אַתָּה, לַעֲשׂוֹת יְצוּרֶךָ בְּלִבְךָ שָׁלֵם, כְּמוֹ שֶׁיְבָרְכֵנוּ יי' אֱלֹהֵינוּ
שֶׁנֶּשְׁלָטֵן לְפָנֶיךָ, עַו בְּיָדֶיךָ, וּבִבְרִיָּה בִּימִינֶךָ, וְשִׁמְךָ נִזְרָא עַל כָּל-מַה-
שֶׁבָּרָאתָ:

Pentru împărăția messianică.

וְכֵן מִן כְּבוֹד יי' לַעֲלֹךְ, תְּהִלָּה לִירֵאִיךָ, וְתִקְנָה לְדוֹרְשֵׁיךָ, וּפְתִחוּן
פֶּה לַמַּחֲלִים לָךְ, שְׂמִיחָה לְאַרְצֶךָ, וְשִׂשׂוֹן לַעֲבֹדֶיךָ, וְצִמְחֻת קֶכֶן לְדוֹד
עֲבָדֶיךָ, וְעִרְבֻת נֵר לְבְנֵי-יִשְׂרָאֵל, מְשִׁיחֶךָ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ:

Pentru nîmicierea păcatului.

וְכֵן צַדִּיקִים יי' אֵי וַיִּשְׁמַחֻךָ, וַיִּשְׂדֹּוּ וַיְחַסְדִּים בְּרָנָה יְגִילָה
וְעוֹלָמָה תִּקְרָא יְסִיָּה, וְכָל-הַנֶּשְׁעָה קָלָה בְּעֵשֶׂן תִּכְבֶּלָה, בִּי רַחֲמֶיךָ
מְשִׁשְׁלֵת עֲדוֹן מִן-הָעָרִין:

Pentru atotdreptatea lui Dumnezeu.

וְתִמְלֹךְ | אַתָּה יי' לְבִבְךָ, עַל כָּל-מַעֲשֵׂיךָ, בְּהַר צִיּוֹן מִשְׁכַּן בְּבוֹדֶךָ,
וּבְרִישָׁתְּךָ עִיר קִדְשֶׁךָ, בְּכַתוֹב בְּרַבְרֵי קִדְשֶׁךָ, יִמְלֹךְ יי' לְעוֹלָם, אֱלֹהֵינוּ
צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר, הִלְלָמָּה:

⁽¹⁾ „Keduša“ ia recitarea cu glas tare a Oficiantului, vezi pag. 395.

⁽²⁾ Sifri, Col. 238, de Rav = (Abba Arika, discipolul lui R. Iehuda ha-Nasi). Traducerea, vezi pag. 385—388.

קדוש אתה ונורא שמך ואין אלוהים מלבד עריך. בכתוב, ונפיה יי
אֲבֵנוֹת בְּמִשְׁפָּחָה וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ יִקְרָשׁ בְּאַרְבָּעֵי עָרֹת יִשְׂרָאֵל יי
הַמְּלִיךְ הַקָּדוֹשׁ:

4. a. *Recunoștință către Dumnezeu pentru misiunea ce ne-a încredințat-o.* ¹⁾ קריאת הודים.

אָהָה בְּחֶרְקֵנוּ מִכְּלֵה־עַמִּים, אֲהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ.
וְזוּמַתָּנוּ מִכְּלֵה־שָׁנוֹת, וְקִדְשָׁתָנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ, וְקִבַּלְתָּנוּ
מִלִּפְנֵי, לַעֲבוּדֶיךָ, וְשָׂמַךְ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ עָלֵינוּ כִּרְאוֹת;
נִתְחַנְּנָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה, אֶת־יוֹם (הַשַּׁבָּת הַזֶּה) לְקַדְּשָׁה
וְלִמְנוּחָהּ (וְאֶת־יוֹם) הַכִּפּוּרִים הַזֶּה, לְמַחֲלָה, וְלִסְלִיחָהּ וּלְכִפּוּרָהּ
וְלִמְחַל־בּוֹ אֶת־כָּל־עֲוֹנוֹתֵינוּ (בְּאַהֲבָה) מִקְּרֹא קִדְשׁ זָכָר
לְיִצְיַאת מִצְרַיִם:

b. *Pomenirea solemnă*. 2) *הקדמת היום*.

[illegible]c. *Iertarea păcatelor.* סְחִילַת הַעֲוֹנוֹת.

ע' אַלמֶינע וואלע אבֿותינו, מַחֵל וְלִשְׁוֹנֵתֵינוּ יְיָוִם וְלִשְׁפֹּת הַיָּהּ (יִשְׁמַח
בַּכִּפּוּרִים מִיָּהּ, מַחֵר וְיַעֲבֹד פִּשְׁעֵינוּ וְשִׁמְאֵתֵנוּ מִכָּבֹד עֵינֵינוּ, בְּאַמְרֵי
אַנְכִי, אֲנִכִּי הוּא מִיָּהּ פִּשְׁעֵנוּ לְמַעַנִי וְשִׁמְאֵתֵנוּ לֹא־אֶפְסֹד; וְנֶאֱמַר, מִיָּמִי
קָעַב פִּשְׁעֵנוּ, וְעָנָן שִׁמְאֵתֵנוּ, שׁוֹכֵה אֱלֹהִי בִי נִצְלִיתִי; וְנֶאֱמַר, בִּירְבִּיּוֹם
הַיָּהּ יִכְפַּר עֲלֵיכֶם, לְשִׁמְרֵי אֲתֵכֶם, וּמִכָּל שִׁמְאֵתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ הַמִּשְׁפָּרִי;
אֶלֶמֶינע וואלע אבֿותינו, רַחֵם בְּמִיָּתְיָא מִלְּפָנֵינוּ בְּמִצְוֹתֵינוּ, וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּחֻצְרֵינוּ.

¹⁾ Menț. „Ioma“ 87, 2. ²⁾ „Soferim“ 19, 7. ³⁾ „Soferim“ 19, 6. *Trăducerea*, vezi pag. 418.

שְׂעָנָנוּ מִמִּזְבְּחֶךָ, וְשִׁמְחָנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ. וְסַמְחֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרַצוֹן שֶׁמֶת
 הַיְיָ יִבְרַח כֹּה יִשְׂרָאֵל מִיָּדֶיךָ שְׂמֵךְ, וְיִשְׁחַר לִפְנֵינוּ לְעֶדְדֶךָ בְּאַהֲבָה. כִּי אַתָּה
 סֹלְחָן לְיִשְׂרָאֵל, וְסֹלְחָן לְשָׂבָטֵי יִשְׂרָאֵל, בְּכָל־דּוֹר וָדוֹר, וּמַפְלִיעֶךָ אֵין לָנוּ
 מִלֶּךְ מוֹחֵל וְסֹלְחָן. בְּרוּךְ אַתָּה יי מִלֶּךְ מוֹחֵל וְסֹלְחָן לַעֲוֹנוֹתֵינוּ וְלַעֲוֹנוֹת
 עַמּוֹ, בֵּית יִשְׂרָאֵל, וּמַעֲבִיר אֲשֶׁר־מֵתֵינוּ בְּכָל־שָׁנָה וְשָׁנָה, מִלֶּךְ עַל כָּל־
 הָאָרֶץ, מִקְדָּשְׁךָ (שְׂעָנָנוּ) יי יִשְׂרָאֵל וַיֹּם הַכִּפָּרִים:

Rugăciune pentru bunăvoință față de serviciul divin al lui Israel.

5. Reîntemeierea Sionului. מְבֹרָכָה

(1) רָצָה יי אֱלֹהֵינוּ, בְּעֶפְךָ יִשְׂרָאֵל וּבְתַפְלָתָם, וְהִשָּׁב אֶת־הַעֲבוּדָה
 לְדָבִיר בִּיתְךָ, וְאָשִׁי יִשְׂרָאֵל וּתַפְלָתָם, בְּאַהֲבָה תִּקְבַּל בְּרַצוֹן, וְתִהְיֶה לְרַצוֹן
 תָּמִיד עֲבוֹדָת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ:

Incheierea rugăciunii a 5-a.

וּסְתַוְּנָה עִמָּנוּ בְּשִׁירְךָ לְרַצוֹן בְּרַחֲמִים. בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמְּחַיֶּה
 שְׂכִינָתוֹ לְרַצוֹן:

6. Rugăciune de mulțumire. הִדְּאָה

מוֹדִים דְּרַבְּנָן:

מוֹדִים, Când Oficiantul repetă:
 zice Obște la înălțare, plecându-se: 2)

מוֹדִים אֲנִי וְכָל יִשְׂרָאֵל לְךָ, שָׂאֵפָה הָאֵל
 יי אֱלֹהֵינוּ, וְאֵלֵינוּ אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי
 כָּל־דָּשִׁי וְדָשָׁה, וְיָצָר בְּרָאשִׁית.
 בְּרַבּוֹת וְרוֹדְפוֹת לְשִׁנְךָ הַקְּדוֹל
 וְסֶפֶד, שֶׁ עַל שְׂחִיתֵינוּ וְקִנְיָנוּ.
 בֶּן תַּסְמִי וְתַסְמִי וְתַסְמִי וְתַסְמִי
 קְלִיָּתֵינוּ לְסִמְנוֹת קִדְשֶׁךָ, לְשִׁמּוֹ
 תְּהִי וְלִשְׁנוֹת רַצְוֶנְךָ וְלִשְׁמִי
 בְּלֶבֶת שְׁלֵם עַל שִׁינְנוּ מוֹדִים
 לְךָ, בְּרוּךְ אַתָּה הַיְיָ יִשְׂרָאֵל:

מוֹדִים אֲנִי וְכָל יִשְׂרָאֵל, שָׂאֵפָה הָאֵל
 וְאֵלֵינוּ אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד. צוּר חַיִּי
 קָנוּ יִשְׁעָנוּ, אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר, נֹרָה לְךָ
 וְנִסְסֶיךָ תְּהִלָּתֶךָ, עַל־כֵּן הַמְּסֻדִּים בִּיתְךָ
 וְעַל נִשְׁמֹתֵינוּ הַמְּקֻדָּשׁ לְךָ, וְעַל־נִסְיוֹ
 שֶׁבְּכָל־יוֹם עֲמָנוּ, וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְמוֹבִילֶיךָ
 שֶׁבְּכָל־שָׁנָה, עָרַב וְקָרַב וְצִדְקָתֶיךָ: הַמְּסֻדִּים
 כִּי לֹא־כָלוּ בְּחַמְּךָ, וְהַמְּסֻדִּים, כִּי לֹא־תָמוּ
 חֲסִדֶיךָ, מַעֲלָם קָנוּ לְךָ:

Urmarea rugăciunii de mulțumire:

וְעַל־כֵּן יְהִי בְּרַחֲמֶיךָ, וְיִתְרוֹמֶם שִׁמְךָ, מִלְּבָנוּ, תָּמִיד, לְעוֹלָם וָעֶד.

וְהַתְּהַלָּל לְחַיִּים מוֹבִים כָּל־בְּנֵי בְרִיתְךָ:

וְכָל חַיִּים יִדְּוֶה סֵלָה, וְיִהְיֶה אֶת־שִׁמְךָ בְּאַהֲבָה. הָאֵל, וְשִׁוְעָנוּ
 וְעִזְרָנוּ, סֵלָה. בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמְּסֻדִּים, וְלֶךְ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

1) Traducerea, vezi pag. 82—89. 2) Talm. „Sota” 40 a.

ברכת פהנים. 1) Binecuvântarea Preoților.

Oficiantul:

אלהינו ואלהי אבותינו, ברכנו בברכה המושלשת בתורה, התורה
על ידי משה, עבדך, האמורה מפי אהרן ובניו, פהנים, עם קרונך, באמור:

Obștea:

Oficiantul: (plecându-se)

1) וברכה יי וישמרה : פן יהי רצון :
: פניו אליך, ויחנה : פן יהי רצון :
: פניו אליך, וישם לך שלום : פן יהי רצון :

7. Rugăciune pentru pace și odihna sufletească. ברכת שלום.

שים שלום, טובה וברכה, מן ומסד ורחמים, עלינו ועל כל ישראל עמך.
ברכנו, אבינו, בלנו באחד, באור פניך, כי באור פניך נתת לנו, יי אלהינו.
תורת חיים, ואהבת מסד, וצדקה וברכה ורחמים, וחסים ושלום, ומזב
בעיניך לברך את עמך, ישראל בכל עת ובכל שעה, בשלומך.

בספר חיים, ברכה, ושלום, ופרנסה טובה, נזכר וגתתם
לפניך, אנהנו ובכל עמך, בית ישראל, לחיים טובים ולשלום.

Inchelere:

ברוך אתה יי עושה השלום:

1. Rânduiala Mărturisirii Păcatelor. סדר הדין.

אלהינו ואלהי אבותינו, תבא לפניך תפלתנו ואל תתעלם מתפלתנו.
שאין לנו עני פנים וקושי ערה, לומר לפניך, יי אלהינו ואלהי אבותינו,
צדיקים אנהנו ולא חסאנו, אכל אנהנו חסאנו:

Mărturisirea păcatelor, în ordine alfabetică.

אשמנו בגדננו גזלנו דברנו דפי, הענינו והרשענו.
זדננו חמסנו טפלונו שקר: יעצנו רע, בזבנו לזנו
מזדננו נאצנו סרנו עונו פשענו צרנו קשינו ערה:
רשענו שחתנו תעבנו תעינו תעתענו.

קרנו ממצותך וממשפטך הטובים, ולא שנה לנו: ואמה צדיק על
כל הכא עלינו כראמת עשית, ואנהנו הרשענו:

1) Talm. „Sota“ 39, a. 2) „Numeri“ 6, 24—26. 3) Tosefta „Be
choth“ C. 3. Traducerea și nota explicativă, vezi pag. 420—421.

מִה־נֶאֱמַר לְפָנֶיךָ, יוֹשֵׁב מְרוֹם, וּמִה־נִּסְפָּר לְפָנֶיךָ, שׂוֹכֵן שְׁתֵּקִים. הֲלֹא
כִּלְכִּלְנוּסְפָרוֹת וְהִנְגָּלוֹת אַתָּה יוֹדֵעַ:

2. Buna plăcere a lui Dumnezeu într'o căință sinceră. וְתִשְׂבָּח

Tu întinzi mâna, אַתָּה נֹתֵן
păcătoșilor, și יוֹמִינֶךָ פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל
brațele tale sunt deschise שְׂבִים. וְתִלְמָדְנוּ יְיָ
pentru a primi pe acei, ce יֵאָהֲבֵנוּ, לְהַתְּנוּדוֹת לְפָנֶיךָ
se pocăiesc. Tu ne-ai învă-
țat, Doamne Dumnezeul nos-
tru, ca să-ți mărturisim ție
toate păcatele, și să înce-
tăm cu fărdelegile mâinilor
noastre. Primește dar, desă-
vârșita noastră căință, ca și
cum am aduce jertfe cu foc
și de bună mireazmă,—după
cuvântul tău ce l'ai grăit
Fără sfârșit ar fi jertfele cu
foc pentru greșelile noastre,
și fără număr ar fi jertfele
de bună mireazmă pentru
învinovățirile noastre! Tu
însă știi, că sfârșitul nostru
e molia și viermele, de aceea
ne-ai mărit iertarea noastră.²⁾
Ce suntem noi? Ce e viața
noastră, pietatea noastră, vir-
tutea noastră, sprijinul nos-
טָה נֹתֵן יָד לְפֹשְׁעִים,
וְיִמִּינֶךָ פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל
שְׂבִים. וְתִלְמָדְנוּ יְיָ
יֵאָהֲבֵנוּ, לְהַתְּנוּדוֹת לְפָנֶיךָ
עַל כָּל־עֲוֹנוֹתֵינוּ, לְמַעַן
נִחַדֵּל מֵעַשָׁק יְדֵינוּ.
וְתִקַּבְּלֵנוּ בְּתִשׁוּבָה
שְׁלָמָה לְפָנֶיךָ, בְּאֲשִׁים
וּבְנִיחָהִים, לְמַעַן דְּבָרֶיךָ
אֲשֶׁר אָמַרְתָּ: אִין קִין
לְאִשִּׁי חֻבּוּרֵינוּ, וְאִין
מִסְפָּר לְנִיחָיוֹ אֲשִׁמוֹתֵינוּ.
וְאַתָּה יוֹדֵעַ, שְׁאַחֲרֵיתֵנוּ
רָמָה וְתוֹלָעָה, לְפִיכָךְ
הִרְבִּיתָ סְלִיחָתֵנוּ. מָה
אָנּוּ מָה תִּיֵּינוּ מָה
תִּסְדָּנּוּ מִה־צְדָקוֹתֵינוּ.³⁾

1) „Ioma“ 87, 2. 2) Din rugăciunea בְּלִיַּעֲלִים pag. 11 de Șemuel
Arioch (3940—4010), Rabbi lochanan bar Nafcha (3959—4039 și Raba (b.
Iosef b. Hamna) 4053—4113.

3) נִיא סִיִּצְקָנוּ

tru, puterea noastră și tăria noastră? Ce putem grăi înaintea ta, Doamne Dumnezeul nostru, și D-zeul părinților noștri? Nu sunt oare 'oți vitejii ca un nimic înaintea ta, oamenii de renume, ca par'că n'au fost; înțelepții, fără știință, și pricepuții, ca fără clibzuială? Căci mai toate isprăvile lor sunt zădărnice, și zilele vieții lor, deșertăciune înaintea ta; și precăderea omului asupra dobitocului e nimica, căci toate sunt deșertăciune.

מה ישוּעַתָנוּ מִדֵּי-כִחֵנוּ
מִדֵּי-כִבְרִיתָנוּ מִדֵּי-נֹאמָר
לְפָנֶיךָ, יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ, הֲלֹא כָל-
הַגִּבּוֹרִים כְּאֵין לְפָנֶיךָ,
וְאֲנָשֵׁי הַשֵּׁם, כְּלֹא הָיוּ.
וְחֲכָמִים, כְּבָלִי מִדַּע.
וְנִבְוֹנִים, כְּבָלִי הַשִּׁבְל.
כִּי רַב מַעֲשֵׂיהֶם תָּחֵה,
וַיָּמִי תַיִדְהֶם, הַקֵּבֶל |
לְפָנֶיךָ, וּמוֹתֵר הָאָדָם
מִן-הַדּוֹבִתָּהּ אֵין, כִּי-
הַכֵּל הַקֵּבֶל: (י' נ"א מִדֵּי-שִׁעָנוּ).

Milostivirea dumnezeiască vestită de proroci.

Tu ai deosebit
pe om încă din
obârșia lumii, și l'ai incuviin-
țat să stea înaintea ta. Cine ar
îndrăzni să-ți zică: ce faci? și
dacă e drept, ce-ți dă el ție
piulr'aceasta? Așa ne-ai dat,
Doamne Dumnezeul nostru, cu
dragoste, Ziua aceasta de (Sab-
bati, și de) Ispășenie, sorocul
iertării și îngăduirii tuturor
păcatelor noastre; ca să în-
cetăm cu fărdelegile mâinilor
noastre și să ne întoarcem către
Tine, spre a împlini legile voii-

אָתָּה הַקֵּבֶלְתָּ אָנוּשׁ מֵרֹאשׁ
וּנְסִיבֵהוּ לְעִמּוּד לְפָנֶיךָ: כִּי מִי
יֹאמַר-לְךָ מִדֵּי-תַפְעֵל, וְאִם יִצְדֹק,
מִדֵּי-יִתֶּן-לְךָ: וְתִתֶּן-לָנוּ, יְיָ אֱלֹהֵינוּ
כְּאַהֲבָה, אֶת-יְיוֹם (הַשַּׁבָּת הַזֶּה
וְאֶת-יְיוֹם) צִוּם הַקִּפְּרִים הַזֶּה, קֶזֶן
וּמְחִילָה, וּסְלִיחָה עַל כָּל-
עֲוֹנוֹתֵינוּ, לְמַעַן | נִחְדֹּל מִעַשְׂק
דְּבִנָּה, וְנָשִׁיב אֵלֶיךָ, לַעֲשׂוֹת רַחֲמֵי

⁴⁾ Intercaliarea *Oficiului* când e în acelaș timp Sabbath.

Ţei tale, cu o inimă desăvârşită. Şi tu, prin îndurarea ta cea nemărginită, îndură-te de noi, căci nu doreşti peirea lumii, precum glăsuieşte: ¹⁾ „Căutaţi pe Domnul, când e de găsit, chemaţi-l, când e aproape“. Şi e zis: „Să şi părăsiască nelegiuitul calea-i, şi nedreptul uneltirile sale; întoarcă-se la Domnul şi se va îndura de dânsu, la Dumnezeuul nostru, că e mult iertător“. ²⁾ Şi tu, Doamne al iertărilor, milostive şi îndurate, lungrăbdătorule şi plin de har şi de adevăr şi mult făcător de bine! Ție'ți place cânta celor nelegiuiți, şi nu doreşti moartea lor. Căci e zis: ³⁾ „Grăieşte către dânsii, pe viața mea, zice Domnul Dumnezeu, nu doresc moartea nelegiuitului, ci ca, întorcându-se nelegiuitul de pe calea sa, să trăiască. Căiți-vă dar, întoarceți-vă de pe căile voastre cele rele: de ce să muriți, voi, cei din casa lui Israel?“ Şi e zis: ⁴⁾ „Doresc eu oare moartea celui nelegiuit, zice Domnul Dumnezeu, şi nu e mai bine oare să se întoarcă de pe căile sale, ca să trăiască?“ — Şi e zis: ⁵⁾ „Eu nu doresc moartea aceluia ce a meritat-o, zice Domnul Dumnezeu. Căiți-vă deci şi trăiți!“ Căci tu

רצונך, בלבב שלם: ואתה, ברחמיך הרבים, רחם עלינו, כי לא תחפוץ בהשחתת עולם, שנאמר, דרשו יי ברחמינו, קראוהו בהיותו קרוב: ונאמר, יעזב רשע דרכו ואיש חסן מהשבתיו. וישב אליו וירחמנו, ואלא להיני פירצה לסלוח: ואתה, אלוה סליחות, חנון ורחום, ארחמנו ורחמנו, נאמת ומרצה להטיב. ורוצה אתה בתשובת רשעים, ואין אתה חפץ במיתתם. שנאמר, אמד אלהים, חראני | נאם | אדני יהוה, אם-אחפץ במות הרשעי, כי אם-בשוב רשע מדרכו וחרה. שובו שובו מדרכיכם הרעים ולמה תמותו, בית ישוראל: ונאמר, החפץ אחפץ מות רשעי, נאם אדני יהוה, הלא בשובו מדרכיו וחרה: ונאמר, כי לא אחפץ במות המת, נאם אדני יהוה, והשיבו וחיו: כי אתה סלחן

¹⁾ „Iešaiahu“, 55, 6-7. ²⁾ „Nehemia“ 9, 17. ³⁾ „Iehezkel“ 33, 11. -

⁴⁾ „Ps.“ 18, 23. ⁵⁾ „Ps.“ 18, 33.

Când se face noapte, Oficiantul zice cu glas tare, și Obștea repetă următoarele versete:

שמע ישראל, ¹⁾ Domnul Dumnezeul nostru, Domnul unul este (1 odată) שמע ישראל, יי אלהינו
 פרוך שם כבוד מלכותו ²⁾ Lăudat fie numele glorioasei sale împărății în vecii vecilor. (de 3 ori) יי אהד
 יי הוא האלהים ³⁾ Domnul singur este Dumnezeu. (de 7 ori) פרוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד

Aci se încheie sfântul Chivot.

(Oficiantul) *Intregul Kaddiș* (cu Intercalarea cuvântului וְלִעֲלָא).
 Se sună odată din Șofar, chiar când ar fi o zi de Sabbath.

Rugăciunea de seară la ieșirea Zilei de Ispășenie.

1. יהוה אחד pag. 147—162.
2. *Intregul Kaddiș* (fără intercalarea de וְלִעֲלָא).
3. וְיִתְקַלֵּךְ pag. 326 (numai când e totdeauna ieșirea Sabbathului).
4. הַבְּרָכָה pag. 335—336.
5. שְׁלֵנוּ pag. 126.
6. בְּדֵשׁ יָתִים pag. 128.
7. קְדִישׁ לְקִדְּוָה care urmează aci.

Binecuvântare la Luna Nouă. ¹⁾ בְּרַכַּת הַלֵּבָנָה.

Când luna se acoperă cu nori în timpul binecuvântării, se urmează înainte. Un קָבַל în cele șapte zile de jale nu trebuie să facă קְדִישׁ לְקִדְּוָה. Dacă ele nu se sfârșesc însă până la a zecea zi din lună, cată să facă קְדִישׁ לְקִדְּוָה în zilele de jale. Înainte d'a se începe binecuvântarea, se zice:

1. *Lauda Domnului, stăpânul tuturor creaturilor.*

Ps. 148, 1—6.

הַלְלוּהָ. הַלְלוּ אֱתֵי מֶן הַשָּׁמַיִם, הַלְלוּהוּ בְּמִרוּמָיִם:
 הַלְלוּהוּ כָּל-מַלְאָכָיו הַלְלוּהוּ כָּל-צָבָאוֹ: הַלְלוּהוּ שְׁמֵשׁ
 וְנֶחֱם הַלְלוּהוּ כָּל-פִּזְבּוּכָיו אֹזֶר: הַלְלוּהוּ שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם, וְהַמָּיִם
 אֲשֶׁר מַעַל הַשָּׁמַיִם: וְהַלְלוּ אֶת-שֵׁם יי כִּי רַחוּם צָנִה
 וְנִבְרָאוֹ: וַיַּעֲמִידֵם לְעֹלָם, חֲקֻנָּם וְלֹא יַעֲבֹר:

¹⁾ „Deuter.” 6, 4. ²⁾ „Ioma” 6. ³⁾ „I. Regii” 18, 39. ⁴⁾ La vederea mersului lunii în timpul creșterii de la a 3-a până la a 16-a zi lunară exclusiv, să se spună odată. ⁵⁾ Traducerea, vezi pag. 50. * צבאיו קרי.

3. *Binecuvântarea.* ¹⁾ נֹסַח הַבְּרָכָה.

Se observă apoi luna la începutul *binecuvântării*, și se rostește, stând în picioare, celace urmează :

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
 דִּמְנוּעֵנוּ, אֲשֶׁר בְּמִאֲמָרוֹ בָּרָא
 שָׁמַיִם וָאָרֶץ וְכָל־צִבְּיָוֹת;
 חֵן וְחַסֵּד נָתַן לָהֶם, שְׁלָא יִשְׁנוּ
 אֶת־תְּפִקִּידָם: שְׁשִׁים וּשְׁמֹנִים
 לְעֶשְׂרֵת רִצּוֹן קוֹנֵם, פּוֹעֵל אֲמֵת,
 שִׁפְעָלָתוֹ אֲמֵת: וְלִלְבָנָה אָמַר
 שְׁתַּתְּחִידִשׁ עֲמֻרָת תַּפְאָרֶת
 לְעַמּוּסִים בְּשָׁן שָׁהִם * עֲתִידִים
 לְהִתְחַדֵּשׁ כְּמוֹתָהּ, וּלְפָאֹר
 לְיוֹצְרָם, עַל־שֵׁם כְּבוֹד מְלָכוּתוֹ.
 בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַדֵּשׁ הַדָּשִׁים:

3. *Adaose posteriore : Binețe și urări.*

(De trei ori) בְּרוּךְ יוֹצֵרָךְ. בְּרוּךְ עוֹשֶׂךְ. בְּרוּךְ כּוֹנֵן. בְּרוּךְ בּוֹרֵאךְ:
 כָּשֶׁם שְׁאֵנִי רוֹקֵד כְּנִגְדְּךָ, וְאֵינִי יָכוֹל לִגְנֹעַ * כֶּךָ, כֶּךָ לֹא
 יִכְלֹו כָּל־אֹיְבֵי לִגְנֹעַ בִּי לְרָעָה: (De trei ori)
 תַּפֵּל עֲלֵיהֶם אִמְתָּה וּפְחַד, בְּגִדְל זְרוּעֶךָ יִדְמוּ כְּאֶבֶן;
 כְּאֶבֶן יִדְמוּ זְרוּעֶךָ בְּגִדְל וּפְחַד אִמְתָּה עֲלֵיהֶם תַּפֵּל: (De trei ori)
 דָּוִד, מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל, חֵי וְקָיָם: (De trei ori)
 שָׁלוֹם עֲלֵיכֶם: עֲלֵיכֶם שָׁלוֹם: (De trei ori)
 סֶמֶן טוֹב, וּמִזֵּל טוֹב, יְהִי לָנוּ, וּלְכָל יִשְׂרָאֵל. אָמֵן: (De trei ori)

¹⁾ „Sanhedrin“ 42, 1, de R. Iehuda b. Iehezkel, 3980 — 4058; pe la 4000, discipolul lui Șemuel. ²⁾ „Soferim“ 20, 2. Verseiele ce urmează fiind simple ceremonii, fără vr'o însemnătate, am crezut de prisos a le mai traduce. ³⁾ „Exod.“ 15, 6. ⁴⁾ „Roș ha-Šana“ 25, 1. ⁵⁾ „Soferim“ 20, 2. ⁶⁾ „Nia“ 11, 1.

(¹) קול דודי הנה־נָה באַ מְדַלֵּג עַל־הַהָרִים, מְקַפֵּץ עַל־
הַגְּבָעוֹת: הוֹמָה דוּדִי לִצְבִי אוֹ לְעַפְר הָאֵילִים. הַנְּהִינָה
עוֹמֵד אַחֵר בְּתֵלֵנּוּ מִשְׁנִיחַ מִן־הַחֲלָנוֹת, מִצִּיץ מִן־הַתְּרָבִים:

4. *Invățătură, rugăciune și psalmi.* 2)

תָּמָא דְּבִי רַבִּי יִשְׁמְעֵאל, אֶלְמֵלֵא לֹא זָכוּ יִשְׂרָאֵל אֶלֵּא לְהַקְבִּיל פְּנֵי
אַבְרָהָם שְׁבַע־מֵיִם פַּעַם אַחֲרֵי בְּהוֹדֵשׁ בָּנִים: אָמֵר אַבְרָם הִלְכָה צְבִי
לְמִינְיָא מַעֲמֵד: (³) מִי זֹאת עֵלָה מִן־הַמִּדְבָּר, מְתַרְפֶּקֶת עַל־דוֹדָהּ: וְהִי
רָצוֹן מִלְּפָנֶיהָ, יְיָ אֱלֹהֵי, וְאֵלֵהִי אֲבוֹתִי, לְמִלְאוּרֵי פְנֵימֹת הַלְבָנָה, וְלֹא
יִהְיֶה־בָּהּ שׁוֹם | מְעוֹט, וְהִי אוֹר הַלְבָנָה בְּאוֹר הַחֹמֶה, וּבְאוֹר שְׁבַעַת
יְמֵי בְּרֵאשִׁית: כְּמוֹ שֶׁהִיְתָה קוֹדֶם | מְעִישָׁה, שְׁנָאֵמֵר, (⁴) אֶת־יְשֻׁעַ הַמַּאֲרֹת
נִקְדָּלִים, וְתַקְנֵם מִקְרָא שְׁכָתוֹב, (⁵) וּבִקְשׁוּ אֶת־יְיָ אֱלֹהֵיהֶם, וְאֵרֵת דְּוִיד
מִלְכָּם. אָמֵן:

Ps. 121. *Cântec de despărțire pentru drumeți.*

(⁶) שִׁיר לְמַעְלֹת. אֶפְסָא עֵינֵי אֶל־הַהָרִים. מֵאֵין יָבוֹא עֲוִי: עֲוִי מַעַם
יְיָ. עֲשֵׂה שְׂמִיךְ אֶרְצִי: אֶל־יִשְׁרָאֵל לְמוֹט רִגְלָהּ, אֶל־יְנוֹם שְׁמֵרָה: הֵנָּה לֹא־
יָנוֹם, וְלֹא יִשָּׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל: יְיָ שְׁמֵרָה, יְיָ צִלָּהּ, עַל־יַד יְמִינָהּ: וְיָמֵם
הַשָּׁמֶשׁ לֹא־יִכְבֶּה, וְיָרֵחַ בְּלִילָהּ: יְיָ יִשְׁמָרְךָ מִכָּל־דָּע, יִשְׁמֹר אֶת־נַפְשְׁךָ:
יְיָ יִשְׁמְרֵאֲתָךְ, וּבִנְיָאֲךָ, מִשְׁמַח וְעַד־עוֹלָם:

Ps. 150. *Lauda Domnului în toate și prin toate.*

(⁷) הַלְלוּ־יָהּ | הַלְלוּ־אֵל בְּקוֹנֵשׁוֹ, הַלְלוּ־יָהּ בְּרִקְנֵי עֲזוֹ:
הַלְלוּ־יָהּ בְּגִבּוֹרֵתָיו, הַלְלוּ־יָהּ כְּרֹב גְּדָלוֹ: הַלְלוּ־יָהּ בְּתַנּוּעַ
שׁוֹפָר, הַלְלוּ־יָהּ בְּנִגְזָל וּבְנֹזֵר: הַלְלוּ־יָהּ בְּתֵף וּבְחֹזֶל,
הַלְלוּ־יָהּ בְּמִנִּים וְעֶגְבִּי: הַלְלוּ־יָהּ בְּצִלְצְלֵי־שִׁמְעִי, הַלְלוּ־יָהּ
בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה: כָּל הַנְּשָׁמָה תְהַלֵּל יָהּ, הַלְלוּ־יָהּ: כָּל הַנְּשָׁמָה
תְהַלֵּל יָהּ הַלְלוּ־יָהּ:

Ps. 67. *Lauda Domnului pentru minunile sale.*

(⁸) לְמַנְצֵם בְּגִבּוֹרֵת, מְזִמּוֹר שִׁיר: אֱלֹהִים יַחְגְּנוּ וְיִבְרַכְנוּ:

¹) „Cânt. Cântăr.” 2, 8—9. ²) „Sanhedrin” 42, a. R. Ismael b. Ellis³
3868, colegul lui Akiba Aballie (Aballe=Nahmani, fiul lui Kallil, discipolul
și nepotul lui Rabba bar Nahmani) 4036—4098. ³) „Cânt. Cânt.” 8, 5.

⁴) „Geneza” 1, 16. ⁵) „Hosea” 3, 5. ⁶) *Traducerea*, vezi pag. 267.

⁷) *Traducerea*, vezi pag. 52—53. ⁸) *Traducerea*, vezi pag. 323.

יֵאָר פָּנֵינוּ אֶתְּנוּ סֵלָה: לְדַעַת בְּאַרְצֵן דְּרַבְּקָה, בְּכָל-גּוֹזִים
 יִשׁוּעָתָךְ: יוֹדוּךָ עַמִּים | אֱלֹהִים, יוֹדוּךָ עַמִּים כָּלָם: יִשְׁמְחוּ
 וִירְנְנוּ לְאָמִים, בִּרְתִּשְׁפֹּט עַמִּים | מִיִּשְׂרָאֵל וְלְאָמִים | בְּאַרְצֵן
 תִּנְהַם, סֵלָה: יוֹדוּךָ עַמִּים | אֱלֹהִים, יוֹדוּךָ עַמִּים כָּלָם:
 אֲרֵץ נְתָנָה, וְיִבְלָה, וְכִרְבְּנוּ אֱלֹהִים, אֱלֹהֵינוּ: וְכִרְבְּנוּ אֱלֹהִים,
 וְיִירָאוּ אוֹתוֹ כָּל-אֲפִסֵּי-אַרְצֵן:

După ce s'a sfârșit binecuvântarea la Luna Nouă, se zice גְּלִינִי, pag. 126,
 și dacă este *Minian*, se zice *Kaddiș de orfani*, pag. 128.

סֵדֶר הַדְּלָקַת נֵר הַחֲנֻכָּה.

Rânduiala aprinderii lumânărilor la serbarea târnosirei Templului.

Ziua de 25 כִּסְלֵו, cu care se începe sărbătoarea de *Hanucca*, este una
 din cele mai glorioase aniversări ale Iudaismului. Ea ne aduce aminte
 despre biruințele Israelitilor, sub conducerea lui Iehuda Maccabi, asupra
 Sirienilor, și despre restabilirea cultului Domnului în Templul din Ieru-
 șalaim (25 *Kislev* 3824; după unii istorici în anul 3596 d. l. z. l.). Săr-
 bătoarea ține 8 zile; lucrul nu e interzis.

Se aprind în serile acestor 8 zile lumânări. În seara de 24 Kislev, după
 rugăciunea de *Min'ha*, Oficiantul aprinde o lumânare pregătită pentru acest
 scop, și apoi în fiecare seară câte una mai mult, până ce în a opta seară
 se aprind opt lumânări.

בְּרַכּוֹת נֵר הַחֲנֻכָּה.

1. Binecuvântări înainte de aprinderii lumânărilor de *Hanucca*. 1)

1. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ, בְּרוּךְ.

Dumnezeul nostru,
 regele universului, care ne-ai
 sfințit prin poruncile tale și
 ne-ai poruncit a aprinde lu-
 mânarea de *Hanucca*.
 מְלֶכֶד הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ
 בְּמִצְוֹתָיו, וְצִוָּנוּ לְהַדְלִיק נֵר
 שְׁלֵחָנָךְ:

2. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ, בְּרוּךְ.

Dumnezeul nostru,
 regele universului, care ai fă-
 cut minuni părinților noștri,
 în zilele acelea, pe vremea
 aceasta.
 מְלֶכֶד הָעוֹלָם, שְׁעָשָׂה נִסִּים
 לְאֲבוֹתֵינוּ, בַּיָּמִים הָהֵם בְּיָמֵינוּ הָהֵם:

1) Talm. „Sabbath“ 23, 1, de Rabbi Iehuda b. Hesek 3979—4058.

În prima seară de Hanucca, se adaugă :

3. **כָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ** Lăudați fii Doamne,
Dumnezeul nostru, regele universului, care ne-ai
păstrat viața, și ne-ai susținut,
și ne-ai făcut să ajungem vremea aceasta.¹⁾
**מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁהַחַיִּים וְהַחַיָּה
וְהַגִּיעָנוּ לְזֶמֶן הַזֶּה :**

2. **רִגְאִיעוּנָה דֵּם מִלְּמוּמֵי** în timpul aprinderii lumânărilor. (2) **הַחֲנוּכָּה**

Lumânările acestea le **הַחֲנוּכָּה הַלָּלוּ אֵנוּ מְדַלְּקִים**
aprindem, în amintirea **עַל הַנִּסִּים**
minunilor, miracolelor, și a izbân- **וְעַל הַנִּסְלָאוֹת. וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת, שֶׁעָשִׂיתָ**
zilor (în războaie), ce ai făcut tu **לְאֲבוֹתֵינוּ בְּיָמֵים קַדְשִׁים, בְּזֶמֶן הַזֶּה. עַל-**
părinților noștri în zilele acelea, pe **יְדֵי בְּהַנִּיחַ הַקְּדוּשִׁים: ³⁾ וְכָל-שְׂמִנַּת יְמֵי**
vremea aceasta, prin preoții tăi **הַנִּקְּחָה הַחֲנוּכָּה הַלָּלוּ קֹדֶשׁ הֵם, וְאֵין לָנוּ**
sfinți. Și în toate opt zile de **יְשׁוּת לְהַשְׁמֵשׁ בָּשָׂר בָּהֶם. אֵלָּא לְרְאוּתָם**
Hanucca aceste lumânări sunt **בְּלִבָּד, בְּיָדֵי לְהוֹדוֹת, וְלִשְׁלַל לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל**
sfinte, și n'avem voie să ne slu- **עַל-נִסְלָאוֹתֶיךָ, וְעַל-נִסְיָדֶיךָ, וְעַל-יְשׁוּעָתְךָ: ⁴⁾**
jim de dănele, ci le putem vedeă
numai, pentru a-ți mulțumi, și a
lăuda numele tău cel mare pentru
minunile, miracolele, și mântu-
rile tale.

3. Cântecul de Hanucca. ⁵⁾ **שִׁיר הַחֲנוּכָּה**

מָעוּז Puternica stâncă a mân- **מָעוּז צוֹר יְשׁוּעָתִי, לָךְ נִצָּחָה לְשִׁבְחָךְ.**
tuturii noastre! Ție numai **הַבּוֹן בֵּית תְּפִלָּתִי, וְשֵׁם תּוֹדָה נִזְבָּחָךְ.**
ți se cuvine lauda. Reintemeiază, **לְעֵרַת תְּכִין מִסָּבָם, מִצָּר הַבְּנִיבָךְ, אֲזִי**
Doamne, Sanctuarul nostru, ca să-ți **אֲנִמּוֹר, בְּשִׁיר מְזֻמָּר, תִּנְבַּת בְּמִזְבֵּיךְ:**
aducem acolo jertfele de mulțu-
mire. Și ca odinioară, când pedep-
siai pe cruzii noștri dușmani, săr-
bători-vom printr'un cântec tâno-
sirea Templului tău.
רֵעוּת Sufletul meu eră sătul **רֵעוּת! שְׂבָעָה נַפְשִׁי, בְּיָגוֹן בְּחַיִּי**
de nenorociri, obida îmi **בְּלֵה. חַי מִרְרֵי בְּקָשִׁי, בְּשִׁעְבוֹר נִלְכוֹת**
storsese puterile; căci tiranii îmi **שָׁעֲלָה. וּבְיָדֵי הַגָּדֹלָה, הוֹצִיא אֶת-**
amărără viața, impunându-mi o **הַסָּנֶלָה, חַיִל פִּרְעוֹ, וְכָל-זֶרְעוֹ, יָרְדוּ**
robie grea. Dar mâna ta atotpu- **בְּאֵתָן מִצּוֹלָה: ¹⁾ יָי נִיא בְּלֵה. נִיא בְּקִישִׁי.**
ternică slobozi poporul ales, pe
când Farao și armia sa afundatu-
s'au în adâncimi ca o platră.

¹⁾ „Berachoth“ 37, 2. ²⁾ „Soferim“ 20, 6. ³⁾ După părerea Rabinu-
lui Markus Hirsch, sprijiniți pe aceea a Rabinului Meir ben Baruch
(Rothenburg 4057), ar trebui să se citească ⁴⁾ Unele rituale au adop-
tat varianta *Abudraham*, alteile varianta *Tur*. Ambele forme au mici modi-
ficări în text. ⁵⁾ De Mardechai (pres. de Modena, r. 5300). În acest cântec
poetul enumeră suferințele ce strămoșii noștri au îndurat de la robia Egi-
ptului până la persecuțiunile lui Antioh Epifane, regele Siriei, și minu-
tile ce le-a făcut totdeauna D-zeu, pentru a ne scăpa de dușmanii noștri.

Tu m'ai adus în sfânta ta cetate, dar nici acolo nu trăiam în tihnă. Nemilosul împilător veni și mă surghiluni... căci m'am închinat la idoli, tâmăind altarele lor. Însă, abia părăsit-am scumpa mea țară, și Babel decăzu naprasnic, — și mulțumită lui Zerubabel, am fost desrobli, după șaptezeci de ani de urgie.

Coborătorul lui Agag, fiul lui Hamedatha, ¹⁾ căută să doboare falnicul chedru; dar el însuș căzu în mreaja ce urzise, și trufia lui fu spulberată. Tu ai înălțat capul Beniamitului, ²⁾ și stins-ai seminția vrăjmașului său, care împreună cu iobăgime și numeroși săi fii, sfârși zilele sale pe spânzurațoare.

Grecii defără năval pe mine: eră în vremea Hașmoneilor; zldurile cetățulelor mele surpat-au, și pângărită uleiul sfințit. Dar cu uleiul rămas, în cel din urmă vas, s'a întămpiat o minune în favoarea poporului ales; și spre veșnica pomenire, întocmit-au înțelepții noștri, aceste opt zile pentru cântece și veselie.

Se face *Rugăciunea-de-seară* pag. 147 și se intercalează *la Ș'mone Esre*.

Fiecare bărbat aprinde așisderea acasă la sine-și lumânările de Hanucca, rostind binecuvântările din pagina 440.

Dimineață se intercalează la „Ș'mone Esre” este o zi de tregui *הלל* pag. 338, și se citește în Thora *ויהי בהם כלות וכו'* („Numeri”, cap. 7, *פי קטא*).

סדר פורים. Rânduiala Rugăciunilor de Purim.

Sărbătoarea de sorți sau *Purim* (פורים) cade în a *patrusprezecea* zi din *אדר*, și într'un an visect în *אדר שני* (Adar II); ea se serbează, spre amintire, că Dumnezeu a scăpat pe lehudeli, cari locuiau în Persia și Media, din mâna nelegiuitulului Haman, prin *Mardechai* și nepoata sa, regina *Esther*.

Ajunul de Purim, 13 Adar (Intr'un an visect, Adar II) este o zi de post: *תענית אדר*. Dacă 13 Adar cade *Sâmbătă*, se ține acest post *Joia* precedentă, adică la 11 Adar.

La rugăciunea de *Min'ha* se zice *אשרי* pag. 46-48, se scoate un *Sefer* (Thora) și se citește capitolul consacrat posturilor: *ויחל* („Exod.” 32, 11-14;

¹⁾ Haman. ²⁾ Mardechai.

דכיר קדשו הביאני וגם שם לא נשקנתי. וכל נגש והגלגל כי ארים עבדתי וגיון בעל סמכותי. במעט שעבדתי מן בעל, תפכל למן שבעים נשענתי:

ברוח קומת ברזל בקוש אנני בן המדחא. ונהיתה לו למקוש ונאמתו נשבתה. ראש ימיני נאמת, ואנב שמו מחית, רב בניו וקנניו. על העץ פלית: י נא לשח ולמקוש.

יונים נקצו עלי, אזי בימי השמנים. ופרצו חומות מגדלי, וסמא כל השמנים. ומנחתו הנקנים געשה גם לשושנים. בני בירה, ימי שמנה, קבעו שיר ורנים:

34, 1-10) și Haftara: *לֵשׁׁ*, „*leş.*“ 55, 6-12; 56, 1-8). Se zice „Ş'mone Esre“ de rând intercalându-se שְׁמֹנֶה עָשָׂר. Se suprimă „Ps.“ de Pocăință פְּסַלְמֵי תַּנְחֻמִּים pag. 105. Dacă e Sabbath se zice rugăciunea oblignuită de Min'ha, suprimându-se מִן הַחַדָּשׁ. După Min'ha se face rugăciunea de seară (*Maariv*), intercalându-se הַשֶּׁמֶשׁ עָלֵינוּ קִרְבָּה etc. În „Ş'mone Esre“. Apoi desfășură Oficiantul *Meghillta*—adică sulul ce cuprinde cartea „Esther“— și înainte d'a o recită, roștește cele trei binecuvântări cari urmează mai jos.

Dimineață (Purim) se face rugăciunea ca de regulă, însă puțin mai de vreme, și fără **חזרת**. La citania din Thora **נבא עזקל** („Exod. 17,8. **נבא עזקל**”) sunt chemați trei bărbați, apoi se recitează *Meghilla*. Slujba se încheie cu **אשרי עלינו** **יהי שלום** **ובא לציון** **אשרי** și Kaddiș de orfani.

פרכות המגלה. Binecuvântări la citania Meghillei.

1. *Inaintea* citanlei, rostește Oficiantului următoarele trei ברכות (1):

1. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ
Lăudat fi Doamne,
Dumnezeul nostru,
care ne-ai
stănit prin poruncile tale, și
ne-ai poruncit citania Meghillei.
מְלֶכֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ
בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל-מִקְרָא מְגִילָה:

2. **ברוך** Lăudat fii Doamne,
Dumnezeul nostru,
regele universului, care ai făcut
minuni părinților noștri în zi-
lele acelea, pe vremea aceea.

3. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ, לְאֻדָּתְךָ לָנוּ, לְמֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁהֵחֵינָנוּ וְקִיַּמְנָנוּ, וְהִבְיָאֵנוּ לְזֶמֶן מָהָר:
 3. Lăudat fi! Doamne, Dumnezeul nostru, regele universului, care ne-ai păstrat vie!ă, și ne-ai susținut, și ne-ai făcut să ajungem vremea aceasta.

2. După citania Meghillei: 2)

Dumnezeu apărătorul, judecătorul și izbăvitorul nostru. יהוה

ברוך אתה יי אלוקינו מלך העולם,
האל הרב את-דיבנו והרן את-דיבנו
והעולם את-נחמנו. והמשלם נמול
לך-אויבי נפשנו והתפרע לנו. מוציאנו:
ברוך אתה יי התפרע לשמו. ישך-אל
טבל-צרותם, האל המושיע:

¹⁾ T. „Meghilla“ 21, 2, de R. Seseth pe la 4010

7) Rabbi *Seseth* și *Rabba* 4035—4112 (T. „Meghilla“ 21. b).

Insemnătatea și instituirea sărbătoarei de Purim. ¹⁾

Dimineața se suprimă versetele următoare, și se zice **שְׁמַח לְיַעֲקֹב** „Poste-
ritatea lui Iakob“ pag. 445.

תו אל זאדמלכט סלא Tu al zădărnicit sfârșit păgânilor, și al risipit gândurile celor violeni, atunci când se rădică în potriwa noastră nelegiuitul,²⁾ vlăstar pernicos din seminția lui Amalek. El s'a fâlit cu averea-i, care i-a săpat o groapă: mărirea-i eră o cursă, unde a fost prins. El și-a înclupuit că va învinge, dar fu învins; el a crezut că va nimici, dar fu lute nîmicit. Haman reînvîi zăcășla strămoșilor săl, și ajută ura israelilor (săl) asupra fiilor (lui Israel). El nu s'a adus aminte de compătimirea lui Șaul, care îndurându-se de Agag,³⁾ a dat naștere unui dușman. Nelegiuitul a unelțit să stărpască pe cel drept, dar el, necuratul, a căzut în mînile celui curat. Harul (lui D-zeu) a șters greșala regelui (Șaul), dar nelegiuitul (Haman) a covârșit măsura crimelor sale. El ascunse în inima-i plămădările dărzile sale, și căută pricină să facă rău. El rădică mîna la cuvioșii Domnului, risipi averea lui, pentru a șterge amintirea lor. Văzând Mardechal că urgia e gata să izbucniască, și că poruncile lui Haman au fost date în Șușan, se îmbracă în sac, scoase țipete de jale, hotărî să se postiască și sezu pe cenușă. Cine va stărui (zise el) să se ierte greșelile, și să se șteargă păcatele părinților noștri ?... Dar iată că un boboc de mîrlă a înflorit sub palmier, Hadassa!) a slat (pentru noi) reînvîiind (amintirea) celor cari dorm.⁴⁾ Slugile ei zorîră pe Haman, spre a-i dă să bea vin, flere de balaur. S'a sprijinit pe bogăția-i, și a căzut în nelegiuirea-i; i-a pregătî un lemn,⁵⁾ și-l e însuș a fost spânzurat. Toată lumea răsună în chiole voioase

וַיִּשְׁמַר הָיָיָה עֲצָרָה זֹהִים, וַיִּסְמַר
מִחֲשָׁבוֹת עֲרוּמִים: עֲקָרִים עָלֵינוּ אָדָם
רָשָׁע, גָּצֵר וְדָזֵן מְזֻרַע עֲמָלָק: גָּאָה
בְּעֶשְׂרֵי, וְכָרָה לוֹ בּוֹר, וַיִּגְדְּלֶתָּ וַיִּקְשָׁה
לָהּ: וַיִּרְשָׁה בְּנִפְשׁוֹ לִלְכֹּד, וַיִּלְכֹּד.
בָּקָשׁ לְהִשְׁמִיד, וַיִּשְׁמַד מִהֲרָה: הִטָּן
הַדּוֹנֵי אֵיכָת אֲבוֹתָיו וְעוֹרֵר שִׁנְאָת
אֲחִים לְבָנִים: וְלֹא זָכַר רַחֲמֵי שְׂאוֹל,
כִּי־בִקְמָלְתוֹ עַל־אֲבִי, נִלְוָה אֲוִיב: אָמֵם
רָשָׁע לְהַבְרִיחַ צָדִיק, וַיִּלְכֹּד שְׂמֵאֵל בְּיָדֵי
טָהוֹר: הִתְקַד זָכַר עַל־שִׁנְתָּת אָבִי,
וַיִּרְשָׁע הוֹסִיף הִטָּא עַל־הִטָּאיוֹ: שָׁמֹן
בְּלִבּוֹ מִחֲשָׁבוֹת עֲרוּמִיו, וַיִּתְמַכֵּר לַעֲשָׂוֹת
רָעָה: יָדוֹ שָׁלַח בְּקוֹדְשֵׁי אֵל, בִּסְפֹ
נִתָּן, לְהַבְרִיחַ וְזָכַר: בִּרְאוֹת מְרֻדֵי
כִּי־הָיָא קְדוּרָה, וְדָחַי הִטָּן נִתָּנוּ בְּשׂוֹשָׁן:
לְבַשׁ שֵׁק, וַיִּקְשֶׁר מִסְפֵּד, וַיִּגְדֹּר זֹאם
וַיִּשָּׁב עַל־הָאָפֶר: מִיָּגָה יַעֲמֹד לְכַפֵּר
שִׁנְתָּהּ, וַיִּלְמְדוּל הִטָּאֹת עֵין אֲבוֹתֵינוּ:
גִּזְן פֶּתַח מְלוּכָב, הֵן תְּדַסֶּה עֲמֻדָה
לְעוֹרֵר יִשְׁנִים: סְרִיסְקִיָּה הִבְתִּילוּ לְהִטָּן,
לְהִשְׁקִיתוֹ יֵין, חֲמַת פְּגִיעִים: עֲמֵד
בְּעֶשְׂרֵי, וַיִּפֹּל בְּרָשָׁעוֹ, עֲשָׂה־לוֹ עֵין,
וַיִּתְחַלֵּה עָלָיו: פִּיָּהֶם פִּתְחוּ פְּלִי־שִׁבִּי

1) După ordinea alfabetică. — 3404 după *Seder Hadoroth*; 3515 după *Zunz*. 2) Haman. 3) Șaul biruind pe Amalekii i-a fost milă de regele lor Agag, și astfel cruțându-l, a păstrat o țasă vrăjmașă.

lor Agag, și astfel crușându-l, a păstrat o rasă vrajmasă.
 *) *Hadassa* (mirt) e numele ebraic al Estherei. Esther, în limba persană, înseamnă: *astru, stea*. *) Adică „înviind amintirea patriarhilor noștri”. *) A pregătit pentru Mardēchai o spânzurătoare.

רַבֵּל, כִּי פוּר הָיוּ נִהְפָּךְ לַפּוּרִינוּ:
 צִדִּיק נִחְלָץ מִיַּד רָשָׁע, אוֹיֵב נָמוּן
 פָּתַח נִקְשׁוֹ: קָנְמוּ עֲלֵיהֶם לַעֲשׂוֹת
 פְּרוּרִים, וְלִשְׁמֹות בְּכָל־שָׁנָה וּשְׁנָה:
 יִרְאִים אֶת־חַסְדֶּיךָ יְיָרֵבִי וְאֶסְתֵּר, הָיוּ
 רַבְּנוּ עֲלֵהֶם עַל־פִּלִּים:

(Dimineață se zice numai „Posteritatea lui Iakob“).

"שׁוֹשְׁנֵי עֵקֶב, צִהְלָה וּשְׁמָחָה, Posteritarea lui
 Iakob, se bucură, și se vesel, când văzu purpura cu
 care a fost îmbrăcat Mardechal. El recunoaște, Doamne, că în
 toate timpurile, tu ești ocrotitorul
 și speranța lui Israel. Cei ce nă-
 dăduiește spre tine nu se vor ru-
 șina, și cei ce se încred în tine
 nu vor toși niciodată. Blestemat
 fie Haman, ¹⁾ care a căutat peirea
 noastră; binecuvântat fie Marde-
 chal, leheudeu! blestemată fie
 Zereș, femcia apăsătorului nostru!
 binecuvântată fie Esther, care ne-a
 scăpat! binecuvântată fie amintire-
 a lui Harbona ²⁾

Seară, după citania Meghilllei se zice: וְאַתָּה יְיָ שָׁלוֹם, sārā tithaleh și rugă-
ciunea finală יְיָ שָׁלוֹם; la מוֹצָאֵי שַׁבָּת se zice: יְיָ שָׁלוֹם, וְאַתָּה יְיָ שָׁלוֹם și se face
הַפְּסֵחָה, apoi יְיָ שָׁלוֹם și עלינו.

Rânduiala slujbei de Tişa be-Av. סדר תשעה באב.

(Postul din a noua zi din luna Av).

în amintirea dăruirii Templului din Ierusalaim. 3)

Rugăciunea de seară.

În ajunul de Tișa be-Av, la rugăciunea de *Min'ha* se suprimă Psalmul de Pocăință (108); dacă e Sabbath, se suprimă *שְׁמַח מִצְוָה* și Pirke Aboth.

La asfințitul soarelui începe postul. Drept semn de jale ne scoatem încălțămintele. Se acoperă sfântul Chivot cu o maramă de zăbranic negru. O singură lumânare de ceară luminează Templul.

Se face rugăciunea de *Maariv* (pag. 146); Sâmbăta seară se intercalează în „*Šimone Esre*“ שִׁמְעוֹן עֲסֵרָה, după „*Šimone Esre*“ recitează Oficiantul *Qaḏiṣ fārā* Tithkabbal, ne așezăm pe podea! și Oficiantul recitează, fără binecuvântare (ברכה), cu un înțeles tânguios, *Plăngerile lui Iirmiahu*.

1) Tr. „Soferim“, 14, 6.

²⁾ Harbona, unul din fameni regelui Ahaşveroş, a vorbit bine de Mardchal şi a desieptat în favoarea lui sollicitudinca regelui („*Esther*.” VII. 9).

b) Templul *dintâi* la 3175 după zidirea lumii (sau 586 înainte erei vulgare) și cel de al *doilea* la anul 3830 (sau 70 după era vulgară).

(וי). Se zice apoi וְאֵתָה קָרִישׁ (pag. 324), Kaddiṣ *fārā* Tittikabbal, וְעֵלֶיךָ *šī* Kaddiṣ de orfanī. — Šāmbāta seară nu se zice וְיָדֵי נֶעֱמׁ (pag. 323) nici וְשִׁמְרֶיךָ pag. 326. Se face הַבְּדִילָה, dar se spune numai בִּרְאָה טָהוֹרֵי הָאֵשׁ.

Rugăciunea de dimineață.

Dimineață nu punem nici *Taleth* (טלית), nici *Filacterii* (פסלים). Se face rugăciunea de dimineață ca pentru zilele de lucru. Se suprimă שמע ישראל și שמונה עשרה din „S'mone Esre“, nu se zice nici קריאת שמע nici קריאת שמע (pag. 110). Se scoate un *Sefer*, din care se citește קריאת שמע („Deut.“ 4, 25); cei cari sunt chemați la Thora nu prinesc binecuvântarea obișnuită a Oficiantului (קריאת שמע). Se zice Haftara ויקרא ויקרא („Irm.“ 8, 13), apoi se pune Thora în sfântul Chivot. În urmă ne așezăm pe podeală și doimăm cântece de jale (קריאת שמע). Slujba se încheie ca de regulă prin ויקרא ויקרא (omitându-se versetul ויקרא ויקרא), Kaddiș *fără* Tithkabbal, rugăciunea finală שלום ושלום și Kaddiș de orfan.

Rugăciunea de Min'ha.

La rugăciunea de Min'ha punem Talet și Tefillin. Se zice **אשרי** pag. 46-48, Oficiantul recitează **jum.** Kaddis, se citește din Thora **יְהוָה** (Exod.⁴ 31, 14-14; 34, 1-10). Acei care au fost dimineață la Sefer sunt rechemați și li se dă binecuvântarea obișnuită (**אשרי**). După ce se recitează **Haf-tara** zilelor de post: **יְהוָה** (**Ies.**⁶⁵, 6-12; 56, 1-8), urmează „S'mone Esre” pag. 71-90. Se intercalează **יְהוָה** pag. 80 și **אָמֵן** pag. 76. Oficiantul repetă „S'mone Esre”, zicând **קְרַבְתָּ בְּהֵימָה** pag. 87, apoi **întregul** Kaddis. Se suprimă **תְּהֵינָה**.

Rugăciunea de *seard* se face ca de obicei, pag. 146. Dacă e *Duminecă* seard, se rostește *הַיְיְיָ* cu binecuvântarea asupra vinului (pag. 335-6), dar, fără lumânare și fără *mirodenii*. După masă urmează *הַיְיְיָ* pag. 437.

Rugăciuni și Binecuvântări destinate exclusiv pietății domestice.

Felurite Binecuvântări. ¹⁾ בְּרָכוֹת הַתְּהֵינִי.

1. *Binecuvântări anterioare.* פְּרֻכּוֹת רֵאשׁוֹנוֹת.

Înainte de a bea apă, lapte sau alte băuturi (afară de vin), sau înainte de a gusta carne, pește, ouă, brânză, bureți sau alte mâncări de acest fel, rostim următoarea binecuvântare:

פָּרוּךְ Lăudat fil Doamne, Dum-
nezeul nostru, regele uni-
versului, prin al cărui cuvânt toate
s'au făcut. 2)

¹⁾ Când Israelitul mănâncă sau bea ceva, el mulțumește lui Dumnezeu. La veri ce întâmplare, fie bună sau rea, el rostește o binecuvântare, după preceptul înțelepturilor noastre, care glăsuiește: „Omul trebuie să mulțumească lui Dumnezeu pentru rău, precum îi mulțumește pentru binele.” („Berachoth” 54). În fine, când vede o minune mare a naturii, un fenomen oarecare, gândul său se înalță la atotputernicia autorului lor. Această este obârșia felurilor formule de binecuvântări.

2) De R. Meir. M. „Berachotli“ 6, 2.

Înainte de a gustă roadele pământului, ca verdețuri, legume, etc. se zice: ¹⁾

ברוך אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
Lăudat fii Doamne, Dum-
nezeul nostru, regele uni-
versului, care ai creat rodul pă-
mântului.

ברוך אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה:

Înainte de a mănca roadele pomilor, se zice: ²⁾

ברוך אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
Lăudat fii Doamne, Dum-
nezeul nostru, regele
universului, care ai creat rodul
pomilor.

ברוך אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ:

2. Binecuvântare posterioară pentru cazurile de mai sus. בְּרָכָה אַחֲרֵיכֶם.

ברוך אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
Lăudat fii Doamne, re-
gele universului, care ai creat
ființe multe și trebuințele lor,
pentru toate câte le-ai creat,
spre a ține în viață prin ele
sufletul a tot viul. Lăudat fii
tu, care ești vieța lumii. ³⁾

ברוך אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם, בּוֹרֵא נִפְשוֹת רַבּוֹת
וְחִסְרוֹנֵן, עַל כָּל-מַה-שֶּׁבְּרָאתָ,
לְהַחְיֹת בָּהֶם גִּפְשׁ כָּל-חַי.
ברוך הוּא הָעוֹלָמִים:

3) Binecuvântări anterioare. בְּרָכּוֹת רִאשׁוֹנוֹת.

Înainte de a gustă bucate fierte sau copturi dintr-unul din aceste elci soluri de grâne: grâu, secară, alac, orz sau ovăz, se zice binecuvântarea ce urmează: ⁴⁾

ברוך אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם,
D-zeul nostru, regele universului,
care ai creat felurimi de bucate. ⁵⁾

ברוך אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם,
בּוֹרֵא מִיָּנִי מְזֻנוֹת:

Înainte de a mânca fructe zicem:

(În aceasta ordine înțelegem anume: smochine, măsline, struguri, rodii și curnale).

ברוך אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם,
D-zeul nostru, regele universului,
care ai creat rodul pomului. ⁶⁾

ברוך אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם,
בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ:

Înainte de a bea vin, se rostește următoarea binecuvântare:

ברוך אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם,
D-zeul nostru, regele universului,
care ai creat rodul vișei. ⁷⁾

ברוך אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם,
בּוֹרֵא פְּרִי הַגֶּפֶן:

4. Binecuvântări posterioare pentru cazurile arătate sub No. 3.

בְּרָכָה אַחֲרֵיכֶם. ⁸⁾

ברוך אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם,
D-zeul nostru, regele universului,—

ברוך אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, עַל

¹⁾ „Berachoth“ 6, 1.

²⁾ „Berachoth“ 6, 1. ³⁾ Mișna „Berachoth“ 6, 8, de R. Tarfon, 3840.— Binecuvântarea posterioară se rostește numai atunci, când se mănâncă cel puțin de mărimea unei măsline (כֶּזַיִת). ⁴⁾ Totuș înainte de a gustă pâinea (lăcută din cele cinci soluri de grâne) se zice binecuvântarea: בְּרָכָה אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, „Lăudat fii Doamne, Dumnezeul nostru, regele universului, care scoți pâinea din pământ“. ⁵⁾ De Rav și Samuel, „Berachoth“ 37, 2. ⁶⁾ De R. Meir „Berach.“ 6, A. 1. ⁷⁾ De R. Meir „Berach.“ 6, A. 2. ⁸⁾ De R. Dimi bar Joset ne la 4100 „Berachoth“ 44, 1.

(după blătura de vin:)

pentru viță și rodul viței,

הַגֶּפֶן וְעַל פְּרֵי הַגֶּפֶן

(după mănucare de smochine, măslide, striguri, rodii și curmale:)

pentru pom și rodul pomului,

הָעֵץ וְעַל פְּרֵי הָעֵץ

(după mănucarea turtelor sau bucatelor făcute din cele 5 soluri de grâne:)

pentru hrană și tralu,

הַמִּחְיָה וְעַל הַכֶּלֶלָה

(după mănucarea turtelor din cele 5 s. d. g. când s'a băut și vin:)

pentru hrană, tralu și pentru viță
și rodul viței,

הַמִּחְיָה וְעַל הַכֶּלֶלָה, עַל הַגֶּפֶן וְעַל פְּרֵי הַגֶּפֶן

și pentru produsul câmpului, și pentru țara cea plăcută, bună și întinsă, ce ai binevoit și ai dat-o, drept moștenire părinților noștri, ca să mănânce din rodul ei, și să se sature cu bunul ei. Îndură-te, Doamne, Dumnezeul nostru, de Israel, poporul tău, de Ierusalaim, reședința ta, de Sion, lăcașul slavei tale, de altarul tău, și de Templul tău. Rezidește Ierusalaim, cetatea cea sfântă, curând, în zilele noastre; du-ne la dansa, înveselește-ne cu rezidirea ei, ca să mănâcăm din rodul ei, să ne săturăm cu bunul ei, și să te binecuvântăm pentru aceasta cu sfințenie și curăție.

וְעַל תְּנוּבַת הַשָּׂדֶה, וְעַל אֶרֶץ הַמִּדְבָּר, וְעַל מוֹשְׁבַת הָאֲבוֹתֵינוּ, שֶׁרָצִיתָ וְהִנַּחְתָּ לָּנוּ לְאֹכֹל מִפְּרֵיהָ, וְלִשְׂבֹּעַ מִטּוֹבָהּ. בְּרַחֵם (נא) יְיָ אֱלֹהֵינוּ, עַל-יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ, וְעַל יְרוּשָׁלַיִם. עֲתֵקָהּ, וְעַל צִיּוֹן, מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ, וְעַל מִזְבִּיחֶךָ, וְעַל הַיְּהִלָּה, וּבְגֵה יְרוּשָׁלַיִם, עִיר הַקֹּדֶשׁ, בְּקִרְבָּהּ, בְּקִימוֹנָהּ. וְהַעֲלֵנוּ לְתוֹכָהּ, וְשִׁמְחָנוּ בְּבִנְיָנָהּ, וְנֹאכַל מִפְּרֵיהָ, וְנִשְׂבַּע מִטּוֹבָהּ, וְנִבְרַכְךָ עֲלֵיהָ בְּכָל יְשׁוּחַ וּבְתִהְרָה.

(Sabbath:)

Și binevoiește și întărește-ne în ziua această de Sabbath:

(la Luna Nouă:)

Și adu-ți aminte de noi în ziua
această de Roș Hodeș;

(la cele trei sărbători, și anume:)

Și înveselește-ne în ziua—

וְשִׁמְחָנוּ בָּיוֹם

(la sărbătoarea Azimelor:)

acestei sărbători de Pesah;

מִן הַמַּצּוֹת הַזֶּה;

(la sărbătoarea Săptămânilor:)

acestei sărbători de Șavuot;

מִן הַשְּׁבֻעוֹת הַזֶּה;

(la sărbătoarea Cuștilor:)

acestei sărbători de Succoth;

מִן הַסֻּפּוֹת הַזֶּה;

(la încheierea Sărbătorilor:)

acestei sărbători de Ajereth;

מִן הַשְּׂמִינִי מִן הַעֲצָרֹת הַזֶּה;

(la Roș ha-Șana:)

Și adu-ți aminte de noi spre bine, în ziua aceasta a Pomenirii:

וְהִזְכֵּרְנוּ לְטוֹבָהּ, בָּיוֹם הַזֶּה, הַזֶּה

căci tu, Doamne, ești bun și bine-
făcător tuturor, și ție îți mulțumim
pentru țară, și

כִּי־אָתָּה יי טוֹב, וּמַשִּׁיב לַפֶּל, וְנוֹדָה
לָךְ עַל־הָאָרֶץ,

(Ca vîn :)

pentru rodul viței. Lăudați-l, Doamne, pentru țară și pentru rodul vitei.

וְעַל פְּרֵי הַקֶּשֶׁת, בְּרוּךְ אַתָּה יי, עַל-
הָאָרֶץ וְעַל פְּרֵי הַקֶּשֶׁת:

(la fructe:)

pentru fructe. Lăudat fiu Do
pentru țară și pentru fructe.

ועל הפרות. פרוץ אפה יי, על-הארץ
ועל הפרות:

(la turtică:)

pentru hrană. Lăudat fii Do
pentru țară și pentru hrană.

ועל הפתחה. פרוץ אפה יי, על-האמן
ועל הפתחה:

(la turte si vin :)

pentru hrană și rodul viței. Lăudat
fi Doamne, pentru țară, hrană și
pentru rodul viței.

וְעַל הַמִּתְּחָה וְעַל פְּרֵי הַנֶּגֶן. פָּרוּךְ אַתָּה
יְיָ, עַל הָאָרֶץ. וְעַל הַמִּתְּחָה וְעַל פְּרֵי הַנֶּגֶן:

Formula de binecuvântare a vremii. שְׁחַיִּנָּה.

La gustarea vre-unui rod pentru întâia oară în an, la sfințirea fiecărei sărbători, la executarea unei porunci din cele ce nu se pot îndeplini decât numai odată pe an, la cumpărarea unei case sau unei haine nouă, se adaugă după binecuvântarea cuvenită:¹⁾

לָאֲדָתָהּ לְדֹסְמֵנֶה דִּמְנֵזֶה
נוֹשְׁתָּר רֵגֶלֶה אִיבֶרְסֻלִּי, כִּרֵּה
נֶה-אֵי פֶאֶרְשֵׁת וִינְיָא, וְנֶה-אֵי סֻשְׁתִּינֻת וְנֶה-אֵי
לָאֲדָתָהּ לְדֹסְמֵנֶה דִּמְנֵזֶה

פֶּרֶךְ אֶתָּה יי, אֱלֹהֵינוּ, מֶלֶךְ הָעוֹלָם,
שֶׁהַחַיִּינוּ, וְקִיּמָנוּ וְהִפִּיעָנוּ לְזִמְנְךָ הַזֶּה:

5. *Binecuvântări rituale.* פְּרֻכּוֹת שֶׁל-מִצְוָה.

La aprinderea lumânărilor ³⁾ de Sabbath și de sărbători, se zice: ⁴⁾

פרוך Lăudat fii Doamne,
D-zeul nostru, regele
universului, care ne-ai sfințit
prin poruncile tale, și ne-ai
poruncit a aprinde lumânarea

ברוך אתה יי אלֵהינו מֶלֶךְ
הָעוֹלָם: אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו
וַיְצַוֵּנוּ לְהַדְלִיק נֵר
(לשבת) שֵׁל-שַׁבָּת:

(Sâmbăta:) de Sabbath.

(In zilele de sârb.) de Sărbătoare.

(L. ha-Kippur. :) Zilei de Ispășenie.

(ליום טוב) שְׁלִיזִים מוֹב :
(ליום גפּור) שְׁלִיזִים הַפּפּרִים :

1) „Beraita”, vezi pag. 313. „Berachoth” 37, 2. 2) Femea israelită e datoare să aprinză *Vineri seară* umanării în onoarea *Sabbatului*; tot astfel în *primele și ultimele două seri* ale *Pesah-ului*, în cele două *seri* ale *sărbătorii Săptămânii*, ale *Anului Nou* (Roș ha-Šana), în seara dinaintea *Zilei* de ispășenie (Iom ha-Kippurim), în *primele două seri* ale *sărbătorii Cusților*, și în seara de *Hoșana Rabba*, robind binecuvântările respective. 3) „Sabbath” 25 b, *Tosefoth* de urmașii lui *Rași*: Šemuel = שְׁמוּאֵל, lišak = לִישָׁק, iakob = יַעֲקֹב, însă anume de la nepotul lor de soră lišak b. Aser ha-Levi mor 4935.

Dacă se întâmplă, ca sârbătoarea să cază Sabbath, se zice:

ברוך אתה יי אלהינו מלך
D-zeul nostru, regele
העולם, אשר קדשנו במצותיו
universalului, care ne-ai sfin-
jit prin poruncile tale, și ne-ai
poruncit a aprinde lumânarea
וצונו להדליק נר של-שבת
de Sabbath și de sâr-
בătoare. ושל-יום טוב:

Când Ziua de Ispășenie cade într'un Sabbath, se zice:

ברוך אתה יי אלהינו מלך
D-zeul nostru, regele
העולם, אשר קדשנו במצותיו
universalului, care ne-ai sfin-
jit prin poruncile tale, și ne-ai
poruncit a aprinde lumânarea
de Sabbath și a Zilei de Is-
pășenie.¹⁾ ושל-יום הכפרים:

Când se scoate din aluat²⁾ un codru (*Halla*), se rostește următoarea binecuvântare:

ברוך אתה יי אלהינו מלך
D-zeul nostru, regele
העולם, אשר קדשנו במצותיו
universalului, care ne-ai sfin-
jit prin poruncile tale, și ne-ai
poruncit a deosebi un codru
(*Halla*) din aluat. וצונו להפריש חלה מן-העסה:

Vase de pământ se scaldă fără binecuvântare; dar când scaldăm vase
de metal sau de sticlă, zicem:

ברוך אתה יי אלהינו מלך
D-zeul nostru, regele
העולם, אשר קדשנו במצותיו
universalului, care ne-ai sfin-
jit prin poruncile tale, și
ne-ai poruncit scaldarea vasu-
lui; (*la mai multe*) scaldarea
vaselor. וצונו על-טבילת כליו (לרבים) על-
טבילת כלים:

Când se înfige *Mezuza* (inscripțiune pe pergament) în stâlpii ușilor casei
(la usciorul drept), se zice:³⁾

ברוך אתה יי אלהינו מלך
D-zeul nostru, regele
העולם, אשר קדשנו במצותיו
universalului, care ne-ai sfin-
jit prin poruncile tale, și ne-ai
poruncit a înfige *Mezuza*. וצונו לקבוע מזוזה:

¹⁾ Urmează binecuvântarea שְׁהֵינִי (nu însă în Sabbatele obișnuite).

²⁾ Din orice frământătură, în greutate de cel puțin 2½ kilograme, trebuie să se scoată *Halla*; v. M. „Halla“ 1, 7; „Idiuth“ 1, b.

³⁾ „Menachoth“ 32, a.

בְּרָכוֹת פְּרָטִיּוֹת.

6) Binecuvântări la fenomene mari ale naturii și la felurite vești și întâmplări.

În luna Nissan, când cineva zărește întâia dată arbori înfloriți, zice: *)

ברוך אתה יי אלהינו, מלך העולם, שאלא חסר בעולמו דבר, וברא בו בריות טובות ואילנות טובות, להתנאות (ניא להנאות) בהם בגי אדם:

La vederea pomilor rari sau făpturilor plăcute etc. se zice: *)

ברוך אתה יי אלהינו, מלך העולם, שברא לו בעולמו:

Când vedem un curcubeu, zicem: *)

ברוך אתה יי אלהינו, מלך העולם, וברא בריות, ונאמן בקריתו, ונקים במאמרו:

Când fulgeră, sau se arată un meteor, zicem: *)

ברוך אתה יי אלהינו, מלך העולם, עשה מעשה בראשית:

La tunet, uragan și cutremur, se zice: *)

ברוך אתה יי אלהינו, מלך העולם, שפחדו ונבחרתו מלא עולם:

Când se vede un maur, un uriaș, un pitic, etc. se zice: *)

ברוך אתה יי אלהינו, מלך העולם, ששנה הקרית:

Când se vede o Sinagogă restaurată, se zice: *)

ברוך אתה יי אלהינו, מלך העולם, מציב וכו' אלמנה:

1) R. Jehuda b. Ilai. „Berach.“ 43, 2 2) Beraitha „Berach.“ 58, 2. 3) R. Papa, —4135 „Berachoth“ 59, 1. 4) Legământul de care e vorba aci, este acela, ce Dumnezeu l'a încheiat cu Noah, cărui dete asigurarea, că nu va mai trimite potop pe pământ. Curcubeul fu semnul vizibil al acestui legământ. („Geneza“ 9, 13 — 14). 5) De R. Meir, —3900. Mișna „Berachoth“ 9, 2. 6) R. Meir, Mișna „Berachoth“ 9, 2. 7) Beraitha, Talm. „Berachoth“ 58, 2. 8) Beraitha, Talm. „Berachoth“ 58, 2.

La vederea unui cărturar: ¹⁾

ברוך אתה יי, אלהינו, מלך העולם, לודאד פלי דואמנע, ד-זעל
 nostru, regele universului,
 care ai dat o parte din înțelepciunea
 ta cuvșilor tăi. שחלק מחכמתו לדאיו:

La vederea unui învățat distins: ²⁾

ברוך אתה יי, אלהינו, מלך העולם, לודאד פלי דואמנע, ד-זעל
 nostru, regele universului,
 care ai dat din înțelepciunea ta
 omului muritor. שנתן מחכמתו לבשר ודם:

La vederea unui cap încoronat: ³⁾

ברוך אתה יי, אלהינו, מלך העולם, לודאד פלי דואמנע, ד-זעל
 nostru, regele universului,
 care ai împărțit din slava ta la
 om muritor. שנתן מכבודו לבשר ודם:

La vederea oceanului, se zice: ⁴⁾

ברוך אתה יי, אלהינו, מלך העולם, לודאד פלי דואמנע, ד-זעל
 nostru, regele universului,
 care ai făcut marea cea întinsă. שעשה את־הים הגדול:

Când cineva vine într'un loc, unde a scăpat odăi dintr'o primejdie, zice: ⁵⁾

ברוך אתה יי, אלהינו, מלך העולם, לודאד פלי דואמנע, ד-זעל
 nostru, regele universului,
 care mi-ai făcut o minune în locul
 acesta. שעשה לי גם פלאים כזה:

Când cineva vede pe un prieten, pe care-l lubește cu precădere, după treizeci de zile, atunci rostește binecuvântarea שְׂרָהֵנו (pag. 449); după un an însă,

zice cele ce urmează: ⁶⁾

ברוך אתה יי, אלהינו, מלך העולם, לודאד פלי דואמנע, ד-זעל
 nostru, regele universului,
 care învezi pe cei morți. מחיה מתים:

Asupra unui arbore cu mirosas plăcut, se rostește următoarea binecuvântare: ⁷⁾

ברוך אתה יי, אלהינו, מלך העולם, לודאד פלי דואמנע, ד-זעל
 nostru, regele universului,
 care ai creat lemne mirositoare. בורא עצי בשמים:

La mirosirea florilor, se zice: ⁸⁾

ברוך אתה יי, אלהינו, מלך העולם, לודאד פלי דואמנע, ד-זעל
 nostru, regele universului,
 care ai creat ierburile mirositoare. בורא עשבות (א: עשבים) בשמים:

Când respirăm mirosul plăcut al fructelor, zicem: ⁹⁾

ברוך אתה יי, אלהינו, מלך העולם, לודאד פלי דואמנע, ד-זעל
 nostru, regele universului,
 care ai dat un miros plăcut fructelor. הנותן ריח טוב בפרות:

¹⁾ Beraitha „Berach.“ 58, 1. ²⁾ Beraitha „Berach.“ 58, 1. ³⁾ Beraitha „Berach.“ 58, 1. ⁴⁾ De R. Iehuda b. Ilai—3905, „Berach.“ 9, 2. ⁵⁾ De R. Iehosua b. Levi—4040, „Berach.“ 58, 2. ⁶⁾ De Rav—4003, Talm. „Berach.“ 43, 1. ⁷⁾ De Mezaršia b. Rabba, discipolul lui Abaie, pe la 4100. Talm. „Berach.“ 43, 2. ⁸⁾ De Mar Sutra b. Nachman, pe la 4100. Talm. „Berach.“ 43, 2.

durare, el dă pâine la tot trupul; că în veci e harul său. Și prin bunătatea sa cea mare nu ne-a lipsit niciodată de hrană, și nu ne va lipsi niciodată în veci, pentru numele său cel mare. Căci el hrănește pe toți și îngrijește de ei; el face bine tuturor, și gătește hrană tuturor făpturilor sale, pe cari le-a plăsmuit. Lăudat fii Doamne, care hrănești pe toți.

הוא נותן לחם לכל־בשר, כי לעולם חסדו: ובטובו הגדול תמיד לא־חסר לנו ולא יחסר לנו מזון, לעולם ועד, בעבור שמו הגדול: כי הוא זן ומפרנס לכל ומטיב לכל, ומכין מזון לכל־בריותיו, אשר ברא. ברוך אתה יי הון את־הכל:

2. Rugăciune de mulțumire. ברכת הארץ.

1) ¹⁾ Îți mulțumim, Doamne Dumnezeul nostru, pentru că ai dat părinților noștri ca moștenire o țară plăcută, bună și întinsă, și pentru că ne-ai scos, Doamne Dumnezeul nostru, din țara Egiptului, și pentru că ne-ai slobozit din casa robiei, și pentru legământul, ce-l ai întipărit în trupul nostru, și pentru învățătura ce ne-ai învățat-o, și pentru legile ce ni le-ai făcut cunoscut, și pentru viața, harul și îndurarea cu care ne-ai miluit, și pentru hrănirea, cu care ne hrănești și îngrijești de noi pururea, în fiecare zi, în fiecare vreme și în fiecare ceas.

נודה לך יי אלהינו, על שהנחלת לאבותינו ארץ חמדה טובה ורחבה, ועל שהוצאתנו יי אלהינו מארץ מצרים, ופדיתנו מבית עבדים, ועל ברידתך, שחתמת בבשרנו, ועל תורתך שלמדנו, ועל חקך שהודעתנו, ועל חיים, הן וחסד שחוננתנו, ועל אכילת מזון, שאתה זן ומפרנס אותנו תמיד, בכל־יום, ובכל־ערב ובכל־שעה:

Observare: În zilele de Hanuca urmează aici הַקִּיּים și על הַקִּיּים pag. 85-86; la Purim הַקִּיּים și על הַקִּיּים pag. 85-86.

Urmarea rugăciunii de mulțumire.

ועל הכל יי אלהינו אנחנו, וְעַל הַכֹּל יי אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ, Doamne Dumnezeul

¹⁾ De Iehoșua 2392—2502.

²⁾ Este o contraversă între א"מ și א"מ, dacă femeile trebuie să zică „acest pașaj”; cel dintâi e *contra*, cel din urmă *pentru* (v. „O, Ch.” 187. § 4).

nostru, îți mulțumim ție și te binecuvântăm. Lăudat să fie numele tău prin gura a tot viul, pururea și în yeci necurmați, precum glăsuiește: „Când mănânci și te saturei, să binecuvântezi pe Domnul, Dumnezeul tău, pentru țara cea bună, pe care ți-a dat-o ție”.¹⁾ Lăudat fii Doamne, pentru țară și pentru hrană.

מזדים לך, ומברכים אותך. יתברך שםך בפי כל־חי תמיד לעולם ועד: בפתוב, ואכלת ושבעת, וברכת את־י אלהיך על־הארץ הטבה, אשר נתת לך. ברוך אתה יי על־הארץ ועל המזון:

3. Indurare. בונה ירושלים.

²⁾ Indură-te, Doamne Dumnezeul nostru, de Israel, poporul tău, și de Ierusalaim, orașul tău, și de Sion, sălașul slavei tale, și de împărăția casei lui David, unsului tău, și de Casa cea mare și cea sfântă, care poartă numele tău. Dumnezeul nostru! Tatăl nostru! paște-ne, hrănește-ne, nutrește-ne, îngrijește-ne și siobozește-ne! Siobozește-ne în curând, Doamne Dumnezeul nostru, de toate năpăștile noastre. Și fă, Doamne D-zeul nostru, ca să n'avem nevoie de darul mâinei omenești, nici de împrumuturile lor, ci numai de mâna ta cea plină, cea deschisă, cea sfântă și cea largă, ca să nu ne rușinăm și să nu fim de ocară în vecii vecilor.

רחם (נא), יי אלהינו, על־ישראל עמך, ועל ירושלים, עירך, ועל ציון, משכן בבודך, ועל מלכות בית דוד, משיחך, ועל־הבית הגדול והקדוש, שנקרא שםך עליו: אלהינו, אבינו. רענו וזנו, פונסנו, וב־ל ב־ל נו, וברוחנו, וברוח־לנו, יי אלהינו, מהרה מפל־צרותינו: ונא אל־תצריקנו, יי אלהינו, לא ליד, מתנת בשר ודם, ולא ליד, הלוואתם, כי אם לידך הטובה, הפתוחה, הקדושה והרחבה. שלא גבוש, ולא נפלים לעולם ועד:

¹⁾ „Deut.“ 8, 10. ²⁾ de David (2854-2924) și de Șelomo (2912-2964), pred. de R. Chona, v. „Taanith“ 1.

Intercale pentru Sabbath. הַקִּדְוָה שֶׁתָּה.

י) Binevoiește, Doamne Dumnezeul nostru, a ne întârî prin poruncile tale, și prin porunca zilei a șaptea, a acestei Sâmbete mari și sfinte. Căci ziua aceasta e mare și sfântă înaintea ta, d'a încetă cu lucru, și d'a ne odihni într'ansa, cu dragoste, după porunca voinței tale. Incuviințează-ne întru bunăvoința ta, Doamne Dumnezeul nostru, odihna, ca să nu avem vre-o nevoie, obidă sau suspin, în ziua odihnei noastre. Fă, Doamne, Dumnezeul nostru, ca să vedem mângăierea Sionului, orașului tău, și rezidirea Ierusalimului, cetății tale celei sfinte ; căci tu ești stăpânul mântuirilor și stăpânul mângăierilor.

רָצָה וְהַחֲלִינֵנוּ, יְיָ אֱלֹהֵינוּ, בְּמִצְוֹתֶיךָ וּבְמִצְוֹת יוֹם הַשַּׁבָּת, הַשְּׁבִיעִי, הַשֶּׁשֶּׁת הַקְּדוֹל וְהַקְּדוּשׁ הַזֶּה. כִּי יוֹם זֶה גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ הוּא לְפָנֶיךָ, לְשַׁבְת־כּוֹ, וְלִנְתִּיבֵנוּ, בְּאַהֲבָה, בְּמִצְוֹת רְצוֹנָךְ. בְּרָצוֹנָךְ הַיּוֹם, לָנוּ, יְיָ אֱלֹהֵינוּ, שֶׁלֹּא הָיָה צָרָה, וְגִזְוֹן וְאַנְחָה, בְּיוֹם מְנוּחָתֵנוּ. וְתִרְאֵנוּ, יְיָ אֱלֹהֵינוּ, בְּנִחָמַת צִיּוֹן עִירֶךָ, וּבְכִנּוּי יְרוּשָׁלַיִם עִיר קְדֻשָּׁתְךָ. כִּי אַתָּה הוּא בָּעַל הַשְׂשׂוּעוֹת וּבָעַל הַנְּחָמוֹת :

Rugăciune p. bunăstare, fericire, viață etc. הַקִּדְוָה רֵאשׁ חֲדָשׁ מִיָּמִים טוֹבִים.

Intercale pentru הַחֲדָשׁ הַחֲדָשׁ וְיוֹם טוֹב, רֵאשׁ חֲדָשׁ הַחֲדָשׁ.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, יַעֲלֶה, וְיִבְאֶה, וְיִגְיַע, וְיִרְאֶה, וְיִשְׁמַע, וְיַפְקֵד, וְיַזְכֵּר וְיִזְכְּרֵנוּ וְיַקְדִּינֵנוּ, וְיַזְכֵּר וְיַזְכְּרֵנוּ אֲבוֹתֵינוּ, וְיַזְכֵּר וְיַזְכְּרֵנוּ מְשִׁיחֵנוּ, בְּיָדֶיךָ, עֲבָדֶיךָ, וְיַזְכֵּר וְיַזְכְּרֵנוּ, עִיר קְדֻשָּׁתְךָ, וְיַזְכֵּר וְיַזְכְּרֵנוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל, לְפָנֶיךָ, לְפִלְשֹׁתָהּ לְטוֹבָהּ, לְחַן, וְלִחְסֵד וּלְרַחֲמִים, לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם, בְּיוֹם

(La sârb. Săptămânilor:)

חַג הַשְּׁבָעוֹת

(La Paști:)

חַג הַמִּצּוֹת

(La Luna Nouă:)

רֵאשׁ חֲדָשׁ הַחֲדָשׁ

(La încheierea sârbătorilor:)

חַג הַשְּׂמִינִי חַג הַעֲצָרָה

(La sârb. Cuștilor:)

חַג הַסּוּפּוֹת

(La Anul Nou:)

חַג הַכִּרְוֹן

טוֹה, וְזָכְנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בּוֹ, לְטוֹבָה, וּפְקִדְנוּ בּוֹ, לְכָרְתָהּ, וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ, לְחַיִּים. וּבְדַבַּר יִשׁוּעָה וְרַחֲמִים, חוּס וְחַנּוּן, וְרַחֵם עָלֵינוּ, וְהוֹשִׁיעֵנוּ, כִּי אֵלֶיךָ עֲשִׂינוּ, כִּי אֵל (מֶלֶךְ) חַנּוּן וְרַחוּם אַתָּה :

Incheierea rugăciunii de „Îndurare“.

O, rezidește Ierusalaimul, cetatea cea sfântă, curând, în zilele noastre. Lăudat fi! Doamne, care rezidești Ierusalaimul prin îndurarea ta. Amin.

וּבְכֵן O, רֵזִידֶשֶׁת יְרוּשָׁלַיִם, עִיר הַקְּדֻשָּׁה, בְּמִהֲרָה, בְּיָמֵינוּ: בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ, בּוֹנֵה בְּרַחֲמָיו יְרוּשָׁלַיִם. אָמֵן:

י) Pom. „Valikra Rabba“ cap. 34. *) „Sabbath“ 24, Traducerea, vezi, pagina 83.

4. *Rugăciune pentru har, bunăvoință, agoniseală cinstită etc.*

ברכת המזון והמטיב

1) Lăudat fii Doamne, Dumnezeu nostru, regele universului, D-zeu atotputernic, tatăl nostru, împăratul nostru, ocrotitorul nostru, ziditorul nostru, izbăvitorul nostru, plăsmuitorul nostru, sfântul nostru, sfântul lui Iakob, păstorul nostru, păstorul lui Israel, împăratul cel bun, care faci bine tuturor; în toate zilele ne-a făcut bine, ne face bine, și ne va face bine; el ne-a împărțit, ne împărțește și ne va împărți în veci cu har, dragoste și îndurare. El ne dăruiește libertate, scăpare și noroc, binecuvântare și mântuire, mângâiere, hrană și tralu, și îndurare și viață și pace și tot binele; și de tot binele să nu ne lipsască niciodată. Atotmilostivul să împărțăiască peste noi în vecii vecilor! Atotmilostivul să fie binecuvântat în cer și pe pământ! Atotmilostivul să fie slăvit în toate neamurile, și fălit de noi în veci necurmați, și preamărit de noi pururea și în toate vremurile! Atotmilostivul să ne hrăniască cu cinste! Atotmilostivul să frângă jugul (robiei) de pe grumazul nostru, și să ne ducă cu fața rădicată în țara noastră! Atot-

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, האל אבינו מלכנו אדינו בוראנו גאלנו יוצרנו קדושנו קדוש יעקב, רוענו רועה ישראל, המלך הטוב והמטיב לכל, שבעל-יום ויום הוא הטוב, הוא מטיב, הוא יטיב לנו; הוא גמלנו, הוא גמלנו, הוא יגמלנו לעד לחן, לחסד ולרחמים. ולרחמי, הצלה והצלה, ברכה וישועה, נחמה פרנסה וכלכלה, ורחמים וחסד ושלוה וכל-טוב, ומכל-טוב אל-יחסנו; הרחמן, הוא ימלך עלינו לעולם ועד; הרחמן, הוא יתברך בשמים ובארץ; הרחמן, הוא ישתבח לדור דורים, יתפאר בנו לנצח נצחים, ויהנהידר בנו לעד ולעולמי עולמים; הרחמן, הוא יפרנסנו בקבוד; הרחמן, הוא ישבור עלנו מעל צוארנו, והוא יוליכנו קוממיות לארצנו;

1) De la cuvîșli și Esseil în Iamnia.

milostivul să trimească binecuvântare cu spor în casa aceasta și pe masa aceasta, la care am mâncat ! Atotmilostivul să ne trimească pe prorocul Eliahu — a cărui pomenire să fie spre bine — și să ne vestiască vesti bune de mântuire și de mângâiere ! Atotmilostivul să binecuvânteze pe (tatăl meu, învățătorul meu,) stăpânul acestei case, și pe (mama mea, învățătoarea mea,) stăpâna acestei case, pe dâșii, casa lor, seminția lor și tot ce este al lor; pe noi și tot ce e al nostru; și precum au fost binecuvântați părinții noștri : Abraham, Iiṭhak și Iakob, în toate, din toate și prin toate, așa să ne binecuvânteze și pe noi, pe toți împreună, cu o binecuvântare desăvârșită ! Și să zicem : Amin !

בָּמָרוֹם In înălțime să se vorbiască de bine, pentru dâșii și pentru noi, ca să ne fie pacea păstrată, și ¹⁾ să primim binecuvântare de la Domnul, și răsplată dreaptă de la Dumnezeu, mântuirii noastre, ²⁾ și să găsim har și socotință bună în ochii lui Dumnezeu și în ai oamenilor.

Sabbati se zice aceasta :

ברכת המזון Atotmilostivul să ne facă parte de ziua, care e Sabbath desăvârșit, odihna vieții viitoare.

הַרְחֵמֵנוּ הוּא יִשְׁלַח בְּרָכָה מְרֻבָּה בְּבֵית הַזֶּה וְעַל שֻׁלְחָנוֹ זֶה שְׁאֵבְלָנוּ עָלָיו : הַרְחֵמֵנוּ הוּא יִשְׁלַח לָנוּ אֶת-אַלְהֵינוּ הַנִּבְרָא וְכוּר לטוב, ויבשר-לָנוּ בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת : יְשׁוּעוֹת וְנִקְמָוֹת : הַרְחֵמֵנוּ הוּא יְבָרֵךְ אֶת (אָבִי מוֹרִי) בָּעַל הַבֵּית הַזֶּה, וְאֶת (אִמִּי מוֹרִיתִי) בַּעֲלַת הַבֵּית הַזֶּה, אוֹתָם, וְאֶת בֵּיתָם, וְאֶת זְרַעָם וְאֶת כָּל-אֲשֶׁר לָהֶם. אוֹתָנוּ וְאֶת-כָּל-אֲשֶׁר לָנוּ. כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּרַכְנוּ אֲבֹתֵינוּ, אֲבָרְכָם, יִצְחָק וְיַעֲקֹב, בְּכָל מָקוֹם, בְּכָל יְבָרֵךְ אוֹתָנוּ בְּלָנוּ יְחִיד, בְּבָרְכָה שְׁלֵמָה. וְנֹאמַר אָמֵן :

בְּמָרוֹם וְלִמְדוֹ עֲלֵיהֶם וְעָלֵינוּ זְכוֹת, שֶׁתִּהְיֶה לְמִשְׁמֶרֶת שְׁלֹמֹם וְנִשְׂאָה בְּרָכָה *) מֵאֵת יְיָ וְצִדְקָה מֵאֵלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, וְנִמְצָא-הֵן וְשִׁבְלֵי טוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם :

הַרְחֵמֵנוּ הוּא יַנְחִילָנוּ יוֹם, שֶׁכָּלֹ שְׁכָת וְיִמְנִיחָה לְחַיֵּי הָעוֹלָמִים :

¹⁾ După „T's.” 24, 1. ²⁾ După „Pilde” 3, 4.

*) Litera ם din cuvântul קָמַת trebuie să se rostiască deslușit,

La Luna Nouă:

ברכת המזון הוא יחדש עלינו את החדש
 Atotmilostivul să ne îno-
 iască luna accasta spre
 fericăre și binecuvântare. הנה לטובה ולברכה:

La cele trei sărbători:

ברכת המזון הוא נחילנו יום שכל
 Atotmilostivul să ne împ-
 ărtășiască de ziua, care
 e fericărea desăvârșită: — טוב:

In seara 1-a și a 2-a de Pesah se adaugă:

ליום שכלו ארוד, ליום שצדיקים
 Atotmilostivul să ne îno-
 iască ziua în care cei drepți șed
 cu cununa pe capetele lor, și se
 bucură de strălucirea dumnezeiască. מזיו השכינה:

La Anul Nou:

ברכת המזון הוא יחדש עלינו את-
 Atotmilostivul să ne îno-
 iască anul acesta spre
 fericăre și binecuvântare. השנה הזאת לטובה ולברכה:

In zilele intermediare de Succolh, cu excepțiunea Sabbatului:

ברכת המזון הוא יקים לנו את-ספר
 Atotmilostivul să ne ră-
 dice cortul cel decăzut
 al lui David. דור הנפלות:

ברכת המזון הוא יזכנו לימות
 Atotmilostivul să ne
 învredniciască de zi-
 lele unsului, și de vieața lumii
 viitoare. El, care înalță mântui-
 rea regelui său și se milulește
 de David, unșul său, și de se-
 minția sa în veci. Cel ce sta-
 bilește armonie în înălțimile
 sale cerești, acela să stabiliască
 pace între noi, și întregul Is-
 rael. Și ziceți: Amin!

1) Cine a uitat să reciteze על הנסים să intercaleze aci:

ברכת המזון הוא יעשה לנו נסים ונפלאות כמו
 Atotmilostivul să ne facă minuni și
 miracole precum a făcut părinților noștri
 în acele zile, pe vremea aceasta. (Apoi
 se continuă pag. 45-66.)

*) In acele zile în care se face rugăciunea de Musaf, adică Sabbat, și sărbători precum și Hol ha-Moed și Roș Hodeș se zice קידול.

5. Versete din Biblie.

1) Temeți-vă de Domnul, voi, sfinții lui! căci nu duc lipsă acei ce se tem de dânsul. Lelii (tineri 2) sunt în nevoi și slăbănesc, iar cel ce caută pe Domnul, n'au lipsă de nici un bine. 3) Mulțumiți Domnului că e bun, că în veci e îndurarea lui. 4) Deschizi mâna ta, și satureși pe tot viul cu bunăvoința ta. 5) Binecuvântat e bărbatul, care se încrede în Domnul, și căruia Domnul îi este încrederea. 6) Tânăr am fost, am și îmbătrânit, dar n'am văzut pe cel drept părăsit, și seminția lui cerșind pâine. 7) Domnul dă biruință poporului său, Domnul binecuvântază pe poporul său cu pace.

יִרְאוּ אֶת־יְיָ קְדוֹשִׁי כִּי אֵין מַחְסוֹר
לִירְאָיו: כְּסִידִים רָשׁוּ וַיַּעֲבֹ וְדוֹשִׁי י
לֹא־יִחָסְרוּ כִּלְטוֹב: הוֹדוּ לַיְיָ כִּי־טוֹב:
כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ: פִּתְחֵם אֶרְיִצְיָה
וּמִשְׁקֵעַ לְכָל־חַי רִצּוֹן: בְּרוּךְ הַיְיָ
אֲשֶׁר יִבְטַח בְּיְיָ וַיִּהְיֶה יְיָ מִבְּטָחוֹ: גִּעַר
הַיִּיתִי נֶם־נִקְנָנִיתִי וְלֹא־דָאִיתִי צָדִיק
יִגְעֹב וַיִּרְעוּ מִבְּקִשְׁתָּם: יְיָ עֹז לְעַמּוֹ
יִחַן: יְיָ יִבְרַךְ אֶת־עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם:

Rugăciuni speciale și meditațiuni la diferite întâmplări ale vieții de familie.

Rugăciunea unei fete tinere.

Doamne, tu tronezi în seninele regiuni eterice, unde îngerii preamăresc sfântul tău nume, și cu toate acestea îndreptezi privirea ta cea plină de îngrijire către umilul vierme, pe care o simplă frunză îl acoperă și îl lărnește. Eu de asemenea, făptură slabă și smerită, îndrăznesc a încerca, cerescul Părinte, de a mă apropia de tine pentru a-ți înclina o inimă credincioasă și o rugăciune fiască. Dragostea mea pentru tine biruiește teama mea; încrederea în harul tău încurajează slăbiciunea mea.

De la începutul vieții mele, aripa ta protectoare m'a acoperit; tu călăuziai primii mei pași din momentul nașterii mele și până acum; fiecare zi, fiecare oră îmi dau dovezi nouă de bunătatea ta părintească; tu îmi dăruiești sănătate și bucurie, tu întrești puterea vieții mele, tu desfășuri în inima mea sentimentele de dragoste și recunoștință, care trebuie să răsplătescă pe iubii mei părinți de griji și necazurile lor pentru mine, și mai presus de aceste sentimente, tu faci să străluciască în sufletul meu lumina creșterii, care te revelează dragostei mele!

Fii binecuvântat, Părinte divin, pentru atâtea binefaceri, pe care le-am meritat atât de puțin; învrednicește-mă de a-mi păstra protecțiunea ta, și fie voia ta de a mă face din ce în ce mai demnă de dânsa.

Fie ca sfiorările mele să tînză totdeauna să-ți placă, Creatorule, să tînză de a respecta totdeauna pe părinții mei, cari mă cresc în frica numelui tău; de a desrădăcina din inima mea și din spiritul meu toți germinii răului, și de a înobilă gândurile și sentimentele mele.

Dă-mi, Doamne, o voință supusă, pentru a urma sfaturile cele bune, ca să ascult îndemnul cele ploase, ca să practic cultul tău divin și să împlinesc sfintele tale porunci, ca să găsesc har în ochii tăi și'n ochii tuturor oamenilor.

1) „Ps.” 34, 10, 11. 2) Fig. „dușmanii celor drepti”, sau „răutăcioșii”. 3) „Ps.” 118, 1. 4) „Ps.” 145, 16. 5) „Irm.” 17, 7. 6) „Ps.” 37, 25. 7) „Ps.” 29, 11.

Atoțbunule Dumnezeu! Prezervă inima mea de ușurința tinerețelor și de nebulăciile ei rătăcirii; luminează-mi spiritul pentru ca să supraviețuiesc greșelile mele; îmblânzește caracterul meu, ca să fiu îngăduitor pentru aceia al altora; ca să nu uit niciodată, că religiona ta poruncește fiicei lui Israel umilință în fericire, caritate pentru cei săraci, compătimire pentru cei nenorociți, bunăvoință și dragoste pentru toți semenii noștri, oricare ar fi țara sau credința lor.

Doamne, volest să înlipăresc în inima mea, aceste cuvinte din cartea înțelepciunii: „Nurii sunt amăgitori, frumusețea o deșertăciune; dar înțelepciunea este lumina de Dumnezeu, aceea este vrednică de laudă”.¹⁾

Fie ca rugăciunea mea să se înalțe către tine, și ca binecuvântarea ta să se pogoare asupra roabei tale! Amin.

Rugăciunea unei mirese în dimineața zilei de cununie.

Cerescule Părinte! O adâncă tristeță cuprinde sufletul meu în această zi atât de hotărâtoare pentru mine, și în mijlocul veseliei sgomotoase ce izbucnește în jurul meu, inima îmi este apăsată de durere, căci mă întreb cu spaimă, dacă această zi nu va fi ultima bucurie a vieții mele.

În curând volu apare înaintea ta, Doamne, pentru a jură credință și devotament soțului, pe care mi l'ai destinat, și a primi de la el același jurământ; îndată o legătură, care nu se poate deslăci, va înlăunul traiului meu de al său, și volu merge alături de el, până ce moartea ne va despărți, pentru a ne uni din nou în veșnicie.

Însă, care va fi partea mea în această cale nouă? Ziua de astăzi va hotărâ vitorul meu, și eu nu pot nici măcar să prevăd, ceiace va fi mâine; un vâl întunecos acoperă zilele ce vor urma. Numai tu, Doamne, numai tu vezi ceiace este ascuns și de nepătruns privirilor noastre; numai tu singur știi soarta ce-mi este rezervată.

Fie ca voia ta cea slăntă să fie împlinită; ca resemnarea mea să găsiască har în ochii tăi și să facă să-ți fie plăcută smerita rugăciune, pe care o îndreptez către tine, Doamne, în această oră solemnă.

Fă, o Doamne Dumnezeule, să se pogoare binecuvântarea ta asupra roabei tale, în această zi, atât de hotărâtoare pentru fericirea sa; fie ca vitorul, care se deschide înaintea ei, să fie lipsit de nenorociri și încercări prea crude, și să fie plin de zile liniștite și iară de nori.

Înzestrecăz-mă, o Tatăl meu, cu virtuți demne de bunăvoința ta și în stare de a captivă inima soțului meu. Dăruiește-mi divinul tău sprijin, pentru a putea îndeplini noile îndatoriri pe care mi-le impun astăzi; întărește corpul meu și sufletul meu împotriva răstărilor și a încercărilor, cari pot să mă ajungă; luminează mintea mea, ca să pot ajuta cu slaturile și să susțin cu mângâierile mele pe acela, care trebuie să fie prietenul și apărătorul meu. Veghiază asupra lui și asupra-mi, și menține în inimile noastre ploasele sentimente ale religiunii strămoșilor noștri, ca să pășim totdeauna uniți pe calea virtuții, și ca dragostea și pacea să domniască în mijlocul nostru cu slăntă ta binecuvântare! Amin.

Rugăciunea mireslei înaintea consfințirii.

Doamne, sunt pe cale de-a rosti iăgăduința sacră, care mă leagă pentru totdeauna de soțul meu; tu ești martorul jurământului, pe care-l fac de

¹⁾ Pilde 31, 30.

a' l iubi cu sfințenie și de-al rămâne credincioasă; și religiunea va binecuvânta și consacră legătura noastră!

Fie voia ta, cerescule Părinte, de-a întări această binecuvântare, fără de care toate speranțele noastre ar fi simple deșertăciuni; fă să se pogoare asupra căminului nostru domestic unirea și pacea, cari sunt adevărata fericire. Dă-ne răbdarea și puterea, curajul și resemnarea, cari ne sunt trebuincioase pentru a suporta strădanile și necazurile adescori neînălțurabile în căsătorie, și însuflă-ne o indulgență reciprocă pentru greșelile noastre. Ca să-mi aduc aminte mai ales, că blândețea și deferența sunt cele mai plăcute podoabe ale femeii, și că modestia și pietatea sunt cele dintâi datorii ale fiicei lui Israel, așa după cum este scris: „Năril sunt amăgitori, frumusețea—o deșertăciune; femela ce se teme de Dumnezeu, aceea este de lăudat“.¹⁾

Prezervă-mă, Doamne, de tot ce poate turbura pacea noastră casnică și sfințește unirea sufletelor noastre. Fă ca să găsesc întotdeauna în soțul meu un prieten statornic, o călăuză binevoitoare, un adevărat tovarăș al vieții, și în noua mea familie gingășia, care faceă bucuria și fericirea mea în casa părintească.

Fii-ne favorabil, Doamne, ca la declinul vieții să ne aducem încă aminte cu bucurie de acea zi, care hotărăște soarta noastră și ca mulțumirile noastre să se înalțe ca astăzi către tine, Părintele și Binefăcătorul nostru i Amin.

ברכות אירוסין ונשואין.

Binecuvântările și sfințirea Căsătoriei. 2)

Oficiantul, care celebrează cununia religioasă, recitează următoarele două binecuvântări

הַקָּדוֹשׁ וְהַקְדוּשִׁין אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ וְיָמְדָנוּ בְּיָמֵינוּ וְעַתָּה בְּיָמֵינוּ.

ברוך אתה יהי אלהינו, מלך העולם, בורא פרי הגפן:
 Dumnezeul nostru, regele universului, care ai creat rodul viței.

ברוך אתה יהי אלהינו, מלך העולם, אשר קדשנו במצותיו, וצונו על העריות, ואסר לנו את-הארוסות, והתיר לנו את-הנשואות-לנו על-ידי הקדוה וקדושין: ברוך אתה יהי מברך עמו ישראל על-ידי הקדוה וקדושין:
 Dumnezeul nostru, regele universului, care ne-ai sfințit prin poruncile tale, și ne-ai interzis impudicitatea, și ne-ai oprit vieța conjugală fără cununie, și ne-ai îngăduit cununile prin Hupa (baldachin) și Kiddushin (sfințire). Lăudat fii Doamne, care sfințești pe poporul tău Israel prin Hupa și Kiddushin.

¹⁾ „Pilde“ 31, 30. ²⁾ De Rabbi Iehuda, discipolul lui Rav și Șc-muel 3979—4058 („Ketihuboth“ 7, 2).

Perechea ce se cunună bea puțin vin din potir, și pe când mirele pune inelul nupțial pe degetul miresei, zice cel dintâi următoarele:

הרי את מקדשת לי בטבעת
 ești consacrată mie, după
 Legea lui Moșe și a lui Israel.
 זו ברת משה וישראל:

Olicitantul citește כְּתִידָה (contractul religios), după aceea face din nou
 nupțial pe degetul miresei, și apoi recitează următoarele *geapte* binecuvântări:

1. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
 Dumnezeul nostru, re-
 gele universului, care ai creat
 rodul viței.
 הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן:

2. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
 Dumnezeul nostru, re-
 gele universului, care ai zidit
 toate spre slăvirea ta.
 הָעוֹלָם, שֶׁהִפֵּל בָּרָא לְכַבּוֹדוֹ:

3. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
 Dumnezeul nostru, re-
 gele universului, care ai plăs-
 mui pe om.
 הָעוֹלָם, יוֹצֵר הָאָדָם:

4. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
 Dumnezeul nostru, re-
 gele universului, care ai plăs-
 mult pe om după chipul tău,
 după chipul asemănării formei
 tale, și i-ai întemeiat dintr'ân-
 sul o clădire de veci. Lău-
 dat fii Doamne, plâsmuitorul
 omului.
 הָעוֹלָם, אֲשֶׁר יוֹצֵר אֶת־הָאָדָם
 בְּצַלְמוֹ, בְּצֶלֶם דְּמוּת תְּבִנְתּוֹ
 וְהִתְקִין לוֹ בְּמִנּוֹ בְּנֵן עֲדֵי עַד:
 בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ יוֹצֵר הָאָדָם:

5. שׁוּשׁ Invesește și învio-
 rează pe cea stearpă,¹⁾
 adunându-i copiii cu bucu-
 rle în mijlocul ei. Lăudat fii
 Doamne, care inveselești Sio-
 nul prin copiii săi.
 שׁוּשׁ תְּשִׁישׁ וְתַגֵּל הָעֲקָרָה,
 בְּקַבּוּץ בְּנֶיהָ לְתוֹכָהּ בְּשִׂמְחָה:
 בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְשַׂמֵּחַ צִיּוֹן
 בְּבָנֶיהָ:

6. שְׂמֵחַ Invesește, Doamne,
 soții ce se iubesc, pre-
 cum ai inveselit odinioară plăs-
 muirea ta în grădina Eden.
 Lăudat fii Doamne, care în-
 veselești mirele și mlreasa.
 שְׂמֵחַ תְּשַׂמַּח רַעִים הָאֲהוּבִים,
 כְּשִׂמְחָה יְצִירָה בְּנֵן עֲדֵן מִקֶּדֶם.
 בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְשַׂמֵּחַ חֲתָן וְכֻלָּה:

¹⁾ De Rabbi Iehuda (Šinena) bar Iehezkel, discipolul lui Rav și Še-
 muel, 3979—4058 („Kethuboth“ 8, 1). ²⁾ Aluziune la cetatea Sion.

7. **ברוך** Lăudat fii Doamne, Dumnezeu nostru, regele universului, care ai făcut bucurie și veselie, mire și mireasă, chiuire, chiotire, voioșie și desfătare, dragoste și unire și pace și prietenie. În curând, Doamne Dumnezeu nostru, să se auză în orașele Iehudiei, și în ulițele Ierusalimului: voce de bucurie și voce de veselie, voce de mire și voce de mireasă; vocea alaiului mirilor din nunțile lor, și a tinerilor la ospețe cu cântări vesele. Lăudat fii Doamne, care înveselești mirele cu mireasa.¹⁾

ברוך אתה יי אלהינו מלך
העולם, אשר ברא ששון
ושמחה, חתן וכלה, גילה, רנה,
דיצה וחדור, אהבה ואהבה,
ושלום ורעות, מהרה יי אלהינו
ישמע בערי ירודה, ובקצות
ירושלים, קול ששון וקול
שמחה, קול חתן וקול כלה,
קול מצהלות חתנים מהפחתם,
ובערים ממשפחה נגינתם: ברוך
אתה יי משמח חתן עם הכלה:

Mirele și mireasa beau puțin vin din potirul de cununie.

Rugăciune de după masă la nuntă. **ברכת המזון לגשוואין.**

La o nuntă, după ce s'a mâncat și mai este un *Minian*, la Oficialntul potrirul în mână și zice următoarele:

וזה קסר וגם חרוץ, ואז אלם פשיר
2) **גושה** durerea și ne-
cazul, atunci chiar mulți va
cânta vesel; călăuzește-ne pe că-
rările dreptății; primește binecu-
vântarea fiilor lui Ieșurun. Cu voia
domnilor, a învățaților și a celor
mai mari, să binecuvântăm pe
D-zeu nostru, în al cărui lăcaș e ve-
selia, și din ale căruia mâncat-am.

וזה קסר וגם חרוץ, ואז אלם פשיר
דיון. נתנו במעגלי אדק, שעה ברכת
גני ישרון: בראשות מרגן, וברגן ורבותי,
ברוך אלהינו, שהושמחה במעוננו,
ושאכלנו משלו:

Comeseni:

ברוך Lăudat fie Dumnezeu
nostru, în al cărui lăcaș e
veselia, din ale căruia mâncat-am,
și prin a cărui bunătate trăim.

ברוך אלהינו, שהושמחה במעוננו,
ושאכלנו משלו, ובטובו חיינו:

Oficialntul:

ברוך Lăudat fie Dumnezeu
nostru, în al căruia lăcaș e
veselia, din ale cărui mâncat-am,
și prin a cărui bunătate trăim.

ברוך אלהינו, שהושמחה במעוננו,
ושאכלנו משלו, ובטובו חיינו:

După rostirea binecuvântărilor de mai sus, Oficialntul la un alt potir cu vin și recitează

¹⁾ *Vezi* „B. Bathra” 60, b; „Berachoth” 31, a; *Tosefoth* „Iebamoth” 89, a; „B. Kama” 89, a; „Tur Eben Haezer” § 66; „Berachith R.” c. 91; „B. Meijla” 74, b; „O. Ch.” 573. ²⁾ De *Dunaș ben Labrat* din Fez, socrul lui R. *Nisim* pe la 4740.

cele șase binecuvântări din pag. 464—465 până la הַבְּלָהָ עַם, apoi dă din mână potirul al doilea, la încă odată potirul cel dintâi, cu care a făcut rugăciunea de după masă, și zice binecuvântarea בְּרָא קָרִי הַקָּדוֹן.

(*) סדר ברית מילה.

Rânduiala binecuvântărilor la circumciziune.

Aducându-se copilul în Sinagogă, toți trebuie să se scoale înainte-l; și chiar în timpul îndeplinirii cu porunca legământului, trebuie fiecare să stea în picioare, după cum glăsuiește: „Și poporul a stat la legământ!”;—iar la intrarea-l exclamă Obștea:

Binecuvântat cel ce vine!

ברוך הבא.

Obrezeul (Mohel-ul) la apoi copilul din jețul prorocului Eliahu, și-l încredințează în mâinile Sandek-ului, și înainte d'a face operația, rostește cu o voce tare următoarea binecuvântare:

ברוך אתה יי אלהינו מלך
Dumnezeul nostru, re-
gele universului, care ne-ai
sfințit prin poruncile tale, și
ne-ai poruncit circumciziunea
יְצוּנוּ עַל הַמִּילָה:
(tăierea împrejur).

Tatăl copilului**) zice apoi numai de căl următoarea binecuvântare:

ברוך אתה יי אלהינו מלך
Dumnezeul nostru, re-
gele universului, care ne-ai
sfințit prin poruncile tale, și
ne-ai poruncit, a-l introduce
לְהַבְרִיטוֹ בְּבְרִיתוֹ שֶׁל-
אֲבִרָהם אֲבִינוּ.
în legământul părintelui nos-
tru Abraham.

Iar cei de față răspund:

קָשָׁם שֶׁנִּכְנָס לְבְרִית, בֵּן
יָכֵס לְתוֹרָה, וְלִחְפָּה וּלְמַעֲשִׂים
טוֹבִים:
Precum a fost intro-
dus în legământ, așa
să se învrednicească să ajungă
la Invățătură (Thora), la cunu-
nie (Hupa) și la fapte bune.

*) Vezi „Sabbath“ 108, a; „Nedarim“ 31, b; 32, a; „Succa“ 20, a; „Sabbath“ 130, a; „Iebamoth“ 72, a; „Bereșith R“ c. 11; Tosefoth la „B. Kama“ 80, a; „Ture Zahab“ la „Iore Deia“ 265; „Erech Millin“ art. „Adrian“; „Synhedrin“ 32, b; Rași; „Aboda Zara“ 26, b; „Synhedrin“ 17, b; Rași; „Sabbath“ 133, b; „B. Mešia“ 109, a; Rași; „B. Batlra“ 21, a; „Sabbath“ 156, a. Rași; „Nidda“ 24, b; „B. Batlra“ 73, a.

1) Beraitha, „Sabbath“ 137, 2 2) și 3) Beraitha, „Sabbath“ 137, 2.

*) In lipsa acesuia, rostește binecuvântarea de mai sus funcționarul cultului, care e de față

După operație, Mohel-ul (circumcizătorul) ia un poltr cu vin în mână, și zice:

ברוך אתה יהי אלהינו מלך
Dumnezeul nostru,
regele universului, care ai creat
rodul viței. העולם בורא פרי הגפן.

ברוך אתה יהי אלהינו מלך
Dumnezeul nostru, re-
gele universului, care ai sfin-
țit pe acel ce l'ai iubit din
pântece, care ai pus lege pen-
tru trupul său, și ai întipărit
urmașilor săi semnul legămân-
tului sfânt. De aceea, drept
răsplată, Doamne cel viu, par-
tea noastră, stâncă noastră,
scapă pe iubitul nostru de pei-
re, prin porunca ta, pentru legă-
mântul, ce l'ai însemnat în tru-
pul nostru. Lăudat fii Doamne,
cel ce ai încheiat legământul.
העולם אשר קדש ידך מבטן
וחזק בשאר שם וצאצאיו
חתם באות ברית קדש. על בן
בשבר זה אל חי חלקנו צורנו
צורה להציל ידירות שאננו
משחת למען בריתו אשר שם
בבשרנו. ברוך אתה יהי בורא
הברית:

אלהינו ואלהי אבותינו. כים
אתה קלד הזה לאביו ולאמו
ויקרא שמו בישראל (פלוני בר
פלוני). ישמח האב *) בויצא
חלציו: ותגל אמו בפרי בטנה
בברתוב. ישמח אביו ואמו
ותגל וילדתה: ונאמר ונאמר
עלך ונאראך מתבוססת נדמך.

a) Dacă părintele a circumcis pe fiul său:
Fie voia Domnului, ca să mă bucur
de rodul meu; b) Orlan din partea ta-
tălui: Bucure-se tatăl în grădina
Eden de rodul său; c) Orlan din par-
tea mamei: Și înveseliască-se mu-
ma-l în grădina Eden, de fructul
pântecei ei.

1) Tosefta „Berachoth“ cap. 6; Talm. „Sabbath“ 137, 2.

2) „Piide“ 32, 25. 3) „lelezel“ 16, 6.

*) א כשכל בנו יהי רצון שישמח
בויצא חלציו: ב יתום מאב ישמח האב
בבן ערן בויצא חלציו: ג יתום מאם ותגל
אמו בבן ערן בפרי בטנה:

יאמר לך, בך מיד חי. ואמר לך, בך מיד חי: ונאמר זכר לעולם בריתו דבר צנה לאלה דור: ונאמר וימל אברהם את יצחק בנו בן שמונת ימים כאשר צנה אותו אלהים: הודו לי כיר טוב, כי לעולם חסדו: (פלוני) זה הקטן גדול יהיה, כשם שנבנם לברית, בן יבנם לתורה, ולחפה ולמעשים טובים:

ברכת המזון לברית מילה.

Înainte rugăciunii de după masă la circumciziune.

La ospățul ce se dă cu prilejul unei circumciziuni, zice Oficiantul, înainte de a începe rugăciunea de după masă, următoarele:

Oficiantul:

נודה לשמוך ברחוק אמיני, ברוכים אתם למי
In mijlocul credincioșilor!
Binecuvântați să fiți de Domnul.

(Comesenii repetă: Să mulțumim etc.

Oficiantul:

ברשות אל איום ונרא, משגב
Cu voia Domnului, celui
înfricoșat și venerat, care
ne este adăpost în vremuri de ne-
voie; Domnul, celui înclinat cu
tărie. Puternic e numai Domnul
în înălțime! Să mulțumim etc.

Oficiantul:

ברשות התורה הקדושה, תהודה
Cu voia Învățăturii ce-
lei sfinte, curate și de-
slușite, nouă poruncite ca moște-
nire, prin Moșe, robul Domnului.
Să mulțumim etc.

Oficiantul:

ברשות הכהנים הלויים, אקרא לאלי
Cu voia Preoților și a
Leviților, chem pe Dum-
nezeul Ebreilor; îi mulțumesc în
toate ostroavele, binecuvântez pe
Domnul. Să mulțumim etc.

1) „Ps.” 105, 8. 2) „Geneza” 21, 4. 3) „Ps.” 136, 1.

Oficiantul:

בְּרִשּׁוֹת מֶרֶנִּי, וְרִבְבֵּנִי, אֶפְתָּח
 Cu voia domnilor, în-
 vâtașilor și a celor mai
 mari, deschid gura și buzele cu
 cântare, și membrele mele zic:
 Binecuvântat fie acela, ce vine în
 numele Domnului!

Apoi începe Oficiantul בְּרִשּׁוֹת מֶרֶנִּי și când ajunge la וְרִבְבֵּנִי (pag. 460)
 face următoarea

Rugăciune pentru părinți, naș și copil. 1)

הַרְחֵקֵנוּ הוּא יִבְרַךְ אָבִי הַיָּלֵד וְאִמּוֹ, וְיִזְכֵּנוּ לְגִדְלוֹ וְלַחֲבֻדוֹ וְלַחֲבֻדוֹ, מִיּוֹם
 הַשְּׂמִינִי וְהַלָּאָה יִרְצָה דָּמוֹ, וְיִהְיֶה יי אֱלֹהֵינוּ עִמּוֹ:
 הַרְחֵקֵנוּ הוּא יִבְרַךְ פֶּעַל בְּרִית הַמִּילָה, אֲשֶׁר שָׁשׁ לַעֲשׂוֹת אֶצְדְּךָ בְּגִילָה,
 וַיִּשְׁלַם פָּעֻלוֹ וַיִּשְׁקְדֵהוּ בְּפִילָה, וַיִּתְּנֵהוּ לְמַעֲלָה לְמַעֲלָה:
 הַרְחֵקֵנוּ הוּא יִבְרַךְ בֶּן הַמַּעֲוֵל לַשְּׂמִינָה, וְיִהְיֶה יָדָיו וְלִבּוֹ לֹא לְאִמּוּנָה,
 וְיִזְכֵּה לְרִאוּת פָּנֵי הַשְּׂמִינָה, שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה:

Rugăciune pentru Mohel. 2)

הַרְחֵקֵנוּ הוּא יִבְרַךְ הַמֵּל בְּשֵׁר הַעֲרָלָה, וְפָרַע וַיִּצְּן דָּמֵי הַמִּילָה, אִישׁ
 הַמָּאָה וְרַךְ הַלֵּבב עֲבוֹדָתוֹ פְּסוּלָה, אִם שְׁלֹשׁ-אַלָּה לֹא יַעֲשֶׂה לָּהּ:
 הַרְחֵקֵנוּ הוּא יִשְׁלַח לָנוּ מְשִׁיחוֹ הוֹלֵךְ תָּמִיד, בְּזִכּוֹת חֲתָנֵי מוֹלוֹת דָּמִים,
 לְבִשְׁרֵי בְּשׂוֹרוֹת מוֹבּוֹת וְנַחֲוִימִים, לָעַם אֶחָד מְפֹרָד וּמְפֹרָד בֵּין הָעַמִּים:
 הַרְחֵקֵנוּ הוּא יִשְׁלַח לָנוּ כֹּהֵן אֲשֶׁר לָקַח לְעִלּוּם, עַד רוֹכֵן בְּסֹאֵר
 שְׂשֻׁמִּשׁ וַיְהִלּוּם, וַיִּלָּט פָּנָיו בְּאַדְרָתוֹ וַיְגָלוּם: בְּרִיתִי הִזְתָּה אֶתָּה הַחַיִּים
 וְהַשְּׁלֹמִים:

Oficiantul reîncepe בְּרִשּׁוֹת מֶרֶנִּי și până la încheierea rugăciunii de după masă pag. 461.

Rugăciunea unei tîeme.

Impărtășindu-mă de bucuriile maternității, mi-ai împrumutat datorile celei mai sfinte. Călăuzește-mă, Doamne, și inspiră-mă, ca să le îndeplinesc după vrerea ta dumnezeiască.

Devotată fericirii copiilor mei, mă tem ca dragostea pentru ei să nu mă răătăiască departe de scopul către care trebuie să îndreptez pașii lor, dacă tu, Doamne, nu vei lumina spiritul meu; de aceea te rog cu supunere și cu stăruință, să-mi vii întru ajutor, și să mă hărăzești cu înțelepciune, prevedere și curaj, atât de trebuincioase pentru îndeplinirea sfintei mele chemări.

Renunț bucurios la toate plăcerile lumesti, pentru a veghiă fără înce-

1) De Abraham Cohen Tedeck (b. Iehuda) pe la 5018.—Am crezut de prisos a mai traduce aceste două rugăciuni din urmă, din pricina amănuntelor privitoare la circumciziune ce ele cuprind.

2) Mohel-ul nu trebuie s'o reciteze el însuși.

tare asupra comoarei prețioase, pe care ai încredințat-o mâinilor mele; copiii mei sunt darul cel mai bogat al munificenței tale; desmăcărările lor sunt cele mai dulci plăceri ale sufletului meu! Cât de nemărginit e harul tău, Doamne! Tu mă faci să găsesc în datorlia cea mai neapărată, fericirea cea mai nespusă.

Însă dacă suferințele și boalele, cari amenință copilăria lor, umplu sufletul meu de teamă și de neliniște, și gonesc adesea somnul din ochii mei,—trebuie să mă gândesc de asemenea a-i feri de pasiunile cele rele, aceste boli periculoase ale inimii și ale spiritului.

De aceea, Doamne, te implor de a mă feri pe mine însu-mi de orice slăbiciune vătmătoare educației lor; ca să nu fiu oarbă sau îngăduitoare față de greșăliile lor, spre a putea să-l îndrumez cu tărie pe calea binelui și să gravez de vreme în spiritul lor supunerea la Legea ta și credința în veșnica ta Pronie. Fă ca să veghez sever asupra propriilor mele fapte, ca cuvintele și pildele mele să fie totdeauna conforme cu datoritiile lor și cu ale mele.

Acordă-mi, Doamne, favoarea să Îi inspir însușiri bune, sentimente generoase și binevoitoare; depărtează de la dâșii pericolele atât de numeroase ce-l amenință; dăruiește sănătate corpului lor, lumină inteligenței lor și curățe sufletul lor. Păzitor al lui Israel! Veghiază asupra lor; în-lătură dela ei ispitele și ademenirile, ca să rămână întotdeauna alipiți de sfânta ta religie și să găsiască har în ochii tăi și în ochii oamenilor, frații lor.

Înc-o rugăciune, Doamne Dumnezeule! Slabă și plină de păcate cu însu-mi, mă tem ca nu cumva greșelile mele să nu cază asupra copiilor mei. O! nu mă lovi în ei și dacă, cu toate opintirile mele, te-am supărat, fie ca pedeapsa să nu atingă decât pe mine, astfel cum ai vestit prin prorocul tău.

Fie voia ta, Doamne, de a primi și de a ascultă ruga mea cea fierbinte; revarsă binecuvântările tale asupra copiilor mei, așa că la ceasul meu cel din urmă să am siguranța de a fi crescut Israeliti pioși, oameni buni și generoși.

Fie ca lumina ta, Doamne, să călăuziască spiritul meu și ca dragostea ta să facă să se pogoare binecuvântarea ta asupra copiilor mei! Amin.

סדר פדיון הבן. ¹⁾ Ceremonia răscumpărării celui întâinăscut.

Se dă un ospăț. După בקרת הציצית („binecuvântarea asupra pâinei“) tatăl prezintă pe întâinăscutul său *Cohen*-ului (proctului); li alătură *cinci* *Shekalim* în argint—aproape douăzeci-de lei—și zice apoi următoarele:

Tatăl:

זה בנני בכורי הוא פטר רחם
 cel întâinăscut, el este
 deschizătorul pântecului mamei
 sale, și Atotsfântul — laudat

¹⁾ După ce trec treizeci de zile, Israelitul care devine tată, este ținut de a răscumpără pe fiul său, cel întâinăscut, dacă acesta e și întâiul copil al femeii sale („Exod.“ XIII, 2 și 13). Dacă ziua a treizeci și una cade într-o Sâmbătă sau sărbătoare, ceremonia se amână până după Sabbath sau sărbătoare. Vezi „lorei Dea“ 305; „Bechoroth“ 46, a; 51, a; „Kid-dușin“ 29, a; Mișna „Zebachim“ 112, b; „Bereșith R.“ C. 84.

fie—a poruncit să-l răscumpăr, precum glăsuiește: „Și cei de răscumpărat să-l răscumperi în vârsta de o lună, după prețuirea în arginți, cinci Šekalim, după Šekelul cel sfânt, adică de câte douăzeci Ghera fiecare“. Și e zis: „Sfințește-mi tot întâlnăscut; tot ce deschide pânțele dintre fiii lui Israel; atât din oameni, cât și din vite, toate ale mele sunt“.

לְפָדוֹתָו, שְׁנָאֲמָר, וּפְדוּיָו מִן
הַדָּשׁ תִּפְדֶּהוּ, בְּעֶרְכָּהּ כֶּסֶף,
חֲמִשָּׁת שֶׁקֶלִים, בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ,
עֲשִׂיִּים גֵּרָה הוּא: וְנֹאֲמָר,
קֹדֶשׁ-לִי, כָּל-בְּכוֹר, פֶּטֶר כָּל-
רֶחֶם בְּבִנִי וּשְׂרָאֵלִי, בְּאָדָם
וּבַבְּהֵמָה, לִי הוּא:

Cohen-ul întreabă:

מֵאֵי בְּעִיַת טָבִי לְפָנֶיךָ, בְּנֵה
בְּכוֹרָה, שְׂדוּא פֶטֶר רֶחֶם לְאִמָּה,
אוּ בְּעִיַת לְפָדוֹתָו, בְּעֶד חֲמִשׁ
סֶלָעִים, כְּדִמְחֵי בְּתָא
מִדְּאוּרֵיתָא:

מֵאֵי בְּעִיַת טָבִי לְפָנֶיךָ, בְּנֵה
בְּכוֹרָה, שְׂדוּא פֶטֶר רֶחֶם לְאִמָּה,
אוּ בְּעִיַת לְפָדוֹתָו, בְּעֶד חֲמִשׁ
סֶלָעִים, כְּדִמְחֵי בְּתָא
מִדְּאוּרֵיתָא:

Tatăl răspunde:

חֲפִין Eu voiesc să răscum-
păr pe fiul meu, și
poftim banii răscumpărării sale,
precum sunt îndatorit prin
Lege.

חֲפִין אֲנִי לְפָדוֹת אֶת-בְּנִי
וְהִילָךְ דְּמֵי פְדוּיָו, כְּדִמְחֵי בְּתָא
מִדְּאוּרֵיתָא:

Tatăl rostește apoi următoarele două binecuvântări, pe când dă Cohen-ului arginții:

בָּרוּךְ Lădat fii Doamne,
Dumnezeul nostru, re-
gele universului, care ne-ai
sfințit prin poruncile tale, și
ne-ai poruncit răscumpărarea
fiului.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו,
וְצִוָּנוּ עַל פְּדוּיֵן הַבֵּן:

בָּרוּךְ Lădat fii Doamne,
Dumnezeul nostru, re-
gele universului, care ne-ai păs-
trat viața, și ne-ai susținut, și
ne-ai făcut să ajungem vremea
aceasta.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם, שֶׁהִחְיֵנוּ וְקִוִּיָּנוּ וְהִגִּיעָנוּ
לְזֶמֶן הַזֶּה:

Cohen-ul ia un poltr cu vin zicând binecuvântarea וְהִגִּיעָנוּ. Apoi pune mâinile pe capul copilului și rostește בְּרַכַּת בָּרָכִים (Binecuvântarea preoților).

וְהִגִּיעָנוּ etc. vezi pag. 189.

סדר קריאת שמע על המטה. Rugăciune înainte de culcare.

1. *In pace să ne culcăm și în pace să ne sculăm.* י) ברכת הספיל

ברוך אתה יי אלהינו מלך
העולם, המפיל חבלי שנה על-
עיני ותנומה על-עפעפי: ויהי
רצון מלפניך יי אלהי ואלהי
אבותי שתשיבני לשלום,
ותעמידני לשלום. ואיכהלנו
רעיוני וחלומות רעים ובהורים
רעים. ותהי מטתי שלמה לפניך.
והאר עיני פן-אישן המות, כי
אתה המאיר לאישון בת-עין.
ברוך אתה יי המאיר לעולם
כלו בקבודו:

הקלת על סליתי שמים.

2. *Dogma fundamentală și datoritiile principale ale lui Israel.*

(²) אל מלך נאמן:

שמע ישראל יהוה אלהינו יהוה אחד:

ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

ואתהבם את יהוה אלהיך בכל-לבבך ובכל-נפשך
ובכל-מאדך: והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום
על-לבבך: ושננתם לבניך ודפרתם גם בשבתך בביתך
ובלכתך בדרך ובשוקך ובקומך: וקשרתם לאזני-על-
ידך והיו לטוטפת בין עיניך: וכתבתם על-מזוזות ביתך
ובשעריך:

י) „Berachoth“ 5, a; 60, b. ז) Traducerea și notele vezi pag. 65-66.

3. Psalm.

(י) יהי ו נעם אדני אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו :

Ps. 91.

שיר של פנאים. *Apărarea și sprijinul lui Dumnezeu în nevoie și pericol.*
 (2) ישב בסתר עליון, בצל שדי יתלונן: אמר לני מחסי ויציאתי
 אלהי אבטח-בו: כי הוא יצילי מפח יקושי, מקדר הוית: באבטחתי ויסוד
 לך, ומסת-קנפיו תחסה, צנה וסחרה אמתו: לא-תירא מפחד לילה,
 מחץ יערף וימס: מקדר באפל יתלף, מקטב ישוד צהרים: ופל מצדך ו
 אלהי ורכבה מיטנך, אליך לא יגש: רק בעיניך תביט, ושלמת רשעים
 תראה: כיראפה יי מחסי עליון שמט מעונך: לא-תאפה אליך רעה,
 וגנע לא-יקרב באהלה: כי מלאכי וצוה-לך, לשמך בקל-דברך: על-
 כפים ישאנך, סנתינך באבן רגלך: על-שחל וסחן תדרך, תרמס כפיר
 ותנין: כי בי חשק ואפלטוהו, אשנכרו כירע שמי: יקראני ויאנני,
 עמו אנכי בצדה, אסלצוה ואבכרהו: ארך ימים אשיבשהו, ואראהו
 בישועתי: ארך ימים וכו'

Ps. 3.

שיר של פנאים. *Increderea în Dumnezeu la nevoie și primejdie.*

יי מה-רבו צרי רבים קמים עלי: רבים אמרים לנפשי אין ישנעתה לו באלהים סלה: ואתה יי מנן בעדי כבודי ומרים ראשי: קולי אל-יי אקרא ויענני מהר קדשו סלה: אני שבתתי ואישננה, תקיצותי כי יי יחמני: לא-אירא מרובות עם, אשר סביב שרתי עלי:

1) Traducerea, vezi pag. 35—36.

2) Traducerea și nota, vezi pag. 36—37.

prejur. Scoală, Doanine! Ajută-mă Dumnezeu! Căci tu bați peste fălci pe toți dușmanii mei, dinții nelegiuiților îl sdrobești. La Domnul e mântuirea! Peste poporul tău — binecuvântarea ta! Sela.

4. Adăpost și pace. אָדָּפֹסֶת וְשָׁלוֹם.

י' הַשְׁפִּיכֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ לְשָׁלוֹם, וְהַשְׁמִיכֵנוּ מִלְּבָנֵי לַחַיִּים, וּפְרוֹשׁ עֲלֵינוּ סֶפֶת שְׁלוֹמֶךָ, וְתַכְנֵנוּ בְּעֶצֶה טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ, וְהוֹשִׁיעֵנו לְמַעַן שְׁמֶךָ. וְגַן בְּעֶדְנֵי וְחֶסֶד מַעֲלֵנוּ אֱלֹהֵי הָעִיר, וְהָרֶב, וְרַעֲב וְגִזְוִן, וְדָסַר שָׁמֶן מִלְּפָנֵינוּ, וּמִמֶּחֱרִיבֵינוּ, וּבָצַל בְּנִפְיוֹת תַּסְתִּירֵנוּ. כִּי אֵל שׁוֹמְרֵנוּ וּמַצִּילֵנוּ אָתָּה, כִּי אֵל מִלֶּךְ. מִנֵּן וְרוּחַם אָתָּה, וְשִׁמּוֹר אֲמַתְנוּ, וּבֹאֲנוּ לַחַיִּים וְלְשָׁלוֹם. מַעֲתָה נַעֲדֵעוּלָם:

5. Lauda lui Dumnezeu și stăpânirea-i în orice vreme. הַשְׁמִיכֵנוּ וְהַלְלוּ.

קְרוּ יי בָּיִים, קְרוּ יי בְּלִילָה, קְרוּ יי בְּשִׁכְבְּנוּ, קְרוּ יי בְּקוּמֵנוּ: כִּי בְּיָדְךָ נִפְשֹׁת חַיִּים וְחַמְסִים, אֲשֶׁר בְּיָדְךָ נַפְשׁ בְּלִחַי, וְרוּחַ בְּלִבְשֶׁךָ אִישׁ: בְּיָדְךָ אֶפְקֵיד רִחוּי, פְּדִיתָה אוֹתִי יי אֵל אֲמֵת: אֱלֹהֵינוּ שֶׁבִּשְׁמֵימִם נִתַּד שְׁמֶךָ, וְנָתַן א מַלְכוּתְךָ תְּמִיד, וּמְלוּךְ עֲלֵנוּ לְעֹלָם וָעֶד:

וְיֵאוּ עֵינֵינוּ וְנִשְׁמַח לִפְנֵי, וְתִגַּל נִפְשָׁנוּ בִּישׁוּעָתְךָ בְּחַמְּת, בְּאִמֵּר לְצִיּוֹן מִלֶּךְ אֱלֹהֵינוּ. יי מִלֶּךְ, יי מִלֶּךְ, יי מִלֶּךְ לְעֹלָם וָעֶד: כִּי הַמְּלָכִית שְׁלֶךְ הָיָה, וְלְעוֹלָמִי עַד א מְלוּךְ בְּכָבוֹד. כִּי אֵין לָנוּ מִלֶּךְ אֶלָּא אָתָּה:

הַמְּלָאךְ, הַגָּאֵל אֹתִי מִכָּל־דָּעַי, הַמְּלָאךְ יִבְרַךְ אֶת־הַנְּעָרִים, וְיִקְרָא בָהֶם שְׁמֵי וְשֵׁם אֲבֹתֵי, אֲבָדָרָם וְיִצְחָק, וְיִדְגוּ לָרֶב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ:

הַמְּלָאךְ, הַגָּאֵל אֹתִי מִכָּל־דָּעַי, הַמְּלָאךְ יִבְרַךְ אֶת־הַנְּעָרִים, וְיִקְרָא בָהֶם שְׁמֵי וְשֵׁם אֲבֹתֵי, אֲבָדָרָם וְיִצְחָק, וְיִדְגוּ לָרֶב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ:

וְיֵאוּרֵי, אֵם־שְׁמוֹעַ תִּשְׁמַע לְקוֹל. יי אֱלֹהֵי, וְהַיֹּשֶׁר בְּעֵינֵינוּ

י) „Berachoth“ 4, 2. Traducerea, vezi pag. 153.
 2) Pom. „Col-Bo“, 29. Traducerea, vezi pag. 155—156. 3) Vorbele su cari Iakov a binecuvântat pe fiii lui Iosef.

ce e drept în ochii lui, și vei plecă urechea ta la poruncile sale, și vei păzi toate legile sale,—atunci toate boalele pe cari le-am pus peste Egipt, nu le voi pune asupra ta; căci eu sunt Domnul, tămăduitorul tău“.¹⁾—„Dumnezeu“ zise asemenea pârătorului: Să te loviască dojana Domnului, o, pârătorule! și să te loviască dojana Domnului, care a ales Ierusalaimul, ca o prețioasă rămașiță scăpată din flacări!²⁾—„Iată patul lui Șelomo!—Șai-zeci de viteji stau în jurul lui, din vitejii lui Israel! Toți îndemânateci mânulitori de sable, deprinși la războiu, fiecare cu sabie la coapsă, de frica nopții“.³⁾

„Să te binecuvânteze Domnul și să te păziască. Să lumineze Domnul fața sa peste tine, și să te miluiască. Să și întoarcă Domnul fața sa spre tine, și să-ți dea (te pace“.⁴⁾ (de trei ori)

„Iată nu dormitează și nu doarme Păzitorul lui Israel“.⁵⁾ (de trei ori)

„Spre ajutorul tău nădăjduiesc, Doamne! Nădăjduiesc, Doamne, spre ajutorul tău. Doamne! spre ajutorul tău nădăjduiesc“.⁶⁾ (de trei ori)

Personificarea atributelor divine. ⁵⁾ „Ingerul Domnului“.

בשם יהוה אלהי ישראל. In numele Domnului, Dumnezeului

מעשה והאונת למצותיו
ושמרת כלחקיו כלחמלה
אשרשטמתי במצרים לא-
אשים עליה כי אני יי רפאך;
ויאמר יי אלהיך ויגער יי בך
השטן ויגער יי בך רפח
בירושלם הלא זה אור מצל
מאש: הנה מסתו שלשלמה
ששים גברים סביב לה מגברי
ישרא: כלם אחזי חרב מלמדי
מלחמה איש חרב עלירכו
מפחד בלילות:

ברוך יי וישמרה: יאר יי
פניו אליך ורחמך: ישא יי פניו
אליך וישם לך שלום: ב פעמים
הנה לא ינום ולא ישן שומר
ישראל: ב פעמים

לישועתך קייתי יי: קייתי
יי לישועתך: יי לישועתך
קייתי: ב פעמים

¹⁾ „Exod.“ 15, 26. ²⁾ Propr. „Ingerul Domnului“.
³⁾ „Zechar.“ 3, 2. Literal: „Certe-te Domnul, pârătorule! certe-te Domnul, cel ce a ales Ierusalaimul. Oare nu este el ca un tăciune scos din foc?“.

⁴⁾ „Cântarea Cântărilor“ 3, 7—8. ⁵⁾ „Numeri“ 6, 24—26.

⁶⁾ „Ps.“ 121. 4. ⁷⁾ „Geneza“ 49, 18.

⁸⁾ Menț. în „Col-Bo“ 29, ריא cap. 4.

Rugăciuni afară din Sinagogă.

I

סדר תשליך.

vezi pagina 412.

II

ברכת הלכנה.

vezi pagina 437.

III

* בקור חולים בחול.

Căutarea bolnavilor în zilele de lucru.

Când intri în camera unui bolnav, să zici încet următoarele versete d'n Biblie:

וְהִסִּיר יי מִמֶּךָ כָּל-חָלִי. וְכָל-מַדְוֵי מַצָּרִים הָרָעִים אֲשֶׁר יָרַעְתָּ, לֹא יִשְׁנֶינָם
 בָּךְ, וְיָתֵנָם בְּכָל-שִׁנְאָתָהּ: וַיֹּאמֶר, אִם-שָׁמוּעַ תִּשְׁמַע לְקוֹל יי אֱלֹהֶיךָ, וְהִנָּשָׁר
 בְּיָדָיו תַּעֲשֶׂה, וְהִאֲזִינָה לְמַצּוֹתָיו, וְשִׁמְרָתָ כָּל-חֻקָּיו, כָּל-הַמַּחֲלָה אֲשֶׁר-
 שָׁמַתִּי בַּמַּצָּרִים, לֹא-אֲשִׁיב עָלֶיךָ, כִּי אָנֹכִי יי רַחֵם: בּוֹרֵא גִב שָׁפָתַיִם,
 שְׁלֹום. שְׁלֹום לְרֹחוֹק וְלִקְרוֹב, אָמֵן יי וּרְפָאתָיו:

La plecare, se zice:

הַתְּקוּם וְשִׁלַּח לָךְ רְפוּאָה שְׁלֵמָה, בְּקִרְבְּךָ, עַם כָּל-שָׂאֵר חוֹלֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

Rugăciune pentru părinți bolnavi.

Doamne, vezi strâmtorarea mea; cea mai mare din nenorociri amenință să-mi sdrobiască inima; tremur de viața bunului meu tată (bunei mele mame); aibi milă, Doamne, de suferințele și de lacrimile mele; n'am speranță decât în ajutorul tău; tu, care lei și redai viața, numai tu poți scăpa. Depărtează dela ei (ea) boala cea crudă; tămăduiește-l (-o) și păstrează-l (-o) dragostei mele. Tu ai săpat în sufletul meu ploașele sentimente ale dragostei fleșt; nu mă lipsi, Doamne, de fericirea de-a îndeplini această îndatorire. Păzitor al lui Israel, pleacă urechea ta și auzi umila mea rugă; atotmilostive Dumnezeuule, înduioșează-te de lacrimile mele și fă să treacă această crudă încercare! Te implor din adâncul inimei, în numele sfinților noștri patriarhi Abraham, Ithak și Iakob!

Doamne, dacă pentru păcatele mele vrei să mă pui la încercare, lăta-mă după mulțimea îndurărilor tale; îți făgăduiesc, Doamne, de a mări această iertare printr'o recunoștință flască, prin supunerea mea la dumnezeiasca ta vre și prin fapte caritabile ce voi săvârși; dar nu mă jovi în cel mai scump obiect al dragostei mele. Scapă-l (-e), Părinte milostiv, și îndurător, precum odinioară ai scăpat pe Hizkiahu, căci tu ești Veșnicul, "tu ne apropii de poarta morții pentru a ne chema la lumină".

Fie ca suferințele sale și neînștiința mea sufletească să ne facă a găsi iar înaintea ta! Amin.

*) Vezi pag. 77, 217 — 218. Traducerea acestor versete: pag. 327, 475, 332 și 77.

Rugăciune pentru un-soț bolnav.

Dumnezeule îndurător și milostiv! Aibi milă de lacrimile mele și de înălnirea sufletului meu! Trist (ă) și nemângăiat (ă), văd sleindu-se puterile soțului (soției) meu (mele); îl (o) aud gemând pe patul său de durere, și, val! nu pot ușura suferințele sale. Tu însă, Doamne, tu îți în mână ta viața și moartea; vino întru ajutorul nostru și înlătură de la noi această crudă nenorocire; nu vârsă mânia ta asupra familiei mele; nu ne pedepsi după păcatele noastre, ci iartă-ne după nemărginitul tău iar.

Te implor cu adâncă smerenie, Tatăl meu, rădic către tine mâinile mele rugătoare; val! nu-mi înflige o pedeapsă, care ar sdrobi inima mea și ar împinge sufletul meu sgduit în abisul nenorocirii. Nu mă strivi sub greutatea mâinii tale. Doamne atotmilostive! Dăruiește la auzul rugăciunii mele viața soțului (soției) meu (mele), a tatălui (mamei) copiilor mei, carl te învoca împreună cu mine, prin lacrimile și rugăciunile lor.

Redă-l sănătatea și puterea, și permite-i să se bucure încă mult timp de fericirea și pacea familiei sale.

Părinte al oamenilor, arbitru suprem al urstelor noastre! În harul tău și în dragostea ta îmi pun toată speranța! Tu, care învezi morții, D-zeule al lui Israel, ascultă rugăciunea mea, precum ai ascultat rugăciunea patriarhilor, profeților și tuturor aceloră, carl te-au învocat cu sinceritate; auzi-mă, Doamne, în favoarea sfinților aleși ai credinței noastre, și îndepartează spăimântătoarea nenorocire ce ne amenință! Amin.

Rugăciunea unei mame pentru copilul ei bolnav.

Dumnezeule cel veșnic și împărate a toată făptura! Cu inimă înfrântă și umilită viu să-ți înclin lacrimile mele; nu te dă la o parte de la o mamă copleșită de durere, și binevoiește a ascultă rugăciunea mea. Păstrează-mi sârmanul meu copil, care e așa de bolnav, copilul pe care l'am purtat în sânul meu, pe care l'am născut în dureri; înlătură pericolul care-l amenință, ușurează suferințele sale. Tu, care ai permis sfântului proroc de a învia copilul pioasei Șunamith, tu singur, Doamne, știi sentimentele unei mame, tu singur cunoști ce durere slășie inima mea, când viața vieții mele, copilul meu, se sbate, se svârcolește, se frământă pe patul de boală! Varsă, rogu-te, în sânul său o putere dătătoare de viață, care să poată stăpâni răul și să cruțe existența sa. Aibi milă de el, Doamne, de el și de mama sa; te implor cu adâncă smerenie în numele evlavioaselor mame ale lui Israel, Sara, Rivka, Rahel și Lela.

Doamne Dumnezeule, poate din pricina mea suferă el; poate necredința mea a tras asupra capului său nenorocirea aceasta. Doamne! Nu mă pedepsi astfel; adu-ți aminte de făgăduiala dată prin cei mai sfânt dintre profeți „copiii nu vor muri pentru păcatele părinților“.) Oprește hotărârea ta; voiesc să reînviu viața mea pentru a merita iertarea ta. Fă să se pogoare din înălțimea cerului ingerul tămăduirii, ca să-i aducă sănătate și o viață nouă. Nu ești tu, Eterne, care dai șiiei viața, care apropii pe cei muritori de porțile morții și-l readuci la lumină! Întoarce la viață pe copilul meu, bucuria existenței mele; schimbă jalea mea în veselie, nenorocirea în fericire, și fă să treacă această groaznică încercare! Doamne, singura mea nădejde este întru tine! Amin.

Rugăciunea unui convalescent.

Îți mulțumesc, mare Dumnezeu, pentru viața pe care mi-ai redat-o! O primesc încă odată din mâna ta milostivă. Iar pot vedea și strânge la pieptul meu pe toți acela, pe cari îi iubesc și să mă bucur cu ei de binefacerile tale. Îți mulțumesc veșnicul meu izbăvițor!

Primește rugăciunea sufletului meu recunoscător; încuvîntează voința mea, ca această nouă existență, pe care o datorez dragostei tale, să fie consacrată religiunii și virtuții.

Pe patul meu de durere am putut să prețuiesc puțină valoare a bunurilor pămîntești; ele nu mai au nici o valoare în ochii mei, de cât pentru uzul ce pot face dintr'ânsele, pentru a-ți deveni plăcut, întrebuițându-le la alinarea și'n folosul semenilor mei. Astfel făgăduiesc solenin de a ajuta din toate puterile mele pe săracii bolnavi, a veni într'ajutorul celor nenorociți și de a păstra cea mai aleasă stimă și sinceră iubire, unite cu devotamentul meu nestîrbit tuturor fraților mei, cărora le voiu închină toată strădania și osteneala mea.

Înțeleg acumă deșertăciunea dorințelor mele de altă dată; simt pericolul și fragilitatea plăcerilor, cari ne depărtează dela religieune. Cea mai mare plăcere a mea va fi de acum înainte de a te adora și de a practica sînta noastră credință; fericirea mea va constă în a-ți aparține în această lume și în eternitate! Amin.

Rugăciunea unui bolnav.

Doamne Dumnezeule! Viu la tine în această oră de suferință și de strămtorare, precum vine cineva la tatăl său, cu încredere și speranță. Tu ai găsit, în înțelepciunea ta insondabilă, că ar fi priincios pentru sufletul meu, de a mă supune dureroasei încercări a boalei, și eu binecuvîntez mîna ta, care m'a lovit. Judecățile tale sunt totdeauna drepte și operele tale sunt totdeauna inspirate, preamărite Doamne, de nescîrșita ta dragoste. Am meritat de sigur avertismentele tale părintești, căci, fără indoiială, faptele mele n'au fost într'una conforme cu vrerea ta.

Tatăl îndurării! Recunosc nedreptatea mea, și copleșit de remușcări, îți aduc astăzi prinosul pocăinței și făgăduinței mele. Cel ce m'ai învrednicit până într'acest ceas a ajunge, iartă-mi păcatele, cari le-am făcut cu faptă, cu cuvîntu și cu gîndul! Șterge greșaliile mele și încuvîntează vrerea mea de a proclama încă înalntea ta și înalntea conștiinței mele curățita și nevinovăția smeritului meu suflet.

Ah! Doamne, tu care ești stăpînul vieții și al morții, tu care ești izvorul a toată puterea și a toată fericirea, dăruiește-mi sănătatea și tămăduiește-mă de toate suferințele mele. Nu ești tu singur, atotbuule Părinte, tîmăduitorul infailibil și atotputernic? Nu ții tu în mîinile tale suverane vindecarea desăvîrșită?

Ascultă vocea mea rugătoare, Stăpîne al universului, și adu-ți aminte, dacă am păcătuit, de puterea patimelor și de slăbiciunea voinței. Tu știi asemenea, Dumnezeu meu, că simt toată oroarea răului și toată frumusețea binelui. Acordă-mi favoarea de a trăi și de a primi din mîna ta binefacerile sănătății, și toate strădanile mele. Dătătorule de viață, vor tinde de a nu mă mai depărta din calea ce trebuie să urmez. Zilele, cu care bunătatea ta neseacă mă va hărăzi, le voiu întrebuiță într'un mod demn de sîntul destin al sufletului meu recunoscător. Inima și inteligența mea vor fi de acum înainte consacrate datoriei, pietății, virtuții și astfel, Atotbuule, mă voiu sili de a merita dragostea ta.

numărul vostru, Întru dreptatea sa își va aduce aminte de voi toți, pentru a vă readuce la viață în viitor. Lăudat fi! Doamne, care înviezi morții.

מספר בלכם בדין ועתיד להחיותם
ולתקומתכם בדין: ברוך אתה יהוה
מחיה המתים:

Atotputernicia lui Dumnezeu.

Aci urmează rugăciunea a doua de la „S'mone Esre" până la pagina 73—74.

2. Supunerea în voia lui Dumnezeu.

După înmormântare, zice Rabinul cu un ton jolnic, și asistența repetă încet, versetele de mai jos:

(Această rugăciune se suprimă în zilele când nu se zice קהנא.)

Creatorul! desăvârșită e fapta lui, și toate căile sale sunt drepte. El e un Dumnezeu al adevărului, fără greș; drept și sincer este el. Creatorul! desăvârșit în toată fapta sa, cine ar îndrăzni să-i zică: ce faci? El stăpânește aci — jos, ca și acolo — sus, el dă și ia viața, el coboară în groapă și suie de acolo. Creatorul! desăvârșit în toate faptele sale, cine ar îndrăzni să-i ceară socoteală? Tu, care îndeplinești ceiace făgăduiești, fă cu noi milă nemeritată; în favoarea aceluia ce a fost legat ca un miel de jertfă,¹⁾ ascultă și fă! Tu, care ești drept în toate căile tale, Creator desăvârșit! Tu, care ești lungrăbdător și plin de îndurare, fie-ți milă de noi și cruță părinții și copiii! Căci la tine, Doamne, e iertarea și îndurarea. Tu ești drept, Doamne, când iei viața și drept când dăruiești viața, tu, carele ții în mână ta ursita a tot duhul. Nu îngădui ca amintirea noastră să fie ștearsă, ci aruncă asupra-ne o privire

הצור, תמים פועלו, כי כל-
דרכיו משפט. אל אמונה, ואין
עול. צדיק וישׁר הוא: הצור,
תמים בכל-פעלו, מי יאמר לו,
מה תפעל. השליט במטה,
ובמעל, ממיט ומחנה, מוריד
ושׂאול ונעל: הצור, תמים בכל-
מעשׂו, מי יאמר לו מה תעשה.
האומר ועשה, חסד חנם לנו
תעשה. ובזכות הנעקר פשה
הקשיבה ועשה: צדיק בכל-
דרכיו, הצור תמים, ארך אפים
ומלא רחמים, חל-נא וחוס
נא על אבות וגנים. כי לה,
אדוני הסליחות והרחמים: צדיק
אתה, יהי להמית ולהחיות, אשר
ברוך בקרונ פלרוחות. חלילה
לה זכרוננו למחיות, ויהיו נא

¹⁾ „Deut.“ 32, 4. ²⁾ Ilhak.

îndurătoare, căci la tine, Doamne, e îndurarea și iertarea. Omul, dacă e de un an, sau de trăiește o mie de ani, ce folos are? E par'că n'a fost. Fii lăudat, Judecătorule cel drept; tu iei vieța, tu o dai. Fii lăudat, tu, a cărui judecată e totdeauna dreaptă. Tu îmbrățișezi cu o privire tot universul, tu răsplătești fiecare după faptele sale, după dreptul lui, și toți mulțumesc numelui tău. Recunoaștem, Doamne, că drepte sunt judecățile tale. Dreaptă e hotărîrea ta, fără greș ești în judecarea ta, și nimeni nu poate să cârliască în potriva firei judecății tale. Drept ești tu, Doamne, și sincere sunt judecățile tale; principiul tău e adevăr, hotărîrea ta dreaptă și adevărată. Lăudat fii, Judecătorule cel drept, toate hotărîrile tale sunt drepte și adevărate. Suflul a tot viul e în puterea ta; dreapta și stînga ta sunt pline de har și de dreptate. Fie-ți deci milă de rămășițele oilor tale, și zi îngerului (morții): „Slăbește-ți mîna ta!”¹⁾ Mare în stat și puternic în aducere la îndeplinire, ochii tăi sunt neîncetat deschiși peste toate căile fiilor lui Adam, pentru a da fiecărui muritor după căile sale și după rodul faptelor sale.²⁾ Ca să se vestiască, că drept este Domnul, el — stîncă mea, în care nu e nici o strîmbătate.³⁾ Domnul a dat, Domnul a luat, fie numele Domnului binecuvîntat.⁴⁾ Și el, Atotîndurătorul,

עֵינֶיךָ בְּרַחֲמִים עָלֵינוּ בְּקָהוֹת, בִּי לֵךְ אֲדוֹן, בְּרַחֲמִים וּבְסִלְיֹהוֹת; אֲדָם, אִם בְּן־שָׁנָה יִהְיֶה, אִם אֶלֶף שָׁנִים יִהְיֶה, מִהַיְתָרוֹן לוֹ. כֵּלָא הָנָה יִהְיֶה, בְּרוּךְ הוּא הָאֱמֶת, מֵמִית וּמַחְיֶה; בְּרוּךְ הוּא, כִּי אֱמֶת דִּינוֹ, וּמִשְׁוֹמֵט הַכֹּחַל בְּעֵינָיו, וּמִשְׁלֵם לְאָדָם חֲשָׁבוֹנוֹ וְדִינוֹ, וְהַכֹּחַל לִשְׁמוֹ הוֹדִיָּה וַתְּנוּ: יִהְיֶהנִי יְיָ כִּי אֶדְקַ מִשְׁפָּטָךְ. תַּעֲדֶךָ בְּדִבְרֶךָ, וְתִזְכֶּה בְּשִׁפְטָךְ, וְאֵין לְהַרְרֵה אֲחֵר מִדֶּרֶת שִׁפְטָךְ. צָדִיק אַתָּה, יְיָ, וְיִשָּׁר מִשְׁפָּטָיִךְ: דִּין אֱמֶת, שׁוֹפֵט אֶדְקַךְ נְאֻמָּת, בְּרוּךְ הוּא הָאֱמֶת, שֶׁכָּל־מִשְׁפָּטָיו אֶדְקַךְ וְנְאֻמָּת: נִפְשׁ כָּל־יְיָ, בִּיְיָ, אֶדְקַךְ מִלֵּאָה, וּמִיָּד וְיָהּ. רַחֵם עַל פְּלֹטַת צֹאן יִבְרָךְ, וְתִאֲמַר לְכָל־אָדָם, הִנֵּה יְהוָה: גְּדֹל הַעֲצָה וְרַב הָעֲלִילָה, אֲשֶׁר עֵינֶיךָ בְּקָהוֹת עַל־כָּל־דֶּבֶךְ בְּנֵי אָדָם, לְמַת לְאִישׁ בְּדֶרֶךְוֹ וּבְפָרִי מַעֲלָלָיו: לְהַגִּיד, כִּי יִשָּׁר יְיָ צוּרִי, וְלֹא עוֹלָתָהּ בּוֹ: יְיָ נָתַן וַיִּי לָקָה, וְהִי שֵׁם יְיָ מְבָרָךְ: וְהוּא רַחוּם,

1) „Iirm.” 32, 19. 2) „Ps.” 29 16. 3) „Ijob.” 1, 21. 4) „Ps.” 78, 38.

iartă păcatul și nu sdrumică; adesea își înfrânează mânia și nu deșteaptă toată urgia-i. יִכְפַּר עֲוֹן וְלֹא יִשְׁחִית וְהִרְפָּה לְהַשִּׁיב אָפּוֹ וְלֹא יַעֲיִר כָּל־חַמָּתוֹ;

3. Psalm.

În zilele când se face rugăciunea de תְּהִנָּה se zice Psalmul 49 «Prevenire în vederea deșertăciunii și a nimicniciei» pag. 136; iar în zilele când nu se face rugăciunea de תְּהִנָּה se zice Psalmul 16 «Mângâiere și ascultare în favoarea celor sfinți și curiați.» pag. 138. După Psalmul 16 urmează obiceiulul *Kaddiș de orfani* pag. 128; după Psalmul 49 urmează *Kaddiș-ul de mai jos*:

קַדִּישׁ יְתוֹם אַחֵר הַקְּבוּרָה.

Kaddiș de orfani, după înhumațiune.

יְתַגַּדֵּל וְיִתְקַדֵּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא יְתַגַּדֵּל וְיִתְקַדֵּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא
numele Domnului în
această lume, pe care o va
reînol odată pentru a învia mor-
ții și a-i chema la viața veș-
nică; pentru a rezidi cetatea
Ierusalaim și a întemeia acolo
falnicul său tron. În vremea
aceia idolatria și superstiția vor
fi stărpite de pe pământ, cul-
tul adevăratului Dumnezeu, al
Dumnezeului *unu*, statornicit
pretutindeni, și împărăția Atot-
sfântului, lăudat fie el, procla-
mată în toată slava și măreția
ei. Plinască-se aceasta în viața
voastră și în zilele voastre și
în viața întregii case a lui
Israel, curând, și în vreme de
aproape. Și ziceți: Amin!

יְהֵא שְׁמֵהּ Fie numele său cel
măreț binecuvân-
tat, în veci și în vecii vecilor.

יְתַבְרַךְ Binecuvântat, slăvit,
fălit, înălțat, rădicat,
mărit, glorificat și lăudat, fie
numele celui Atotșfânt—bine-
cuvântat fie el—care e mai

וְהָא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלָם
וְלְעָלְמֵי עָלְמֵינָא.

יְתַבְרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְּקֻדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא לְעָלָא ¹⁾ מִן־כָּל־

¹⁾ În cele „zece zile de pocălnică“ se zice: יְלֵאָא וְיִלְעָא.

presus de orice laudă, cântare, slavă și mângâiere, ce s'ar putea exprima în lume. Și ziceți:

Amin!

Reverse-se o pace desăvârșită din cer, și vieață, asupra noastră și asupra întregului Israel. Și ziceți: Amin!

Cel ce statornicește armonie în înălțimile sale cerești, acela să stabilizească pace între noi și întregul Israel. Și ziceți: Amin!

בְּרַבְתָּא וְשִׁירָתָא תִּשְׁבַּחְתָּא
וְנִחַמְתָּא דְּאַמִּירֵן בְּעֵלְמָא
וְאַמְרוּ אָמֵן

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן־שְׁמַיָּא
וְחַיִּים עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל
וְאַמְרוּ אָמֵן

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִדְּמוּי הוּא
עֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל־
כָּל־יִשְׂרָאֵל. וְאַמְרוּ אָמֵן

Kaddiș de orfani, după înmormântare. ¹⁾

lişgaddal vâ-liskaddaş şâmel rabbo bâolmo dl hu usld
lă-îshaddoso ulâahaio mesaïio ulâasuku iioshon lâhaïie
olmo, ulâmivne karto di Ierușâlem, ulâsahilolo hechâlel bâgava,
ulâmeekar polhono nuhrro mln arăo, vâlaasovo polhono dl şmaio
lâasrei, vâ-lamlich kudşu, bârich hu, bâmalhusei vikurei, bâhaiechon
uvâiomechon, uvâhaïie dâchol beis lisroel, ba'agolo, uvizâman
korlv. Vâ-im'ru: Omen.

liehei şâmei rabbo mâvorach, lâolom ulâolâmel olmailo.

lişborach, vâiîştabbah, vâiîspoar, vâiîsromam, vâiîsnassel,
vâiîshaddor, vâiîsaile vâlishallol, şâmel dekudeşo, bârich
hu, lâelo mln col blrchos, vâşiroso, tuşbâlhoso vânehâmoso, da-
amiron bâolmo. Vâ-im'ru: Omen.

lehei şâlomo rabbo mln şâmalo, vehaiim otleinu vâal
col lisroel. Vâ-im'ru: Omen.

Osei şolom bimâromov, hu ia'ase şolom oleinu
vâ-ai col lisroel. Vâ-im'ru: Omen.

4. Formula de mângâiere ce se adresează persoanelor cari jelesc, când
trec prln Indoitul şi reag format de azistenţi (קִדְּמַת שְׂרָדָה):

Atotprezentul să te (vâ) mângâie, împreună cu
toți acela, cari jelesc pentru Sion
şi Ierușalaim. ²⁾

Înainte de a plecă de la cîmîtur, se smulge câteva fire de iarbă şi se zice:

Să reînfloriască într'o zi
ca iarbă câmpului. ³⁾

¹⁾ În urma ccerții ce ni s'a adresat, dăm aci o copie cu litere româ-
nești, după Kaddiș-ul, ce orfanii rostesc în urma înmormântării.

²⁾ Talm. „Sabbath“ 12, 2. ³⁾ „Ps.“ 72, 16.

Unii zic:

אָדוּ-יְי אַמִּינֶה (Doamne)
că țărână suntem. 1)

זְבִיחַ בִּי עֶפֶר אֶנְחֵנוּ:

La plecarea din cimitir, după spălarea mâinilor:

בְּלֵעַ הַמָּוֶת לְנֶפֶשׁ וּמָחָה אֶדְוִי יְהוָה
Stârplască Domnul moartea pe vecie,
șteargă D-zeu lacrimile de pe toate
fețele, și depărteze ocara poporu-
lui său de pe toată suprafața pă-
mântului, astfel precum a făgăduit
Domnul. 2)

דְּמָעָה מֵעַל כָּל-פָּנִים, וְתַרְפֵּת עַמּוֹ
יִסֹר מֵעַל כָּל-הָאָרֶץ, כִּי יִי הַהֵר:

Meditațiune la intrarea în cimitir.

Doamne! Apropiându-mă de aceste morminte, sumbre limite între viață și moarte, o adâncă mâhnire cuprinde sufletul meu! Aci, în acest sălaș de somn veșnic, se sfârșesc toate planurile, toate năzuințele muritorului. Aci se sfârșim pasiunile și strădaniile sale, mândria și bogăția, mizeria și sărăcia, dragostea și ura dorm aci în pace, după ce s'au frământat atâta în lume! Aci dorm toți acela, pe cari i-am iubit pe acest pământ, — aci zăresc și locul, care îmi este rezervat și în care mă voi culca alături de ei!

Ah! Nu în zadar strigă Ecleeziastul: „Deșertăciune și iarăși deșertăciune, toate nu sunt decât deșertăciune!“¹⁾ În adevăr, toate în această lume nu sunt decât o clipeală de ochiu, fum și vestejire...

Ce este viața omului în balanța veșniciei, dacă nu o secundă, o scântee, un vis? Dai o scântee, o secundă plină de dureri, ispite și grele suferințe!

Un singur gând mă întărește și mă mângâie, în mijlocul întristării mele, acela al Nemuririi. Religiuinea ce ni-ai dat-o, Doamne, ne arată cerul; credința și speranța ne vorbesc de ursitele nemuritoare ale sufletului nostru, și eu zic cu David: „Deși umblu în valea umbrelor morții, de nici un rău nu mă tem, căci tu ești sprijinul și conducătorul meu.“²⁾

Nu; tu nu volești, Doamne, carele ești atotbun, tu nu volești ca nobilele sentimente cari ne însuflețesc, ca divinele afecțiuni cari sunt bucuria vieții noastre, ca toate aceste lucruri sfinte să se sdrobiască de mormânt! Nu, voi nu sunteți morți, voi, cari vă odihniți aci sub aceste pietre reci! Voi sunteți invizibili, dar nu sunteți absenți; voi continuați de a trăi, voi nu încetați de a ne iubi! Voi trăiți în amintirea noastră, voi trăiți în inimă noastră, căci noi știm că sunteți lângă Dumnezeu, iar noi așteptăm în liniște și cu încredere ziua, în care sufletul nostru se va uni cu sufletele voastre în această patrie cerească, unde lacrimile sunt necunoscute, unde nu mai este vorbă de nici o despărțire.

Acest ultim azil, în care totul ne amintește întristarea și moartea, se numește în graiul slinei noastre Religiuinea, nu lăcașul mormintelor ci casa celor vii, casa Veșniciei; căci de aci sufletul nostru, după ce se desface de vasul său de lut, își ia avântul către seninele regiuni eterice, în sălașul nemuririi. Rămășițele pământești ale amicilor noștri sunt aci sub această țărână, însă sufletul lor este în înălțimea cerului, înaintea lui Dumnezeu, și mai târziu, când ne va suna și nouă ora plecării de pe acest

1) „Ps.“ 103, 14. 2) „Ies.“ 25, 8.

3) „Ecleez.“ 1, 2. 4) „Ps.“ 23, 4.

grăunțe de nisip ce se numește globul pământesc, spiritul nostru, împreună cu al lor, „va întonă cu toți îngerii rugăciunea cea mare a Veșniciei și va adora pe Dumnezeu la picioarele slăntului său tron.

Noi nu ne temem de moarte; numai cel nelegiuit tremură înaintea ei; pentru cel drept ea este calea, care duce la fericire, la viața veșnică, care apropie creatura de Creatorul său!

Tu ai zis-o: „Noi nu suntem decât niște pribezi pe pământ și că nu există om, cât de drept ar fi el, care să facă numai bine și să nu săvârșiască niciodată vre-o faptă rea“. Iată dar pentru ce avem nevoie de îngăduința ta și pe pământ și în cer. Aibi milă de noi, Doamne, aibi milă de ei. Susține-ne în calea vieții și iartă-le lor greșalile pe cari, poate, le-au săvârșit. Primește suferințele lor cu dragoste, judecă-le după dreptatea ta și după mulțimea îndurărilor tale! Amin.

În ajunul Anului Nou și în ajunul Zilei de Ispășenie (Iom ha-Kippurim), se adaugă:

Doamne, Dumnezeu al lui Israel, îndură-te de mine, de toți aceia cari îmi sunt scumpi și de toți copiii tăi; judecă-ne într-o nesfârșită-ți milostivire, fiindcă nici un muitor nu e curat înaintea ta. Ascultă pe toți aceia, cari te invocă; primește rugăciunile lor în favoarea sfântului tău nume și pentru dragostea celor drepti, cari dorm în ăărănă. Speranța mea este întru tine, Doamne; iartă-mă și desvinovățește-mă în judecata ta.

(În ajunul Anului Nou). Pentru anul ce vine, înscrie-mă, Dumnezeul meu, în cartea vieții.

(În ajunul de Iom ha-Kippurim). Șterge păcatele mele; și în această Zi de Ispășenie, care se apropie, menține numele meu în cartea vieții.

Dăruiește-mi, împreună cu binecuvântarea ta, un an de pace și de liniște, și dă-mi mie și tuturor copiilor tăi puterea, de a fi statornici în calea binelui, și de a îndeplini până la ziua cea din urmă preceptele sfintei tale Legi! Amin.

Rugăciune pe mormântul unui tată.

Cuprins de-o emoțiune dureroasă, calc pe acest pământ, unde se odihnește în tăcere morții acela, care mă luminează prin sfaturile sale, care-mi servia de conducător în calca cea grea a vieții! Ah, iubitul și veneratul meu tată! Am pierdut, pierzându-te pe tine, tot ce aveam mai scump în lume! Tu ai veghiat asupra copilăriei mele, tu mi-ai apărut viața, când eram bolnav, și niciodată n'ai retras mâna ta ocrotitoare de pe capul copilului tău: tot ce am și tot ce sunt, datoresc dragostei tale față de mine. Câte sacrificii ți-al impus pentru ca să-mi asiguri viitorul, pe care-l doriți să-l am. Mă podidesc lacrimile, când mă gândesc la nenumăratele dovezi de dragoste și de devotament, pe cari tu n'ai încetat să mi le arăți, când mă gândesc mai cu seamă, că recunoștința mea fiască n'a fost în stare să te răsplătescă.

Vai! De ce te-am pierdut? De ce nu mi-a fost dat să te am mai mult timp? Acea zi va rămâne ca o amintire tristă a vieții mele, în care ochii tăi au văzut pentru ultima dată lumina zilei, în care am auzit pentru ultima oară sunetele scumpei tale voci. Ar fi fost pentru mine o fericire, dacă aș fi putut și eu să te înconjur cu îngrijirile și afecțiunile mele, dacă aș fi putut să veghez asupra bătrânețelor tale, după cum tu ai veghiat asupra copilăriei mele. Făcând chiar toate acestea, tot nu m'aș fi ochițat decât într-o măsură mică de datoria mea. Dar Dumnezeu a hotărât

alfel; și tu ai plecat, al plecat pentru totdeauna, lăsându-mă în jale și obidă. Pe lângă durerea ce mi strânge inima că te-am pierdut, se mai adaugă și regretul amar, că n'am făcut tot ce trebuia să fac, ca să îți dovedesc respectul, dragostea și recunoștința mea față de tine. De ce nu pot să rechem anii, cari au trecut pentru totdeauna? Cum aș voi să dau la lumină aceste tezaur de afecțiune fiască, cari sunt în inima mea! Ah, tatăl meu regretat. Din înălțimea cerului unde locuiești în sânul luminii și al păcii, iartă-mi toate greșările comise față de tine și pe cari eu mi le imput cu cea mai crudă amărăciune. Iartă-mi toate faptele, cari ti-au pricinuit vre-o supărare, și pe cari eu poate le-am săvârșit fără voie; trebuie să sper în iertarea ta, ca să nu fiu doborât de durere.

Am nevoie de ascuțirea de luminile Religiei spre a suporta cu tărie nenorocirea de a te fi pierdut. Tu m'ai părăsit, însă tu continui să trăiești; eu cred, eu știu, că tu mă auzi, că tu mă vezi. Sufletul tău, atât de frumos și atât de curat, desolat de legăturile pământești, trăiește în lumea celor fericiți, și simți acum prezența ta binefăcătoare. Iată ce mă susține și mă mângâie! Când mă înpt cu greutățile vieții pământești, dobândesc puterea și curajul necesar, gândindu-mă că ești lângă mine. Tu m'ai învățat să cred și să sper; tu m'ai învățat de asemenea prin lecțiunile și pildele tale, a iubi ce este bine, a căuta ce este drept. Vău cinsti memoria ta și voi binecuvânta numele tău, rămânând credincios sfatrilor tale și conducându-mă de principiile de dreptate, de lealitate și de devotament, cari au fost legea existenței tale. Ah! De aș putea să aduc din aceste locuri triste cugetări pioase și hotărâri salutare. De ar putea venerata ta imagine, adânc săpată în inima mea, să fie pentru mine un imbold de a face bine și să-mi serviască de rezervativ în contra răului. Voiesc să fiu cu totul demn de tine, tatăl meu, pentru ca și eu, când va suna ora supremă, să mă pot înfățișa, în fața Judecătorului prea înălțat, cu sufletul curat, cu conștiința împăcată și cu o recoltă bogată de fapte bune! Amin.

Rugăciune pe mormântul unei mame.

Vin, în aceste locuri pașnice și singuratic, unde totul amintește oamenilor moartea și veșnicia; vin să mă rog pe mormântul iubitei și veneratei mele mame. Nu doară că aș avea nevoie de a mă refugia în mijlocul acestor solemne tăceri a naturii, de a vedea în jurul meu toate aceste semne funerare, mărturi ale neslătornicei noastre, pentru a mă gândi la aceea, pe care am iubit-o mai mult în lume. Chipul ei cel dulce se află prcutind în inima mea, și în tot momentul, gândirea mea se îndreaptă către acele timpuri ferice, când aveam încă bucuria de a o vedea lângă mine bună și zâmbitoare, duioasă și iubitoare, însă îmi pare că alături de acest mormânt sacru, care conține rămășițele ei pământești și pe cari le-am udat de atâtea ori cu lacrimile mele, îmi este mai ușor de a-mi reculege amintirile și de a da drum liber reflexiunilor și regretelor mele. Căci aci, și aceasta nu o voi uita niciodată, memoria ei a primit ultimele onoruri, de cari ea era atât de demnă; aci Religionea a rostit sfintele predici pentru odihna sufletului ei; aci a trebuit să-i adreseze un veșnic adio.

Mare Dumnezeu! Ce zi tristă fu această pentru mine! Inima mea era zdrobită, toată ființa mea era nămlă de durere și lumea îmi părea o îngrozitoare singurătate. Cel îmi ziceam eu, este dară adevărat nu mai am mamă! Ea care fusese îngerul păzitor al copilăriei mele, ea care fusese însă și dragostea și bunătatea, care părea că trăiește numai pentru copilul ei, ea nu mai este! Cine îmi va mai da acel plăcut surâs, care era recompensa cea mai scumpă a sforțărilor și lucrărilor mele? Unde-i acea voce

duloasă și îmbărbătătoare, care știa să găsiască așa de bine calea către inima mea? Ah! de ce niște legături așa de prețioase, atât de necesare fericirii noastre, să fie rupte de mâna înexorabilă a morții?

Iată cum vorbiam eu în durerea mea și ulam, în aceste crude momente, ceia ce m'ai învățat tu adesea, că trebuie, chiar de s'ar întâmpla ori și ce, să aibi încredere în Dumnezeu și să primești cu o resemnare curajoasă decretul sfintei sale voinți. Iusă el a lăsat desăvârșirea mea, despre aceasta sunt sigur. El, care cunoaște inima omenească, care știe că nici o nenorocire pe pământ nu este egală cu pierderea unei mame, el nu poate să se lăte de lacrimile noastre. El te vede, din contra, cu ochi îndurători, și în bunătatea-i nețărmurită, el te dă ca o aspră dar puternică consolare.

Lacrimile amare pe care le-ai vărsat, când te-am pierdut, lacrimile pe cari mi le smulge încă și acumă amintirea ta, nu sunt ele, scumpă mamă, semnul dragostei mele? Al da, eu te iubiam din toate puterile sufletului meu, căci înțelegam tot ce erai pentru mine, tot ce eram pentru tine. Îți datoram mai mult decât viața, îți datoram că am crescut la umbra unei aiecțiuni vigilente, sub protecțiunea unei duiosii neobosite, și îți datoram că am devenit vrednic de a trăi. Tu ai format inima și inteligența mea, tu mi-ai vorbit de timpuriu despre datorie, onestitate, despre vîrte și religie; tu m'ai învățat să iubesc pe Dumnezeu și când deabia începusem a bălăi, tu m'ai obișnuit de a înălța glasul meu către El și de a-i încredința bucuriile și suferințele mele. Fii binecuvîntată, o dulcea mea binetăcătoare, pentru toate bunătățile cu cari m'ai împărtășit, și primește, ca o dovadă a profundei și eternele mele recunoștințe, jurămîntul pe care-l fac pe mormîntul tău, de a păși totdeauna pe drumul ce mi l'ai netezit și care — tu mi-ai spus-o mai mult decât odată — duce la pace, demnitate și la adevărata fericire.

Astfel volu respecta și onora sfînta ta memorie; astfel volu înveseli inima ta de mamă în acest lăcaș al luminii și al adevărului, în care Dumnezeu te-a primit; astfel volu rămănea demn de tine și de sîturile tale pline de înțelepciune și de dragoste nemărginită. Ajută-mă din înălțimile cerului, în această lucrare grea; inspiră-mi puterea și perzeverența, atât de necesare, spre a putea traversa, fără a șovăi, ispita vieții și de a merita să flu într-o zi unit cu tine în lumea celor mîntuiți! Amin.

Rugăciunea unei fete pe mormântul tatălui ei.

Tatăl meu! Scumpul meu tată! Nemiloasa coasă a morții te-a secerat pe cînd eram încă copilă; abia te-am cunoscut, — și cu toate acestea nu-mi aduc aminte decât de dragostea ta pentru copilul tău.

Astăzi am ajuns la o vîrstă, în care sîturile și protecțiunea unui tată mi-ar fi neprețuite; însă vai! sunt orfană! nu mai am tată!

Mulțumită bunei mele mame, am fost crescută în irica lui Dumnezeu. în sentimentele onoarei și în dragostea pentru vîrte, și îți faci promit, tată! meu, că nu mă volu depărta niciodată de la această cate.

Unește rugăciunile tale cu ale mele, scumpul meu tată! Du-le la pîclorul tronului harului divin, pentru ca Atotputernicul — proslăvit fie el — să înă ocrotiască și să dăruiască viața iubitei mele mame.

Un văduv la moartea soției sale.

Găsisem o tovarășă după inima mea. Unirea noastră a fost contractată sub cele mai fericite auspicii și ne-am silit a o sfinți prin îndaloririle

zile ale Religiei și ale carității. Nădăjduiam că D-zeu, în bunătatea sa neîmămurată, ne va îngădui de a trăi totdeauna unul pentru altul și de a împărtăși bucuriile și necazurile acestei lumi. Dorințele mele, vai! nu s-au împlinit; sunt singur, acum, pe acest pământ și viața mea se stinge în regrete.

Nu, nimic nu poate înlocui pentru mine dragostea ta, scumpă tovarășă a tinereților mele! Tu ai fost grația căminului meu, cumuna vieții mele. Încrederea ce mi-ai arătat-o dublă curajul meu și puterile mele; datorită de a te face fericită, dete un scop străduințelor și speranțelor mele; surâsul tău dulce și binevoitor eră balsamul tuturor durerilor, tuturor decepțiilor mele; foarte ades tu mă luminai cu sfaturile tale, potolai vioiența sentimentelor sau hotărârile mele prin cuvinte mângâioase, prin viersul tău plin de farmec. Erai femeia virtuoză despre care vorbește Biblia, gloria bărbatului, fala familiei, binecuvântarea copiilor tăi. Ah! de ce mi-a răpit-o moartea inexorabilă? De atunci simt ca un goi în inima mea; traiul meu e decolorat, trist, searbăd; fiecare emoțiune deșteaptă scumpa ta imagine și reînviește jalea mea.

Totuși îndrăznesc a o zice, tu nu ești moartă pentru mine. Amintirea ta este adânc săpată în sufletul meu și în inima mea; ea e pentru mine un izvor de bune inspirațiuni. Voiesc să mă fac din zi în zi mai demn de tine, mai demn de a te regăsi mai târziu într-o altă lume. D-zeu te va recompensa pentru faptele tale cele bune, și pentru cele ce volu săvârși în numele și după exemplul tău: el va răsplăti viața ta de pietate și de devotament; el te va împărtăși de fericirile rezervate sufletelor virtuozelor, într'un cuvânt, el îți va da un loc alături de mamele noastre venerate, de Sara, Rivka, Rahel și Leia, lângă toate sfintele femei în Israel! Amin.

Rugăciunea unui bărbat pe mormântul soției sale.

Neprețuită tovarășă a vieții mele! Durerea îmi sfâșie inima: vărs lacrimi amare pe mormântul tău, fiindcă toată fericirea mea este îngropată aci cu scumpa ta cenușă. Tu, care mi-ai împodobit viața cu dulcea ta, tu care mi-ai investit inima cu bunătatea și cu devotamentul tău, cum să nu jlesc, când mă gândesc, că nu rămâne din tine decât puțină țărână; când mă gândesc, că copilașii noștri sunt lipsiți pentru totdeauna de gingașele tale desmierdări, de grijele tale neobosite și că ei nu vor mai revedea pe mama lor! O! veghiază asupra lor din înălțimea cerului, precum ai veghat asupra-le în această lume; fie ca amintirea ta să-l ocrotiască, să-l călăuziască în calea binelui și să îndepărteze de la ei verice pericol, verice nenorocire; fie ca el să-și aducă aminte necurmat de bunătatea, de blândețea și de pietatea ta, pentru ca să te imiteze.

Eu volu onora amintirea ta, reportând asupra copilașilor noștri toată dragostea ce aveam pentru tine, scumpă soție; îi volu iubi pentru tine și pentru mine, îi volu aduce aminte neincetat de virtuțile mamei lor, și ei vor fi virtuoiși ca dânsa.

Doamne, acordă aceleia pe care o plâng și care doarme sub această piatră bucuriile Eden-ului; îngăduie, ca sufletul ei să poată, ca un geniu tutelar, să vegheze asupra copiilor mei, cărora îi-ai luat mama lor; ca să depărteze de la dânsii orice înrăurire primejdioasă și să-l conducă, până la sfârșitul carierei lor, în calea Religiei; fă, în sfârșit, ca în ziua cea mare a învierii să fim toți demni de a tuă loc între aleșii tăi!

Odihnește în pace, prea iubită mea soție, până în ziua, în care ne vom revedea în veșnicie! Amin.

O văduvă la moartea soțului ei.

Strig cu inima zdrobită de durere, însă încotro mă întorc, nu văd, nu aud nimic; o înspăimântătoare tăcere mă înconjoară. Și aceasta din cauză că acela, care altădată îmi răspundea, nu mai este. Ah! El mi-a fost smuls. O, Dumnezeu! mare Dumnezeu! Tu ai chemat pe scumpul meu soț în luminatele tale sălăși. Acel ochiu, care mă privea cu atâta dragoste s'a stins; acea gură care'mi surâdea este închisă pentru totdeauna, acea inimă care'mi păstra fidelitatea a încetat să bată. Ah! Sunt despărțită de acela, de care eram legată așa de strâns; de acela care împărțea toate bucuriile cu mine, de acela, care lua parte la suferințele mele. Însă, Dumnezeu, hotărârile tale sunt drepte, și eu plâng, dar nu murmur. Tu ne-ai unit, Doamne, și ți-am mulțumit; astăzi tu ne despărți: facă-se voia ta; tu vei avea mila de sărmana văduvă.

Văduvă! Ce nume înspăimântător! Nu mă mai cheamă! *Naemi* (grătiosă). Numiți-mă *Mara* (amărâta), căci Eternul m'a cufundat în întristare. Ah! Înțeleg acum cuvintele sfintei Scripturi, plângerile cuvioasei văduve a lui Elimelech. Eu de asemenea sunt văduvă, eu de asemenea am fost afundată în obidă de cel Etern.

Însă ca și tine, pioasă Naemi, voiesc să rămân credincioasă Celui, care ne-a întristat pe amândouă. El a avut mila de tine, el nu mai va părăsi, el, părintele orfanilor, apărătorul văduvelor! Și plină de încredere în el, grălesc în nenorocirea mea: „Doamne, tu mi l'ai dat, Doamne, tu mi l'ai luat, fle numele tău binecuvântat!“¹⁾

Rugăciunea unei femei pe mormântul soțului ei.

Odihnește în pace, scumpul meu soț! Odihnește în pace, o, tu, fericirea și fala tineretelor mele!

Văduva ta nemângălată vine să plângă pe mormântul tău; ea vine să-și verse durerea în sânul Celui veșnic.

Îubite soț, ai fost răpit dragostei mele — și toată fericirea a dispărut pentru mine de pe pământ.

Tu erai sfătuitorul meu, călăuza mea, tu erai refugiul meu în această lume. Astăzi sunt singură, părăsită. Chem și nimeni nu mi răspunde. Casa mea este întunecată — căci lumina, care o lumină, a dispărut.

Doamne! Doamne! Tu lovești și tu vindecă. Ah! Cum voiești tu să vindecă rana pe care ai făcut-o în inima mea? Însă tu ești atotputernic și mâna ta nu e niciodată prea scurtă.

Scumpul meu soț! Pâinea eră dulce, când mi-o dădeai tu; apa eră dulce, când mi-o turnai tu; astăzi mi-ai pâinea mea în lacrimile mele și beau din cupa amarăciunii. Fiindcă masa mea este lipsită de șeful ei, acela care eră dreapta mea a fost despărțit de mine.

Doamne! Plâng însă nu câtesc; am inima cernită, însă mă supun voiei tale celui sfinte. — Îți cer numai puterea și curajul necesar, spre a suporta nenorocirea mea.

Unește rugăciunile tale cu rugăciunile mele, scumpul meu soț, ca Părintele atotmilostiv să albească mila de văduva ta (*dacă văduva are copii*) (și de sărmanii noștri copii! Odinioară așa de fericiti, astăzi sunt orfanii! Altădată conduși de o mână binefăcătoare dar fermă, astăzi părăsiți grijei unei mame adesea prea slabă. Mare Dumnezeu! Tu ești tatăl orfanilor. Dă-mi, o! dă-mi puterea și curajul, de care am nevoie, spre a în-

¹⁾ „Iiob“ 1. 21.

drumă pe copiii mei pe calea binelui. Inspiră-le sentimente de onoare, de pietate și ca amintirea tatălui lor să le fie de pază).

Doamne! Primește durerea mea ca o jertă ispășitoare pentru păcatele, pe cari poate le-am săvârșit; și milostenia ce o faci, fie socotită în favoarea acelui pe care îi plâng.

Adio! Adio! scumpul meu soț! Fie ca sfântul tău suflet să fie interpetul meu pe lângă Stăpânul veșniciei, până ce va crede de cuviință să ne unască, pentru a nu ne mai despărți. Adio, Adio!

Rugăciune pe mormântul unui copil.

Tu-ești culcat în acest mormânt, sub această piatră rece, tu, scump copil, pe care te-am iubit atât de mult! Tu, care erai bucuria și fericirea mea, nu te voi mai vedea încă în jurul meu; tu nu vei mai surăde mamei tale! Ah! Nu mai există fericire pentru mine!

Doamne, tu m'ai lovit cu toată asprimea! Dă-mi voie ca să-mi vărs inima înaintea ta, căci tu ești singura mea mângâiere, și fără gândul la tine, n'aș rezista desperării, care mă doboară.

Chem îndurarea ta pe acest mormânt, pe care îl ud cu lacrimile mele și mă plec înaintea vrerilor tale — „tu mi-ai dat acest tezaur, tu mi l'ai luat, fte numele tău binecuvântat“. El este în cer lângă tine și cine știe, dacă tu nu l'ai chemat așa de curând de pe acest pământ, spre a feri buzele sale de cupa amărăciunii. Facă-se voia ta, Doamne! Credința și speranța mea sunt întru tine. Susține-mă în durerea mea, și dă copilului meu, în schimbul fericirii pe care o visam eu pentru el în această lume, bucuriile cerului și fericirea veșnică! Amin.

Rugăciunea unei mame pe mormântul fiicei sale.

Ea repausează aci, Doamne Dumnezeu, această copilă iubită, pe care tu mi-ai dat-o întru dragostea ta, pe care tu ai reluat-o întru mânia ta... Pentru vicia ei, aș fi jertfit cu bucurie pe a mea; tu n'ai vrut-o însă! Pare că eră scris, ca în loc de a fi precedat, de multă vreme, pe scumpa mea copilă în mormânt, voi avea cumplita și ucigătoare durere, eu, nenorocita mamă, să viu aci și să plâng pe mormântul ei...

O! Cine mi-ar fi zis, copila mea, când te contemplam cu un entuziasm așa de mare, când te străgeam cu mândrie la sânul meu, când te vedeam crescând în grații, în inteligență, în virtuți, și visam pentru tine un viitor pe atât de lung pe cât și de prosper, — cine mi-ar fi zis, că aceasta n'a fost alevca de cât un vis, și că o moarte prematură va distruge toate iluziunile mele?

Iluziune!... Iată deci cel din urmă cuvânt al tuturor bucuriilor, al tuturor speranțelor noastre!

Unde-i acum, acest suflet al sufletului meu? El a părăsit trupul chinat de suferință, și s'a dus să odihniască acolo unde este pace, liniște și dreptate. Trupul neînsuflețit s'a prefăcut în țărână, el nu trăiește de cât în memoria mea, unde e întipărită fiecare din trăsăturile sale, pentru a cauza plăcere și sbucium inimii mele. Dar ce! Este oare aceasta tot ce moartea a lăsat din scumpa mea copilă: o rămășiță pământească pieritoare, o amintire deșartă?

O! nu, mare Dumnezeu! Tu ai promis *nemurire* copiilor tăi, și această speranță nu e amăgitoare! Azilul distrugerii și al morții este calea

către viclea veșnică. Aci sufletul se desparte de vasul său de lut pentru a gustă plăcerile cerești ale Eden-ului.

Suflet nobil al fiicei mele! Tu ai fost dulce și curat, tu ai iubit, sperat și suferit: tu meriți o recompensă, tu ai primit-o deja fără indoială. Din înălțimea cerurilor unde te-ai înălțat, roagă-te către Părintele nostru comun, pentru mama ta și pentru toți acela pe cari i-ai lăsat aci în acest furnicar de patimi, care se cheamă *lume*!

Pace scumpelor tale rămășițe! Pace sufletului tău, până în ziua, când glasul Atotputernicului te va chema la înviere, până în ziua, când ne vom revedea în veșnicie! Amin.

Rugăciune la punerea unei pietre funerare.

Doamne, ce mi rămâne în acela, care m'a precedat în acest sălaș al morții? Pământul ce să rădăcă deasupra coșciugului său se va scufunda, și această piatră pe care este săpat scumpul său nume va trebui, ea singură, să mi indice locul, unde odihnesc rămășițele-l mortale și să mi amintască fără încetare ce face eu însu-mi voiu deveni în curând.

Aci se vor termina într-o zi toate strădaniile mele; nu va rămâne de la mine decât un nume înscris pe o piatră fragilă, dacă n'am semănat în timpul vieții mele pământești fapte, ale căror fructe se pot culege în cer.

O! Tu, care dormi sub această piatră, inima mea n'are trebuință de acest monument pentru a nu te uita niciodată; numele tău și imaginea ta vor fi adânc întipărite în memoria mea împreună cu amintirea amicii tale atât de duice, a dragostei tale atât de devotată, vai! prea repede zdrobită de nemilostiva moarte. Fie-ți iărâna ușoară sub această piatră funebră!

Doamne, rădicând astăzi acest monument în memoria (*a se indică aci numele defunctului*), te implor pentru odihna sufletului său. Primește-l în regiunile senine ale veșniciei, unde „cel drept strălucește ca razele soarelui“.

Fie voia ta, Doamne, de a îndeplini într-o zi și pentru mine speranța, că sufletul meu se va bucura de fericirea veșnică, și că memoria mea va fi păstrată și onorată în mijlocul aceluia, pe cari îl voiu lăsa în urma mea! Amin.

La plecarea din cimitir.

Dormiți în pace, voi toți, pe cari moartea a reunit în acest ultim locaș! Odihniți în pace până în ziua, când glasul Domnului vă va rechema la viață.

Fie, ca la ora supremă a învierii, să obțineți cu toți, de la dreptatea și îndurarea Domnului, veșnica fericire a celor aleși! Amin.